SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA
St-S: 21/3

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje
od 28. julija 1982
do 13. oktobra 1982

3

ljubljana 1983

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje
od 28.VII.1982
do 13.X.1982

ljubljana 1983

St_S:21/3
Sekretarijat Skupštine SRS
DOKUMEMTACIJA
Sav. št. 475/83

Z B O R Z D R U Ž E N E G A D E L A

6. SEJA

(28. SEPTEMBRA 1982)

Predsedoval: Martin M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.o5 uri.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati. Pričenjam 6. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 93. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila delegatov.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednico tovarišico Nevenko Valič, za člana pa Jurija Lozarja in Silva Ferjančiča. So vsi, ki sem jih predlagal, navzoči? (Da.) Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi.) Ker ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 6. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlagani sestavi.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane v avli pred dvorano, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor.

Medtem ko bomo čakali na poročilo verifikacijske komisije, mi dovolite, da posredujem nekaj obvestil.

Na sejo zbora so k posameznim točkam dnevnega reda vabljeni naslednji predstavniki: Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, Kulturne skupnosti Slovenije, Štaba za splošno ljudsko obrambo SR Slovenije, Zadružne zveze Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije in Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji.

Na sejo zbora so vabljeni tudi člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ in poročevalci odborov in komisij, in sicer: poročevalka Odbora za družbenopolitični sistem Vihorka Potrč, poročevalec Odbora za družbenoekonomski razvoj Jurij Drnovšek, poročevalec Odbora za finance Janez Štojs, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose Herman Kunej, poročevalka Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Vida Jeler, poročevalka Odbora za agrarno politiko Terezija Štefančič, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Edvard Špiler, poročevalec Komisije za vprašanja borcev NOV Slavko Rajh, poročevalec Komisije za mednarodne odnose Simon Djuretić, poročevalka Zakonodajno-pravne komisije Marija Fajt ter poročevalka Komisije za narodnosti Milena Bradač.

V zvezi z delegatskimi vprašanji vas seznanjam, da ima po poslovniku Skupščine SR Slovenije delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim upravnim organom vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila in pojasnila od predsednika Skupščine SR Slovenije, predsednikov zborov in predsednikov delovnih teles. Glede na to prosim delegate, ki nameravajo zastaviti delegatska vprašanja, da posredujejo ta vprašanja v pismeni obliki že na začetku seje, da bi lahko takoj o tem obvestili Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma pristojne republiške funkcionarje. S tem bi omogočili Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije oziroma posameznim funkcionarjem, da se na odgovor pripravijo in na vprašanja odgovore, če bo le mogoče, že na današnji seji.

Ker na današnji seji obravnavamo nekatere zakone v zadnji fazi kot zakonske predloge, mi dovolite, da vas v zvezi s tem opozorim na 286. člen poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki določa, da je treba poslati amandma k zakonskemu predlogu predsedniku zbora najmanj lo dni pred dnem, določenim za sejo, na kateri bo zbor obravnaval zakonski predlog. Prvi odstavek 289. člena poslovnika pa določa, da se sme amandma k zakonskemu predlogu izjemoma predlagati tudi po tem roku, vse do konca obravnave na seji zbora. Tak amandma mora biti obrazložen z navedbo posebno utemeljenih razlogov. Zbor posebej razpravlja o utemeljenosti razlogov za predložitev amandmaja in z glasovanjem odloči, ali bo obravnaval predloženi amandma. Glede na navedeni postopek bo zbor na današnji seji pri obravnavi amandmajev najprej razpravljal in odločal o tem, ali so utemeljeni razlogi, da so bili posamezni amandmaji vloženi prepozno. Zato predlagam vsem tistim delegatom, ki nameravajo predložiti amandmaje, da pripravijo posebno obrazložitev in utemeljijo razloge za zamudo poslovniškega roka.

Pri tem naj vas obvestim, da so bili zakonski predlogi, ki jih danes obravnavamo, predloženi delegatom v poslovniško določenem roku. Do sedaj je prepozno vložila amandma skupina delegatov z gospodarskega področja, 23. okoliš, Postojna, in sicer k predlogu zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Za današnjo sejo ste na klop prejeli seznam gradiv k posameznim aktom, zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo prejeli na klop listo predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k posameznim točkam dnevnega reda, zato tudi teh pri obravnavi posameznih zadev na bom posebej navajal.

Obveščam vas, da bomo po dogovoru s predsednikoma Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali uvodno razpravo predsednice Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose tovarišice Vide Tomšič k poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije.

Zatem bodo zbori Skupščine SR Slovenije sprejeli izjavo zborov Skupščine SR Slovenije o zločinu nad palestinskim ljudstvom. Besedilo te izjave je pripravila delovna skupina Komisije Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose.

Na skupnem zasedanju bo dana tudi uvodna obrazložitev k predlogu zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki jo bo podal tovariš Martin Košir, republiški sekretar za ljudsko obrambo.

Je komisija za verifikacijo pooblastil že končala z delom? (Da.) Prosim predsednico komisije, da poda poročilo.

N e v e n k a V a l i č : Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 6. sejo dne 28.9.1982 je pregledala vsa pooblastila delegatov.

Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 146 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 94 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 13 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, s kmetijskega področja 15 delegatov, z obrtnega področja 5 delegatov, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov in s področja oboroženih sil en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij: z gospodarskega področja, 3o. okoliš 1 delegat, s kmetijskega področja, 6. okoliš 1 delegat, lo. okoliš 1 delegat in 11. okoliš 1 delegat; skupaj niso navzoči 4 delegati.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Slišali smo poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja. Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Ne želi.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel poročilo komisije z večino glasov. Ugotavljam tudi, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 6. seje Zbora združenega dela.

Z dopisom z dne 3.9.1982 sem razširil dnevni red seje s predlogom zakona o obveznem posojilu SR Slovenije v letu 1982 in s predlogom zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja. Razlogi za razširitev teh dveh aktov so navedeni v spremnih dopisih.

Predlagam, da se na podlagi 99. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije zbor opredeli do predlagane rešitve. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi.)

Kdor je za navedeno razširitev dnevnega reda, naj prosim glasuje! (144 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagano razširitev dnevnega reda današnje seje zbora.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pismeno predlagal, da zbor obravnava predlog zakona o obveznem posojilu SR Slovenije v letu 1982 v smislu 3o9. člena, to je po hitrem postopku. O tem predlogu so bila seznanjena tudi pristojna delovna telesa in so z njimi soglašala. Predlagam, da pred določitvijo dnevnega reda zbor o tem odloči. Še pred tem vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, ali želi še dodatno obrazložiti razloge za hitri postopek? (Ne želi.) Želi o predlogu Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se omenjeni zakon obravnava po hitrem postopku, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije sprejet z večino glasov.

V zvezi s predlogom zakona o stanovanjskih razmerjih vas obveščam, da je Skupščina SR Slovenije v prejšnji fazi obravnavala in sprejela osnutek sprememb in dopolnitev tega zakona. Glede na vrsto pripomb, ki so bile dane tudi k drugim določbam zakona, je Izvršni svet predložil v celoti novo besedilo zakona in predlaga, da zbori skupščine obravnavajo zakon v zadnji fazi zakonodajnega postopka kot predlog zakona o stanovanjskih razmerjih. S predlogom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije soglašajo tudi pristojna delovna telesa Skupščine. Želi o tem kdo razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (144 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet z večino glasov.

Glede na navedeno predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 6. seje Zbora združenega dela,

2. odobritev zapisnika 5. seje Zbora združenega dela,

3. poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije,

4. poročilo o uresničevanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini, o poteku preoblikovanja te mreže in o izvozni usmerjenosti in ekonomičnosti naših gospodarskih enot v tujini,

5. osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

6. predlog zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,

7. predlog zakona o stanovanjskih razmerjih,

8. predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982,

9. osnutek zakona o gozdovih,

lo. predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,

11. odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero le-to ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije,

12. predlog odloka o določitvi sestave uredniškega odbora Poročevalca, o določitvi njegovih nalog in o imenovanju članov uredniškega odbora,

13. predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982,

14. statut Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino,

15. samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti,

16. predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja,

17. volitve in imenovanja,

18. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga morda kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (144 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 5. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev zapisnika 5. seje? (Ne.)

Ker nima nihče pripomb oziroma predlogov za dopolnitev zapisnika, ugotavljam, da je zapisnik 5. seje Zbora združenega dela odobren.

Delo bomo nadaljevali na skupnem zasedanju z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom. Prosim delegate, da ne zapuščajo dvorane, ker se nam bodo delegati ostalih dveh zborov vsak čas priključili.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.2o in se je nadaljevala ob 11.35.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Nadaljujemo sejo zbora. Obveščam vas, da se je našemu delu pridružil še tovariš Ivan Curhalek, kmetijsko področja, 11. okoliš, Brežice, tako da je na današnji seji navzočih 147 delegatov.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije.

Poročilo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Objavljeno je bilo v Poročevalcu št. 15. Vodje skupin delegatov so z dopisom z dne 7.9.1982 prejeli popravek k poročilu, ki je bil objavljen tudi v Prilogi VIII Poročevalca. K poročilu ste prejeli mnenja in stališča Sveta za mednarodne odnose pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in poročilo o delu Republiškega sveta za mednarodne odnose v letu 1981.

Prejeli ste tudi predlog ugotovitev in stališč, ki jih je pripravila delovna skupina Komisije za mednarodne odnose. Na seji zbora so navzoči člani te skupine izmed delegatov Zbora združenega dela, ki bodo spremljali razpravo in po končani razpravi z delegati ostalih dveh zborov uskladili besedilo predlaganega akta in ga predlagali zboru v sprejem.

Prehajamo na razpravo. Želi morda besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Simon Djuretić, gospodarsko področja, 6. okoliš, Domžale.

S i m o n D j u r e t i ć : Naša skupina delegatov je tehtno obravnavala poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije ter besedilo v celoti podprla. Skupina pa zastavlja vprašanje, in sicer, koliko smo dejansko zadolženi v tujini oziroma kolikšne so naše obveznosti iz tega naslova v letih 1982-1985? Podatki, s katerimi razpolagamo, so namreč zelo različni, zato imamo vtis, da so tudi netočni.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Zdenko Cund, področje gospodarstva, 16. okoliš, Jesenice.

Z d e n k o C u n d : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Gospodarstvo občine Jesenice se je že uspešno vključilo v konvertibilni izvoz, kar kažejo rezultati po osmih mesecih letošnjega leta. Medtem ko se je celotni izvoz v primerjavi z istim obdobjem leta 1981 povečal za 26,8 %, se je izvoz na konvertibilno področje povečal za 82,4 %. Uvoz s konvertibilnega področja pa se je hkrati povečal za 22,7 %, celotni izvoz pa za 11,7 %.

S takšnimi rezultati smo pokrivali uvoz z izvozom 68 %-no, na konvertibilnem področju pa celo 8o %-no, kar je bistveno boljše v primerjavi s preteklimi leti, ko smo dosegli le 4o %-no pokritje.

K takšnim rezultatom sta v največji meri prispevali Železarna Jesenice z

blagovno menjavo ter panoga turizem in gostinstvo z neblagovno menjavo. Vendar ima tako pospešen konvertibilni blagovni izvoz predvsem Železarna Jesenice tudi negativne posledice, saj ne uresničujemo pomembne naloge, to je konvertibilnega izvoza izdelkov višje stopnje predelave, saj zaradi izvoza jekla le-tega primanjkuje doma.

Kljub naporom v smeri samoupravnega povezovanja z organizacijami združenega dela, ki predelujejo jeklo, za ustvarjanje skupnega deviznega priliva, smo še vedno prisiljeni neposredno izvažati ter s tem zagotavljati devizna sredstva za uvoz najnujnejših reprodukcijskih materialov, ki jih na domačem tržišču ni. Le na ta način lahko obdržimo sedanji nivo proizvodnje. Poleg tega je neposredni izvoz jekla tudi dohodkovno nezanimiv, saj je močno povečan konvertibilni izvoz eden od pomembnih razlogov za slabše finančne rezultate.

Poleg tega je občina Jesenice tudi obmejna občina, kar ji omogoča tudi neposredno vključevanje v obmejno sodelovanje. To sodelovanje je že vrsto let uspešno, predvsem na področju prosvetnega, kulturnega in telesnokulturnega sodelovanja, tako z Avstrijo kot z Italijo.

Manj sodelovanja pa je v obmejni blagovni menjavi oziroma sodelovanja med organizacijami združenega dela v občini Jesenice z gospodarstvom obeh obmejnih držav. Razlogi so predvsem v tem, da je specifičnost gospodarstva v občini Jesenice industrija, ki se sama glede na interes in vrsto gospodarstva v zamejstvu ne more ali pa se zelo težko vključuje v sodelovanje. Zato pa z razvojem kovinsko-predelovalne industrije vidimo nekaj možnosti povezovanja.

Drugo področje je področje gostinstva in turizma. Tu se sodelovanje razvija v zadnjem času predvsem na podlagi organiziranih mednarodnih prireditev, ki vključujejo tudi gospodarstvo sosednjih dežel. Pri tem pa ni neposredne povezave vseh treh gospodarstev. V okviru razvijanja te menjave razvijamo tudi predstavitev gospodarstva v občini Jesenice, ki pa organizacijsko še ne omogoča neposrednega nastopa v tem sodelovanju, razen udeležbe na sejmih. Zato bomo tudi drugim prireditvam v tem smislu dajali ustrezen pomen in s tem širili medsebojno povezanost.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa.Besedo ima tovariš Vlado Sodin, namestnik predsednika Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

V l a d o S o d i n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da kot predstavnik SISEOT-a dam kratko poročilo o nekaterih trenutno najbolj perečih problemih, s katerimi se srečujemo na področju ekonomskih odnosov s tujino in da vam na kratko poročam, kakšne ukrepe sprejemamo na področju urejevanja teh problemov.

Na zadnji seji skupščine SISEOT smo razpravljali o nekaterih najbolj perečih problemih, predvsem o problemu kako zagotoviti zunanjo likvidnost gospodarstva v poslovanju s tujino. Situacija, s katero se srečujemo, je naslednja: plan izvoza se realizira na nižjem nivoju, kot je predvideno, saj dinamični plan za osem mesecev dosega realizacijo le z 78 % ali 22 % manj, kot je v planu predvideno.

Po dinamiki plana je pri uvozu stanje tako, da je realizacija uvoza na nivoju 92 % ali 8 % za predvideno dinamiko. Tu lahko vidite, da je odnos med realizacijo plana izvoza in realizacijo plana uvoza v bistvenem neravnotežju.

Mnogo slabša so gibanja na področju deviznega priliva. Ugotavljamo, da devizni prilivi zaostajajo za realiziranim izvozom v sedmih mesecih za 38 %. Če vzamemo ta zamik priliva izvoza in deviznega priliva za šest mesecev, potem je ta zamik pri prilivih še večji, saj znaša 55 %. To se pravi, da od celotnega izvoza dobimo praktično plačan le del tega izvoza v dejanskih prilivih. Jasno je, da imajo takšna gibanja izredno negativne posledice na likvidnost gospodarstva.

Ko smo ugotavljali, kje so vzroki,smo med drugim ugotovili, da je eden od osnovnih vzrokov nedvomno situacija na svetovnem tržišču, o čemer smo danes že slišali. Svetovno gospodarstvo je v globoki krizi, kar se odraža tudi pri na-

stopih naših organizacij na svetovnem tržišču.

Ugotavljamo tudi, da delovne organizacije dosegajo relativno slabše pogoje prodaje na tem tržišču na ta način, da so slabi predvsem plačilni pogoji in da je zamik med izvozom in dejanskim prilivom izredno velik.

Za takšen zamik je razlog tudi v tem, da se gospodarske organizacije v vse večji meri poslužujejo tako imenovanih posebnih oblik menjave, in sicer vse se več ali manj orientirajo na večje posle pri kooperacijah, na posle pri kompenzacijah in na poslovanje po maloobmejnih in po drugih aranžmajih. Ta preorientacija organizacij združenega dela je razumljiva tudi s tega razloga, ker si na ta način delovne organizacije zagotavljajo višjo razpolagalno pravico z deviznimi prilivi.

Zaradi tega ugotavljamo, da se združevanje deviznih sredstev na nivoju republike in pri združevanju na nivoju federacije ne izpolnjuje tako, kot je bilo v programu predvideno. Kot veste, na nivoju republike združujemo devizna sredstva za tako imenovane splošne družbene potrebe po 13. členu sporazuma SISEOT in 2o,9 % po začasnem zakonu v letošnjem letu, kar pokriva devizne anuitete do inozemskih kreditodajalcev, na nivoju federacije združujemo 5 % za potrebe federacije, 17 odstotkov za uvoz nafte in 15,9 odstotkov za vzajemno združevanje za plačilo jugoslovanskih anuitet v tujini. Glede na tako stanje devizne likvidnosti si gospodarstvo skuša v maksimalni možni meri zagotavljati likvidnost z dodatnim najemanjem kratkoročnih kreditov v tujini in z morebitnim uvozom na kredit.

Poslovne banke, ki v taki situaciji te kredite najemajo, se srečujejo s številnimi problemi. Prvi je v tem, da niso sposobne zagotavljati kvalitetnih sredstev za takšno kreditiranje, predvsem za srednjeročne kredite ter imajo izredne probleme in praktično teh kreditov ni več mogoče dobiti. V večini primerov se potem zagotavlja tako pokritje tudi s kratkoročnimi dodatnimi aranžmaji in krediti. To seveda zahteva dodatno povečanje stroškov, saj so devizne obresti v tujini izredno visoke, s čimer se ustvarja tudi izredno močan pritisk na naše devizne odlive.

Z namenom, da bi skušali obvladovati te probleme, smo se na skupščini Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino dogovorili, da sprejmemo konkretne ukrepe, ki gredo predvsem v naslednji smeri:

1. Skušamo vplivati na to, da bi v maksimalni možni meri povečali devizne prilive, saj menimo, da je mogoče v relativno kratkem času mogoče doseči dodatne prilive sredstev glede na že realiziran izvoz.

2. Z večjim koriščenjem blagovnih kreditov, glede na to, da je finančne kredite pravzaprav izredno težko na novo najemati.

3. Kot tretji vir dodatnih sredstev, ki bi vplivali na devizno likvidnost, imamo na razpolago nekaj odobrenih kreditov mednarodnih finančnih korporacij, kot sta Mednarodna banka za obnovo in razvoj, Evropska investicijska banka in tako naprej, ki pa so vezane na domača sredstva investicij, to je na dinar, zaradi česar jih je izredno težko črpati.

Mnenja smo, da bi razreševanje v tem smislu olajšalo situacijo na tem področju. Skupščina SISEOT-a je v ta namen sprejela naslednje zaključke in akcije:

1. Sprejela je kriterije za dodatno stimuliranje deviznega priliva, saj bodo delovne organizacije, ki izvažajo, na svoj devizni priliv od 1. julija naprej prejele 3 % dinarskih stimulacij, tiste delovne organizacije, ki izvažajo proizvode najvišje stopnje obdelave pa še dodatnih 7 % dinarskih stimulacij.

2. Sprejeli smo ukrep, da se še v letošnjem letu selektivno prerazdelijo možnosti uvoza za 11 milijard dinarjev. Ugotavljamo namreč, da določene delovne organizacije svojih izvoznih programov ne izpolnjujejo. Zato smo predlagali, da se za te delovne organizacije opravi korekcija tudi na uvoznem programu in da se del uvoznih pravic oziroma uvoznih možnosti prerazdeli na tiste delovne organizacije, ki plane izvoza izvršujejo in imajo možnost realizirati

še večji izvoz v letošnjem letu. Na ta način bomo zagotovili dovolj reprodukcijskih materialov za organizacije,ki imajo možnost realizirati večji izvoz.

3. Skupščina SISEOT je sprejela kriterije za delitev deviznih sredstev iz 4-odstotne devizne rezerve, ki se oblikuje v okviru republike. Ti kriteriji gredo v smeri, da se ta sredstva v maksimalni možni meri angažirajo za dodatno povečan izvoz v letošnjem letu, za proizvodnjo hrane in za razrešitev še nekaterih drugih problemov pri vzdrževanju nivoja proizvodnje.

4. Dogovorjeno je bilo, da bomo v naslednjem obdobju omogočili višji odstotek razpolaganja z deviznimi prilivi tistim delovnim organizacijam, ki so že izpolnile svoje obveznosti za združevanje deviz tako na republiškem kot tudi na zveznem nivoju. Tem delovnim organizacijam se pri bodočih prilivih dodatno priznava razpolaganje s 3o % deviz. Skupaj bi na ta način te delovne organizacije razpolagale z 61 % deviznega priliva, kar je sevęda bistveno več od ostalih.

Pri izhodiščih za poslovanje v letu 1983 smo iskali določene stimulativne poti, in sicer, kako bi v režimu, ki naj bi veljal za prihodnje leto, skušali najti tiste stimulativne faktorje, ki bi akcijsko spodbujali večji izvoz in večji devizni priliv. Tako smo predlagali skupščini SISEOT-a, da se v izhodiščih za prihodnje leto določijo naslednja načela:

- da se obveznost članic v letu 1983 izračuna na osnovi absolutnih zneskov. Na ta način bi bile delovne organizacije neprimerno bolj stimulirane vsaj na tistem delu deviznega priliva, ki presega takšno absolutno obveznost, ker bi s tem prilivom razpolagale loo %;

- da se v okviru enot SISEOT zagotovi bolj selektivni pristop pri določitvi planskih obveznosti za leto 1983. Tu mislimo, da bi morali v okviru enot medsebojno uskladiti pogoje in skušati realno postaviti izhodišča za določitev obveznosti za prihodnje leto;

- da se razpolagalne pravice na deviznih prilivih povečajo za odstotek vzajemno združenih deviznih sredstev za plačilo anuitet, to kar letos predstavlja 12,5 odstotkov. To pomeni, da članice Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino v prihodnjem letu za ta namen ne bi vzajemno združevale deviz za anuitete, ampak bi te anuitete plačevale organizacije same, da pa bi na nivoju republike združevali devizna sredstva za plačilo anuitet, ki izhajajo iz projektov za energetiko in drugo infrastrukturo. Na ta način bi delovnim organizacijam praktično omogočili večjo razpolagalno pravico z devizami.Tiste delovne organizacije, ki so v prejšnjih letih najemale inozemske kredite, imajo sedaj tudi obveznost, da te kredite same vračajo iz lastnega priliva.

Poleg omenjenih problemov ostaja odprto predvsem vprašanje zagotovitve devizne likvidnosti do konca leta in vprašanje deviznega pokrivanja tistih anuitet, ki izhajajo iz leta 198o in 1981, ko devizno tržišče ni delovalo in ni bilo mogoče zagotoviti deviznih kritij za te obveznosti. O tem problemu se je skupščina SISEOT opredelila tako, da bo za prvo naslednjo sejo pripravila vso dokumentacijsko gradivo s predlogi in sklepi, kako naj bi v nadaljnji fazi razreševali tako problem devizne likvidnosti kot problem, ki je vezan na plačila anuitet iz preteklega obdobja s posebnim ozirom tudi na to, ali bodo gibanja v naslednjem obdobju na področju izvoza in priliva bistveno izboljšana, kot so bila v obdobju letošnjih osmih mesecev. Če ta gibanja ne bodo ugodnejša, se bo treba opredeliti za nadaljnje omejevanje deviznega odliva na tem področju.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Naša skupina delegatov je s posebno pozornostjo obravnavala poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije.

Skupina je v razpravi ugotovila, da so se posebno v zadnjih dveh letih še

poglabljala protislovja v mednarodnih ekonomskih in političnih odnosih. Na mednarodnem ekonomskem področju se je kriza izrazila v upočasnitvi industrijske proizvodnje, visoki stopnji inflacije, zastojih v mednarodni trgovini, še zlasti pa v slabšanju položaja dežel v razvoju in poglabljanju prepada med njimi in razvitimi državami.

SR Slovenija je v zadnjih dveh letih aktivno sodelovala pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju skupne neuvrščene zunanje politike SFR Jugoslavije. Hkrati se je zavzemala za pospeševanje procesa podružbljanja zunanje politike in mednarodnega sodelovanja in na tem področju razvijala široko dejavnost vseh udeležencev v okviru skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije.

Za gospodarsko sodelovanje s tujino v zadnjih dveh letih je značilno, da je Slovenija ob izredno zaostrenem plačilno-bilančnem in devizno-bilančnem položaju v državi, predvsem v odnosih s konvertibilnim območjem, dosegla nekatere pozitivne premike v zunanjetrgovinski menjavi.

Z doseženim pa še ne smemo biti zadovoljni. Delegati zato menimo, da je potrebno ugotovitve in stališča, ki so nam bila posredovana, ne samo sprejeti, temveč tudi čim hitreje izvesti v praksi, pri čemer bi morali posebno pozornost posvetiti opredelitvi prednostnih usmeritev in nalog za naše delovanje v prihodnje.

Delegati moramo tudi zahtevati, da nosilci mednarodnega sodelovanja organizirano in usklajeno delujejo, tako da bi se dosledno izpolnile usmeritve in stališča, sprejeta v Skupščini SFRJ in na republiškem ter zveznem kongresu Zveze komunistov.

Ob tem tudi predlagamo, da se v okviru našega zbora pogosteje obravnava problematika mednarodnega sodelovanja, s čimer bi lahko spodbujali ustrezne akcije za hitrejše in še uspešnejše izpolnjevanje nalog s tega področja.

Izvoz na konvertibilno tržišče je prednostna naloga, o kateri že dalj časa govorimo. Sprašujemo pa, kako je lahko še danes za realizacijo le-tega potrebno toliko administriranja? Ali kdo zaostruje odgovornost pri izvozu nekvalitetnega blaga, ki se v tujini zavrača? Zakaj je zastalo sklepanje novih pogodb o dolgoročnem industrijskem sodelovanju? Zakaj naše organizacije združenega dela izvažajo predvsem izdelke nižje stopnje predelave, in podobno? Sprašujemo, ali tako varujemo naš ugled v tujini?

Delegati smo danes pozorno spremljali uvodno razpravo tovarišice Vide Tomšič. Lahko ocenim, da se delegati z njeno razpravo v celoti strinjajo. Zaradi nevarnega zapletanja mednarodne politike in gospodarske situacije pa moramo še bolj odločno prevzemati pobude za reševanje nastajajočih problemov v mednarodnih odnosih.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Marko Valentinčič, področje gospodarstva, 17. okoliš, Nova Gorica.

M a r k o V a l e n t i n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov želi dati pripombe k poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ.

Pri obravnavi tega poročila je skupina delegatov izhajala tudi iz pobude, ki jo je dala Komisija za stike z zamejstvom, ki je tudi obravnavala omenjeno poročilo, da bi v razpravi na seji zborov Skupščine SR Slovenije predstavili naslednje ugotovitve:

1. Poročilo daje pregled aktivnega dela vseh nosilcev mednarodnega sodelovanja ter oblikovanja in izvajanja zunanje politike SFRJ v SR Sloveniji v preteklih dveh letih. Ob oceni položaja naše republike v tej dejavnosti ugotavlja pomanjkljivosti in opozarja na odprta vprašanja predvsem na področju gospodarskih stikov, pa tudi na drugih področjih.

Naša delegacija meni, da je treba poročilo dopolniti z nekaterimi dejstvi predvsem v III. poglavju, kjer je govor o sodelovanju s sosednjimi državami v alpskem prostoru, posebej kar velja za odnose z Italijo.

2. Med različnimi oblikami obmejnega sodelovanja so za občino Nova Gorica in analogno za vse obmejne občine velikega pomena tiste, ki izhajajo iz Osimskih sporazumov, z vrsto pobud vsem gospodarskim in družbenim dejavnikom na obeh straneh meje.

V sporazumih o gospodarskem sodelovanju so izrecno navedeni nekateri gospodarski projekti, katere sta se obe državi obvezali izpolniti. Med njimi so objekti, ki so pomembni za posamezne obmejne občine, večji del pa je takih, ki so pomembni za širše področje ali za celo državo kot so na primer prosta industrijska cona, mednarodni mejni prehod v Vrtojbi, avtocestna povezava tega prehoda z jugoslovansko mrežo avtocest, in podobno.

Poročilo navaja, da ima SR Slovenija dva posebna odbora na republiški in zvezni ravni za uresničemanje Osimskih sporazumov ter Komisijo za upravljanje proste industrijske cone. Dejavnosti teh odborov nam niso podrobno znane, pa tudi sicer menimo, da obstaja tu še vrsta nerešenih vprašanj oziroma vprašanj, zaradi katerih je izvajanje teh sporazumov tudi pri nas prepočasno.

Podobne mednarodne sporazume med SFR Jugoslavijo in sosednjimi državami, ki urejajo neke skupne dejavnosti ali realizacijo skupnih projektov, že poznamo. Za večji del teh sporazumov je po zakonski poti urejeno njihovo izvajanje. Za Osimske sporazume, ki so izjemnega pomena tako za sožitje dveh držav z različnimi družbenoekonomskimi sistemi, kot tudi zgleden primer možnosti opredmetenja duha Helsinške konference, ne v državi in ne v republiki še nismo našli načina, kako zagotoviti njihovo kontinuirano izvajanje tako v materialnem kot tudi v organizacijskem smislu. Menimo, da je nedopustno, da so predstavniki obmejnih občin - govorimo za primer Nove Gorice - pogosto izpostavljeni vprašanjem z italijanske strani, na katere ne morejo odgovarjati, pa tudi pooblastil nimajo za kaj takega. Gre za dobro znane primere izgradnje ceste Nova Gorica - Brda, avtoceste Vrtojba - Selo, dokončanje mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba, izgradnjo sistema obrambe pred točo, odprtje drugih mejnih prehodov, izgradnjo čistilnih naprav, da se prepreči onesnaževanje vodotokov, ki tečejo v Italijo, in podobno. Zaradi takega položaja in zamud, ki so nastale na naši strani, se mora sama občina Nova Gorica zavzemati in celo zagotavljati sredstva za to, da se izvajanje projektov popolnoma ne ustavi.

Menimo, da s takim načinom dela v tujini zmanjšujemo ugled naše države ter dajemo orožje v roke tistim silam, ki se s tako ustvarjenim sožitjem na meji z Osimskimi sporazumi še niso sprijaznili.

3. Na osnovi povedanega naša delegacija predlaga, da se prične postopek na ravni Zveznega izvršnega sveta in republiškega Izvršnega sveta za sprejetje zakonske in samoupravne regulative, ki naj bi določila pristojnosti in obveznosti materialnega in organizacijskega značaja za zagotovitev rednega izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Osimskih sporazumov.

4. Kar zadeva razvoj obmejnega gospodarskega sodelovanja delegacija meni, da bi na naši strani morali sprejeti ukrepe, da se prilagodi vsebina blagovnih list C in D brez carinske blagovne menjave Tržaškega sporazuma.

Da bi odprli možnosti za povečevanje blagovne in gospodarske menjave, bi bilo potrebno spremeniti zakonske akte za obmejno gospodarsko sodelovanje, ki so sedaj enaki kot za ostalo mednarodno gospodarsko sodelovanje, kar ni v skladu z določili in duhom Osimskih sporazumov, in sicer, da je treba obmejnemu gospodarskemu sodelovanju dati drugačen status, kot jo ima drugo mednarodno gospodarsko sodelovanje, ker je obmejni prostor v posebnem geopolitičnem in gospodarskem položaju.

5. Da bi pospešili maloobmejni promet italijanskih državljanov, ki je v upadanju in da bi hkrati povečali dotok deviz, predlagamo ukinitev prometnih davkov za vse blago, ki ga tuji državljani za devize kupijo pri nas.

6. Hkrati naj bi v obmejnem prostoru na naši strani odprli trgovine naših

in tujih partnerjev za konsignacijsko prodajo. S tem bi po eni strani zmanjšali odliv deviz za dajatve, ki se plačujejo v dinarjih, preprečili nedovoljene prenose deviz in podobno, po drugi strani pa bi za trgovine z mešanim partnerstvom pritegnili tuj devizni kapital.

7. Predlagamo tudi, da se poleg drugih specifičnih rešitev za ustanavljanje mešanih gospodarskih podjetij v obmejnem prostoru še posebej elastično obravnava v družbenih planih vseh družbenopolitičnih skupnosti, SISEOT, itd. ustanavljanje takih mešanih podjetij v Italiji, saj narava njihovega družbenopolitičnega sistema zahteva veliko prilagodljivost in hitro odzivnost. Zato nikakor ni mogoče za več let vnaprej predvideti vseh možnih projektov, ki naj omogočijo razvijanje gospodarskega sodelovanja s partnerji v italijanskem gospodarskem prostoru.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki dnevnega reda je izčrpana. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta odgovoriti na nekatera vprašanja ter na sugestije, ki so bile postavljene v razpravah? (Da.)

Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

J e r n e j J a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Najprej moram reči, da se strinjam z razpravami k tej točki dnevnega reda in da podpiram stališča in predloge, ki so jih delegacije oziroma delegati oblikovali v teh razpravah.

Tisto, kar bi rad tu še posebej poudaril, so mogoče samo nekatere dodatne stvari, o katerih menim, da bi jih bilo treba upoštevati, predvsem pa želim dati odgovore na nekatera vprašanja, ki so bila v razpravah zastavljena.

O tekoči situaciji na področju ekonomskih odnosov s tujino je dal podrobnejšo informacijo tovariš Sodin v imenu Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino in tudi obvestil Zbor združenega dela o sklepih in ukrepih, ki jih je ta skupnost sprejela na seji svoje skupščine v četrtek v zvezi s problemi na področju težavne devizne situacije.

Na vprašanje, koliko je v celoti dolgov, ki jih moramo odplačati do leta 1985 v Sloveniji in v Jugoslaviji, ta trenutek ne morem odgovoriti, bomo pa ta odgovor delegaciji in delegatom posredovali kasneje tudi pismeno.

Jasni in znani podatki pa so za letošnje leto. Kot veste bo v letošnjem letu na nivoju Jugoslavije odplačanih anuitet, to se pravi vračilo glavnice in obresti, v vrednosti približno 5 milijard 4oo milijonov dolarjev in to za srednjeročne in dolgoročne kredite.

Situacija v naši republiki je taka, da je v letošnjem letu potrebno odplačati 5o1 milijon dolarjev anuitet, od tega smo jih v obdobju januar-julij že odplačali 285 milijonov dolarjev, tako da ostane za odplačilo v zadnjih petih mesecih še 216 milijonov dolarjev. Temu znesku, ki predstavlja fiksno in garantirano obveznost organizacij združenega dela in poslovnih bank iz SR Slovenije, je seveda prav tako kot obveznost treba dodati tudi tista sredstva, ki jih organizacije združenega dela po veljavnih zveznih zakonih in predpisih odvajajo v Narodno banko Jugoslavije za posamezne skupno dogovorjene oziroma v zakonih opredeljene namene. To je odvajanje deviz za uvoz energetskih surovin, odvajanja za potrebe federacije kot družbenopolitične skupnosti in združevanje deviz v višini 15,9 % od tekočega ustvarjenega priliva za solidarnostno pokrivanje fiksnih in garantiranih obveznosti združenega dela vse Jugoslavije do tujine v letošnjem letu. Ta znesek znaša po ocenah strokovnih organov in poslovnih bank ter Narodne banke Slovenije do konca letošnjega leta še približno 243 milijonov dolarjev, kar pomeni, da smo do konca letošnjega leta dolžni poravnati še približno 459 milijonov dolarjev obveznosti.

V tem znesku ni vsebovano vračilo kratkoročnih kreditov, tako kot tudi na strani deviznega priliva niso vsebovani novi prilivi po kratkoročnih kreditih in depozitih, ki se tekoče obnavljajo v bančnem mehanizmu. Že iz zneska, ki sem

ga povedal, pa je zelo jasno razvidno, da so obveznosti, ki jih je treba poravnavati do tujine, oziroma da so obveznosti glede izvajanja deviznega priliva izredno velike, in da praktično od razpoložljivega deviznega priliva do konca leta ne ostaja veliko za plačevanje uvoza surovin in reprodukcijskih materialov.

Eden od razlogov za tako situacijo je nedvomno v tem, da zaostajamo za plani in dogovori glede izvoza v letu 1982. Tovariš Sodin je navedel, da se predvideni izvoz po planih, ki so bili usklajeni v Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino, ne izvršujejo.

Vse ocene so si popolnoma enotne v tem, da je edini izhod iz te situacije izvršitev plana izvoza in izvršitev plana deviznega priliva od tako opravljenega izvoza.

Nekateri računi kažejo, da bo za to potrebno do konca leta za nekaj več kot 25 % povečati povprečni mesečni izvoz v naši republiki. To je in ostaja tudi v bodoče prva in osnovna naloga tekoče ekonomske politike. Zato je tudi prišlo v razpravah do predlogov, ki so predvideni in zapisani v predlogu sklepa, ki naj bi ga na današnjih sejah vsi trije zbori sprejeli, in sicer, da je treba posebno pozornost posvetiti izvrševanju planov izvoza in uvoza v letošnjem letu, da je potrebno postaviti vprašanje odgovornosti za izvrševanje planov izvoza in da bi bilo potrebno praktično v vsaki organizaciji združenega dela, v samoupravnih organih, v delegacijah, predvsem pa tudi v občinskih skupščinah na zborih združenega dela še posebej obravnavati sedanjo situacijo s stališča uresničevanja planov dogovorjenega izvoza.

Drugo, kar bi s tem v zvezi rad pripomnil, je to, da je pri tem izredno pomembno, da bomo te plane izvoza uresničevali na najbolj optimalen način v povezavi z organizacijami združenega dela iz vseh republik in pokrajin povsod tam, kjer gre za medsebojno proizvodno povezanost in poslovno ter dohodkovno soodvisnost.

V letošnjem letu je prišlo do nekaterih motenj v delovanju reprodukcijskih verig. Potrebno se je zavzeti za to, da se te reprodukcijske verige ponovno vzpostavijo in da ne prihaja več do izvoza železa, če ga lahko predelamo v proizvod višje stopnje predelave, kot je tudi opozorila delegacija z Jesenic, ampak da se rešitve iščejo v skupnem povezovanju, v graditvi reprodukcijskih verig in povezav med proizvajalci surovin, proizvajalci reprodukcijskih materialov in proizvajalci končnih proizvodov, ki se proizvajajo za izvoz.

To je treba in je mogoče doseči predvsem na načelih skupnega deviznega priliva ob uporabi 67. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino na ta način, da se v teh reprodukcijskih povezavah opredelijo tudi skupni plani, skupni riziko in skupna odgovornost za izvršitev izvoznega posla. Pri tem bi morali čim hitreje priti do skupnih izvoznih projektov med večjimi organizacijami združenega dela, ki so medsebojno povezane v svoji poslovni oziroma proizvodni soodvisnosti.

Tretje, kar bi rad v zvezi z razpravo rekel, so vprašanja, ki so vezana na obmejno gospodarsko sodelovanje. Najprej moram reči, da slovenska Skupščina tekoče obravnava problematiko obmejnega gospodarskega sodelovanja in da je bila v letu 1981 ob tej priložnosti dvakrat opravljena temeljita razprava v Skupščini ter da je Izvršni svet na osnovi te razprave tudi v letošnjem letu pripravil poseben program aktivnosti na področju obmejnega gospodarskega sodelovanja in da je ta program tudi predložen Skupščini SR Slovenije za obravnavo v njenih delovnih telesih. Vrsta predlogov, na katere so delegati opozorili na današnji seji, je že vsebovana v tem programu.Bila pa so postavljena nekatera vprašanja, na katera je potrebno dati odgovor.

Mislim, da je eno od ključnih vprašanj, ki so ga zastavili delegati iz Nove Gorice, in sicer, kako zagotoviti izvajanje Osimskih sporazumov. O izvajanju Osimskih sporazumov smo dali celovito poročilo ob razpravi o obmejnem gospodarskem sodelovanju, na kratko pa je to zajeto tudi v poročilu, ki je danes predmet vaše razprave. Osnovna ugotovitev je, da se Osimski sporazumi postopno praktično skoraj na vseh področjih izvršujejo, na nekaterih bolj na drugih manj, vendar ni nekih pomembnejših zastojev v uresničevanju, vsaj s strani Jugoslavije oziroma s strani Slovenije ne.

Ostaja pa vprašanje, kako te sporazume izvrševati? Mislim, da jih je mogoče izvrševati predvsem na način, kot izvršujemo vse druge naše obveznosti.

Ni mogoče izvrševati s tem, da se sredstva zagotavljajo na posebne načine, ampak je treba sredstva zagotoviti po rednih poteh s samoupravnim sporazumevanjem, če gre za cestno infrastrukturo, v okviru samoupravnih interesnih skupnosti za ceste, če gre za druge potrebe in za druge obveznosti, ki iz teh sporazumov izhajajo, pa tam, kjer se in na način, kot se sicer sredstva za to tudi zagotavljajo.

V tem smislu vas lahko obvestim, da so sredstva za dograditev ceste na Sabotin predvidena v predlogu sprememb srednjeročnega načrta Republiške skupnosti za ceste v tem srednjeročnem obdobju. Prav tako se v naslednjem obdobju - po informaciji predstavnikov Republiške skupnosti za ceste - predvideva, da se vključi financiranje pripravljalnih del za izgradnjo ceste Vrtojba-Selo.

Glede predpisov, ki urejajo obmejno gospodarsko sodelovanje, moram reči, da so ti predpisi stimulativni in da to kaže tudi gibanje menjave. V lanskem letu se je izvoz in uvoz blaga po tržaškem in goriškem sporazumu skoraj podvojil. V letošnjih prvih sedmih mesecih je bil izvoz večji za 94 % v primerjavi s prvimi sedmimi meseci lanskega leta, uvoz pa večji za 77 %. Tudi plani, ki so usklajeni v okviru interesnih skupnosti za obmejno sodelovanje, se izpolnjujejo. Od letnega plana izvoza po obmejnih sporazumih je do sedaj realiziranih nekaj prek 7o %, približno isti odstotek je realizacije predvidenega plana uvoza.

Moram reči, da je treba pri tem dejansko v vseh organih in organizacijah, ki so za to pristojni in ki obravnavajo to problematiko, vztrajati na tem, da obmejno gospodarsko sodelovanje zadrži svoj dosedanji značaj. To je značaj sodelovanja Slovenije in Jugoslavije s sosednjimi deželami, predvsem s stališča hitrejšega razvoja in vključevanja obmejnih področij v ta razvoj. V zadnjem času imamo nekatere poizkuse - o tem je govoril tovariš Sodin - da bi nekatere proizvode preusmerili iz generalne menjave z Italijo v menjavo po obmejnih sporazumih. Z dogovorom v Gospodarski zbornici Slovenije in z ukrepi na področju izvrševanja dogovorjenih planov obmejnega gospodarskega sodelovanja v večini primerov do tega ni prišlo in taka ocena ne more veljati generalno.

Glede drugih vprašanj, ki so bila odprta v razpravi, pa menim, da so delno pravzaprav odgovori že vsebovani tudi v samem poročilu, predvsem pa so odgovori in usmeritve vsebovani v predlogu sklepa, ki ga je predložila Komisija za mednarodne odnose. Zato ob tej priložnosti predlagam, da zbor na današnji seji predlog sklepa sprejme.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi morda še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovarišica Vida Jeler, področje gospodarstva, 39. okoliš, Maribor-Rotovž.

V i d a J e l e r : Naša skupina delegatov daje naslednja mnenja in predloge k poročilu.

1. Ocena stanja dovolj kompleksno opredeljuje stanje in probleme na področju organiziranosti in učinkovitosti zunanjetrgovinske mreže doma in v tujini, zato je potrebna takojšnja in hitra akcija za izvajanje aktivnosti ter odpravljanje pomanjkljivosti in negativnih pojavov, ki slabijo učinkovitost zunanjetrgovinske mreže.

2. V mariborski regiji ugotavljamo, da akcija preverjanja organiziranosti in ponovne registracije zunanjetrgovinskih organizacij do sedaj ni dala pozitivnih rezultatov, saj je zunanjetrgovinska mreža v regiji ostala razdrobljena, nepovezana, nenačrtna in kratkoročno usmerjena v izvoz, predvsem pa brez ustrezne delitve dela.

3. Investicijska in inovacijska dejavnost, usmerjena v iskanje in izpopolnjevanje konkurenčnih proizvodov za izvoz, je v večini organizacij združenega dela, razen redkih izjem, prešibka, da bi spremenila sedanje stanje, ko večina zastarelih proizvodov v proizvodnih obratih s slabo tehnologijo in nizko produktivnostjo z izvozom prigospodari velike izgube. Obvezno združevanje deviz

za surovine v ostale republike še povečuje devizni deficit ter sili organizacije združenega dela v izvoz za vsako ceno, medtem ko učinkov združevanja ni ali pa so načrtovani za naslednja leta.

4. Gradbene organizacije združenega dela se ob izvajanju del v nerazvitih državah srečujejo z različnimi problemi, ki jih je potrebno proučiti in najti ustrezne rešitve. Omejevanje investicijskih del doma sili gradbene organizacije združenega dela v mednarodno delitev dela, predvsem v nerazvite države, kjer se srečujejo z močno konkurenco razvitih držav, z nerazvitim tržiščem in s specifičnimi pogoji poslovanja ter zakonodaje. Pogoji poslovanja zahtevajo vsestransko izobraženi kader in sodobnejši pristop k pripravi izvedbe projektov in večkrat tudi bolj prilagodljive carinske predpise. Ob nestabilni likvidnostni situaciji držav kupcev je prisoten velik poslovni riziko ob morebitnem izpadu deviznega priliva. V takšnih primerih je potrebno zagotoviti pomoč tako republiških kot zveznih organov. Splošen pojav, da je izvajanje velikih gradbenih del v nerazvitih državah vezano na malo število držav kupcev, pa pomeni za gradbene organizacije združenega dela dokaj nestabilen položaj tudi v prihodnosti.

5. Glede na trenutno organiziranost zunanjetrgovinske mreže v mariborski regiji ugotavljamo, da je koncentracija sedanje zunanjetrgovinske mreže potrebna, vendar tako, da se kapacitete posameznih organizacij združenega dela interesno povezujejo v skupne organizacije s čim širšo zunanjetrgovinsko registracijo, kar omogoča kompletnejši nastop pri zunanjih partnerjih, koncentrirano analizo trga in specializacijo zunanjetrgovinskih kadrov. Za potrebe nudenja kompleksne ponudbe gradbeništva v nerazvitih državah pa tudi doma je potrebno v predlogu aktivnosti opredeliti konkretne naloge gradbenih organizacij združenega dela in Gospodarske zbornice Slovenije za pospeševanje povezovanja. Pri tem pa je potrebno proučiti tudi možnost vključevanja industrijskih organizacij združenega dela s področja proizvodnje opreme in gradbenega materiala.

6. Samoupravno dogovarjanje o združevanju dela in sredstev mora Gospodarska zbornica Slovenije obravnavati širše, saj je zakonodajalec enostransko obvezal le trgovske organizacije združenega dela, medtem ko pri proizvajalnih organizacijah združenega dela ni pripravljenosti za sklepanje takšnih sporazumov. Značilnosti mariborske regije zahtevajo takojšnje in učinkovito ukrepanje, saj lahko le temeljita reorganizacija in širša družbena pomoč pri reševanju nakazane problematike prinese pozitivne spremembe v smeri bistvenega povečanja izvoza in višjega nivoja ekonomskih odnosov te regije s tujino.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Tovarišica Vida Jeler, očitno ste v razpravi posegli v 4. točko dnevnega reda, sedaj pa razpravljamo o 3. točki, ki govori o mednarodnem sodelovanju. Predlagam, da to razpravo sprejmemo kot razpravo k naslednji točki dnevnega reda.

Želi morda še kdo razpravljati o 3. točki? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in predlagam, da se člani delovne skupine Komisije za mednarodne odnose sestanejo.

Kljub temu da v razpravi ni bilo konkretnih sugestij in pripomb k predlogu ugotovitev in stališč, predlagam, da se skupina sestane predvsem zaradi možnosti dopolnjevanja sklepa v drugih zborih, podobno kot je v našem zboru predlagal delegat iz Nove Gorice. Skupina naj poišče možnosti, da bi eventualno tudi o teh vprašanjih nekaj zapisali v ugotovitve in stališča. Kolikor ne bo nobenih dopolnitev, potem bom zboru predlagal poseben sklep v zvezi z današnjimi pobudami. Vsebino sklepa pa bi prebral potem, ko bomo slišali poročevalca delovne skupine. Kolikor se zbor strinja s takšno opredelitvijo, predlagam, da prekinemo razpravo o tej točki in počakamo, da bo skupina uskladila stališča in mnenja z ostalima dvema zboroma.

Predlagam, da preidemo na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o uresničevanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini, o poteku preoblikovanja te mreže in o izvozni usmerjenosti in ekonomičnosti naših gospodarskih enot v tujini.

Poročilo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljeno je bilo v prilogi VI Poročevalca. K poročilu ste danes prejeli predlog sklepa, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem poročilu.

Želi morda besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

J e r n e j J a n : Tovarišice in tovariši delegati! Skupščina SR Slovenije je že v letu 1981 obravnavala celovito problematiko zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini. To poročilo, ki je danes pred vami, zato ne obravnava celotnega stanja na tem področju, temveč izhaja predvsem iz predlogov in stališč, ki jih je k tej problematiki Skupščina SR Slovenije dala ob lanskoletni obravnavi.

Poročilu, ki je objavljeno v Prilogi Poročevalca, smo priložili tudi statistično-analitični prikaz organiziranosti in poslovanja zunanjetrgovinske mreže doma in v tujini ter pregled registriranih organizacij združenega dela v sestavljenih organizacijah združenega dela, kar vse je sestavni del današnje obravnave.

Poleg delovanja, o katerem smo poročali lani, je bila v letu 1982 dodatno opravljena vrsta aktivnosti za boljše organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov tako doma kot tudi v enotah v tujini. Ocenjeno je bilo tudi poslovanje zunanjetrgovinske mreže doma, predvsem z vidika, kako se izpolnjujejo sprejeti srednjeročni programi obmejnega gospodarskega sodelovanja ter sprejeti srednjeročni programi zastopanja tujih firm. Prav tako je bilo ocenjeno poslovanje zunanjetrgovinske mreže z vidika poslovanja te mreže v tujini in z vidika njenega medsebojnega povezovanja. Izvršene so bile priprave za analiziranje in spremljanje samoupravnih sporazumov o obveznem združevanju dela in sredstev trgovine in proizvodnje ter sprožena akcija, da se v domovino vrnejo tisti delavci, ki so razporejeni na delo v tujini prek dogovorjenega roka.

V zunanjetrgovinski mreži doma kot tudi v tujini je prišlo do določenih pozitivnih sprememb. Mreža doma se je skrčila, medsebojno že delno povezala, organizacije združenega dela so sprejele programe svojih aktivnosti na tujih tržiščih, začele so se usmerjati na opravljanje večjih poslov, predvsem za investicijska dela v tujini in spoznale, da je izvoz sestavni del nadaljnjega razvoja, ki mora postati tudi osnova za ustvarjanje dohodka.

Skrčilo se je tudi število enot v tujini, preostale pa so se bolj usmerile v izvozne posle. Organizacije združenega dela so se začele dogovarjati za skupen nastop prek gospodarskih enot v tujini, izboljšala se je strokovnost in usposobljenost delavcev v zunanji trgovini.

Ob vseh teh pozitivnih premikih pa je še vedno vrsta pomanjkljivosti, na katere v poročilu posebej opozarjamo. V svojem uvodu jih ne bom ponavljal. Zato Izvršni svet predlaga dodatne aktivnosti in roke, do katerih bi bilo treba te aktivnosti opraviti, s tem pa naj bi prispevali k preoblikovanju zunanjetrgovinske mreže doma in v tujini, predvsem pa naj bi prispevali k temu, da se tudi tu dosledno uveljavijo socialistični samoupravni družbenoekonomski odnosi ter vpliv in odgovornost delavcev v vsaki organizaciji združenega dela tudi za stanje na tem področju.

Gre predvsem za naslednje smeri delovanja.

Nadaljevati je potrebno specializacijo, koncentracijo in racionalizacijo zunanjetrgovinskega poslovanja v organizacijah združenega dela tako doma kot v tujini ter s tem v zvezi preveriti tudi stanje organiziranosti v sestavljenih organizacijah združenega dela.

Uskladiti je potrebno samoupravne sporazume o obveznem združevanju dela in sredstev z zakonom in njihovo izvrševanje uresničiti tako, kot so sklenjeni in dogovorjeni.

Preveriti je treba izvrševanje programov na področju zastopanja tujih firm, na področju obmejnega gospodarskega sodelovanja ter pri trgovinskih organizacijah združenega dela glede na njihovo usmeritev za delo v posameznih trgovskih strokah.

V tistih državah, kjer to še ni bilo storjeno, je treba oceniti smotrnost nadaljevanja dela sedanje mreže v tujini ter se do ustanovitve oziroma do nadaljnjega dela opredeliti ter pri tem upoštevati predvsem večjo izvozno usmerjenost in regionalno razporejenost. Organizacije združenega dela v sekcijah, ki so ustanovljene v okviru Gospodarske zbornice Slovenije in v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije, že delno usklajujejo svoj nastop in svoje delovanje. Sedaj je potrebno priti v fazo, da bodo v teh sekcijah izdelani in usklajeni konkretni programi nastopa v posameznih državah za vse članice sekcije.

Izboljšati je treba organiziranost za izvajanje investicijskih del v tujini in to z medsebojnim povezovanjem za skupen in usklajen nastop na posameznem tržišču ali projektu, itd.

Pri vseh teh aktivnostih ne zasledujemo predvsem ali pa samo nujno zmanjšanje in pocenitev zunanjetrgovinske mreže in zmanjšanje stroškov njenega poslovanja, temveč predvsem to, da bi se tudi na področju organiziranosti usposobili za hitrejši in učinkovitejši prodor na zunanja tržišča,zlasti v konvertibilni izvoz. Po naši oceni postaja organiziranost eden od pomembnih dejavnikov našega nadaljnjega prodora v mednarodno sodelovanje in v primeru, da bomo z izvrševanjem nalog na tem področju zaostajali, bomo le težko izvrševali dogovorjene cilje in usmeritve.

Te usmeritve pa so nujne in potrebne posebno v sedanjem gospodarskem položaju, če želimo uspešno uresničiti temeljne naloge, in sicer povečanje izvoza na konvertibilno področje in vključevanje v mednarodno menjavo z višjimi oblikami gospodarskega sodelovanja.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo še nadalje spremljal uresničevanje sklepov in stališč o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini ter Skupščini SR Slovenije ponovno poročal o izvršenih aktivnostih v letu 1983.

Predlagam, da sprejmete poročilo s predloženimi aktivnostmi ter spremembami rokov, tako kot je predlagala Komisija za mednarodne odnose.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Vladimir Ščeglovski, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

V l a d i m i r Š č e g l o v s k i : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji dne 24. septembra 1982 ob obravnavi poročila o uresničevanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže sklenila postaviti Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednje delegatsko vprašanje:

Kakšno stališče bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zavzel pri registriranju sestavljenih organizacij združenega dela za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti, da bi se preprečile težave in zavlačevanje pri tem?

Dovolite mi, da ob tem vprašanju dam še nekaj pojasnil. Problematiko organiziranja in registracije zunanjetrgovinskega poslovanja je Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije že večkrat obravnaval, nazadnje dne 28. julija 1981. Ocena stanja na tem področju pa je kljub temu še vedno negativna. Ugotavljamo, da kljub administrativnim ukrepom nismo spremenili stanja na bolje. Po petih letih veljavnosti zakona o prometu blaga in storitev s tujino, ki je na novo uredil osnove in pogoje za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti, še vedno ugotavljamo, da je zunanjetrgovinska mreža doma in v tujini preveč razdrobljena, samoupravno nepovezana in da ni izdelane jasne politike o nadaljnjem razvoju, ki

bi usmerjala organizacije združenega dela pri odločanju in opravljanju zunanjetrgovinske dejavnosti.

Poročilo ugotavlja, da je koordinacijski odbor za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinsko dejavnost, kljub obsežnemu administrativnemu delu v teh petih letih uspel zmanjšati število registriranih organizacij za opravljanje zunanjetrgovinskega prometa od 356 na 3o9, torej za samo 14 %. Tudi ta primer kaže, da samo z administrativnimi ukrepi ne dosežemo dolgoročnih pozitivnih rezultatov.

Po 3. točki 7. člena zakona o prometu blaga in storitev s tujino so sestavljene organizacije združenega dela lahko nosilke zunanjetrgovinskega prometa. Ta oblika organiziranja združenega dela pomeni eno izmed višjih stopenj povezovanja združenega dela v reprodukcijsko celoto in je zato primerna oblika za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti na osnovi ustreznih samoupravnih sporazumov.

Pri dosedanjem delu koordinacijskega odbora za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinske posle, pa so se stališča za registracijo sestavljenih organizacij združenega dela za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti pogosto menjala in še vedno niso jasna.

Postopek registracije se zavlačuje in s tem se kopičijo tudi težave, ki imajo pogosto daljnosežne posledice. Iz števila registriranih organizacij združenega dela za opravljanje zunanjetrgovinskih dejavnosti izhaja, da so to najpogosteje manjše temeljne organizacije združenega dela z neznatnimi družbenimi sredstvi in z nezadostnim strokovnim kadrom. Večji posli v zunanjetrgovinskem prometu pa se največkrat sklepajo z nekajkrat močnejšim tujim partnerjem, tako po kapitalu, organiziranosti in kadrih. Tuji zunanjetrgovinski partner pogosto pogojuje sklenitev posla in zahteva kot pogodbenega partnerja večji gospodarski sistem, zlasti še takrat, kadar gre za posle izvajanja investicijskih del v tujini, nadalje posle, pri katerih sodeluje več organizacij združenega dela, povezanih v SOZD, in posle, ki so vezani na bančne garancije, in tako dalje.

Tujega partnerja malo zanimajo naše težave pri registriranju zunanjetrgovinske dejavnosti in naši pogledi v zvezi s tem. Zato pogosto prihaja do nepremostljivih težav, zlasti pri sklepanju večjih, pomembnejših in dolgoročnejših zunanjetrgovinskih poslov, ki nemalokdaj zaradi omenjenih formalnosti propadejo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Adolf Strašek, področje gospodarstva, 3o. okoliš, Celje.

A d o l f S t r a š e k : Na kratko! Popolnoma se strinjam z ugotovitvami v poročilu, da je zunanjetrgovinska mreža razdrobljena in s tem neučinkovita ter da prihaja do nelojalne konkurence ne samo doma, temveč celo v tujini. Vsem nam pa je znano, v kakšni situaciji je trenutno gradbeništvo. Zato ni sprejemljivo, da so celo večje sestavljene organizacije združenega dela, ki sicer opravljajo dela v tujini, v neenakem položaju samo zaradi tega, ker nimajo registracije.

Strinjamo se, da je potrebno težiti k zmanjšanju obsega zunanjetrgovinske mreže, vendar je potrebno omogočiti registracijo tudi takšnim novim organizacijam, ki imajo možnost prodora na zunanji trg. Ne smemo torej administrativno ovirati delovne organizacije, če si pridobijo delo v tujini in imajo ustrezno tehnologijo in kadre, da tudi izvajajo takšna dela. Zaradi tega predlagam, da se delovnim oziroma sestavljenim organizacijam združenega dela, ki so sposobne zadostiti vsem pogojem, omogoči neposredno vstop na zunanji trg. V takih primerih pride do izraza tudi tehnologija in druge prednosti, ki jih lahko nudi posamezna organizacija.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki je izčrpana. Želi morda še kdo razpravljati? (Nihče) Zaključujem razpravo.

Ker je bilo v razpravi tovariša Ščeglovskega postavljeno delegatsko vprašanje, pri tem pa smo dobili tudi dve pismeni delegatski vprašanji, ki sta povezani s to temo, sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi na ta delegatska vprašanja odgovoriti sedaj ali pri 18. točki, ko bomo obravnavali predloge in vprašanja delegatov? (Odgovoril bo takoj.) Besedo ima Jernej Jan.

J e r n e j J a n : Če dovolite, tovarišice in tovariši delegati, najprej samo nekaj besed glede registracije sestavljenih organizacij združenega dela v zunanjetrgovinskem poslovanju. V prilogi k poročilu ste dobili o tem podrobnejše podatke. Od 52 sestavljenih organizacij združenega dela v Sloveniji, katerih članice se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem, je samo 9 takih, kjer se zunanjetrgovinsko poslovanje opravlja na nivoju sestavljene organizacije združenega dela oziroma v skupnih službah. Koordinacijski odbor pri Izvršnem svetu za organizacije združenega dela, ki opravljajo zunanjetrgovinski promet, je o problemu registracije za zunanjetrgovinsko poslovanje sestavljenih organizacij združenega dela večkrat razpravljal.

Osnovno izhodišče in osnovno stališče, ki je bilo sprejeto s tem v zvezi po konzultacijah in po sprejetju stališč tudi v Gospodarski zbornici Slovenije in v drugih organih in organizacijah, je bilo, da je treba prepustiti organizacijam združenega dela samim, da s svojimi samoupravnimi akti opredelijo nivo in način organiziranja in opravljanja zunanjetrgovinske dejavnosti v sestavljenih organizacijah združenega dela, da pa je treba pri tem spoštovati predvsem principe specializacije, koncentracije in racionalizacije. Zato je načelno stališče v vseh teh primerih tako, da se lahko tudi sestavljene organizacije združenega dela same kot take oziroma njihove skupne službe registrirajo za opravljanje zunanjetrgovinskega poslovanja, vendar v primeru, če ne gre za podvajanje. To se pravi, da je treba slediti principu specializacije v sestavljenih organizacijah združenega dela. Pri presoji zahtevkov za registracijo pa je odločilno predvsem to, ali se z isto dejavnostjo v okviru teh organizacij ukvarja z zunanjetrgovinskim poslovanjem že kakšna druga organizacija združenega dela. To konkretno pomeni, če gre za dejavnost kmetijskega inženiringa v okviru sestavljene organizacije združenega dela, je od članic te organizacije odvisno, kako se bodo opredelile in na kakšnem nivoju bo organizirano opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti kmetijskega inženiringa. Če so se dogovorili, da je to v eni delovni organizaciji, potem je jasno, da ne more biti to hkrati tudi še v delovni skupnosti skupnih služb sestavljene organizacije združenega dela. Ta princip specializacije zasledujemo tudi pri vseh podobnih rešitvah v drugih primerih.

Skupina delegatov za Zbor združenega dela, gospodarsko področje, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad je postavila delegatsko vprašanje, ki se glasi: "V zvezi s poglavjem o predlogu aktivnosti postavljamo naslednje delegatsko vprašanje: kateri razlogi so bili odločilni pri sklepu koordinacijskega odbora za organizacije združenega dela, ki opravljajo posle zunanjetrgovinskega prometa, ko je v letu 1981 štirim organizacijam združenega dela, ki so bile specializirane za uvoz zdravil in medicinske opreme, ukinil zunanjetrgovinsko registracijo in so bili ti posli prenešeni na poslovno skupnost Iris, ko pa vemo, da lahko to dejavnost še vedno opravlja 22 drugih organizacij združenega dela v Sloveniji?"

Odgovor na to vprašanje je naslednji: vprašanje organiziranosti zunanjetrgovinskega poslovanja pri uvozu zdravil in medicinskih aparatov je bilo večkrat predmet razgovorov, ne samo na nivoju republike, temveč tudi v občinah. Dejstvo je, da smo imeli v mestu Ljubljani situacijo, da so bile za isto dejavnost registrirane štiri organizacije združenega dela: Kemofarmacija, Sanalabor, Salus in Kemoservis-fotomaterial. Vse te organizacije so se ukvarjale pravzaprav z isto vrsto posla, in sicer z uvozom zdravil in medicinskih aparatov oziroma pripomočkov.

V Skupščini mesta Ljubljane je bila dana pobuda za povezovanje teh organizacij združenega dela in za vzpostavitev specializacije na področju uvoza zdravil. Na podlagi te pobude so se štiri organizacije, ki sem jih prej navedel, odločile, da se samoupravno povežejo v poslovno skupnost Iris in se dogovorile, da bodo posle zunanjetrgovinskega prometa opravljale skupno prek poslovne skupnosti. Potem so sklenile in podpisale poseben samoupravni sporazum, ki so ga sprejele z referendumom 2o. maja 198o. Sprememba v registraciji za

zunanjetrgovinsko poslovanje je bila torej logična posledica sprejetega samoupravnega sporazuma teh organizacij združenega dela.

V delegatskem vprašanju je navedeno, da je 22 organizacij združenega dela registriranih za uvoz zdravil in medicinske opreme. Po naših podatkih je število teh organizacij bistveno nižje. V našem poročilu smo navedli vse tiste trgovinske stroke, kjer število registriranih organizacij združenega dela za posamezne proizvode ali vrsto dejavnosti presega število 2o. Kot vidite iz poročila, niso zajeta niti medicinska oprema niti zdravila. Skupini delegatov bomo dali točne podatke in seznam vseh organizacij združenega dela, ki so registrirane za uvoz zdravil in medicinske opreme.

Na delegatsko vprašanje Skupščine občine Laško glede višine povprečnih mesečnih osebnih dohodkov v predstavništvih naših organizacij združenega dela v tujini, ki naj bi se po podatkih Večernjih novosti z dne 2o. septembra gibali med 3ooo in 4ooo dolarji, moram reči, da v tako kratkem času nismo sposobni odgovoriti, ker to še nismo uspeli preveriti. Na to vprašanje bo dan odgovor na naslednji seji oziroma bo odgovor Izvršni svet posredoval pismeno.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Vprašujem delegate, ki so postavili delegatska vprašanja, ali so zadovoljni z obrazložitvijo in s tem, da o tem zadnjem vprašanju sprejmemo predlog Izvršnega sveta, da odgovor poda na naslednji seji? Besedo želi tovariš Vladimir Ščeglovski.

V l a d i m i r Š č e g l o v s k i : Želel bi le še podkrepiti naše vprašanje, da bi bilo bolj razumljivo.26.1.1981 je koordinacijski odbor za organizacije združenega dela, ki opravljajo posle zunanjetrgovinskega prometa, izdal sklep, ki v izreku pravi:

1. Sestavljeni organizaciji združenega dela Emona-proizvodnja, trgovina, turizem, hotelirstvo, inženiring, Ljubljana, se ne da soglasja za vpis v sodni register za opravljanje poslov zunanjetrgovinskega prometa v celoti.

2. Sestavljena organizacija združenega dela Emona-proizvodnja, trgovina, turizem, hotelirstvo, inženiring, Ljubljana, se izbriše iz sodnega registra za opravljanje poslov zunanjetrgovinskega prometa v celoti.

Ne bom še posebej navajal obrazložitve tega sklepa, vendar iz celotne obrazložitve izhaja, da pomeni zahtevek za registracijo sestavljene organizacije združenega dela Emona povečanje števila zunanjetrgovinskih subjektov v SR Sloveniji in da se s tem nadaljuje drobljenje zunanjetrgovinske mreže. Obrazložitev pravi, da ima ta sestavljena organizacija znotraj sebe pet organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo s specializirano zunanjetrgovinsko dejavnostjo. To je tudi bistvo te obrazložitve. Res je, da obstojata znotraj SOZD Emona dve enoviti delovni organizaciji in trije tozdi, ki opravljajo zunanjetrgovinsko dejavnost, vendar SOZD Emona s svojimi pravnimi predniki Prehrano in Agrokombinatom Emona praktično že 3o let opravlja zunanjetrgovinsko dejavnost in gre torej za kontinuirano zunanjetrgovinsko dejavnost subjekta, ki si je s svojo dolgoletno uspešno dejavnostjo pridobil določen renome in ki je v poslovnem prometu na domačem in tujem trgu znan in upoštevan. V praksi prihaja do tega, da se večji zunanjetrgovinski partnerji nočejo pogovarjati z nekim tozdom ali neko delovno organizacijo, pač pa hočejo imeti za partnerja večji gospodarski kompleks, ki je tudi finančno močnejši. Tej sestavljeni organizaciji združenega dela ravno zaradi tega "visijo" posli v Nigeriji, ker se nigerijska vlada noče pogovarjati s tozdom Inženiring, "visijo" tudi posli z večjo italijansko firmo iz Trsta, ker se ta firma noče pogovarjati s tozdom Obala Koper, večja firma iz Zahodne Nemčije se noče pogovarjati z Globtourom in podobno. Skratka, gre za to, da se pri razmisleku o tem, kdo pridobi soglasje in kdo ne, le izvrši tudi selekcija in da se pri tem upoštevajo tudi takšni momenti, kot v praksi nastajajo.

Delegacija kljub temu ostaja pri svojem vprašanju, da Izvršni svet da uradno mnenje.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Predlagam, da to vprašanje sozda

Emone, ki je specifične narave, uredita subjekta neposredno v medsebojnem razčiščevanju. V zborih z delegatskimi vprašanji v bistvu oblikujemo načelno pa tudi dosti jasno politiko. V postavljenem delegatskem vprašanju glede sestavljenih organizacij je bilo postavljeno načelno vprašanje, na katerega je tovariš Jan odgovoril. Predlagam zboru in tistim delegatom, ki so delegatska vprašanja postavili, da se zadovoljijo z odgovorom, saj je nemogoče, da se zbor spušča v vse podrobnosti, za katere tudi ni pristojen. Se strinjate s tem? (Da.)

Ker v razpravi ni bilo konkretnih predlogov niti vsebinskih pripomb k predloženemu sklepu, bi vas rad obvestil, da je Komisija za mednarodne odnose v poročilu, ki ga je predložila k tej točki dnevnega reda, predlagala nekaj manjših redakcijskih sprememb in bi prosil, če vzamete v roke predlog sklepa, ker bom prebral te spremembe. Če se boste strinjali s temi redakcijskimi spremembami, bi potem prešli na glasovanje.

V 1. točki sklepa se v 6. vrstici za besedami "Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije", doda vejica in naslednje besede: "poročila Komisije za mednarodne odnose". V isti točki se črta oklepaj.

2. točka ostane nespremenjena.

Predlaga se, da se vrstni red 3. in 4. točke zamenja, tako da bi 4. točka postala 3. točka, in sicer brez sprememb, sedanja 3. točka pa bi postala 4. točka,kjer se na sugestijo iz poročila Komisije za mednarodne odnose v 4. vrstici za besedami: "Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in roke" dodajo naslednje besede: "skupaj s spremembami, ki jih predlaga Komisija za mednarodne odnose".

Želi kdo o teh spremembah razpravljati? (Ne javi se nihče.) Ker ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem sklep s predloženimi spremembami.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je sklep s predloženimi spremembami sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljen je bil v Poročevalcu št. 16. K osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana ste prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki ga je obravnaval na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa, ki ga je pripravila skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije na podlagi vseh dosedanjih razprav o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana. Člani skupine delegatov so na seji zbora navzoči in bodo po končani razpravi predlagali morebitne spremembe ali dopolnitve sklepa.

Danes ste prejeli tudi ugotovitve in stališča Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Živko Pregl, direktor Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Živko Pregl: Tovarišice in tovariši delegati! Izteka se obdobje dveh let izvajanja srednjeročnega plana. V SR Sloveniji in celotni Jugoslaviji se spopadamo z neposredimi pritiski zaostrenih devizno-likvidnostnih razmer, pa tudi s problemi preteklega neusklajenega razvoja. Vzroke problemov smo ugotavljali ter razčlenjevali ob obravnavanju tekočih gospodarskih gibanj in ob poročilu Izvršnega sveta o izvajanju družbenega plana julija letos.

Čeprav smo že v planskih dokumentih za to srednjeročno obdobje predvideli reševanje nakopičenih neskladij in sanacijo plačilne in devizne bilance, je nadaljnje zaostrovanje razmer v svetovnem gospodarstvu in domačih problemov terjalo, da jih pričnemo intenzivneje reševati že v prvem planskem letu. Zaostreni pogoji gospodarjenja so narekovali preverjanje planskih usmeritev in nalog vseh nosilcev planiranja ter njihove spremembe in dopolnitve v skladu s stališči, ki jih je za spremembo planskih dokumentov v naši republiki sprejela Skupščina SR Slovenije marca letos.

Nujnost teh sprememb kvantitativno potrjujejo tudi nekateri kazalci razvoja v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja in analize nadaljnjih možnosti razvoja, ki kažejo, da odstopanja od materialnih okvirov družbenega plana ne bo mogoče nadomestiti z razvojem v prihodnjih letih. V tem obdobju dosegamo v SR Sloveniji z velikimi napori združenega dela in z organizirano družbeno akcijo nekatere spodbudne rezultate v proizvodnji, v izboljševanju plačilno-bilančnega položaja in izvozu na konvertibilno področje ter pri usmerjenosti novih investicij. Kljub temu pa so zaradi bistveno težjih pogojev gospodarjenja rezultati dosedanjega razvoja slabši od povprečnega plana za celotno obdobje.

Industrijsko proizvodnjo smo povečevali povprečno za 1,5 % in obseg kmetijske proizvodnje za okoli 2,5 %, medtem ko se je zaradi visokega izpada proizvodnje v gradbeništvu družbeni proizvod povečal le minimalno. V planu smo predvideli povprečno 3,5 % realno rast družbenega proizvoda.

Ob doseženi ravni proizvodnje in povečanih obveznostih do tujine so razpoložljiva sredstva za porabo manjša, tako da so se morale realno znižati vse oblike domače porabe. Analize kažejo, da tudi v prihodnjih letih ne moremo računati na bistveno izboljšanje konjunkture na zunanjih trgih. Tudi predvidenega obsega zadolževanja Jugoslavije v tujini ne bo mogoče realizirati. Od prvotno predvidenih 19 milijard dolarjev bi lahko po sedanjih ocenah zagotovili tuja posojila v višini okoli 11 milijard dolarjev. Hkrati so se zaradi najemanja neugodnih kratkoročnih posojil povečale naše celotne obveznosti do tujine, zlasti do konvertibilnega področja. Velik del teh obveznosti bomo morali poravnati z deviznim prilivom od izvoza blaga in storitev.

Vse to narekuje dosledno izostritev razvojne in ekonomske politike za trajno usmerjenost gospodarstva v izvoz, kar pa mora temeljiti na bolj smotrnem gospodarjenju z domačimi in uvoženimi proizvodi in energetskimi viri ter z uveljavljanjem kriterijev produktivnosti in ekonomičnosti. Takšne usmeritve izhajajo tudi iz izhodišč dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in drugih doslej razpoložljivih dokumentov Komisije Zveznih družbenih svetov za vprašanja gospodarske stabilizacije.

Ob spreminjanju in dopolnjevanju planskih dokumentov moramo odpraviti tudi pomanjkljivosti v pripravi dokumentov za to srednjeročno obdobje. Dosledno moramo upoštevati nujnost sočasnega in usklajenega planiranja, ko bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela z uskladitvijo in prevzemanjem nalog v samoupravnih sporazumih o temeljih svojih planov zagotavljali izvajanje dogovorjenih temeljnih usmeritev v planskih dokumentih občin, mest, republike in federacije. S tem bomo uveljavili temeljno načelo, da uresničujejo delavci in delovni ljudje z družbenim planiranjem družbeno kontrolo nad celoto družbene reprodukcije ter nad pogoji, sredstvi in rezultati svojega in združenega dela.

V dosedanjem sodelovanju in usklajevanju sprememb in dopolnitev planskih dokumentov v federaciji se zavzemamo za realnost planskih izhodišč in ciljev. To bomo morali doseči predvsem z realnejšo oceno razmer in možnosti ter s prevzemanjem konkretnih nalog in obveznosti posameznih nosilcev planiranja.

Prizadevamo si, da bi izvozu na konvertibilno področje dali vso potrebno prioriteto skozi celoten instrumentarij tekoče razvojne politike. Prestrukturiranje uvoza pa naj bi dosegli z zmanjšanjem uvoza energetskih virov, hrane in surovin, v prid uvozu tehnološko naprednih reprodukcijskih materialov in opreme, kar vse je treba povezati z nalogami pri reševanju plačilno-bilančnih in devizno-bilančnih problemov. Zavzemamo se za opredeljevanje porabe v okviru razpoložljivih sredstev in odpravljanje vseh tistih mehanizmov, ki pomenijo inflatorno financiranje oziroma omogočajo dogovarjanje o nalogah in programih prek materialnih možnosti.

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

Spremembe in dopolnitve planskih dokumentov v SR Sloveniji naj ne bi pomenile le linearnega prilagajanja temeljnih nosilcev planiranja zaostrenim pogojem, ampak predvsem njihovo akcijo za učinkovitejše obvladovanje in preseganje teh razmer. Osnovni poudarek velja doslednemu vgrajevanju izvozne usmerjenosti na konvertibilno področje ter izboljšanju razmerij med deviznimi odlivi in prilivi, kar je tudi temeljna sestavina prestrukturiranja slovenskega gospodarstva.

Usklajevanje planskih ciljev z zoženimi materialnimi možnostmi terja nadaljnjo selekcijo posameznih razvojnih nalog, tako da bodo v največji meri prispevale k uresničevanju temeljne usmeritve.

Ugotavljamo, da aktivnost za spremembo in dopolnitev planskih aktov ne poteka hkrati, saj del nosilcev planiranja močno kasni. Ta ocena velja tako za organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, kot za spremembe planskih aktov v občinah.

Kot najpogostejši razlog za to navajajo zamude pri drugih subjektih, pomanjkljive informacije in premalo znane pogoje gospodarjenja ter obremenjenost z reševanjem tekoče gospodarske problematike.

Ne glede na vse te probleme menimo, da je potrebno zaostriti odgovornost za sočasno pripravo sprememb planskih dokumentov in izvedbo potrebnih postopkov. Večino pogojev poslovanja in problemov lahko organizacije združenega dela in drugi nosilci planiranja ugotovijo in ocenijo iz analize sedanjih razmer. S temi pogoji se spopadamo vsakodnevno in reševali jih bomo le z usklajenim delovanjem vseh nosilcev planiranja. Z odlašanjem pri spreminjanju in dopolnjevanju razvojnih konceptov dopuščamo pogosto stihijsko in kratkoročno poseganje ter ožimo manevrski prostor za samoupravno odločanje in selektivno ukrepanje, ki bi upoštevalo specifičen položaj posameznih nosilcev planiranja.

Tovarišice in tovariši delegati! V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije smo skušali izostriti osnovno usmeritev družbenega plana, to je usmeritev v izvozno prestrukturiranje gospodarstva na osnovi hitrejšega tehnološkega razvoja. Zaradi odplačevanja dolgov v tujini moramo računati z večjim odlivom razpoložljivih sredstev in zato z nadaljnjim prilagajanjem porabe zmanjšanim sredstvom.

Dokument, ki je danes v obravnavi, smo pred dvema mesecema pripravljali v času, ko so nosilci temeljnih razvojnih nalog v republiki pripravili osnutek sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana naše republike. Po tem je teklo intenzivno usklajevanje v okviru in med podpisniki tega dogovora. Predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana tako predstavlja nadaljnjo izostritev obveznosti v skladu s temeljno usmeritvijo trajnega povečevanja izvoza na konvertibilno področje in izboljšanje neto deviznih učinkov.

Predlog dogovora predlaga izvozno naravnanost kot izločitveni kriterij pri investicijah, obvezuje podpisnike, da izdelajo izvozno strategijo po posameznih kompleksih gospodarstva, po stopnji predelave in regionalni usmerjenosti, določa delež bančnih sredstev za kreditiranje izvoznih investicij, dopolnjuje že veljavne mehanizme spodbujanja konvertibilnega izvoza z združevanjem sredstev v okviru Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino in prilagaja razvojne programe v samoupravnih interesnih skupnostih materialne infrastrukture na ravni republike realnim materialnim možnostim.

Kvalitativne izboljšave in prvine, ki jih že vsebuje predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana, dajejo osnovo v predlaganih dokumentih zahtevneje zastavljenim nalogam na področju izvoza, gospodarske rasti in povečanja obsega proizvodnje na posameznih področjih.

Dosedanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana naše republike so predvsem pod vtisom zaostritev in problemov v dosedanjem razvoju poudarjale vprašanja realnosti posameznih planskih izhodišč in predvidenih materialnih okvirov razvoja za celotno srednjeročno obdobje. V danes obravnavanem osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana namreč računamo, da bi v povprečju celotnega planskega obdobja povečali obseg izvoza blaga in storitev

za okoli 8 % letno. V planu je bila ta rast predvidena na ravni 7 %. Ob omejenem uvozu blaga računamo, da bi z racionalnejšo izrabo surovin in reprodukcijskega materiala, z intenzivnejšim dohodkovnim povezovanjem v vsej Jugoslaviji ter s prilagajanjem in preusmerjanjem proizvodnih programov lahko dosegli rast industrijske proizvodnje za 2 % povprečno letno, v planu pa smo še računali na 3,5 %. Z letos sprejetim instrumentarijem ter z izvajanjem drugih v planu in dogovoru o njegovih temeljih sprejetih nalog bomo dosegli planirano rast kmetijske proizvodnje povprečno letno za okoli 3,5 %, kar bo izboljšalo oskrbo s hrano in prispevalo k izvajanju zahtevnih nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Organizirati se bomo morali za doseganje ambicioznejših nalog v turizmu, zlasti za ustvarjanje višjega deviznega priliva, za zaposlovanje večjega dela gradbenih zmogljivosti pri investicijskih delih v tujini ter za nudenje celotnega inženiringa.

Družbeni proizvod celotnega združenega dela bi tako naraščal po bistveno nižji dinamiki od predvidene s planom, in sicer, kot piše v predloženem gradivu, v celotnem obdobju za okoli 1,6 % povprečno letno. To je zelo zahtevna naloga, za katero bodo potrebni veliki napori in odrekanja, saj zahteva v letih 1983 do 1985 bolj dinamično rast kot v prvih dveh letih. Ob takšni rasti gospodarstva predstavlja v vsem obdobju ocenjeni izpad družbenega proizvoda približno tretjino v enem letu ustvarjenega družbenega proizvoda.

Razpoložljiva sredstva za potrošnjo v republiki pa bodo še nižja. Največ so znižana sredstva za investicije, kjer smo ta premik dosegli že v prvih dveh letih tega planskega obdobja. Zato v osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana predvidevamo, da bi v prihodnjih letih morali zadržati delež sredstev za investicije v osnovna sredstva gospodarstva v družbenem proizvodu, ker bi nadaljnje kršenje teh sredstev že ogrožalo njihovo enostavno reprodukcijo. Ob skromnejših investicijskih sredstvih bo potrebna njihova večja mobilnost na osnovi samoupravnega povezovanja in njihova uporaba za izvedbo predvsem v konvertibilni izvoz naravnanih programov ter proizvodnjo hrane in energije.

Priprava in selekcija teh programov teče v okviru usklajevanja sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana. Z njimi bomo morali dopolniti predlog dogovora, v predlogu sprememb in dopolnitev plana pa opredeliti politiko in mehanizme usmerjanja sredstev za izvedbo teh programov. Ob tem je treba še naprej uveljavljati preobrazbo družbenoekonomskih odnosov v bankah in hkrati glede na zaostrene razmere in upoštevaje prioriteto teh programov predvideti tudi možnost obveznega sporazumevanja za združevanje sredstev.

Glede na ocenjene razvojne možnosti in zlasti znižanje razpoložljivih sredstev zaradi nujnih odlivov v tujino ne moremo računati na porast sredstev za osebno, skupno in splošno porabo. Pri nadaljnjem usklajevanju planskih dokumentov se moramo izogniti linearnemu prilagajanju posameznih oblik porabe in programov znotraj njih.

V skladu s sklepi te Skupščine ob julijski obravnavi izvajanja politike skladnejšega regionalnega razvoja v naši republiki so kot možnost predlagane dodatne spodbude pri investicijah na manj razvitih in manj razvitih obmejnih območjih v obliki znižanja osnove, na podlagi katere se združujejo sredstva po enotnih virih, osnovah in merilih za dejavnosti gospodarske infrastrukture.

Od konca avgusta, ko je Izvršni svet oblikoval danes obravnavani osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, so se še naprej zaostrovale možnosti razvoja. Tako je tedaj gradivo za dopolnjevanje planskih aktov na ravni Jugoslavije računalo, da bo družbeni proizvod v SFR Jugoslaviji v tem srednjeročnem obdobju naraščal realno povprečno letno za 3 %, medtem ko je bilo še s srednjeročnim planom Jugoslavije predviden porast družbenega proizvoda realno povprečno letno za 5 %.

Gradiva, ki so bila pripfavljena v septembru, pa ocenjujejo, da bo v obdobju 1981-1985 družbeni proizvod Jugoslavije povprečno letno naraščal za 2,5%, vendar pa so tudi te ocene še v preverjanju. Tudi za leto 1983 se na ravni federacije v razpoložljivih strokovnih gradivih računa na razmeroma skromno rast družbenega proizvoda, in sicer realno okoli 1,6 %. Kljub nekoliko višji rasti proizvodnje v SR Sloveniji v odnosu na SFR Jugoslavijo v letošnjem letu pa je

očitno, da bomo morali z zaostrenimi razvojnimi okvirji pri oblikovanju predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana naše republike računati tudi v naši republiki.

Velike obveznosti, ki jih mora Jugoslavija v tem srednjeročnem obdobju poravnati do tujine in slabši letošnji rezultati od planiranih na področju ekonomskih odnosov s tujino, kažejo, da bo potrebno povečati napore za hitrejšo rast izvoza, za to zagotoviti dodatno proizvodnjo in preusmeriti del blaga z domačega trga v izvoz.

Izvršni svet je Skupščini SR Slovenije že predložil predlog dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana naše republike za obdobje 1981-1985, kot ga je izoblikoval odbor podpisnikov tega dogovora. Predvidevamo, da bodo udeleženci dogovor uskladili in podpisali v novembru. Izvršni svet bo na osnovi dosedanjih razprav ter usklajevanja predložil predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije v prvi polovici oktobra. Še po tem ga bo v času obravnave v delegatskih telesih dopolnjeval z rezultati usklajevanja pri temeljnih nosilcih planiranja in v federaciji ter z usmeritvami in ukrepi, ki bodo izoblikovani na osnovi dokumentov Komisije Zveznih družbenih svetov za vprašanja gospodarske stabilizacije.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Herman Kunej, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose našega zbora.

H e r m a n K u n e j : Poročilo k osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Odbor Zbora združenega dela za družbenoekonomske odnose je na seji dne 17. septembra 1982 obravnaval osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Odbor se je strinjal z osnovnimi usmeritvami sprememb in dopolnitev družbenega plana, vendar pa je ugotovil, da so v osnutku okviri razvoja opredeljeni preveč optimistično. Usmeritev v večji izvoz je nujna in prioritetna naloga, vendar se postavlja vprašanje, ali bo predvideno stopnjo rasti izvoza mogoče realizirati. Instrumenti ekonomske politike, ki naj bi zagotavljali večji izvoz, so kratkoročne narave in se prepogosto spreminjajo, razen tega pa tudi ni dosežen dogovor o stimuliranju izvoza v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Že ob obravnavi poročila o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije je odbor opozoril, da so organizacije združenega dela, ki prodajajo blago na domačem trgu, v boljšem položaju kot izvozniki in da bi bilo zato treba na sistemskih osnovah urediti ekonomski položaj izvoznikov. Pri tem se je postavilo tudi vprašanje prodaje domačega blaga za devize, ki se je močno zakoreninilo v jugoslovanskem gospodarskem prostoru kljub zatrjevanju Zveznega izvršnega sveta, da je to hud prekršek. Taka prodaja je tudi razlog za razvrednotenje dinarja, za trganje reprodukcijskih verig in nastajanje lokalnih trgov, saj jo dopuščajo ožje družbenopolitične skupnosti.

Odbor se je strinjal, da je treba zaostriti odgovornost vseh nosilcev za uresničevanje družbenega plana. Vendar pa je pri tem treba določiti, za kaj odgovarjajo delavci v organizacijah združenega dela, za kaj samoupravne organizacije in skupnosti in za kaj občine in republika. Le s točno opredelitvijo nalog posameznih nosilcev bo mogoče uresničiti odgovornost za izvajanje plana.

V nadaljevanju razprave je odbor menil, da je treba v nadaljnjem gospodarskem razvoju bolj poudariti delovanje ekonomskih zakonitosti, pri tem pa upoštevati tudi socialni vidik razvoja. Pri nadaljnjem delu na spremembah in dopolnitvah družbenega plana je potrebno iskati mehanizme, ki bodo pomembneje vplivali na nadaljnji razvoj, to je izvoz, produktivnost dela, družbeni proizvod, prestrukturiranje gospodarstva in tako dalje. Glede povečanja neto porabe električne energije se postavlja vprašanje, če bomo zagotovili potrebna sredstva za MW, navedene v planu.

Iz predloga sprememb in dopolnitev izhaja, da se bodo za potrebe federacije namenila relativno večja sredstva kot doslej in da se bo njihov delež v

družbenem proizvodu SR Slovenije relativno povečal. Že ob obravnavi poročila o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja je odbor zavzel stališče, da bi bilo treba ob zmanjševanju proračunske porabe v republiki in občini zmanjšati tudi proračunsko porabo v federaciji. Po mnenju odbora bi bilo treba oceniti tudi zmanjšanje investicij v večji meri, to je na manj razvitih obmejnih območjih in v občini Lenart. Predvsem bi bilo potrebno kvantificirati, kaj pomeni "v večji meri", saj temeljne organizacije združenega dela, ki bi želele investirati na teh področjih, ne bi uživale nekih bistvenih ugodnosti.

Na koncu razprave pa je odbor opozoril, da je za uresničitev načrtovanih nalog potrebno zagotoviti, da bodo združenemu delu pravočasno znani pogoji gospodarjenja v letu 1983. Odbor predlaga Zboru združenega dela, da sprejme osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in da naloži Izvršnemu svetu, da pri pripravi predloga upošteva mnenja in stališča odbora. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Pričenjam razpravo, h kateri se je prijavilo 9 razpravljalcev. Besedo ima tovarišica Marija Drofenik, področje gospodarstva, 4. okoliš, občina Ljubljana-Šiška.

M a r i j a D r o f e n i k : Tovarišice in tovariši delegati! K osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije dajemo naslednje pripombe.

V organizacijah združenega dela potekajo aktivnosti za pripravo gospodarskega načrta za leto 1983 v času, ko ugotavljamo, da še niso znani elementi gospodarjenja, zlasti devizni režim, rast družbenega proizvoda, rast izvoza in uvoza, narodni dohodek v Sloveniji in v Jugoslaviji. Ugotavljamo, da zvezni in republiški upravni organi še niso dali smernic za delitev deviznih sredstev v letu 1983. Zato predlagamo, da se čimprej sprejmejo elementi gospodarjenja za leto 1983.

Tiste organizacije združenega dela, ki izvažajo reprodukcijske materiale, so deležne enakih izvoznih stimulacij kot organizacije, ki izvažajo končne proizvode. Delegati menimo, da bi bilo potrebno uvesti nižjo izvozno stimulacijo za izvoz reprodukcijskih materialov v primerjavi s stimulacijo za izvoz končnih izdelkov.

Delegati menimo, da zahteve po plačevanju deviznih participacij postajajo ovira pri nakupu domačih surovin ter še nadalje zavirajo potek proizvodnje v letu 1983. Poudarjamo, da bi bilo potrebno zadeve v zvezi z izvozom reprodukcijskih materialov urediti z dogovori na ravni republike.

Ugotavljamo, da imajo organizacije združenega dela v različnih republikah in pokrajinah različne stopnje pravic iz izvoza to pa pomeni neenake osnove za doseganje dohodka v letu 1983 in za nadaljnji razvoj.

Delegati zahtevamo, naj se presežki SIS družbenih dejavnosti iz leta 1981 takoj vrnejo gospodarstvu za stimuliranje izvoza na konvertibilno področje. Predlagamo, naj se takoj obračunajo avansi za prvih devet mesecev, ker merila za razdelitev teh sredstev še niso znana.

Menimo, da je le na podlagi vseh omenjenih stališč mogoče dosledno uveljaviti odgovornost subjektov do kvalitetnega planiranja in izpolnjevanja plana in da bomo v nasprotnem primeru tako kot v letošnjem letu tudi v letu 1983 lahko samo ugotavljali, da ob takih pogoji gospodarjenja ni mogoče ugotavljati odgovornosti. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Vukelj, področje gospodarstva 14. okoliš, občina Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati Zbora združenega dela Skupščine občine Radovljica smo obravnavali

osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 na seji dne 24.9.1982 in sprejeli naslednje predloge in stališča.

1. V osnutku družbenega plana SR Slovenije je predvidena visoka rast sredstev za splošno porabo na ravni federacije. S tem bi se njihov delež v družbenem proizvodu povečal od 5,3 % na 6,3 %. Zaradi tega je stopnja splošne porabe v globalu nad rastjo družbenega proizvoda. Menimo, da je potrebno nadaljevati s prizadevanji za usklajevanje zveznega proračuna in s tem obveznosti ter zlasti proučiti možnosti za opredelitev dodatnih virov za pokrivanje proračunske porabe.

2. Pričakovano je bilo, da bodo izvoz in uvoz blaga ter storitev opredeljeni z obveznostmi, zato tudi podpiramo opredelitev o omejenih možnostih uvoza. Menimo pa, da bi bilo potrebno diferencirati zelo omejen uvoz opreme in blaga široke potrošnje tako, da bi dobili ob globalnih omejitvah možnosti selektivnega in diferenciranega obravnavanja uvoza opreme. Uvoz opreme bi bilo potrebno obravnavati z dveh vidikov: ali je proizvodni program, ki zahteva uvozno opremo, dolgoročnejše izvozno usmerjen in ali gre za veliko stopnjo izkoriščenosti opreme ob velikem deležu v izvozu blaga na daljši rok. Na tej osnovi bi zagotovili v globalnih proporcih osnovno usmeritev pri odločanju o uvozu opreme pri Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

3. Predlagamo, da se določila o sprejemanju vsakoletnih dogovorov o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka dopolnijo z usmeritvijo, da bodo v dogovorih opuščene metode globalnega indeksiranja in da bodo v naslednjih letih upoštevani pogoji pridobivanja dohodka po panogah oziroma podskupinah dejavnosti.

4. V planu SR Slovenije je načrtovano, da bodo republika in občine Jesenice, Radovljica in Tolmin zavarovale kot narodni park osrednji del Julijskih Alp s pripadajočimi alpskimi dolinami.

K tej opredelitvi predlagamo še dodatek: republika, občine Jesenice, Radovljica in Tolmin bodo zagotovile sredstva za izvajanje programa Triglavskega narodnega parka. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Zdenko Cund, področje gospodarstva, 16. okoliš, občina Jesenice.

Z d e n k o C u n d : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine občine Jesenice je zelo skrbno obravnavala osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Kljub nekajkratnim razpravam v tem zboru ponovno želimo spregovoriti o problemih načrtovanja, povezano s predvidenimi spremembami.

Glede na opredelitev črne metalurgije v osnutku sprememb in dopolnitev plana SR Slovenije menimo, da pridobivanje jekla in v zvezi s tem nove investicije v elektrojeklarno na Jesenicah v tem dokumentu niso ustrezno opredeljene. Delovna organizacija Železarna Jesenice ima prav na področju razvoja in modernizacije proizvodnje s to investicijo načrtovano proizvodnjo višje kvalitete jekla in s tem možnost nadaljnjega zagotavljanja te surovine kovinski predelavi.

Interes organizacij združenega dela, ki predelujejo jeklo v SFR Jugoslaviji, je izkazan, saj jih je večina že podpisala samoupravni sporazum o skupnem vlaganju. Dana so tudi že vsa pozitivna mnenja za gradnjo elektrojeklarne, in sicer namenske komisije za oceno investicije v SOZD Slovenske železarne, Inštituta za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki, Smelt-a Ljubljana v sodelovanju s francoskim inštitutom in Komisije za oceno investicij SR Slovenije.

Vse to dokazuje, da spremembe in dopolnitve plana SR Slovenije ne vključujejo zadosti ali pa premalo poudarjajo pomembnost opredelitve za to investicijo, še posebej, ker Železarna Jesenice zagotavlja precejšen del materiala kovinski predelavi, sedanje metalurške naprave v Jeklarni pa ne omogočajo niti zadostno količino niti kvaliteto proizvodnje. To pa je med drugim povezano

tudi s prizadevanji za večji izvoz in manjši uvoz jekla.

Sedanji napori Železarne Jesenice pa tudi kažejo, da se tudi sama že uspešno vključuje v konvertibilni izvoz, kar pomeni, da je toliko bolj pomembna modernizacija proizvodnje, ki bo zagotavljala kvalitetnejši izvoz.

Zato razprave v združenem delu v občini Jesenice ponovno kažejo na zahtevo, da se tudi v planu SR Slovenije ta naloga konkretizira. Predvsem se mora gradnja elektrojeklarne vključiti v bilanco finančnih sredstev planiranih investicij v Sloveniji, da se s tem zagotovijo tudi kreditna sredstva.

Sedanje aktivnosti ob spremembah in dopolnitvah planskih dokumentov tako v temeljnih organizacijah in v delovni organizaciji Železarna Jesenice kakor tudi v občini vključujejo to investicijo kot svoj sestavni del s tem, da je že opredeljena kot najpomembnejša naloga v gospodarstvu občine Jesenice v tem srednjeročnem obdobju. Zato je nivo ostalega investiranja v zadnjih letih zelo nizek in so tako druge naloge podrejene tej glavni investiciji. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Prekinjam razpravo k tej točki dnevnega reda.

Prehajamo na 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, ker sem med tem dobil stališče Družbenopolitičnega zbora k temu predlogu zakona.

Ker stališče Družbenopolitičnega zbora zahteva oblikovanje nekaterih amandmajev in ker se je med tem sestala že tudi skupina delegatov Zbora občin, predlagam, da tudi naš zbor imenuje v to skupino dva delegata.

Družbenopolitični zbor je na seji dne 28.9.1982 obravnaval predlog zakona o stanovanjskih razmerjih in na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora sprejel stališča kot v predlogu stališč z dne 27.9.1982 z naslednjimi spremembami in dopolnitvami:

V 3. vrsti 2. točke stališč se črta beseda "omogočiti".

V 4. vrsti 2. točke stališč se črta naslednje besedilo: "pravico, da lahko v določenem daljšem časovnem roku prekličejo svojo izjavo o stalni naselitvi v tem domu" in nadomesti z novim besedilom: "ob morebitni vrnitvi iz doma za ostarele občane zagotoviti primerno stanovanje".

Celotno besedilo stališč je naslednje:

1. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je predlagatelj v zakonu o stanovanjskih razmerjih skupaj z amandmaji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k temu zakonu upošteval stališča Družbenopolitičnega zbora, ki jih je zbor sprejel ob obravnavi osnutka zakona.

2. Družbenopolitični zbor meni, da je treba imetniku stanovanjske pravice, ki je izjavil, da se je nastanil v domu za ostarele občane z namenom stalnega bivanja,z vidika ustavnih pravic in svoboščin ob morebitni vrnitvi iz doma za ostarele občane zagotoviti primerno stanovanje."

Na osnovi teh stališč Družbenopolitičnega zbora predlagam, da v skupino delegatov, ki je pričela z delom, imenujemo tovariša Tomaža Petrička in tovarišico Vido Jeler.

Se strinjate? (Da.) Prosim, da se delegata vključita v delo medzborovske skupine.

Ker sem že prekinil 5. točko dnevnega reda in sem obveščen, da je skupina k 3. točki dnevnega reda končala svoje delo, predlagam, da se vrnemo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ.

Prosim poročevalca skupine tovariša Simona Djuretića, da poroča zboru.

S i m o n D j u r e t i ć : Delovna skupina za pripravo predloga ugotovitev in sklepov k 3. točki dnevnega reda je skupaj z delovnimi skupinami Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora predlagala, da se na osnovi razprave v vseh treh zborih dopolni predlog ugotovitev in stališč v naslednjem.

Dosedanje besedilo 6. točke se črta in nadomesti z novim besedilom: "Odločenost združenega dela v SR Sloveniji, da svojo industrijsko ekspanzijo gradi na trajni izvozni usmerjenosti, pomeni tudi odločenost, da se SR Slovenija hitreje uveljavlja kot enakopraven partner na vse bolj zahtevnem tržišču in v zapletenem svetovnem gospodarskem sistemu. Celotno področje mednarodnega sodelovanja Slovenije z vsemi njegovimi oblikami in učinki postaja tako pomembno področje obvladovanja procesov celovite družbene reprodukcije in pomembno področje družbenega planiranja. Delavci v združenem delu bodo pri izvrševanju nalog na področju zunanjetrgovinskega poslovanja in posebej še pri oblikovanju in izvajanju politike znanstvenega in tehnološkega osamosvajanja toliko uspešnejši, kolikor bolj bodo svoje programe mednarodnega sodelovanja načrtovali in izvajali nosilci materialne proizvodnje in storitev skupaj s strokovnjaki iz raziskovalnih in strokovnih institucij. Ker uspešno in učinkovito delovanje v sodobnih mednarodnih procesih ni več mogoče brez pravočasnih in zanesljivih informacij, priporoča Skupščina SR Slovenije, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ustvari potrebne pogoje za dograditev celovitega in kvalitetnega upravljalsko-informacijskega sistema za vsa področja in vse ravni mednarodnega sodelovanja."

Pri točki 12. se za besedami "v mednarodni menjavi" doda naslednje besedilo: "Odločno moramo insistirati na uresničevanju odgovornosti združenega dela in vsakega delavca za celokupni proces družbenoekonomske reprodukcije, vključno mednarodne menjave. Vlogo združenega dela moramo uveljaviti v praksi v vsaki temeljni organizaciji združenega dela, pri planiranju in usklajevanju ekonomskih odnosov s tujino, načrtovanju deviznega priliva in odliva, sprejemanju vseh poslovnih odločitev na področju zunanje trgovine, vključno njene organizacijske mreže."

Pri točki 13 se za besedo "skupščinah" v zadnjem stavku doda besedilo: "Skupščina SR Slovenije priporoča Skupnosti slovenskih občin, da oceni rezultate škofjeloškega posvetovanja o vlogi občine v mednarodnih odnosih in spodbudi napore za popolno uresničevanje takratnih sklepov."

Doda se nova točka 14, ki se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s svojo pristojnostjo na področju ekonomskih odnosov s tujino in izvajanja skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije prouči predloge, vprašanja in stališča, ki so jih posredovali delegati v razpravi na seji zbora in jih ustrezno upošteva pri izvajanju politike na navedenih področjih."

Dosedanja 14. točka postane 15. točka.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Slišali smo poročilo predstavnika skupine. Želi kdo o poročilu skupine razpravljati? (Ne.)

Menim, da je v 13. točki zajeto tisto, kar sem imel namen predlagati kot sklep Zbora združenega dela. Gre za pobude, ki so bile izražene v razpravi.

Če ne želi nihče razpravljati, potem dajem na glasovanje predlog ugotovitev in stališč s spremembami in dopolnitvami. Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog ugotovitev in stališč skupaj s spremembami sprejet z večino glasov.

Nadaljujemo z razpravo k 5 . t o č k i d n e v n e g a r e d a .

Besedo ima tovariš Ferdo Meglič, področje gospodarstva, 12. okoliš, občina Kranj.

F e r d o M e g l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na osnovi razprave v Izvršnem svetu Skupščine občine Kranj in razprave na seji skupin delegatov za Skupščino SR Slovenije smo delegati iz občine Kranj izoblikovali naslednje pripombe.

V postopku spreminjanja in dopolnitve planskih dokumentov za obdobje 1981-1985 ni upoštevano načelo sočasnega planiranja. Javna obravnava o osnutku dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije in o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije teče že dva meseca, ni pa ustrezno, da hkrati ne teče tudi obravnava o osnutku sprememb in dopolnitev samoupravnih sporazumov o temeljih planov SIS družbenih dejavnosti in SIS materialne proizvodnje na ravni republike, kar bi bilo glede na določbe zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije nujno. Dokler se spreminjajo le plani določene vrste, v tem primeru plan za republiko Slovenijo, ne pa tudi planski dokumenti ostalih nosilcev planiranja, je težko predvideti, da se bodo planske določbe tudi uresničile.

Predlagamo, da v postopku sprememb in dopolnitev družbenega plana sestavljalci proučijo realnost in umestnost naslednjih področij.

Rast izvoza kot pogoj za planirano 1,6 % rast družbenega in 2 % rast industrijske proizvodnje mora biti 5 krat hitrejša od rasti družbenega proizvoda, kar pomeni, da se bo konvertibilni izvoz v tem srednjeročnem obdobju nominalno letno povečal povprečno za 17 % oziroma ob upoštevanju 8 % povprečne rasti izvoznih cen realno za 8,5 %.

Takšna predvidevanja rasti konvertibilnega izvoza so precenjena in nerealna, posehno še, ker je precenjen vpliv izvoznih cen. Na previsoko planirano rast izvoza in na precenjen vpliv izvoznih cen so v letošnjem letu, ko je bila na dnevnem redu obravnava uresničevanja resolucije za leto 1982, opozarjali tudi delegati zborov republiške Skupščine. Letošnji doseženi izvozni rezultati v Sloveniji in v Jugoslaviji kljub ogromnim naporom dokazujejo, da so takšna predvidevanja previsoka. Neustrezno je ugotovljen tudi delež izvoza v družbenem proizvodu gospodarstva SR Slovenije.

Neposredni izvoz brez premij in stimulacij je v družbenem proizvodu gospodarstva Slovenije v letu 198o predstavljal 22 % in ne 27 %, v prvem polletju letos pa celo nekoliko manj, zato so predvidevanja o 37 % udeležbi izvoza v družbenem proizvodu gospodarstva v republiki v letu 1985 prav tako previsoka.

Upoštevati je treba, da ne glede na rast izvoza delež izvoza v družbenem proizvodu v lanskem in letošnjem letu upada tudi zaradi visokih razlik med domačimi in izvoznimi cenami. Te razlike pa se bodo deloma ohranile tudi v letih 1983-1985. Tako je mogoče oceniti, da se kljub morebitno doseženi visoki nominalni rasti izvoza v letih 1983-1985 zaradi razlik med domačimi in uvoznimi cenami udeležba izvoza v družbenem proizvodu ne bo povečala za toliko, kot je predvideno v spremembah in dopolnitvah družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985.

Ob takšnem izvozu je predvideno tudi realno upadanje uvoza opreme in blaga za široko porabo. Iz osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana in obrazložitve sicer ni mogoče ugotoviti realnosti takšnih trditev, vendar pa ima stalno realno padanje uvoza surovin in reprodukcijskega materiala in opreme verjetno svoje meje. Za takšne trditve bi zato morale biti podane jasne osnove.

Določba o 19 % manjšem uvozu blaga s konvertibilnega področja v letu 1985 v primerjavi z letom 198o je dvoumna, ker ni razvidno, ali je to realno ali nominalno.

Že doslej, še bolj pa v bodoče, ko se na eni strani borimo za kvaliteto izdelkov, ki jih izvažamo, na drugi strani pa za vse večjo domačo surovinsko osnovo in dvig produktivnosti, je nujno, da vse organizacije združenega dela organizirano in dolgoročno urejajo kakovost proizvodov. Zato predlagamo naslednji dopolnitvi k družbenem planu za obdobje 1981-1985.

V poglavju 2.2. naj se za prvim odstavkom doda nov odstavek, ki naj se glasi: "V cilju dviga produktivnosti kot ene od osnov ekonomske stabilizacije je nujno ustvariti splošno družbeno klimo za trajno akcijo za izboljšanje kakovosti proizvodov in storitev. Politika kakovosti proizvodov in storitev mora najti ustrezno mesto v vseh planih organizacij združenega dela in v družbenopolitičnih skupnostih."

V poglavju 5.2. pa naj se za prvim odstavkom doda nov odstavek, ki naj se glasi: "Pri tem je potrebno zagotoviti, da vsi sodelujoči v reprodukcijskih celotah sprejmejo dolgoročno politiko kakovosti, ki bo v funkciji politike ekonomske stabilizacije in ciljev dolgoročnega družbenoekonomskega razvoja."

V nadaljnjem pripravljanju sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije je potrebno proučiti in ugotoviti tudi višjo stopnjo organiziranosti in racionalizacije celotne družbe, predvsem pa gospodarstva pri nastopanju na mednarodnem trgu.

Opozarjamo tudi na predvideno nižjo raven produktivnosti dela, kar je brez dvoma nesprejemljivo in se v končnem besedilu sprememb in dopolnitev družbenega plana ne bi smelo pojaviti.

Proučiti bi se moral tudi vpliv krčenja obsega investicijskih vlaganj v osnovna sredstva na stopnjo nezaposlenosti.

V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije je predvidena zelo visoka rast sredstev za pokrivanje splošnih potreb federacije, vendar jasnih razlogov za njihovo hitrejšo rast v primerjavi z družbenim proizvodom in povečano udeležbo teh sredstev v družbenem proizvodu iz gradiva ni mogoče ugotoviti.

V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana so navedene številne naloge gradbeništva, vendar moram opozoriti, da teh nalog ne navaja osnutek dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana, kar kaže na njihov papirnati značaj.

Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije obvezuje tudi kmetijstvo in živilstvo, da se bosta v tekočem srednjeročnem obdobju na podlagi konkretno izdelanih programov v vedno večjem obsegu vključevala v izvoz. Te obveznosti pa ne določa osnutek dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije. Osnutek dogovora narekuje le izdelavo programov razvoja zmogljivosti za izvoz kmetijskih izdelkov in proizvodov živilske industrije. Obveznost, da se tudi kmetijstvo in živilstvo vključita v izvoz, bi bila sicer izpolnjena, če bi bila rast kmetijske proizvodnje po mnenju nekaterih strokovnjakov s tega področja okoli 6 %. Ob določbi, da bo rast kmetijske proizvodnje okoli 4 %, pa bi izvoz kmetijske in živilske proizvodnje pomenil v letih 1983-1985 še slabšo oskrbo domačega trga s temi proizvodi.

V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije je neustrezna tudi določba, da bodo samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti ob drugačnih nominalnih gibanjih, kot so planirana v letnih planskih aktih, sproti usklajevale priliv sredstev z obsegom, ki je planiran za zadovoljevanje skupnih potreb in s tem zmanjševal obremenitev zavezancev za prispevek. Zagotoviti bi bilo potrebno predvsem realnost planiranja vseh elementov, ki vplivajo na obseg združenih sredstev, predvsem vpliv cen, tako da bodo tudi realizirani letni prilivi sredstev v čimvečji meri usklajeni s planiranimi prilivi. Če pa so tekoča gibanja bistveno drugačna od planiranih, pa to pomeni, da ni mogoče le pri skupni porabi vztrajati na planiranju, ampak je potrebno tudi to uskladiti s tekočimi gibanji.

V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije so predvidene izredno številne spremembe na področju programskih zasnov usmerjenega izobraževanja. Z zmanjševanjem števila vzgojnoizobraževalnih smeri in s skrajševanjem trajanja izobraževanja na nekaterih področjih, kakor tudi s predvidenim zmanjševanjem vpisa mladih v usmerjeno izobraževanje ni mogoče pričakovati večjih uspehov, ki naj bi bili doseženi z uveljavitvijo usmerjenega izobraževanja.

Neustrezno je tudi, da se na področju usmerjenega izobraževanja deluje v dveh nasprotujočih si smereh. Po eni strani podpiramo razdrobljenost posebnih izobraževalnih skupnosti, ki jih je sedaj kar 18, hkrati pa se znotraj tega borimo proti razdrobljenosti vzgojnoizobraževalnih smeri.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Vladimir Ščeglovski, področje gospodarstva, 3. okoliš, občina Ljubljana-Moste-Polje.

V l a d i m i r Š č e g l o v s k i : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 imamo delegati 3. okoliša občine Ljubljana-Moste-Polje naslednjo pripombo.

V osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 naj se v poglavju 4.o. pod naslovom "Razvojne naloge po področjih" vključi: "SOZD Slovenija papir, DO Papirnica Vevče bo za zagotovitev surovinske osnove in zmanjšanje uvozne odvisnosti vlagala v investicijo predelava lesa v beljeno lesovino v letih 1983-1985", kar pojasnjujemo z naslednjim:

1. Investicija pomeni zagotavljanje deficitarne osnove surovine in zmanjševanje uvozne odvisnosti. V zadnjih letih se okoli 7o % beljene lesovine oziroma celuloze uvaža.

2. Devizni učinek investicije je visoko pozitiven, saj je pričakovani letni neto devizni učinek 7.4lo.5oo dolarjev.

3. Investicija zagotavlja realizacijo proizvodnje, ki se v 42 % deležu izvaža.

4. Investicija je financirana iz:29 % je lastnih sredstev, 33 % so združena sredstva, 9 % je bančnih sredstev, 13 % pa krediti proizvajalcev opreme in izvajalcev ter 17 % tuji komercialni krediti.

Enako besedilo naj se vključi tudi v osnutek dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v poglavju V. pod naslovom "Nekatere naloge prestrukturiranja v industriji", 28. člen. Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jurij Cuk, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 47. okoliš, občina Lendava.

J u r i j C u k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 47. okoliša, gospodarsko področje je na seji dne 27.9.1982 obravnavala osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 ter sprejela naslednje pripombe in zahteve.

Besedilo glede INA-Nafta Lendava v točki 4.1.3. naj v celoti ostane. To besedilo se glasi: "Organizacija INA-Nafta Lendava bo osvojila nov program s področja procesne kemije na osnovi dolgoročne surovinske osnove. Naložbe iz predvidene rafinerije in novi program naj bi izboljšala oskrbo z reprodukcijskim materialom na domačem trgu ter omogočila nadaljnji razvoj organizacije in zagotovila socialno varnost delavcev."

V nasprotnem primeru namreč ne vidimo nobenega zagotovila, da bi se vendarle materialni položaj pri INA-Nafti z določenim programom omilil in zagotovila socialna varnost, kot je družbeni plan prvotno predvideval.

Točka 5.lo. naj se dopolni z naslednjim besedilom: "Samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje na ravni republike morajo v svojih samoupravnih sporazumih o temeljih planov opredeliti naloge in ukrepe glede pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja". Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Milan Krajnik, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije.Prosim!

M i l a n K r a j n i k : Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ker niste ob obravnavi te točke dobili na klop tudi stališč Gospodarske zbornice Slovenije, mi dovolite, da jih posredujem ustno.

Ker ne bi želel ponavljati stališč, ki so že opredeljena v dokumentih oziroma v predvidenih stališčih zborov Skupščine, s katerimi se strinjamo, mi dovolite, da podam še nekatere dopolnitve, ki so pomembne v tem trenutku.

Gospodarska zbornica Slovenije meni, da osnutek družbenega plana predstavlja izrazitejšo usmeritev na osnovne cilje razvoja, ki izhajajo iz položaja gospodarstva republike in Jugoslavije in da so usmeritve družbenega plana v večji meri podrejene izvozu na konvertibilno področje in proizvodnji hrane ter uskladitvi vseh oblik porabe.

Nadalje ugotavljamo, da se zahteve po izvozu stalno zaostrujejo in večajo, zato menimo, da je potrebno pri pripravah predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 še izraziteje opredeliti usmeritve, ki bodo zagotavljale odločnejšo usmeritev gospodarstva v izvozne programe in uskladitve vseh vidikov porabe do leta 1985, tako da bo predlog sprememb dogovora družbenega plana SR Slovenije postal celovit dogovor in odgovor za način rešitve akumuliranih gospodarskih težav.

V tem smislu je potrebno bolj poudariti predvsem kvalitetne dejavnike gospodarjenja kot so produktivnost in pogoji za konkurenčnost našega gospodarstva v mednarodni menjavi dela. Le izrazitejše delovanje teh kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja ob uskladitvi vseh vidikov porabe po selektivnem pristopu zagotavlja osrednjo usmeritev v izvoz in na večanje zagotovil, da bo združeno delo doseglo ne le kratkoročne, temveč tudi dolgoročne cilje izvozne orientacije in vključitve v mednarodno delitev dela in vse, kar razumemo pod izvoznim prestrukturiranjem slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

Ker bomo morali povečan izvoz doseči predvsem s sedanjimi kapacitetami in z nadaljnjim preusmerjanjem blagovnih skladov v konvertibilni izvoz, bodo usmeritve sprememb predloga družbenega plana in njihova kvantifikacija po posameznih poglavjih v fazi obravnave predloga sprememb družbenega plana prav gotovo predmet nadaljnjih podrobnih proučevanj do končnega sprejema tega dokumenta.

Tako bo potrebno v predlogu uskladiti zlasti področje kvantifikacije sredstev za naložbe v gospodarstvu in negospodarstvu, ker bilance razpoložljivih sredstev, ki nam jih posreduje banka in ki jih tudi sicer tekoče ugotavljamo, kažejo še na nadaljnje zoževanje razpoložljivih sredstev oziroma zoževanje možnosti za naložbe. To pa postavlja v ospredje vprašanje združevanja sredstev za izvozne naložbe, ki bodo verjetno v določenih primerih zahtevale tudi združevanje dela amortizacije.

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Lukšič, delegat s področja gospodarstva, 25. okoliš, občina Novo mesto.

J o ž e L u k š i č : Tovarišice in tovariši delegati! Ob razpravi o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 sta skupina delegatov za Zbor združenega dela s sedežem v Novem mestu in skupina za Zbor občin občine Novo mesto sprejeli naslednje pripombe in predloge.

1. Izvoz. V družbenih planih in v planih nosilcev planiranja naj se močneje uveljavlja izvozna usmerjenost. V dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in pri njegovih spremembah, prav tako pa tudi v predlaganih spremembah družbenega plana SR Slovenije za tekoče srednjeročno obdobje, je podana naloga, da se znatno poveča izvoz, predvsem na konvertibilno področje ob sočasnem relativno zmanjšanem uvozu s tega področja.

V občinah ne moremo v celoti prevzeti izvoznih nalog, kot so določene v republiških planskih dokumentih. Povečanje izvoza je odvisno od sedanje stopnje izvoza oziroma deleža izvoza v celotnem prihodku združenega dela. Ko bodo izvozne naloge organizacij združenega dela usklajene v okviru SISEOT, bomo v občini lahko ugotovili stopnjo rasti izvoza in gibanje uvoza.

2. Gibanje osebnih dohodkov. Gibanje osebnih dohodkov želimo povezati z rastjo produktivnosti dela. Načelo, naj bodo osebni dohodki odvisni predvsem od rasti produktivnosti dela, je povsem sprejemljivo in pravilno. Vendar pa se postavlja vprašanje merjenja produktivnosti predvsem v organizacijah s heterogeno proizvodnjo. Že v sedanjem sistemu, ko naj bi bila rast osebnih dohodkov odvisna od rasti dohodka oziroma primerljivega dohodka ob upoštevanju nekaterih drugih elementov gospodarjenja, kot je izvoz v panogi, prihaja do različnega tolmačenja pri ugotavljanju prekoračitev in kršilcev.

Merjenje produktivnosti bo zahtevalo zasledovanje proizvodnje v fizičnih enotah, to pa je izredno težko in ni mogoča enotna metodologija za merjenje in primerjavo gibanja produktivnosti. Postavlja se vprašanje, ali smo sposobni pripraviti metodologijo, ki bo omogočala v združenem delu materialne proizvodnje zasledovanje gibanja osebnih dohodkov v odvisnosti od produktivnosti dela. Če tega nismo sposobni pripraviti, bomo vnesli še več zmede na področje gibanja, zasledovanja in ukrepanja na področju osebnih dohodkov.

3. Investicije. Že ob sprejemanju družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1981-1985 smo ugotovili, da je na področju investicij največja stopnja neusklajenosti med plani združenega dela in realnimi možnostmi za realizacijo teh investicij. Zato je nujno potrebno selekcionirati vse predvidene gospodarske naložbe, predvsem v tem smislu, da se da prednost izvozno usmerjenim investicijam.

Investicije je potrebno prilagoditi realnim možnostim. V občini smo pripravili posebno gradivo o predvidenih investicijah v tem srednjeročnem obdobju in o materialnih možnostih za njihovo realizacijo. Ob sedanji akumulativnosti gospodarstva in ob upoštevanju prednostnih investicij bo v tem srednjeročnem obdobju mogoče realizirati le slabo polovico načrtovanih investicij.

Glavno težišče nalog je v združenem delu, kjer morajo ponovno oceniti realnost načrtovanih investicij in v svojih samoupravnih sporazumih in planih uskladiti investicije z materialnimi možnostmi.

4. Poraba. Sredstva za porabo v SR Sloveniji se bodo zmanjšala za 96 milijard dinarjev ali za 7,5 % v odnosu na družbeni plan SR Slovenije. V naši občini je to zmanjšanje še znatno večje.

Pri ugotavljanju realnega obsega vlaganja v stanovanjsko in komunalno gospodarstvo smo v občini ugotovili, da na zmanjšan fizični obseg nalog ne bodo vplivali samo zmanjšani prihodki skupnosti, ampak tudi rast cen, ki je bila v gradbeništvu višja od stopnje rasti inflacije.

Ker govorimo pri gradnji stanovanj o številu zgrajenih stanovanj, pri gradnji in rekonstrukciji cest o kilometrih zgrajenih ali rekonstruiranih cest, se postavlja vprašanje realnosti teh planov pri uporabi cen iz leta 1980.

5. Normativi, standardi, pravice. V uvodu k osnutku sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije za tekoče srednjeročno obdobje je govor o tem, da bomo preverili normative, standarde in pravice.

Menimo, da je to delo nujno potrebno opraviti in to na ravni republike. Nevzdržno je, da si bo posamezna občina krila, v sedanjem primeru to pomeni zmanjševala normative in standarde, ki so večinoma bili pripravljeni in sprejeti na republiški ravni.

6. Pospeševanje razvoja manj razvitih občin in pokrajin v SR Sloveniji. Suha krajina je bila na novo opredeljena kot nerazvito področje v SR Sloveniji. Ob analizi dosedanjega razvoja tega območja, ki naj bi se razvijalo hitreje kot ostali del občine, ugotavljamo, da je pospeševanje razvoja bilo opaznejše le pri komunalnem opremljanju (komunalna infrastruktura), na področju vodooskrbe in

deloma na področju elektrifikacije oziroma boljše oskrbe z električno energijo. Zmanjšanje materialnih okvirov občinskih samoupravnih interesnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti gospodarstva, kar ugotavljamo v dopolnjevanju njihovih samoupravnih sporazumov, bo upočasnilo tudi vlaganje v hitrejši razvoj infrastrukture na tem področju.

Da bi tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja ohranjali zastavljeno politiko hitrejšega razvoja manj razvitih občin in področij v SR Sloveniji, bi bilo treba ponovno preveriti vse oblike spodbujanja za gospodarska in druga vlaganja v razvoj teh območij. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Peter Murko, področje gospodarstva, 44. okoliš, občina Ptuj.

P e t e r M u r k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Proizvajalci in predelovalci aluminija v SR Sloveniji se ne moremo strinjati s stališči odbora udeležencev dogovora o temeljih plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, kjer v predlaganih spremembah izločajo modernizacijo proizvodnje primarnega aluminija v TGA Kidričevo.

Informacijo je posredoval Republiški komite za informiranje v dnevniku Delo dne 22.9.1982.

Ugotavljamo in razumemo, da prve faze modernizacije proizvodnje primarnega aluminija z vidika sredstev in potreb po električni energiji resnično ni mogoče v celoti realizirati v obdobju 1981-1985. Glede na stanje v proizvodnji primarnega aluminija ni mogoče več ohranjati količinske proizvodnje na sedanjem nivoju in zato tudi ne več odlagati začetka modernizacije v TGA Kidričevo. Nujno je zato pristopiti k realizaciji modernizacije po podfazah. V prvi podfazi, ki bi morala biti realizirana v tem srednjeročnem obdobju, zasledujemo temeljni cilj ohraniti proizvodnjo in oskrbo uporabnikov na sedanjem nivoju 45.ooo ton aluminija na leto. To hkrati pomeni, da bo investicijski program pripravljen za vsako podfazo posebej. Na osnovi cen iz leta 1982 je ovrednotena prva podfaza v višini 1,7 milijarde din.

Z vidika navedene vsebine in obsega vztrajamo, da se v rebalansu družbenega dogovora o temeljih plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in v rebalansu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 vključi modernizacija proizvodnje primarnega aluminija.

Obrazložitev. S tem pristopom so bistveno zmanjšana sredstva, ki jih družba iz ustvarjenega družbenega proizvoda namenja v obdobju 1981-1985 za investicije in zlasti še za investicije v proizvodnjo deficitarnih kovin. Proizvodnja po modernizaciji prve podfaze ne bo zahtevala dodatne porabe električne energije, saj bo dejansko specifična poraba znižana in torej za enak obseg proizvodnje poraba električne energije manjša.

V primeru, da ne bi realizirali prve podfaze modernizacije v planiranem obdobju, ni mogoče več zagotavljati proizvodnje in oskrbe z aluminijem v naslednjem obdobju. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Uroš Rupreht, področje gospodarstva, občina Maribor - Tabor, 4o. okoliš.

U r o š R u p r e h t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Maribor-Tabor je po predhodnih razpravah v izvršnih svetih mariborskih občinskih skupščin in Izvršnega sveta Skupščine mesta Maribor obravnavala osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 in sprejela naslednje pripombe in stališča.

1. Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana še vedno ne daje jasne opredelitve glede možnosti razvoja do konca tega srednjeročnega obdobja, ki bi omogočala pravo osnovo za pripravo sprememb in dopolnitev dokumentov ostalih

nosilcev planiranja v republiki, poleg tega pa tudi ne daje pravih izhodišč za pripravo osnutkov letnih planskih aktov.

2. Podobno kot analiza izvajanja družbenega plana Slovenije v letih 1981-1982, z oceno možnosti njegovega uresničevanja v prihodnjih letih, predstavlja eno izmed strokovnih osnov za pripravo tega osnutka. Osnutek sprememb in dopolnitev ni zasnovan na enotnih metodoloških izhodiščih, saj pri opredelitvah materialnih razmerij izhaja enkrat iz obdobja 1982-1985, drugič pa iz obdobja 1983-1985. Menimo, da je ustrezno izhajati iz enotnih metodoloških osnov tako, da se opredeli obdobje 1983-1985.

3. Glede na to, da razprava o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana in družbenega plana, ki poteka tako rekoč vzporedno, bi bilo smiselno nekoliko drugače zastaviti tudi dispozicijsko zasnovo sprememb in dopolnitev družbenega plana. Dogovor o spremembah in dopolnitvah temeljev družbenega plana mora vsebovati predvsem jasno in konkretno opredeljene naloge in obveznosti njegovih udeležencev. Le-teh pa ne kaže ponavljati v spremembah in dopolnitvah družbenega plana, pač pa mora biti težišče tega dokumenta v jasni opredelitvi možnih materialnih okvirov, ki jih je potrebno upoštevati pri uresničevanju dogovorjenih nalog. Razen tega pa je potrebno, glede na to, da je to planski dokument, ki ga sprejema Skupščina, čim konkretneje opredeliti politiko in ukrepe, s katerimi bo Skupščina in njeni upravni organi zagotavljali možnosti za realizacijo dogovorjenih nalog.

4. Osnutek temelji predvsem na ocenah Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, ki je v svojih projekcijah izhajal predvsem iz obveznosti republike na področju ekonomskih odnosov s tujino. Tako celotna projekcija do leta 1985 temelji na predpostavki, da bo v letošnjem letu dosežena 3o %-na nominalna rast izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje oziroma povprečna letna 17 %-na nominalna rast izvoza blaga in storitev na konvertibilna področja.

Glede na letošnja gibanja izvoza in glede na predvidene še težje pogoje gospodarjenja do konca leta je nerealno pričakovati tako zastavljeno rast izvoza. Razen tega pa tudi v naslednjih letih glede na izhodišča, ki jih predvideva osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana, ni realne osnove, da bi predvidene zahteve na področju izvoza, predvsem na konvertibilno področje, mogli realizirati.

Kljub vsem vloženim naporom udeležencev v izvozu je težko to področje srednjeročno načrtovati, kajti ukrepi tekoče uvozno-izvozne politike se prepogosto spreminjajo in zaostrujejo. Tu mislimo predvsem na bistveno znižane možnosti investiranja v osnovna sredstva gospodarstva, kar bo povzročilo še večji tehnološki zastoj v primerjavi z visoko razvitimi državami s konvertibilnega področja in s tem še manjšo konkurenčno sposobnost naših ozd na tem tržišču.

Potrebno bo doseči tudi večjo selektivnost pri uvozu surovin in reprodukcijskega materiala.

5. Izredno zahtevne naloge na področju ekonomskih odnosov s tujino zahtevajo od vseh subjektov, tako v občinah kot v republiki in federaciji dosledno stabilizacijsko ravnanje predvsem v tem, da vse oblike porabe uskladimo z realnimi možnostmi. Zato ni sprejemljivo dejstvo, da je za pokrivanje splošnih potreb federacije potrebno zagotoviti bistveno večji delež družbenega proizvoda, kot je bilo prvotno načrtovano.

6. Osnutek tudi ne daje jasnih izhodišč glede planiranja skupne porabe na področju družbenih dejavnosti. Poleg tega ne kaže v planu opredeljevati števila vpisa učencev oziroma študentov v sistem usmerjenega izobraževanja, če ne vemo, kako bomo glede na omejena sredstva zagotavljali realizacijo tega vpisa. Opredeljevanje takšnih nalog v planu ima lahko za posledico kasnejše pritiske na povečanje obsega skupne porabe. Zato je nujno v fazi do priprave predloga zagotoviti v smislu srednjeročnega planiranja podatke tudi o tem, kakšne so dejanske možnosti uresničevanja zastavljenih ciljev tudi pri temeljnih nosilcih planiranja in tudi te ugotovitve upoštevati pri opredelitvi možnosti razvoja do konca leta 1985 tako, da bodo le-te temeljile na realnih osnovah.

7. Osnutek sprememb in dopolnitev v točki 4.3.2. v šestem odstavku, ki opredeljuje gradnjo in modernizacijo cestne infrastrukture, poudarja, da je najnujnejše vzdrževanje cest in dokončanje začetnih odsekov ter etapne gradnje prioritetnih odsekov na cesti bratstva in enotnosti. Sprašujemo, ali je tu zajeto tudi nadaljevanje izgradnje druge in tretje etape hitre ceste do Šentilja. Gradnja hitre ceste se je pričela leta 1977 in bi odlaganje dokončanja gradnje v obdobje po letu 1982 ustvarilo nemogoče prometne razmere predvsem na vpadnici iz severne smeri.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Miran Vončina, področje gospodarstva, 19. okoliš, občina Idrija.

M i r a n V o n č i n a : Tovariš predsednik,tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji skupin delegatov občine Idrija za Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije dne 24.9.1982 je bil obravnavan osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. V razpravi so se izoblikovala določena stališča oziroma vprašanja, ne toliko v zvezi s konkretnimi spremembami posameznih številk zaradi spremenjenih materialnih okvirov razvoja, pač pa v zvezi s samo metodologijo izdelave.

Cilj sprememb in dopolnitev družbenega plana v smislu načel kontinuiranega, celovitega in sočasnega planiranja je predvsem ta, da v že sprejete planske akte vseh nosilcev planiranja vgradimo elemente dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in na njihovi osnovi opredelimo realne materialne okvire in tudi politiko oziroma konkretne ukrepe za njihovo uresničevanje do leta 1985. To bi predvsem združenemu delu, pa tudi samoupravnim interesnim skupnostim in krajevnim skupnostim dolgoročneje opredelilo pogoje gospodarjenja. Občutek imamo, to pa potrjuje tudi navedba v uvodu k osnutku sprememb in dopolnitev, da v postopku spreminjanja ni realizirano načelo sočasnega planiranja in da je osnutek bolj rezultat kabinetskega obravnavanja. Niso znane temeljne usmeritve in rešitve na nivoju federacije, prav tako pa predlagane številke niso podprte in utemeljene s strani organizacij združenega dela,krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. Ob tem se moramo vprašati, kakšna so v takem primeru zagotovila, da bo do izvedbe ključnih usmeritev, predlaganih v dopolnitvah in spremembah, tudi prišlo in koliko so jih temeljni nosilci planiranja resnično vgradili v svoje planske akte. Brez te povezave in brez te ocene bomo lahko v nedogled prilagajali in spreminjali naše srednjeročne plane, vendar ne tako, da bi zagotavljali dogovorjene in sprejete končne cilje, pač pa tako, da jih bomo usklajevali predvsem glede na dosežena odstopanja v preteklih letih planskega obdobja 1981-1985.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jurij Lozar, področje gospodarstva, 2o. okoliš, občina Ajdovščina.

J u r i j L o z a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Skupina delegatov za Zbor združenega dela s področja gospodarstva, 2o. okoliš in skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Ajdovščina sta na seji dne 27.9.1982 pri obravnavi osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 sprejeli naslednja stališča.

Načelno podpiramo besedilo osnutka, predvsem pa soglašamo z vsebino poročila k temu dokumentu, ki sta ga podala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance Zbora občin, kjer sta nakazala pomisleke za uresničitev predvidene stopnje rasti izvoza. Še vedno ni rešeno vprašanje stimulacije izvoza, kajti organizacije združenega dela, ki prodajajo na domačem trgu, so mnogokrat v boljšem položaju kot izvozniki.

Nadalje je potrebno urediti politiko uvoza opreme, ki je predpogoj za izvoz. Soglašamo tudi s stališči odborov, ki se nanašajo na problematiko investicij in z drugimi navedenimi pripombami, predvsem pa podpiramo predloge, da bo potrebno dosledno vztrajati, da se uskladijo vsi planski akti od federacije do sleherne temeljne sredine. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Simon Djuretić, gospodarsko področje, 6. okoliš, občina Domžale.

S i m o n D j u r e t i ć : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbor združenega dela občine Domžale je ob razpravi o gospodarski situaciji v občini Domžale in rebalansih srednjeročnih načrtov sprejel tudi sklep, da se republiški Skupščini ob obravnavi sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 posreduje naslednja pobuda.

Ker morajo imeti za pravočasno in realno pripravo gospodarskih planov za leto 1983 organizacije združenega dela čimprej znane pogoje gospodarjenja glede razpolaganja z deležem deviz v letu 1983 in druge pogoje, naj ustrezne službe republiškega izvršnega sveta te pogoje v najkrajšem času posredujejo organizacijam združenega dela in strokovnim službam v občinah. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Bruno Orbanič, socialno-zdravstveno področje, 6. okoliš, občina Koper.

B r u n o O r b a n i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprave v skupini delegatov za Zbor občin in 6. okoliša prosvetno-kulturnega in socialno-zdravstvenega področja za Zbor združenega dela dne 24.9.1982 o predlogu dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije 1981-1985 podajamo naslednje razloge o vključitvi projekta propilenske kemije v zgoraj navedeni dogovor.

Do sedaj je bil projekt vključen v dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in v osnutek dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, projekt, katerega realizacija se prične pred letom 1985 in konča po letu 1985. Komisija za oceno investicij SR Slovenije je projekt obravnavala kot investicijsko zasnovo in sprejela januarja 1982 naslednji sklep:

Predložena investicija je prednostnega značaja, zlasti zaradi njenega vpliva na razvojno strategijo SR Slovenije ter v tem smislu usklajena z 29. členom dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Še posebno pomembno je intenzivno delovati v smeri trdnejšega dogovarjanja zaradi zagotovitve potrebnih finančnih sredstev ter pravočasnih in kvalitetnih dobav in storitev, ki se vežejo na investicijo zato, da bi investicija stekla učinkovito, predvidenem pa v roku.

V dogovoru o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 je projekt propilenska kemija izpuščen. Skupščina SR Slovenije je ob razpravi o izhodiščih za pripravo sprememb in dopolnitev planskih aktov naše republike opredelila, da je glede na zožene materialne možnosti razvoja in glede na gibanje plačilno-bilančnih pozicij republike v fazi priprav in usklajevanja sprememb in dopolnitev planskih aktov nujno upoštevati kot prioriteto izvozni kriterij pri projektih prestrukturiranja v industriji.

V nadaljevanju navajamo predvsem tiste razloge, zaradi katerih menimo, da projekt propilenska kemija izpolnjuje kriterije za vključitev v dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Kot neizpodbitna dejstva, ki govorijo v prid odločitvi za ta projekt, navajamo njegov pomen za tehnološko in proizvodno prestrukturiranje slovenske kemične industrije. Proizvodnja oksoalkoholov in akrilatov sloni na najnovejši svetovni tehnologiji, ki je bila osvojena v zadnjih letih in ki predstavlja s stališča manjše porabe surovin in energije na enoto proizvoda bistven napredek glede na starejše postopke. Osnutek licenčne pogodbe z inozemskim partnerjem vsebuje tudi določbe o obvezni medsebojni izmenjavi vseh teh tehnološko-tehničnih izboljšav. Zmogljivosti projekta so načrtovane optimalno glede na potrebe domačega trga in možnosti izvoza na konvertibilna tržišča. Možnosti izvoza so ocenjene na podlagi posebne študije inozemske institucije in preliminarnih ponudb inozemskih partnerjev. Projekt izpolnjuje izvozni kriterij. Izhajajoč iz tržnih možnosti, bo predvidoma del deviznega prihodka na konvertibilnem področju znašal okoli 60 % celotnega prihodka, kar predstavlja letno okoli 52 milijonov dolarjev čistega deviznega priliva.

V dosedanjih razpravah o tem projektu se je zastavilo vprašanje zagotovitve propilena kot osnovne surovine. Projekt je bil medrepubliško usklajen v planskih aktih Poslovne skupnosti Petrokem, katere član je tudi delovna organizacija Iplas z vezavo surovinske osnove na petrokemijski kompleks Dina Krk, katerega realizacija je bila načrtovana v tem srednjeročnem obdobju. V fazi sprejemanja planskih aktov se predvideva, da se projekt Dina dokonča v naslednjem srednjeročnem obdobju. Realizacija tega projekta na Krku je nujna zaradi ekonomskih razlogov, ker je že zgrajena ustrezna infrastruktura. Iz tega razloga je treba pristopiti k realizaciji projekta propilenska kemija v tem srednjeročnem obdobju in ga dokončati v naslednjem obdobju, tako da se doseže uskladitev realizacije obeh investicij.

Ker je proizvodnja propilena vezana na naftne derivate, je vprašanje propilena neločljivo povezano s problematiko predelave nafte za neenergetsko potrebo. V okviru Jugoslavije je v tem srednjeročnem obdobju dogovorjena politika povečanja deleža predelave nafte za neenergetsko potrebo. Projekt propilenska kemija pomeni pomemben prispevek k realizaciji te politike. Vprašanje surovinske oskrbe projekta propilenska kemija je potemtakem nujen sestavni del dolgoročne politike usmerjanja porabe nafte za neenergetske namene.

Investicijski program za projekt propilenska kemija je bil izdelan aprila leta 1981 in v razpravi je samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev v organizacijah združenega dela, ki so povezane v reprodukcijsko verigo s proizvodnjo propilenske kemije, ki do sedaj v Jugoslaviji predstavlja izključno uvoz. Projekt je torej pripravljen do stopnje, ki zahteva odločitev o pristopu k njegovi realizaciji v tem srednjeročnem obdobju. Ta odločitev je nujna za izvajanje nadaljnjih aktivnosti tako za domače kot za tuje partnerje.

Glede na spoznani širši pomen tega projekta predlagamo tudi zborom Skupščine SR Slovenije, da vključijo točke tega projekta v osnutek dogovora z vidika petrokemijske izvozne usmeritve in stopnje pripravljenosti projekta.

V dosedanjih usklajevanjih sprememb in dopolnitev planskih aktov v naši občini in Obalni skupnosti Koper ima projekt propilenska kemija podporo zaradi vloge, ki jo ima pri prestrukturiranju slovenske kemične industrije in zaradi velikih možnosti izvoza. Navedeni argumenti imajo temelj tudi v izhodiščih za pripravo sprememb in dopolnitev planskih aktov SR Slovenije za obdobje 1981-1985, zato predlagamo, da Izvršni svet prouči možnosti dopolnitve predloga o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 z naslednjim: "V delovni organizaciji Iplas Koper bodo pripravili in začeli z realizacijo izvozno surovinskega projekta propilenska kemija tako, da bi začeli z realizacijo na domači surovinski osnovi v tem srednjeročnem obdobju in ga dokončali po letu 1985." Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki dnevnega reda je izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima predstavnik Izvršnega sveta tovariš Živko Pregl.

Ž i v k o P r e g l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

1. Razume se, da sprejemamo vse tiste pripombe, ki zahtevajo, da se v predlog plana vnese še bolj ostra opredelitev za konvertibilni izvoz, prestrukturiranje, selekcijo investicij, porabo v realnih okvirih itd.

2. Glede pogojev gospodarjenja v letu 1983 naj vas informiram, da bo Izvršni svet letos prej kot kdajkoli doslej, to je v naslednjem tednu, že sprejel osnutek resolucije o razvoju naše republike v letu 1983 in ga posredoval delegatom. Ponavljam, da bomo to storili prej, kot katerokoli leto doslej in še preden razpolagamo s kakršnimkoli podobnim dokumentom s strani federacije. Izvršni svet želi storiti vse, da bodo pogoji gospodarjenja združenemu delu znani čimprej.

3. Tovariš Rupreht iz občine Maribor Tabor je dal premalo argumentov, da bi lahko sprejel ali zavrnil trditev o tem, da predloženo gradivo ni primerna

osnova za spreminjanje planskih dokumentov in da ne daje pravih izhodišč.

Delegate bi opozoril na to, da je že v marcu letos Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje pripravil obsežno analizo razmer in okvirov, v katerih se srečujemo s problemi spreminjanja planskih aktov. V juniju letos je bil objavljen osnutek dogovora o temeljih plana naše republike, v avgustu pa osnutek sprememb plana naše republike, ki je danes v obravnavi. Jutri bo objavljen predlog sprememb dogovora o temeljih plana republike, zavod pa bo čez dva dni pripravil predlog sprememb družbenega plana, ga posredoval Izvršnemu svetu in republiški Skupščini. Gradiva so dejansko pripravljena v vseh dogovorjenih rokih na način, kot je bilo predvideno, ne glede na to, da nismo mogli upoštevati načela sočasnosti. Nismo razpolagali z zadostnimi gradivi s strani federacije, pa tudi številni nosilci planiranja zaostajajo.

Takšen položaj seveda Zavodu SR Slovenije za družbeno planiranje in tudi Izvršnemu svetu nudi nekatere ugodnosti, po svoje pa mu položaj otežuje. Ugodnosti so v tem, da se v tej situaciji ni potrebno soočati z drugimi ocenami o razvojnih okvirih. Težje pa je zato, ker so številke, ki se pojavljajo v gradivih na ravni republike, toliko bolj predmet pozornosti in moramo pri njihovi pripravi postopati toliko bolj odgovorno. Ne moremo se opreti na nobene druge osnove, iz katerih bi sklepali o razvojnih možnostih do konca tega srednjeročnega obdobja.

Uvodoma sem opozoril, da vsak dan več vemo o realnosti kvantifikacij in zato tudi številke, ki so bile zapisane v osnutku sprememb plana pred dvema mesecema po naši oceni niso več točne. Na podlagi novih spoznanj jih bomo popravili in bodo v predlogu sprememb plana delegatom ponovno dane v razpravo. Že sedaj je treba opozoriti, da številke, ki jih bomo popravili v prihodnjih 45 dneh, ko bo predlog sprememb plana obravnavan v Skupščini, ne bodo več aktualne in bo tedaj treba v ekspozeju ali pa že pred tem, kakor bodo pač novi podatki prihajali, dati aktualnejše podatke.

V tem smislu je treba sprejeti tudi usmeritev, da so številke v družbenem planu indikativne narave. Ne predstavljajo konkretne obveznosti, pač pa ilustracijo, opis oziroma dodatno informacijo o možnih smereh razvoja naše republike do konca tega petletnega obdobja. Obvezujočo naravo imajo tiste številke, ki so zapisane v dogovoru o temeljih plana republike in še to samo pod pogojem, da so predhodno usklajene v samoupravnih sporazumih o temeljih planskih aktov.

Prav zaradi tega, ker sedaj razpolagamo že z boljšimi podatki, bomo v gradivih v zvezi s predlogom sprememb družbenega plana dejansko periodizacijo oblikovali tako, da bodo ločeno dani podatki za obdobje 1981-1982 in za 1983-1985. Tega pa konec julija, ko smo oblikovali osnutek sprememb plana, še nismo mogli storiti, ker nismo imeli dovolj kvalitetnih ocen za letošnje leto.

4. Želel bi poudariti problematiko ekonomskih odnosov s tujino. V osnutek sprememb plana, kakršen je danes v obravnavi, je bila vgrajena koncepcija tako imenovanega potrebnega izvoza, to je izvoza, kakršen je potreben za to, da bomo uresničili svoje plačilnobilančne obveznosti. Razume se, da novi podatki, ki kažejo, da zaostajamo za takšnimi gibanji, mečejo na ta del plana novo luč. V zvezi s tem se bo potrebno odločiti, kaj storiti, da bi svoje obveznosti do tujine vendarle hitro izpolnili.

Če bomo skupno ocenili, da na izvoznem področju ni mogoče doseči potrebnih gibanj, bo edini izhod dodatno ukrepati na strani uvoza. To pa bi bilo slabo za naš nadaljnji razvoj. Zato je očitno, da je potrebno storiti vse, da dosežemo planirane izvozne številke.

Reči moram, da v svojih delovnih in drugih stikih z zveznimi organi Izvršni svet nenehno vztraja na tem, da je potrebno, da planski dokumenti na ravni federacije - tam pa se pravzaprav oblikuje večina pogojev izvoza - dosledno podredijo vse ukrepanje konvertibilnemu izvozu. Številke, o katerih govorimo v naših planskih gradivih, toliko bolj utemeljujejo potrebo, da v resnici na vseh nivojih ukrepanje podredimo konvertibilnemu izvozu. V tem trenutku se v celoti strinjam, da ukrepi, kot jih poznamo in kakršni se za enkrat v nekaterih prvih delovnih gradivih ponujejo na ravni federacije, ne zadoščajo za doseganje številk na področju konvertibilnega izvoza. Potrebno bo nasloviti do-

datne zahteve, da se v resnici stori vse za ukrepanje v prid konvertibilnemu izvozu.

V zvezi z izvozom je treba reči tudi to, da je treba računati, da bo domači trg slabše oskrbljen, kot je bil doslej, kajti proizvodnje ni mogoče povečevati toliko, da bi na ta način ustvarili zadostne blagovne sklade in jih izvozili in da pri tem ne bi prizadeli oskrbe na domačem trgu. To velja tudi za področje kmetijskih proizvodov, pri čemer pa lahko z gotovostjo računate, da bo Izvršni svet ukrepal tako, da bodo nekateri drugi kmetijski proizvodi, ki niso osnovnega pomena za prehrano prebivalstva, morali iti v izvoz zaradi reševanja našega skupnega devizno bilančnega problema.

Govor je bil o neenakih pogojih izvoznikov v posameznih republikah. Naš Izvršni svet se zavzema, da na ravni federacije vse republike sprejmejo konkretne obveznosti za izvozno ukrepanje, da bi na ta način v resnici v vseh republikah in pokrajinah zagotovili vse za konvertibilni izvoz in da bi izkoristili vse rezerve, ki so na voljo. Prizadevanja naše republike in rezultati na področju ekonomskih odnosov s tujino in v povezavi s tem pri rasti proizvodnje dokazujejo, da so tu premiki ob resnih prizadevanjih mogoči.

Razume pa se, da bo navsezadnje v planskih aktih naše republike glede ekonomskih odnosov s tujino zapisana tista številka, ki bo imela konkretno materialno podlago v usklajenih planih organizacij združenega dela v okviru Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Vse drugo bi bilo vprašljivo in seveda v nasprotju s sistemom planiranja in z realnimi možnostmi našega razvoja. Seveda pa bodo organizacije združenega dela pri opredeljevanju svojih obveznosti do plačilne bilance morale v celoti upoštevati pogoje, v katerih se nahajamo.

5. Več razpravljalcev je govorilo o tem, da bi bilo potrebno v plan zapisati nekatere objekte. Pristop v skladu s sistemom planiranja je, da se v družbeni plan vpišejo nekatere osnovne usmeritve glede proizvodne orientacije. Konkretni objekti so predmet dogovora o temeljih družbenega plana. To je razlog, da v okviru osnutka sprememb plana predlagamo, da se črta INA-Nafta Lendava. To je razlog, da ne predlagamo, da se v plan zapiše Elektrojeklo Jesenice, propilenska kemija, Papirles in podobno.

Vse to je potrebno uskladiti v okviru dogovora o temeljih plana republike in mesto za tovrstno usklajevanje so splošna združenja in Gospodarska zbornica Slovenije.

Ne vem, če je potrebno, tovariš predsednik, da bi sedaj uporabil konkretne argumente v zvezi s temi projekti. Ta zbor ni podpisnik dogovora in prevzemnik konkretnih materialnih pravic in odgovornosti v dogovoru o temeljih plana. Vsekakor pa bo dogovor o temeljih plana na dnevnem redu Skupščine in upoštevaje to, na kar sem sedaj opozoril glede sistema planiranja, bo seveda odprta razprava tudi o posameznih projektih. Reči pa moram, da mesto projekta v planu ne zagotavlja, kot tudi odsotnost projekta v planu ne preprečuje realizacije nekega projekta. Njegova usoda je v celoti odvisna od samoupravno utemeljenih finančno, kadrovsko, prostorsko, devizno, surovinsko itd. pokritih konstrukcij za realizacijo posameznih projektov.

Tudi v zvezi s Triglavskim narodnim parkom naj opozorim, da je ta naloga predmet 1o7. člena dogovora o temeljih plana republike. Kolikor se tu nakazuje potreba po oblikovanju nekaterih konkretnih materialnih obveznosti omenjenih treh občin, je to v prvi vrsti treba doseči v dogovorih o temeljih njihovih planov in na tej osnovi morebiti dogovorov o temeljih družbenega plana republike.

6. Problematika porabe. Strinjam se z vsemi tistimi razpravljalci, ki opozarjajo na problem splošne porabe na ravni federacije. Lahko rečem, da gre za intenzivna prizadevanja, da bi tudi zvezni proračun dejansko vključili v stabilizacijska prizadevanja. Če bomo imeli stvarne osnove, da zvezni proračun v naših bilancah upoštevamo drugače, bomo to brez dvoma storili. Že do sedaj pa je to predmet stalnega opozarjanja vseh naših organov in računamo, da bomo v tem okviru dopolnjevanja planskih aktov uspeli.

Rast osebnih dohodkov v skladu s produktivnostjo je usmeritev, ki seveda terja dodatno metodološko razdelavo, ni pa dovolj, da bi osebni dohodki naraščali v skladu s produktivnostjo. Naraščati bodo morali počasneje od produktivnosti, ker so v preteklosti naraščali hitreje in je potrebno preprosto vrniti določena sredstva in oblikovati določena sredstva za to, da bomo lahko pokrili nekatere najnujnejše razvojne naloge.

Problem pri rasti produktivnosti, na kar je opozoril eden od razpravljalcev, je v tem, da je neposredno povezana z rastjo proizvodnje na eni strani in z rastjo zaposlovanja na drugi strani. Veliko naporov bo terjalo, da bomo rast zaposlovanja obvladovali tako, da bo počasnejša od rasti družbenega proizvoda, kar lahko potem omogoči pozitivno rast produktivnosti. To so ključna razmerja in od uspehov pri rasti proizvodnje in pri rasti zaposlovanja je odvisna rast produktivnosti.

7. Glede manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij v republiki se mi zdi, da so pravzaprav predlogi v osnutku sprememb družbenega plana celo nekoliko konkretnejši od nekaterih predlogov, ki so bili dani v razpravah.

Pripombe v zvezi s tem in seveda tudi vse ostale konkretne pripombe, ki so jih dali tovariši delegati, bomo proučili in jih seveda v največji možni meri vključili v predlog sprememb družbenega plana. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima Uroš Rupreht.

U r o š R u p r e h t : Pogrešam odgovor, kaj je s tretjo etapo hitrih cest skozi Maribor. Hvala lepa!

Ž i v k o P r e g l : V predlogu dogovora o temeljih plana republike, kakršen bo jutri objavljen, je vpisana gradnja tretje faze hitre ceste skozi Maribor pod pogojem, da je financiranje zagotovljeno iz sredstev občinskih skupnosti za ceste in sredstev mednarodnih kreditov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Želi morda predstavnik skupine delegatov besedo? (Ne želi.)

Ker sem obveščen, da Družbenopolitični zbor oblikuje stališča do osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, predlagam, da ne pristopimo k sprejemanju našega sklepa, dokler ne dobimo njihovih stališč in potem primerjamo posamezne opredelitve. Glede na to predlagam, da ne zaključimo te točke dnevnega reda.

Odrejam 15 minut odmora. Sejo bomo nadaljevali ob 15. uri.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 14.15 in se je nadaljevala ob 15. uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Nadaljujemo z delom zbora.

Prehajamo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Objavljen je bil v prilogi VI. Poročevalca.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je k predlogu zakona predložil amandmaje na podlagi petega odstavka 289. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije kot sestavni del predloga zakona, zato o njih ne bomo glasovali. S temi amandmaji soglašata tudi Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenopolitični sistem, kar je razvidno iz njunih poročil.

Skupina delegatov za gospodarsko področje 23. okoliša, Postojna je predložila včeraj amandma k 8o. členu predloga zakona. Ker so delegati vložili amandma po roku, ki se šteje za pravočasnega, kar sem podrobno obrazložil v uvodu, predlagam, da zbor najprej razpravlja o tem, ali so dovolj utemeljeni razlogi, da zbor na današnji seji obravnava tudi ta amandma. Pri tem naj vas obvestim, da je bil predlog zakona v postopku obravnave v delegacijah več kot 6o dni in da so se do njega pravočasno opredelila delovna telesa. Zato je težko razumeti predlaganje amandmaja šele na seji zbora.

Prosim predstavnika skupine delegatov, da utemelji razloge za prepozno vložitev amandmaja.

Besedo ima tovarišica Marija Štefan, področje gospodarstva, 23. okoliš, Postojna.

M a r i j a Š t e f a n : Skupina delegatov s področja gospodarstva, 23. okoliš, Postojna je prepozno dobila od strokovnih služb amandma k 8o. členu predloga zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Seja delegatov s področja gospodarstva je bila 23. septembra. Tedaj smo obravnavali celotno gradivo in predlagali amandma k 8o. členu predloga zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Spregledali smo določbo, ki govori, da mora biti amandma vložen lo dni pred sejo Skupščine.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Slišali ste razloge. Želi o tem kdo razpravljati? (Nihče.) Zbor mora z glasovanjem odločiti o tem, ali so razlogi tako utemeljeni, da kljub nespoštovanju poslovniškega roka sprejme amandma v obravnavo.

Kdor ocenjuje, da so razlogi, ki smo jih slišali, utemeljeni za obravnavo tega amandmaja, naj prosim glasuje! (35 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (44 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (11 delegatov.)

Ugotavljam, da amandma skupine delegatov ni sprejet v obravnavo.

Uvodno obrazložitev k tej točki dnevnega reda smo poslušali na skupnem zasedanju. Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Simon Djuretić, gospodarsko področje, 6. okoliš, Domžale.

S i m o n D j u r e t i ć : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Domžale je na ločenih zasedanjih zborov dne 27.9. 1982 sprejela v zvezi z navedenim zakonom naslednje sklepe.

1. Podpiramo sprejem zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

2. Ocenjujemo, da republiški in zvezni zakon nista povsem usklajena oziroma da ni jasen 61. člen, posebej še v povezavi s tretjim odstavkom 46. člena predloga zakona o splošni ljudski obrambi.

3. Ugotavljamo, da v predlogu zakona niso navedene naloge odborov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Navedene so le naloge za delo komitejev. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Vukelj, gospodarsko področje, 14. okoliš, Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V času od objave osnutka zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti pa vse do danes je bila o njem v družbenopolitičnih organizacijah in v organih občinske skupščine Radovljica široka razprava. Delegati in drugi razpravljalci so dali pripombe že k osnutku zakona. Ocenjujemo, da so najtehtnejše

pripombe vsebovane tudi v predlogu zakona. Ob tem predlogu in ob sprejetju zveznega zakona smo razpravo še razširili, saj smo s tem dobili konkretnejše možnosti primerjave z republiškim in zveznim zakonom. Menimo, da je predlog republiškega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti usklajen z zveznim in da le-tega dovolj razčlenjuje oziroma konkretizira. V primerjavi s prejšnjim, v nekaterih določbah natančneje ureja in dopolnjuje naloge vseh struktur splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Prinaša nekaj novosti, predvsem na področjih, ki so bila do sedaj manj opredeljena in zato preveč splošno definirana, kot na primer: narodna zaščita, opazovanje, obveščanje in tako dalje. Predlog zakona je dovolj konkreten in ne nalaga nepotrebnih obveznosti. Zato ga podpiramo in predlagamo, da ga zbor sprejme v predloženem besedilu skupaj z amandmaji predlagatelja. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Ivana Veršnak, področje gospodarstva, 3o. okoliš, Celje.

I v a n a V e r š n a k : Skupina delegatov za področje gospodarstva za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s sedežem v občini Celje, 3o. okoliš, zastavlja naslednje vprašanje v zvezi s predlogom zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti:

Zakaj se v zakonu predlaga sprememba osnove za obračunavanje prispevka za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ko se predlaga, da bi bila ta osnova bruto osebni dohodek in ne dohodek kot doslej? Mnenja smo, da je realna osnova samo dohodek temeljnih organizacij združenega dela in da mora biti vsa poraba - tu ne mislimo samo na predlog zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ampak na vso porabo, ki se financira iz dohodka oziroma čistega dohodka temeljnih organizacij - odvisna le od gibanja dohodka temeljnih organizacij in ne od bruto osebnega dohodka.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Stane Kotnik, predstavnik Republiške konference SZDL Slovenije.

S t a n e K o t n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da se vključim v razpravo o osnutku zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti kot predstavnik Republiške konference SZDL Slovenije oziroma kot predsednik njenega Sveta za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Republiška konferenca Socialistične zveze SZDL Slovenije, prav tako pa tudi vsi organi v občinah, so bili vključeni v razprave o osnutku in predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. O predlogu zakona so razpravljali trije sveti pri Republiški konferenci SZDL Slovenije. Prav tako je Republiška konferenca SZDL in Socialistična zveza nasploh v Sloveniji organizirala široke razprave že o osnutku zakona, zlasti pa o predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. V te organizirane razprave so se vključili poleg organov s tega področja tudi mnogi delovni ljudje in občani ter samoupravni organi s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti.

V razpravah je bilo poudarjeno, da se v predlogu zakona določijo take opredelitve in oblike organiziranosti, ki bodo omogočile delovnim ljudem in občanom najširše vključevanje in uresničevanje pravic in dolžnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Zavzemali smo se, da se predvidijo take rešitve, na podlagi katerih se bo lahko celotna družba organizirala tako, da bo učinkovito delovala v vseh razmerah in nevarnostih, zlasti pa ob izrednih razmerah ali v vojni.

Nadalje smo se v razpravah zavzemali, da bi se v zakon vnesle opredelitve, ki bodo omogočile nadaljnjo krepitev in razvoj specializiranih komponent splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot so teritorialna obramba, narodna zaščita, civilna zaščita, v širšem pomenu pa tudi milica. V razpravah je bilo tudi poudarjeno, da naj zakon vsebuje take določbe, da bodo bremena financiranja bolj enakomerno razporejena, kot so bila doslej, po načelu vzajemnosti in solidarnosti v vsej republiki.

Republiška konferenca oziroma njeni organi so v zadnjih razpravah ocenili, da so te zahteve v zakonu izpolnjene v skladu s sedanjim razvojem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in z materialnimi in finančnimi možnostmi. Prav tako menimo, da je sistem financiranja ustrezno vgrajen v splošni sistem financiranja družbenih potreb. Vse to je širše obrazložil tovariš Martin Košir, republiški sekretar za ljudsko obrambo, v svoji uvodni besedi.

Poudariti želim, da Republiška konferenca SZDL ocenjuje, da so v zakonu ustrezno opredeljene tudi vloga in naloge družbenopolitičnih organizacij in družbenih organizacij. Zveza komunistov, ki je zgodovinsko odgovorna za ohranitev pridobitev revolucije in za nadaljnji razvoj njene socialistične samoupravne ureditve, bo imela tudi sedaj po zakonu in ne samo po svojem statutu svojo vlogo v določanju idejnopolitičnih stališč glede nadaljnjega razvoja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Prav tako bo tudi veliko bolj aktivno in neposredno sodelovala prek komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito na tem področju. Socialistična zveza delovnega ljudstva kot fronta organiziranih socialističnih sil in skupaj s temi silami bo sedaj tudi po zakonskih opredelitvah in po svojem statutu opravljala še naprej politično mobilizacijo delovnih ljudi in občanov za opravljanje nalog na tem področju in zagotavljala množičnost odpora. To je namreč pogoj, da bi resnično lahko uresničevali koncept splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, s tem pa krepili tudi našo varnost, tako notranjo kot zunanjo, krepili našo obrambno sposobnost in moč ter s tem zagotavljali tudi nadaljnji samoupravni razvoj naše družbe. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi morda še kdo razpravljati? (Ne.) Ker v razpravi niso bili dani amandmaji, pač pa vprašanja in sugestije, sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, ali želi odgovoriti na posamezna vprašanja?

Besedo ima tovariš Miran Bogataj, pomočnik republiškega sekretarja za ljudsko obrambo.

M i r a n B o g a t a j : K prvemu mnenju, da predlog republiškega zakona ni usklajen z zveznim zakonom v zvezi z določbo 61. člena in tretjim odstavkom 46. člena, dajemo naslednje pojasnilo:

Zvezni zakon o splošni ljudski obrambi je uredil temeljna načela za organiziranje in delovanje komitejev na ravni družbenopolitičnih skupnosti, medtem pa je prepustil republiški ureditvi področje delovanja komitejev v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Komiteji oziroma temeljna načela organiziranja in delovanja komitejev ter njihove pristojnosti so v republiškem zakonu urejene skladno s smernicami Predsedstva SR Slovenije in Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije iz maja 1979 in tudi z novejšimi stališči Sveta Predsedstva SR Slovenije za ljudsko obrambo.

Glede na dosedanjo prakso in uveljavljena idejnopolitična stališča, se komiteji v republiki Sloveniji ne ustanavljajo v delovnih skupnostih, pač pa na tej ravni delovanja ostajajo še naprej odbori za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Glede na to menimo, da ni predlog republiškega zakona v neskladju z zveznim zakonom.

Javna razprava je pokazala zelo jasno zahtevo, da je potrebno na ravni delovnih organizacij kot samostojnih subjektov zagotoviti zakonske možnosti za obvezno ustanovitev komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V osnutku republiškega zakona je bila ta možnost dana samo fakultativno. Glede na to je predlagatelj sledil zahtevi iz javne razprave in je v določbah 46. člena določil temeljna načela za sestavo oziroma oblikovanje komitejev na tej ravni organiziranja.

Drugo vprašanje, ki je povezano s prvim, je, zakaj v predlogu zakona niso navedene naloge odborov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito? Predlagatelj je danes že utemeljeval, zakaj je zakon tako obsežen. Dejstvo je, da je predlagatelj poskušal pri oblikovanju predloga zakonskega besedila opredeljevati predvsem tista temeljna vprašanja organiziranja, pripravljanja in delovanja, ki zagotavljajo uresničevanje enotne obrambne samozaščitne funkcije.

Skladno s tem je opredelil samo temeljne naloge in vlogo odborov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, vse ostale naloge pa prepušča samoupravnemu urejanju. Prav gotovo pa zahteva uresničevanje omenjenih rešitev ustrezne smernice, navodila itd., s katerimi se bodo lahko te stvari še konkretneje uredile v samoupravnih splošnih aktih. Aktivnosti prek Skupnosti slovenskih občin so bile že zajete.

Tretje vprašanje je, zakaj je v predlogu zakona opredeljena osnova za obračun prispevka za splošno ljudsko obrambo? Predlagatelj je, izhajajoč iz aktualnih problemov pri zagotavljanju planskih usmeritev za tekoče srednjeročno obdobje, v predlogu zakona opredelil večinsko rešitev, ki je v samoupravnih sporazumih za financiranje nalog obrambe in zaščite skupnega pomena za raven posamezne občine. Le nekaj občin je imelo drugačno osnovo za obračun tega prispevka, kot je navedena v zakonu. Dejansko izločanje sredstev se za ta namen zagotavlja s smernicami oziroma drugimi izvedbenimi akti. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v celoti.

Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti soglasno sprejet.

Prehajamo na 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o stanovanjskih razmerjih.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Objavljen je bil v Poročevalcu št. 13.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je k predlogu zakona predložil amandmaje na podlagi petega odstavka 289. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije kot sestavni del predloga zakona, zato o njih ne bomo glasovali. S temi amandmaji soglaša tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki pa je v svojem dodatnem poročilu opozorila na nekatere redakcijske napake, ki bodo odpravljene ob končni redakciji besedila zakona. S temi amandmaji soglašata tudi pristojna odbora zbora, kar lahko ugotovimo iz njunih poročil.

Kot gradivo je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na podlagi sklepov, ki so jih zbori Skupščine SR Slovenije sprejeli ob obravnavi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, predložil kvantitativno analizo o prostorih v SR Sloveniji, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih.

Danes ste prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora. Spremembe in dopolnitve stališč sem vam že ustno posredoval.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Tomaž Vuga, namestnik predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

T o m a ž V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko je predlagatelj pred časom predložil osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, je še veljalo stališče, da gre za spremembe in dopolnitve veljavnega zakona v skladu z določbami zakona o združenem delu in zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Vendar se je obravnava tega zakona razširila na vse določbe. Zato je skladno s tem Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije zavzela stališče, da naj se pripravi predlog novega zakona v celoti in ne le predlog zakona o spremembah in dopolnitvah dosedanjega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Vse novitete, ki jih prinaša predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, so opisane v njegovi obrazložitvi. Ob njegovi predstavitvi želim najprej opozoriti na dve bistveni vprašanji, o katerih je bilo ob obravnavi predloga največ razprav.

Prvo vprašanje zadeva prostore za počitek ali oddih. Ob obravnavi osnutka zakona so zbori sprejeli sklep, naj predlagatelj pripravi kvalitativno in kvantitativno analizo, v kateri naj predvsem oceni, kakšen bi bil učinek, če bi se določeni prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih (vikendi) opredelili kot stanovanja. Hkrati naj se da v okviru SFR Jugoslavije pobuda, da se z medrepubliškim dogovorom enotno dogovori, kaj se šteje za prostore, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih. Na podlagi tega je Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora izdelal analizo, ki jo je obravnaval Izvršni svet in delovna telesa Skupščine. Iz te analize, za katero so dali podatke Zavod SR Slovenije za statistiko in tiste občine, na katere se nanaša anketa, izhaja nekaj bistvenih naslednjih podatkov:

V Sloveniji je 18.965 prostorov za počitek ali oddih, od teh jih je 2.366 v mestnih naseljih ter v naseljih mestnega značaja in večjih turističnih krajih;ostalih 16.5oo prostorov pa je v drugih naseljih. Povprečna tlorisna površina teh prostorov je okoli 47 m2. Dobra tretjina teh objektov oziroma prostorov nima ne kuhinje ne kopalnice. Iz navedenih podatkov izhaja, da bi bilo v Sloveniji le od 18o do 26o prostorov za počitek ali oddih v mestih ali naseljih mestnega značaja takih, da imajo lahko značilnost stanovanj in bi jih lahko po predlogih, ki so bili podani v zborih, eventualno prekategorizirali v stanovanja. Glede na tako majhno število po mnenju predlagatelja ni družbene potrebe za spreminjanje teh prostorov v stanovanja na podlagi splošnega pravnega akta.

Glede tega, kaj se šteje za počitniško hišo ali prostor za oddih, je bila ustanovljena delovna skupina ob sodelovanju predstavnikov vseh republiških in pokrajinskih komitejev s področja urejanja prostora, ki jo omenjamo v obrazložitvi tega zakona. Ta delovna skupina naloge, ki ji je bila naložena, še ni končala. Ker so skupščinska telesa že predlagala poseben zakon o prostorih, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih, so ti prostori v zakonu o stanovanjskih razmerjih samo okvirno navedeni.

Nadaljnje vprašanje, o katerem se je v delovnih telesih Skupščine obširno razpravljalo, so domovi za ostarele občane. Skupnost socialnega varstva Slovenije, ki odloča o predlogu zakona kot enakopravni zbor, je predlagala, naj bi bili domovi za ostarele opredeljeni v zakonu kot stanovanja posebne vrste. Zbori Skupščine SR Slovenije so sprejeli stališče, da prostorov v domovih za ostarele občane ni mogoče opredeliti kot stanovanja in da so ti domovi posebne socialne institucije, kar upošteva tudi predlog zakona.

Obširna je bila razprava o tem, kdaj lahko stanodajalec odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele občane z namenom stalnega bivanja. V predlogu zakona je v drugem odstavku 64. člena določilo, da se tem imetnikom stanovanjske pravice lahko odpove stanovanjsko razmerje, če žive dalj kot štiri leta v domu za ostarele. V kasnejših razpravah to stališče ni bilo sprejeto. Izvršni svet je z amandmajem, ki vam je bil predložen, to določbo umaknil. Da bi se zavaroval interes imetnika stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele in da bi se preprečilo morebitno koriščenje drugih oseb z dosedanjim stanovanjem imetnika stanovanjske pravice, ostajajo v predlogu zakona določila, da stanodajalec lahko odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu le, če je ta pismeno izjavil, da se je nastanil v domu z namenom stalnega bivanja. S to izjavo mora soglašati pristojni organ skupnosti socialnega skrbstva in pristojni organ doma za ostarele. V tem primeru mora dosedanji imetnik stanovanjske pravice skleniti z domom pogodbo, s katero mu je zagotovljena pravica stalnega bivanja v domu. Ta določba pa seveda v ničemer ne posega v pravico imetnika stanovanjske pravice, da lahko kadarkoli odpove stanovanjsko razmerje.

Poleg teh dveh glavnih vprašanj naj opozorim še na nekatera druga, do katerih se je moral predlagatelj zakona opredeliti in ki so tudi v glavnem obli-

kovana v amandmajih Izvršnega sveta.

V predlog zakona smo vgradili stališča odborov in komisij, da ni ustrezna ureditev, ki določa, da sta podpis izjave o uporabi stanovanja in vplačilo sredstev lastne udeležbe konstitutivni akt za pridobitev stanovanjske pravice. Glede na to predlog določa, da pridobi občan stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja - to je 10. člen predloga. Upoštevajoč opozorilo, da mora zakon zagotoviti, da se nihče ne bo vselil v stanovanje, ne da bi pred tem vplačal sredstva lastne udeležbe in podpisal izjavo, pa je določeno, da stanovanjsko razmerje nastane, ko občan prevzame stanovanje. Pred tem pa mora podpisati izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti stanovalcev in vplačati sredstva lastne udeležbe.

V razpravah ob osnutku zakona je bilo soglasno sprejeto tudi stališče, da mora biti imetnik stanovanjske pravice na istem stanovanju le ena oseba. Zato je v predlogu odpadla varianta, da sta v določenih primerih imetnika stanovanjske pravice oba zakonca oziroma moški in ženska, ki živita dalj časa v življenjski skupnosti.

O določbi v sedanjem zakonu, da je treba razvezanemu zakoncu, ki se je po sodni odločbi dolžan izseliti iz stanovanja, priskrbeti najpotrebnejše prostore, je bila sprožena že ob obravnavi osnutka zakona obširna razprava o tem, kdo je temu zakoncu dolžan preskrbeti najpotrebnejše prostore. Zavrnjen je bil predlog, da naj mu te prostore preskrbi organizacija oziroma skupnost, v kateri združuje delo. Izoblikovana je bila rešitev, da se mora prejšnji zakonec, ki po sodni odločbi ne obdrži oziroma ne pridobi stanovanjske pravice, izseliti iz stanovanja najkasneje v enem letu po pravnomočnosti sodne odločbe in mu ne pripadajo niti najpotrebnejši prostori.

V razpravah ob predlogu zakona v delovnih telesih Skupščine je bilo ocenjeno, da je taka določba preostra in da bi povzročila v praksi številne komplikacije, prav tako pa je taka določba v nasprotju z generalno rešitvijo v zakonu, da je treba vsakemu, ki se ga prisilno izseli iz stanovanja, preskrbeti vsaj najpotrebnejše prostore. Izjema je le v primeru, če se kdo nasilno vseli v stanovanje. Zato je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal amandma, s katerim se ostaja pri določbi dosedanjega zakona, da je potrebno tudi takemu zakoncu preskrbeti ob prisilni izselitvi najpotrebnejše bivalne prostore.

Določbo, da lahko organizacija združenega dela odpove stanovanjsko razmerje delavcu, ki mu po pismenem sporazumu preneha delovno razmerje, je bilo treba črtati glede na načelno opredelitev v delovnih telesih Skupščine, da se lahko odpove stanovanjsko razmerje le, kadar delavcu preneha delovno razmerje po lastni izjavi ali po njegovi krivdi.

Ustavno sodišče SR Slovenije je opozorilo na določbo 67. člena veljavnega zakona o stanovanjskih razmerjih, po katerem je stanovanjska pravica vezana na določeno delovno dobo delavca pri stanodajalcu. S tem se uveljavlja odvisnost delavca od konkretne organizacije združenega dela in na določen način omejuje stanovanjsko pravico kot pravico, pridobljeno iz dela. Delegati se s to oceno niso strinjali in so vztrajali pri dosedanji določbi, ki je bila sprejeta prav z namenom, da se preprečijo špekulacije v zvezi s stanovanji. Po predlogu zakona je stanovanjska pravica vezana na najmanj 10 let delovne dobe delavca, od tega najmanj 5 let pri stanodajalcu, če je tako določeno s samoupravnim splošnim aktom stanodajalca.

V zadnjih razpravah o predlogu zakona so bile natančneje opredeljene nekatere določbe v zvezi z vprašanjem, kdo je dolžan preskrbeti drugo stanovanje hišniku, kurjaču in drugim osebam, ki so opravljale delo v hiši do upokojitve oziroma so jih prenehali opravljati iz razlogov, ki jih niso sami povzročili. Predlog zakona določa, da je to stanovanje dolžna preskrbeti hišniku samoupravna stanovanjska skupnost, drugim osebam, ki imajo pravico do začasne uporabe stanovanja, ki pa opravljajo službeno dolžnost, pa stanodajalec dosedanjega stanovanja v začasni uporabi.

Skupina delegatov Skupščine mesta Ljubljana je predlagala amandma k 68. členu predloga zakona, da za preureditev skupnih prostorov v stanovanjski hiši

ne bi bilo potrebno soglasje hišnega sveta, ampak naj bi dal o tej preureditvi le svoje mnenje. Predlagatelj amandmaja ne podpira, ker je besedilo tega člena usklajeno s 5o. členom zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ki je vsebinskega značaja. Poleg tega pa soglasje hišnega sveta po določbi tega člena sploh ni potrebno, kadar se preureja skupne prostore v skladu s sprejetimi programi prenove na podlagi planskih aktov stanovanjske skupnosti.

V zvezi s pravicami občanov, lastnikov stanovanj, je predlagatelj upošteval obvestilo Ustavnega sodišča SR Slovenije, da sedanja ureditev v tolikšni meri omejuje lastnike stanovanj, ki jih zasedajo občani, katerim so bila ta stanovanja dodeljena, da imajo le majhno možnost, da bi se vselili v svoja stanovanja. Poleg tega pa tudi ni v celoti skladno z določbami ustave. Zato preciziramo, kaj se šteje za primerno stanovanje v primeru, če lastnik stanovanja ponudi imetniku pravice do uporabe stanovanja drugo stanovanje. Zožen pa je tudi krog uporabnikov stanovanja, ki obdržijo pravico do uporabe stanovanja v primeru smrti imetnika pravice do uporabe stanovanja oziroma ko ta trajno neha uporabljati stanovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! V dosedanjih razpravah so bila temeljito razčiščena vprašanja v zvezi z vsebino, ki jo zakon ureja. Zato predlagamo, da Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejme predlog zakona skupaj s predloženimi amandmaji Izvršnega sveta, ki jih je 21, od teh jih je velika večina le redakcijskega značaja.

Prav tako pa se Izvršni svet strinja z amandmaji skupine delegatov Skupščine mesta Ljubljane k drugemu odstavku 25. člena, 43. členu, drugemu odstavku 45. člena, drugemu in tretjemu odstavku 64. člena in ne nasprotuje amandmaju k drugemu odstavku 73. člena. Ne podpira pa amandmaja k 68. členu, kar sem že prej omenil. Obenem pa ne nasprotuje amandmaju Zakonodajno-pravne komisije k drugemu odstavku istega člena, ki se nanaša na črtanje besede "znatno".

Izvršni svet se strinja tudi z amandmaji, ki so bili oblikovani v medzborovski skupini delegatov. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Ker nisem seznanjen s tem, da bi amandma predlagala Zakonodajno-pravna komisija, ki ste ga omenili, prosim za pojasnilo. Tudi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije iz klopi sporoča, da ni amandmaja.

T o m a ž V u g a : Dejansko tega amandmaja ni, zato tudi ni aktualen ta del moje razprave.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil tovariš Jurij Lozar, področje gospodarstva, 2o. okoliš, Ajdovščina.

J u r i j L o z a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela s področja gospodarstva, 2o. okoliš, občina Ajdovščina, sta na seji dne 27.9.1982 ugotavljali, da je bilo v zadnjih dneh k predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih posredovanih večje število amandmajev, kar kaže, da nekatera vprašanja še niso razčiščena. Amandmajev zaradi prepoznega posredovanja nismo mogli širše obravnavati. Zato predlagamo, da se zakon na današnji seji ne bi dokončno sprejemal in naj se na podlagi današnje obravnave pripravi novo besedilo predloga. Prečiščeno besedilo predloga zakona naj se sprejme na eni izmed prihodnjih sej zborov Skupščine. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem bi k razpravi tovariša Lozarja moral reči to-le.

Amandmaji, ki jih je predložil Izvršni svet, so po svoji vsebini v razpravi že od meseca julija. O teh rešitvah so razpravljala delovna telesa na dveh sejah in to v juliju in v septembru. Ker je veliko amandmajev tudi redakcijske

narave, me preseneča stališče delegatov iz 2o. okoliša iz Ajdovščine. Vendar pa sprašujem delegate, kaj menijo o tem predlogu? Želi kdo razpravljati? (Ne.) Očitno ne podpirate razmišljanj delegata, ker ni podprto to stališče. Zaključujem razpravo.

Medtem sem prejel sporočilo Zbora občin, ki se glasi:

Zbor občin Skupščine SR Slovenije je na seji 28. septembra 1982 obravnaval in sprejel predlog zakona o stanovanjskih razmerjih skupaj z amandmaji:

- Izvršnega sveta, ki jih je le-ta predložil v skladu s petim odstavkom 289. člena poslovnika Skupščine in so sestavni del predloga zakona;

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 43. členu, ki se glasi: V prvem odstavku naj se za besedo "podpreti" črta vejica in vstavi besedilo "ali prenoviti". Ravno tako naj se na koncu stavka črta pika in vstavi besedilo "ali prenavljati";

- skupine delegatov mesta Ljubljana k 45. členu, točka 2: na koncu stavka se za besedo "stanodajalca" črta pika ter vstavi besedilo "in samoupravno stanovanjsko skupnost občine";

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 73. členu; v drugem odstavku 73. člena se doda nov stavek, ki se glasi: "V pogodbi določen odpovedni rok ne sme biti krajši od 3o dni."

Sprašujem predstavnika medzborovske skupine, ki je na osnovi stališč Družbenopolitičnega zbora usklajevala amandmaje k 64. in 77. členu, ali želi besedo? (Da.) Besedo ima Vida Jeler.

V i d a J e l e r : Medzborovska skupina delegatov je proučila stališča Družbenopolitičnega zbora v zvezi s 64. členom in predlaga, da se v amandmaju Izvršnega sveta k 64. členu črta tretji odstavek in nadomesti z novim besedilom: "Če imetnik stanovanjske pravice prekliče izjavo iz prvega odstavka, mu je stanodajalec dolžan v enem letu od dneva prejema preklica izjave preskrbeti primerno stanovanje." Ta amandma predlaga medzborovska skupina delegatov prav zaradi tega, da bi zavarovali bivše stanodajalce, ki odidejo v domove in se lahko po enem letu premislijo in mu stanodajalec mora preskrbeti primerno stanovanje.

Medzborovska skupina delegatov predlaga tudi amandma k 77. členu, in sicer: za 77. členom se doda nov 77.a člen, ki se glasi: "Pri nastanitvi posameznikov v samskih domovih se smiselno uporabljajo določbe 6. poglavja tega zakona."

Skupina je menila, da je potrebno glede na opozorila delegatov Zbora občin v samskih domovih zagotoviti porabnikom nekatere minimalne pravice do pravne varnosti. To pa seveda ne velja niti za začasna delavska naselja in stanovanja na deloviščih, ki so provizorične narave.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Slišali smo obrazložitev predstavnice medzborovske skupine. S temi amandmaji, kot ste slišali v uvodu, se strinja tudi Izvršni svet. Sprašujem predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, če se z njimi strinja? (Se strinja.)

Sprašujem poročevalce obeh pristojnih odborov, ali imajo kakšne pomisleke glede teh amandmajev? (Ne.)

Želi o amandmajih Zbora občin in medzborovske skupine kdo razpravljati? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in vprašujem delegate, ali naj glasujemo o vsakem amandmaju posebej ali pa o vseh petih amandmajih skupaj? (Skupaj!)

Dajem na glasovanje amandmaje k 43., 45., 64., 73. in 77. členu predloga zakona.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (13o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da so amandmaji k 43., 45., 64., 73. in 77. členu predloga zakona sprejeti z večino glasov.

Na glasovanje dajem predlog zakona o stanovanjskih razmerjih v celoti.

Kdor je za predlagani zakon, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o stanovanjskih razmerjih sprejet z večino glasov.

Ker sem obveščen, da je medzborovska skupina končala delo k 5. točki dnevnega reda, predlagam, da se vrnemo na obravnavo predloga sklepa k osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Najprej naj vam preberem spremembe in dopolnitve stališč Družbenopolitičnega zbora k osnutku.

Družbenopolitični zbor je na seji dne 28. septembra 1982 obravnaval osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejel predlog stališč z dne 27.9.1982 z naslednjimi spremembami in dopolnitvami:

- V točki 1 se v zadnji vrsti za besedo "aktih" dodata besedi "materialno in".

- V točki 2, na drugi strani se prva alinea do podpičja spremeni tako, da se glasi: "Da materialne možnosti združenega dela zahtevajo nadaljnje omejevanje osebne, splošne in skupne porabe v okviru razpoložljivega dohodka in da je zato treba na posameznih področjih skupne porabe realno opredeliti prioritetne naloge. Na področju splošne porabe je treba iz proračunov vseh družbenopolitičnih skupnosti izločiti financiranje tistih dejavnosti, ki nimajo značaja splošne porabe."

Besedilo za podpičjem se začne z veliko začetnico in ostane nespremenjeno.

- V točki 2, na strani 2, se v tretji alinei v drugi vrsti za besedama "stanovanjske izgradnje" doda besedilo "proučiti predviden obseg stanovanjske izgradnje, zagotoviti racionalno izgradnjo stanovanj ter"; v četrti vrsti se beseda "sredstev" nadomesti z besedami "lastnih sredstev občanov".

- V točki 3, na strani 2, se v četrti vrsti za besedo "aktivnostjo" doda "v republiki". V peti vrsti se za besedo "znani" črta besedilo do pike in nadomesti z "globalni okviri gospodarjenja, da se bodo na tej osnovi ocen svojih pogojev in možnosti dogovorili za prioritetne naloge in sprejeli spremembe planskih aktov". V šesti vrsti te točke se črta beseda "zato". V predzadnji vrsti se za besedama "pripravo in" besedilo nadaljuje tako, da se glasi: "zagotovijo sočasen sprejem sprememb planskih aktov tudi na nivoju federacije".

- Pred 4. točko se doda nova 4. točka, ki se glasi: "Pri izdelavi predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 naj Izvršni svet upošteva razpravo na seji zbora in na seji Odbora za družbenoekonomske odnose."

- Točka 4. postane točka 5.

Prosim predstavnika medzborovske skupine tovariša Bernarda Krivca, da poroča zboru.

Bernard Krivec: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je proučila razpravo in ugotovila, da so bile predlagane tri spremembe. Prva sprememba je bila glede višje stopnje stimulacije za izvoz proizvodov višje stopnje predelave. Ker je bilo to v skupščini SISEOT-a že obravnavano in je

višja stopnja stimulacije odobrena, je s tem to vprašanje rešeno.

Drugo vprašanje je glede nerazvitih območij. V planu je politika opredeljena. O tem je 28.7. letos skupščina razpravljala in so bile sprejete konkretne zadolžitve. Vprašanje je samo glede kvantifikacije zagotovitve materialnih sredstev. Predlagamo le, da se na koncu 4. točke sklepa pika nadomesti z vejico in doda naslednje besedilo: "prouči naj tudi predloge, pripombe in stališča, dane v razpravi na seji zbora in jih ustrezno upošteva pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985."

V sklepih je vse, o čemer smo razpravljali, zajeto. Konkretne opredelitve pa ne spadajo v ta sklep, ker bo v dogovoru, ki bo prav tako obravnavan v skupščini, to podrobneje opredeljeno. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi morda kdo o predlogu predstavnika skupine razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o sklepu s predlagano dopolnitvijo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa soglasno sprejet.

Prav tako ugotavljam, da je sklep sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o obveznem posojilu Socialistični republiki Sloveniji v letu 1982.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je v začetku letošnjega leta predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo predlog dogovora o posebnih ukrepih za uresničitev politike najhitrejšega razvoja SAP Kosovo v obdobju 1981-1985 in pri tem posebej izpostavil utemeljenost prevzemanja dodatnih obveznosti, ki so izhajale iz 25. člena tega dogovora. S to ureditvijo je bilo namreč predlagano, da se organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo preloži vračilo anuitet za kredite, ki zapadejo v plačilo po 1.1.1982 vse do konca leta 1983, torej preložitev vračila anuitet v letih 1982 in 1983, in sicer tako, da bi te organizacije vrnile anuitete v petih letih od leta 1986 do 1991.

Zbori Skupščine SR Slovenije so na zasedanju dne 27. januarja 1982 zavzeli stališče, da družbenopolitične in družbenoekonomske razmere v SAP Kosovo terjajo sprejetje posebnih ukrepov, ki so bili predvideni s predlogom navedenega dogovora in so zato priporočili Izvršnemu svetu, da sklene dogovor.

Pri sprejemanju in razčlenjevanju posebnih ukrepov za uresničitev politike najhitrejšega razvoja SAP Kosovo smo doslej vedno upoštevali predvsem zapletenost družbenoekonomskih in družbenopolitičnih razmer v tej pokrajini. Predvsem je bilo potrebno zaradi naraščajočega števila kvalificiranih delavcev zagotoviti nova produktivna delovna mesta. Zato je značilno, da trenutno teče izgradnja velikih industrijskih objektov, ki jih je potrebno čimprej dokončati in usposobiti za proizvodnjo. Podražitve, ki so nastale v času izgradnje teh objektov, so angažirale pretežni del sredstev pomoči, ki se zagotavlja prek Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja te avtonomne pokrajine. V prejšnjem letu predvsem zaradi tega razloga ni prišlo do pomembnejšega deleža pri združevanju sredstev za skupne naložbe z organizacijami združe-

nega dela z območja naše republike in SAP Kosovo. Tako so bili na območju SAP Kosovo začeti le štirje objekti od skupno 36 objektov na območju vseh manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo.

Zamude pri izgradnji investicijskih objektov, kakor tudi znatne prekoračitve predračunske vrednosti investicij, so povzročile počasnejšo rast družbenega proizvoda te avtonomne pokrajine od predvidene. Prav tako so izgube, dosežene v prvem obdobju uvajanja novih proizvodov, bremenile rezultate tekočega poslovanja in vplivale na znaten porast celotnih izgub gospodarstva avtonomne pokrajine. Celotne izgube v gospodarstvu so v primerjavi z letom 1980 porasle za 72,9 odstotka. Skoraj ves znesek izgub pa je potrebno pokrivati v sanacijskih postopkih. Tako je že ob prvih ocenah rezultatov gospodarjenja za leto 1981 postalo očitno, da gospodarstvo te pokrajine iz ustvarjenih sredstev v preteklem letu ne bo sposobno poravnati vseh dospelih kreditnih obveznosti, predvsem odplačila anuitet za kredite, dane iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

Navedene anuitete so dolžne poravnati predvsem na novo ustanovljene organizacije združenega dela, ki so pričele s proizvodnjo šele pred kratkim in zaradi nezadostnih sredstev za pokrivanje stroškov, uvajanja nove proizvodnje, izkazujejo tekočo izgubo v poslovanju. Na osnovi podrobnejše proučitve gospodarskega položaja, predvsem teh organizacij združenega dela, je bilo ocenjeno, da bodo lahko pričele z izpolnjevanjem svojih obveznosti v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja. Ob tem je bilo tudi ocenjeno, da bo časovna preložitev dospelih kreditnih obveznosti omogočila gospodarstvu SAP Kosovo učinkovito in hitro uvajanje novih proizvodnih zmogljivosti ter doseganje dohodkovnih rezultatov v prihodnjih letih, ob katerih bo sposobno poravnati svoje dospele obveznosti.

Za uresničitev obveznosti iz tega dogovora je bil v mesecu juniju 1982 začet postopek obravnave osnutka zakona o preložitvi vračanja anuitet. V prvotno predloženem osnutku zakona je bilo predvideno, da se organizacijam združenega dela z območja Kosova hkrati preloži vračanje anuitet za leti 1982 in 1983. Ob obravnavi navedenega osnutka je bilo v Sloveniji ocenjeno, da bi bila preložitev vračila anuitet organizacijam združenega dela iz SAP Kosova možna tudi z delnim izplačilom anuitetnih kuponov obveznic Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin, s čimer bi se v socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinah, ki bi izbrale takšno alternativno zakonsko možnost, izognili dodatnemu zajemanju kreditnih sredstev, ki jih je terjala predlagana ureditev.

Ker je bilo v postopku obravnave zakonov ugotovljeno, da je bil večji del anuitetnih kuponov za leto 1982 že vnovčen in da je potrebno zaradi pozne predložitve zakonske ureditve uveljaviti rešitev, ki je v letu 1982 še uresničljiva, je Skupščina SR Slovenije dala soglasje k takšni izjemni zakonski ureditvi, vendar le za leto 1982.

Preložitev vračila anuitet, ki zapadejo v plačilo po 1.1.1983, naj bi se uredilo s posebnim zakonom, ki naj bi uveljavil čimbolj enostavno rešitev, ki naj omogoči organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo vračilo zapadlih anuitet v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Predlog zakona temelji na prevzeti zakonski obveznosti Slovenije, da se v letošnjem letu zagotovijo Skladu federacije dodatna kreditna sredstva v znesku, ki bo omogočil tekočo polno vnovčevanje imetnikov anuitetnih kuponov, obveznic sklada z območja SR Slovenije.

Izvršni svet je pri predlaganju te ureditve upošteval dejstvo, da bi najetje posojila pri temeljnih bankah na območju SR Slovenije za zagotovitev teh sredstev povzročilo izredno zaostritev likvidnostnega položaja temeljnih bank in znatno prekoračitev veljavnih limitov kreditno-monetarne politike v tem letu. Izvršni svet je zato predlagal zakonsko ureditev, po kateri naj zavezanci za zagotavljanje sredstev za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo odobrijo SR Sloveniji obvezno posojilo v višini 6,4 odstotka te svoje obveznosti za leto 1981. Ker so roki za vplačilo navedenega posojila Skladu federacije, določeni z zveznim zakonom, že prekoračeni, je pred-

lagano, da se predlog zakona sprejme po hitrem postopku in da se obvezno posojilo vplača v 15 dneh po uveljavitvi zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagani zakon, ki ga danes obravnavate, pomeni izvedbeni ukrep za izpolnitev že sprejete obveznosti SR Slovenije, ki ga je po mnenju Izvršnega sveta potrebno izvesti v predlaganem času, da bi v celoti izpolnili obveznosti, določene z zveznim zakonom. Izvršni svet zato predlaga Skupščini, da zakon v predloženem besedilu sprejme. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Uroš Rupreht, področje gospodarstva, 4o. okoliš, Maribor-Tabor.

U r o š R u p r e h t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982 daje Skupščini SR Slovenije njen Izvršni svet v sprejem po hitrem postopku. Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije občine Maribor-Tabor je dne 2o.9.1982 obravnavala navedeni zakon in sprejela naslednje stališče.

Sprejeta obveznost prav gotovo dodatno obremenjuje temeljne in druge organizacije združenega dela s področja gospodarstva. Predlagatelj ne nakazuje virov sredstev, iz katerih bodo organizacije združenega dela to obveznost poravnale. Za uresničevanje hitrejšega in skladnejšega razvoja za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo že dogovor o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosovo ugotavlja, da SAP Kosovo ne more anuitet vrniti v roku. Ker pa za izvrševanje tega zakona niso potrebna posebna finančna sredstva iz proračuna Slovenije, pade obveznost na združeno delo, kar pa se nam v trenutni gospodarski situaciji ne zdi pravilno in umestno. Menimo, da bi kazalo zakon ponovno proučiti in ob tem konkretneje nakazati vire, iz katerih bodo organizacije združenega dela zadovoljile uresničitev 2. in 3. člena zakona, da reproduktivna sposobnost gospodarstva ne bo še bolj padla.

Na podlagi takih izhodišč predvidenih virov bodo organizacije združenega dela v planskih aktih lahko predvidele potrebna sredstva, saj je nesprejemljivo, da bi jih med letom dodatno obremenjevali. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Lukšič, področje gospodarstva, 25. okoliš, Novo mesto.

J o ž e L u k š i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo delegati skupin delegatov za Zbor združenega dela s sedežem v Novem mestu obravnavali zakon, smo se zavedali težkega gospodarskega položaja Kosova, zaradi katerega organizacije združenega dela in drugi posojilojemalci v pokrajini ne morejo v roku vrniti anuitet po kreditih, ki so jim bili dani iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin.

Hkrati opozarjamo na težave in poslabšan gospodarski položaj republike Slovenije, ki ni obšel niti dolenjskega gospodarstva. Zagotavljanje sredstev skladu v letu 1982 z odpisom obveznega brezobrestnega posojila organizacijam združenega dela pomeni dodatno obremenitev gospodarstva in poslabšanje že tako nizke akumulativne sposobnosti gospodarstva, na kar gospodarstvo ni računalo. Dolgoročno pa bi to prispevalo k zaviranju gospodarskega razvoja v republiki. Menimo, da zagotavljanje enakomernega nadaljnjega razvoja SAP Kosovo ne bo mogoče zagotavljati tudi v prihodnjih letih na račun poslabšanega gospodarskega položaja v sedaj bolj razvitih republikah in pokrajini, ampak predvsem na osnovi povečanja učinkovitosti gospodarjenja v organizacijah združenega dela s področja SAP Kosovo. V poslovanje Sklada federacije bo potrebno vgraditi osnove, da se gospodarsko manj razvitim republikam in pokrajini za neplačani del anuitet zmanjšajo sredstva za tekoče leto oziroma se temu ustrezno zniža obveznost republike do vplačila sredstev.

V predlaganem načinu opisa brezobrestnega posojila, s sklepanjem kreditnih pogodb z zavezanci vidimo tudi obsežno administrativno delo za republiko.

Zavzemamo se, da bi v letu 1982 za zagotavljanje sredstev sklada poiskali rešitve v najemu kredita republike pri banki, kar je pri sprejemanju zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela s področja Kosova, julija letos že bilo predlagano. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Želi morda na predloge, ki so bili dani v razpravi, predstavnik Izvršnega sveta odgovoriti? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Žal ne morem povedati nič drugega, kot sem že povedal v svojem uvodu. Želim povedati le to, da to pomeni dodatno obremenitev gospodarstva. Glede tega dileme ni. To od vsega začetka tudi vemo, toda ob iskanju možnosti, ki sta nam bili na voljo, ali to urediti z zakonom, ki je danes pred vami, ali pa z možnostjo najetja kredita, smo se odločili za enostavnejšo in cenejšo pot, ki smo jo predlagali.

Naj še enkrat ponovim, zakaj smo se tako odločili. Pri najetju kredita, za kar bi eventualno imeli možnost v republiki, se odpirata dva problema. Prvi je problem likvidnostnih potencialov kreditnih bank oziroma temeljnih bank. Znano vam je, kako je s kreditom letos. Likvidnost v Sloveniji je še dokaj dobra, je pa limit problematičen. 3o starih milijard za naše temeljne banke v Sloveniji bi pomenilo kar krepko breme. To bi pomenilo, da bi morale temeljne banke za druge namene znižati kredite in dati sredstva za ta namen, sicer bi prebile odrejene limite, kar pa po zakonu ni mogoče.

Drug problem so obresti. Kolikor bi šli s kreditom bank, to je kredit na pet let in petletne obresti, so to veliki zneski, ki bi jih dodatno morali zagotavljati v proračunu. Če bi jih zagotavljali v proračunu, bi to pomenilo ponovno obremenitev gospodarstva. Iz teh razlogov smo se v Izvršnem svetu odločili za rešitev v predlogu zakona. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Slišali ste ponovno obrazložene razloge, zakaj predlaga Izvršni svet Skupščini takšno varianto zakona. K temu naj dodam, da smo na seji 16. junija 1982, ko smo razpravljali o tej obveznosti, ki izhaja iz družbenega dogovora, na osnovi poročila delegacije v Zboru republik in pokrajin ugotovili, da to vprašanje lahko razrešimo samo na dva načina, ali z najemanjem kredita, ali pa z zajemanjem dela dohodka v organizacijah združenega dela, ker programiranje obveznic zaradi 8o % že vnovčenih obveznic s strani organizacij združenega dela v letu 1982 ni več mogoče. S tem smo zavezali Izvršni svet, da na tak način razrešujemo samo vprašanje za leto 1982, da pa za leto 1983 pravočasno pripravimo zakon, ki bi v bistvu slonel na tem, da skozi reprogramiranje vnovčevanja obveznic, ki zapadejo v letu 1983, dosežemo podaljšanje odplačila kreditov organizacij združenega dela SAP Kosovo. To sem povedal zaradi tega, ker je v pismenih predlogih in vprašanjih delegacije iz Bežigrada bilo postavljeno vprašanje, ali je delegacija Zbora republik in pokrajin dala poročilo o usklajevanju in načinu usklajevanja tega zakona.

Želi morda še kdo razpravljati o tem vprašanju? Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, delegat skupine delegatov 4. okoliš, gospodarsko področje, Ljubljana-Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati smo prejeli poročilo Odbora za finance k predlogu zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982. Prosil bi predstavnika Izvršnega sveta, če bi pojasnil stališče Odbora za finance, ali je možnost, da bi združeno delo na drugi strani razbremenili določenih prispevkov.

Po mnenju odbora bi moralo iz obrazložitve zakona izhajati tudi, iz katerega vira sredstev bodo organizacije združenega dela to obveznost poravnale. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, prosim predstavnika Izvršnega sveta, da se opredeli do vprašanja, ki ga je postavil tovariš Gabrovšek.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Izvršnem svetu smo razmišljali tudi o možnih razdelitvah na drugih področjih, toda žal nismo našli te možnosti.

Glede drugega vprašanja, ki je bilo že prej postavljeno, pa sem pozabil odgovoriti, kaj je vir sredstev. Vir je poslovni sklad temeljnih organizacij. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi morda še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (28 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (25 delegatov.)

Ker je za zakon glasovalo 63 delegatov, proti in vzdržanih pa je 53 glasov, ugotavljam, da zakon ni sprejet.

Prehajamo na 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o gozdovih.

Osnutek zakona o gozdovih je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljen je bil v prilogi VII Poročevalca. K osnutku zakona ste prejeli mnenja, stališča in pripombe Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in pripombe Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, Splošnega združenja gozdarstva Slovenije in Splošnega združenja za lesarstvo Slovenije.

Danes ste prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki osnutek zakona obravnava na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, poročilo Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu in predlog sklepa k osnutku zakona, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o osnutku zakona.

K osnutku zakona so posamezni organi in organizacije ter nekatere temeljne organizacije združenega dela predložile vrsto konkretnih pripomb. Nekatere so že obravnavala pristojna delovna telesa, kar je razvidno tudi iz njihovih poročil. Vse pripombe bomo posredovali predlagatelju, da jih bo proučil in, kolikor so sprejemljive, upošteval pri pripravi zakonskega predloga.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Milan Kneževič, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

M i l a n K n e ž e v i č : Tovarišice in tovariši! Več kot dveletno obdobje nastajanja besedila osnutka zakona o gozdovih ter vse dosedanje razprave in pestrost pogledov na predlagane rešitve v delovnih telesih Izvršnega sveta in Skupščine ter zborih, ko so razpravljali o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih, nas opozarjajo na to, da obravnavamo dokument, za katerega je značilna velika pestrost dejavnosti. Večji del rešitev je vezanih na ustavno opredelitev posebnega družbenega interesa za ohranitev in gojitev gozdov, ki se zagotavlja z usklajevanjem interesov vseh zainteresiranih v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo, skupnem gospodarjenju z družbenimi in zasebnimi gozdovi, kot dobrino splošnega pomena, ki ji mora biti s tem zakonom zagotovljeno posebno varstvo.

Ob vse večjem vrednotenju gozdov kot domače surovinske osnove za razvijanje gospodarskih dejavnosti dobivajo gozdovi na pomenu tudi zaradi njihove pri-

marne funkcije, ki predstavlja enega od bistvenih dejavnikov za varovanje zdravega in varnega človekovega okolja, kar se vse bolj odraža v pozitivnem odnosu delovnih ljudi in občanov do gozda.

Podrobnejši postopek nastajanja osnutka zakona o gozdovih, ki ga predlagamo v obravnavo, je opisan v uvodnem delu obrazložitve. Ves čas nastajanja osnutka je bilo dano največ poudarka trem sklopom rešitev, h katerim je bilo in je tudi sedaj največ pripomb, in sicer:

1. dejavnosti posebnega družbenega pomena na področju gospodarjenja z gozdovi;

2. družbenoekonomskim odnosom v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo in zagotavljanje sredstev za izvajanje dejavnosti posebnega družbenega pomena in

3. gospodarjenje z gozdovi ter odnos med planskimi in gozdnogospodarskimi načrti.

Zaradi pojasnitve navedenih problemov bi želeli posebej opozoriti na nekaj temeljnih načel, na katerih slonijo rešitve v predloženem osnutku zakona o gozdovih. Gospodarjenje z gozdovi je skupno za gozdove v družbeni lastnini in za gozdove, na katerih je lastninska pravica.

Osnutek ne ureja vseh družbenoekonomskih odnosov pri gospodarjenju z gozdovi, kajti proizvodnja, spravilo in prevoz gozdnih sortimentov ter dajanje gozdnih sortimentov v promet so običajne gospodarske dejavnosti, kjer normalno delujejo tržne zakonitosti in kjer se družbenoekonomski odnosi samoupravno urejajo v skladu z zakonom o združenem delu. Teh odnosov osnutek ne ureja.

Vso pozornost osnutek zakona namenja dejavnostim posebnega družbenega pomena, to so varstvo, gojenje gozdov, nega, obnova, melioracije, pogozdovanje, semenarstvo in drevesničarstvo, odkazovanje drevja za posek, urejanje in gradnja gozdnih cest. Za razvoj teh dejavnosti skrbijo po predlaganih opredelitvah v osnutku zakona samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, gozdnogospodarske organizacije, občine in Socialistična republika Slovenija. Posebna skrb je posvečena urejanju družbenoekonomskih odnosov v dejavnostih posebnega družbenega pomena na področju gospodarjenja z gozdovi.

Osnutek razčlenjuje tudi načela svobodne menjave dela. V 67. členu ustave SR Slovenije je posebej predvidena ustanovitev samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo. Te so mesto usklajevanja interesov vseh uporabnikov in tistih, ki so zainteresirani na gozdovih v zvezi z ohranitvijo in gojitvijo gozdov. Na podlagi te ustavne določbe so bile že v letu 1975 konstituirane samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, in sicer 14 območnih samoupravnih interesnih skupnosti in Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije.

Tudi predloženi osnutek je zadržal takšno organiziranost. Na novo pa je opredelil in razmejil pristojnosti med območnimi in republiško samoupravno interesno skupnostjo in obenem na novo opredelil članstvo republiške samoupravne interesne skupnosti.

Za opravljanje nalog samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo je z osnutkom zakona predpisana obveznost plačevanja prispevkov, in sicer prispevka za enostavno biološko reprodukcijo gozdov in prispevka za izenačevanje pogojev gospodarjenja z gozdovi. Stopnjo prispevkov določijo uporabniki in izvajalci v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo s samoupravnim sporazumom o temeljih plana.

Pri prispevku za enostavno biološko reprodukcijo je predlagatelj izhajal iz zakona o amortizaciji, ki določa, da se z republiškimi zakoni določi zagotavljanje sredstev za regeneracijo gozdov. Glede na to, da je v SR Sloveniji delež zasebnih gozdov izredno velik (46 %), za katere se na podlagi navedenega zakona ne more zagotoviti sredstev za regeneracijo gozdov, je z osnutkom zakona predlagan minimalni obseg sredstev tega prispevka enotno tako za družbene kot za zasebne gozdove. Za opravljanje nalog republiške samoupravne interesne

skupnosti, to je za melioracijo, pogozdovanje in za vse financiranje enostavne biološke reprodukcije na kraškem gozdnogospodarskem območju, se z osnutkom zakona predpisuje obveznost plačevanja prispevka tej skupnosti. Ta prispevek nadomešča prispevek po 23. členu sedaj veljavnega zakona o gozdovih s tem, da se razširja na sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na Krasu, za kar so se doslej na podlagi družbenega dogovora zagotavljala sredstva iz proračunov SR Slovenije in občin s kraškega območja.

Sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na Krasu je nujno, ker je ugotovljeno, da je proizvodna sposobnost gozdnih rastišč tako nizka, da kraško gozdnogospodarsko območje trajno ne bo moglo pokrivati stroškov enostavne biološke reprodukcije zaradi obsežnih nalog varstva gozdov pred požari. Vir za plačevanje obeh prispevkov je dohodek. Pri opredeljevanju virov se je predlagatelj opiral na sklep Skupščine SR Slovenije, ki predvideva plačevanje prispevka iz dohodka zaradi specifičnosti posameznih dejavnosti. Določba o ugotavljanju dela dohodka iz izjemnih ugodnosti v družbenih gozdovih, ki so v doslej veljavnem zakonu temeljila na določbah 2o. člena ustave in prav tako v predlogu za izdajo zakona, je spremenjena na podlagi ugotovitve, da ne gre za izjemne ugodnosti pri posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, temveč za različnost naravnih in proizvodnih pogojev in s tem tudi za različnost pogojev za pridobivanje dohodka, kar je v skladu z načeli gospodarjenja, da je v prostoru treba gospodariti in izvajati vsa dela v vseh delih gozdnogospodarskega območja ne glede na konkretne pogoje za pridobivanje dohodka.

Nova določba naj bi zavezala temeljne organizacije združenega dela, da se s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo dogovorijo o kriterijih in merilih za izenačevanje pogojev gospodarjenja in tudi vsebinsko opredelijo te kriterije. Menimo, da je v sedanji fazi razvoja družbenoekonomskih odnosov v gozdnogospodarskih organizacijah to že mogoče izvesti.

Med ključnimi pripombami k osnutku zakona je bilo postavljeno vprašanje vloge in vsebine gozdnogospodarskih načrtov in s tem v zvezi razmejitev med planskimi akti in načrti. V veljavnem zakonu o gozdovih imajo gozdnogospodarski načrti razširjeno vlogo strokovnega projekta, in sicer tako, da gozdnogospodarski načrti območij kompleksno obravnavajo tudi naravne danosti, tehnološke, kadrovske, organizacijske in ekonomske razmere v območju. Sami pa niso neposredno operativni, temveč dajejo obvezno usmeritev za načrtovanje po gospodarskih enotah.

Ob upoštevanju pripomb, da je treba vlogo in vsebino gozdnogospodarskih načrtov povezati v integralni sistem samoupravnega planiranja, je v osnutku zakona o gozdovih gozdnogospodarskim načrtom določena vloga obvezne strokovne osnove za pripravo planskih aktov. Zato je tudi spremenjena njihova dosedanja vsebina tako, da ne vsebujejo več ekonomske osnove in komponent razvoja gospodarjenja. Vsi odnosi, ki se vzpostavljajo pri gospodarjenju z gozdovi, so tako področje plana. Pri tem naj bi bili gozdnogospodarski načrti območij predvsem strokovna osnova za planiranje, gozdnogospodarski načrti gospodarskih enot usklajeni s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in plani izvedbeni akti, ki so sankcionirani.

Različni pogledi, ki so bili ob razpravi o osnutku zakona o vsebini in vlogi gozdnogospodarskih načrtov, so bili usklajeni tako, da se ob načrtih območij lahko kot splošna usmeritev izdela tudi ekonomska analiza kot analiza razvojnih možnosti, vendar pa to ni predmet potrjevanja upravnih organov.

Na koncu ne moremo mimo tega, da ne omenimo določbo, ki smo jo vključili v osnutek, ki naj bi omejila nadaljnje drobljenje zasebne gozdne posesti. Nadaljevanje tega bi lahko pomenilo nepremostljivo oviro našim težnjam za podružbljanje gozdne proizvodnje in s tem zagotovitev vsesplošno koristnih funkcij gozdov tudi takrat, kadar gre za zasebne gozdove.

Tovarišice in tovariši delegati! Ob upoštevanju pripomb, ki so bile dane k osnutku zakona v odborih in na podlagi vaše razprave, bomo pripravli predlog zakona, ki naj bi zagotovil, da bo razvoj gozdov tudi v bodoče šel po poteh izboljšanja. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želijo morda predstavniki delovnih teles besedo? (Ne.) K razpravi k tej točki dnevnega reda se je prijavilo 11 razpravljalcev. Prosim razpravljalce, da sledijo razpravam in iz svoje razprave izločijo tisto, kar so že povedali razpravljalci pred njimi.

Besedo ima tovariš Leopold Zupan, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

L e o p o l d Z u p a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! 12. skupina delegatov za področje gospodarstva, Kranj, podpira pripombe k osnutku zakona o gozdovih, posredovane z gradivi. Poudarja pa med ostalim to-le:

1. Osnutek zakona o gozdovih glede na predlog iz pomladi 1982 ni opravičil pričakovanj vseh tistih, ki so udeleženci v okviru širšega interesa za gospodarjenje z gozdovi. Rešitve so pomanjkljive, zato je osnutek zakona sprožil vrsto pripomb, ki so po mnenju skupine v glavnem tudi upravičene in konstruktivne.

2. V primerjavi z drugimi naravnimi bogastvi, ki so pretežno družbena last in so dokončno izkoristljivi, so gozdovi ob preudarnem in načrtnem gospodarjenju stalen surovinski vir za mehanično in kemično predelavo lesa. Služijo tudi kot energetski vir, ki vedno bolj pridobiva na pomenu. Ne bi navajal vseh ostalih funkcij gozdov v smislu varovanja okolja, klime, izgleda krajine in tako dalje, ki pa so vrednostno celo pomembnejši kot pa posekan les.

3. Posebnost gozdarstva v SR Sloveniji je, da je v zasebni lasti več kot 60 odstotkov vseh gozdov in da je potrebno vzporedno z gozdno proizvodnjo v zasebnih gozdovih reševati vrsto vprašanj, kot so zagotovitev lesa predelavi, za lokalno porabo v kmetijskih gospodarstvih in gospodinjstvih ter zagotovitev sredstev za osnovno gozdno biološko reprodukcijo, izgradnjo in združevanje gozdnih prometnic in sredstva za izvajanje gozdarske službe.

4. Zbiranje finančnih sredstev od lesa iz zasebnih gozdov mora upoštevati tudi čas, kdaj lastnik gozda pridobi finančna sredstva za svoja vložena sredstva in delo, da ne bodo nastopali zapleti, kot so bili v preteklosti, to je do 1965. leta, ko je bil gozdni sklad pri občinah. Vemo, kakšne izterjevalne službe so bile potrebne in tudi kakšne težave so se s tem v zvezi pojavljale. Osnova za obračun je bil odkazan les, tako kot je sedaj tudi osnova v osnutku zakona. Gozdnogospodarske organizacije sedaj brez večjih zapletov in administriranja avtomatično zbirajo sredstva od prodaje lesa. Problematičen je samo manjši del, ki ni dan v promet v skladu z zakonom o gozdovih - to so odtujitve, ki so sankcionirane in tudi dosledno izterjane.

5. Živeti moramo z zavestjo, da gozdovi bogato vračajo vloženo in se neusmiljeno maščujejo za vse nasilne posege in neupoštevanje vseh bioloških in ekoloških posebnosti posameznega področja. Ne bi navajal podatkov o Krasu, vemo pa, da v sedanjem času težko zagotavljamo večja sredstva za hitrejšo sanacijo. Vsi posegi v gozd in v večje izkoriščanje morajo biti pogojeni z večjimi vlaganji, pa najsi bo to po gozdnogospodarskih načrtih ali po republiških planih. Zakon o gozdovih mora omogočiti osnove za dolgoročno, stabilno gospodarjenje z gozdovi in za trajno večje donose, saj so tudi potrebe po lesu vedno večje. Vsaka površnost in improvizacija pri gospodarjenju z gozdovi pa je škodljiva za celotno družbo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Branko Pavletič, področje gospodarstva, 18. okoliš, Tolmin.

B r a n k o P a v l e t i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Samo na kratko bi povedal, da sta skupini delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin obravnavali osnutek zakona o gozdovih in podprli pripombe, ki jih je pripravilo Soško gozdno gospodarstvo Tolmin. Poleg tega pa sta skupini obravnavali tudi pripombe Triglavskega narodnega parka Bled.

Ne bi bral vseh teh pripomb, ker so bile že poslane. Upam, da bodo isto podprli tudi delegati z Jesenic in Radovljice.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Ivan Brezovnik, področje gospodarstva, 35. okoliš, Slovenj Gradec.

I v a n B r e z o v n i k : Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela za gospodarsko področje, 35. okoliš sta na seji obravnavali gradivo za 6. sejo zborov Skupščine SR Slovenije in k osnutku zakona o gozdovih sprejeli naslednje pripombe.

3. člen: V prvem odstavku naj se beseda: "izkoriščati" nadomesti z besedo "gospodariti", tako da bi se začetek stavka glasil: "Z gozdovi je treba gospodariti".

14. člen: Četrta alinea prvega odstavka naj se spremeni tako, da bi se glasila: "dajejo soglasja k gozdnogospodarskim načrtom v zadevah posebnega družbenega pomena iz drugega odstavka 7. člena tega zakona".

26. člen: Prvi odstavek naj se nadomesti z naslednjim besedilom: "Gozdnogospodarski načrti območij morajo biti sestavljeni tako, da na podlagi analize stanja gozdov in pogojev gospodarjenja z njimi celovito opredelijo strokovne cilje in ukrepe za gospodarjenje z vsemi gozdovi gozdnogospodarskega območja. Pri opredelitvi strokovnih ciljev in ukrepov je treba upoštevati specifičnosti lastninske strukture gozdov".

Drugi odstavek naj se nadomesti z besedilom: "V gozdnogospodarskih načrtih območij se določi stopnja izkoriščanja gozdov, ki mora biti usklajena z njihovo proizvodno zmogljivostjo, z načelom trajnosti in z obsegom vlaganj v gozdove."

Tretji in četrti odstavek naj se nadomestita z besedilom: "gozdnogospodarski načrti območij morajo vsebovati tudi obseg gozdnogojitvenih in varstvenih del za zagotovitev enostavne biološke reprodukcije gozdov ter možnosti in pogoje za melioracijo gozdov in pogozdovanje; strokovne osnove za usklajevanje interesov med gozdarstvom, kmetijstvom, predelavo lesa, vodnim gospodarstvom, lovstvom in varstvom okolja; analizo varovalne in rekreativne vloge gozdov s karto funkcij gozdov; pregled gozdnih prometnic in program za načrtno usklajevanje odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami; ekonomsko utemeljitev, s katero se za določen obseg izkoriščanja gozdov ugotovijo možnosti za reprodukcijo gozdov v območju".

Na koncu šestega odstavka naj se doda besedilo: "Gozdnogospodarski načrt za območje mora obravnavati tudi organizacijo pridobivanja lesa, gozdnobioloških vlaganj, varstva gozdov, gozdnih gradenj in izobraževanje gozdarskih kadrov".

27. člen naj se glasi: "Gozdnogospodarski načrti gospodarskih enot se izdelujejo postopno in kontinuirano vsako leto za posamezne gospodarske enote gozdnogospodarskega območja. Z njimi se ugotovi stanje gozdov, analizira njihov razvoj in preveri strokovne cilje pri gospodarjenju z njimi. Določijo se smernice za nadaljnje gospodarjenje, desetletni etat in njegova struktura ter vrsta in obseg gojitvenih in varstvenih del. Pri sestavi gozdnogospodarskih načrtov gospodarskih enot je za gozdove, na katerih je lastninska pravica, treba pri opredeljevanju strokovnih ciljev in ukrepov za gospodarjenje z gozdovi upoštevati temeljne posebnosti različnih kategorij zasebne gozdne posesti".

Četrti odstavek naj se črta.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Jožica Lapuh, področje gospodarstva, 27. okoliš, Krško.

J o ž i c a L a p u h : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov gospodarskega področja, 27. okoliša, za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 24.9.1982 obravnavala osnutek zakona o gozdovih in daje naslednje pripombe.

1. V celoti podpiramo pripombe, ki so jih dali k osnutku zakona o gozdovih Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije, Splošno združenje gozdarstva Slovenije in Splošno združenje lesarstva Slovenije.

2. V 29. členu predlagamo, da se črta besedilo: "izvršena dela se evidentirajo ločeno po gozdnih parcelah".

Utemeljitev. Glede na parcelne meje je ugotavljanje parcel smiselno le, kadar lastnik gozda izkoristi predpravico pri izvajanju del v svojem gozdu. Na določenih območjih, kot je naše, bi bilo evidentiranje del po parcelah zaradi velike razdrobljenosti obsežno delo brez prave koristi.

3. Menimo, da predlagani način zbiranja sredstev v 38. členu ne predstavlja dobre rešitve. Sečno-spravilne možnosti v oddelku so pri razdrobljeni gozdni posesti v enem oddelku tako različne, da bi bil sistem za posameznika zelo kriviČen. Predlagamo, da bi bila osnova za izračun cena lesa na panju za posamezno odkazilo. To bi bil sicer zamotan in drag način, vendar edino pravičen.

Druga možnost, po našem mnenju najboljša, pa je, da se biološka amortizacija obračunava od prodajne vrednosti lesa. Za izenačevanje pogojev pa se uporablja odkupna vrednost na kamionski cesti. Pri tem sistemu se sicer izenačujejo le pogoji zaradi kamionskih prevozov, vendar le-ti najmočneje vplivajo na položajno rento.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Zdravko Šteger, gospodarsko področje, 9. okoliš, Grosuplje.

Z d r a v k o Š t e g e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji delegatov 24. septembra 1982 smo v Skupščini občine Grosuplje podprli vse spremembe, ki so predlagane. Ne strinjamo pa se z 8. členom, ki govori o pristojnostih območnih skupnosti, s tem da dodajamo v 8. alinei, "da dajejo mnenja k gozdnogospodarskim načrtom lovskih OZD" in tudi lovskih družin, ki jih je na našem območju precej.

Imamo še pripombo k 63. členu, kjer se govori o posebnih dovoljenjih za žaganje lesa za lastno uporabo in menimo, da je to določilo precej administrativno in nesmiselno, da mora kmet, ki žaga les, na svoji žagi za lastno uporabo potem še na skupščini občine iskati neka posebna dovoljenja.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jordan Blažević, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o r d a n B l a ž e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tudi mi podpiramo pripombe, ki jih je dalo Združenje gozdarstva in lesarstva. Skupina delegatov pa daje še tele pripombe:

V 2. členu je potrebno navesti, kdo končno odloči v primeru, če pride do spora, ali se neko zemljišče smatra za gozd ali za kmetijsko zemljišče. Na območju naše občine je sporno približno 2ooo ha površin, kar predstavlja 8ooo kubikov lesne mase letno.

Da bi se lahko ustrezno odrazili odnosi med gozdarstvom in Triglavskim narodnim parkom, bi se moralo dopolniti besedilo drugega odstavka 8. člena tako, da bi se glasilo: "V samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo člani zagotavljajo ohranitev in gojitev gozdov, skrbijo za biološko ravnotežje v gozdovih in v ta namen usklajujejo interese med gozdarstvom, kmetijstvom, predelavo lesa, varstvom naravne dediščine, lovstvom in turizmom ter ureja druga vprašanja skupnega pomena, določena s tem zakonom in samoupravnim sporazumom ustanovitelj samoupravne interesne skupnosti".

lo. člen osnutka zakona predvideva le ureditev prometa z gozdnimi asortimenti, nič pa ni predvideno za reguliranje prometa z rezanim lesom. Menimo, da pristojni občinski organi ne bodo mogli urejati in kontrolirati razreza gozdnih sortimentov na številnih žagah, ki so nameščene na kmečkih posestvih.

14. člen zakona predvideva, da daje območna skupnost mnenje k lovsko-gospodarskim načrtom lovskim organizacijam združenega dela. S tem pa niso zajete lovske družine, zato naj se zadnji del stavka glasi: "Vsem lovskim organizacijam". Ustrezno naj se dopolni tudi besedilo tega člena (2. alinea), tako da bi se glasilo: "Usklajuje interese glede gospodarjenja z gozdovi med gozdarstvom, kmetijstvom, vodnim gospodarstvom, predelavo lesa, varstvom naravne dediščine, lovstvom in turizmom".

V 15. členu naj se za drugim odstavkom doda novo besedilo, ki bi se glasilo: "Za naloge iz drugega odstavka 7. člena tega zakona, ki jih je smotrneje opraviti v organizaciji za varstvo Triglavskega narodnega parka, prispevajo sredstva tudi Območne vodne skupnosti Bled in Tolmin ter Skupnost za gozdarstvo. Višina sredstev se določi s samoupravnim sporazumom med navedenimi skupnostmi in organizacijo za varstvo Triglavskega narodnega parka".

V tretjem odstavku 16. člena naj se med: "samoupravne organizacije in skupnosti, ki sodelujejo v skupnostih za gozdarstvo" dodajo besede: "Zavod Triglavski narodni park".

K 38. členu. Z izračunom cene lesa na panju na osnovi formiranja sredstev za enostavno biološko reprodukcijo se bodo uradno prikazale realne cene lesa na panju. Če bodo to osnove za plačilo davkov in prispevkov kmeta - lastnika gozda, bo potrebno spremeniti tudi prispevne stopnje, katere v našem območju znašajo 86 % od cene lesa na panju. Povprečna cena lesa na panju, posredovana davčnim organom, je sedaj izredno nizka.

V 53. členu je potrebno obvezati lastnika gozda, da gospodari z gozdom in ne le da ima pravico do tega gospodarjenja. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Cveto Velikonja, predstavnik Zadružne zveze Slovenije.

C v e t o V e l i k o n j a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za gozdarstvo pri Zadružni zvezi Slovenije je obravnaval predloženi osnutek zakona, h kateremu smo oblikovali številne pripombe in jih tudi posredovali Skupščini SR Slovenije. Na tem mestu bi želel opozoriti le na nekatere pomembnejše pripombe, zlasti tiste, ki se nanašajo na področje organiziranja temeljnih organizacij kooperantov za gozdarstvo.

Menimo, da osnutek zakona o gozdovih ponekod preširoko, drugje pa premalo natančno opredeljuje organiziranost temeljnih organizacij kooperantov za gozdarstvo, skrb pa povzročajo tudi visoki režijski stroški gospodarjenja z gozdovi, ki jih sedanji osnutek ne zmanjšuje ali morda celo tudi povečuje.

V 46. členu osnutka je opredelitev pogojev za organiziranje temeljnih organizacij kooperantov za gozdarstvo preširoka in ne daje možnosti za praktično opredelitev pogojev za organiziranje le-teh. Kolikor ne bi bilo mogoče teh pogojev natančneje določiti, predlagamo, da to določilo odpade, pri organiziranju temeljnih organizacij kooperantov v gozdarstvu pa naj se upoštevajo določila zakona o združenem delu in določila zakona o združevanju kmetov.

48. člen osnutka zakona pravi, da v hribovitih predelih, tam kjer zaradi naravnih gospodarskih razmer in danih pogojev ni pogojev za organizacijo združenih kmetov, na področju kmetijstva, lahko temeljne organizacije kooperantov gozdarstva organizirajo tudi dejavnosti s področja kmetijstva in kmečkega turizma. Menimo, da je formulacija pretoga in predlagamo, da se besedilo spremeni tako, da bi se glasilo: "Kjer so dani pogoji za organiziranje skupne dejavnosti s področja kmetijstva, gozdarstva in kmečkega turizma". V tem primeru naj bi zakon prepuščal kmetom samim odločitev o eni ali o več organizacijah, kar bi pospešilo tesnejše povezovanje kmetijstva in gozdarstva, zlasti v hribovitih predelih. 43. člen zakona o združevanju kmetov sicer določa, da se s samoupravnimi sporazumi urejajo razmerja med temeljnimi organizacijami kooperantov gozdarstva in kmetijskimi zadrugami, vendar se to določilo v praksi premalo uveljavlja.

V zvezi z 43. členom osnutka zakona odbor za gozdarstvo pri Zadružni zvezi

meni, da je določba, po kateri mora imeti kmet posebno dovoljenje tudi za žaganje lesa, ki ga je dobil za lastne potrebe, na lastni žagi, protiustavna. Po isti logiki bi moral imeti tudi dovoljenje za napravo drv ali za predelavo lastnih kmetijskih pridelkov za lastne potrebe.

Nesposobnost učinkovite kontrole nad žaganjem lesa na takih žagah ne more biti opravičilo za tako določbo. Če pa bi bilo dovoljenje na vsak način potrebno, predlagamo, naj bi za take primere izdajala dovoljenje temeljna organizacija kooperantov sama, ker bi s tem bilo to vprašanje vsaj bolj samoupravno rešeno. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Štefka Miklavc, kmetijska dejavnost, 7. okoliš, Dravograd.

Š t e f k a M i k l a v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja kmetijstva, 7. okoliš, Dravograd, je k osnutku zakona o gozdovih oblikovala naslednje pripombe.

1o. člen zakona naj se spremeni tako, da se glasi: "gozdne asortimente iz gozdov, na katerih je lastninska pravica, smejo dajati v promet le gozdnogospodarske organizacije. Določba iz prejšnjega odstavka ne velja za les, ki ga lastnik gozda pridobi v skladu z določbo točke a 53. člena tega zakona za neposredno uporabo, pa ga ne uporabi za te namene".

38. člen. Menimo, da bi morala tako 38. člen kot 53. člen osnutka povzeti besedilo 14. in 13. člena sedaj veljavnega zakona, saj ne vidimo objektivnih razlogov za spremembo. Pri ugotavljanju cene lesa na panju so predvidena merila, ki ne vključujejo kvalitete lesa in hitro spreminjajočih razmer na trgu.

41. člen. Obračunavanje in plačevanje prispevka za biološka vlaganja od odkazanega lesa ni sprejemljivo. Člen naj se spremeni tako, da se obračunavanje in plačevanje prispevka za biološka vlaganja opravlja po odkazilu in poseku lesa. Menimo namreč, da bo v praksi nastal velik problem pri izterjavi te obveznosti, preden je les prodan. Za izvedbo takega načina plačevanja bo potrebno obširno administrativno delo. Razen tega pomeni predlagani način plačila biološke amortizacije akontiranje gozdarstva iz kmetijskega dohodka kmetij.

58. člen. Zakon predvideva, da bi v primeru gradenj, ki ne bi bile predvidene s prostorskimi izvedbenimi akti, morali graditelji pridobiti posebno soglasje, če bi bila gradnja v gozdu ali v njegovi bližini. Kot bližino gozda opredeljuje osnutek zakona pas 5o m. Določba, da občinski upravni organ ugotavlja ali s posegom gradnje v gozd niso ogrožene splošno koristne funkcije gozdov, je prav gotovo umestna. Ocenjujemo pa, da ob varovanju 5o meterskih pasov ob gozdu posežemo v interese kmetijstva, zato naj bi bila ta določba črtana.

63. člen. Besedilo tega člena naj prevzame besedilo 46. člena sedaj veljavnega zakona. Sedaj veljavni zakon lastnikom žag, ki so hkrati tudi lastniki gozdov, dovoljuje, da si iz svojih gozdov za potrebe lastnega gospodarstva, ne za prodajo, razžagajo potreben les brez posebnega dovoljenja. Obravnavani osnutek zakona določa, da bi si vsi imetniki žag, na katerih se žaga les za lastne potrebe ali za potrebe občanov, morali pridobiti od upravnega organa občine posebno dovoljenje, ki bi se izdalo na osnovi predhodnega mnenja območne skupnosti za gozdarstvo.

Osnutek zakona nadalje določa, da bi imetniki žag, ki bi pridobili dovoljenja za žaganje lesa po tem zakonu, bili obvezni voditi evidenco o izvoru, sprejemu in žaganju lesa. Kršitev te zakonske določbe je močno sankcionirana. Iz izkušenj vemo, da se kmetje opravljanja uslug drugim branijo zaradi pomanjkanja delovne sile na kmetijah oziroma pravijo, da teh storitev sosedom in drugim bližnjim kmetom ne morejo zaračunavati v višini porabljenega časa, vloženega dela, porabljene energije in amortizacije. Poseben problem predstavlja vodenje evidenc v zvezi z razrezom lesa, saj kmetje še za druge dohodkovno odločujoče zadeve na kmetijah ne vodijo evidence.

Izvajanje z osnutkom predlaganih sprememb glede dovoljenj za žaganje lesa bi sicer imelo za posledico zmanjšanje števila obratujočih žag, toda velika večina teh bi iskala dovoljenja samo za svoje potrebe, uslug drugim pa iz prej navedenih razlogov ne bi opravljala. To pa pomeni, da bi številnim hribovskim kmetom naprtili poleg zaradi oddaljenosti dražjih in problematičnih gradenj še dodaten a vprašanje, če res nujen strošek za prevoze in razrez lesa v dolino.

Menimo, da so za mnoge probleme, ki jih predlagatelj osnutka zakona navaja v obrazložitvi, krive neustrezne cene. Zakaj kmetje mnogokrat, če ne že skoraj praviloma vgrajujejo najkvalitetnejši les, ko pa bi istemu namenu manj kvalitetni les lahko prav tako dobro služil, zato ker ni prave razlike pri vrednotenju najkvalitetnejšega lesa v primerjavi z manj kvalitetnim. Zakaj izpostavljamo škodo in slab izkoristek lesa, ki se pojavlja pri primitivnem žaganju lesa doma. Zakaj v pehanju za surovino nihče ne ponudi kmetu zares ugodne zamenjave hlodov za takšen rezan les, ki ga lastnik rabi za gradnjo. Kakorkoli že, k osnutku predlaganega zakona dajemo tudi načelno pripombo, ki izhaja iz naslednjega.

V naših razmerah je pri kmetih zaradi naravnih danosti - pretežno hribovski teren - kmetijstvo življenjsko povezano z gozdarstvom, da kmetijstva brez gozdarstva sploh ni mogoče obravnavati. Pri hribovskem kmetu, za katerega vemo, da proizvaja hrano s približno 3o % večjimi stroški kot kmet v dolini, se srečujeta dve dejavnosti in dve službi, kmetijska in gozdarska. Ali je sprejemljivo, da se ta dejavnost uokviri v same kalupe, druga pa, ki se nanaša na isti subjekt in je najbrž družbeno prav tako pomembna kot prva, pa naj bi temeljila zgolj na medsebojnem poštenju, dogovarjanju, sporazumevanju, zavesti in dohodkovni povezanosti. Če od kmetijske službe, ki je kadrovsko mnogo šibkejša kot gozdarska, pričakujemo, da bo v tem srednjeročnem obdobju lahko obvladala kmetijsko proizvodnjo v obsegu, ki bo zagotovil 85 odstotkov potrebne hrane v SR Sloveniji, potem najbrž ni pretirano zahtevati od dobro organizirane in številčno močne gozdarske službe, da na svojem področju v korist družbe in kooperanta-zasebnega lastnika gozda, zadeve koriščenja lesne mase, potrebe lesno predelovalne industrije in domače porabe pozitivno razrešuje, četudi posamezne zadeve ne bodo zakonsko ostro sankcionirane. Zakaj tudi v gozdarstvu ne uvajamo več sistema dogovarjanja, sporazumevanja ter dohodkovnega povezovanja.

Kot smo že povedali, bi lahko odpravili divjo trgovino in nekontroliran razrez lesa z močnejšo povezavo gozdarske službe in kooperantov-lastnikov gozdov, ob upoštevanju vseh njihovih nujnih potreb. Visoke kazni bodo zadele ob pavšalnem ocenjevanju delikta mnoge kmetovalce, ki večkrat storijo prekršek v nuji in borbi za lasten napredek, ki je mnogokrat namenjen obstoju in razvoju kmetije. Trditev predlagatelja osnutka zakona, da predlagane spremembe ne pomenijo novih delovnih nalog za družbenopolitične službe, ni realna. Zakon uvaja izdajo dovoljenj in soglasij, ki bodo vse prej kot maloštevilna. Ob vsem tem je namreč treba vedeti, da je že sedaj skoraj praviloma v vseh občinah gozdarstvo v upravnih organih privesek nekega referata, zato pa povečan obseg del ne bo mogel potekati brez finančnih posledic in širjenja birokracije. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Janez Albreht, področje gospodarstva, 11. okoliš, Vrhnika.

J a n e z A l b r e h t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine občine Vrhnika in Logatec in skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine občine Logatec sta dne 27.9.1982 obravnavali gradivo za 6. sejo Zbora združenega dela in oblikovali naslednja stališča, pripombe in predloge.

Skupini delegatov dajeta podporo pripombam k osnutku zakona o gozdovih, ki so jih podali Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo Slovenije. Podpiramo pripombe k 3. in 14. členu, pri 15. členu pa naj se sprejme variantni dodatek "in SR Slovenija".

36. člen. Predlagamo, da se drugi odstavek črta in nadomesti z besedilom: "Vsak zbor skupščine skupnosti za gozdarstvo delegira delegate v konference delegacij za posamezno področje oziroma panogo v skladu s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi skupnosti za gozdarstvo".

Podpiramo pripombe k 17. in 96. členu s tem, da je potrebno v prvem odstavku 96. člena opredeliti specifičnost lastninske strukture gozdov.

Podpiramo pripombe k 18. členu.

29. člen. Zadnji del odstavka tega člena naj se spremeni in naj se glasi: "Izvršena dela se evidentirajo ločeno po lastnikih oziroma oddelkih".

33. člen. Črta naj se tretja in četrta alinea.

Podpiramo pripombe k 37. in 38. členu. Varianta k drugemu odstavku 38. člena naj se ne sprejme.

42. člen. Tretji odstavek naj se dopolni in glasi: "Obseg sredstev za izenačevanje pogojev gospodarjenja v gozdovih za zavezance ne sme biti manjši kot 1,2 odstotka od prodajne oziroma povprečne nabavne cene gozdnih sortimajev na območju SR Slovenije".

63. člen, prvi odstavek. Predhodno mnenje naj ne bi dajala območna skupnost, temveč temeljna organizacija kooperantov. Potrebno je jasno opredeliti, za kakšna dovoljenja gre, za trajna ali za začasna dovoljenja. Odprto je vprašanje izdaje dovoljenj za žaganje in strojno tesanje tramov. V navodilih za izdajo dovoljenj po tem členu zakona naj bi tudi časovno omejili pravico do žaganja lesa, kar bi pripomoglo k boljšemu pregledu in nadzoru tega področja.

63. člen, drugi odstavek. Potrebno bi bilo vsaj okvirno opredeliti višino nesorazmernih stroškov prevoza.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Nikolaj Savicky, področje gospodarstva, 4o. okoliš, Maribor-Ruše.

N i k o l a j S a v i c k y : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati vseh mariborskih občin so obravnavali osnutek zakona o gozdovih in združili mnenja in stališča do obravnavanega osnutka z naslednjimi pripombami.

Zakonski osnutek ima prednost pred vsemi dosedanjimi zakoni v sistematični urejenosti vseh področij, ki jih obravnava. Osnutek zajema vsa bistvena področja, ki zahtevajo ustrezne sistemske rešitve, kar še posebej velja za zagotavljanje normalnega delovanja dejavnosti posebnega družbenega pomena prek gozdarskih interesnih skupnosti v republiki.

Vrsta rešitev je dobrih in celo boljših kot v dosedanjem zakonu, so pa tudi take, ki so dokaj pomanjkljive ali pa celo take, ki jih je težko uresničiti v praksi. Ni izključeno,da bi se pri izvedbah nekaterih pokazale celo škodljive posledice.

Med temeljna sistemska vprašanja pri gospodarjenju z gozdovi sodi urejanje gozdnogospodarskih načrtov in njihova povezanost s plani samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo in gozdnogospodarskih organizacij. Ocenjujemo, da to področje v osnutku ni dovolj jasno opredeljeno in menimo, da je treba področje planiranja v zakonu jasneje opredeliti, zlasti ker je neizvajanje planskih dokumentov podvrženo tudi ostrim kazenskim sankcijam.

Podrobnosti, ki so v tem predlogu napisane, ne bi bral, ker bi ponavljal tisto, kar je že napisano v poročilih in kar so povedali delegati pred menoj. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Ker je lista prijavljenih razpravljalcev izčrpana, sprašujem, če želi morda še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Jožica Vratanar, gospodarsko področje, 32. okoliš, Velenje.

J o ž i c a V r a t a n a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pri koordinacijskem odboru Socialistične zveze delovnega ljudstva Mozirje in v skupini delegatov za Zbor združenega dela občine Velenje in Mozirje so bile k osnutku zakona o gozdovih oblikovane naslednje pripombe.

Pripomba k poglavju "Planski akti". Vnese naj se določba, da ne more biti dogovorjen obseg potreb po lesu večji, kot je maksimalno dovoljena masa za posek v določenem planskem obdobju. Zakon bi moral opredeliti, kaj se šteje za enostavno biološko reprodukcijo gozdov.

41. člen. Ni sprejemljiva obveznost gozdnih gospodarstev, da morajo takoj plačati prispevke od odkazanega lesa, ker lastniki gozdov niso zavezani, da les takoj posekajo in oddajo ter tako plačajo biološko amortizacijo.

51. člen. Podpira se varianta zaradi praktičnega funkcioniranja.

63. člen. Lastniki žag morajo ob zahtevku za dovoljenje za razrez lesa predložiti atest o tehnični brezhibnosti žage ali pa bi morali upravni organi ob izdaji dovoljenj navesti, da žagajo upravičenci les na lastno odgovornost, ker se je pri tem delu zgodilo že precej težjih nesreč. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Vlado Šafranko, kmetijsko področje, 6. okoliš, Ptuj.

V l a d o Š a f r a n k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 6. okoliša, kmetijska dejavnost v občini Ptuj je omenjeni zakon skrbno pregledala. Imamo pa podobne pripombe kot drugi razpravljalci, zato jih ne bi ponavljal.

Posredoval bi le pripombo k 54. členu. Po mnenju delegacije omenjeni člen v predlagani vsebini ni sprejemljiv,ker ne daje nobene varnosti delavcu, ki je za temeljno organizacijo-kooperacija gozdarstva, sklenil dogovor o izvršitvi del, v primeru nesreče pri delu ali nastopu invalidnosti.

Takšen dogovor ne more šteti za pogodbo o delu po predpisih o delovnih razmerjih. Mislim, da bi se o tem morali izreči tudi sindikati. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo.

Preden preidemo na glasovanje o sklepu, sprašujem, ali menite, da je potrebno predlagani sklep, ki ste ga prejeli, spreminjati? Iz razprave nisem zasledil, da bi bilo potrebno besedilo predloženega sklepa spremeniti oziroma dopolniti. Želi kdo o vsebini predloženega sklepa razpravljati in dati dopolnitve? (Ne.)

Dobil sem tudi obvestilo Družbenopolitičnega zbora, da je na današnji seji obravnaval osnutek zakona o gozdovih in na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejel stališča v besedilu, kot je bilo predloženo v predlogu stališč številka 321-6/82.

Na glasovanje dajem predlog sklepa k osnutku zakona.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Vračamo se na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982.

Kot sem bil obveščen, je Zbor občin sprejel zakon v predloženem besedilu, v našem zboru pa zakon ni bil sprejet. Postopek je takšen, da je potrebno nadaljevati z razpravo v skladu s 3oo. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Poslušali bomo dodatno obrazložitev predstavnika predlagatelja in tudi razpravljalcev, ki so predlagali drugačne rešitve in se potem s ponovnim glasovanjem opredelili do predloga zakona.

Kolikor pa s ponovnim glasovanjem ne bi dosegli soglasja in sprejeli zakon v predloženem besedilu, kot je bil sprejet v Zboru občin, bi morali v skladu s 3ol. členom poslovnika imenovati medzborovsko komisijo, ki bi na osnovi argumentov poizkušala predlagati za vse sprejemljivo rešitev.

Pri tem pa bi rad rekel naslednje. Mislim, da je bilo v dosedanji razpravi tudi nekaj nesporazuma. S tem zakonom ne sprejemamo obveznosti do Avtonomne pokrajine Kosovo, temveč iščemo rešitve, kako poravnati naše, že sprejete obveznosti do SAP Kosova. Obveznosti smo prevzeli v dveh dokumentih, in sicer na osnovi družbenega dogovora, ki ga je sprejel in podpisal Izvršni svet, na osnovi pooblastila oziroma verifikacije v Skupščini in na osnovi sprejetega zakona na prejšnji seji Zbora združenega dela in ostalih zborov Skupščine.

Predlagatelj je predlagal eno rešitev, razpravljalci pa so v svojih dveh razpravah predlagali drugo, pri čemer gre za razliko v viru sredstev. To sem želel poudariti brez namena, da bi vplival na delegate, ko se bodo opredelili do predloga zakona. Ko bomo poslušali dodatne argumente, pa je potrebno to dejstvo upoštevati.

Nadaljujemo z razpravo in prosim predstavnika Izvršnega sveta, da pojasni še dodatne argumente, ki so ga vodili oziroma ki ga vodijo, da predlaga Zboru združenega dela takšen način razreševanja oziroma zbiranja sredstev za preložitev odplačila obveznosti s strani organizacij združenega dela v SAP Kosovu. Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v tej ponovljeni razpravi v zvezi z zakonom o obveznem posojilu Socialistični republiki Sloveniji v letu 1982 bolj izpostavim nekatere utemeljitve, na katere sem opozoril že v svoji uvodni besedi in dodam nekatere dodatne utemeljitve v prid sprejemu tega zakona.

Vsa zadeva v zvezi s problematiko, ki je predmet današnje razprave, se je začela z dogovorom o posebnih ukrepih za uresničitev najhitrejšega razvoja SAP Kosovo. Izvršni svet je bil pred veliko dilemo, ali naj ta dogovor podpiše ali ne glede na to, da je 25. člen predvideval, da se preložijo anuitete SAP Kosovo, ki zapadejo v letih 1982 in 1983. Zato se je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije odločil, da dogovor posreduje v razpravo tudi Skupščini. Zbori Skupščine so 27. januarja razpravljali o tem problemu in zavzeli naslednje stališče.

Zbori Skupščine SR Slovenije so na zasedanju dne 27. januarja 1982 zavzeli stališče, da družbenoekonomske in družbenopolitične razmere v SAP Kosovo terjajo sprejetje posebnih ukrepov, ki so bili predvideni s predlogom navedenega dogovora in so zato priporočili Izvršnemu svetu, da sklene ta dogovor. Torej je Izvršni svet sprejel ta dogovor šele po priporočilu zborov Skupščine SR Slovenije.

Zbori Skupščine SR Slovenije so 16. junija obravnavali osnutek zakona o preložitvi vračanja anuitet SAP Kosovo za leti 1982 in 1983. Zbori Skupščine so takrat sprejeli naslednji sklep:

Skupščina SR Slovenije soglaša, da se z zakonom uredi preložitev vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z ozemlja SAP Kosovo iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in da se v skladu s tem zagotovijo potrebna sredstva.

Skupščina SR Slovenije pooblašča svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v usklajevalnem postopku uveljavlja te-le pripombe:

V zakonu naj se poleg predlagane ureditve dopusti tudi možnost, da se imetnikom obveznic v posamezni republiki in avtonomni pokrajini, ki Skladu federa-

cije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin ne bo zagotovila posojila, kakor je predlagano v osnutku zakona, odloži izplačilo dela nominalnega zneska anuitetnih kuponov, ki dospevajo v plačilo v letih 1982 in 1983.

S takšno alternativno ureditvijo bi bila republikam in avtonomnima pokrajinama dana možnost, da se glede na splošni materialni položaj v navedenih letih odločajo o načinu zagotovitve sredstev Skladu federacije. Kot veste, je naša delegacija v Zboru republik in pokrajin poizkušala uveljavljati pripombe Skupščine, vendar pa jih ni uspela tudi uveljaviti. Zato je delegacija 14.julija na zasedanju zborov Skupščine dala poročilo o poteku usklajevanja tega osnutka zakona. Ob razpravi o poročilu je Skupščina SR Slovenije sprejela naslednji sklep:

"Skupščina SR Slovenije pooblašča svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v nadaljnjem usklajevanju predlaga, da se rešitev z reprogramiranjem obveznic, kot je Skupščina SR Slovenije že sprejela sklep na zasedanju dne 16. junija 1982, uveljavi za leto 1983 in da se obveznosti za leto 1982 izpolnijo tako, da prvi obrok zapade v plačilo ne prej kot v šestih dneh po uveljavitvi zakona."

To pomeni, da so zbori Skupščine takrat odločili, da se za leto 1982 sprejme predlog v predloženem besedilu, kar pomeni, da je potrebno tudi zagotoviti sredstva za reprogramirane obveznosti organizacij združenega dela iz SAP Kosovo.

Naj poudarim, da je v Zveznem izvršnem svetu že pripravljen osnutek zakona, ki pa še ni v proceduri skupščine in po katerem je dejansko za leto 1983 opredeljena alternativna možnost poravnave obveznosti. To pomeni, da bomo v letu 1983 lahko zagotavljali sredstva ali na tak način, kot ga predlagamo za leto 1982, ali pa da se neposredno reprogramirajo obveznice temeljnih organizacij združenega dela, ki so obvezniki za združevanje sredstev za posojilo.

Ob tem bi pa rad dodal še to, da je bil glavni argument, zakaj v letu 1982 ni bilo mogoče sprejeti te alternativne rešitve, dejstvo, da je po podatkih sklada prek 8o % obveznic že izplačanih, zato tudi ni bilo mogoče sprejeti načina o reprogramiranju obveznic.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je po sprejemu zakona, ki je bil sprejet v Zboru republik in pokrajin dne 15. julija in ki je naložil republikam neodložljivo obveznost, da morajo združiti sredstva - obveznost za SR Slovenijo znaša 3o,2 stare milijarde - razmišljal o različnih variantah. Nekaj tega sem že omenil v uvodni besedi, sedaj pa mi dovolite, da dodam še nekaj stvari.

Prva možnost je bila najeti kredit, za katerega sta se zavzemala danes dva delegata v svoji razpravi. Kot sem že uvodoma poudaril, naj na hitro ponovim, smo v Izvršnem svetu ocenili, da ta način zbiranja sredstev ni sprejemljiv oziroma bi bil dražji od načina, ki ga predlagamo. Gre za dva velika problema, ki se ob tem odpirata.

Prvi je problem likvidnostnega limita v bankah. Kot veste, imajo banke likvidnostni limit, po katerem ne smejo prekoračiti plasiranih sredstev v lanskem letu za več kot 15,6 % v letošnjem letu. Omenjeni limit predstavlja v slovenskih temeljnih bankah zelo velik problem. Kolikor bi se odločili za to varianto, bi morale banke znižati kredite za nekatere druge tudi potrebne namene.

Drugi problem je problem obresti. Mi bi se morali zadolžiti pri temeljnih bankah v Sloveniji za 3o,2 milijarde s tem, da bi nam banke morale dati moratorij za odplačilo kredita do 1.1.1986. In kot smo na hitro izračunali, bi predstavljale obresti skoraj dvakratno vsoto sredstev, ki jih s tem zakonom združujemo. To je bil tudi najpomembnejši razlog, da smo se odločili, da te variante ne predlagamo.

V uvodni besedi nisem omenil ene variante - ker tudi ni bila v razpravah posebej izpostavljena - kako priti do teh sredstev, da ne bi dodatno obremenili gospodarstva. Obstajala je možnost, da bi ta sredstva zagotovili prek republiškega proračuna. To varianto smo tudi proučili, vendar pa smo jo iz raz-

logov, ki jih bom tudi navedel, odklonili kot absolutno nesprejemljivo in to iz naslednjih razlogov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije vas je v letošnjem letu že dvakrat obvestil o problemu, ki ga ima republiški proračun z izpolnjevanjem obveznosti za plačilo obveznosti do federacije - kotizacije za leto 1982. Na seji 14. oktobra pa boste obravnavali informacijo, ki jo trenutno pripravljamo v okviru Izvršnega sveta in iz katere je razvidno, da bomo konec leta imeli primanjkljaj sredstev na postavki plačilo kotizacije federaciji v višini 23o starih milijard. Kljub vsem možnim rešitvam, ki smo jih iskali za poravnavo te obveznosti, pa mislim, da lahko povem, da so zelo majhne možnosti, da bi konec leta obveznost do federacije v višini 23o milijard dinarjev lahko tudi poravnali.

Druga stvar. Priliv prihodkov neto republiškega proračuna je za približno 3o starih milijard nižji od pričakovanega oziroma planiranega. Kolikor bi se odločili za varianto, da zagotovimo sredstva v republiškem proračunu, pa je potrebno opozoriti še na eno zelo pomembno stvar.

Glede na to, da v okviru sedanjih virov ni dovolj sredstev, bi obveznost lahko poravnali le z uvedbo novih virov, kar pa bi imelo za posledico dodatno obremenitev gospodarstva. Poleg tega so nas v juliju sprejeti zvezni intervencijski zakoni onemogočili pri virih sredstev za splošno porabo, saj so nam omejili obremenjevanje dohodka in prometnih davkov. Ker bomo imeli v republiškem proračunu manjši priliv sredstev od planiranih, tudi ne bo prišlo do blokiranja sredstev iz teh dveh virov. Torej, kolikor bi se odločili za varianto, da zagotovimo ta sredstva v republiškem proračunu, bi morali uvesti nov vir in obremeniti osebni dohodek, trenutno edini prost in z zveznimi zakoni neomejen vir. To pa pomeni, da bi morali priti pred Skupščino z obremenitvijo osebnega dohodka delavcev.

Po razpravah o vseh možnih variantah smo prišli do zaključka, da je verjetno edino sprejemljiva in verjetno tudi najcenejša varianta, da ponudimo zakon o obveznem posojilu Socialistični republiki Sloveniji za ta sredstva, ki jih moramo reprogramirati Kosovu.

Iz vseh teh razlogov, ki sem jih še dodatno navedel, vas v imenu predlagatelja prosim, da ponovno pretehtate naše ocene in možnosti zajemanja sredstev za te namene in da sprejmete varianto oziroma predlagani zakon v predloženem besedilu. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Poslušali smo še dodatne razloge, ki so vodili predlagatelja, da na tak način z zakonom razrešuje problem združevanja sredstev in prolongiranja anuitet.

Pričenjam razpravo o teh dodatnih pojasnilih oziroma sprašujem delegate, ki so pred tem razpravljali, če imajo še kakšne variante o možnem načinu zbiranja sredstev? Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in menim, da lahko na osnovi dodatnih obrazložitev ponovno pristopimo k glasovanju.

Kdor je za predlagani zakon o obveznem posojilu Socialistični republiki Sloveniji v letu 1982, ki ga je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, naj prosim glasuje! (95 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (8 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (8 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o obveznem posojilu Socialistični republiki Sloveniji v letu 1982 sprejet z večino glasov.

Prehajamo na l o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Predlog za izdajo zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Kot gradivo so predložene tudi teze za osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona so objavljene v Prilogi V Poročevalca.

K predlogu za izdajo zakona ste prejeli stališča Sveta za socialno in zdravstveno politiko in Sveta za družbenoekonomski položaj in aktivnost žensk pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije in stališča Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki je omenjeni zakon obravnaval na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Danes ste prejeli na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o predlogu za izdajo zakona in stališča Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Obveščam vas, da so k temu zakonu predložile pripombe, predloge in stališča tudi nekatere občine oziroma nekateri občani in temeljne organizacije združenega dela. Vsa ta gradiva bomo posredovali v proučitev predlagatelju zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Maja Godler, republiška svetovalka v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije.

M a j a G o d l e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z razvojem samoupravljanja je nastala potreba za uskladitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustavo in zakonom o združenem delu oziroma z novim samoupravnim družbenoekonomskim položajem delavcev v združenem delu in vseh drugih delovnih ljudi. Na teh podlagah je potrebno sistem pokojninsko-invalidskega zavarovanja dograditi v integralno sestavino sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu, s katerimi si delavci in drugi delovni ljudje zagotavljajo svojo socialno varnost v primerih starosti, izgube ali zmanjšanja delovne zmožnosti ter smrti.

Položaj upokojenca naj bi bil nadaljevanje položaja, ki ga je imel kot delavec v združenem delu. Minulo delo naj bi bilo podlaga pravici do pokojnine, iz sfere državnega urejanja pa naj bi prešlo v sfero samoupravnega odločanja in sporazumevanja vse tisto, kar zaradi zagotovitve temeljnih pravic delovnih ljudi in zaradi varovanja širših družbenih interesov ni nujno urejati z zakonom.

Naloga, razviti ta nov temelj, pravico do pokojnine kot pravico iz minulega dela, pa se je pokazala kot zahtevna in dolgotrajna. Novi zvezni zakon opredeljuje pokojnino kot pravico iz minulega dela. Dohodek, ki ga dosežejo delavci v združenem delu s svojim živim delom ter upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim in družbenim minulim delom, je osnova družbenoekonomskih odnosov med aktivno generacijo delavcev in delavci, ki uveljavljajo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. V rezultatih gospodarjenja z družbenim minulim delom so namreč tudi učinki gospodarjenja in povečevanja materialne osnove združenega dela, ki ga je ustvarjala upokojena generacija delavcev. Zato pokojnina pripada delavcu na podlagi rezultatov njegovega in družbenega minulega dela po načelih vzajemnosti in solidarnosti.

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja s tem prerašča v sistem nadaljevanja delitve po delu, dopolnjen s sestavinami socialistične solidarnosti in vzajemnosti. Poleg teh in drugih osnov za sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja so z zveznim predpisom, ki se začne uporabljati 1.1. 1983, določene temeljne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Razlogi za sprejem novega republiškega zakona o pokojninskem-invalidskem zavarovanju so zlasti: uskladitev sistema z ustavo in zakonom o združenem delu ter novim zveznim zakonom na tem področju ter problemi pri izvajanju veljavnega zakona, ki kažejo na neustreznost nekaterih rešitev in celovita revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov v smeri graditve enotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja vseh delavcev v združenem delu oziroma delavcev in kmetov.

Izpeljava pokojninsko-invalidskega sistema kot integralnega dela samoupravnih dohodkovnih odnosov zahteva predhodno izpeljavo kategorije minulega dela v sistemu delitve sredstev za osebne dohodke. V razmerah, ko zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu še ni uresničen in še ni vpeljano ustrezno merjenje prispevka delavca na podlagi minulega dela, je osebni dohodek ostal tudi merilo za ugotavljanje prispevka oziroma položaja upokojenca.

V republiškem zakonu pa predvidevamo urediti usklajevanje pokojnin ne le po nominalni rasti osebnih dohodkov, kot to določa novi zvezni zakon, temveč tudi po rasti družbene produktivnosti dela na območju republike, kar ocenjujemo kot nadaljnji korak pri izpeljavi načela minulega dela. Kljub tej dograditvi pa za prihodnost še vedno ostaja naloga, da načelo minulega dela vgradimo tudi v oblikovanje pokojninske osnove. Bolj ko bo osebni dohodek dosledno izkazovan po živem in minulem delu in bolj ko bo delavec ekonomsko občutil odvisnost svojega materialnega in družbenega položaja od tega, kako upravlja in gospodari z minulim delom, toliko bolj se bo to odražalo tudi v pokojninskem sistemu in materialnem položaju upokojencev.

Že doslej je praksa terjala večkratne spremembe in dopolnitve veljavnega zakona, sedaj pa opozarja na nezadovoljivo ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, uživanje in izgubo pravic na podlagi invalidnosti in na potrebo po novi ureditvi posameznih institutov zaradi novih odnosov.

Na področju invalidskega varstva predloženi zakon sledi novostim v novem zveznem zakonu. Nezadostna povezanost sistema invalidskega zavarovanja z združenim delom, ki pogojuje premajhno zainteresiranost posameznih organizacij združenega dela za izvajanje varstvenih in drugih ukrepov za preprečevanje invalidnosti, zahteva večje spremembe v dosedanji ureditvi. Cilj teh sprememb je razviti preventivno varstvo pri delu in v zvezi z delom, zmanjševati nesreče pri delu, s tem pa tudi število uživalcev invalidskih pokojnin ter doseči večje vključevanje delovnih invalidov v delovni proces.

Razen rizika popolne izgube delovne zmožnosti in v teh primerih pravice do invalidske pokojnine, bi naj uresničevanje vseh ostalih pravic, to je pravice do zaposlitve in ustrezne prerazporeditve, pravice do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ter s tem v zvezi pravice do nadomestila osebnega dohodka, postalo sestavina odnosov medsebojne odvisnosti in združenosti delavcev pri delu v organizaciji združenega dela.

Da bi zagotovili uspešno zaposlitev oziroma prerazporeditev ter uspešno prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo invalidne osebe, je v predloženem zakonu predlagana tudi omejitev uživanja in prenehanja teh pravic v izogib primerom v praksi, neupravičenega izkoriščanja ugodnosti iz invalidskega zavarovanja kljub zadostnim psihofizičnim sposobnostim delovnega invalida za delo.

S predloženim gradivom predlagamo tudi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vseh kmetov v SR Sloveniji, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic. Gre za kategorijo delovnih ljudi, ki edina v SR Sloveniji doslej ni bila obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovana. Na podlagi ustave in zakona o združenem delu je določen družbenoekonomski položaj združenih in nezdruženih ali drugih kmetov. Za razliko od družbenoekonomskega položaja združenih kmetov, ki imajo položaj delavcev v združenem delu, je nezdruženim kmetom zagotovljen v načelu enak družbenoekonomski položaj. Zato je obveznost pokojninskega in invalidskega zavarovanja združenih kmetov določena že z zveznim zakonom, hkrati pa tudi možnost uvedbe obveznega zavarovanja za nezdružene kmete s tem, da je ureditev prepuščena republikam in avtonomnima pokrajinama.

Ker je v SR Sloveniji leta 1972 bilo uvedeno obvezno starostno zavarovanje kmetov, prehodno predlagamo nadaljnje uživanje pravice iz tega zavarovanja tako uživalcem kot tistim kmetom zavarovancem, ki so stari nad 6o let.

Upoštevajoč vse omenjene razloge ter smernice družbenopolitičnih organizacij in stališča Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, predlagamo, da kmete vključimo v enoten sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, predlagamo obvezno zavarovanje vseh tistih kmetov, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, ne glede na dohodek, ki ga ustvarijo na kmetiji.

Zavarovalne osnove naj bi bile določene v takem razponu, da bo prispevke po lastni presoji glede višine zmogel tudi ekonomsko šibak kmet, od te višine prispevka pa bo odvisen tudi obseg njegovih pravic, starostne, družinske ali invalidske pokojnine.

Za pospeševanje združevanja dela, sredstev in zemlje predlagamo, da so združenim kmetom zagotovljene vse uresničljive pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugim kmetom pa le pravica do starostne, družinske in invalidske pokojnine. Slednji prav tako ne bi imeli pravice do zajamčene pokojnine, varstvenega dodatka, medtem ko bi zajamčeno borčevsko pokojnino prejemali na sedanjih osnovah.

Po predhodnih ocenah predlagano zavarovanje vseh kmetov ne pomeni večjega bremena za združeno delo. Večje število zavarovancev, ki bodo šele čez leta uveljavili svoje pravice, bo že sedaj zagotavljalo sredstva za sedanje uživalce kmečkih pokojnin in za potencialne uživalce osebne pokojnine.

V republiki Sloveniji je približno 126.ooo aktivnega kmečkega prebivalstva, od tega 54.ooo združenih in približno 35.ooo kmetov-kooperantov, ki imajo po predpisih ter ob izpolnjevanju z njimi določenih pogojev status združenega kmeta in so obvezno vključeni v zavarovanje že po zveznem zakonu. Preostalo število aktivnih kmečkih prebivalcev je zato bistveno manjše od števila tistih, ki po veljavnem sistemu še niso vključeni v zavarovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! S predlaganim sistemom bo določanje pravic pokojninskega in invalidskega zavarovanja in združevanja potrebnih sredstev za njihovo uresničevanje v celoti prerastlo v integralni del celovitega sistema samoupravnega družbenega planiranja, postalo bo sestavni del planov temeljnih organizacij združenega dela in planov družbenopolitičnih skupnosti, upokojenci in delavci v združenem delu pa v položaj subjekta teh odnosov.

Sporazumno urejeni odnosi in delegatski sistem bodo delavcem zagotavljali neodtujljivost pravice planiranja in upravljanja s sredstvi v samoupravni interesni skupnosti vse dotlej, dokler jih upokojenci in drugi upravičenci ne prisvojijo kot pokojnino ali v drugi obliki.

Viri sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so določeni z zveznim zakonom, s prispevkom iz osebnega dohodka in prispevkov iz dohodka temeljne organizacije združenega dela, drugih organizacij in skupnosti. Razmerje med njimi pa urejajo republike in avtonomni pokrajini.

Izhodišče, da sistem temelji na minulem delu, prihaja do izraza tudi pri zagotavljanju sredstev. V predlogu je predvideno večje zajemanje sredstev iz dohodka tozd s posledico, da bodo več sredstev prispevali delavci temeljnih organizacij združenega dela, ki razpolagajo z večjim obsegom minulega dela, ki jim omogoča dosegati večji dohodek.Tudi v bodoče se bodo sredstva zagotavljala s srednjeročnim sporazumom o temeljih plana in vsakoletnim finančnim načrtom samoupravne interesne skupnosti, ki bo upošteval možnosti združenega dela ter pravice upokojencev in invalidov.

Predvidena sta tudi dva dodatna vira sredstev. Eden je prevzet iz zakona o starostnem zavarovanju kmetov in gre za prispevek, ki se plača, če kmetijsko zemljišče preide od kmeta v last pravne ali fizične osebe, ki ni kmet in to v dogovorjeni višini katastrskega dohodka od tega zemljišča.Drugi pa je prispevek iz minulega dela od zemlje, ki naj bi ga plačevali tisti, ki niso kmetje, pa posedujejo kmečko zemljo in to iz dohodka.

Poleg omenjenih novosti na področju invalidskega varstva ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov so predvidene novosti tudi v posameznih institutih. Pomembnejše med njimi so: pravice do minimalne oziroma zajamčene pokojnine, predčasne upokojitve, izenačitve izvenzakonske skupnosti z zakonsko o pridobitvi pravice do družinske pokojnine, vštevanje služenja vojaškega roka v JLA nad 24 mesecev v pokojninsko dobo.

Pravico do minimalne oziroma zajamčene pokojnine naj bi imeli vsi tisti s polno pokojninsko dobo in v primerih invalidske upokojitve, če je ta posledica nesreče pri delu oziroma poklicne bolezni. Ta pokojnina naj ne bi bila nižja,kot znaša zadnji znesek ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov po zakonu o zajamčenem osebnem dohodku.

Odločali in odločili boste, ali naj se na ozemlju republike Slovenije ponovno uvede možnost predčasne upokojitve. To pomeni, da se lahko uveljavi pravica do pokojnine pri pet let manjši starosti in pet let krajši pokojninski do-

bi, torej ženske pri 5o letih in 3o letih pokojninske dobe in moški pri 55 letih in 35 letih pokojninske dobe.V tem primeru, tako določa zvezni zakon, se pokojnina odmeri glede na pokojninsko dobo in zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj do izpolnitve starosti, predvidene po splošnih pogojih za pridobitev pravice do pokojnine.

Predvideno je, naj bi se zmanjšala za procent, ki ga določi skupnost, torej, ki ga določijo zavarovanci sami v samoupravnem postopku. Mnenja in stališča o predčasni upokojitvi so različna. Doslej ta institut ni bil vpeljan le v SR Črni gori, Bosni in Hercegovini in Sloveniji, kar je povzročalo negodovanje in oceno, da gre za neenakost glede temeljnih pravic. V postopku priprave predloga za izdajo zakona so bili zato zavrnjeni predlogi uvedbe tega instituta glede na težje pogoje dela. Prišlo bi do razlik ne le med posameznimi republikami in avtonomnima pokrajinama, temveč tudi med posameznimi organizacijami združenega dela oziroma panogami.

Ko se boste odločali o tem vprašanju, velja tudi upoštevati, da je v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja že vgrajen inštitut štetja zavarovalne dobe s povečanjem na delih in nalogah, ki so težka in za zdravje škodljiva. Tudi postopek ugotavljanja, kdaj gre za težja dela in naloge, bi bil drag in dolgotrajen, kajti to lahko presojajo le strokovne institucije na podlagi strokovnih analiz.

Način uvedbe predčasne upokojitve je zato predložen v takšni obliki, kot so doslej znane v ostalih republikah in avtonomnima pokrajinama z razliko, naj bi o procentu zmanjšanja odločali zavarovanci s samoupravnim splošnim aktom. Tako so torej uvedba tega instituta kot tudi način in pogoji odvisni izključno od mnenj in stališč delovnih ljudi, izraženih in sprejetih v delegatskih sredinah.

V skladu z novostmi, ki jih je prinesla rodbinska zakonodaja, glede na razvoj odnosov na tem področju, predlagamo izenačitev izvenzakonske skupnosti z zakonsko o pridobitvi pravice do družinske pokojnine. Obstoj takšne skupnosti pa bo presojalo redno sodišče v nepravdnem postopku.

Nova republiška zakonodaja naj bi uredila tudi vprašanja vštevanja služenja vojaškega roka v JLA nad 24 mesecev v pokojninsko dobo. K temu nas zavezuje tudi sklep republiške Skupščine ob sprejemu sedaj veljavnega zakona, naj bi se proučile možnosti štetja v pokojninsko dobo obdobja služenja vojaškega roka ter številni predlogi, dani v postopku priprave predloga za izdajo zakona.

Velja poudariti, da podrobnejše kvantifikacije posameznih rešitev v tej fazi postopka še niso izdelane, kljub temu pa ugotavljamo, da ne gre za širitev pravic, ki bi zahtevale večja, dodatna sredstva.

Tovarišice in tovariši delegati! Kolikor bodo podprte predlagane sistemske rešitve in temeljna izhodišča, bo na le-teh oblikovan nov republiški zakon v mejah pristojnosti, vse podrobnejše rešitve in konkretizacije pravic pa urejene v samoupravnem postopku s samoupravnimi in splošnimi akti. Kot je iz predloga za izdajo zakona razvidno, bo z novim zakonom dana možnost po samoupravni poti poiskati in zagotoviti najustreznejše rešitve. Temeljno vodilo za nadaljnje delo naj bi bilo oblikovanje sistema, ki bo čimbolj sledil samoupravnemu in družbenoekonomskemu položaju delavcev v združenem delu glede pravic pa tudi materialnih pogojev, ki jih dosegamo.

Za razpravo in sklepanje o tem predlogu je pomembno tudi obvestilo, da je bil predlog za izdajo tega zakona z nekaterimi dopolnilnimi in spreminjevalnimi predlogi podprt na seji Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, v svetih Predsedstva Republiške konference SZDL, skupščine Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in skupščine Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, danes pa tudi v skupščini Samoupravne interesne skupnosti socialnega varstva. V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da predloženi predlog za izdajo po razpravi sprejmete. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Slavko Rajh, področje gospodarstva, 7. okoliš, Kamnik.

S l a v k o R a j h : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Občinski sindikalni svet Kamnik je o predlogu za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju organiziral javno razpravo. Na javni razpravi so bile dane pripombe in sprejeta stališča, ki sta jih obravnavali na seji dne 24.9.1982 tudi skupini delegatov za Zbor združenega dela, področje gospodarstva, 7. okoliš in Zbor občin iz občine Kamnik in jih v celoti sprejeli.

Tretji del, 23. teza: upošteva naj se varianta in naj se 23. teza črta.

25. teza: V prvem odstavku se besede "zneske ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov" nadomestijo z besedami "zajamčenega OD". Le-to namreč predstavlja realnejšo osnovo.

Drugo poglavje: 26. člen ostane v veljavi, varianta naj se črta.

Peto poglavje, 46. teza: Predlagamo, da ostane v varianti, varianta 45 let starosti za ženske.

47. teza: Morda bi bilo smiselno starostno mejo moških in žensk približati, zato predlagamo za moške starostno mejo 5o let.

Šesto poglavje: Pokojnine naj se usklajujejo s čim manjšim zamikom.

Drugi del 16.teze: Podpiramo varianto v oklepaju - možen s stečaji.

Osmo poglavje, 63. teza: Varianta se črta, teze ostanejo v veljavi.

74. teza: V veljavi naj ostane varianta, teza naj se črta.

Četrti del, 9o. teza: Uveljavljeno je, da se čas prestajanja kazni zapora oziroma čas brez podlage odvzete prostosti in čas brezposelnosti po odpustu s prestajanja kazni, ki je v zvezi z neupravičeno obsodbo in ni nastala po krivdi oškodovanca, všteva v zavarovalno dobo, naj bo avtomatsko urejeno brez nepotrebnih postopkov.

95. teza: Vštevanje časa služenja vojaškega roka v JLA v zavarovalno dobo naj uredi zvezni zakon, sicer pa predlagamo, da se všteva služenje vojaškega roka, ki je daljši od 15 mesecev.

V razpravi se je izoblikovalo tudi mnenje, da je postopek ugotovitve oziroma uveljavitve obstoja izvenzakonske zveze potrebno uskladiti z drugimi zakonskimi predpisi. Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Jurij Lozar, področje gospodarstva, 2o. okoliš, Ajdovščina.

J u r i j L o z a r : Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati skupine delegatov Zbora združenega dela s področja gospodarstva, 2o. okoliš in skupine delegatov za Zbor občin iz občine Ajdovščina smo ob obravnavi predloga za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ugotavljali, da bo potrebno besedilo zakona še temeljito proučiti in pretehtati. Prav gotovo mora biti varstvo delovnih invalidov poglavitna skrb organizacij združenega dela, prenašanje obveznosti nanje pa bi pomenilo za posamezne sredine prevelike obveznosti. Zato menimo, da bi v takih primerih morali zagotavljati solidarnost širših sredin.

Nadalje ugotavljamo, da obstajajo številna vprašanja pri predlaganih rešitvah za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov. O tem vprašanju bomo organizirali širše razprave ter pisno posredovali pripombe. Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Bruno Orbanič, socialno-zdravstveno področje, 6. okoliš, Koper.

B r u n o O r b a n i č : Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov 6. okoliša prosvetno-kulturnega in social-

no-zdravstvenega področja sta na seji 24.9.1982 ob obravnavi predloga za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter mnenja in stališča k temu aktu, ki so bila izoblikovana v razpravi v organih Zveze sindikatov v občini Koper, podprli vsa stališča. Svojih predlogov skupini nista imeli.

Imamo pa naslednjo pripombo.Menimo, da ni pravilno, da bi zakon dopuščal možnost nadaljevanja dela oziroma delovnega razmerja za tiste delavce, ki so dosegli polno pokojninsko dobo.

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Mislim, da je bila pravilna odločitev delegata, da ni prebral celotne razprave. Predloženo razpravo bomo posredovali predlagatelju. Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izkoristil bom priložnost in oddal svojo razpravo v pismeni obliki in s tem prispeval k krajši seji zbora.

Povedati pa bi želel naslednje. Delegati smo ob razpravi menili, da bo v nadaljnji fazi priprave osnutka zakona potrebno opraviti zelo široko javno obravnavo, ki naj bi temeljila na konkretizaciji predlaganih usmeritev, čimvečji enotnosti temeljnih pravic invalidskega in pokojninskega zavarovanja v jugoslovanskem prostoru ter analizah, ki naj bi pokazale smeri možnega sprejemanja posameznih rešitev. Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Franc Kolmanič, področje gospodarstva, 42. okoliš, Maribor-Tezno.

F r a n c K o l m a n i č : Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi bom kratek glede na to, da smo naše pripombe posredovali že pisno. Rad bi opozoril samo na nekatere splošne pripombe, ki so verjetno zanimive tudi za druge organizacije združenega dela.

S prenosom obveznosti varstva zavarovancev z zmanjšano delovno zmožnostjo v pristojnost organizacije združenega dela v celoti, ko organizacija združenega dela s svojimi samoupravnimi akti uredi pogoje, način in postopek za uveljavljanje sredstev, bo socialna varnost posameznega delavca-invalida občutno ogrožena. Organizacije združenega dela bodo glede na svoje možnosti in ustvarjeni dohodek oblikovale sredstva za te namene ter določale višino denarnih nadomestil, s tem pa bo ustvarjena neenakost med zavarovanci z zmanjšano delovno zmožnostjo.

Predlagamo, da se v zakonu jasno opredelijo in razmejijo pristojnosti skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja in organizacij združenega dela glede varstva zavarovancev z zmanjšano delovno zmožnostjo - invalidov, in sicer tako, da se nadomestila in zagotavljanje sredstev še naprej ureja enotno prek skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja.

Kot eden od ukrepov za prevencijo invalidnosti naj bi bila tudi dana možnost uvedbe skrajšanega delovnika, s katero bi tiste, ki jih ni mogoče z zdravstvenimi ukrepi v polnosti rehabilitirati, kompenzirali z benificiranjem delovne dobe in omogočili sprotno in kontinuirano obnavljanje delovne zmožnosti delavcev. Normativno urejanje tega problema neposredno sicer ne sodi v ta zakon. Predlagamo pa, da organi družbenopolitične skupnosti nakazane rešitve ponovno proučijo in uredijo z ustrezno zakonodajo. Ostale pripombe so posredovane pisno.Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Besedo ima Leopold Zupan, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

L e o p o l d Z u p a n : Skupina delegatov je obravnavala predlog za izdajo zakona in ima predvsem naslednja načelna stališča.

1. Zaradi pomembnosti gradiva je potrebno, da se postopek sprejemanja zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju uresniči v treh fazah in da se za javno razpravo nameni dovolj časa.

2. Javna razprava, v kateri bodo sodelovale vse organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in ostale zainteresirane strukture, naj bo izvedena ob obravnavi zakonskega osnutka. Gradivo za javno razpravo mora biti dopolnjeno in izpopolnjeno. Doseči je treba večjo jasnost in konkretnost celotne vsebine. Dodane naj bodo še ustrezne analize, informacije in finančni izračuni.

3. Teze predvidevajo precejšnje spremembe na področju obsega obvezno zavarovanih oseb in pravic zavarovancev. Prav tako navajajo drugačno porazdelitev obveznosti. Lahko ugotovimo, da gre za širjenje in večanje pravic in tudi obveznosti, čeprav smo se v planskih in drugih dokumentih opredelili proti tej možnosti na področju vseh družbenih dejavnosti. Dejanske materialne možnosti delavcev, organizacij združenega dela, kmetov in ostalih kategorij prebivalcev v naslednjih letih, uresničenje vseh sprememb in novosti ne bodo omogočale.

Za javno razpravo je treba pripraviti konkretne podatke o vseh finančnih posledicah in za ponazoritev navesti nekatere primere, kot prispevek za kmečkega zavarovanca. Tako pripravljeno gradivo bo omogočalo konstruktivno in realno razpravo. Proučiti bi morali utemeljenost postopnega oziroma časovno odmaknjenega uresničevanja posameznih določil novega zakona.

Na ta način bi lahko dosegli tudi daljšo veljavnost zakona. Postopne rešitve naj bodo vključene v končne določbe.

4. Republiški zakon naj ureja zadeve, ki morajo biti enotno urejene v Sloveniji, torej kar je splošnega družbenega pomena, vse ostale pa naj bodo predmet samoupravnega urejanja.

V republiškem zakonu naj se ne ponavljajo določbe zveznega zakona, ker se sicer izgubi jasen pregled nad specifičnostmi, ki jih urejamo z republiškim aktom, na primer združevanje kmetov.

Upoštevati je treba tudi korelacije s predpisi s področja dela, zaposlovanja in invalidske problematike. Kljub zveznemu zakonu je treba zagotoviti še usklajenost republiških zakonov oziroma avtonomnih pokrajin.

5. Utemeljena je usmeritev, naj se varstvo delovnih invalidov uresničuje tam, kjer invalidizacija nastaja.

Z vsebinskega in materialnega vidika je treba opredeliti določnejše naloge in obveznosti, ki jih bo združeno delo sposobno uresničevati, na primer zagotavljanje prekvalifikacije ali dokvalifikacije oziroma ustreznih zaposlitev invalidov v majhnih organizacijah združenega dela.

6. Obvezno bo zavarovanje vseh kmetov in članov njihovih gospodarstev. Osnova za plačevanje prispevkov bo praviloma njihov ugotovljen osebni dohodek.

Ob tem je treba pričakovati metodološke težave, saj doslej ne poznamo kategorije osebnega dohodka pri kmetu, ki se ukvarja s kmetijstvom kot svojim edinim in glavnim poklicem. Obstajajo še druge nejasnosti v zvezi s statusom kmeta. Znane bi morale biti obveznosti združenega dela zaradi uresničevanja solidarnosti.

7. Možnost predčasne upokojitve je utemeljena, vendar ob uveljavljanju strogih meril in ob selektivnem izvajanju. Med republikami je treba doseči soglasje o enotnih odbitnih postavkah. Oceniti je treba tudi vpliv predčasnega upokojevanja za invalidsko upokojevanje.

8. Podaljševanje delovnega razmerja po polni pokojninski dobi ni smotrno omogočiti in spodbujati glede na zaostrene možnosti zaposlovanja. Mišljeni so mladi delavci. Nikakor pa ne bi smeli prizadeti borcev NOV.

9. Dokupovanje let naj bo omogočeno le v primerih, če je povezano z ugotavljanjem socialne varnosti zavarovancev.

Skupina je sprejela še nekaj konkretnih pripomb k besedilu posameznih tez, vendar jih ne bom bral, pač pa jih posredujem pisno.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Leopoldina Kaluža, področje gospodarstva, 28. okoliš, Trbovlje.

L e o p o l d i n a K a l u ž a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 28. okoliš, področje gospodarstva je obravnavala predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju na podlagi predhodnih obravnav v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov in samoupravnih organih v tozd ter oblikovala nekaj načelnih in vsebinskih pripomb. Svojo razpravo bom skrajšala, povedala bi le nekaj pripomb.

Osnutek republiškega zakona mora biti pravno-tehnično boljše pripravljen, kot je v sedanji fazi. S tem zakonom mora biti celovito urejeno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v republiki, kar pomeni, da bi osnutek vseboval tudi določila iz zveznega zakona.

Hkrati z osnutkom zakona je treba oblikovati teze statuta Skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja, da bo omogočena kvalitetna in celovita razprava. Te pripombe so bile usmerjene predvsem v to, da bi zagotovili celovit pregled nalog in opravil na področju invalidsko-pokojninskega zavarovanja kakor tudi pristojnosti posameznih nosilcev.

Opozorila bi, da imamo nekaj dopolnitev s področja rudarstva glede invalidov, glede dela po upokojitvi in glede učne dobe, ki pa smo jih predložili v pisni obliki.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Majda Dolenc, področja gospodarstva, 4o. okoliš, Maribor-Tabor.

M a j d a D o l e n c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Maribor-Tabor je obravnavala predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in daje naslednje pripombe.

Podpiramo predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, saj predvideva uskladitev sistema z ustavo in zakonom o združenem delu na eni strani, na drugi strani pa tudi odpravlja določene pomanjkljivosti, ki so se kazale v izvajanju dosedanjega zakona v praksi.

Ker so naslednje točke obravnavali že govorniki pred menoj, bi želela poudariti samo naslednje.

V zvezi s 7. poglavjem, 48. teza, prvi odstavek menimo, da naj otrok pridobi pravico do družinske pokojnine in jo lahko uživa do konca rednega študija, ne pa do 15. leta, kot predvideva teza. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Jože Lukšič, področje gospodarstva, 25. okoliš, Novo mesto.

J o ž e L u k š i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Svojo razpravo bi oddal le v pisni obliki.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! S tem je lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki dnevnega reda izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. Ker iz razprave ni bilo mogoče razbrati, da bi posamezni razpravljalci zahtevali spremembe ali dopolnitve sklepa in ker tudi iz sporočila, ki mi ga je poslal predsednik Druž-

benopolitičnega zbora, izhaja, da naša stališča niso v nasprotju s stališči, ki jih je sprejel Družbenopolitični zbor, predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (lo8 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero le-to ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije.

Odločbo je predložilo Ustavno sodišče SR Slovenije. K odločbi ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih razpravljalcev k tej točki ni. Želi kdo razpravljati?(Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela jemlje na znanje odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero le-to ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s pripombami delovnih teles Skupščine pripravi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usmerjenem izobraževanju s predlogom zakona.

Želi o predlaganem sklepu kdo razpravljati?(Nihče.) Prosim, da o njem glasujemo.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (lo7 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o določitvi sestave uredniškega odbora Poročevalca, o določitvi njegovih nalog in o imenovanju članov uredniškega odbora.

Predlog odloka je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o določitvi sestave uredniškega odbora Poročevalca, o določitvi njegovih nalog in o imenovanju članov uredniškega odbora.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (lo2 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o določitvi sestave uredniškega odbora Poročevalca, o določitvi njegovih nalog in o imenovanju članov uredniškega odbora sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za četrto trimesečje 1982.

Dovolite mi, da k predloženemu periodičnemu delovnemu načrtu Zbora združenega dela za IV. trimesečje 1982 posredujem krajšo obrazložitev.

Po 241. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije zbori Skupščine SR Slovenije na podlagi letnega delovnega programa določijo periodični delovni načrt svojega dela. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela za IV. trimesečje 1982 izhaja pretežno iz letnega programa dela zborov za leto 1982.

V periodični delovni načrt so vključene tudi nekatere aktualne naloge s področja uresničevanja planskih nalog in stabilizacijske politike v letošnjem letu. V programu dela za letošnje leto si je Skupščina kot temeljno nalogo zastavila, da bo mimo konkretno programiranih nalog sproti spremljala uresničevanje stabilizacijske politike. Te naloge je delno že uresničila, vrsta pa jih še izhaja iz že sprejetih sklepov in stališč, kar bo obravnavano prav v tem trimesečju ob obravnavi planskih aktov.

Glede na to je bil že predloženi periodični delovni načrt deležen v postopku dosedanjih obravnav nekaterih dopolnitev. Tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je opozoril na nekatere spremembe, ki so se pojavile v zvezi z uresničevanjem naših prizadevanj za stabilizacijo družbenopolitičnih in gospodarskih razmer. Ob tem je potrebno še posebej opozoriti, da periodični delovni načrt ne vsebuje vseh vprašanj, ki bi jih po letnem programu dela zborov Skupščine SR Slovenije za leto 1982 moral vsebovati, ker je bilo ob pripravi periodičnega delovnega načrta v neposrednem sodelovanju z Izvršnim svetom ugotovljeno, da vprašanja ne bodo pravočasno predložena Skupščini oziroma da niso v tem obdobju prioritetnega pomena. Medtem ste že prejeli sklic sej zbora za 14. in 26. oktober in ste opazili nekatere spremembe.

Za sejo zbora 14.lo. sta predlagani dve pomembni informaciji Izvršnega sveta, in sicer o uresničevanju zveznih intervencijskih zakonov o omejevanju nekaterih oblik porabe in o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do zveznega proračuna in o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982, s posebnim poudarkom na oskrbi z energetskimi gorivi.

Poleg tega so uvrščeni na to sejo še nekateri zakoni iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin, ki pa jih ne bom podrobno našteval.

Analiza o uresničevanju akcijskega programa boja proti alkoholizmu bo obravnavana na seji Zbora združenega dela 26. oktobra in ne 14. oktobra, kot je bilo prvotno predvideno. Na seji zbora 26. oktobra bo obravnavan tudi predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1982.

Nadalje je predlagana sprememba v datumu seje, ki je bila predvidena za 24. november 1982. Ta seja naj bi bila 17. novembra 1982. leta. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je namreč opozoril na problem upoštevanja 45-dnevnega roka v primeru, ko je treba planske akte sprejeti do konca leta. S to spremembo bo tako nekoliko skrajšana obravnava osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za prihodnje leto - na voljo bo okoli pet tednov - omogočena pa bo daljša razprava za predlog tega akta, ki naj bi bil sprejet 27. decembra 1982. leta.

Na sejo zbora 17. novembra 1982 je potrebno vključiti še predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona, ker gre za uskladitev s sprejetim medrepubliškim dogovorom na področju davčne politike.

Posebej naj opozorim, da je nekoliko daljši tudi rok za obravnavo predloga sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Razlogi za to kasnitev so podrobno navedeni v pismu Izvršnega sveta. Problem pa predstavljajo tudi zvezni planski akti, kjer bodo verjetno tudi krajši roki, kot jih določa poslovnik.

Na seje zborov bo potrebno uvrščati tudi nekatere akte samoupravnih organizacij in skupnosti, ki jih Skupščina na podlagi veljavne zakonodaje potrjuje oziroma daje soglasja.

V predlogu periodičnega delovnega načrta je tudi nekaj napak, tako v naslovih, fazah obravnave, kot v določitvi pristojnih delovnih teles, na kar so opozorili Izvršni svet in delovna telesa Skupščine.

Predlagam, da predlog periodičnega delovnega načrta obravnavate ter s svojimi predlogi, pripombami in stališči prispevate k njegovi izpopolnitvi. V poslovniku določeno skupino delegatov za pripravo periodičnega delovnega načrta pa pooblastite, da na podlagi danih predlogov pripravi prečiščeno besedilo periodičnega delovnega načrta za objavo v Poročevalcu.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? K razpravi se je prijavil tovariš Franc Gašper, področje obrti, 5. okoliš, Maribor.

Ker je tovariš Gašper moral oditi, bom sam posredoval njegovo razpravo.

F r a n c G a š p e r : Pripombe k periodičnemu načrtu dela Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje.

Zakon o davkih občanov je uvrščen kot predlog za zadnjo sejo v letošnjem letu, to je dne 15.12.1982. Upoštevajoč zgodovino dosedanjih obravnav v Skupščini, spremembe, ki so nastale od zadnje obravnave in število amandmajev ob dosedanjih razpravah ter dejstvo, da je bil že večkrat umaknjen z dnevnega reda skupščine, predlagamo, da se zakon o davkih občanov uvrsti predhodno na eno od sej v mesecu novembru ali oktobru kot delovni osnutek predloga zakona o davkih občanov.

Ob tej razpravi bi se izpostavila še odprta vprašanja, sicer pa se lahko pripeti, da 15.12.1982 zaradi preobilice amandmajev zakon ponovno ne bo sprejet.

Želi morda še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982 se sprejme.

2. Zbor pooblašča skupino delegatov iz tretjega odstavka 241. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, da na podlagi predlogov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter razprave delegatov na seji zbora pripravi prečiščeno besedilo periodičnega delovnega načrta zbora, ki se objavi v Poročevalcu.

Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 1 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na statut Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Statut je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

K statutu ste prejeli predlog odloka o soglasju k spremembam statuta Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Na klop ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k sklepu o spremembah statuta. Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino je danes predložila prečiščeno besedilo sprememb in dopolnitev njihovega statuta. Gre za pravno-tehnično uskladitev na podlagi izraženih pripomb v razpravah o tem aktu in ne za vsebinske spremembe. Zato predlagam, da je predmet obravnave omenjeno prečiščeno besedilo.

Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k spremembam statuta Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k spremembam statuta Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino soglasno sprejet.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti.

Samoupravni sporazum in statut sta bila objavljena v Poročevalcu št. 15. Predložila ju je Skupščini v obravnavo Kulturna skupnost Slovenije. K samoupravnemu sporazumu in statutu ste prejeli pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog odloka o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in njenemu statutu.

Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in njenemu statutu.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in njenemu statutu soglasno sprejet.

Ker so delovna telesa Skupščine in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagali k aktoma še nekaj pripomb, ki se nanašajo na izpopolnitev in izboljšavo določb, predlagam, da v zvezi s tem zbor sprejme še naslednji sklep:

Kulturna skupnost Slovenije naj v skladu s pripombami in predlogi delovnih teles Skupščine in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije spremeni in dopolni samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti ter o tem poroča Skupščini SR Slovenije.

Želi morda o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Skupščina SFR Jugoslavije.

K predlogu zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog odloka o soglasju, o katerem bomo glasovali.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav ni. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja, s protokolom.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja,s protokolom soglasno sprejet.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo soglasno sprejet. S tem je Franc Hočevar imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo.

Predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani soglasno sprejet. S tem je Ana Pogačnik-Komar izvoljena za sodnico Vrhovnega sodišča SR Slovenije in s 3o. septembrom razrešena dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Ljubljani.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu.

Predlog sklepa ste prejeli. Želi o predlogu sklepa kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanje zdravstvenega varstva v SR Sloveniji.

Predlog sklepa ste prejeli danes na klop. Želi o predlogu sklepa kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje, 7. okoliš, Kamnik bo odgovoril Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance. Glede na pozno uro pa predlagam zboru, da se o delegatskih vprašanjih in predlogih dogovorimo, da predstavniki Izvršnega sveta na vsa ta vprašanja in tudi vsa vprašanja, ki so bila pismeno posredovana, odgovore v pisni obliki, ki jih bomo objavili v Poročevalcu. (Ploskanje.) Se zbor s predlogom strinja? (Se strinja!) Odgovore na danes postavljena vprašanja pa bomo posredovali na prihodnji seji. Želi še kdo postaviti kakšno vprašanje? (Ne.)

Poleg delegatskih vprašanj smo prejeli še pobudo skupine delegatov, gospodarsko področje, 5. okoliš, Ljubljana Vič-Rudnik. To pobudo bomo posredovali Izvršnemu svetu, delegatom v Zveznem zboru Skupščine SFRJ in delegaciji v Zboru republik in pokrajin.

S tem lahko zaključim tudi to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom, pri predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih pa smo usklajeni tudi s Skupnostjo socialnega varstva Slovenije, ki je danes popoldne sprejela ta zakon.

Ker je s tem dnevni red današnje seje zbora izčrpan, se vam zahvaljujem za udeležbo in za razpravo na seji ter zaključujem 6. sejo Zbora združenega dela.

(Seja zbora je bila končana ob 18.2o.)

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

7. SEJA

(13. OKTOBRA 1932)

Predsedoval: Martin M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 16.o5.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Ker je v mali dvorani skupno zasedanje Družbenopolitičnega zbora in Predsedstva SZDL Slovenije, sva se s predsednikom Zbora občin dogovorila, da v istih prostorih opravimo uvodne zadeve. Po potrditvi dnevnega reda bo skupno zasedanje, na katerem bomo poslušali uvodno besedo tovariša Janeza Zemljariča. Prosim, da sprejmete to informacijo z razumevanjem.

Pričenjam 7. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 93. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Sejo sem sklical za 14. oktober 1982. Ker je na isti dan sklicana tudi seja Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, ki sprejema nekatere zakone na podlagi soglasij republik in avtonomnih pokrajin, je bilo potrebno začetek seje premakniti na današnji dan. O tem sem vas obvestil z dopisom z dne 8.1o.1982. Danes bomo obravnavali najprej nekatere akte iz pristojnosti Skupščine SFR Jugoslavije, jutri pa bomo nadaljevali sejo z obravnavo ostalih aktov, ki so navedeni v predlogu dnevnega reda.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo: za predsednika Edvina Kosiča, za člana pa Marijo Bukovec in Bojana Boštjančiča.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 7. sejo Zbora združenega dela izvoljeni predlagani delegati.

Prosim komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor.

Na današnjo sejo so vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, Narodne banke Slovenije, Službe družbenega knjigovodstva Slovenije in Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije.

Na sejo so vabljeni tudi člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ in poročevalci Odbora za finance, Odbora za družbenoekonomske odnose, Zakonodajno-pravne komisije in skupine delegatov za spremljanje uresni-

čevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja je opravila svoje delo, zato prosim presednika komisije tovariša Kosiča, da zboru poroča.

E d v i n K o s i č : Tovariš predsednik! Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 126 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 87 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja lo delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 9 delegatov, s kmetijskega področja lo delegatov, z obrtnega področja 4 delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov, s področja oboroženih sil en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje, 2. okoliš - 1 delegat, 6. okoliš - 1 delegat, 15. okoliš - 1 delegat, 18. okoliš - 1 delegat, 4o. okoliš - 1 delegat 44. okoliš - 1 delegat, 45. okoliš - 2 delegata; skupaj 8 delegatov. Prosvetno-kulturno področje: 1. okoliš - 1 delegat, 8. okoliš - 1 delegat, 9. okoliš - 1 delegat; skupaj 3 delegati. Socialno-zdravstveno področje: 2. okoliš - 1 delegat, 4. okoliš - 1 delegat, 8. okoliš - 1 delegat, 3. okoliš - 1 delegat; skupaj 4 delegati. Kmetijsko področje: 1. okoliš - 1 delegat, 6. okoliš - 1 delegat, 7. okoliš - 1 delegat, 8. okoliš - 2 delegata, 9 okoliš - 1 delegat, lo. okoliš - 2 delegata; skupaj 8 delegatov. Obrtno področje: 2. okoliš - 1 delegat.

Navzočih torej ni 24 delegatov.

Komisija je pregledala predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificirana.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi morda kdo o poročilu razpravljati? (Ne želi.) Ker ni nobeno pooblastilo sporno, bomo o poročilu glasovali v celoti.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 7. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 7. seje Zbora združenega dela.

Z dopisom z dne 4.lo.1982 sem vas obvestil, da prelagam obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vlaganju sredstev tujih oseb v domače organizacije združenega dela na 8. sejo zbora, ki bo 26. tega meseca, ker bo na tej seji obravnavan tudi osnutek zakona o dopolnitvah zakona o dolgoročni proizvodni kooperaciji, poslovno-tehničnem sodelovanju ter pridobitvi in odstopu materialne pravice do tehnologije med organizacijami združenega dela in tujimi osebami. Gre za povezano problematiko, zato je utemeljena sočasna obravnava.

Nadalje vas obveščam, da je Odbor za družbenoekonomski razvoj predlagal, da tudi informacijo o uresničevanju zveznih intervencijskih zakonov o omejevanju nekaterih oblik porabe in o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do zveznega proračuna preložimo na sejo 26. oktobra 1982, ker jo je po mnenju odbora potrebno še dopolniti.

Predlagam, da navedeno informacijo obravnavamo na naslednji seji. S tem bo omogočena tudi širša razprava, ki je zaradi kratkega roka ni bilo mogoče opraviti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pismeno umaknil svoj predlog, da se predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja obravnava po skrajšanem postopku. Danes ste prejeli pismeni predlog, da se predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja z osnutkom zakona in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnem pravobranilstvu odložita z dnevnega reda, ker bo potrebno na predlog Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve nekatera vprašanja še razjasniti. Predlagam, da sprejmemo ta predlog.

Hkrati predlagam, da glede na predlog Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije razširimo današnjo sejo zbora še z osnutkom zakona o menjalniških poslih in prometu efektivnega tujega denarja v naši državi, z osnutkom zakona o spremembi zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, osnutkom zakona o dopolnitvah zakona o denarnem sistemu, osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona in osnutkom odloka o spremembi odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1982.

Predlagam, da se na podlagi 29. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije zbor opredeli do predlaganih razširitev.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi nihče.)

Kdor je za navedeno razširitev, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da zbor soglaša s predlaganimi razširitvami dnevnega reda današnje seje zbora.

V zvezi z navedenimi akti vas obveščam, da so strogo zaupne narave. Dobili jih boste po tem, ko bomo na ločenih sejah brez navzočnosti javnosti obravnavali ta vprašanja. Predstavniki sredstev javnega obveščanja so na seji lahko navzoči, s tem da smejo na podlagi drugega odstavka 43o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije dajati obvestila le v dogovoru s Sekretariatom za informacije.

Obveščam vas, da ste prejeli k pobudi Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih tudi predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona, ki ga je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na podlagi 3o7. člena poslovnika po skrajšanem postopku.

Če bo ta pobuda sprejeta brez bistvenih pripomb, bi lahko na tej seji obravnavali tudi ta zakon.

Glede na navedeno predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 7. seje Zbora združenega dela,

2. odobritev zapisnika 6. seje Zbora združenega dela,

3. osnutek zakona o menjalniških poslih in prometu efektivnega tujega denarja v naši državi,

4. osnutek zakona o spremembi zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino,

5. osnutek zakona o dopolnitvah zakona o denarnem sistemu,

6. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona,

7. osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1982,

8. poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji,

9. informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči,

lo. pobuda Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih.

11. poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982,

12. predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu,

13. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku,

14. pobuda Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa,

15. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2136),

16. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2132, YU-2133),

17. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo,

18. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985,

19. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985,

2o. osnutek odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979,

21. predlog dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo,

22. predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu,

23. volitve in imenovanja,

24. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev tako predlaganega dnevnega reda? (Ne.)

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na odobritev zapisnika 6. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog k zapisniku 6. seje Zbora združenega dela? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik 6. seje Zbora združenega dela odobren.

Kot sem že uvodoma rekel, bomo delo nadaljevali na skupnem zasedanju z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom. Skupno zasedanje bo vodil predsednik Družbenopolitičnega zbora dr. Ciril Ribičič.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 16.3o uri in se je nadaljevala 14. oktobra 1982 ob 9. uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujem 7. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Ker smo že včeraj izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, predlagam v komisijo iste delegate, in sicer Marijo Bukovec, Edvina Kosiča in Bojana Boštjančiča, s tem da je predsednica Marija Bukovec.

Na sejo zbora so k današnjim točkam dnevnega reda vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin SR Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti PTT prometa Slovenije, Odvetniške zbornice Slovenije ter Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Na sejo so vabljeni še člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije oziroma delegati v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije. Teh delegatov in članov delegacije danes ni na seji, ker so na seji Skupščine SFR Jugoslavije v Beogradu.

Na sejo so vabljeni tudi poročevalci delovnih teles, in sicer poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose Jurij Drnovšek, poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem Bojan Boštjančič, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose Slava Glavan, poročevalec Odbora za finance Edvin Devetak, poročevalka Komisije za pravosodje Vanja Vizjak, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Lovro Gajgar in poročevalec Zakonodajno-pravne komisije Alojz Lintner.

V zvezi z delegatskimi vprašanji vas seznanjam, da ima po poslovniku Skupščine SR Slovenije delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim upravnim organom vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila in pojasnila tudi od predsednika Skupščine, predsednikov zborov in predsednikov delovnih teles.

Prosim delegate, ki nameravajo zastaviti delegatska vprašanja, da jih posredujejo v pismeni obliki že na začetku današnje seje, da bi lahko o njih obvestili Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma ustrezne republiške funkcionarje. S tem bi jim omogočili, da na vprašanja odgovore, če bo le mogoče, že na današnji seji.

Za današnjo sejo ste prejeli na klop seznam gradiv k posameznim aktom in listo predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k posameznim točkam dnevnega reda, zato le-teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Obveščam vas, da bomo po dogovoru s predsednikom Zbora občin na skupnem zasedanju Zbora združenega dela in Zbora občin poslušali uvodno obrazložitev k poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči, ki jo bo podala republiška sekretarka za pravosodje in upravo tovarišica Kristina Kobal.

Poslušali bomo tudi uvodno poročilo predsednika Komiteja za energetiko tovariša Janeza Strniše o energetski bilanci.

Prosim predsednico Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da zboru poroča.

M a r i j a B u k o v e c : Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 135 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 88 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 11 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja lo delegatov, s kmetijskega področja 17 delegatov, z obrtnega področja trije delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov, s področja oboroženih sil en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje, 1. okoliš - 1 delegat, 2. okoliš - 2 delegata, 15. okoliš - 1 delegat, 22. okoliš - 1 delegat, 35. okoliš - 1 delegat, 44. okoliš - 1 delegat; skupno 7 delegatov. Prosvetno-kulturno področje, 1. okoliš - 1 delegat, 8. okoliš - 1 delegat; skupaj 2 delegata. Socialno-zdravstveno področje, 1. okoliš - 1 delegat, 4. okoliš - 1 delegat, 9. okoliš - 1 delegat; skupaj 3 delegati. Kmetijsko področje 7. okoliš - 1 delegat. Obrtno področje, 2. okoliš - 1 delegat, 4. okoliš - 1 delegat; skupaj dva delegata.

Skupaj je odsotnih 15 delegatov.

Komisija je pregledala predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Slišali smo poročilo komisije. Želi o poročilu kdo razpravljati? (Ne želi.)

Ker iz poročila izhaja, da ni sporno nobeno pooblastilo, bomo o poročilu glasovali v celoti.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 7. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Delo bomo nadaljevali na skupnem zasedanju z Zborom občin, in sicer ob 9.3o uri.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.2o in se je nadaljevala ob lo.lo).

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela. Preden preidemo na obravnavo 8. točke dnevnega reda bi vas želel obvestiti, da so se našemu zasedanju pridružili še trije delegati, in sicer Boris Grgič, gospodarsko področje, 2. okoliš, Ljubljana Center; Jovo Vukmirović, gospodarsko področje, 2. okoliš, Ljubljana Center in Marija Bošnik, gospodarsko področje, 35. okoliš, Slovenj Gradec. Tako je na današnji seji navzočih 138 delegatov.

Prehajamo na 8. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji.

Poročilo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljeno je bilo v Poročevalcu št. 16. Danes ste prejeli k poročilu stališča Komisije Predsedstva SR Slovenije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za uresničevanje svoboščin, pravic in dolžnosti človeka in občana in ugotovitve, stališča in predloge Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije. K poročilu ste prejeli predlog sklepov, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem poročilu.

Zboru predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo o tem poročilu in k informaciji, ki jo bomo obravnavali pri naslednji točki in po končani razpravi predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predlaganih sklepov. V skupino delegatov predlagam tovariša Bojana Boštjančiča, poročevalca Odbora za družbenopolitični sistem, tovariša Slobodana Sibinčiča, poročevalca Komisije za pravosodje in tovariša Franca Vičarja, delegata skupine delegatov za gospodarsko področje, 16. okoliš, Jesenice.

Se zbor strinja s predlagano skupino? (Da.)

Kdor je za skupino delegatov, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov soglasno imenovana.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Miloš Ljubojevič, gospodarsko področje, 32. okoliš, Velenje.

M i l o š L j u b o j e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Stališča, pripombe in predlogi k poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji so naslednji:

Skupina delegatov najprej opozarja, da niso izpolnjena zagotovila in utemeljitve pred leti predlaganih in sedaj izpeljanih sprememb v organizaciji pravosodja, to je boljša organiziranost, večja učinkovitost in zmanjševanje stroškov. Prav nasprotno! Ugotovimo lahko, da je nova organiziranost bistveno dražja in obenem manj učinkovita.

Delegati ne soglašamo s širjenjem in uvajanjem novih oblik sodišč združenega dela, to je sodišč združenega dela v organizacijah združenega dela in predlagamo, da zbor sprejme sklep in zadolži ustrezna telesa in organe, da proučijo vse predpise, ki veljajo za postopke pred sodišči.

Ugotavljamo namreč, da je pri reševanju sporov velik zaostanek. Vzrok so preveč zapleteni postopki, kamor štejemo predpise, ki narekujejo postopek pri delu sodišča, delo izvedencev in podobno. Zato naj se najprej analizirajo posamezne faze postopkov, predvsem pa naj se postopki poenostavijo. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Irena Kosmač-Zupančič, področje državnih organov, 1. okoliš Ljubljana-Center.

I r e n a K o s m a č - Z u p a n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Iz poročila, ki smo ga prejeli, izhaja, da je bil na področju samoupravnega sodstva dosežen določen napredek zlasti pri splošnih sodiščih združenega dela in da so bili doseženi pomembni uspehi pri vključevanju nepoklicnih sodnikov v delo teh sodišč. Od posebnih sodišč združenega dela se je uveljavilo v celoti sodišče združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov, deloma pa tudi sodišče združenega dela za telesno kulturo.

Nekatera druga samoupravna sodišča so sicer ustanovljena, pa niso prejela v reševanje nobene zadeve. Prav tako so nekatera še v ustanavljanju, nekatera pa bi morala pričeti v kratkem delovati, to je sodišče na področju stanovanjskega gospodarstva, ki bi moralo pričeti z delom 1. januarja 1983. leta in s tem prevzeti v reševanje stanovanjske spore v celoti. S tem naj bi se razbremenilo delo zlasti rednih sodišč in v manjši meri splošnih sodišč združenega dela.

Ob tem se delegati sprašujemo, če so že zagotovljeni organizacijski, kadrovski in prostorski pogoji za delo teh sodišč. Iz poročila namreč izhaja, da so le redke občinske skupščine obravnavale celotni sklop družbene preobrazbe pravosodja, torej tudi problematiko v zvezi z ustanavljanjem samoupravnih sodišč, med njimi tudi sodišč s področja stanovanjskega gospodarstva.

Ker primanjkuje sredstev na vseh področjih, delegati menimo, da zgolj s formalnim prenosom pristojnosti z rednih na samoupravna sodišča in z novim ustanavljanjem samoupravnih sodišč ne bo dosežen namen družbene preobrazbe pravosodja. Pretekle izkušnje pri delovanju tudi samoupravnih sodišč kažejo, da se ob nezagotovljenih pogojih za delo povečajo zaostanki. Ni dolgo, ko smo ustanovili splošna sodišča združenega dela in v glavnem je veljalo, da smo jih formalno sicer ustanovili, nismo pa zagotovili osnovnih pogojev za delo, saj ni bilo na razpolago niti razpravnih dvoran.

Nadalje menimo, da s tem, ko bomo prenesli stanovanjske spore iz pristojnosti rednih sodišč in s tem zmanjšali njihov pripad, ne bomo naredili še niče-

sar. Le ob zagotovitvi pogojev za delo samoupravnih sodišč lahko pričakujemo zmanjšanje zaostankov na tem področju.

Glede na navedeno menimo, da je v poročilu premalo izpostavljeno vprašanje materialnih možnosti za nadaljnje širjenje samoupravnega sodstva oziroma za nakazano reorganizacijo tudi splošnih sodišč združenega dela.

Pripomba glede materialnih možnosti, ki jih je nujno zagotoviti tudi za delo samoupravnih sodišč, se nanaša tudi na drugo alineo 2. točke sklepov k poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji z dne 6.lo. 1982. Navedena določba namreč zavezuje družbenopolitične skupnosti, da zagotovijo vsaj minimalne prostorske možnosti in finančna sredstva le za delovanje temeljnih pravosodnih organov, ne pa tudi za delovanje samoupravnih sodišč. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Ker je lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki izčrpana, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati? (Da.) Prosim!

Besedo ima tovariš Vinko Kastelic, predstavnik Sodišča združenega dela SR Slovenije.

V i n k o K a s t e l i c : Tovarišice in tovariši delegati! Glede problematike, ki sta jo omenila delegata v tej razpravi, bi želel reči nekaj besed.

Praksa je pokazala, da reorganizacija sama po sebi in ustanavljanje novih sodišč povečujeta število sporov. Govorim predvsem za področje sporov iz delovnih razmerij v najširšem smislu in stanovanjsiih razmerij. V preteklih letih so se ustanavljala nova samoupravna sodišča, vendar nekatera nimajo dela, ker ni bilo ugotovljeno, koliko je sploh sporov, druga pa so preobremenjena iz istih razlogov.

V reorganizacijo na samoupravnem področju smo šli s klasičnimi oblikami in metodami dela v pravosodju na podlagi veljavnih predpisov o postopku, ki se naj smiselno po zakonu uporabljajo tudi za delo teh sodišč. Tudi organizacija teh sodišč je klasična.

Če bomo tako nadaljevali, ne bomo hitreje razreševali sporov niti ne bomo z večjo učinkovitostjo sodnikov samih dosegli bistvenega napredka. Navedel bom primer. Na sodišču združenega dela SR Slovenije ima vsak delavec sodišča osem ur časa, da reši zadevo. Sodniki presegajo normo za 3o do 4o %, ali drugače povedano, sedem sodnikov reši 28oo zadev letno.

Podpiram predloge delegatov, da je treba upoštevati, da imamo v združenem delu na področju varstva samoupravnih pravic delavcev že dve stopnji v organizaciji združenega dela, kadar gre za individualne spore. Postavlja se vprašanje, ali sta nadaljnji dve stopnji za vse primere potrebni še na sodišču združenega dela izven organizacij; na primer, če nekdo v disciplinskem postopku dobi opomin, ali je potrebno, da o tem razpravljajo štiri inštance? Zvezni zakon, ki je v pripravi, predvideva celo pet inštanc. S tem bi se povečala družbena režija ne pa tudi kvaliteta. Kvaliteta je, če je že na prvi inštanci organizacije združenega dela stvar zakonito in pravilno rešena.

Zato menim, da bi morali podpreti sklep, da ne reorganiziramo ponovno sodišč združenega dela tako, da bi del pristojnosti sedanjih sodišč prenesli v organizacije združenega dela. S tem bi imeli tri inštance v organizaciji, to je odbor za delovna razmerja, disciplinsko komisijo, delavski svet in še sodišče.

Mislim, da je pravilna rešitev sklep, ki je bil sprejet na kongresu Sindikatov. Iz sindikalne članarine se plačuje delavcem pravna pomoč, ki je brezplačna za člana sindikata. Vsak delavec, ki ima spor v svoji organizaciji, dobi pravnega zastopnika, ki ga zastopa že v sami organizaciji, lahko pa tudi na sodišču. Na ta način bi omogočili kvalitetno in zakonito razreševanje sporov v organizacijah. Samoupravni organi bi dobili tudi s te plati potrebno avtoriteto. V nekaj letih bi verjetno obrnili sedanji proces, da ne bi ljudje iskali pravico samo zunaj organizacije po sodiščih. Ta rešitev ne pomeni nobenih novih organov in novih stroškov.

Mislim, da je treba podpreti stališče, naj se v republiki ustanovi strokovna skupina, ki naj prouči vse postopke pred rednimi sodišči in samoupravnimi sodišči. Nelogično in nepotrebno je, da velja za sodišča združenega dela isti postopek kot za redna sodišča. Strokovnjaki so dolžni, da v doglednem času pripravijo ustrezne predloge za sprejetje novih predpisov o postopku in da na ta način spreminjamo delo sodišč brez škode za zakonitost in učinkovitost v smeri hitrejšega razreševanja sporov.

Mislim,da je treba podpreti usmeritve, ki jih je dala SZDL Slovenije, da organiziramo samoupravna sodišča racionalno. Ni bistveno,da imamo v vsaki ali v več samoupravnih interesnih skupnostih sodišče.Nepravilno je, da sodišče ustanovimo, ko sploh še ne vemo in nimamo točnih podatkov, koliko dela bo imelo, kakšni bodo stroški in podobno. Skratka, gre za to, da je smiselno ustanoviti sodišča samo tam, kjer vemo, da bo sodišče polno zaposleno.

Naše sodišče je dobilo pred dnevi osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi stanovanjskih sodišč, da bi k osnutku dali pripombe. Samoupravni sporazum je brez obrazložitve in brez podatkov, zato smo lahko dali le pravne pripombe glede pristojnosti. Ali bo mreža 11 sodišč, ki je v tem sporazumu predvidena, racionalna ali ne, ne moremo reči, ker ni potrebnih podatkov. Rekli smo le, da je nesmiselno ustanavljati sodišče ali pa oddelek sodišča, če ni vsaj 15o zadev letno.

Mislim, da se je treba resno vprašati, ali je dejansko mogoče organizirati stanovanjska sodišča že s 1.1.1983. Če stvari ne bodo dovolj pripravljene, bomo povzročili, da se določen čas stanovanjski spori ne bodo reševali.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne želi.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo. Iz dosedanje razprave povzemam, da razpravljalci niso imeli konkretnih pripomb ali pa sugestij za dopolnitev predloženih sklepov. Zato mislim, da ni potrebno, da bi se sestala skupina, ki je spremljala razpravo. Ali kdo misli drugače? (Ne.)

Dajem na glasovanje predložene sklepe k tej točki dnevnega reda.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da so sklepi sprejeti z večino glasov.

Ob tem obveščam, da me je predsednik Družbenopolitičnega zbora obvestil, da je zbor na včerajšnji seji sprejel k tej točki dnevnega reda sklepe v besedilu, kot so bili predloženi in tako smo usklajeni tudi z Družbenopolitičnim zborom.

Prehajamo na 9. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

Informacijo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljena je bila v Poročevalcu št. 16. K informaciji ste prejeli predlog sklepov, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o informaciji. Glede skupine za spremljanje razprave smo se že dogovorili pri prejšnji točki.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je do sedaj prijavil en delegat, in sicer tovariš Peter Janžekovič, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor-Tabor.

P e t e r J a n ž e k o v i č : Delegati sprejemamo informacijo s pripombo, da problematike organiziranega delovanja odvetnikov v okviru delovne skupnosti ne kaže reševati parcialno. Potrebno je spodbuditi vse družbene sile, da

bo organizirano delovanje odvetnikov potekalo v skladu z že sprejetimi zakonskimi normami.

Pri uresničevanju zakona o pravni pomoči bi bilo prav poiskati tudi druge oblike dela, ki se ponekod že pojavljajo. To je brezplačno nudenje pravne pomoči občanom v krajevnih skupnostih, ki bi jo dajali za to usposobljeni pravni delavci. Izkušnje v nekaterih krajevnih skupnostih so zelo pozitivne. Zakonsko opredeljena organiziranost odvetnikov prav gotovo kaže rezultate za večjo racionalnost dela in uspešnost za občana in delavca.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Miloš Ljubojevič, gospodarsko področje, 32. okoliš, Velenje-Mozirje.

M i l o š L j u b o j e v i č : Skupina delegatov ima naslednje pripombe in predloge k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

Delegati menimo, da daje analiza dejansko sliko, zakaj zakon o pravni pomoči ni in ne more biti v celoti izveden. Pri tem pa opozarjamo, da velja to le v primeru, če vztrajamo samo na oblikah nudenja storitev pravne pomoči, ki jih ponuja zakon, to je prek posebej oblikovanih delovnih skupnosti, delovnih organizacij in odvetništev.

Razlogi, da se te oblike ne uveljavljajo, so dovolj tehtni, zato menimo, da bi v sedanjem času kazalo bolj upoštevati že uveljavljene oblike nudenja pravne pomoči, saj trenutna gospodarska situacija ne daje možnosti ustanavljanja novih organizacij, katerih poslovanje bi bilo bistveno dražje.

Delegati obenem opozarjamo tudi na naslednje. Že sedanje oblike nudenja pravne pomoči bi bile lahko dosti bolj učinkovite, če bi se dosledno izvajale. Mislimo zlasti na obvezno nudenje pravne pomoči, ki bi jo morala nuditi sodišča, drugi državni organi, upravni organi in tako naprej. Kljub zakonski obveznosti ugotavljamo, da ti organi, posebej to velja za sodišča združenega dela, družbenega pravobranilca samoupravljanja in upravne organe, celo odklanjajo tovrstne storitve in s tem dajejo vtis, da pravna pomoč ni dovolj organizirana in učinkovita.

Menimo tudi, da bi bilo potrebno ugotoviti, zakaj se pravdanje v današnjem času tako širi. Družbenopolitične organizacije bi morale prek svojih samoupravnih organov v organizacijah združenega dela več storiti, da bi delavci in občani bolj zaupali v odločitve samoupravnih organov in sporne zadeve reševali znotraj organizacij združenega dela in krajevne skupnosti in ne za vsako malenkost iskali zaščito pri sodiščih. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo k tej točki dnevnega reda. Ti dve razpravi sta dali nekaj zelo zanimivih pobud in razmišljanj, vendar nisem prepričan, da bi jih lahko smiselno vnesli v predložene sklepe. Predlagam, da jih Izvršni svet, ki je pripravljal analizo, upošteva pri nadaljnji obravnavi te tematike. Ker je sindikat v glavnem nosilec organizirane pravne pomoči, predlagam, da ti dve razpravi posredujemo Zvezi sindikatov Slovenije. Se predstavnik Zveze sindikatov Slovenije s tem strinja? (Da.)

Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predložene sklepe k informaciji Izvršnega sveta naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so sklepi k informaciji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju zakona o pravni pomoči soglasno sprejeti.

Hkrati vas obveščam, da je tudi Družbenopolitični zbor sprejel na včerajšnji seji sklepe v predloženi obliki, tako da smo usklajeni tudi z Družbenopolitičnim zborom.

Prehajamo na 10. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona o spremembah zakona o rednih sodiščih.

Najprej bomo obravnavali pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet. Hkrati vas obveščam, da je tudi Družbenopolitični zbor obravnaval pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih in jo sprejel.

Glede na dogovor v uvodnem delu predlagam, da zbor pri tej točki obravnava in sprejema tudi predlog zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih. Morda kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982.

Poročilo je bilo objavljeno v prilogi VIII Poročevalca. K poročilu ste danes prejeli predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem poročilu. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se se prijavili štirje delegati. Besedo ima tovariš Alojz Podgoršek, obrtno področje, 1. okoliš.

A l o j z P o d g o r š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja obrti in podobnih dejavnosti za 1. okoliš je obravnavala tudi poročilo o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982 in podpira besedilo, daje pa naslednjo pobudo.

Še pred odločitvami o gradnji novih jedrskih elektrarn naj se prouči, ali ni bolj racionalno izkoriščati lastno znanje in na še ne popolno izkoriščenih vodnih virih z občutno manjšimi deviznimi sredstvi graditi hidroelektrarne, kot pa vlagati devize v jedrske elektrarne.

V zvezi s predvidenimi ukrepi zaradi pomanjkanja naftnih goriv pa skupina delegatov postavlja naslednje vprašanje. Večina zasebnih proizvajalcev je pri opravljanju svojih dejavnosti stalno vezana na prevoze z lastnimi prevoznimi sredstvi, zato jih bo predvideni ukrep omejitve porabe goriv še posebej prizadel. Ali se predvidevajo olajšave glede nabave naftnih derivatov tudi za zasebne proizvajalce, ki so nujno vezani na prevoze in kakšne bodo te olajšave? Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Božo Perovič, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor-Tabor.

B o ž o P e r o v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati se strinjamo z ugotovitvami in sklepi ter podpiramo vse težnje k racionalni porabi vseh vrst energetskih goriv. Ne moremo pa se strinjati, da bi zagotovili enakomerno preskrbo z gorivi za ogrevanje za celotno državo. Delegati v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije se naj zavzemajo za to, da se izpostavi alpski položaj Slovenije, saj ni pravično enako določiti na primer 15oo litrov kurilnega olja v Dalmaciji in enako v Sloveniji. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Drago Ružič, gospodarsko področje, 46. okoliš, Murska Sobota.

D r a g o R u ž i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V svoji razpravi želim izpostaviti vprašanje, kako razpoložljive količine energije razporediti tako, da bo prispela tja, kjer bo najbolj koristna. Pri tem mislim, da je potrebno določenim uporabnikom zagotoviti prioriteto, ker bi sicer pomanjkanje energije lahko imelo tudi daljnosežnejše posledice za ključno proizvodnjo.

Že do sedaj so na ravni občin sicer ukrepali tako, da so nekako usmerjali energijo, predvsem pa naftne derivate tja, kjer so menili, da je pomanjkanje največje in so taki ukrepi potrebni, Toda sami ukrepi občinskih organov ne bi smeli zadoščati, kajti od občine do občine se verjetno uporabljajo različna merila prioritetnega reda, ki pa bi moral biti poenoten za območje republike. Izhajajoč iz tako določenih prioritet, bi bilo potrebno usmerjati razpoložljive količine tja, kjer so najbolj potrebne oziroma v tistem času, ko gre za neenakomerno porabo. V situacijah, ko je potrebno razporejati določene dobrine, se pri porazdelitvi radi poslužujemo izhodišča, ki temelji na porabi minulega leta. Prav gotovo je to ena od možnih oblik, ki pa je lahko tudi poenostavljena.

Ko smo se v naši delegaciji pogovarjali, kako bi lahko premostili nekatere težave, smo menili, da ob pomanjkanju ne bi smeli zmanjševati količine vsem enako, če izhajamo iz tega, da je potrebno zmanjševati nekatere oblike porabe, zmanjševati zato, da bi imeli na področju izvoza, proizvodnje hrane in še kje drugje tudi posebne naloge in dolžnosti.

V naši delegaciji zato podpiramo stališče odborov za družbenoekonomski razvoj, da se da prednost omenjenima panogama. Želim poudariti, da se v Pomurju že dve leti srečujemo s težavami pri oskrbi z dieselskim gorivom za kmetijstvo. Predvsem v spomladanskih mesecih imamo največ težav, pojavljajo pa se tudi ob žetvi. Sedaj ob spravilu in ob jesenski setvi goriva sicer ne manjka, na kar je očitno vplivala odločitev Izvršnega sveta, da je potrebno kmetijstvu oskrbeti zadostno količino pogonskega goriva. Jasno je, da ob usmeritvi v proizvodnji hrane ne bo šlo brez večje porabe, četudi se zavedamo pomanjkanja in si prizadevamo varčevati.

Letošnji obilni pridelek koruze zahteva na primer več goriva za sušenje zrnja, na kar odpade v Pomurju kar četrtina porabljenih srednjih derivatov. Večje površine za sladkorno peso zahtevajo obsežnejši transport pridelkov, to pa pomeni večjo porabo goriva. Tudi predvidene melioracije na velikih površinah bodo zahtevale dodatne količine goriva. Ob tem, da bomo morali torej nekatera proizvodna področja obravnavati kot prioritetna, pa bi morali vseeno biti pozorni na to, da bi druga področja porabe vendar bila enakovredno oskrbljena. V mislih imam predvsem oskrbo s kurilnim oljem za gospodinjstva, kjer ne bi smeli delati razlik po regijah oziroma oskrbovalnih območjih.

Na koncu bi rad še dodal, da moramo nujno nekaj storiti za normalnejšo delitev količin motornega bencina, ki ga imamo na razpolago. Uvedba bonov kot jo predlaga republiški Izvršni svet je v tej situaciji najboljša rešitev. Nerazumljivo pa je, da tudi tokrat od predloga pa do uvedbe ukrepov potrebujemo toliko časa. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Peter Jaklič, področje gospodarstva, 32. okoliš,Titovo Velenje.

P e t e r J a k l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi vas želim seznaniti s poslovanjem energetskega dela sozd REK Veljenje v letu 1982, predvsem zato, ker skupina delegatov meni, da je REK Velenje ključnega pomena v verigi energetike in je prav, da se s poslovanjem seznani širša slovenska javnost.

V prvih treh četrtletjih letošnjega leta smo proizvedli v sozd REK Velenje 3.69o.ooo ton premoga in 2.962 GWh električne energije, kar je za 3% oziroma 28 % več, kot je bilo planirano za to obdobje. Nadplansko proizvodnjo električne energije smo lahko dosegli z dobro obratovalno pripravljenostjo naprav, pravočasno izvršenimi remonti blokov in dodatnim delom velenjskih rudarjev - delali smo deset delovnih dni več, kot je bilo planirano - in z nabavo premoga izven Velenja. Termoelektrarni Šoštanj je bilo dobavljenih 3,742.ooo ton premoga, od tega iz ostalih slovenskih rudnikov in iz drugih republik že 688.ooo ton, kar predstavlja 18 % več, kot je bili planirano.

S tujimi premogi je precej več problemov, ker njihova kvaliteta ne ustreza tehničnim karakteristikam naših elektrarniških naprav, pogosteje prihaja do okvar in zastojev, težave pa so tudi s prevozi. Cena premoga izven Velenja pa je tudi znatno višja. Kljub dobavam premoga iz slovenskih, bosanskih in srbskih rudnikov je na deponiji Termoelektrarne Šoštanj po stanju 3o.9.1982 le 34o.ooo ton premoga ali 43 % manj, kot smo ga imeli konec septembra leta 1981. Zaradi neugodne situacije na deponiji in ob pomanjkanju drugih virov energije pričakujemo zimske mesece dokaj zaskrbljeni.

Nadplanska proizvodnja pri električni energiji in premogu, dobra obratovalna pripravljenost in poslovanje v okviru s planom začrtanih stroškov pa niso bili dovolj za oblikovanje pozitivnega finančnega rezultata. V prvem polletju smo imeli v energetskem delu REK 392 milijonov dinarjev izgub, od tega v Rudniku lignita Velenje 52 milijonov dinarjev in v Termoelektrarni Šoštanj 34o milijonov dinarjev. Za obdobje prvih osmih mesecev pa ugotavljamo, da je izguba narasla že na rekordnih 1 milijardo 78 milijonov dinarjev, od tega v Rudniku lignita Velenje 467 milijonov dinarjev in v Termoelektrarni Šoštanj 611 milijonov dinarjev.

Pri tem moramo poudariti, da v izgubo še niso všteta stanovanjska sredstva in potrebni skladi za nivo enostavne reprodukcije; primanjkljaj znaša okoli 17o milijonov dinarjev. Izguba je posledica nedoseganja skupnega prihodka v elektrogospodarstvu, to je nepravočasnega in premajhnega povečanja cene električne energije, kot tudi zadržanje cen komercialnega premoga v skladu z odlokom Zveznega izvršnega sveta. Stopnja pokritja družbeno dogovorjenih stroškov je v prvih osmih mesecih znašala pri gradnji električne energije le 74 %. Ugotovljeno je, da je izguba objektivnega značaja in da je Termoelektrarna Šoštanj, TOZD in Rudnik lignita Velenje ne morejo pokriti sami. Po ocenah bomo tudi ob devetmesečnem obračunu in ob koncu leta 1982 poslovanje sklenili z izgubo.

V razmerah, ko se iz meseca v mesec slabša dohodkovna in likvidnostna situacija v Rudniku lignita Velenje in Termoelektrarni Šoštanj, moramo ponovno ugotoviti, da družbenoekonomski položaj navedenih organizacij združenega dela še ni interno rešen in da so okrnjene pravice delavcev upravljalcev. Dosežen dohodek v Rudniku lignita Velenje je v prvih osmih mesecih znašal le 49% letnega plana, v Termoelektrarni Šoštanj pa ni dosežen niti en dinar dohodka, se pravi, da je že izguba na substanci.

Ob sprejemanju rebalansa proizvodnega plana so se velenjski rudarji odločili, da z delom v sicer dela prostih dneh nakopljejo še dodatnih 2oo.ooo ton premoga in s tem ublažijo težko energetsko situacijo. V letošnji zimi v Sloveniji se je med delavci pogosto postavljalo vprašanje, ali bomo s povečevanjem proizvodnje povečevali tudi izgubo. Zato menimo, da je potrebno delavcem v energetiki zagotoviti normalne pogoje poslovanja, da je dohodek na ravni enostavne reprodukcije in s tem omogočiti odločanje o dohodku.

Takšnega družbenoekonomskega položaja ne predvideva zgolj zakon o združenem delu, zahtevajo ga številni že sprejeti dogovori in sklepi, ki se v praksi izvajajo z zamudo ali pa se je nanje pozabilo. Tu mislimo tudi na program ekonomskih ukrepov in na razvoj premogovnikov, ki ga je sprejel Zvezni izvršni svet na 82. seji 17.5.1979.

V želji, da bi čimbolj racionalno izkoriščali naše električne kapacitete, pa je potrebno zagotoviti dovolj premoga. Prva akcija že teče, in sicer sklenitev sporazuma o sovlaganju v Rudnik Kolubara v Srbiji. Sredstva za to sovlaganje je potrebno čimprej zagotoviti v okviru Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Lista razpravljalcev je s tem izčrpana. Želi morda še kdo besedo? (Ne javi se nihče.)

O nekaterih vprašanjih, ki so bila v razpravi poudarjena, je govoril tovariš Strniša že na koncu svojega uvoda. Kljub temu bi predstavnika Izvršnega sveta prosil za odgovor na pripombo, ki jo je dala skupina delegatov za področje Maribor-Tabor, v zvezi z načinom urejanja dobav in količin kurilnega olja.

J a n e z S t r n i š a : Tovarišice in tovariši delegati! Glede urejanja oskrbe z ekstra lahkim kurilnim oljem vsem gospodinjstvom ni predviden noben predpis v jugoslovanskem merilu. V Sloveniji pa je trgovinska organizacija sprejela naslednje. V krajih nad 3o hekto celzijevih stopinj se razporeja po 15oo litrov, kjer se dosega pod 3o hekto celzijevih stopinj se dobavi po looo litrov na gospodinjstvo. Seveda to ni povsem pravična razporeditev, vendar je trenutno najhitrejša in najlažja rešitev. Boljša rešitev bo mogoča, ko bomo imeli registrirana vsa gospodinjstva. To pripravljamo skupaj z Zavodom za statistiko.

Od 1. oktobra smo oskrbeli v kurilnim oljem nekaj manj kot 8ooo gospodinjstev v Sloveniji. Prednost pri oskrbi z naftnimi derivati imajo izvozno usmerjene gospodarske organizacije, prehrambena industrija in socialne ustanove.

Glede razprave tovariša iz Rudarsko energetskega kombinata Titovo Velenje na povem, da si Izvršni svet prizadeva pri razreševanju tako tekočih problemov enostavne reprodukcije kot v okviru družbenega plana za nadaljnji razvoj rudarstva v Sloveniji. Včeraj je bil sprejet sklep, da bo v kratkem podpisan tudi družbeni dogovor, s katerim se bodo zbirala sredstva za pospeševanje modernizacije rudnikov in odpiranje novih zmogljivosti.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Glede razprave delegata iz Titovega Velenja naj povem, da smo v Skupščini dali Izvršnemu svetu pobudo, da bi v letošnjem letu v Zboru združenega dela celovito razpravljali o materialnem položaju na področju energetike, predvsem o kompleksu elektrogospodarstva in v povezavi z rudniki. Menimo, da bi to lahko opravili v novembru, ko bomo hkrati imeli v rokah tudi nekatere planske dokumente in oblikovali politiko gospodarskega in družbenega razvoja za prihodnje leto.

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predloženi sklep k tej točki dnevnega reda.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Odrejam odmor do 11.45 ure.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 11. uri in se je nadaljevala ob 11.5o)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo. Obveščam vas, da se nam je pridružil še tovariš Milan Bajželj, področje gospodarstva, 15. okoliš, Tržič, tako da je na seji navzočih 139 delegatov.

Prehajamo na 12. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Kot gradivo je predložil tudi teze za osnutek zakona. Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona so bile objavljene v Poročevalcu št. 15. K predlogu za izdajo zakona ste prejeli predlog sklepa, ki je pri-

pravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem predlogu za izdajo zakona.

Poročevalce delovnih teles prosim, da spremljajo razpravo in po končani razpravi predlagajo morebitne spremembe oziroma dopolnitve predlaganega sklepa.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Franjo Lunder, namestnik predsednice Republiškega komiteja za promet in zveze.

F r a n j o L u n d e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! S sprejemom treh zveznih zakonov, in sicer o temeljih sistema zvez, o PTT storitvah in o skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov v letu 1974, so bila v skladu z ustavo SFRJ opredeljena nova razmerja na področju zvez in PTT prometa. To je narekovalo potrebo, da se tudi v socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinah na ustrezen način z zakonom uredijo vprašanja, ki so v njihovi pristojnosti.

Na ravni federacije se z zveznim zakonom o temeljih sistema zvez in družbenim dogovorom, ki je sprejet na podlagi tega zakona, dokaj celovito in dokaj podrobno urejajo temelji sistema zvez, tako glede sistemov zvez za splošne potrebe - jugoslovanski PTT sistem in jugoslovanska radiotelevizija, kot tudi glede sistemov za potrebe ali funkcionalnih sistemov, za potrebe jugoslovanskih železnic, sistem zvez jugoslovanskega elektrogospodarstva in podobno, tako da zakoni republik in avtonomnih pokrajin lahko urejajo le posamezna vprašanja na tem področju ne pa sistema kot celote.

Razmerja med PTT organizacijami in uporabniki njihovih storitev celovito ureja zakon o PTT storitvah, nerešena pa so ostala številna vprašanja iz pristojnosti republik in pokrajin. Med takšna vprašanja sodijo vprašanja, ki se nanašajo na delovanje sistemov zvez v rednih razmerah, povezovanje sistema zvez v sistem zvez republike, področje planiranja, izgradnje, eksploatacije in vzdrževanja skupnih telekomunikacijskih sistemov zvez, področje protielektronskega zavarovanja, način izdajanja dovoljenj za postavitev, delo in uporabo radijskih postaj, sistem zvez za prenos podatkov, obvezno vgrajevanje telefonskih in skupinskih naprav v večstanovanjske hiše, določanje poštnih okolišev, opredeljevanje pogojev za delo radiooperaterjev, povezovanje radiodifuznih postaj v sistem radiodifuznih postaj republike, določanje pogojev za ustanavljanje radiodifuznih postaj v republiki, kot tudi nekatera druga vprašanja s področja zvez. Razen tega je tehnični in tehnološki razvoj prinesel vrsto novih rešitev na tem področju, ki zahtevajo tudi pravno ureditev, kar še dodatno utemeljuje potrebo po sprejemu tega zakona.

Pri tem je treba poudariti, da zakon ne ureja družbenoekonomskih odnosov na področju sistema zvez nasploh niti jih ne more celovito opredeljevati. Družbenoekonomske odnose na posameznih področjih sistemov zvez za splošne potrebe in sistemov zvez za posebne potrebe, to je JRT, jugoslovanske železnice, sistem zvez elektrogospodarstva in podobno, samoupravno urejajo posamezni nosilci teh zvez v skladu s posebnimi zakoni, ki urejajo ta področja.

Temeljna družbenoekonomska razmerja med izvajalci PTT prometa in njihovimi uporabniki pa so začrtana že v omenjenih zveznih zakonih. Republiški zakon mora s svojimi določbami pospešiti nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih razmerij, ne more pa jih v celoti na novo določati, glede na načelo, da se le-ti samoupravno urejajo.

Razen navedenih vprašanj bo predloženi zakon v zvezi s samoupravno organiziranostjo poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa omogočil in pospešil nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov na tem področju in izpeljal oziroma uskladil sedanje rešitve z zakonom o združenem delu, z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije ter skupščinskimi stališči o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje. Pri tem je predlagatelj v celoti upošteval tudi stališča Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve iz julija 1981. leta ob obravnavi nekaterih odprtih sistemskih vprašanj v zvezi s svoječasno pripravo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o SIS za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona o sistemu zvez je pripravila posebna delovna skupina, v kateri so bili predstavniki vseh zainteresiranih področij. Tako so v delovni skupini poleg predstavnikov sistema zvez za splošne potrebe, to je sistema

zvez PTT in radiotelevizije tudi predstavniki večjih funkcionalnih sistemov, kot so železniško gospodarstvo, združena elektrogospodarska podjetja Slovenije in drugi, pa tudi predstavniki upravnih organov, ki so za razvoj tega področja posebej zainteresirani.

Zadnjo verzijo predloga za izdajo zakona skupaj s tezami je delovna skupina poslala v pripombe in mnenje vsem zainteresiranim organom, organizacijam in inštitucijam, to je 16 naslovom. Od 13 naslovov smo dobili pripombe in predloge, tako da lahko rečemo, da je predlog ne le medresorsko usklajen, temveč tudi sicer v glavnem usklajen.

Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z razlogi, ki narekujejo potrebo po izdaji tega zakona in temeljnimi vprašanji, ki jih bo zakon reševal, mi dovolite, da opozorimo na naslednje.

Kot je iz obrazložitve predloga za izdajo zakona razvidno, sistem zvez, pošte, telegrafa in telefona, ki zagotavlja zveze gospodarstvu, družbenim dejavnostim, družbenopolitičnim skupnostim in posameznikom, ni sledil naraščanju potreb po njegovih storitvah. Zato so se razvijali sistemi zvez za potrebe posameznih organov in organizacij brez potrebne tehnične in tehnološke usklajenosti in brez usklajenosti planov razvoja, izkoriščanja in vzdrževanja sistemov zvez.

S takšno neusklajenostjo razvoja in izkoriščanja sistemov se tudi porabljajo precej večja sredstva, kot bi se sicer. Tudi imetniki sistemov zvez za posebne potrebe niso vselej določali pogoje za razvoj in gradnjo svojega sistema tako, da bi bila zagotovljena tehnična in tehnološka enotnost pri funkcioniranju in uporabi tega sistema.

Iz teh razlogov predlog za izdajo zakona opredeljuje nekatere bistvene elemente tehnične in tehnološke enovitosti sistemov zvez ter zavezuje imetnike sistemov zvez, da svoje sisteme gradijo, vzdržujejo in izkoriščajo tako, da je zagotovljena njihova enotnost.

Predlog za izdajo zakona prav tako določa in močneje utrjuje medsebojno usklajevanje planov razvoja posameznih sistemov zvez ter predvideva njihovo obvezno povezovanje v sistem zvez SR Slovenije.

Prenos podatkov kot sistem zvez oziroma vrsta zvez še ni zakonsko urejen. Le zakon o poštnih, telegrafskih in telefonskih storitvah obravnava prenos podatkov, toda le z vidika naročniškega razmerja med naročnikom prenosa podatkov in PTT organizacijo, ki ta prenos podatkov opravlja prek svojega omrežja. Klasičen prenos podatkov prek sedanjega javnega telefonskega omrežja ne more zadostiti vsem potrebam, ki se pojavljajo na področju prenosa podatkov in že zavira izrabo sodobne računalniške opreme in načrtovanje kompleksnih informacijskih sistemov. Ker tehnološki razvoj zahteva, da se na področju prenosa podatkov opredelijo načela, na podlagi katerih se bo usmerjal nadaljnji razvoj tega sistema, bo zakon opredelil, kaj je prenos podatkov, kako se prenos podatkov opravlja ter kdo je imetnik sistemov zvez za prenos podatkov.

V planskih aktih SR Slovenije za obdobje 1981-1985 je predvidena izgradnja javnega omrežja za prenos podatkov in pripravljalna dela že tečejo. Izgradnja je nujna zaradi racionalnejše uporabe računalniške opreme, zaradi racionalnejšega dostopa do domačih in tujih baz podatkov, omogočila pa bo tudi izgradnjo kompleksnih informacijskih sistemov. Zaradi pomembnosti tega sistema se s spremembami in dopolnitvami planskih aktov glede izgradnje tega sistema ne predvidevajo nobene spremembe. Zelo pomembno je tudi, da omogoča javno omrežje za prenos podatkov enotnost jugoslovanskega informacijskega prostora in s tem skladnejši razvoj SR Slovenije in Jugoslavije.

Naslednje vprašanje, ki bi ga posebej izpostavili, je vprašanje prezasičenosti frekvenčnega prostora, le-ta ni neomejen. Ob hitrem naraščanju števila radijskih postaj in drugih sredstev brezžičnih zvez se problem prezasičenosti frekvenčnega prostora kaže v vse večjih medsebojnih radijskih motnjah in nekvalitetnih sprejemih radijskih in radiodifuznih programov. Da bi se to stanje čimbolj omililo, so potrebna velika vlaganja v izgradnjo oddajnikov večjih moči in novih pretvornikov. Zato zakon predvideva usklajevanje planiranja razvoja organizacij združenega dela za radiodifuzijo in ureja način izdaje dovoljenj za radijske postaje.

Vprašanja, ki smo jih izpostavili, bodo obdelana v prvem ali tehničnem delu zakona. V tem delu zakona bomo v mejah republiške pristojnosti uredili tista vprašanja, ki so pomembna za tehnično in tehnološko enotnost vseh sistemov zvez v naši republiki ter za usklajen in racionalen razvoj in izkoriščanje teh zvez.

V drugem delu zakona pa bo urejena samoupravna organiziranost poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa. To poglavje smo vključili v zakon v skladu s stališčem Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, in sicer, da naj se v enem predpisu združi ureditev tehničnih in tehnoloških vprašanj s področja zvez in samoupravna organiziranost oziroma spremembe v organiziranosti sistema zvez PTT.

Uresničevanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov vseh ostalih imetnikov sistemov zvez, kot so radiotelevizija, železnica, elektrogospodarstvo in drugih ter republiških upravnih organov, kot so organi za notranje zadeve, ljudsko obrambo in drugi, je namreč že urejeno v veljavnih republiških oziroma zveznih predpisih.

Ob koncu bi v zvezi s samoupravno organiziranostjo PTT prometa opozorili še na eno vprašanje, ki v predlogu za izdajo zakona ni v celoti razrešeno. To je vprašanje članstva uporabnikov v samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet. Problem članstva smo hkrati z drugima dvema vprašanjema s področja samoupravne organiziranosti PTT prometa predložili v obravnavo Republiškemu svetu za vprašanja družbene ureditve. Le-ta je julija 1981. leta sprejel stališča glede zadev posebnega družbenega pomena v SIS za PTT promet in intervencijske uvedbe plačevanja prispevkov ter združevanja sredstev. Stališča sveta smo glede teh vprašanj pri pripravi predloga za izdajo zakona v celoti upoštevali. Republiški svet za vprašanja družbene ureditve pa ni zaključil razprave o obveznem oziroma neobveznem članstvu uporabnikov v skupnostih za PTT promet, ker so bila mnenja glede tega deljena. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga v osnovnem besedilu predloga za izdajo in v tezah za osnutek zakona obvezno članstvo le za večje uporabnike PTT storitev, pri čemer bi kriterije za določitev teh uporabnikov morali še določiti. Variantno pa predlaga obvezno članstvo za vse temeljne organizacije združenega dela, delovne ljudi in občane v krajevnih skupnostih.

Med razlogi, zaradi katerih variantno predlagamo obvezno članstvo za vse uporabnike PTT storitev, bi navedli, da so vsi delavci in delovni ljudje prek organizacij, organov in skupnosti, kjer združujejo svoje delo in kot občani posamezniki v določenem smislu uporabniki PTT storitev ter da so v vseh drugih samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje uporabniki obvezno včlanjeni. Z ureditvijo obveznega članstva za vse uporabnike bi se odpravil neenakopraven položaj med tistimi uporabniki PTT storitev, ki so s članstvom v skupnosti prevzeli določene obveznosti in odgovornosti ter med uporabniki, ki se v skupnost niso včlanili. Razrešil pa bi se tudi stalno prisoten problem sredstev na tem področju.

Po drugi varianti, ki jo v predlogu za izdajo zakona predlagamo, naj bi bilo članstvo uporabnikov neobvezno glede na zainteresiranost in potrebe po TT storitvah, to je tako, kot je sedaj urejeno v veljavnem zakonu o SIS za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu skupaj s tezami za osnutek zakona je bil v obravnavah v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije deležen razmeroma velike pozornosti, saj so ga razen pristojnih odborov obravnavali tudi drugi odbori oziroma komisije s stališča svojih pristojnosti. Tako so predlog za izdajo zakona, razen Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, obravnavali Odbor Zbora združenega dela za družbenoekonomske odnose in za družbenopolitični sistem,iz Zbora občin pa Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj ter Odbor za finance. Predlog za izdajo zakona je obravnavala tudi Komisija Skupščine SR Slovenije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Če povzamemo vse razprave v skupščinskih delovnih telesih, lahko najprej ugotovimo, da so delegati v teh telesih vložili nemalo naporov in dali številne pripombe in sugestije, v kateri smeri je potrebno iskati rešitve. Delegati so prav tako podprli opredelitve Izvršnega sveta glede bistvenih vprašanj, na katerih naj temelji bodoči zakon. Hkrati pa so bile izražene zahteve po ponovni

proučitvi predlaganih rešitev glede prednostne dobave električne energije napravam sistemov zvez zaradi nemotenega delovanja zvez, glede planskih aktov, ki se sprejemajo na področju sistemov zvez v skupnosti za PTT promet ter glede uvedbe prispevka v primeru družbene intervencije. Prav tako so bile dane pripombe in predlogi glede združevanja v samoupravne interesne skupnosti za PTT promet ter glede opredeljevanja družbenoekonomskih odnosov v njih. Družbenoekonomski odnosi naj bi se namreč v prvi vrsti urejali po samoupravni poti, različno v posameznih sistemih zvez in v skladu z zakoni, ki urejajo posamezna področja.

Nedvomno pa bo v nadaljnji izdelavi določb republiškega zakona Izvršni svet ponovno proučil, ali in v kolikšni meri bi bilo smotrno in potrebno razčleniti oziroma definirati načela za samoupravno urejanje družbenoekonomskih odnosov v Samoupravni interesni skupnosti za PTT promet, ali in v kolikšnem obsegu naj se zakonsko opredeli ob zakonu o sistemu družbenega planiranja in zveznem zakonu o temeljih sistema zvez skupno planiranje vseh nosilcev zvez in opredelijo nosilci planiranja. Ponovno bo proučil način sodelovanja radiodifuznih organizacij v skupnostih za PTT promet. Seveda pa bodo morale biti vse rešitve skladne tudi z rešitvami in izhodiščem iz zveznega zakona o temeljih sistema zvez in na njegovi podlagi sprejetaga družbenega dogovora, ki ureja obvezno povezovanje sistemov zvez.

Tovarišice in tovariši delegati! Naj ob koncu poudarimo, da pričakujemo, da bodo razprave tako kot v odborih in komisijah te Skupščine tudi na današnji seji zbora prispevale k nadaljnjemu razčiščevanju še nerešenih vprašanj in s tem omogočile in olajšale delo predlagatelju pri pripravi osnutka zakona. Predlagatelj bo s svoje strani skrbno proučil vse pripombe in predloge in jih v skladu s sprejetimi načeli, na katerih naj zakon temelji in z zakonodajo na tem področju, v največji možni meri upošteval pri pripravi osnutka tega zakona.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Simon Černe, področje gospodarstva, 17. okoliš, Nova Gorica.

S i m o n Č e r n e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji razpravljala o predlogu za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu in podaja naslednje pripombe:

1. Drugi tezi je treba dodati besedilo: "Imetniki funkcionalnih sistemov zvez so lahko le tisti organi in organizacije, ki zaradi specifičnosti prenosa svojih poročil ne morejo zadovoljiti lastnih potreb v sistemu zvez PTT organizacij. Ti sistemi zvez so po namenu in uporabi zaprti sistemi. Dovoljenje za delovanje funkcionalnega sistema zvez izdaja republiški upravni organ, pristojen za zveze."

2. V drugem odstavku 3. teze naj se doda kot zadeva posebnega družbenega pomena "in prilagajanje sistemu zvez za delovanje v izrednih razmerah, v neposredni vojni nevarnosti in vojni".

3. V prvem odstavku 7. teze naj se besedo "učinkovanj" nadomesti z besedo "vplivov".

4. V 2. vrsti prvega odstavka 11. teze naj se črta besedo "tehničnih".

5. Besedilo 18., 19. in 2o. teze naj se črta in nadomesti z naslednjim: "V družbenem sistemu informiranja se prenašajo podatki in izmenjujejo informacije po javnem omrežju za prenos podatkov. Javno omrežje za prenos podatkov iz prejšnje teze mora zagotoviti hiter in racionalen prenos podatkov in poročil za subjekte družbenega sistema informiranja ter medsebojno povezavo računalniške opreme pod enakimi pogoji in stroški uporabe na celotnem omrežju republike. Nosilec tega omrežja so Združene PTT organizacije Slovenije".

6. V 29. tezi naj se črtajo besede: "za prenos podatkov prek radiodifuznih signalov in drugih sporočil".

7. V 32. tezi se črtajo besede: "za prenos podatkov prek radiodifuznih signalov".

8. V drugi vrsti prvega odstavka 38. teze naj se za besedo "posameznikov" dodajo besede "družbenopolitičnim skupnostim in njihovim organom".

9. Prvi odstavek 42. teze naj se začne z besedami: "Investitor gradnje je dolžan pri gradnji stanovanjskih hiš z več stanovanji zagotoviti ..."

lo. V drugi vrsti 43. teze naj se besede: "hišne telefonske centrale" nadomestijo z besedami: "naročniške telekomunikacijske naprave."

11. V prvem in drugem odstavku 44. teze naj se črtajo besede: "ter omrežja za prenos podatkov".

12. Za 44. tezo naj se doda nova teza, ki se glasi: "Če PTT organizacija ugotovi, da električne naprave in napeljave ali naprave in napeljave drugih sistemov zvez povzročajo motnje na telekomunikacijskih napravah PTT organizacij prek dovoljene meje, zahteva od imetnika teh naprav, da v določenem roku odpravi ugotovljene pomanjkljivosti. Če imetniki naprav, ki povzročajo motnje, v določenem roku ne odpravijo ugotovljenih pomanjkljivosti, mora PTT organizacija o tem obvestiti republiški upravni organ, pristojen za inšpekcijo zvez".

13. V 49. tezi naj se črta osnovno besedilo in druga varianta. Prva varianta naj ostane kot osnovno besedilo brez variant.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Milan Ditrih, področje gospodarstva, 42. okoliš, Maribor-Tezno.

M i l a n D i t r i h : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlagamo, da se v teze za osnutek zakona o sistemu zvez in PTT prometu vnesejo naslednje spremembe in dopolnitve:

2. teza: V tretjem odstavku naj se doda besedilo: "funkcionalni sistem zvez je zaprt sistem zvez in se v rednih razmerah za opravljanje dejavnosti imetnika funkcionalnega sistema ne sme vključevati v sistem zvez PTT v smislu drugega odstavka 4. člena zakona o temeljih sistema zvez".

18. teza: V drugi vrstici naj se med besedama: "javnem" in "omrežju" doda beseda "telekomunikacijskem".

39. teza: V tej tezi je določeno, da PTT organizacije s samoupravnim splošnim aktom določijo način in pogoje za opravljanje poštnih, telegrafskih in telefonskih storitev. V četrtem odstavku 4o. teze pa je ta pristojnost prepuščena republiškemu upravnemu organu. 39. in 4o. teza sta si zato v nasprotju. Predlagamo, da naj bi bila to pristojnost PTT organizacij, kot je določeno v 39. tezi.

41. teza: Prvi odstavek naj se spremeni tako, da se glasi: "Organizacije združenega dela, ki prevažajo potnike v javnem prometu, morajo na primestnih in medkrajevnih progah na zahtevo PTT organizacije prevažati poštne pošiljke v skupni teži do 5oo kg teže in tem pošiljkam zagotoviti prednost v prevozu."

42. teza: V tej tezi bi moralo biti obrazloženo, kdo zagotovi zadostne zmogljivosti za priključitev na PTT omrežje stanovanjskih hiš z več stanovanji.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Ker je lista prijavljenih razpravljalcev izčrpana, sprašujem, če želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.)

Preden zaključim razpravo, bi rad ugotovil, da iz dosedanje razprave ni bilo danih sugestij za dopolnitev sklepa, ki ga predlagamo zboru. Vendar pa bi kljub temu dal sugestijo, da bi v 3. točki sklepa, kjer piše: "Zbor ugotavlja, da družbenoekonomski odnosi med nosilci sistemov zvez v predlogu za izdajo zakona še niso dovolj celovito opredeljeni" črtali besedo: "celovito". V naslednjem stavku, ki se začne: "Pri pripravi osnutka naj se zato poleg tehnološkega in tehničnega povezovanja teh nosilcev opredelijo tudi" naj se namesto besede: "tisti" dodajo besede: "osnove za razvoj družbenoekonomskih odnosov". Ostalo besedilo ostane nespremenjeno.

Svoj predlog utemeljujem s tem, da je zelo nedoločno rečeno: "tisti ekonomski odnosi" in v zakonu urejati "tiste ekonomske odnose", kar se po mojem mnenju ne da, ampak da je ustrezneje reči, da je treba "razdelati osnove, na podlagi katerih se urejajo družbenoekonomski odnosi med tistimi, ki so tehnično in tehnološko povezani".

Črtanje besede: "celovito" je v bistvu bolj redakcijskega značaja, ker je celovitost opredelitve družbenoekonomskih odnosov in razdelanosti tega na današnji stopnji naših spoznanj nekoliko problematična.

Drugo, kar bi rad rekel glede sklepa, je to, da predlagamo zboru, da pri obravnavi osnutka zakona uvedemo predhodno obravnavo v delovnih telesih. Tako obravnavo predlagamo zaradi tega, ker iz pripomb Zakonodajno-pravne komisije in pripomb delovnih teles izhaja, da so te pripombe take narave, da bi bilo potrebno osnutek zakona predhodno obravnavati na delovnih telesih in šele potem, tako kot je to predvideno v skladu s 147. členom poslovnika, odločiti, ali osnutek vsebuje vse tiste temeljne pripombe in sugestije, ki so bile dane v delovnih telesih in na zboru,da ga potem vključimo v obravnavo na zboru kot osnutek. To sem rekel samo zaradi tega, ker v tem mandatnem obdobju še nismo imeli takega primera postopka do predloga za izdajo zakona.

Želi morda kdo razpravljati o tej moji sugestiji, da spremenimo sklep v 3. točki, kot sem predlagal? (Ne želi.) Želijo morda predstavniki delovnih teles besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče več razpravljati, potem zaključujem razpravo in predlagam, da preidemo na glasovanje o predlogu sklepa s popravkom, ki sem ga predlagal, in sicer, da se v drugi vrsti 3. točke črta beseda: "celovito" in da se v peti vrsti iste točke namesto besede "tisti" dodajo besede: "osnove za razvoj družbenoekonomskih odnosov".

Kdor je za sklep s tako spremembo, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep z dopolnitvijo soglasno sprejet.

Prehajamo na 13. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

Predlog za izdajo zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljen je bil v Prilogi VI. Poročevalca. Prejeli ste poročilo o uvajanju samoprispevka in izvajanju zakona o samoprispevku, ki je bilo tudi objavljeno v Prilogi VI. Poročevalca.

Danes ste prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki zakon obravnava na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa k predlogu za izdajo zakona, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem zakonu. Poročevalce delovnih teles prosim, da spremljajo razpravo in po končani razpravi predlagajo morebitne spremembe oziroma dopolnitve predlaganega sklepa.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Janez Križnik, pomočnik direktorja Republiške uprave za družbene prihodke.

J a n e z K r i ž n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Samoprispevek se je v preteklem obdobju uveljavil kot pomembna oblika samoupravnega zagotavljanja materialne osnove za zadovoljevanje skupnih potreb občanov. Družbena pomembnost samoprispevka pa se kaže v tem, da so na mnogih območjih aktivirali delovne ljudi in občane in jih združili za skupne akcije, spodbujali pa so tudi demokratične metode dela in razvoj samoupravnih odnosov.

Pri tem pa so se pojavile tudi nekatere pomanjkljivosti, ker programi samoprispevka niso bili povsod vključeni v sistem planiranja, zato so se običajno s samoprispevki zagotavljala le sredstva za izgradnjo objektov, programi za izvajanje dejavnosti pa niso bili upoštevani v ustreznih planskih aktih.

Cilj spremembe zakona ni v tem, da bi z določbami zakona omejevali možnosti za nadaljnje uvajanje samoprispevkov, ampak naj bi z zakonom uredili le tista vprašanja, katerih razrešitev terja že ustavna opredelitev samoprispevka, zakon o sistemu družbenega planiranja in vprašanja v zvezi s pripravo in odločanjem o uvajanju samoprispevka. Druga vprašanja pa naj bi prepustili delovnim ljudem in občanom, da se o tem odločajo v vsakem konkretnem primeru ob upoštevanju vseh družbenoekonomskih okoliščin.

V skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja in zakonom o skupnih osnovah svobodne menjave dela zato predlagamo, da se samoprispevek uvede le, če je zgraditev objektov za zadovoljevanje skupnih potreb predvidena v samoupravnem sporazumu o temeljih planov oziroma v planu krajevne skupnosti in da so predvidena sredstva za izvajanje dejavnosti v ustreznih planskih aktih tistih organizacij oziroma skupnosti, ki za izvajanje take dejavnosti zagotavljajo sredstva.

V razpravah v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije je bilo postavljeno vprašanje, kako in v kakšnem planskem aktu planirati sredstva za izvajanje dejavnosti, če se samoprispevek uvaja v enem srednjeročnem obdobju, objekt pa bo zgrajen v naslednjem planskem obdobju. V takih primerih bi po našem mnenju morali upoštevati 21. člen zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije, ki določa, da v srednjeročnih planih samoupravne organizacije in skupnosti predvidijo tudi tiste naloge na posameznih področjih družbene reprodukcije, ki se izvajajo v daljših obdobjih od pet let.

Z dopolnitvijo zakona o samoprispevku predlagamo, da se določi kot osnova za plačevanje samoprispevka osebni dohodek oziroma drugi dohodki občanov. Nepremičnine in drugi premoženjski predmeti bi bili lahko uporabljeni kot osnova za plačilo samoprispevka le v primeru, če gre za samoprispevek, s katerim naj bi se izboljšali pogoji za uporabo nepremičnin ali na primer prevoznih sredstev. Kot osnova za plačilo samoprispevka pa ne bi bilo uporabljeno gospodinjstvo, ker prav gotovo ne odraža dohodkovne sposobnosti.

Menimo, da je kot osnova za plačilo samoprispevka sprejemljiva nepremičnina oziroma prevozno sredstvo, ker se pri tem predpostavlja dohodek od teh premoženjskih predmetov oziroma upoštevajo koristi, ki jih bo imel lastnik zaradi izboljšanih pogojev uporabe svojega premoženja.

Poleg tega pa ocenjujemo, da bi preprečitev tega, da se kot osnova uporabljajo tudi nepremičnine oziroma drugi premoženjski predmeti, zelo zaviralno delovala pri nekaterih akcijah za samoprispevke, predvsem za tiste v krajevnih skupnostih oziroma v delih krajevnih skupnosti.

Vse pripombe in predloge k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku bo predlagatelj proučil in upošteval pri pripravi osnutka tega zakona.

Predsèdnik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Janko Maček, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J a n k o M a č e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku ter v razpravi ugotovila, da teze predstavljajo uskladitev zakona z ustavo in s predpisi o družbenem planiranju in bolje določajo in precizirajo nekatere določbe veljavnega zakona. Čimbolj natančna opredelitev določb zakona je tudi za našo občino zelo pomembna, saj je 18 do 2o krajevnih skupnosti uvedlo samoprispevek, katerega rok trajanja velja še pri 11 krajevnih skupnostih.

Naša skupina delegatov se strinja z besedilom tez k 1., 2., 4., 5., 7., 8., 9. in 1o. točki.

V prvem odstavku 3. teze pa predlagamo, da naj bi se besedilo razširilo tako, da se več krajevnih skupnosti med seboj lahko dogovori, da úvedejo skupen

samoprispevek in da tako pobudo lahko sprejme občinska skupščina, občinski izvršni svet ali občinska konference Socialistične zveze delovnega ljudstva. Hkrati predlagamo, da pri variantnem dodatku upoštevamo drugo varianto.

Poleg tega predlagamo, da se v prvem odstavku 6. teze črta beseda "bistveno", ker je težko ugotoviti, kaj predstavlja bistveno izboljšanje pogojev za uporabo nepremičnin, kar v praksi lahko povzroča spore.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Marija Glavinič, področje gospodarstva, 44. okoliš, Ptuj.

M a r i j a G l a v i n i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku s tezami ter sklenila predlagati naslednje pripombe oziroma stališča.

V 3. tezi skupina podpira besedilo predlaganega variantnega dodatka, po katerem naj bi bila občinskim skupščinam dana, čeprav le izjemoma, pristojnost, da uvedejo samoprispevek za financiranje objektov, ki so skupnega pomena in služijo potrebam občanov na širšem območju občine.

Skupina v 3. tezi podpira osnovno besedilo drugega odstavka, ki določa, da se samoprispevek uvede le, če se občani na določenem območju z referendumom vnaprej izrečejo za njegovo uvedbo. Po mnenju skupine je osnovno besedilo primernejše kot prva in druga varianta, zato variantnih rešitev skupina na podpira.

V tretji alinei 9. teze, kjer je določeno, da se samoprispevek ne more uvesti od pokojnin, ki ne presegajo mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, je potrebno predhodno analizirati, kaj to pomeni za občine, ki imajo višjo starostno strukturo prebivalstva. Občina Ormož ima približno 6o % upokojencev z nižjo pokojnino od mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Janez Tement, gospodarsko področje, 42. okoliš, Maribor-Tezno.

J a n e z T e m e n t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi tez za osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku je naša skupina delegatov sprejela naslednja stališča in pripombe.

1. teza: Glede na to, da veljavni zakon o samoprispevku datira iz leta 1973, ustava SR Slovenije pa iz leta 1974, je zadnji čas, da se ustrezni členi citiranega zakona uskladijo z ustavno določbo in precizno navedejo področja, na katerih se lahko samoprispevek uvede.

2. teza: Skupina delegatov podpira besedilo in vsebino te teze, saj v svoji zahtevi v planih krajevnih skupnosti zagotavlja sredstva za izvajanje ustreznih dejavnosti in da se v praksi odpravijo primeri, ko so objekti, zgrajeni iz samoprispevka, ostali vsaj nekaj časa neizkoriščeni, ker ni bilo zagotovljenih sredstev za funkcionalno delovanje objektov.

4. teza: Glede na različne stopnje samoprispevka, predvsem pa različne osnove za določitev samoprispevka skupina meni, da je utemeljeno dana možnost določitve zgornje meje možnega samoprispevka.

6. teza: Skupina meni, da so utemeljeni razlogi predlagatelja za razširitev obveznosti plačila samoprispevka tudi na tiste osebe, ki nimajo stalnega prebivališča na območju, na katerem se uvaja samoprispevek. Da pa ne bi prišlo do različnih načinov vključevanja teh zavezancev v pripravljalni postopek za razpis referenduma, skupina delegatov meni, da je pravilno, da to v celoti uredi že sam zakon. Podpora takemu stališču so tudi sicer nekatere opredelitve tez, na primer 4., 8., in lo. teza, in sicer, da se področje samoprispevka poenoti.

7. teza: Skupina delegatov predlaga, da se v tej tezi kot pristojni organ krajevne skupnosti že v zakonu opredeli svet krajevne skupnosti in to iz razloga, ker gre le za uskladitev z uradno ugotovljeno stopnjo porasta cen in ni razloga, da bi na primer v neki krajevni skupnosti to odločitev sprejela bodisi skupščina ali pa zbor krajanov.

8. teza: V celoti podpiramo besedilo 8. teze, ki določa enotno osnovo za določitev samoprispevka v denarju, saj se na ta način odpravljajo dokajšnje razlike, ki so veljale na tem področju, zlasti glede določanja osnov za obrtnike.

Skupina delegatov pri tem postavlja vprašanje določitve osnove za kmete, in sicer iz razloga, ker bo vse do spremembe zakona o davkih občanov veljala zanje kot osnova katastrski dohodek. Taka osnova pa po mnenju skupine delegatov ni sprejemljiva in je tudi v nasprotju z ustavno določbo, da sorazmerno več prispeva tisti, ki ima večji dohodek, kar pa ni doseženo s kategorijo katastrskega dohodka.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Jolanda Race, področje gospodarstva, 2o. okoliš,Ajdovščina.

J o l a n d a R a c e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov podpira temeljni namen sprememb in dopolnitev zakona, to je uskladitev določil o krajevnih skupnostih z novo ustavo, povezano s programi in razvojnimi plani ter odpravo pomanjkljivosti in nejasnosti v sedanjem zakonu. V načelu pa ne soglašamo, da bi pomenile predlagane spremembe in dopolnitve neposredno ali pa prikrito omejevanje nadaljnjih uvajanj samoprispevkov, kar je v raznih poročilih in komentarjih prisotno in že vpliva na razpoloženje med občani. Pri tem stališču vztrajamo, čeprav se zavedamo sedanje gospodarske in politične situacije in kljub nekaterim slabim izkušnjam v zvezi z uporabo sredstev, zbranih iz samoprispevkov.

Menimo, da naj zakon zagotovi predvsem namensko uporabo sredstev, racionalnost in večjo odgovornost pri uporabi sredstev samoprispevka, kar bo v veliki meri doseženo že z obveznostjo vključevanja predvidenih namenov porabe v planske dokumente, z določilom o obveznem predhodnem finančnem pokritju predvidenih del in dejavnosti, ki naj ji zgrajeni objekt služi, z določilom o zgornji meji obremenitev posameznih kategorij zavezancev, kar je s temi tezami predvideno in kar tudi podpiramo.

Menimo pa, da naj ostane neomejena, in ne kot izjemna možnost, uvajanje občinskih samoprispevkov glede na specifične potrebe posameznih občin, da ostane v veljavi odločitev navadne večine vseh občanov, ki imajo pravico glasovati na referendumu, s čimer seveda odpade tudi varianta o zavezancih samoprispevka kot posebnem volilnem telesu.

Navajamo samo kratko obrazložitev za naša stališča, po potrebi pa jih lahko dodatno dopolnimo s posameznimi argumenti. Predvsem menimo, da prav v sedanjem gospodarskem in političnem položaju ne bi smeli z zakonom preprečevati solidarnosti na nivoju občine in jo omejiti zgolj na potrebe krajevne skupnosti. To bi lahko pomenilo tudi podporo pretiranemu lokalističnemu zapiranju zlasti tistih krajevnih skupnosti, ki so v preteklosti uspešno reševale svoje probleme tudi s solidarnim združevanjem sredstev iz samoprispevka širšega območja.

In končno, če smo konkretni, bo čiste skupne potrebe z istim namenom za več krajevnih skupnosti ali celo občino, kot se to zahteva v predlogu, težko najti, po drugi strani pa zelo lahko opredeliti na primer šolo za določeno območje občine kot neskupni objekt, pa jo občani s tega območja ne bodo mogli zgraditi s še tako velikim samoprispevkom brez solidarnega združevanja vseh občanov, ki se lahko solidarno, v skladu s sprejetim planom, odločajo za gradnjo tudi večjih objektov, ki služijo več krajevnim skupnostim ali pa le posamezni izmed njih. Zavedamo se, da bi morali zaradi večje demokratičnosti težiti k večji večini, potrebni za uvedbo samoprispevkov. Uvajati tako večino v času takih gospodarskih razmer, ki bodo nedvomno trajale še nekaj let, se nam zdi politično neprimerno ali pa vidimo v tem prikrito težnjo neselektivnega omejevanja samoprispevkov.

Podobno gledamo na uvajanje glasovanja zgolj zavezancev kot posebnega volilnega telesa. Pri tem bi šlo za zahtevno tehnično delo, saj bi morali poleg nezaposlenih izločati iz seznama tudi vse, za katere bi se predhodno glede na sprejeta merila odločili, da jih oproščamo obveznosti plačevanja samoprispevka. Konkretno torej predlagamo, da se navedene tri rešitve v predlogu zakona ne sprejmejo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da prekinem razpravo k tej točki dnevnega reda in vas obvestim, da je na povabilo Skupščine SFR Jugoslavije na obisku v naši državi delegacija parlamenta Republike Avstrije. Danes je delegacija, ki jo vodi gospod Rudolf Thalhammer, tretji predsednik državnega zbora, v Sloveniji in je ta trenutek navzoča na naši seji. Delegacija se nahaja na balkonu. V vašem in svojem imenu toplo pozdravljam vse člane delegacije in upam, da bo njihov obisk koristno prispeval k nadaljnjemu razvoju vsestranskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo. (Ploskanje!)

Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima tovariš Slavko Rajh, področje gospodarstva, 7. okoliš, Kamnik.

S l a v k o R a j h : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Občinska konferenca SZDL Kamnik je o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku organizirala javno razpravo. Predlog za izdajo zakona so obravnavali tudi zbori občinske skupščine na sejah v septembru 1982. leta. V javni razpravi in na zborih občinske skupščine so bila izoblikovana naslednja stališča:

1. Podpiramo sprejem predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

2. Podpiramo tezo, da je samoprispevek mogoče razpisati le za zgraditev objektov oziroma za zadovoljevanje drugih skupnih potreb, če so te potrebe predvidene s planskimi akti in če so v teh aktih zagotovljena tudi sredstva za izvajanje ustrezne dejavnosti.

3. Podpiramo tezo, da samoprispevek razpišejo krajevne skupnosti in le izjemoma občinske skupščine.

4. Podpiramo sprejem prve variante drugega odstavka 3. teze, da se samoprispevek lahko uvede le, če je na območju, na katerem je bil referendum razpisan, glasovalo zanj več kot dve tretjini občanov, ki imajo pravico glasovati na referendumu.

5. Menimo, da se za plačevanje samoprispevka lahko zaveže tudi lastnik nepremičnin v skladu s 6. tezo.

6. Čeprav je argumentirano stališče, da o samoprispevku odločajo le tisti, ki ga plačujejo, predlagamo, da se to vprašanje prouči, kajti družbenoekonomski status posameznika je spremenljiv, še posebej, če je samoprispevek izglasovan za daljše obdobje. Ob tem bi kazalo opredeliti tudi status zdomcev.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Matjaž Ljubič, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

M a t j a ž L j u b i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je sprejela naslednje pripombe in predloge k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

V zvezi z drugim odstavkom 3. teze osnutka zakona dajemo prednost drugi varianti, ker menimo, da je bistveno ustreznejša od prve variante. Dejstvo je namreč, da delež prebivalcev, ki sodi v kategorijo glasovalnih upravičencev in hkrati zavezancev, ki ne plačujejo samoprispevka, varira od ene do druge krajevne skupnosti in ni nujno enak razliki med dvotretjinsko in polovično večino.

Delegati podpiramo tudi variantni dodatek k 3. tezi, s katerim se lahko uvaja samoprispevek izjemoma tudi prek občinske skupščine. Seveda bi to ne smelo postati pravilo. To naj bi uporabljali le izjemoma v primeru večjih investicij oziroma projektov, ki so skupnega pomena za več krajevnih skupnosti.

V zvezi s 6. tezo predlagamo, da se v 3. vrstici tretjega odstavka 8. člena zakona med besedama: "izboljšali" in "tudi" vstavi besedilo: "kvaliteta posameznih storitev ali". V 4. vrstici naj se črta beseda: "lahko", v 5. vrstici med besedama: "ki" in "imajo", pa naj se dodajo besede: "lahko koristijo posamezne storitve ali".

S predlaganimi spremembami bi se tretji odstavek 8. člena glasil takole: "Če se uvaja samoprispevek za graditev objektov oziroma za izvajanje del, s katerimi naj bi se bistveno izboljšali kvaliteta posameznih storitev ali tudi pogoji za uporabo nepremičnin občanov na določenem območju, se zavežejo za samoprispevek tudi občani, ki lahko koristijo posamezne storitve ali imajo take nepremičnine, čeprav nimajo stalnega prebivališča na tem območju".

Tako spremembo predlagamo zaradi dejstev, da so posamezne storitve, na primer vrtec, zdravstveni dom, šola in podobno, povsem enakopravno in dejansko koristili tudi občani, ki so bili zaposleni na določenem območju, ki pa za razvoj te infrastrukture niso ničesar prispevali s samoprispevkom.

V zvezi z 9. tezo predlagamo, da se v prvi odstavek lo. člena doda kot zadnja alinea: "- regresa za letni dopust".

Vse te pripombe je podprl tudi Zbor združenega dela Skupščine občine Ljubljana Bežigrad na 5. seji dne 3o.9.1982.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Anton Tomc, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

A n t o n T o m c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da vam sporočim, da ima naša skupina delegatov nekoliko drugačna stališča od stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Skupina delegatov podpira sprejem predloga za izdajo zakona z naslednjima pripombama:

Podpiramo variantni predlog 3. teze, ki se glasi: "Občinska skupščina lahko uvede samoprispevek, če gre za zgraditev objektov oziroma za izvajanje del iz prejšnje teze, ki so namenjeni za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov na območju občine.

Občinska skupščina lahko uvede samoprispevek le, če je zgraditev takih objektov predvidena z dogovori o temeljih planov oziroma s plani občine za ustrezno srednjeročno obdobje in če so v planu zagotovljena sredstva za izvajanje ustrezne dejavnosti".

Podpiramo predlagano besedilo 2. variante 3. teze, ki govori o odločanju o uvedbi samoprispevka. Za uvedbo samoprispevka naj glasujejo samo zavezanci.

Zavzemamo se tudi za to, da je odločitev za uvedbo samoprispevka sprejeta, če je bila na referendumu zanj izglasovana več kot dvotretjinska večina.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovariš Tomc, s katerim delom stališč Družbenopolitičnega zbora se vaša skupina delegatov ne strinja?

A n t o n T o m c : Z drugo alineo druge točke, ki govori o glasovanju.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi morda še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, moramo sedaj razčistiti stališča skupine delegatov 4. okoliša. Sprašujem delegata iz Šiške, ker drugi razpravljalci v svojih razpravah niso podali stališč oziroma mnenj do predloga sklepa, ki ste ga dobili na klop, ki pa je identičen temeljnim stališčem Družbenopolitičnega zbora, kako se bomo dogovorili glede njegove pobude, zlasti, ali tovariš Tomc meni, da moramo z njegovim stališčem dopolniti sklep zbora. Seveda moramo njegovo pobudo dati v odločanje zboru. Druga možnost pa je, da sledimo sklepu, kjer je zapisano, da se v nadaljnjih fazah priprave zakona upoštevajo tudi razprave in predlogi skupin delegatov. Sprašujem tovariša Tomca, za kakšno opredelitev se zavzema?

A n t o n T o m c : Strinjamo se z zadnjim predlogom.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Torej menite, da so vaša stališča sugestija za nadaljnji razmislek? (Da.)

Želi morda še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o sklepu.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 14. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na pobudo Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa.

Pobudo je Skupščini SR Slovenije predložilo Javno tožilstvo SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je k pobudi predložil pismeno stališče, ki ste ga prejeli. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Ker k 14. točki dnevnega reda ni prijavljenih razpravljalcev, sprašujem, če želi morda kdo razpravljati? (Ne želi.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema pobudo Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s pobudo in stališčem Odbora za družbenopolitični sistem pripravi spremembe zakona o varnosti cestnega prometa in ga predloži Skupščini SR Slovenije skupaj z drugimi spremembami tega zakona.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Dajem na glasovanje predlog sklepa.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 15. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2136).

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K predlogu zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki ga je pripravil Odbor za finance.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Macarol, področje gospodarstva, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje.

B o r i s M a c a r o l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj predlagamo, da se ne sprejme odlok o soglasju k temu predlogu z naslednjo obrazložitvijo:

1. V predlogu zakona bi moralo biti v 4. členu določeno, da republika vrne federaciji znesek poravnanih obveznosti v konvertibilni valuti, saj iz predloga ni razvidno, ali vrnejo devizna ali dinarska sredstva.

2. S pomanjkljivimi obrazložitvami k predlogu se ne strinjamo, saj ne vsebujejo potrebnih bistvenih podatkov za odločitev, kot na primer: kolikšna je dosedanja zadolženost posojilojemalca oziroma republike, ali posojilojemalec oziroma republika sama redno poravnava obveznosti, ali je morala federacija že večkrat izpolnjevati obveznosti kot garant, ali bo posojilojemalec oziroma republika sposobna iz svojega deviznega priliva sama redno poravnavati zapadle obveznosti, nastale po novi zadolžitvi.

3. Glede na sedanjo zadolženost Jugoslavije v tujini menimo, da se ne bi smeli še dodatno zadolževati v tujini, saj že sedaj bijemo težko borbo za ustvarjanje čimvečjega izvoza, da bi lahko odplačevali zapadle obveznosti dosedanjih zadolžitev, zaradi katerih se moramo odpovedovati uvozu, velikokrat za nemoteno proizvodnjo v gospodarstvu nujno potrebnih surovin.

4. Menimo, da bi bilo potrebno postaviti limit skupne zadolženosti Jugoslavije v tujini in ko se ta limit doseže, prepovedati vsakršno dodatno zadolževanje v tujini. Menimo tudi, da smo v sedanji gospodarski situaciji v Jugoslaviji normalni limit zadolženosti v tujini že zdavnaj presegli in da si ne moremo več privoščiti nobene dodatne zadolženosti.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Ker je lista prijavljenih k tej točki dnevnega reda izčrpana, sprašujem, če želi še kdo od delegatov razpravljati k tej točki? (Nihče.) Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Rad bi ponovil stališče Izvršnega sveta k tistemu delu, za katerega je tovariš Macarol predlagal, da se odlok ne sprejme. Izvršni svet je mnenja, da je prav, da se odlok sprejme, kajti, kot veste, trenutno Jugoslavija zelo težko dobiva dodatna posojila v tujini in zaradi tega podpiramo, da se to posojilo sprejme. Kot ste lahko razbrali iz zakona o ratifikaciji, predvsem pa iz obrazložitve, so pogoji vračanja tega kredita izredno ugodni, saj je doba vračanja kar 15 let.

Izvršni svet torej meni, da bi bilo pravilno, da odlok podpremo, seveda s pripombo, ki smo jo dali in s katero predlagamo, da zavežemo delegacijo, da uveljavi naš predlog, da Bosna in Hercegovina pred sprejemom zakona o ratifikaciji dostavi sklep svoje Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, s katerim se bo ta obvezala, da v primeru ko končni koristnik teh deviznih sredstev eventualno ne bi bil sposoben vrniti kredit, to poravna SISEOT iz združenih sredstev. Naša druga varianta pa je, da kolikor to ni mogoče, potem Bosna in Hercegovina z zakonom sprejme tako garancijo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi morda še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zboru predlagam naslednjo rešitev, in sicer, da sprejmemo odlok, ob tem pa tudi dodatni sklep, ki ga bom prebral.

Glede na stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in glede na že sprejeta stališča zborov Skupščine SR Slovenije predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije naj pred odločitvijo o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj predlaga, da se za redno odplačevanje obveznosti, ki izhajajo iz sporazúma, zagotovi garancija Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Bosne in Hercegovine oziroma da da garancijo republika, da bo zagotovila plačila anuitet iz združenih sredstev, če končni posojilojemalci ne bodo ob dospetju vplačali svojih obveznosti iz tega posojila.

Ta predlog sem prebral zaradi tega, ker na nek način ureja vprašanje, o katerem sta govorila tovariš Rudi Šepič in delno tovariš Macarol.

Želi morda še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (92 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (16 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj sprejet z večino glasov.

Sedaj dajem na glasovanje dodatni sklep, ki sem ga prej prebral.Želite, da ga ponovno preberem? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje.Kdor je za predloženi sklep, s katerim zavezujemo našo delegacijo, da v postopku dajanja soglasja poizkuša uveljavljati pripombe, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 16. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2132, YU 2133).

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K predlogu zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki ga je pripravil Odbor za finance.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Macarol, področje gospodarstva, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje.

B o r i s M a c a r o l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj predlagamo, da se ne sprejme odlok o soglasju z isto obrazložitvijo, kot je bila podana pri prejšnji točki dnevnega reda.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je razpravljala tudi o tej točki dnevnega reda. Moram reči, da nismo tako rigorozni kot Mariborčani. Delegati sicer načelno podpiramo sprejem zakona, ugotavljamo pa, da se z uveljavitvijo predlaganega zakona v Jugoslaviji oziroma solidarno v vseh republikah prevzemajo jamstva za novonajeto posojilo pri Mednarodni bani v višini 33 milijonov dolarjev.

Glede na znana stabilizacijska načela o prenehanju prakse socializacije posojil menimo, da bi bilo potrebno v obrazložitvi predloga vsaj navesti koristnika posojil in način zagotavljanja vračila najetega posojila s strani uporabnika, ki s tem posojilom gradi nove industrijske objekte v Makedoniji. Skupni stroški kredita z obrestmi, ob upoštevanju plačila takojšnje enkratne provizije v višini 975 tisoč dolarjev, bodo znesli v posojilni pogodbi 38 milijonov dolarjev. Odplačati bo torej potrebno 71,7 milijona dolarjev. Menimo,

da prihaja do določene neusklajenosti med operativnostjo in samo obravnavo tega zakona.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Glede na to, da se z ratifikacijo tega sporazuma oziroma s sprejemom odloka o dajanju soglasja urejujejo zelo podobne stvari kot s prejšnjo točko dnevnega reda, predlagam zboru, da sprejme dodatni sklep k tej točki dnevnega reda enake vsebine, kot je bil pri prejšnji točki, in sicer glede vprašanja garancije.

Če ne želi nihče razpravljati, potem dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (93 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (13 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (15 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj sprejet z večino glasov.

Glede na stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in glede na že sprejeta stališča zborov Skupščine SR Slovenije predlagam, da zbor k tej točki sprejme še naslednji sklep:

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije naj pred odločitvijo o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj predlaga, da se za redno odplačevanje obveznosti, ki izhajajo iz sporazuma, zagotovi garancija Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Makedonije oziroma garancija republike, da bo zagotovljeno plačilo anuitet iz združenih sredstev, če končni posojilojemalci ne bodo ob dospetju plačali svojih obveznosti iz tega posojila.

Želi o tem oblikovanem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 17. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Skupščina SFR Jugoslavije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je k predlogu zakona predložil pismeno mnenje, ki ste ga prejeli. Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki sta ga pripravila Odbor za družbenoekonomske odnose in Odbor za finance. Danes ste prejeli popravke k predlogu zakona, ki jih je predložila Skupščina SFR Jugoslavije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Ker pismenih prijav k tej točki dnevnega reda ni, sprašujem delegate, če želi morda kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo soglasno sprejet.

Prehajamo na 18. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju od 1981-1985.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, ki pa je predložil še dopolnilni predlog k osnutku zakona. Prejeli ste tudi poročilo s seje Medrepubliškega komiteja za družbeno planiranje in razvoj o sodelovanju s predstavniki izvršnih svetov skupščin republik in izvršnih svetov skupščin avtonomnih pokrajin.

K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in danes na klop predlog sklepa k osnutku zakona, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem zakonu. Poročevalce delovnih teles prosim, da spremljajo razpravo in po končani razpravi eventualno predlagajo spremembe ali dopolnitve predlaganega sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Branko Stanko, področje gospodarstva, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje.

B r a n k o S t a n k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov meni, da je neumestno kakršnokoli dodatno obremenjevanje gospodarstva, zato predlagamo, da se sredstva zagotovijo iz drugih virov, na primer s prerazporeditvijo sredstev proračuna.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Tone Erznožnik, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

T o n e E r z n o ž n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati prosimo za pojasnilo, ali so dodatna sredstva v višini o,o3 odstotka družbenega proizvoda družbenega gospodarstva, po katerem bodo republike in avtonomni pokrajini zagotavljale hitrejši razvoj Avtonomne pokrajine Kosovo, upoštevana v republiškem proračunu oziroma ali so upoštevana v proračunu za letošnje leto, saj je potrebno ta sredstva zagotoviti po končnem obračunu za leto 1981 za navedeno leto ter vplačati akontacijo za letošnje leto? Kolikor ta sredstva niso vključena v republiški proračun in bi obremenitev padla na združeno delo, zahtevamo, da se to vključi in izplača iz republiškega proračuna.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Lista prijavljenih razpravljalcev je izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Andrej Briški, pomočnik direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

A n d r e j B r i š k i : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s prvim predlogom bi rad povedal, da je SR Slovenija podpisala dogovor o dopolnilnih ukrepih za hitrejši razvoj SAP Kosovo, s katerim se je zavezala, da bo tako kot ostale republike zagotovila sredstva v višini o,o3 % družbenega proizvoda družbenega gospodarstva. V istem dogovoru je že tudi navedeno, da imajo ta sredstva povsem enako kvaliteto kot druga sredstva Sklada federacije, ki se oblikujejo po stopnji 1,83 % družbenega proizvoda družbenega gospodarstva. To pa pomeni, da se tudi ta sredstva lahko v polovični vrednosti - se pravi 5o % usmerjajo na podlagi samoupravnega združevanja dela in sredstev, enako kot ostala sredstva Sklada federacije. Poleg tega morajo biti tudi pogoji plasmaja in vračanja teh sredstev, v primerih ko gre za obvezno posoji-

lo - ostalih 5o %, enaki pogojem, ki veljajo za sredstva obveznega posojila iz tega sklada.

Zato predstavlja dopolnitev zveznega zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije le izvedbo tega dogovora, ki je že bil podpisan in obveznosti tudi sprejete.

V zvezi s predlogom delegata, ki je menil, da naj bi sredstva o,o3 % družbenega proizvoda družbenega gospodarstva, zagotovili v proračunu SR Slovenije, želim povedati naslednje. Že iz odgovora na prvo vprašanje je povsem jasno, da gre za enako kvaliteto sredstev kot za sredstva, ki jih vplačujejo vse republike oziroma njihove organizacije združenega dela v Sklad federacije. Se pravi, polovico predstavljajo sredstva obveznega posojila, polovico pa sredstva, ki se usmerjajo na podlagi združevanja dela in sredstev. V tem primeru že iz načelnih razlogov sredstva republiškega proračuna ne pridejo v poštev. Ne glede na to pa tudi zaradi omejevanja sredstev splošne porabe te obveznosti ne bi mogli poravnati iz republiškega proračuna.

Veljavni zvezni zakon, ki naj bi ga s temi dodatnimi predlogi Zveznega izvršnega sveta dopolnili, pa določa, da v primerih, ko organizacije združenega dela posamezne republike oziroma avtonomne pokrajine ne izpolnijo obveznosti na osnovi ustreznega republiškega predpisa, jamči za poravnavo sredstev republiški proračun. Republiški proračun pride v poštev torej le kot izjemna oblika izvajanja te obveznosti.

Zato ponovno predlagam, da zbor v skladu s stališčem Izvršnega sveta da soglasje k temu zakonu. Upošteval naj bi tudi pripombo, ki je navedena v stališču Izvršnega sveta. Potrebno je namreč razjasniti vprašanje, kdo bo kril razlike, ki nastanejo med pogoji plasmaja in pogoji vračila sredstev, ker po do sedaj veljavnem zakonu SAP Kosovo dobiva kredite pod ugodnejšimi pogoji kot manj razvite republike, oziroma kot jih Sklad federacije vrača organizacijam združenega dela.

Zato predlagamo, da se v zakonu razčisti vprašanje, kje je vir za pokritje te razlike, kar je napisano tudi v stališčih Izvršnega sveta. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Verjetno bi kazalo v odgovoru, zakaj ni mogoče poravnati sredstev iz proračuna, povedati, da ne bi bilo treba obremenjevati gospodarstva, če bi bilo v proračunu dovolj sredstev. Ker pa nam v letošnjem letu v republiškem proračunu že tako ali tako primanjkuje približno 23o starih milijard dinarjev, bi sredstva lahko zbrali v proračunu le pod pogojem, da uvedemo nov vir, ki pa bi tudi predstavljal dodatno obremenitev gospodarstva.

Želi še kdo razpravljati o obrazložitvi, ki jo je podal tovariš Briški? (Ne želi.) Če ne želi več nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje sklep.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (82 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (36 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Štirje delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 19. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in danes na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku. Poročevalce delovnih teles prosim, da spremljajo razpravo in predlagajo morebitne spremembe ali dopolnitve predlaganega sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav ni. Želi morda kdo od delegatov razpravljati? (Ne želi.)

Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli na klop.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (llo delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (18 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 2o. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. K osnutku odloka ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in danes na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem odloku.

Poročevalce delovnih teles prosim, da spremljajo razpravo in po razpravi predlagajo morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi predloga odloka o realizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979, je bilo v skupščinskih odborih ocenjeno za primerno, da damo tudi pred obravnavo predloga odloka na sejah zborov Skupščine SR Slovenije nekaj uvodnih pojasnil o vsebini odloka in o načinu izpolnitve obveznosti SR Slovenije, ki izhajajo iz odloka.

Z zveznima zakonoma, ki določata med drugim tudi obseg pomoči socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin pri odpravljanju posledic potresa v Črni gori, je določeno, da se sredstva, vplačana v obdobju izvajanja obnove prizadetega območja, vsako leta valorizirajo v skladu z letno rastjo cen gradbenih objektov in opreme.

S takšno ureditvijo naj bi bilo omogočeno, da bi se obnova prizadetega območja izvedla v obsegu, ki je bil predviden v letu 198o, povsem nemoteno in kljub rasti cen gradbenih objektov in opreme v vseh obdobjih obnove, to je do konca leta 1989.

Skupščina SFR Jugoslavije je na osnovi teh zakonskih določil sprejela leta 1981 poseben odlok, s katerim je bila določena struktura sredstev, ki so predmet valorizacije ter način ugotavljanja valoriziranih sredstev. Po tej ureditvi je zato potrebno s posebnim skupščinskim odlokom vsako leto ugotoviti še dodatne obveznosti republik in avtonomnih pokrajin, nastalih zaradi valorizacije že vplačanih sredstev, ki jih je potrebno izvršiti zaradi povečanih cen.

Predlog odloka, ki vam je danes predložen v obravnavo, je dosledno pripravljen v skladu z doslej sprejetimi predpisi, ki urejajo obveznosti republik in avtonomnih pokrajin pri obnovi prizadetega območja v SR Črni gori.

Iz tega razloga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v svojem stališču predlagal, da k predlogu odloka daste svoje soglasje. Ob tej priložnosti pa vas želim obvestiti tudi o možnostih za izpolnitev dodatne obveznosti SR Slovenije, ki se ugotavlja in določa s predlaganim odlokom.

Iz sredstev, zbranih iz plačila dodatnega prispevka solidarnosti, ki je bil v letu 198o uveden za pomoč SR Črni gori, bo poleg letošnjega nominalnega

zneska obveznosti mogoče predvidoma poravnati le 390 milijonov dinarjev, za plačilo preostalih 572 milijonov dinarjev pa niso zagotovljena sredstva.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da za poravnavo tega dela obveznosti nikakor ni primerno uvajati novih obveznosti, ali najemati kreditnih sredstev pri temeljnih bankah, zato je predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, da se na zvezni ravni proučijo možnosti in načini za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz predlaganega odloka. Ta pobuda je, kot ste sami ugotovili, vsebovana v poročilu s seje Medrepubliškega komiteja za področje financ, ki je priloženo zakonu. Brž ko bo prišlo do realizacije te pobude, bo Izvršni svet kot edino možno rešitev za izpolnitev te obveznosti predlagal, da se plačilo sredstev za valorizacijo izvrši iz priliva dodatnega prispevka solidarnosti v prvih štirih mesecih leta 1983. To seveda tudi pomeni, da bo izpolnjevanje obveznosti za leto 1983 potekalo v vsem prihodnjem letu s tri do štiri mesečnim zaostankom, ki pa ga bo mogoče nadomestiti predvidoma v letu 1984.

S 1. januarjem 1984 namreč preneha obveznost republik in avtonomnih pokrajin za zagotavljanje prispevka kot kredit, kar predstavlja znižanje letne nominalne obveznosti za eno tretjino. Poleg tega pa se tedaj nekoliko zniža tudi nominalni znesek obveznosti za plačilo prispevka brez obveznosti vračila.

Kolikor takšen predlog ne bo sprejet, Izvršni svet zaradi doslej že uvedenih visokih obveznosti delavcev in občanov za poravnavanje solidarnostnih obveznosti, ki pa jih v sedanjem trenutku po naši oceni ni mogoče povečevati, ne vidi druge rešitve, kot predlaganje sprememb v že sprejetih predpisih o pomoči SR Črni gori.Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. K razpravi so se prijavili trije razpravljalci! Besedo ima tovariš Boris Macarol, področje gospodarstva, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje.

B o r i s M a c a r o l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K osnutku odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomne pokrajine za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979, daje skupina delegatov za delegiranje v Zbor združenega dela 38. okoliša naslednje načelne pripombe.

Zahtevati je treba poostreno kontrolo nad porabo sredstev in ali so ta sredstva strogo namensko uporabljena.

Nadalje menimo, da se mora valorizacija sredstev gibati v okvirih procentov, določenih z resolucijo in nikakor ne višje, saj nam tudi v združenem delu nihče ničesar ne valorizira. Sprašujemo se, ali bo v letu 1983 naše gospodarstvo sposobno zagotoviti dodatna sredstva iz naslova valorizacije, ki bodo po poročilu Odbora za finance, ki smo ga dobili z gradivom, višja od vplačane glavnice, še posebej sedaj, ko smo slišali, da bomo del letošnjih obveznosti prenesli v drugo leto?

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Aleksander Kostiov, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

A l e k s a n d e r K o s t i o v : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati se zavzemamo za temeljitejše obrazložitve osnutkov zakonov in odlokov predvsem takrat, kadar gre za finančne obveznosti. Predvsem bi bilo potrebno vedno pravočasno pojasniti, ali finančna obveznost bremeni republiški proračun ali pa obremenitev v končni fazi prevzame družba ali celo sajo združeno delo.

Iz gradiva je razvidna valorizacija obveznosti naše republike v indeksih in nominalno. Iz obrazložitve pa ni razviden način oziroma možnost za zagotovitev teh sredstev. Ali bo ta obremenitev zopet neposredno zadela združeno delo? Iz predhodne razlage člana Izvršnega sveta smo slišali, da se bo poizkušalo obveznost poravnati delno iz proračuna, delno s krediti, vendar pa je indeks za

valorizacijo izredno visok - 172,8 za gradbeno ceno in 182,9 za investicijsko opremo. Ta indeks je absolutno višji od indeksov, ki so jih uporabljali za istovrstne gradnje v tem času od leta 1979 do leta 1981. Poudarjam, podobno kot govornik pred menoj, da nas skrbi, kaj bo v letu 1983, če se bo ta trend nadaljeval, saj bodo sredstva za valorizacijo višja od glavnice, ki je že vplačana. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov s področja gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška je razpravljala tudi o tej točki dnevnega reda.

Ugotavljamo, da gre pri tem odloku za dodatno obveznost republike in postavljamo vprašanje, kako bo republika ta sredstva zbrala, saj se prispevek oblikuje po dinamiki izplačil osebnih dohodkov. Predvidevamo, da bo obveznost prevaljena na združeno delo v obliki dodatnega prispevka, kar bo bodisi povečalo maso bruto osebnih dohodkov ali pa v obratnem primeru, pri nespremenjeni masi zmanjšalo neto osebne dohodke delavcev. Ker predlagani odlok predvideva revalorizacijo sredstev tudi v naslednjih letih, pomeni ta ukrep zmanjšanje osebnih dohodkov v povprečju najmanj za o,8 odstotkov, kolikor je znašala dosedanja osnovna stopnja. V vsakem primeru bo to vplivalo na osebne dohodke zaposlenih. Menimo, da bi moral predlagatelj z obrazložitvijo odloka podati delegatom hkrati tudi način zagotovitve sredstev s strani republike, ker je to bistvenega pomena za odločitev. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Lista prijavljenih razpravljalcev je izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Preden zaključim razpravo, menim, da je potrebno, da predstavnik Izvršnega sveta tovariš Rudi Šepič da na tri glavna vprašanja dodatne obrazložitve. Prosim!

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poizkušal bom odgovoriti na nekaj vprašanj, ki sem si jih zapisal med razpravo delegatov.

Prvo glede obrazložitve odloka. Moram reči, da se strinjam s kritiko, ki je bila izrečena, da je obrazložitev preskopa. Toda, kot vidite, ni predlagatelj odloka slovenski Izvršni svet, temveč Zvezna skupščina in mislim, da lahko pripombo posredujemo zveznim organom in jih s tem tudi opozorimo, da je treba v prihodnje pri podobnih zakonih in odlokih pripraviti bolj temeljite obrazložitve.

Drugo, kar zadeva valorizacijske indekse. Moram reči, da so ti indeksi dejansko taki, kot so in izhajajo iz podatkov Zveznega zavoda za statistiko. Verjetno nas moti to, da so to indeksi za dve leti. Namreč, s tem odlokom valoriziramo sredstva, ki so bila vplačana leta 1981 in jih valoriziramo z indeksom 79-8o in z indeksom 8o-81.

Tretje vprašanje. Kolikor bi bile tudi v naslednjem letu obremenitve tako velike, bodo sredstva valorizacije večja od glavnice. Moram potrditi, da je to točno. Po vseh izračunih, ki jih imamo, bo v naslednjem letu valorizacijski del višji od glavnice. Ob tem pa želim dodati, da bo stvar že v letu 1984 bistveno drugačna. Namreč, leta 1984 zapade v odplačilo kreditni del, tako da nam bo leta 1984 zadostovala dosedanja obremenitev zaposlenih po stopnji o,8 od osebnega dohodka oziroma nam bo verjetno nekaj sredstev tudi ostalo, tako da bi lahko celo za malenkost znižali stopnjo, Tudi v letu 1985 nam bo ostal precejšen del sredstev in bomo šli na znižanje stopnje. V naslednjih letih 1986, 1987, 1988 in 1989 pa bodo obremenitve znatno manjše.

Še odgovor na vprašanje, kako bomo zbrali manjkajoča sredstva. Menim, da je prav, da ponovno opozorim na bistvene stvari, na katere sem sicer že opozori v svojem uvodu, vendar morda le malo prehitro. Ugotavljamo, da prispevek, ki ga sedaj plačujemo v višini o,8 odstotka od osebnega dohodka in ki ga uporabljamo za pokrivanje obveznosti do Črne gore, v letošnjem letu, v kolikor se osebni dohodki v zadnjih štirih mesecih ne bi povečali, ne bo zadoščal za poravnavo dogovorjene obveznosti, temveč bo zmanjkalo 57 milijard starih dinarjev.

To smo ugotovili že v mesecu maju in tudi opozorili Izvršni svet ter predlagali, da bi se morali v okviru Izvršnega sveta dogovoriti s predstavniki vseh republik in pokrajin o načinu pokrivanja te obveznosti. S tem so se strinjali tudi predstavniki ostalih republik in pokrajin in tako je bil dogovor, da se sestanemo. Žal pa pogovor ni bil realiziran. Zato je Izvršni svet pred časom ponovno opozoril Zvezni izvršni svet, da se mora razgovor realizirati in problem rešiti. Na sestanku smo želeli predlagati, da bi primanjkljaj iz letošnjega leta, približno 57 starih milijard, poravnali v treh do štirih mesecih prihodnjega leta. To pa bi pomenilo, da bi Črna gora dobila izplačane obveznosti za leto 1982 tri do štiri mesece kasneje. Vendar menimo, da druge rešitve ni.

Računamo, da nas bodo podprle tudi ostale republike in obe pokrajini, kajti, kot poznamo stvari, se soočajo s podobnimi problemi. Tako upamo, da bomo s tem uspeli. Kolikor pa ta dogovor ne bi uspel, Izvršni svet meni, da nimamo v sedanjem trenutku nobenih možnosti, da bi šli na dodatno združevanje sredstev iz kateregakoli naslova,glede sredstev proračuna pa je opozoril tudi predsednik zbora. Naši republiki ne bi preostalo nič drugega, kot da sproži postopek za spremembo predpisov o poravnavi teh obveznosti.

Tovariš predsednik, upam, da sem odgovoril na zastavljena vprašanja. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Zdi se mi,da ni dan odgovor v zvezi z razpravo delegata, ki je rekel, da je potrebno ob takih priložnostih pripraviti tudi ustrezno analizo namembnosti trošenja sredstev. Mislim, da smo bili enkrat že seznanjeni z analizo o trošenju sredstev. Zahtevo v zvezi s pripravo analize bi lahko posredovali naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin, da da pobudo, da Zvezni izvršni svet skupaj z Izvršnim svetom Črne gore pripravi analizo do spomladi prihodnjega leta.

R u d i Š e p i č : Mislim, da Izvršni svet lahko sproži pobudo za pripravo analize. Bolj učinkovito pa bi bilo, če pobudo posreduje naša delegacija v Zboru republik in pokrajin in zahteva, da se analiza pripravi. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, potem bi na osnovi obrazložitve tovariša Šepiča skušal strniti zaključke, in sicer:

Govoril je o tem, da naš Izvršni svet nima namena priti v Skupščino SR Slovenije s predlogom dodatnega obremenjevanja združenega dela za realizacijo obveznosti. Menim, da je to tudi odgovor delegata na postavljeno vprašanje.

Nadalje, pomembno je in to bi tudi predlagal, da kasneje oblikujemo dodatek k sklepu in da zavežemo našo delegacijo, da zahteva v Skupščini SFR Jugoslavije oziroma od Izvršnega sveta, da se predloži analiza.

Želi morda še kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati predlagam, da glasujemo o sklepu. Kasneje pa bomo sklep dopolnili in zavezali našo delegacijo, da naj zahteva, da se pripravi analiza o porabi sredstev v Črni gori.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (87 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (31 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (12 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

K tej točki dnevnega reda pa predlagam, da zbor sprejme še dodatni sklep:

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije zavezuje delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin, da da pobudo, da se tekoče, enkrat letno pripravi analiza o namembnosti trošenja sredstev, ki se zbirajo po sistemu solidarnosti za pomoč Črni gori po potresu leta 1979.

Želi kdo o tako oblikovanem sklepu razpravljati? (Nihče.) Prosim, tovariš sekretar, da z našimi sodelavci oblikujete vsebino sklepa, ki ga bom kasneje dal na glasovanje. Prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 21. t o č k o d n e v n e g a r e d a, to je na predlog dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo.

Predlog dogovora je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. K predlogu dogovora ste prejeli predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora, ki ga je pripravil Odbor za finance.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav k tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo soglasno sprejet.

Ker je Skupščina SR Slovenije podpisnik dogovora, predlagam zboru, da sprejme k tej točki dnevnega reda še naslednji sklep:

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije pooblašča Antona Pengova, direktorja Republiške uprave za družbene prihodke, da v imenu Skupščine SR Slovenije podpiše dogovor o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati(Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 22. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu.

Predlog družbenega dogovora je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zvezni izvršni svet.

K predlogu družbenega dogovora ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o družbenem dogovoru. Poročevalce delovnih teles prosim, da spremljajo razpravo in po potrebi predlagajo spremembe oziroma dopolnitve sklepa.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! K razpravi sta se prijavila dva delegata. Besedo ima tovariš Matjaž Ljubič, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

M a t j a ž L j u b i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija ima pripombe k predlogu družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu.

Ker gre tudi pri tej točki za finančno obveznost naše republike, se delegati nismo mogli zadovoljiti s predloženo obrazložitvijo k družbenemu dogovoru. Ugotavljamo:

1. Da so bile finančne obveznosti iz naslova organizacije in financiranja 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu sprejete brez pravočasno sprejetega družbenega dogovora, ki bi že pred samim prvenstvom določil način sprejemanja finančnih obveznosti za federacijo, republike in pokrajino.

Da po prvenstvu predlagani družbeni dogovor ni sprejel soglasja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ampak naj bi le-ta svoje dokončno stališče poslal kasneje. Ali ga je in kakšno je, če je?

2. Da kar na petih sejah, to je 10.7., 16.9., 2.10.1981 in 5.2., 26.3. 1982 Medrepubliškega komiteja za področje financ ni bilo doseženo soglasje k predlogu družbenega dogovora.

3. Da je nujno potrebno odpraviti prakso, da se prevzamejo finančne obveznosti za organizacijo večjih in dragih športnih prireditev brez predhodne in pravočasno jasne slike o tem, kdo in v kakšnem obsegu prevzema te finančne obveznosti.

4. Da tudi v naši republiki organiziramo svetovna in evropska prvenstva, finančnih obveznosti pa ne prenašamo na federacijo, republike in pokrajini, s takšnimi in podobnimi družbenimi dogovori, čeprav so tudi v naši republiki taki športni objekti, ki bi jih bilo nujno treba obnoviti.

Zaradi čedalje pogostejših zahtev po organizaciji raznih prireditev, ne samo športnih, delegati ponovno postavljamo zahtevo po sprejetju zveznega zakona, ki bo uredil pravice in dolžnosti pri organizaciji velikih prireditev. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Boris Macarol, področje gospodarstva, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje.

B o r i s M a c a r o l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela 38. okoliša podpira predlog Odbora za finance in s tem tudi predlog sklepa, ki smo ga danes dobili, da se ne sprejme odlok o soglasju k predlogu družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu 1981. leta v Novem Sadu.

Obrazložitev. Ob obravnavi sofinanciranja 14. zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu so naši delegati v tej Skupščini sprejeli stališče, da post festum ne bomo sprejemali nobenih dodatnih finančnih obremenitev na nobenem področju, posebno pa ne ob organiziranju raznih športnih prireditev.

Iz gradiva, ki smo ga dobili, je razvidno, da je šlo skoraj 95 % porabljenih sredstev za gradnjo športnih objektov. To se pravi, za samo organizacijo zelo malo.

Menimo, da lahko organizira prvenstva le tisti, ki že ima večji del potrebnih objektov, ne pa da gradi nekdo, ki nima nič, ali pa noče uporabiti obstoječih objektov.

V 6. členu družbenega dogovora je predvideno, da se sredstva zagotovijo iz prihodkov od iger na srečo, katerega pa že imamo razporejena za druge namene in mislimo, da ne moremo pustiti propadati obstoječih športnih objektov, za vzdrževanje katerih smo del teh sredstev predvideli, na račun izgradnje novih objektov pod krinko organizacije raznih prvenstev. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Lista prijavljenih razpravljalcev je izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovarišica Marija Glavinič, področje gospodarstva, 44. okoliš, Ptuj.

M a r i j a G l a v i n i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov gospodarskega področja 44. okoliša je obravnavala predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu in je proti sklenitvi tega dogovora z naslednjo obrazložitvijo.

Koliko časa bomo še povečevali ugled Jugoslavije z organiziranjem tako dragih športnih prireditev na mediterantskem, evropskem in svetovnem nivoju, ki si jih prepogosto ne morejo privoščiti gospodarsko mnogo močnejše države. Tudi tako pomembni organi, kot so Skupščina občine Novi Sad, Izvršni svet Skupščine SAP Vojvodine, niso pristojni sprejemati sklepov, ki bi finančno zavezovali celotno Jugoslavijo. Če bomo tako prakso tolerirali, bodo podobne sklepe začeli sprejemati vedno pogosteje tudi drugi.

V primeru, da tega ne bi mogli več ustaviti, je nujna finančna katastrofa. Pozorni moramo biti, da ne bi delovni ljudje in občani dobili občutka, da se včasih tudi solidarnost lahko delno zlorablja. Zaradi tega bi nam utegnila odpovedati takrat, ko jo bomo v resnici potrebovali. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem sklep, ki ste ga prejeli.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Medtem so pripravili formulacijo dodatnega sklepa k 2o. t o č k i d n e v n e g a r e d a.

Prebral bom sklep, ki naj bi ga zbor sprejel.

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da v postopku obravnave omenjenega zakona da pobudo, da je potrebno tekoče, vsaj enkrat letno, poročati delegatom o namenski porabi sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za odpravo posledic katastrofalnega potresa v SR Črni gori.

Želi kdo o tako oblikovanem sklepu razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in dajem sklep na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dodatni sklep k 2o. točki dnevnega reda soglasno sprejet.

Prehajamo na 23. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, dajem na glasovanje predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora združenega dela.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi ter izvolitvi predsednika in članov Komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora združenega dela sprejet z večino glasov.

S tem so v komisijo izvoljeni: za predsednika Danilo Bašin, za člane pa: Jurij Drnovšek, Jože Gabrovšek, Vida Jeler, Jože Kovač, Miha Lesar in Martin Mlinar.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila tudi predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike.

Predlog sklepa ste prejeli. Želi o predlogu sklepa kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa!

Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju.

Predlog dopolnitve ste prejeli danes na klop. Želi o predlagani dopolnitvi sklepa kdo razpravljati? (Nihče.)

Predlagam, da damo k predlagani dopolnitvi še naslednjo dopolnitev k sklepu o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju, in sicer, da v skupini sodeluje Silva Jereb, delegatka v Družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije, ki je koordinator dela za to področje, določen v periodičnem delovnem načrtu Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982.

Želi morda kdo o tej pobudi in predlogu, ki sem ga dal, poleg dopolnitve, ki ste jo dobili k sklepu o imenovanju skupine delegatov, razpravljati? (Nihče.)

Dajem na glasovanje dopolnitev k sklepu o imenovanju delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju z dopolnilom, da v skupini sodeluje tudi tovarišica Silva Jereb, delegatka v Družbenopolitičnem zboru.

Kdor je za tako formulirano dopolnitev in predlog, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je dopolnitev k sklepu o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju sprejeta z večino glasov.

Prehajamo na 24. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška bo odgovoril Primož Žagar, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za informiranje.

P r i m o ž Ž a g a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Republiški komite za informiranje je v ustreznih službah Skupščine SFR Jugoslavije in pri udeležencih seje Odbora za družbenoekonomske odnose s tujino Skupščine SFR Jugoslavije preveril resničnost vesti, ki je bila objavljena v Delu, dne 9.9.1982, v rubriki "Pa še to" pod naslovom "Eksotični vikendaš".

Na seji omenjenega odbora je bilo v kontekstu razprave mimogrede omenjeno, vendar le kot možnost, da bi si lahko naš državljan zgradil vikend, kjerkoli celo v Šri Lanki. Novica, tako kot je objavljena, nima stvarne podlage in tudi ni podatkov, da bi si naš državljan tam v resnici zgradil vikend. Gre torej za neustrezno interpretacijo omenjene razprave.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Slišali smo odgovor. To informacijo bomo tako kot vse odgovore na delegatska vprašanja objavili v

Poročevalcu, če pa imajo delegati, ki so vprašanje postavili, še kakšno dodatno vprašanje, ga lahko posredujejo. Besedo želi tovariš Jože Gabrovšek.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati smo trdno verjeli, da je informacija, ki smo jo prebrali v časopisu, pravilna in točna in moram reči, da smo zelo presenečeni, da kljub mestu, kjer je bila taka informacija objavljena, lahko pride do takih stvari. Resnično me zanima, kako lahko pride do neresničnega interpretiranja v našem časopisu, ker mislim, da tako novico ljudje preberejo. Ker so o novici ljudje veliko razpravljali, vsaj pri nas v Šiški, mislim, da bi bilo prav, da v bodoče take novice na nek način preprečimo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 36. okoliša, Ravne na Koroškem, bo odgovoril Janez Strniša, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za energetiko.

J a n e z S t r n i š a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za gospodarsko področje 36. okoliša, Ravne na Koroškem, je za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije zastavila delegatsko vprašanje o izvajanju omejitev električne energije v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne.

Skupina delegatov predlaga, da Skupščina pregleda urejenost oziroma neurejenost odnosov med proizvajalci električne energije, pri čemer je mišljen položaj tako imenovanih neposrednih odjemalcev ob izvajanju omejitev električne enerije. Po mnenju skupine delegatov prihaja zaradi tega do težav v izvajanju omejevanja in zato vprašujejo, kako dolgo se nameravajo nekateri tako enostransko obnašati? Skupina delegatov odločno zahteva, da Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije ukrene vse potrebno, da bo Elektrogospodarstvo Slovenije spoštovalo določila družbenega dogovora o izvajanju omejitev porabe električne energije oziroma da poskrbi, da se čimprej pristopi k ponovnemu samoupravnemu sporazumevanju o novih odnosih med elektrogospodarstvom in porabniki električne energije. Na zastavljeno vprašanje dajemo naslednji odgovor.

V času od 16. do 22. septembra letos so bile zaradi okvare v Nuklearni elektrarni Krško in Termoelektrarni Šoštanj nujne omejitve dobave električne energije, ki so prizadele tako neposredne odjemalce, to je Železarno Ravne, Štore, Jesenice, Tovarno dušika Ruše in Tovarno glinice in aluminija Kidričevo, kakor tudi distributivne odjemalce. Omejitve so se izvajale v skladu s sprejetim družbenim dogovorom o izvajanju omejevanja porabe električne energije v SR Sloveniji in nadomeščanju nastale škode, ki podrobno določa zaporedje, obseg in čas predhodne najave omejitev za posamezne stopnje omejitev, da bi lahko uporabniki prilagodili proizvodni proces ob omejeni dobavi električne energije.

Zaradi resnosti elektroenergetskega položaja pa je elektrogospodarstvo že v začetku septembra z dopisom obvestilo vse neposredne in distributivne odjemalce, da bodo ob morebitnih okvarah velikih blokov v elektrarnah nujne takojšnje omejitve električne energije in jih pozvalo, naj podvzamejo ustrezne ukrepe, da bo izvajanje omejitev hitro in učinkovito. O dejanskem uveljavljanju omejitev pa so bili uporabniki obveščeni v skladu z določili družbenega dogovora o izvajanju omejitev. Omejevanje neposrednih odjemalcev je običajni ukrep elektrogospodarstva v primeru nenadnega pomanjkanja električne energije in moči zaradi defektov v elektrarnah, ki temelji na pogodbenih določilih med elektrogospodarstvom in neposrednimi odjemalci. Ti odjemalci namreč lahko najhitreje zadostijo zahtevam dispečerske službe za zmanjšanje moči. Iz teh razlogov tovrstni odjemalci tudi plačujejo dogovorjeno nižjo ceno električne energije kot ostali industrijski odjemalci, prav zaradi svoje prilagodljivosti zahtevam elektroenergetskega sistema, saj predstavljajo določeno rezervo v tem sistemu. Vrednotenje prilagodljivosti nepośrednih odjemalcev elektroenergetskemu sistemu, ki naj bi bilo osnova za nižjo ceno električne energije, je predmet pogostih nesporazumov med neposrednimi odjemalci z ostalimi odjemalci električne energije in z elektrogospodarstvom oziroma vse to se dogovarja v Samoupravni interesni skupnosti elektrogospodarstva.

Zato je bilo izdelanih več strokovnih študij, ki naj bi okvantificirale višino znižanja cene električne energije neposrednim odjemalcem zaradi njihove

prilagodljivosti in načina njihovega odjema. Zadnja taka študija, ki naj bi dala osnove za ustrezne spremembe tarifnega sistema za prodajo električne energije, je v postopku revizije v Samoupravni interesni skupnosti elektrogospodarstva.

Z dopolnitvami tarifnega sistema, katerega predlog je v pripravi v strokovni komisiji Interesne skupnosti elektrogospodarstva, naj bi zagotovili enakopraven položaj vseh, ne samo neposrednih odjemalcev, ki imajo poseben vpliv na obratovanje elektroenergetskega sistema tako, da bi se čimbolj približali stroškovnemu principu. S predlaganimi dopolnitvami tarifnega sistema bo po našem mnenju razrešena večina problemov med neposrednimi uporabniki in elektrogospodarstvom v okviru Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva in uvedeni novi odnosi med uporabniki električne energije in elektrogospodarstvom, za kar se zavzema tudi skupina delegatov Skupščine občine Ravne na Koroškem v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije v svojem delegatskem vprašanju.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Vprašujem, če so delegati, ki so postavili delegatsko vprašanje, zadovoljni s tem odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 29. okoliša, Laško, bo odgovorila tovarišica Mara Podrekar, predstavnica Republiškega komiteja za delo.

M a r a P o d r e k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Laško za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je postavila na zadnji seji delegatsko vprašanje, ali so resnične časopisne vesti, da so povprečni osebni dohodki delavcev v predstavništvih naših organizacij združenega dela v tujini med 3.000 in 4.000 dolarji, da so naši delavci skoraj izključno socialno zavarovani v tuji državi in da nekateri plačujejo celo cerkveni davek?

Delegacija želi odgovor, kakšni ukrepi bodo podvzeti za eventualno odstranitev takšnih primerov.

Odgovor: Osebni dohodki delavcev, ki so poslani na začasno delo v gospodarska predstavništva v tujini, so urejeni s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev na delu v tujini, sklenjenem v letu 1980 na zvezni ravni v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije. K temu sporazumu je pristopilo tudi 15 organizacij združenega dela iz SR Slovenije. V tem sporazumu so osebni dohodki predstavnikov odvisni od analitične ocene del in nalog po petih stopnjah, od države, v kateri se predstavništvo nahaja, glede na pomembnost in obseg gospodarskih odnosov ter od bazičnega koeficienta osebnih dohodkov, ki se določa glede na višino življenjskih stroškov v posamezni deželi in usklajuje vsakih šest mesecev.

Delavci so upravičeni na del osebnega dohodka iz naslova minulega dela ter na dodatek za znanje tujega jezika, dodatek na nezaposleno ženo, dodatek na otroke in dodatek za stroške stanovanja.

Iz analize Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino o poslovanju organizacij združenega dela prek poslovnih enot oziroma podjetij v tujini povzemamo, da je višina osebnih dohodkov delavcev slovenskih organizacij v predstavništvih dokaj različna. Po dopolnjenih podatkih iz te analize znašajo osebni dohodki direktorjev predstavništev od 2080 do 4800 dolarjev, pri čemer prejema večina direktorjev osebni dohodek v višini 3000 do 3500 dolarjev. Osebni dohodek večine predstavnikov pa je med 2000 in 2500 dolarji. Ker se delavcem v predstavništvih praviloma izplačuje osebni dohodek v valuti države, kjer je sedež predstavništva, prihaja zaradi različnih valutnih tečajev tudi do različne dinarske vrednosti osebnih dohodkov. Zato in pa predvsem zaradi tega, da organizacije stimulirajo svoje predstavnike za doseganje večjega prometa zlasti izvoznega, so nekatere organizacije združenega dela izpolnile z zveznim sporazumom dogovorjen sistem delitve osebnih dohodkov.

Delavci, poslani na začasno delo v predstavništva v tujino, obračunavajo in prejemajo osebni dohodek po jugoslovanskih predpisih. Dolžni so plačevati prispevke od osebnih dohodkov našim samoupravnim interesnim skupnostim. V povsem drugačnem statusnem položaju pa so delavci, ki jih organizacije združenega

dela napotijo v tujino v svoja ali mešana podjetja. Ta podjetja poslujejo po predpisih države, kjer imajo sedež, kar se nanaša tudi na predpise, ki urejajo delovna razmerja in osebni dohodek. Delavci, zaposleni v podjetju v tujini, so s tem podjetjem v rednem delovnem razmerju in plačujejo iz svojega osebnega dohodka vse prispevke po predpisih tuje države, torej tudi za socialno zavarovanje in cerkveni davek, če je obvezen. Časopisna novica je bila dokaj posplošena in je pod skupnim imenovalcem obravnavala gospodarsko problematiko naših predstavništev in problematiko naših ali mešanih podjetij v tujini.

Na pobudo nekaterih organizacij združenega dela, ki izvajajo v tujini investicijska dela, ki jo je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prek Republiškega komiteja za delo razširil na vse organizacije združenega dela s tega področja, je v SR Sloveniji v teku postopek za uskladitev samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih ter pogojih uresničevanja pravic in obveznosti iz dela pri izvajanju del v tujini.

V svoji delovni zasnovi samoupravni sporazum uveljavlja naslednja tri izhodišča na področju oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke:

- da temelji razvid del in nalog v delovni enoti v tujini na istih osnovah kot v temeljni organizaciji ter da so iste osnove in merila tudi za vrednotenje del in opravil;

- da se glede na posebne pogoje dela in življenja v tujini osebni dohodek delavca poveča z dogovorjenim faktorjem;

- da se osebni dohodek obračunava v dinarski vrednosti, določen del osebnega dohodka pa naj se tudi v bodoče izplačuje v devizah.

Med predvidenimi udeleženkami samoupravnega sporazuma je izoblikovano stališče, da je potrebno takšna izhodišča za obračunavanje osebnega dohodka uveljaviti v vseh dejavnostih, ki imajo svoje delavce na začasnem delu v tujini.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije podpira to stališče in bo po poprejšnji obravnavi v Zvezi sindikatov Slovenije in v Gospodarski zbornici Slovenije sprožil pobudo za sklenitev ustreznega družbenega dogovora na nivoju Jugoslavije.

Predsednik M a r t i n M l i n a r: Hvala lepa. Ali so delegati iz 29. okoliša zadovoljni z odgovorom? Nimajo dodatnih vprašanj? (Ne.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 31. okoliša Žalec bo odgovoril Stanko Renčelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

S t a n k o R e n č e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z delegatskim vprašanjem iz občin Žalec in Celje dajemo naslednji odgovor.

Neurja so v letošnjem letu prizadela več občinam veliko škodo. Veliko škodo je povzročilo neurje s točo, ki je 29. junija 1982 zajelo območje v širini do 10 km od Kranja prek Savinjske doline, Kozjanskega in Bizeljskega do Sotle in ki je močno prizadelo kmetijsko proizvodnjo. V tem neurju je bil prizadet tudi del občin Celje in Žalec. Poleg tega je občino Žalec prizadel še močnejši potres in neurje z viharjem. V omenjenih naravnih nesrečah je bila v največji meri prizadeta zasebna kmetijska proizvodnja. Za odpravo posledic škode, ki so jo povzročile omenjene naravne nesreče, so občine podvzele vrsto ukrepov. V občinah, kjer je škoda presegala 1,5 % oziroma 3 % družbenega proizvoda, glede na to, ali je občina razvita ali nerazvita, so bila uporabljena tudi republiška sredstva solidarnosti.

V okviru predlaganih ukrepov za ublažitev posledic škode je občina Žalec posredovala Republiškemu sekretariatu za finance predlog, da bi se občinam, ki so utrpele škodo zaradi naravnih nesreč, uredilo potrošniške kredite pod posebnimi pogoji, kot jih omogoča zvezni odlok.

Republiški sekretariat za finance je skupaj z Republiškim komitejem za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano menil, da glede na obseg škode in glede na to,

da je škoda nastala predvsem v zasebnem kmetijstvu zaradi izpada dohodka kot posledica zmanjšanja proizvodnje, ni potrebno uporabiti določb omenjenega zveznega odloka in da se posledice škode lahko omilijo z dajanjem kreditov združenim kmetom iz sredstev hranilno-kreditnih služb. Prizadeti kmetje bi dobili kredite za nabavo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo na podlagi potrdila o upravičenosti s strani kmetijske pospeševalne službe. Kolikor sredstva hranilno kreditnih služb v kmetijskih organizacijah ne bi zadostovala, bi se v kreditiranje vključila tudi Zveza hranilno kreditnih služb Slovenije. Sredstva hranilno kreditnih služb se dajejo pod ugodnejšimi pogoji kot bančna sredstva.

O navedeni rešitvi so bili 16.9.1982 v Celju s strani predstavnikov Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano seznanjeni predstavniki občin Celje in Žalec ter predstavniki kmetijskih organizacij iz obeh občin. Vendar ta odgovor ni bil popoln, zato dajem še dopolnitev, ki jo je posredoval Republiški sekretariat za finance in ki pravi:

V okviru predlaganih ukrepov za ublažitev posledic škode je občina Žalec posredovala 21. septembra 1982 Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije predlog, da bi se občanom, ki so utrpeli škodo zaradi naravnih nesreč, omogočilo koriščenje potrošniških kreditov pod posebnimi pogoji, kot jih omogoča zvezni odlok. Aktivnosti v zvezi s tem so v okviru Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije potekale že pred prejemom navedene pobude, in sicer v zvezi s pobudo Izvršnega sveta Skupščine občine Celje z dne 23.8.1982.

Na 17. seji Odbora Izvršnega sveta za družbenoekonomsko ureditev, razvojno in tekočo gospodarsko politiko je bilo izoblikovano mnenje, da bi se posledice škode omilile predvsem z dajanjem kreditov kmetom iz sredstev hranilno kreditnih služb. Prizadeti kmetje bi dobili kredite za nabavo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo na podlagi potrdila o upravičenosti s strani kmetijske pospeševalne službe.

K temu besedilu je potrebno dodati še naslednje. Poleg tega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nadaljuje z aktivnostmi v zvezi s pripravo odloka, ki bi na podlagi pooblastila iz lo. točke zveznega odloka določil naslednje elemente:

1. vrsto naravnih nesreč;

2. v skladu s prvo točko v letu 1982 prizadete občine oziroma območja krajevnih skupnosti v občinah;

3. na osnovi ocene temeljnih bank datumski rok, v katerem bodo občani lahko predložili dokumentiran zahtevek za odobritev potrošniškega posojila po posebnih pogojih.

Vendar bi s sprejetjem republiškega odloka lahko določili le podrobnejše pogoje za odobravanje potrošniških posojil, ki niso določeni v odloku, s tem pa bi bila še vedno dana samo možnost, da bi banke odobravale potrošniška posojila osebam, ki so v naravni nesreči utrpele škodo. Razpis splošnih in določitev natančnejših pogojev temeljnih bank za potrošniško kreditiranje na podlagi odloka iz lo. točke izvedenega republiškega odloka pa bo odvisna izključno od lastnih materialnih možnosti na teh območjih. Odlok bo sprejet po postopku in v rokih v skladu s poslovnikom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. So delegati 31. okoliša zadovoljni z odgovorom? Imajo mogoče kakšno dodatno vprašanje? (Ne.) Hvala lepa.

O včeraj zastavljenem delegatskem vprašanju na pobudo Pivovarne Union bo odgovoril tovariš Janez Šinkovec, svetovalec predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

J a n e z Š i n k o v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pobudo skupine delegatov 4. okoliša s področja gospodarstva je 12. oktobra obravnval Odbor Izvršnega sveta za družbenogospodarsko ureditev, razvojno in tekočo gospodarsko politiko ter določil smernice za pripravo stališča

Izvršnega sveta o pobudi delegatov. Izvršni svet bo pobudo obravnaval na seji v naslednjem tednu, tako da bo njegovo pismeno stališče poslano delegatom za naslednjo sejo Zbora združenega dela.

Pobudo glede ukrepanja bo lahko Izvršni svet Skupščine SR Slovenije upošteval v okviru obravnavanja vprašanj cen slada in piva v Zvezni skupnosti za cene. Na seji sveta Zveze skupnosti za cene 29. septembra so namreč bili člani sveta že seznanjeni s problematiko cen slada in piva. Svet je sklenil, da strokovne službe skupnosti pripravijo gradivo glede razrešitve problema za naslednjo sejo sveta skupnosti. Do takrat bodo o problemu in predlogu sprejeli svoja stališča udeleženci v delu sveta Zveze skupnosti za cene, med katerimi so tudi Zvezni izvršni svet in izvršni sveti skupščin republik in avtonomnih pokrajin. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Je delegat zadovoljen z odgovorom? (Da.) Na delegatsko vprašanje, ki je povezano z učbeniki, bo po obvestilu Izvršnega sveta odgovorjeno na prihodnji seji. Prav tako bo na delegatsko vprašanje, ki je bilo zastavljeno v mesecu septembru s strani skupine delegatov občine Bežigrad, odgovorjeno na naslednji seji Zbora združenega dela.

S tem smo izčrpali vprašanja, ki so vezana na delegatska vprašanja. Vse pobude, ki so bile dane, pa bomo posredovali Izvršnemu svetu in drugim, na katere so naslovljene. Želi morda še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.)

Ker ne želi nihče. potem zaključujem to točko dnevnega reda.

Ravnokar sem bil obveščen, da nismo usklajeni z Zborom občin, in sicer pri 8. točki dnevnega reda, to je o družbeni preobrazbi pravosodja. Pri ostalih točkah pa smo usklajeni z Zborom občin in tudi z Družbenopolitičnim zborom.

Pred tem pa bi rad rekel naslednje. V včerajšnji obravnavi je vodja skupine delegatov za področje gospodarstva, 3o. okoliš, Celje tovariš Turnšek zastavil k točki, ko smo obravnavali zakone iz zvezne pristojnosti, tri vprašanja. Te točke bi prebral glede na to, da je bila včeraj stvar zaključena. Želel sem vas samo informirati, ker se mi je predlog založil med delegatske pobude, da so te pobude vnešene v naša stališča, ki smo jih včeraj sprejeli.

Vprašanja se glasijo: kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da se sedaj podvzeti ukrepi ukinejo in kdo bo predlagatelj le-teh? Menimo, da bi to lahko bilo Predsedstvo republike oziroma Predsedstvo SFR Jugoslavije. Ker so ukrepi, ki jih sprejme Zvezni izvršni svet, veljavni lahko le eno leto, ostali so pa tudi opredeljeni, je jasno, kdo in v kakšnem času se ukinjajo.

Druga vprašanje,kdo je odgovoren za to, da niso bili ukrepi za racionalno porabo goriva in drugi ukrepi, ki jih predlaga Predsedstvo SFRJ, sprejeti pravočasno?

Ta sklep je v stališčih Družbenopolitičnega zbora opredeljen, da se da iniciativa, da se ugotovi, v koliki meri so za tako stanje odgovorna ustrezna telesa Zveznega izvršnega sveta.

Tretjič. Menimo, da je treba javnost o ukrepih tekoče informirati na ustrezen način, zato ne more biti informiranje prepuščeno prostemu komentarju novinarjev na TV, radiu in podobno. Javnost naj bi bila tekoče obveščena o ukrepih s strani predsednika Skupščine SR Slovenije ali drugega predstavnika Skupščine.

V naših stališčih smo zapisali, da zahtevamo tekoče informiranje s strani Zveznega izvršnega sveta, kako se ti ukrepi realizirajo. Menil sem, da je potrebno, da vas o tem obvestim, ker so bile pobude, o katerih smo včeraj razpravljali, odgovarjajoče vnešene v besedilo sklepa.

Kot sem že rekel, nismo usklajeni z Zborom občin v zvezi s sklepi k 8. t o č k i d n e v n e g a r e d a, to je poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji.

Zbor občin je besedilo predloga sklepa dopolnil na podlagi pobud delegatov. Je predstavnik Zbora občin navzoč, da bi nam obrazložil dopolnitve sklepa? (Da.)

T o n e J e r o v š e k : Gre v bistvu za redakcijske dopolnitve, zato smo menili, da glede na to, da danes ne zaseda Družbenopolitični zbor, bi jih eventualno uskladili na prihodnji seji 26. oktobra. Gre pa za minimalne spremembe, zaradi katerih usklajevanje ne bi bilo niti potrebno.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Predlagam naslednje: ker se ne mudi in ker bodo ti sklepi objavljeni v Uradnem listu in ker je naš zbor usklajen z Družbenopolitičnim zborom, predlagam, da danes ne bi izvedli usklajevalnega postopka, temveč da opravimo usklajevanje, ko bo zasedal Družbenopolitični zbor, to je 26. oktobra.

S tem smo izčrpali dnevni red današnje seje zbora. Zahvaljujem se vam za udeležbo in razpravo na seji ter zaključujem 7. sejo Zbora združenega dela. Hvala lepa!

(Seja zbora je bila končana ob 14.35 uri.)

Z B O R O B Č I N

6. SEJA

(28. SEPTEMBRA 1982)

Predsedoval: M i t j a H o r v a t , predsednik Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Po dvomesečnem premoru se naš zbor danes ponovno sestaja in to na svoji 6. seji. Vsem najprej lep pozdrav!

V smislu 117. člena poslovnika naše Skupščine moramo na začetku vsake seje izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki bo pregledala pooblastila delegatov in sestavila poročilo za zbor.

V verifikacijsko komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: za predsednika Jožeta Furlana, delegata iz občine Kočevje, za člana pa Bogomira Barago, delegata iz občine Koper in Štefana Horvata, delegata iz občine Kranj.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 6. sejo Zbora občin izvoljeni: Jože Furlan za predsednika, za člana pa Bogomir Baraga in Štefan Horvat.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se takoj sestane, pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim,da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, kolikor bo to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim delegate, ki imajo pripravljena pisna delegatska vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma drugim naslovnikom z željo, da nanje odgovore, če bo to seveda mogoče, že na današnji seji.

Prav tako predlagam, da se, medtem ko čakamo na poročilo verifikacijske komisije, prijavite k razpravi k posameznim točkam dnevnega reda. Prijavnice imate na klopeh. Glede na to, da obravnavamo danes nekatere akte v zadnji fazi, predlagam, da če imate pripravljene kakšne amandmaje, da jih sedaj oddate.

Verifikacijska komisija je končala z delom in prosim predsednika, da zboru poroča.

J o ž e F u r l a n : Tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o pregledu pooblastil delegatov za 6. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za 28. september 1982 v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije, je naslednje.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 68 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 117.

člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegati mesta Ljubljane, mesta Maribor in Obalne skupnosti Koper.

Delegat iz Brežic je prišel brez pooblastila, vendar je bilo ugotovljeno, da je pooblastilo za današnjo sejo napisano in da ga bomo še dobili.

Za eno delegatsko mesto je Skupščina mesta Ljubljane poslala na sejo zbora dva delegata: delegatka Ljuba Dovgan je pooblaščena za 3. točko dnevnega reda, delegat Branko Kurnik pa za vse ostale točke dnevnega reda.

Pri pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 6. sejo Zbora občin.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar poslušali. Želi morda kdo o poročilu razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 6. sejo Zbora občin.

Ker na današnji seji iz ene družbenopolitične skupnosti sodelujeta dva delegata, bi opozoril na to, da ima posamezni delegat pravico razpravljati in glasovati samo o tisti točki dnevnega reda, za katero je dobil pooblastilo.

Na današnjo sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še predstavniki Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin in to k vsem točkam dnevnega reda; Sveta za mednarodne odnose pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije k 3. točki, Sveta za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije in Zadružne zveze Slovenije k 5. točki, Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze in Zadružne zveze Slovenije k 7. točki ter Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference SZDL in Sveta za socialno in zdravstveno politiko pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije k 8. točki dnevnega reda po sklicu.

Zbor hkrati obveščam, da so kot poročevalci delovnih teles Skupščine in zbora na seji navzoči tudi Bogomir Baraga, predsednik Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Stojan Petrič, podpredsednik Odbora za finance, Adolf Klokočovnik, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Tone Luskovič, član Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, dr. Miha Ribarič, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, Jože Marolt, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Vlado Uršič, podpredsednik Komisije za mednarodne odnose, Venčeslav Zalezina, podpredsednik Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, Rade Kordič, član Komisije za vprašanja borcev NOV in Elio Mussiza, član Komisije za narodnosti.

Prehajamo na 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 6. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 3.9.1982 ste bili obveščeni, da je dnevni red za današnjo sejo razširjen še z naslednjima točkama, in sicer s predlogom zakona o ratifikaciji pogodbe med SFRJ in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčenju dohodka in premoženja s protokolom in s predlogom zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982.

V skladu z 99. členom poslovnika Skupščine mora zbor o predlagani razširitvi dnevnega reda glasovati. Želi morda kdo razpravljati o predlagani razširitvi dnevnega reda? (Ne.) Če ne želi nihče, dajem predlog za razširitev dnevnega reda na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno razširjen s predlogoma obeh zakonov.

Izvršni svet hkrati predlaga, da obravnavamo predlog zakona o obveznem posojilu SR Slovenije v letu 1982 v skladu s 3o9. členom poslovnika Skupščine, to je po hitrem postopku, kar je tudi pisno obrazložil.

Želi morda kdo o predlogu Izvršnega sveta razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem prosim, da o tem predlogu glasujete.

Kdor je za tak predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Zbori Skupščine SR Slovenije so na sejah dne 27. januarja tega leta obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, ki ga je Izvršni svet predložil v integralnem besedilu. Ob obravnavi sprememb in dopolnitev zakona so bile namreč na sejah delovnih teles zborov in zborih Skupščine dane številne pripombe tudi k tistim določbam zakona, ki niso bile predmet sprememb in dopolnitev. Zato je Izvršni svet v zadnji fazi, o kateri bomo razpravljali in sklepali danes, zaradi upoštevanja vseh izrečenih in danih pripomb predložil besedilo celotnega predloga zakona in ne le sprememb in dopolnitev. Zato Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava zakon v zadnji fazi zakonodajnega postopka kot predlog zakona v celoti.

Želi morda kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, potem dajem predlog Izvršnega sveta na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet z večino glasov.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 6. seje Zbora občin,

2. odobritev zapisnika 5. seje Zbora občin,

3. poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije,

4. osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

5. predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,

6. predlog zakona o stanovanjskih razmerjih,

7. predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982,

8. osnutek zakona o gozdovih,

9. predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,

lo. predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFRJ in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja, s protokolom,

11. odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije,

12. predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi uredniškega odbora Poročevalca ter o imenovanju odgovornega urednika Poročevalca,

13. predlog periodičnega delovnega načrta Zbora občin Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982,

14. statut Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije,

15. samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti,

16. volitve in imenovanja,

17. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno določen tako, kot sem ga pravkar predlagal. Tak dnevni red ste prejeli danes tudi na klop.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda,vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali uvodni obrazložitvi k 3. in 5. točki dnevnega reda, in sicer k poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije, ki jo bo podala tovarišica Vida Tomšič, predsednica Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose in k predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki jo bo podal tovariš Martin Košir, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za ljudsko obrambo.

Skupno zasedanje bo po dogovoru med predsedniki zborov vodil tovariš Martin Mlinar, predsednik Zbora združenega dela.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 5. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika 5. seje Zbora občin ste prejeli. Ima morda kdo k zapisniku kakšno pripombo oziroma popravek? (Nihče.) Če nima nihče, dajem zapisnik na glasovanje.

Kdor je za odobritev tega zapisnika, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 5. seje Zbora občin.

S tem smo uvodni del današnje seje končali in vas prosim, da odidemo v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.2o in se je nadaljevala ob 11.o5.)

Predsednik Mitja Horvat: Predlagam, da nadaljujemo sejo našega zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju

in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije.

Poročilo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Ivana Seničarja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za za mednarodno sodelovanje.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju.

Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 15. Kot gradivo pa ste prejeli še "Program ukrepov in aktivnosti za pospeševanje obmejnega gospodarskega sodelovanja za obdobje 1981-1985". Gradivo je označeno kot strogo zaupni akt, zato prosim delegate, da z njim ravnajo v skladu s tistimi določbami poslovnika, ki se nanašajo na gradiva, ki so strogo zaupne narave.

Prav tako ste prejeli mnenja in stališča Sveta za mednarodne odnose pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije in poročilo o delu Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose v letu 1981 in I. četrtletju letošnjega leta.

Poročilo sta obravnavali Komisija za mednarodne odnose in Komisija za narodnosti, ki sta zboru pisno poročali. Želita morda poročevalca besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog ugotovitev in stališč, ki naj bi jih po razpravi sprejel naš zbor. Zato zboru predlagam,da v skladu z 154. členom našega poslovnika imenuje skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in po njej zboru predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga ugotovitev in stališč.

Dovolite, da v skupino predlagam naslednje tovariše: Vlada Uršiča, delegata iz občine Tolmin, Ivana Cvara, delegata iz občine Kranj, Tiborja Füleja, delegata iz občine Lendava in Borisa Komparea, delegata iz občine Sežana. Vsi predlagani delegati so tudi člani Komisije za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije.

Ima morda kdo kakšen drug predlog? (Ne.) Predlagam, da o predlagani skupini delegatov glasujemo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval predlagano skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Dušan Jug, delegat iz občine Tolmin.

D u š a n J u g : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Pri obravnavanju poročila o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ in vseh drugih poročil delovnih teles smo soglašali z ugotovitvijo, da je storjen pomemben korak v podružbljanju tega področja našega življenja. To velja tako za oblikovanje stališč, ki so v naši zunanji politiki že vrsto let kot stalnice in ki jih dograjujemo ob aktualnih mednarodnih situacijah in razmerah v svetu kot tudi z njihovim uresničevanjem v praksi.

Vse bolj je tudi prisotna in dojeta vsebina povezanosti in soodvisnosti našega notranjega stanja z zunanjo politiko in da ni več mogoče ločeno obravnavati teh vprašanj.

Menimo, da so povzetki v ugotovitvah in stališčih bistveni in da tudi dovolj poudarjajo naše sedanje in prihodnje naloge ter odpravo navedenih pomanjkljivosti ali tudi napak.

Ob tem pa bi opozorili na metode dela in na nujno medsebojno povezanost vseh inštitucij in organov od federacije, republike pa do občin, še zlasti obmejnih, ki lahko zelo pripomorejo in so dale znaten delež k razvoju dobrososedskih odnosov na meji, kjer so ti stiki tako z manjšino kot tudi z uradnimi inštitucijami in političnimi strankami vsakodnevni.

Mnogokrat občutimo zaprtost republiških organov, saj zvemo za uradne obiske v zamejstvu šele iz sredstev javnega obveščanja. Koristno pa bi bilo poznati tekočo in aktualno problematiko in trenutne razmere in odnose na terenu kot tudi sprotno obveščati teren o razgovorih, pomembnih za naše obmejno območje.

Moramo pa kritiko usmeriti tudi na same sebe, da še ni dovolj povezanosti celotnega obmejnega prostora od tromeje pa do morja in marsikdaj tudi ne skupnega nastopanja kot tudi ne načrtovanja skupnih aktivnosti na tem območju.

Izpostaviti gre torej večjo operativnost in informiranost tako na našem območju kot na relacijah republike do občine.

Na področju gospodarskega sodelovanja, zlasti višjih oblik, to je skupnih naložb,kooperacij in tako dalje, še ni izvedbenih predpisov in obstaja vrzel na področju zakonodaje.Vse preveč se načelno skrivamo za Osimskimi sporazumi, ki te možnosti dajejo, v praksi pa se srečujemo z nepremostljivimi zakonskimi in drugimi težavami, odprtimi dilemami in ovirami, ker ne dobimo zahtevanega odgovora za izvajanje določenih nalog. Zato bi bilo potrebno razmisliti o učinkovitejšem reševanju tega vprašanja pri nekem skupnem organu v republiki.

Pripombe pa imamo k drugemu odstavku 4.točke ugotovitev in stališč: delitev dohodka oziroma poraba naj bo taka, da bo v funkciji družbenoekonomskega razvoja ter pospeševanja izvoza. Ta vsebina govori o medsebojni povezanosti pospeševanja izvoza in naše porabe. Eno je naša poraba, ki naj bo usklajena z našimi možnostmi, kar v resolucijah in v drugih dokumentih nenehno izpostavljamo kot najpomembnejšo usmeritev za to srednjeročno obdobje. Končno se že moramo dogovoriti, kakšna naj bo ta usmeritev in nehajmo manipulirati z njo, kajti na področju reševanja stimulacij za izvoz iz skupne porabe je popolna zmeda in ne daje nikakršnih rešitev oziroma usmeritev za prihodnje. Če želimo imeti red na tem področju, potem moramo opredeliti naloge za konkretno vrsto porabe, nemogoče pa je združevati in potem jemati iz skupne vreče, ker tako ne bomo nikoli imeli čistih odnosov.

Drugo pa je vprašanje stimulativnih ukrepov za pospeševanje izvoza, ki pa jih prav gotovo ne moremo združevati s porabo. Če želimo imeti na tem področju red, potem moramo dolgoročno opredeliti naloge v združenem delu pa tudi vire financiranja izvoznih stimulacij.

Potrebna je tudi večja skrb za realizacijo sprejetih planov do skupnih medsebojno odvisnih objektov na meji; zlasti na našem območju je pomembno urejanje prehoda na planinskem območju in obojestransko urejanje snežnega sedla in Kanina kot tudi bloka Robič, ki ga dejansko odlagamo iz enega srednjeročnega obdobja v drugo. To tudi pomeni neresno reševanje aktualnih zadev.

Imamo tudi pripombe glede stikov skupščine, družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti z zamejskim prostorom in sodelovanja z manjšino kot z uradnimi in političnimi strankami, gre pa tudi za kritično pripombo glede deviznih pravic za uporabo tega. Marsikdaj se srečujemo s primeri, ko si od drugje zaračunavajo dnevnice po uradnem listu, mi pa si na tem območju ne moremo privoščiti niti da bi te znance povabili na kavo.

Menim, da bi bilo prav, da bi te naše tehtne pripombe upoštevali pri sprejemanju proračuna. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Jug, hvala lepa. Besedo ima tovarišica Ljuba Dovgan, delegatka mesta Ljubljane.

L j u b a D o v g a n : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Skupina delegatov Skupščine mesta Ljubljane za delegiranje delegatov v zbore Skupščine SR Slovenije je na 6. seji 24. septembra letos obravnavala poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike Jugoslavije.

Upoštevajoč tudi mnenja in stališča Komisije za medmestno sodelovanje pri Skupščini mesta Ljubljane, je sprejela naslednje ugotovitve in predloge.

Skupina delegatov poudarja velik pomen obravnave omenjene problematike na zborih Skupščine SR Slovenije. Obenem pa se zavedamo, da je treba v cilju podružbljanja zunanje politike še bolj uvrščati ta vprašanja v razpravo v delegatsko bazo, med delovne ljudi in občane, če hočemo, da bo vsak delovni človek in občan sodeloval in prispeval k oblikovanju zunanje politike. V tem smislu bodo lahko tudi poročila o mednarodnem sodelovanju še bolj odražala poglede in stališča baze.

V naših razpravah je prišlo do izraza mnenje, da bi moralo biti to poročilo, ki ga obravnavamo danes, tako pripravljeno, da bi lahko služilo za hitro opredelitev do mednarodnih dogajanj in za ukrepanje zlasti v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in društvih.

Mnenja smo, da je treba na osnovi poročila in razprav na današnji seji pripraviti jasne in konkretne formulacije, na osnovi katerih bo zajet celoten sklop mednarodnih odnosov v Sloveniji, da bo prišlo do izraza celovito podružbljanje naše zunanje politike v povezavi z notranjim dogajanjem. Vsebovana naj bo celovita slika aktualnih dogajanj v svetu, v sosednjih državah, ko so dogajanja polna protislovij, blokovskih nasprotij, ko naraščajo vojna žarišča in spopadi, o čemer zavzemamo kot neuvrščena država svoja stališča.

Poleg ostalega je treba upoštevati tudi, da so delovni ljudje in občani Ljubljane ter drugih naših mest in krajev moralno in materialno podprli boj palestinskega ljudstva za njihovo priznanje legitimnih pravic in za priznanje palestinskega ljudskega odpora kot edinega predstavnika palestinskega ljudstva. Odločno so obsodili izraelsko agresijo v Bejrutu in v Libanonu.

Torej vsa svetovna dogajanja zahtevajo hitro in jasno opredelitev. Obenem zahtevajo povečane napore naših organizacij združenega dela, delovnih ljudi in občanov, kajti celota mednarodnih dogajanj vpliva v zaostrenih pogojih našega nastopa v svetu tudi na naš gospodarski in politični položaj.

Nadalje ugotavljamo, da so pozitivni rezultati naše zunanje politike na političnem in diplomatskem področju več kot pohvale vredni. Zaostajamo pri nekaterih dimenzijah na področju uveljavljanja ekonomskega sodelovanja. Politične platforme, ki jo imamo uveljavljeno skoraj po vsem svetu, ne znamo dovolj uporabiti za dosego večjega izvoza in boljšega vsestranskega nastopanja na ekonomskem področju v tujini, zlasti na konvertibilnem področju. Prav to dejstvo bi moralo prisiliti naše gospodarstvo, da v tej smeri začne dohajati politične dosežke, katerim je že tovariš Tito dal osnovne usmeritve in ki jo praktično nadaljujemo tudi sedaj.

Ne moremo si zamisliti celovite pozitivne mednarodne politike in vloge Jugoslavije v svetu, če ob tem prostoru ne bo vključevala tudi svojega gospodarstva, tehničnih dosežkov in vsestranskega izvoza.

Hkrati s prizadevanji za gospodarsko sodelovanje pa je treba pri uresničevanju posameznih projektov še bolj kot doslej razvijati samozaščitne obrambne mehanizme.

Zelo pomembno vlogo pri oblikovanju in izvajanju zunanje politike imajo občine in mesta, ki navezujejo stike z mesti ter drugimi lokalnimi skupnostmi in organizacijami v tujini. Pomembnost te vloge sta potrdila že posvetovanje o mednarodnem sodelovanju v Škofji Loki, kar je tudi danes poudarila tovarišica Vida Tomšič, in kasnejši regijski posvet v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva. Pri razvijanju zunanje politike in odnosov z mesti in organizacijami v tujini je treba misliti tudi na planiranje mednarodnega sodelovanja, ki je pomembna sestavina pri srednjeročnem planiranju, kar je še zlasti pomembno v sedanjem gospodarskem trenutku.

V tem smislu menimo, da bi lahko poročilo bolj kritično ocenilo dosedanjo vlogo občin in mest pri oblikovanju mednarodne politike, ker po naši oceni ti, sicer dobri politični, kulturni, turistični in prijateljski odnosi še niso dali dovolj rezultatov pri gospodarskem sodelovanju. Zato smo v Ljubljani začeli z poglobljenim usmerjanjem subjektov, ki imajo stike z drugimi mesti, da razvijajo tudi potrebne gospodarske odnose v obojestransko korist. V tej smeri so šla

prizadevanja pri stikih na Kitajskem, v ZDA, v ZRN, v Italiji, v San Marinu in tako dalje.

To je torej nekaj stališč in ugotovitev k današnjemu poročilu.

Predlagamo,da se kot priloga k današnji razpravi upošteva tudi poročilo Komisije za mednarodno sodelovanje pri Skupščini mesta Ljubljane, ki so ga sprejeli zbori na zadnji seji v Skupščini mesta v prejšnjem mandatu v marcu tega leta in ga v ta namen tudi prilagamo. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Ciril Pelicon, delegat Obalne skupnosti Koper.

C i r i l P e l i c o n : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Naša delegacija bi želela, da bi Skupščina obravnavala in tudi razrešila nekatere probleme, in sicer.

Skupščina Obalne skupnosti Koper je na dnevni red svojega zasedanja uvrstila tudi poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ. Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin pri Obalni skupnosti je sklenila opozoriti zbor zlasti na naslednje.

V okviru sodelovanja s sosednjimi državami poročilo poudarja ugoden vsestranski razvoj sodelovanja z republiko Italijo. Pri tem še posebej izstopa s svojo dinamiko razvoj obmejnega gospodarskega sodelovanja. V zaostrenih razmerah splošne gospodarske recesije zavzema tudi obmejna blagovna menjava poseben pomen, zlasti ob njenem pozitivnem prestrukturiranju v smislu stališč in sklepov, ki jih je ta Skupščina sprejela in katerih uresničevanje daje zadovoljive rezultate.

Ob sicer ugodni obmejni blagovni menjavi pa delegacija vendarle opozarja na določene negativne tendence in probleme, ki lahko zavrejo zdravo rast tega sodelovanja, če ne bodo odpravljene. V prvi vrsti opažamo tendenco po preusmeritvi določenih, že uveljavljenih blagovnih tokov iz generalnega izvoza in uvoza na obmejno blagovno menjavo, z vključevanjem raznih posrednikov zaradi večjih možnosti uvoza, ki se na ta način zagotavlja. Od napihovanja obsega obmejne blagovne menjave si na obmejnem območju ne obetamo ničesar dobrega in smo zato zelo zainteresirani, da obmejna blagovna menjava poteka v skladu z nameni in cilji, za katere je bila dovoljena. Prav je, da prednosti in ugodnosti obmejnega gospodarskega sodelovanja koristi celotno zainteresirano slovensko in jugoslovansko gospodarstvo, vendar v zdraven sodelovanju z obmejnim gospodarstvom z ene in druge strani ter da se pospešujejo predvsem višje oblike tega sodelovanja, kooperacija, mešana podjetja in predvsem tisti izvoz, ki bi sicer težko našel pot na tržišče Evropske gospodarske skupnosti, zaradi raznih omejitev in restrikcij, ki jih poznamo.

Drug problem predstavljajo težave, s katerimi se srečujejo v okviru obmejnega sodelovanja ustanovljena mešana podjetja in organizirana kooperacijska proizvodnja, kjer se ne zagotavljajo zadostna devizna sredstva za uvoz v Jugoslavijo tistega dela proizvodnje, katerega plasma je bil že ob ustanovitvi teh podjetij predviden na jugoslovanskem tržišču. To je namreč pogoj za ekonomsko uspešnost teh podjetij, zlasti ko tega dela proizvodnje ni mogoče preusmeriti na druga tržišča. Menimo, da bi morali biti tu dosledni, kljub vsem našim plačilno-bilančnim težavam in da ne bi kompromitirali nadaljnjih prizadevanj v smeri razvijanja višjih oblik sodelovanja. Poleg tega bi z našo nedoslednostjo prizadevali predvsem šibkejše mešane obrate, ki pa že dajejo svoj pomemben prispevek k izboljšanju ekonomskega položaja naših zamejcev.

Naša delegacija se zavzema tudi za dosledno uveljavljanje Osimskih sporazumov, še posebno na področju gospodarskega sodelovanja. Zlasti je potrebno poudariti ustanavljanje mešanih organizacij oziroma podjetij ne samo na drugi, temveč tudi na naši strani meje, za kar naj se zagotovijo ustrezni pogoji. Zlasti je potrebno, da se po diplomatski poti zagotovi odprava depozitov 5o %, ki so na italijanski strani predpisani za naložbe v tujini, in sicer s tistega

področja gospodarskega sodelovanja, ki so dogovorjena z Osimskim sporazumom. To je tudi glavna ovira, da je otežkočeno sodelovanje in vnašanje italijanskega kapitala v našo državo, ker ga tak polog ovira, da bi bilo to sodelovanje ustreznejše oziroma čim uspešnejše.

Skupina delegatov opozarja tudi na nerešeno vprašanje nostrifikacije spričeval, kar je predvideno z Osimskimi sporazumi, in na vprašanje restitucije kulturnih dobrin.

Zaradi še tesnejšega sodelovanja občanov z ene in druge strani meje priporoča delegacija tako ureditev delovnega časa, vsaj na enem lokalnem mejnem prehodu, da bo prehod v času poletne sezone mogoč vsaj do 24. ure.

To so pripombe naše skupine delegatov, ki jih je prav gotovo lahko upoštevati, potrebna je le dobra volja in pripravljenost za obojestransko sodelovanje. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Zvonko Erjavec, delegat iz občine Ravne na Koroškem.

Z v o n k o E r j a v e c : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! V zvezi s poročilom o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije bi želel govoriti o problematiki obmejnega sodelovanja s sosednjo republiko Avstrijo.

Občina Ravne na Koroškem ocenjuje, da se kljub aktivnostim naloge na področju obmejnega sodelovanja ne uresničujejo v skladu z zastavljenimi cilji. Omenjeno sodelovanje na področju družbenoekonomskih odnosov želimo okrepiti, vendar glede na omejitve iz veljavnih sporazumov - izvzet je le potniški promet - predlagamo pobudo za določene spremembe oziroma dopolnitve. To utemeljujemo predvsem iz razloga, ker je sedanji promet s sosednjo republiko Avstrijo docela enostranski.

Na področju družbenih dejavnosti smo dokaj dobro realizirali naloge po posameznih interesnih dejavnostih, ugotavljamo pa, da naloge na področju gospodarstva glede na obojestranske možnosti in interese ne uresničujemo.

Na kulturnem področju poteka sodelovanje med pevskimi zbori, kjer gre tudi za strokovno pomoč pevovodjem. Kot pevska sekcija pa se manifestira v srečanjih od Pliberka do Traberka. Prav tako naša glasbena šola sodeluje v sosednji občini Pliberk, saj imamo odprt oddelek nižje glasbene šole za različne stopnje. Ni pa oddelek zaprt tudi nemško govorečim. Potekajo literarna srečanja, s tem da gostujejo pri nas vidni pesniki zamejske Koroške in s tem tudi razstave pesniških zbirk.

Na področju knjižničarstva gre za strokovno pomoč pri ustanavljanju slovenskih podružničnih knjižnic, pri tem pa so jim pomagali strokovni sodelavci koroške osrednje knjižnice na Ravnah na Koroškem. Ta pomoč se ni omejila samo na strokovno pomoč, ampak tudi na materialno pomoč s tem, da smo jih preskrbeli knjige. Prav tako avstrijske gledališke skupine sodelujejo z našo občino in občino Slovenj Gradec.

Tradicionalno je sodelovanje med obema gimnazijama v Celovcu in na Ravnah na Koroškem, saj imamo organizirana tradicionalna srečanja. Sodelujemo s strokovnjaki iz Celovca, ki v okviru programov medobčinskega študijskega središča na Ravnah na Koroškem vodijo razgovore o problematiki slovenstva na Koroškem.

Na mednarodnem področju se občina vključuje v programe, sprejete na nivoju republike, kjer naša društva in sekcije pogosto nastopajo kot izvajalci v tujini. Prav tako smo prevzeli pokroviteljstvo nad KUD Ivan Cankar na Švedskem.

Na področju obmejnega sodelovanja ugotavljamo, da dosegamo množičnost, kot prednostna naloga pa je kvalitetnejše sodelovanje, ki se ne bo omejevalo zgolj na kulturno-politično sodelovanje. Vse akcije morajo biti verificirane v okviru širše družbene skupnosti in opredeljene v planih nosilcev. Kljub temu, da imamo opredeljeno sodelovanje v programih kulturnih skupnosti, predlagamo

sprejem dolgoročnega sporazuma o sodelovanju z zamejsko Koroško in koroško regijo. Kulturno sodelovanje mora v prihodnosti spodbuditi širše sodelovanje na celotnem družbenoekonomskem področju.

Na področju gospodarskega sodelovanja smo začeli aktivnosti, da se s sosednjimi občinami na območju republike Avstrije vzpostavijo oziroma proučijo možnosti o vseh oblikah sodelovanja po posameznih področjih gospodarstva. Predvsem menimo, da so velike možnosti sodelovanja na področju turizma in gostinstva (Interalp-center), kmetijstva, gradbeništva, industrije in drobnega gospodarstva. Na pobudo predstavnikov sosednje republike Avstrije so že potekali razgovori o razvoju zimsko turističnega centra na območju Pece. Glede na omejene materialne možnosti se moramo dogovoriti o enotnih razvojnih projektih in o fazah izgradnje turističnega centra.

Prednostna naloga za razvoj občine je odprtje prometnega žepa v Mežiški dolini, za dobro obmejno sodelovanje z Avstrijo pa dobra cestna povezava in aktiviranje ter prekvalificiranje mejnih prehodov.

Prav tako ocenjujemo, da se moramo dogovoriti o nalogah na področju kmetijstva in gospodarstva, ki so predpogoj za boljše uresničevanje zastavljenih planskih nalog.

Za vse naloge na družbenoekonomskem področju moramo sprejeti določene dopolnitve dokumentov in vse sporazume na področju mednarodnega sodelovanja, ki bodo omogočali krepitev obmejnega sodelovanja. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima tovariš Pavel Mavrič, delegat iz občine Nova Gorica.

P a v e l M a v r i č : Tovarišice in tovariši, tovariš predsednik! Skupina delegatov Zbora občin iz Nove Gorice je pri obravnavi poročila o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije ugotovila, da ima občina Nova Gorica kot obmejna občina nekatere dopolnitve k poročilu, ki jih je potrebno omeniti na današnji seji skupščine. Vsebina teh ugotovitev pa je naslednja:

1. Poročilo daje pregled aktivnega dela nosilcev mednarodnega sodelovanja ter oblikovanja in izvajanja zunanje politike SFR Jugoslavije v SR Sloveniji v dveh preteklih letih. Ob oceni položaja naše repulbike v tej dejavnosti ugotavlja pomanjkljivosti in opozarja na odprta vprašanja, predvsem na področju gospodarskih stikov pa tudi na drugih področjih. Naša delegacija meni,da je poročilo potrebno dopolniti z nekaterimi dejstvi, predvsem v tretjem poglavju, kjer je govor o sodelovanju s sosednjimi državami v alpskem prostoru, posebej pa velja za odnose z Italijo.

2. Med različnimi oblikami obmejnega sodelovanja so za občino Nova Gorica in analogno za vse obmejne občine velikega pomena tiste, ki izhajajo iz Osimskih sporazumov z vrsto pobud vsem gospodarskim in družbenim dejavnikom na obeh straneh meje.

V delih sporazumov o gospodarskem sodelovanju izrecno navajajo nekatere gospodarske projekte, katere sta obe državi dolžni izpolniti. Med njimi so objekti, ki so pomembni za posamezne obmejne občine, večji del pa je takih, ki so pomembni za širše območje ali za vso državo, kot so na primer prosta industrijska cona, mednarodni mejni prehod v Vrtojbi, avtocestna povezava tega prehoda na jugoslovansko mrežo avtocest in podobno.

Poročilo navaja, da ima SR Slovenija dva posebna odbora na republiški in zvezni ravni za uresničevanje Osimskih sporazumov ter komisijo za upravljanje proste industrijske cone. Dejavnosti teh odborov nam niso podrobno znane, pa tudi sicer menimo,da obstaja tu še vrsta nerešenih vprašanj oziroma vprašanj, zaradi katerih je izvajanje teh sporazumov tudi pri nas prepočasno.

Podobne mednarodne sporazume med SFR Jugoslavijo in sosednjimi državami, ki urejajo neke skupne dejavnosti ali realizacijo skupnih projektov, že poznamo. Za večji del teh sporazumov je po zakonski poti urejeno njihovo izvajanje.

Za Osimske sporazume, ki so izrednega pomena tako za sožitje dveh držav z različnima družbenoekonomskima sistemoma, kot tudi zgleden primer možnosti opredmetenja duha Helsinške konference, ne v državi ne v republiki še nismo našli načina, kako zagotoviti njihovo kontinuirano izvajanje tako v materialnem kot tudi v organizacijskem smislu.

Nedopustno je, da so predstavniki obmejnih občin, govorim za Novo Gorico, pogosto izpostavljeni vprašanjem z italijanske strani, na katere ne morejo odgovarjati, pa tudi pooblastil nimajo za kaj takega. Gre za dobro znane primere izgradnje ceste Nova Gorica-Brda, avtocesto Vrtojba-Selo, dokončanje mednarodnega obmejnega prehoda Vrtojba, izgradnjo sistema obrambe pred točo, odprtje drugih obmejnih prehodov, izgradnjo čistilnih naprav, da se prepreči onesnaževanje vodotokov, ki tečejo v Italijo in podobno. Spričo tega položaja in zamud, ki so nastale na naši strani, se mora sama občina Nova Gorica zavzemati in celo zagotavljati sredstva za to, da projekti popolnoma ne zastanejo. Menim, da s takim načinom dela zmanjšujemo v tujini ugled naše države ter dajemo orožje v roke tistim silam, ki se s tako ustvarjenim sožitjem na meji in z Osimskimi sporazumi še niso sprijaznili.

3. Na osnovi povedanega naša delegacija predlaga, da se prične postopek na ravni Zveznega izvršnega sveta in republiškega Izvršnega sveta za sprejetje zakonske in samoupravne regulative, ki naj bi določala pristojnosti in obveznosti materialnega in organizacijskega značaja in zagotovitev rednega izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Osimskih sporazumov.

4. Kar zadeva razvoj obmejnega gospodarskega sodelovanja delegacija meni, da bi na naši strani mogla sprejeti ukrepe, da se prilagodi vsebina blagovnih list C in B brez carinske blagovne menjave tržaškega sporazuma. Da bi odprli možnosti za povečanje blagovne in gospodarske menjave, bi bilo potrebno spremeniti zakonske akte za obmejno gospodarsko sodelovanje, ki so sedaj enaki kot za ostalo mednarodno gospodarsko sodelovanje, kar ni v skladu z določili in duhom Osimskih sporazumov, da je treba obmejnemu gospodarskemu sodelovanju dati drugačen status, kot je za drugo mednarodno gospodarsko sodelovanje, ker je obmejni prostor v posebnem geopolitičnem in gospodarskem položaju.

5. Da bi pospešili meloobmejni promet italijanskim državljanom, ki je v upadanju in da bi hkrati povečali dotok deviz, predlagamo ukinitev prometnih davkov za vse blago, ki ga tuji državljani za devize kupujejo pri nas. Hkrati naj bi v obmejnem prostoru na naši strani odprli trgovino naših in tujih partnerjev za konsignacijsko prodajo. S tem bi na eni strani zmanjšali odliv deviz za dajatve, ki se plačujejo v dinarjih, preprečili nedovoljene prenose deviz in podobno. Po drugi strani pa bi s trgovinami z mešanim partnerstvom pritegnili tuj devizni kapital.

Predlagamo tudi, da se poleg drugih specifičnih rešitev za ustanavljanje mešanih gospodarskih podjetij v obmejnem prostoru še posebej elastično obravnava v družbenih planih vseh družbenopolitičnih skupnosti in SISEOT-a ustanavljanje takih mešanih podjetij v Italiji, saj narava njihovega družbenopolitičnega sistema zahteva veliko prilagodljivost in hitro odzivnost. Zato nikakor ni mogoče za več let vnaprej predvideti vseh možnih projektov, ki nam omogočajo razvijati gospodarsko sodelovanje s partnerji v italijanskem gospodarskem prostoru.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo želi podpredsednica našega zbora tovarišica Silva Bauman-Čenčič.

S i l v a B a u m a n - Č e n č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Dotaknila bi se tistega dela obravnavanja problematike, ki zadeva predvsem gospodarsko sodelovanje s tujino. Iz poročila, o katerem teče razprava in iz uvodnega referata izhaja, pa tudi sicer je znano dejstvo, da združeno delo v slovenskem prostoru - verjetno pa kakšne bistvene razlike tudi v Jugoslaviji ni - ni ustrezno organizirano, da bi bilo kos tujim partnerjem, za katerimi pogosto stojijo močne transnacionalne družbe. Kot partner tem učinkovito organiziranim tujim firmam se z naše strani pojavljajo posamezne organizacije združenega dela, bolj ali manj velike, same in neodvisno ter nepovezano z drugimi organizacijami združenega dela. Zato kupujejo in prodajajo relativno majhne količine, ki za tujega partnerja velikokrat niso posebej zanimive.

Kot primer naj povem, da je za zunanjetrgovinsko dejavnost v branži, ki jo malo bolje poznam, registriranih kar 60 proizvodnih in trgovskih organizacij združenega dela v Sloveniji. Rezultat take razdrobljenosti - ta podatek verjetno ne velja samo za to branžo, ampak za večino - je vrsta negativnih ekonomskih pa tudi političnih posledic, kot so: slabo izkoriščamo pravzaprav aksiom komercialnega poslovanja, namreč, da je mogoče pod mnogo ugodnejšimi pogoji prodajati, če hkrati kupuješ. Mi to praviloma ali velikokrat ne delamo, prodajamo in ločeno od tega kupujemo.

Nadalje zaradi nezanimivih količin dosegamo slabše pogoje, cenovne, dobavne roke, kreditiranje in tako naprej. Pogosto izvažamo surovine ali polizdelke, namesto da bi s skupnim nastopanjem na trgu težili k izvozu proizvodov z visoko stopnjo dodelave. Maloštevilne strokovnjake s področja zunanjetrgovinskega poslovanja imamo razpršene po organizacijah združenega dela, zato nimamo zadostne ali pa nikakršne specializacije pri proučevanju trga, ne po področjih ne po blagovnih skupinah.

Pogodbe o skupnih vlaganjih s tujimi partnerji so včasih, če lahko tako rečem, kolonialne. In še bi lahko naštevali.

Nujnost, da se združeno delo organizira tako, da bo sposobno učinkovito nastopati na vse bolj zahtevnem mednarodnem trgu, je očitno zelo velika. Uspehov ni posebej videti in še vedno imam vtis, da stanje le kritiziramo, premalo pa je predlogov, kdo in kako je dolžan kaj storiti. V organizacijah združenega dela, pri tem mislim tudi na sestavljene organizacije, ki so si za cilj združevanja praviloma določile prav skupno opravljanje zunanjetrgovinske funkcije, smo prav tako še vedno bolj na stopnji ugotavljanja slabosti in neučinkovitosti kot pa na stopnji skupnega nastopanja na zunanjem tržišču.

Kljub stališčem in sklepom te Skupščine, ki naj bi pospešili premike pri bolj učinkovitem nastopanju v mednarodni delitvi dela, je gotovo, da z doseženim ne moremo biti zadovoljni. Zato bo z organizirano strokovno, samoupravno in politično aktivnostjo v organizacijah združenega dela, posebej pa tudi v gospodarskih zbornicah in v skupščinah treba preseči vzdušje - prav veliko časa za to nimamo na voljo - ko so organizacije združenega dela v zunanjetrgovinski aktivnosti same sebi zadostne, zaprte vase, ko marsikje vlada logika, da se več izvažati ne da, ali pa je to zelo težko, devize za nemoteno proizvodnjo pa mora zagotoviti nekdo drug, na primer država, SISEOT in podobno.

Premagovati to zatečeno stanje je zelo težko - zato menim, da je ta aktivnost na vseh področjih in vseh nivojih zelo potrebna - težko pa zaradi tega, ker se poleg vrste objektivnih težav srečujemo s subjektivnimi odpori, ki ne izhajajo le iz znane težnje po ohranjanju obstoječega, ampak tudi iz težnje po ohranjanju določenih pogojev, ki so za posamezno OZD pa tudi za posameznega človeka, komercialista ali direktorja pomenili nek določen recimo temu "privilegij". Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Emerik Neumeister, delegat iz občine Radlje ob Dravi.

E m e r i k N e u m e i s t e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Radlje ob Dravi je ob obravnavi poročila o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije sklenila opozoriti na naslednje.

Občine, ki mejijo na republiko Avstrijo, si že več let prizadevajo, da bi se maloobmejno sodelovanje predvsem na ekonomskem področjo izboljšalo. Ugotavljamo, da je sodelovanje obmejnih krajev z Avstrijo dokaj razvito na kulturnem in športnem področju, medtem ko ekonomskega sodelovanja v bistvu ni. To nam jasno potrjuje tudi uvodno poročilo, saj je pokritje uvoza z izvozom med Jugoslavijo in Avstrijo za leto 1981 v medsebojni blagovni menjavi znašalo 41 odstotkov, za Slovenijo pa 62 odstotkov. Letošnji rezultati prvih petih mesecev pa so še slabši.

Predlagamo,da bi si tako Slovenija kot tudi Jugoslavija bolj prizadevali, da bi z Avstrijo vendarle dosegli sporazum o ekonomskem sodelovanju v najširšem

smislu, posebej pa še v maloobmejnem prometu. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovariš Alojz Smolnikar, delegat iz občine Ljubljana Bežigrad.

A l o j z S m o l n i k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija podpira in pozdravlja poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ. Meni pa, da bi bilo v položaju, v kakršnem se nahaja naša država, koristno, da se v okviru SFR Jugoslavije dogovorimo, da s posamezno mednarodno organizacijo sodelujeta ena oziroma dve republiki oziroma pokrajini. Tako bi dosegli kvalitetnejše sodelovanje z drugimi državami in zagotovili enotno nastopanje v tujini, kar bi preprečevalo konkurenco in vplivalo na zmanjševanje stroškov in se tudi tako vključili v stabilizacijska prizadevanja. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. S tem je seznam prijavljenih razpravljalcev k tej točki izčrpan. Želi morda še kdo razpravljati? (Ne želi.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, predlagam, da prekinemo razpravo k tej točki dnevnega reda, da bi se lahko sestala skupina delegatov, ki bo na podlagi vrste konkretnih pobud iz razprave predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga ugotovitev in stališč.

Predlagam tudi 3o minut odmora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 11.55 in se je nadaljevala ob 12.3o)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Nadaljujemo sejo. Predlagam, da preidemo na 6. točko dnevnega reda, pri kateri sodeluje danes v postopku sprejemanja zakona o stanovanjskih razmerjih kot četrti zbor tudi skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije. Glede na to, da imajo krajši dnevni red, bi v primeru, če bi prišlo do različnih stališč, morali čakati vse tri ostale zbore. Da ne bi predolgo čakali, predlagam, da takoj preidemo na obravnavo omenjene točke dnevnega reda. Se s tem predlogom strinjate? (Da.)

Prehajamo torej na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o stanovanjskih razmerjih.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Jožeta Kavčiča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Kavčič.

J o ž e K a v č i č : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Ko je predlagatelj pred časom predložil osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, je še veljalo stališče, da gre za spremembe in dopolnitve veljavnega zakona v skladu z določili zakona o združenem delu in novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Obravnava osnutka tega zakona pa se je razširila praktično na vse določbe zakona. Skladno s tem je Zakonodajnopravna komisija Skupščine SR Slovenije zavzela stališče, da naj se predlaga nov zakon in ne predlog zakona o spremembah in dopolnitvah dosedanjega zakona.

Tovarišice in tovariši! Vse novitete, ki jih prinaša predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, so zapisane v njegovi obrazložitvi. Ob njegovi predstavitvi v tem zboru pa želim opozoriti na dve bistveni vprašanji, o katerih je bilo največ razprav.

Prvo vprašanje zadeva prostore za počitek ali oddih. Ob obravnavi osnutka zakona so zbori sprejeli sklep, naj predlagatelj pripravi kvantitativno analizo, v kateri naj predvsem oceni, kakšen bi bil učinek, če bi se določeni prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih, opredelili

kot stanovanja. Hkrati naj se da v okviru SFRJ pobuda, da se z medrepubliškim dogovorom enotno opredeli, kaj se šteje za prostore, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih.

Na podlagi tega je Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora izdelal analizo, ki so jo obravnavali Izvršni svet in delovna telesa Skupščine. Iz te analize, za katero so dali podatke Zavod za statistiko in tiste občine, ki so se na našo anketo odzvale, izhaja naslednje.

V SR Sloveniji je 18.965 prostorov za počitek ali oddih. Od teh jih je 2.366 v mestnih naseljih, to je v mestih, naseljih mestnega značaja in večjih turističnih krajih ter 16.599 prostorov v drugih naseljih, to je zunaj mestnega naselja. Povprečna tlorisna površina teh prostorov je 47 m2, dobra tretjina pa nima ne kuhinje ne kopalnice. Iz navedenih podatkov oziroma iz analize izhaja, da bi bilo v SR Sloveniji približno od 18o do 26o prostorov za počitek ali oddih v mestih ali naseljih mestnega značaja, ki imajo značilnosti stanovanj. Zato po mnenju predlagatelja ni družbene potrebe za spreminjanje teh prostorov v stanovanja na podlagi splošnega pravnega akta. Glede tega, kaj se šteje za počitniško hišo ali prostor za oddih, je bila ustanovljena delovna skupina ob sodelovanju predstavnikov vseh republiških in pokrajinskih sekretariatov oziroma komitejev s področja urejanja prostora, ki jo omenjamo v obrazložitvi tega zakona. Ta delovna skupina kljub napovedi, da bo pripravila enovita stališča, te naloge še ni dokončala.

Ker so skupščinska telesa že predlagala poseben zakon o prostorih, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih, je določba o teh prostorih v zakonu o stanovanjskih razmerjih samo okvirna.

Nadaljnje vprašanje, o katerem se je v delovnih telesih Skupščine obširno razpravljalo, je bilo vprašanje domov za ostarele občane. Skupnost socialnega varstva Slovenije, ki sprejema zakon kot enakopraven zbor, je predlagala Zboru združenega dela in Zboru občin Skupščine SR Slovenije, naj bi bili domovi za ostarele občane opredeljeni v zakonu kot stanovanja posebne vrste.

Zbori Skupščine SR Slovenije so sprejeli stališče, da prostorov v domovih za ostarele občane ni mogoče opredeliti kot stanovanja in da so domovi za ostarele posebne socialne institucije. Predlog zakona izhaja iz stališča in sklepov zborov, da prostori v domovih za ostarele niso stanovanja.

Obširna je bila razprava o tem, kdaj lahko stanovalec odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele občane z namenom stalnega bivanja.

V predlogu zakona je v drugem odstavku 44. člena določilo, da se tem imetnikom stanovanjske pravice lahko odpove stanovanjsko razmerje, če živi dalj kot štiri leta v domu za ostarele. V kasnejših razpravah to stališče ni bilo sprejeto in določbo Izvršnega sveta z amandmaji umika. Da pa bi se zavaroval interes imetnikom stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele in da bi se preprečilo morebitno okoriščanje drugih oseb z dosedanjim stanovanjem imetnika stanovanjske pravice, ostaja v predlogu zakona določilo, da stanodajalec lahko odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele občane, le, če je ta pisno izjavil, da se je nastanil v domu z namenom stalnega bivanja in s to izjavo soglaša pristojni organ skupnosti socialnega skrbstva in pristojni organ doma za ostarele. V tem primeru mora dosedanji imetnik stanovanjske pravice tudi skleniti z domom pogodbo, s katero mu je zagotovljena pravica stalnega bivanja v domu. Ta določba pa seveda v ničemer ne posega v pravico imetnika stanovanjske pravice, da lahko kadarkoli odpove stanovanjsko razmerje.

Poleg teh dveh glavnih vprašanj pa želim opozoriti še na nekatera druga, do katerih se je moral predlagatelj zakona opredeliti.

V predlog zakona smo vgradili stališča odborov in komisij, da ni ustrezna ureditev, ki določa, da sta podpis izjave o uporabi stanovanja in vplačilo sredstev lastne udeležbe konstitutivni akt za pridobitev stanovanjske pravice. Glede na to predlog določa, da občan pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja, to je v smislu lo. člena predloga. Upoštevajoč opozorilo, da mora zakon zagotoviti

da se nihče ne bo vselil v stanovanje, ne da bi pri tem plačal sredstva lastne udeležbe in podpisal izjavo, pa je določeno, da stanovanjsko razmerje nastane, ko občan prevzame stanovanje. Pred tem pa mora podpisati izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti stanovalcev in plačati sredstva lastne udeležbe; to so določila 47. člena.

V razpravah o osnutku zakona je bilo soglasno sprejeto tudi stališče, da mora biti imetnik stanovanjske pravice na istem stanovanju le ena oseba. Zato je v predlogu odpadla varianta, da sta v določenih primerih imetnika stanovanjske pravice oba zakonca oziroma moški in ženska, ki živita dalj časa v življenjski skupnosti.

O določbi v sedanjem zakonu, da je treba razvezanemu zakoncu, ki se je po sodni odločbi dolžan izseliti iz stanovanja, preskrbeti najpotrebnejše prostore, je bila sprožena že ob obravnavi osnutka zakona obširna razprava o tem, kdo je temu zakoncu dolžan preskrbeti najpotrebnejše prostore. Zavrnjen je bil predlog, da naj mu te prostore preskrbi organizacija oziroma skupnost, v kateri združuje delo.

Izoblikovana je bila določba, da se mora prejšnji zakonec, ki po sodni odločbi ne obdrži oziroma ne pridobi stanovanjske pravice, izseliti iz stanovanja najkasneje v enem letu po pravnomočnosti sodne odločbe in mu ne pripadajo niti najpotrebnejši prostori.

V razpravah o predlogu zakona v delovnih telesih Skupščine pa je bilo ocenjeno, da je taka določba preostra in da bi povzročila v praksi številne komplikacije. Ta določba je tudi v nasprotju z generalno določbo zakona, da je treba vsakemu, ki se ga prisilno izseli iz stanovanja, priskrbeti vsaj najpotrebnejše prostore. Izjema je le v primeru, če se kdo nasilno vseli v stanovanje. Zato je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal amandma, po katerem je ostalo pri določbi dosedanjega zakona, torej, da je potrebno temu zakoncu priskrbeti ob prisilni izselitvi najpotrebnejše prostore.

V predlogu zakona je določba, da lahko organizacija združenega dela odpove stanovanjsko razmerje delavcu, ki mu po pismenem sporazumu preneha delovno razmerje. Glede na načelno opredelitev delovnih teles Skupščine, da se lahko odpove stanovanjsko razmerje le, kadar delavcu preneha delovno razmerje po lastni izjavi ali po njegovi krivdi, je bilo treba tako določbo črtati.

Ustavno sodišče SR Slovenije je opozorilo na določbo 67. člena veljavnega zakona, po kateri stanovanjska pravica, vezana na določeno delovno dobo delavca pri stanodajalcu, uveljavlja odvisnost delavca od konkretne organizacije združenega dela in na določen način omejuje stanovanjsko pravico kot pravico, pridobljeno iz dela.

Delegati se s to oceno večinoma niso strinjali in so vztrajali pri dosedanji določbi, ki je bila sprejeta prav z namenom, da se preprečijo špekulacije v zvezi s stanovanji.

Po predlogu zakona je stanovanjska pravica vezana na najmanj lo let delovne dobe delavca, od tega najmanj pet let delovne dobe pri stanodajalcu, če je tako določeno s samoupravnim splošnim aktom stanodajalca; to je določilo 62. člena.

V zadnjih razpravah o besedilu predloga zakona so bila razčiščena tudi nekatera sporna vprašanja in nekatere določbe natančnejše opredeljene.

V zvezi z vprašanjem, kdo je dolžan poskrbeti drugo stanovanje hišniku, kurjaču in drugim osebam, ki so opravljale dela v hiši do upokojitve oziroma jih je prenehal opravljati iz razlogov, ki jih ni sam povzročil, predlog zakona določa, da je to stanovanje dolžna priskrbeti hišniku samoupravna stanovanjska skupnost; drugim osebam, ki imajo pravico, da začasno uporabljajo stanovanja, ker opravljajo služeno dolžnost, pa stanodajalec dosedanjega stanovanja v začasni uporabi.

Skupina delegatov Skupščine mesta Ljubljane je predlagala amandma k 68. členu predloga zakona, da za preureditev skupnih prostorov v stanovanjski hiši ne bi bilo potrebno soglasje hišnega sveta, ampak naj bi dal o tej preureditvi le svoje mnenje.

Predlagatelj amandmaja ne podpira, ker je besedilo tega člena usklajeno s 5o. členom zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ki je vsebinskega značaja. Poleg tega pa soglasje hišnega sveta po določbi tega člena sploh ni potrebno, kadar se preurejajo skupni prostori v skladu s sprejetimi programi prenove na podlagi planskih aktov stanovanjske skupnosti.

V zvezi s pravicami občanov lastnikov stanovanj je predlagatelj upošteval obvestilo Ustavnega sodišča SR Slovenije, da sedanja ureditev v tolikšni meri omejuje lastnike stanovanj, ki jih zasedajo občani, katerim so bila ta stanovanja dodeljena, da imajo le majhno možnost, da bi se vselili v svoja stanovanja, poleg tega pa tudi ni v celoti skladno z določbami ustave o svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana in človeka.

Predlog zakona precizira, kaj se šteje za primerno stanovanje v primeru, če lastnik stanovanja ponudi imetniku pravice do uporabe stanovanja drugo stanovanje, in s tem je zožen krog uporabnikov stanovanja, ki obdržijo pravico do uporabe stanovanja v primeru smrti imetnika pravice do uporabe stanovanja oziroma ko ta trajno neha uporabljati stanovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! V dosedanjih razpravah so bila temeljito razčiščena vprašanja v zvezi z vsebino, ki jo zakon ureja. Zato predlagamo, da zbori Skupščine SR Slovenije sprejmejo predlog zakona skupaj s predloženimi amandmaji Izvršnega sveta k 5., 8., 17., 25., 36., 37., 38., 41., 47., 48., 52., 57., 58., 59., 62., 63., 64., 71., 8o., 81. in k 95. členu. To so predlogi,, ki ste jih prejeli z gradivom.

Prav tako pa se Izvršni svet strinja z amandmajem skupine delegatov Skupščine mesta Ljubljane k drugemu odstavku 25. člena, k 43. členu, drugemu odstavku 45. člena in drugemu in tretjemu odstavku 64. člena in ne nasprotuje amandmaju k drugemu odstavku 73. člena. Ne podpira pa amandmaja k 68. členu.

Obvestiti želim zbor še o tem, da je Družbenopolitični zbor na današnji seji že obravnaval predlog zakona in da je sprejel stališče, da se v 64. členu opredeli možnost občana, ki je odšel v dom, da se v primeru, če ne želi več ostati v domu, lahko vrne v svoje ali drugo primerno stanovanje.

Predlagatelj zakona se s stališčem Družbenopolitičnega zbora strinja, do konkretnega besedila amandmaja pa bo zavzel stališče potem, ko bo to besedilo oblikovano. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Kavčič, hvala lepa. Predlog zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 13. Prejeli ste tudi amandmaje Izvršnega sveta, ki jih je predložil v skladu s petim odstavkom 289. člena poslovnika Skupščine in so sestavni del predloga zakona, zato zbor o njih ne bo posebej glasoval.

Kot gradivo ste prejeli tudi "Podatki in kvantitativna analiza o prostorih v SR Sloveniji, ki se v sezoni ali od časa do časa upoabljajo za počitek ali oddih."

Skupina delegatov mesta Ljubljane je k predlogu zakona predložila pisne amandmaje, ki ste jih prav tako prejeli. Dne 22.9.1982 pa je skupina delegatov mesta Ljubljane umaknila predloženi amandma k 68.členu, za katerega je tovariš Kavčič povedal, da se Izvršni svet z njim ni strinjal, amandma k 73. členu pa je spremenila. Ta dopis ste prejeli danes na klop, prejeli pa ste tudi stališče Izvršnega sveta, ki ga je tovariš Kavčič pravkar obrazložil.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Vsi so zboru pisno poročali, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja ter Zakonodajno-pravna komisija pa sta predložila tudi dodatni poročili. Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Besedo želi tovariš Branko Kurnik, delegat Skupščine mesta Ljubljane.

B r a n k o K u r n i k (govori iz klopi): Želim samo potrditi to, kar je tovariš Kavčič sicer že povedal, da skupina delegatov umika amandma k 68. členu predloga zakona.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Danes ste na klop prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava predloženi akt v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine, tako da o njem daje pristojnima zboroma svoja stališča. Tovariš Kavčič je ravnokar tudi povedal, da je Družbenopolitični zbor po razpravi o tem zakonu spremenil svoje stališče k 64. členu predloga zakona, zaradi česar bo potrebno usklajevanje in 64. člen oblikovati na novo. Glede na to predlagam, da imenujemo tri delegate v medzborovsko skupino delegatov, ki bo oblikovala besedilo 64. člena. V to skupino predlagam: Anko Tominšek, delegatko iz občine Ljubljana Šiška, Bogomira Barago, delegat iz občine Koper in Toneta Luskoviča, delegata iz občine Ormož. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Pričenjam razpravo. Pisnih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ivo Bernard, delegat iz občine Ljubljana Center.

I v o B e r n a r d : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Nekoliko mi je nerodno, ker prihajam s predlogom, da bi predlog zakona prekvalificirali v osnutek zakona. Naša skupina delegatov je obravnavala delegatsko pobudo Skupščine občine Ljubljana Center, ki je usmerjen predvsem na status delovnih ljudi, ki stanujejo v samskih domovih. Gre namreč za naslednje.

Samski domovi so bili zgrajeni z družbenimi sredstvi, namenjenimi za stanovanjsko gradnjo. Z ukinitvijo samskega doma - govorim konkretno za samski dom Staninvesta v Ljubljani - pa je prevzela v upravljanje samski dom na Taboru posebna organizacija Tabor z dejavnostjo, da upravlja in vzdržuje te samske domove, hkrati pa kot stransko dejavnost opravlja tudi eventualne gostinske storitve.

V letu 1981 pa je delovna organizacija spremenila glavno dejavnost, tako da je prejšnja glavna dejavnost postala stranska, stranska pa glavna. S tem se je seveda spremenil tudi status bivajočih v tem samskem domu. Ker ta delovna organizacija sedaj opravlja dejavnost gostinstva in turizma, so delavci, ki v tem samskem domu stanujejo lo in več let, postali le prehodni gosti, tako da sta status in eksistenca teh ljudi ogrožena.

To vprašanje je posledica sedanje zakonske ureditve, po kateri samski domovi niso stanovanja, prav tako pa tudi predlog zakona o stanovanjskih razmerjih v 4. členu II. točke izvzema samske domove kot stanovanja.

Delegati krajevne skupnosti Tabor, ki so postavili to vprašanje, stojijo na stališču, da je treba status samskih domov rešiti v zakonu inda gre tu za razredno vprašanje, ker pri sedanji zakonodaji samski delavci, ki živijo v samskih domovih, nimajo samoupravnih pravic kot ostali delavci po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu predvsem zaradi tega, ker je večina domov za samske delavce zgrajenih z družbenimi sredstvi, namenjenih za stanovanjsko gradnjo stanovalcev, v teh domovih pa imajo status hotelskega gosta brez kakršnihkoli samoupravnih pravic.

Delegacija, ki je o tej pobudi razpravljala na svoji seji, je menila, da je to načelno vprašanje in da ga ob obravnavi tega zakona ne smemo spregledati ter da moramo pred sprejetjem tega zakona sprejeti stališče glede samskih domov.

Delegacija se strinja s tem, da stanovalci v samskih domovih ne morejo biti imetniki stanovanjskih pravic v smislu določil tega zakona, vendar pa imajo vsaj status podnajemnika, s tem da bi morali imeti ti samski domovi tudi pravico soodločanja in samoupravljanja v teh domovih. Ker gre za večje število teh objektov tudi v drugih občinah in mestih in ne samo v občini Ljubljana-Center, menimo, da je to vprašanje potrebno urediti pred sprejetjem tega zakona.

Ker nismo imeli časa, da bi predložili amandma, predlagam, da se predlog zakona prekvalificira v osnutek, Izvršni svet pa naj do naslednje seje pripravi predlog, da se status delavcev, ki stalno bivajo v samskih domovih, uredi in omogoči samoupravljanje v teh domovih. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Moram opozoriti, da smo glede dileme, kako ta zakon obravnavati, že glasovali ob dnevnem redu, tako da te razprave zdaj ne moremo ponovno načenjati.

Besedo želi tovariš Jože Suhadolnik, predstavnik Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

J o ž e S u h a d o l n i k : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije je na današnji seji obravnavala in sklepala tudi o predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih in amandmajih republiškega Izvršnega sveta k temu zakonu ter soglasno sprejela predlog zakona z amandmaji Izvršnega sveta.

Skupščina Skupnosti Socialnega varstva Slovenije pa je hkrati sprejela tudi pobudo za dopolnitev družbenega dogovora za subvencioniranje stanarin, ki je objavljen v Uradnem listu SRS št. 15/81, tako da bi se omogočilo subvencioniranje stanarin tudi za občane, ki stalno prebivajo v domovih za starejše občane. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Boris Vadnjal, delegat mesta Maribor.

B o r i s V a d n j a l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V imenu delegacije mesta Maribor želim predstavniku Izvršnega sveta zastaviti vprašanje s prošnjo, da bi obrazložil izvajanje 67. člena zakona, ki je vezana na stanovanjsko pravico iz delovnega razmerja v delovni organizaciji.

Vprašanje se glasi: Ustavno sodišče SR Slovenije je opozorilo predlagatelja zakona, da določba v dosedanjem zakonu ni ustavna in ne varuje pravic delavca. Postavlja se vprašanje: če bo delovna organizacija v svojih samoupravnih aktih določila, da mora biti delavec 5 let zaposlen v delovni organizaciji ali ne bo Ustavno sodišče prav tako razsodilo, da to ni v smislu opozorila, ki ga je Ustavno sodišče že dalo predlagatelju zakona?

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovariš Jože Kavčič, predstavnik Izvršnega sveta.

J o ž e K a v č i č : To vprašanje je v tem smislu dejansko odprto. V uvodni besedi sem tudi omenil, da delegati v večini zahtevajo, da se vprašanje odvisnosti delavca od konkretne organizacije združenega dela in na ta način,ki v nekem smislu omejuje stanovanjsko pravico kot pravico iz dela, ne spremenita oziroma da se ne spremeni dosedanja določba, predvsem zato, da se preprečijo špekulacije s stanovanji. To sem že omenil in druge utemeljitve k temu vprašanju ne bi imel. Torej, ostali smo pri določbi predloga zakona, da je stanovanjska pravica ponovno vezana na najmanj lo let delovne dobe delavca, od tega najmanj 5 let delovne dobe pri stanodajalcu, če je tako določeno v samoupravnem splošnem aktu stanodajalca.

Predlagatelj je pri tem upošteval večinske zahteve, ki pa niso samo večinske, ampak je to zahteva skoraj vseh, da se ta določila v zakonu ne bi spreminjala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne želi nihče več razpravljati, potem predlagam, da prekinemo razpravo o predlogu tega zakona, da bi se lahko sestala prej imenovana medzborovska skupina delegatov.

Hkrati predlagam, da bi v to medzborovsko skupino poleg treh delegatov, ki smo jih prej imenovali, imenovali še tovariša Iva Bernarda, ki je imel zelo konkreten predlog, ki naj ga skuša v medzborovski skupini pojasniti in eventualno uskladiti. Se s tem strinjate? (Da.)

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Viktorja Žaklja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.)

Viktor Žakelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Iztekata se dve leti izvajanja srednjeročnega plana. V SR Sloveniji in v celotni Jugoslaviji se spopadamo z neposrednimi pritiski zaostrenih devizno-likvidnih razmer pa tudi s problemi preteklega neusklajenega razvoja.

Vzroke dosedanjih problemov smo ugotavljali in razčlenjevali ob obravnavi tekočih gospodarskih gibanj ter poročila Izvršnega sveta o izvajanju tekočega družbenega plana. Čeprav smo že v planskih dokumentih za to srednjeročno obdobje predvideli razreševanje nakopičenih neskladij in sanacijo plačilne in devizne bilance, je nadaljnje zaostrovanje razmer v svetovnem gospodarstvu in domačih problemov terjalo, da jih pričnemo intenzivneje reševati že v prvem letu izvajanja plana. Zaostreni pogoji gospodarjenja so narekovali preverjanje planskih usmeritev in nalog vseh nosilcev planiranja ter njihove spremembe in dopolnitve v skladu s stališči, ki jih je za spremembo planskih dokumentov v SR Sloveniji sprejela republiška Skupščina februarja letos. Nujnost teh sprememb kvantitativno potrjujejo tudi nekateri kazalci razvoja v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja in analize nadaljnjih možnosti razvoja, ki kažejo, da odstopanj od materialnih okvirov družbenega plana ne bo mogoče nadomestiti z razvojem v prihodnjih letih.

V tem obdobju dosegamo v SR Sloveniji z velikimi napori združenega dela in organizirano družbeno akcijo nekatere spodbudne rezultate v proizvodnji, pri izboljšanju plačilnobilančnega položaja in izvoza na konvertibilno področje ter usmerjanju novih investicij. Kljub temu pa so zaradi bistveno težjih pogojev gospodarjenja rezultati dosedanjega razvoja slabši od povprečno predvidenih z družbenim planom za celotno obdobje. Industrijsko proizvodnjo smo namreč povečali povprečno za 1,5 %, kmetijsko proizvodnjo pa za okoli 2,5 %. V gradbeništvu pa se je zaradi visokega izpada proizvodnje družbeni proizvod povečal le minimalno. V planu smo namreč računali s povprečno 3,5 % rastjo družbenega proizvoda. Ob doseženi ravni proizvodnje in povečanih obveznosti do tujine so razpoložljiva sredstva za porabo manjša, tako da so se morale realno znižati vse oblike domače porabe.

Analize kažejo, da tudi v prihodnjih letih ne moremo računati na bistveno izboljšanje konjunkture na zunanjih trgih. Tudi predvidenega obsega zadolževanja Jugoslavije v tujini ne bo mogoče realizirati. Namreč, od prvotno predvidenih 19 milijard dolarjev bi lahko po sedanjih ocenah za to obdobje zagotovili tuja posojila v višini 11 milijard dolarjev. Hkrati so se zaradi najemanja neugodnih kratkoročnih posojil povečale naše celotne obveznosti do tujine, zlasti na konvertibilnem področju. Velik del teh obveznosti bomo morali poravnati z deviznim prilivom od izvoza blaga in storitev. Vse to narekuje dosledno zaostritev razvojne in ekonomske politike za trajno usmerjenost gospodarstva v izvoz, kar pa mora temeljiti na smotrnejšem gospodarjenju z domačimi in uvoženimi proizvodnimi in energetskimi viri ter uveljavljanju kriterijev produktivnosti in ekonomičnosti. Takšne usmeritve izhajajo tudi iz izhodišč dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in drugih doslej pripravljenih dokumentov zveznih družbenih svetov.

Ob sprejemanju in dopolnjevanju planskih dokumentov moramo odpraviti tudi pomanjkljivosti v pripravi dokumentov za to srednjeročno obdobje. Dosledneje moramo upoštevati nujnost sočasnega in usklajenega planiranja, da bodo delavci v organizacijah združenega dela z uskladitvijo in prevzemanjem nalog s samoupravnimi sporazumi o temeljih svojih planov zagotavljali izvajanje dogovorjenih temeljnih usmeritev v planskih dokumentih občin, mest, republik in federacije. S tem bomo uveljavili temeljno načelo, da uresničujejo delavci in delovni ljudje z družbenim planiranjem družbeno kontrolo nad celotno družbeno reprodukcijo ter nad pogoji, sredstvi in rezultati svojega in združenega dela.

Pri usklajevanju sprememb in dopolnitev planskih dokumentov v federaciji se zavzemamo za realnost planskih izhodišč in ciljev. To bomo morali doseči predvsem z realnejšo oceno razmer in možnosti ter s prevzemanjem konkretnih nalog in obveznosti posameznih nosilcev planiranja. Prizadevamo si, da bi izvozu na konvertibilno področje dali vso potrebno prioriteto prek celotnega inštrumentarija razvojne in tekoče politike. Prestrukturiranje izvoza pa bi dosegli z zmanjšanjem uvoza energetskih virov, hkrane in surovin v prid uvoza tehnološko naprednejših reprodukcijskih materialov in opreme, kar vse je treba povezati z nalogami pri razreševanju plačilno-bilančnih in deviznobilančnih problemov. Zavzemamo se za opredeljevanje porabe v okviru razpoložljivih sredstev in odpravljanje vseh tistih mehanizmov, ki pomenijo inflatorno financiranje oziroma omogočajo dogovarjanje nalog in programov prek materialnih možnosti.

Spremembe in dopolnitve planskih dokumentov v SR Sloveniji naj ne bi pomenile le linearnega prilagajanja temeljnih nosilcev planiranja zaostrenim pogojem, ampak predvsem njihovo akcijo za učinkovitejše obvladovanje in presegaanje teh razmer. Osnovni poudarek velja doslednemu vgrajevanju izvozne usmerjenosti na konvertibilno področje in izboljšanju razmerij med deviznimi odlivi in prilivi, kar je tudi temeljna sestavina prestrukturiranja slovenskega gospodarstva. Usklajevanje planskih dokumentov z ožjimi materialnimi možnostmi terja nadaljnjo selekcijo posameznih razvojnih nalog tako, da bodo v največji meri prispevale k uresničevanju temeljne usmeritve.

Ugotavljamo, da aktivnost za spremembo in dopolnitev planskih aktov ne poteka sočasno, saj del nosilcev planiranja močno kasni. Ocene veljajo tako za organizacije združenega dela kot krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti, ki, kot rečeno, kasnijo pri usklajevanju že sprejetih planskih usmeritev. Kot najpogostejši razlog navajajo kasnitve pri drugih subjektih, pomanjkljive informacije in premalo znane pogoje gospodarjenja ter obremenjenost z reševanjem tekoče gospodarske problematike.

Ne glede na vse te probleme menimo, da je potrebno zaostriti odgovornost za sočasno pripravo sprememb teh dokumentov in izvedbo postopkov. Večino pogojev poslovanja in problemov organizacije združenega dela in drugi nosilci planiranja lahko ugotovijo in ocenijo iz analize sedanjih razmer. S temi pogoji se namreč spopadamo vsakodnevno in reševali jih bomo le z usklajenim delovanjem vseh nosilcev planiranja. Z odlašanji pri spreminjanju in dopolnjevanju razvojnih konceptov dopuščamo pogosto stihijsko in kratkoročno poseganje ter ožimo manevrski prostor za samoupravno odločanje in selektivno ukrepanje, ki bo upoštevalo specifičen položaj posameznih nosilcev planiranja.

Tovarišice in tovariši delegati! V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije smo skušali izostriti osnovno usmeritev družbenega plana, to je usmeritev v izvozno prestrukturiranje gospodarstva na osnovi hitrejšega tehnološkega razvoja. Zaradi odplačevanja dolgov v tujini moramo računati z nadaljnjim večjim odlivom razpoložljivih sredstev in nadaljnjim prilagajanjem posameznih oblik porabe manjšim sredstvom, ki bodo na razpolago. Dokument smo pripravili v času, ko so posamezni nosilci temeljnih razvojnih nalog pripravili osnutek sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana naše republike. V zadnjih dveh mesecih je teklo intenzivno usklajevanje v okviru in med podpisniki tega dogovora. Predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih planov tako predstavlja nadaljnjo izostritev obveznosti v skladu s temeljno usmeritvijo trajnega povečanja izvoza na konvertibilno področje in izboljšanje neto deviznega učinka.

Predlagana izvozna naravnanost kot izločitveni kriterij pri investicijah obvezuje podpisnike, da za prihodnje leto izdelajo izvozno strategijo po posameznih področjih gospodarstva, postopni predelavi in regionalni usmerjenosti; določa delež bančnih sredstev za kreditiranje izvoznih investicij; dopolnjuje že veljavne mehanizme spodbujanja konvertibilnega izvoza z združevanjem sredstev v okviru interesne skupnosti ter prilagaja razvojne programe v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje na ravni republike realnim materialnim možnostim. Kvalitativne izboljšave in prvine, ki jih že vsebuje predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana, dajejo osnovo v predlaganih dokumentih za zahtevneje zastavljene naloge na področju izvoza, gospodarske rasti in povečanja obsega proizvodnje na posameznih področjih.

Dosedanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije so predvsem pod vtisom zaostritev in problemov v dosedanjem razvoju poudarjale vprašanje realnosti posameznih planskih izhodišč in predvidenih materialnih okvirov razvoja glede na celotno srednjeročno obdobje. V obravnavanem osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana namreč računamo, da bi v celotnem planskem obdobju povečali obseg izvoza blaga in storitev za 8 % letno; dosedanji plan je predvideval 7 odstotno rast. Ob zmanjševanju uvoza blaga za 2,6 % računamo, da bi z racionalnejšo izrabo surovin in reprodukcijskega materiala, intenzivnejšim dohodkovnim povezovanjem v vsej Jugoslaviji ter prilagajanjem in preusmerjanjem proizvodnih programov lahko dosegli rast industrijske proizvodnje povprečno letno za 2 %; plan je doslej predvideval 3,5 odstotno rast.

Z letos sprejetim inštrumentarijem ter izvajanjem drugih, v planu in dogovoru sprejetih nalog, bomo dosegli planirano rast kmetijske proizvodnje za 3,5 % povprečno letno, kar bo izboljšalo oskrbo s hrano in prispevalo k izvajanju zahtevnih nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino. Organizirati se bomo morali za doseganje ambicioznejših nalog v turizmu, zlasti ustvarjanju višjega deviznega priliva, za zaposlovanje večjega dela gradbenih zmogljivosti pri investicijskih delih v tujini ter nudenje celotnega inženiringa.

Družbeni proizvod celotnega združenega dela bi tako naraščal po bistveno nižji dinamiki od predvidene s planom, predvideli smo namreč 3,5 odstno rast, in sicer v celotnem obdobju za 1,6 % povprečno letno. To je po naši oceni zelo zahtevna naloga, za katero bodo potrebni veliki napori in odrekanja, saj zahteva v letih 1983-1985 bolj dinamično rast kot v prvih dveh letih tega planskega obdobja.

Ob takšni gospodarski rasti predstavlja v vsem obdobju ocenjeni izpad rasti družbenega proizvoda v primerjavi s planskimi predvidevanji približno tretjino v enem letu ustvarjenega družbenega proizvoda, razpoložljiva sredstva za potrošnjo v republiki pa bodo še nižja. Najbolj so znižana sredstva za investicije, kjer smo ta premik dosegli že v prvih dveh letih tega obdobja. Zato v osnutku sprememb in dopolnitev plana predvidevamo, da bi v prihodnjih letih morali zadržati delež sredstev družbenega proizvoda za investicije v osnovna sredstva gospodarstva, ker bi njihovo nadaljnje relativno krčenje že ogrožalo enostavno reprodukcijo.

Ob skromnejših investicijskih sredstvih bo potrebna večja mobilnost na osnovi samoupravnega povezovanja in njihova uporaba za izvedbo predvsem v konvertibilni izvoz naravnanih programov ter proizvodnjo hrane in energije. Priprava in selekcija teh programov teče v okviru usklajevanja sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana. Z njimi bomo morali dopolniti predlog dogovora, v predlogu sprememb in dopolnitev plana pa opredeliti politiko in mehanizme usmerjanja sredstev za izvedbo teh programov. Ob tem je treba uveljaviti preobrazbo družbenoekonomskih odnosov v bankah in hkrati glede na zaostrene razmere in prioritete teh programov predvideti tudi možnosti obveznega sporazumevanja za združevanje sredstev.

Glede na ocenjene razvojne možnosti, zlasti znižanje razpoložljivih sredstev zaradi nujnih odlivov v tujino, ne moremo računati na porast sredstev za osebno, skupno in splošno porabo. Pred nadaljnjim usklajevanjem planskih dokumentov se moramo izogniti linearnemu prilagajanju posameznih oblik porabe in programov znotraj njih. V skladu s sklepi julijskih sej Skupščine, ko je bil govor o planskih dokumentih, je treba kot možnost predvideti tudi dodatne spodbude pri investiranju v manj razvita območja v republiki in na drugih področjih.

Tovarišice in tovariši delegati! Od konca avgusta, ko je Izvršni svet oblikoval osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, so se še naprej zaostrovale možnosti razvoja. Tako je tedaj gradivo za dopolnjevanje planskih aktov na ravni Jugoslavije računalo, da bo družbeni proizvod v SFR Jugoslaviji v tem srednjeročnem obdobju naraščal povprečno letno za 3 %, medtem ko je s srednjeročnim planom Jugoslavije bila predvidena rast družbenega proizvoda za 5 %. Gradiva, pripravljena v septembru, ocenjujejo, da bo v obdobju 1981-1985 družbeni proizvod v Jugoslaviji povprečno letno realno naraščal za 2,5 %, vendar pa so po naši oceni tudi te ocene v fazi preverjanja.

Tudi za leto 1983 se na ravni federacije v razpoložljivih strokovnih gradivih računa na razmeroma skromno rast družbenega proizvoda, realno za okoli 1,6 % letno. Kljub nekoliko višji rasti proizvodnje v SR Sloveniji v odnosu na vso Jugoslavijo v letošnjem letu, pa je očitno, da bomo morali v teh zaostrenih okvirih marsikaj storiti tudi v naši republiki. Veliko obveznosti, ki jih mora SFR Jugoslavija v tem srednjeročnem obdobju poravnati do tujine in letošnji slabši rezultati na področju ekonomskih odnosov s tujino od planiranih, kažejo, da bo potrebno povečati napore za hitrejšo rast izvoza, zagotoviti dodatno proizvodnjo za ta izvoz in preusmeriti del blaga z domačega trga na zahtevne izvozne trge.

Izvršni svet je Skupščini že predložil predlog dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije, kot ga je izoblikoval odbor podpisnikov tega dogovora. Predvidevamo, da bodo udeleženci dogovor uskladili in ga podpisali v prvi polovici meseca novembra. Izvršni svet bo na osnovi dosedanjih razprav ter usklajevanja predložil predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije v prvi polovici meseca oktobra. V času obravnave v delegatskih telesih ga bo dopolnjeval z rezultati usklajevanja pri temeljnih nosilcih planiranja in v federaciji ter z usmeritvami in sklepi, ki bodo izoblikovani na osnovi dokumentov zveznih družbenih svetov.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Žakelj, hvala lepa! Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije je bil objavljen v Poročevalcu št. 16. Danes stena klop prejeliše stališča in usmeritve Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Osnutek sprememb in dopolnitev našega družbenega plana so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajnopravna komisija. Vsa delovna telesa so zboru pismeno poročala. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije na podlagi 73. člena poslovnika Skupščine, tako da o njem daje pristojnima zboroma svoja stališča.

Danes ste prejeli na klop tudi predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Omenjeni sklep je pripravila skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije. Ker člani te skupine, ki so delegati našega zbora, danes niso navzoči na seji, predlagam zboru, da imenuje štiri delegate, ki bodo spremljali razpravo in z ostalimi člani medzborovske skupine delegatov predlagali morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepa.

Dovolite mi, da predlagam v to skupino Borisa Vadnjala, delegata mesta Maribora, Albina Levičnika, delegata iz občine Ljubljana Moste-Polje, Matevža Franka, delegata iz občine Novo mesto in Adolfa Klokočovnika, delegata iz občine Slovenska Bistrica. Se strinjate s tem predlogom? (Da.) Prosim, da o tem predlogu glasujete.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (68 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Matevž Franko, delegat iz občine Novo mesto!

M a t e v ž F r a n k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 so skupine delegatov za Zbor združenega dela s sedežem v Novem mestu in skupina za delegiranje v Zbor občin občine Novo mesto sprejele naslednje pripombe in predloge:

1. V družbenih planih in planih nosilcev planiranja naj se močneje uveljavlja izvozna usmerjenost. V dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in pri njegovih spremembah, prav tako pa tudi v

predlaganih spremembah družbenega plana SR Slovenije za tekoče srednjeročno obdobje je dana naloga, da se znatno poveča izvoz, predvsem na konvertibilno področje, ob sočasnem relativnem zmanjšanju uvoza s tega področja. V občinah ne moremo v celoti prevzeti izvoznih nalog, ki so opredeljene v republiških planskih dokumentih. Povečanje izvoza je odvisno od sedanje stopnje izvoza oziroma deleža izvoza v celotnem prihodku združenega dela. Ko bodo izvozne naloge v organizacijah združenega dela usklajene v okviru SISEOT, bomo v občini lahko ugotovili stopnjo rasti izvoza ter gibanje uvoza.

2. Gibanje osebnih dohodkov želimo povezati z rastjo produktivnosti dela. Načelo, da naj bodo osebni dohodki odvisni od rasti produktivnosti dela, je povsem sprejemljivo in pravilno. Vendar pa se postavlja vprašanje merjenja produktivnosti, predvsem v organizacijah s heterogeno proizvodnjo. Že v sedanjem sistemu, ko naj bi bila rast osebnih dohodkov odvisna od rasti dohodka oziroma primerljivega dohodka, ob upoštevanju nekaterih drugih elementov gospodarjenja prihaja do različnih razlag pri ugotavljanju prekoračitev in kršilcev.

Merjenje produktivnosti bo zahtevalo spremljanje proizvodnje v fizičnih enotah, to pa je izredno težko, ker ni mogoča enotna metodologija za merjenje in primerjavo gibanja produktivnosti. Postavlja se vprašanje, ali smo sposobni pripraviti metodologijo, ki bo omogočala združenemu delu spremljanje gibanja osebnih dohodkov v odvisnosti od produktivnosti dela. Če tega nismo sposobni pripraviti, bomo vnesli še več zmede na področje gibanja, spremljanja in ukrepanja na področju osebnih dohodkov.

3. Že ob sprejemanju družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1981-1985 smo ugotovili, da je na področju investicij največja stopnja neusklajenosti med plani združenega dela in realnimi možnostmi za realizacijo teh investicij. Zato je nujno potrebno selekcionirati vse predvidene gospodarske naložbe, predvsem v tem smislu, da se da prednost izvozno usmerjenim investicijam. Investicije je potrebno prilagoditi tudi realnim možnostim. V občini smo pripravili posebno gradivo o predvidenih investicijah v tem srednjeročnem obdobju in materialnimi možnostmi za realizacijo teh investicij.

Ob sedanji akumulativnosti gospodarstva in ob upoštevanju prednosti investicij v tem srednjeročnem obdobju bo mogoče realizirati le slabo polovico načrtovanih investicij. Glavno težišče nalog je v združenem delu, kjer morajo ponovno oceniti realnost načrtovanih investicij in v svojih samoupravnih sporazumih in planih uskladiti investicije z materialnimi možnostmi.

4. Sredstva za porabo v SR Sloveniji se bodo zmanjšala za 96 milijard dinarjev ali za 7,5 % glede na družbeni plan SR Slovenije. V naši občini je to zmanjšanje še znatno večje. Pri ugotavljanju realnega osebnega vlaganja v stanovanjsko in komunalno gospodarstvo smo v občini ugotovili, da na zmanjšani fizični obseg nalog ne bodo vplivali samo zmanjšani prihodki skupnosti, ampak tudi rast cen, ki je bila v gradbeništvu višja od stopnje rasti inflacije. Ker govorimo pri gradnji stanovanj o številu zgrajenih stanovanj, pri gradnji in rekonstrukciji cest pa o kilometrih zgrajenih ali rekonstruiranih cest, se postavlja vprašanje realnosti teh planov pri uporabi cen iz leta 198o.

5. V uvodu k osnutku sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije za tekoče srednjeročno obdobje je navedeno, da bomo preverili normative, standarde in pravice. Menimo, da je to delo nujno potrebno opraviti, in to na ravni republike. Nevzdržno je, da si bo posamezna občina krojila - v sedanjem primeru pomeni to zmanjševala - normative in standarde, ki so večinoma bili pripravljeni in sprejeti na republiški ravni.

6. Pospeševanje razvoja manj razvitih občin in pokrajin v SR Sloveniji. Suha krajina je bila na novo opredeljena kot nerazvito področje v SR Sloveniji. Ob analizi dosedanjega razvoja tega območja, ki naj bi se razvijalo hitreje kot ostali deli občine, ugotavljamo, da je pospeševanje razvoja bilo opaziti šele pri komunalnem opremljanju, komunalni infrastrukturi na področju vodooskrbe in deloma pri elektrifikaciji oziroma boljši oskrbi z električno energijo. Zmanjšanje materialnih okvirov občinskih samoupravnih interesnih skupnosti in interesnih skupnosti materialne proizvodnje, kar ugotavljamo ob dopolnjevanju njihovih samoupravnih sporazumov, bo upočasnilo tudi vlaganja v hitrejši razvoj infrastrukture na tem področju. Da bi tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja

ohranjali zastavljeno politiko hitrejšega razvoja manj razvitih občin in področij v SR Sloveniji, bi bilo prav ponovno preveriti vse oblike spodbujanja gospodarskih in drugih vlaganj za razvoj teh območij.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Besedo ima Stojan Petrič, delegat iz občine Idrija!

S t o j a n P e t r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov iz občine Idrija za delegiranje v Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije sta na seji dne 24.9.1982 obravnavali tudi osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. V razpravi, ki se je izoblikovala na osnovi predloženega osnutka, so bila sprejeta določena stališča oziroma vprašanja, ki se na eni strani nanašajo na spremenjena materialne okvire razvoja, na drugi strani pa na samo metodologijo izdelave osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije.

V zvezi s prvim vprašanjem se postavlja vprašanje realnosti kvantitativnih sprememb, predvidenih v tem osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije, predvsem na področju ekonomskih odnosov s tujino in politike cen.

V zvezi z drugim vprašanjem pa menimo, da je cilj sprememb in dopolnitev družbenega plana v smislu načel kontinuiranega, celovitega in sočasnega planiranja predvsem ta, da v že sprejete planske akte vseh nosilcev planiranja vgradimo elemente dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in na njihovi osnovi opredelimo realne materialne okvire in tudi politiko oziroma konkretne ukrepe za njihovo uresničevanje do leta 1985, kar bi predvsem združenemu delu pa tudi samoupravnim interesnim skupnostim in krajevnim skupnostim dolgoročneje opredelilo pogoje gospodarjenja.

Občutek imamo, to pa potrjujejo tudi navedbe v uvodu k osnutku sprememb in dopolnitev, da v postopku spreminjanja ni realizirano načelo sočasnega planiranja in da je postopek bolj rezultat kabinetskega obravnavanja, saj niso znane temeljne usmeritve in rešitve na nivoju federacije, kolikor pa so znane, pa se postavlja vprašanje njihove realnosti. Prav tako predlagane številke niso podprte s strani organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

Ob tem se moramo vprašati, kakšne so v takem primeru garancije, da bo do izvedbe ključnih usmeritev, predlaganih v teh spremembah in dopolnitvah osnutka družbenega plana, prišlo in koliko so jih nosilci planiranja resnično vgradili v svoje planske akte. Brez te povezave in brez te ocene bomo lahko v nedogled prilagajali in spreminjali naše srednjeročne plane.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Janko Zgrabljič, delegat iz občine Lendava!

J a n k o Z g r a b l j i č : Spoštovani predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Lendava je na seji dne 27.9.1982 obravnavala osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 ter sprejela naslednje pripombe in zahteve.

Besedilo glede INA Nafte-Lendava v točki 4.1.3., ki se glasi: "Organizacija INA Nafta-Lendava bo osvojila nov program s področja procesne kemije na osnovi dolgoročne surovinske osnove. Naložbe v preusmeritev iz predvidene rafinerije in novi program naj bi izboljšala oskrbo z reprodukcijskim materialom na domačem trgu ter omogočila nadaljnji razvoj organizacije in zagotovila socialno varnost delavcev." naj ostane v celoti v planu. V nasprotnem promeru namreč ne vidimo nobenega zagotovila, da bi se materialni položaj pri INA Nafti-Lendava z določenim programom vendarle omilil in zagotovila socialna varnost, kot je družbeni plan prvotno predvideval.

Točka 5.o. naj se dopolni z naslednjim besedilom: "Samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje na ravni republike morajo v svojih samoupravnih

sporazumih o temeljih planov opredeliti naloge in ukrepe glede pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja."

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Nada Robnik, delegatka iz občine Jesenice!

N a d a R o b n i k : Tovarišice in tovariši delegati! Na Jesenicah je potekala akcija za spremembo planskih dokumentov pri vseh nosilcih planiranja po določenih terminih. Pri spremembah in dopolnitvah plana smo upoštevali možnosti, ki jih na Jesenicah imamo.

Proučili smo tudi izgradnjo jeklarne, ki presega možnosti jeseniškega gospodarstva. Glede na pomen je to slovenska investicija, ki pri finančni konstrukciji vključuje tudi druge porabnike jekla, ki bodo združevali lastna sredstva na osnovi povezovanja in sporazumevanja. Za projekt Jeklarna II so bila dana pozitivna mnenja: namenske komisije za oceno investicij v SOZD Slovenske železarne, Inštituta za ekonomiko investicij pri Ljubljanki banki, SMELT Ljubljana v sodelovanju s francoskim inštitutom in Komisije za oceno investicij v SR Sloveniji. V postopku je tudi organiziranje konzorcija bank, ki bi sodelovale pri financiranju projekta. Intenzivno pa teče tudi podpisovanje samoupravnega sporazuma s porabniki jekla za sovlaganje v primarno proizvodnjo.

Investicija v rekonstrukcijo jeklarne je v planskih dokumentih vključena že v drugo srednjeročno obdobje, zato je celotna investicijska poraba podrejena tej osnovni investiciji. Zaradi zadrževanja drugih projektov se je delež investicij v okviru gorenjskega gospodarstva znižal na 2 %, kar je daleč pod deležem družbenega proizvoda. Investiranje je na Jesenicah že dalj časa pod akumulativno sposobnostjo gospodarstva, kar povzroča zniževanje vrednosti sredstev, ki so namenjena kot lastna sredstva za razvoj črne metalurgije in zaostajanje razvoja nasploh.

Projekt Jeklarne II. je glede na veliko vrednost in pomen slovenska investicija, zato bi v predlogu rebalansa družbenega plana SR Slovenije morala dobiti bolj točno opredelitev. Vključiti pa jo je treba tudi v plan finančnih sredstev.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Radenko Salemović, delegat iz občine Ptuj!

R a d e n k o S a l e m o v i ć : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Želim razpravljati o zagotovitvi proizvodnje aluminija v tem srednjeročnem obdobju.

Proizvajalci in predelovalci aluminija v SR Sloveniji se ne moremo strinjati s stališči Odbora udeležencev dogovora o temeljih plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985, ker v predlaganih spremembah izločajo modernizacijo proizvodnje primarnega aluminija TGA Kidričevo. Informacijo o tem je posredoval Republiški komite za informiranje v dnevniku Delo dne 22.9.1982.

Ugotavljamo in razumemo, da prve faze modernizacije proizvodnje primarnega aluminija z vidika sredstev in porabe elektroenergije resnično ni mogoče v celoti realizirati v obdobju 1981-1985. Glede na stanje proizvodnje primarnega aluminija pa ni mogoče več ohranjati količinske proizvodnje na sedanjem nivoju in zato tudi ne več odlagati začetka modernizacije TGA Kidričevo. Zato je nujno pristopiti k realizaciji modernizacije po podfazah. Po prvi podfazi, ki mora biti realizirana v tem srednjeročnem obdobju, zasledujemo temeljni cilj ohranitve proizvodnje in oskrbe porabnikov na sedanjem nivoju, to je 45.ooo ton aluminija letno. To hkrati pomeni, da bo investicijski program pripravljen za vsako podfazo posebej. Na osnovi cen iz leta 1982 je ovrednotena prva podfaza v višini 1,7 milijarde din.

Z vidika navedene vsebine in obsega vztrajamo, da je v rebalansu družbenega dogovora o temeljih plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in v rebalansu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 vključena modernizacija proizvodnje primarnega aluminija.

S tem postopkom je bistveno zmanjšan obseg posega v sredstva, ki jih družba iz ustvarjenega družbenega proizvoda namenja v obdobje 1981-1985 za investicije in zlasti vse za investicije proizvodnje deficitarnih surovin. Proizvodnja po modernizaciji prve podfaze ne bo zahtevala dodatne porabe elektroenergije, saj bo dejansko specifična poraba znižana in torej za enak obseg proizvodnje poraba elektroenergije manjša. V primeru, da ne bi realizirali prve podfaze modernizacije v planiranem obdobju, ni mogoče več zagotoviti proizvodnje in oskrbe z aluminijem v naslednjem obdobju.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Vili Manček, delegat iz občine Krško!

V i l i M a n č e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbori občinske skupščine Krško so na sejah dne 27. septembra 1982 obravnavali osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 ter podprli globalne usmeritve tega dokumenta.

K točki 3.5. pa dajejo zbori Skupščine občine Krško naslednje pripombe:

Izvozna usmerjenost, ki predvideva najmanj 14 odstotno nominalno povprečno letno povečanje izvoza blaga in storitev, od tega 15 % na konvertibilno področje, terja izjemne napore organizacij združenega dela, ki že izvažajo ter dodatno vključitev novih izvoznikov blaga in storitev. Za realizacijo te usmeritve pa bo potrebno poleg ostalih pogojev zagotoviti izvoznikom take pogoje, da bodo dosegali vsaj enak dohodek kot organizacije združenega dela, ki poslujejo na domačem trgu. To pa nujno terja takojšnjo konkretno opredelitev teh pogojev, bodisi v posrednih stimulacijah, kot so manjše obveznosti za izvoznike, ali v višjih neposrednih stimulacijah izvoza od sedanjih.

Za organizacije združenega dela, ki poslujejo samo na domačem trgu in se ne vključujejo v izvozna prizadevanja s svojo proizvodnjo, potrebujejo pa uvožene surovine in reprodukcijske materiale, pa je potrebno zaostriti pogoje za pridobivanje deviz na jugoslovanskem deviznem trgu. Izboljšanje devizno-bilančnega položaja je potrebno doseči tudi z omejitvijo uvoza blaga, na primer avtomobilov, kar povzroča tudi prekupčevanje z dinarji deviznega porekla. Tako devize jemljejo tam, kjer bi ustvarjale nove vrednosti, to je v reprodukciji.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima Franc Meke, delegat iz občine Lenart!

F r a n c M e k e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo v naši skupini delegatov, v delovnih telesih občine Lenart in v družbenopolitičnih organizacijah obravnavali osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana, smo izhajali iz tega, da naj bi spremembe in dopolnitve pomenile konkretizacijo stališč in sklepov, ki so bili sprejeti v republiški Skupščini v zvezi z dosedanjim izvajanjem plana na posameznih področjih.

Ugotavljamo, da predloženi osnutek v glavnem upošteva sprejeta stališča o še večji naravnanosti gospodarskega razvoja na kvalitetne dejavnike, pri čemer se daje poudarek zlasti naložbam v proizvodnjo za izvoz oziroma naložbam, ki zmanjšujejo potrebe po uvozu; še občutnejšem zaostajanju vseh oblik porabe za rastjo dohodka in drugim nalogam, ki bodo stabilizirale naše gospodarstvo. Pri tem pa ugotavljamo, da posamezne naloge za dosego ciljev stabilizacije v osnutku še niso dovolj razdelane. Obstaja tudi določena nejasnost glede obsega investicijskih naložb, zlasti pa glede obsega osebne, skupne in splošne porabe; kot je bilo že ugotovljeno na sejah delovnih teles zbora.

Obstaja občutek, da je rast posameznih oblik porabe še preoptimistično zastavljena in da bo pri vseh oblikah porabe prišlo do realnega padca, ne pa do minimalnega povečanja, kot je predvideno v osnutku. To navajamo zaradi tega, ker bi bilo nujno s spremenjenim družbenim planom določiti takšna materialna razmerja v družbeni reprodukciji, ki bi jih pri izvajanju plana lahko upoštevali brez odstopanj, kot smo jih imeli v prvih dveh letih srednjeročnega odbobja.

V naši občini smo še posebej zavzeti za ustrezne zastavljen in izdelan plan na področju kmetijstva. Čeprav je temu področju v osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana dana prioriteta tako pri naložbah kot tekočih ukrepih ekonomske politike še vedno ni dokončno razrešeno vprašanje sredstev za pospeševanje kmetijske proizvodnje, ki naj bi bila enakomerno zagotovljena na celotnem območju Slovenije. Nadalje ni razrešeno vprašanje kritja negativnih razlik med tržnimi odkupnimi cenami in cenami na drobno, zlasti pri mesu.Potreba po pokritju teh razlik s kompenzacijami bo prav gotovo obstajala še v naslednjih letih, zato bi bilo nujno zagotoviti v ta namen sistemske vire, ne pa prepuščati reševanje te problematike gmotnim možnostim posameznih občin, za katere vemo, da so zelo različne.

S posebno zaskrbljenostjo smo v skupini delegatov naše občine kakor tudi v drugih strukturah skupščine občine ter v družbenopolitičnih organizacijah ugotovili, da v osnutku sprememb in dopolnitev plana niso predvideni učinkovitejši ukrepi za izvajanje politike skladnejšega regionalnega razvoja. Pri tem opozarjamo, da imamo v mislih tudi določila predloga dogovora o temeljih srednjeročnega plana, kajti oba dokumenta moramo obravnavati celovito. Menimo, da je potrebno bolj jasno opredeliti cilje, ki so prav gotovo v tem, da družbeni proizvod na manj razvitih območjih hitreje narašča kot v povprečju SR Slovenije, pri čemer naj bi najhitreje naraščal na območjih, ki občutno zaostajajo za splošnim razvojem.

Glede na tako opredeljene cilje je potrebno bolj jasno določiti naloge ter ukrepe, ki jih moramo izvajati v SR Sloveniji za skladnejši regionalni razvoj. Predvsem je potrebno določiti ustrezne stimulacije za povečanje naložb v gospodarstvu na manj razvitih območjih. Dokončno je potrebno spoznati nujnost, da bodo te stimulacije ustrezno materializirane, kajti zgolj z verbalnimi spodbudami oziroma deklaracijami ne bomo mogli doseči željenih rezultatov.

V sklopu pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja je potrebno določiti tudi politiko vzajemnosti na nekaterih področjih infrastrukture, kjer ta politika še ni ustrezno zasnovana. Gre predvsem za vzdrževanje in razvoj lokalnega in regionalnega cestnega omrežja, komunalnega opremljanja stavbnih zemljišč, izgradnje avtomatskega telefonskega omrežja ter ustreznega visokonapetostnega električnega omrežja. Čeprav gre za omejene materialne možnosti razvoja, si naša družba ne more in ne sme privoščiti, da bi se razlike med območji začele ponovno večati, kolikor bi razvoj prepustili v celoti materialnim možnostim posameznih družbenopolitičnih skupnosti. Zato je nujno predvideti v planu sistemske pristope in ukrepe za učinkovitejše nadaljevanje skladnejšega regionalnega razvoja, saj je pri omejenih materialnih možnostih takšna politika še posebej potrebna.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Besedo ima Bogomir Baraga, delegat iz občine Koper.

B o g o m i r B a r a g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprave v skupinah delegatov za Zbor občin ter 6. okoliša prosvetno-kulturnega in socialno-zdravstvenega področja za Zbor združenega dela dne 24.9.1982 o predlogu dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 navajam naslednje razloge za vključitev projekta propilenske kemije v zgoraj navedene dogovore. Doslej je bil ta projekt vključen v dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in osnutek dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 kot projekt katerega realizacija se prične pred letom 1985 in konča po letu 1985.

Komisija za oceno investicij SR Slovenije je projekt obravnavala kot investicijsko zasnovo in sprejela januarja 1982 naslednji sklep:

"Predložena investicija je prednostnega značaja, zlasti zaradi njenega vpliva na razvojno strategijo SR Slovenije ter je v tem smislu usklajena z 29. členom dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Še posebno pomembno je intenzivno delovati v smeri trdnejšega dogovarjanja zaradi zagotovitve potrebnih finančnih sredstev ter pravočasnih in kvalitetnih dobav ter storitev, ki se vežejo na investicijo zato, da bi stekla učinkovito v predvidenih rokih."

V predlogu dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obodbje 1981-1985 je projekt propilenske kemije izpuščen. Skupščina SR Slovenije se je ob razpravi o izhodiščih za pripravo sprememb in dopolnitev planskih aktov naše republike opredelila, da je glede na zoženje materialnih možnosti razvoja in na gibanje plačilno-bilančnih pozicij republike v fazi priprav in usklajevanja sprememb in dopolnitev planskih aktov nujno upoštevati kot prioriteto izvozni kriterij pri projektih prestrukturiranja v industriji.

V nadaljevanju navajamo predvsem tiste razloge, zaradi katerih menimo, da projekt propilenske kemije izpolnjuje kriterije za vključitev v dogovor o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Kot neizpodbitno dejstvo, ki govori v prid odločitev za ta projekt, navajamo njegov pomen za tehnološko in proizvodno prestrukturiranje slovenske kemične industrije. Proizvodnja oksalkoholov in akrilatov sloni na najnovejši svetovni tehnologiji, ki je bila uvedena v zadnjih letih in ki predstavlja s stališča manjše porabe surovin in energije na enoto proizvodov bistven napredek glede na starejše postopke. Osnutek licenčne pogodbe s tujim partnerjem vsebuje tudi določbe o obvezni medsebojni izmenjavi vseh tehnoloških in tehničnih izboljšav.

Zmogljivosti projekta so načrtovane optimalno glede na potrebe domačega trga in možnosti izvoza na konvertibilno področje. Možnosti izvoza so ocenjene na podlagi posebne študije tuje inštitucije in mednarodnih ponudb tujih partnerjev. Projekt izpolnjuje izvozne kriterije. Izhajajoč iz tržnih možnosti, bo predvideni delež deviznega prihodka na konvertibilnem področju znašal okoli 60 % celotnega prihodka, kar predstavlja letno okoli 52 milijonov ameriških dolarjev čistega deviznega priliva.

V dosedanjih razpravah o tem projektu se zastavlja vprašanje zagotovitve propilena kot osnovne surovine. Projekt je bil medrepubliško usklajen v planskih aktih poslovne skupnosti Petrokema, katere član je tudi delovna organizacija Iplas iz Kopra, z vezavo surovinske osnove na petrokemijski kompleks Dina na Krku, katerega realizacija je bila načrtovana v tem srednjeročnem obdobju. V fazi spreminjanja planskih aktov se predvideva, da se bo projekt Dina končal v naslednjem srednjeročnem obdobju. Realizacija tega projekta na Krku je nujna zaradi ekonomskih razlogov, ker je že zgrajena ustrezna infrastruktura. Iz tega razloga je treba pristopiti k realizaciji projekta propilenske kemije v tem srednjeročnem obdobju in ga dokončati v naslednjem obdobju tako, da se doseže uskladitev realizacije obeh investicij. Ker je proizvodnja propilena vezana na naftne derivate, je vprašanje propilena neločljivo povezano s problematiko predelave nafte za energetsko porabo. V okviru Jugoslavije je v tem srednjeročnem obdobju dogovorjena politika povečanja deleža predelave nafte za neenergetsko porabo. Projekt propilenske kemije pomeni pomemben prispevek k realizaciji te politike. Vprašanje surovinske osnove projekta propilenske kemije je potemtakem nujen sestavni del dolgoročne politike usmerjanja porabe nafte za neenergetske namene.

Investicijski program za projekt propilenske kemije je bil izdelan aprila 1981 in v razpravi je samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev v organizacijah združenega dela, ki so povezane v reprodukcijsko verigo s proizvodi propilenske kemije, ki se sedaj v Jugoslaviji izključno uvažajo. Projek je torej pripravljen na stopnji, ki zahteva odločitev o pristopu k njegovi realizaciji v tem srednjeročnem obdobju. Ta odločitev je nujna za izvajanje nadaljnjih aktivnosti tako z domačimi kot s tujimi partnerji.

Glede na spoznan širši pomen tega projekta, smo predstavili zboru ključne točke tega projekta z vidika prestrukturiranja, izvozne usmeritve in stopnje pripravljenosti projekta. V dosedanjih usklajevanjih sprememb in dopolnitev planskih aktov v naši občini in Obalni skupnosti Koper je dobil projekt propilenske kemije podporo zaradi vloge, ki jo ima pri prestrukturiranju slovenske kemične industrije, uvajanja najsodobnejše tehnologije ter zaradi velikih možnosti izvoza. Navedeni argumenti so tudi temeljni v izhodiščih za pripravo sprememb in dopolnitev planskih aktov SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Zato predlagamo, da Izvršni svet prouči možnost dopolnitve dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 z naslednjim:

"V delovni organizaciji Iplas Koper bodo pripravili in začeli z realizacijo izvozno surovinskega projekta propilenske kemije tako, da bi začeli z realizacijo na domači surovinski osnovi v tem srednjeročnem obdobju in jo dokončali v letu 1985."

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Majda Cvetanovski, delegatka iz občine Maribor Tabor!

M a j d a C v e t a n o v s k i : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Skupini delegatov za delegiranje v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sta po predhodnih razpravah na izvršnih svetih mariborskih občinskih skupščin in Izvršnega sveta Skupščine mesta Maribor obravnavali osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in sprejeli naslednje pripombe in stališča:

1. Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana še vedno ne daje jasne opredelitve glede možnosti razvoja do konca tega srednjeročnega obdobja, ki bi omogočala pravo osnovo za pripravo sprememb in dopolnitev dokumentov ostalim nosilcem planiranja v republiki. Poleg tega tudi ne daje pravih izhodišč za pripravo osnutkov letnih planskih aktov.

2. Podobno kot analiza izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letih 1981 do 1982 z oceno možnosti njegovega uresničevanja v prihodnjih letih, ki predstavlja eno izmed strokovnih osnov za pripravo tega osnutka, osnutek sprememb in dopolnitev ni zasnovan na enotnih metodoloških izhodiščih, saj pri opredelitvah materialnih razmerij enkrat izhaja iz obdobja 1982 do 1985, drugič pa iz obdobja 1983 do 1985. Menimo, da je ustrezneje izhajati iz trenutnih metodoloških osnov, tako da se opredeli obdobje 1983 do 1985.

3. Glede na to, da razprave o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana in samega družbenega plana potekajo vzporedno, bi bilo smiselno drugače zastaviti tudi dispozicijsko zasnovo sprememb in dopolnitev družbenega plana. Medtem ko mora dogovor o spremembah in dopolnitvah temeljev družbenega plana vsebovati predvsem jasno in konkretno opredeljene naloge in obveznosti njegovih udeležencev, le-teh ne kaže ponavljati v spremembah in dopolnitvah družbenega plana. Pač pa mora biti težišče tega dokumenta v jasni opredelitvi možnih materialnih okvirov, ki jih je treba upoštevati pri uresničevanju dogovorjenih nalog. Razen tega je potrebno,glede na to da je to planski dokument, ki ga sprejema Skupščina, čim konkretneje opredeliti politiko in ukrepe, s katerimi bodo Skupščina in njeni upravni organi zagotavljali možnosti za realizacijo dogovorjenih nalog.

4. Osnutek temelji predvsem na lastnih ocenah Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, ki je po svojih projekcijah izhajal predvsem iz obveznosti naše republike na področju ekonomskih odnosov s tujino. Tako celotna projekcija do leta 1985 temelji na predpostavki, da bo v letošnjem letu dosežena 3o % nominalna rast izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje oziroma povprečna 17 % letna rast izvoza in storitev na konvertibilno področje. Že letos pa je glede na dosedanja gibanja izvoza in glede na predvidene še težje pogoje gospodarjenja do konca leta težko pričakovati tako zastavljeno rast izvoza.

Razen tega pa tudi v naslednjih letih glede na izhodišča, ki jih predvideva osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana, ni realne osnove, da bi predvidene zahteve na področju izvoza, predvsem na konvertibilno področje, mogli realizirati. Kljub vsem vloženim naporom udeležencev v izvozu je težko to področje srednjeročno načrtovati, kajti ukrepi tekoče uvozno-izvozne politike se pogosto spreminjajo in zaostrujejo. Tu mislimo predvsem na omejeno razpolaganje z deviznimi sredstvi in na bistveno znižanje možnosti investiranja v osnovna sredstva gospodarstva, kar bo povzročilo še večji tehnološki zastoj v primerjavi z visoko razvitimi državami s konvertibilnega področja in s tem še manjšo konkurenčno sposobnost naših organizacij združenega dela na tem tržišču. Potrebno bo doseči tudi večjo selektivnost pri uvozu surovin in reprodukcijskega materiala.

5. Izredno zahtevne naloge na področju ekonomskih odnosov s tujino zahtevajo od vseh subjektov tako v občinah kot v republiki in federaciji dosledno stabilizacijsko ravnanje predvsem s tem, da vse oblike porabe uskladimo z realnimi

možnostmi. Zato ni sprejemljivo dejstvo, da je za pokrivanje splošnih potreb federacije potrebno zagotoviti bistveno večji delež družbenega proizvoda, kot je bil prvotno načrtovan.

6. Osnutek tudi ne daje jasnih izhodišč glede planiranja skupne porabe na področju družbenih dejavnosti. Poleg tega ne kaže v planu opredeljevati števila vpisa učencev oziroma študentov v sistemu usmerjenega izobraževanja, če ne vemo, kako bomo glede na omejena sredstva zagotavljali realizacijo tega vpisa. Opredeljevanje takšnih nalog v planu ima lahko za posledico kasnejše pritiske na povečanje obsega skupne porabe. Zato je nujno v fazi do priprave predloga zagotoviti v smislu srednjeročnega planiranja podatke tudi o tem, kakšne so dejanske možnosti uresničevanja zastavljenih ciljev tudi pri temeljnih nosilcih planiranja in te ugotovitve upoštevati pri opredelitvi možnosti razvoja do konca leta 1985 tako, da bodo le-te temeljile na realnih osnovah.

7. Osnutek sprememb in dopolnitev plana, ki v šestem odstavku točke 4.3.2. opredeljuje gradnjo in modernizacijo cestne infrastrukture, daje poudarek najnujnejšemu vzdrževanju cest, dokončanju začetnih odsekov ter etapni gradnji prioritetnih odsekov na cesti bratstva in enotnosti. Sprašujemo, ali je tu zajeto tudi nadaljevanje izgradnje druge in tretje etape hitre ceste do Šentilja. Gradnja hitre ceste se je pričela leta 1977 in bi odlaganje dokončanja gradnje v obdobju po letu 1985 ustvarilo nemogoče prometne razmere, predvsem na vpadnici iz severne smeri, ki jo, poleg zgrajene prve etape hitre ceste, lahko usposobita le dograjena druga in tretja etapa hitre ceste v Mariboru.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! S tem je seznam prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda izčrpan. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Viktor Žakelj, predstavnik predlagatelja!

V i k t o r Ž a k e l j : Tovarišice in tovariši! Dovolite, da na kratko povem nekaj misli k temu, kar je bilo povedano. Večji del današnje razprave bo lahko s pridom uporabil tako konkretni sestavljalec, Zavod za družbeno planiranje SR Slovenije kot tudi Komite za družbeno planiranje oziroma Izvršni svet, ki je predlagatelj tega dokumenta. Glede na to, da so se nekatere misli prepletale pri posameznih govornikih, bom nekatere stvari povezal in ne bi posameznim razpravljalcem decidirano odgovarjal.

Današnjo razpravo preveva očitna skrb, da bo potrebno v naslednjih letih več izvoziti, bolje delati, biti gospodarnejši in racionalnejši pri vseh oblikah porabe in ne nazadnje tudi pri naložbah. Posebno določen je bil v tem smislu tovariš iz Novega mesta, ki je pravzaprav podprl oziroma dal oporo Izvršnemu svetu za nadaljnje usmerjanje takšne politike.

Kar zadeva razpravo tovariša Petriča iz Idrije glede realnosti kvantifikacij, ki zadevajo tako ekonomske odnose s tujino kot tudi druge, bi ponovil le to, kar sem že uvodoma povedal. Ti dokumenti pravzaprav temeljijo na študijah, ki so bile narejene spomladi letos na osnovi dokumentov, ki smo jih sukcesivno dobivali iz federacije. Do priprave končnega besedila, ki bo predmet sprejemanja v naslednjih mesecih, bomo poskušali biti glede tega čimbolj realni, upoštevaje seveda znanje in spoznanja, ki nam bodo dostopna. Če pa se bodo trendi tako naglo spreminjali, kot so se v zadnjem letu, potem smemo pričakovati, da bodo tudi na tem področju še slabosti.

Strinjamo se tudi z ugotovitvijo, da je problem zagotavljanja sočasnosti planiranja. Tekoče spremljamo temeljne nosilce planiranja kakor tudi družbenopolitične skupnosti na nivoju republike in federacije, da bi dosegli čimvečjo sočasnost. Dejstvo pa je, da se tu odpirajo sistemska vprašanja in da nekateri nosilci planiranja iz objektivnih ali subjektivnih razlogov kasnijo.

Kar zadeva razpravo tovariša iz Lendave bi rekel, da se zavedamo problema INA Nafte Lendava. V okviru Izvršnega sveta teče beseda tudi o Belinkinem obratu, ki bi proizvajal petroeretrituol, če sem prav povedal, če bo seveda doseženo soglasje v okviru združenja kemijske industrije. Če bodo zagotovljena dinarska in devizna pokritja, potem bo to gotovo našlo mesto v dogovoru o temeljih družbenega plana, ki pa danes ni predmet obravnave, čeprav ste ga pogosto omenjali.

S tem v zvezi bi omenil, da je razprava zajela tako plan kakor dogovor. Danes pa je predmet razprave plan ne pa dogovor, zato so se nekateri vaši apeli nanašali pravzaprav na dogovor. Zelo izrazita je bila v tem smislu razprava tovarišice z Jesenic. Lahko povem,da je projekt modernizacije jeklarne s 35o.ooo tonami, če se prav spomnim, predmet dogovora, ki bo v četrtek objavljen v Poročevalcu.

V tem dokumentu se obravnava tudi projekt Kidričevega. Izvršni svet se ne ograjuje vnaprej do tega problema, opozarjamo pa, da je seveda potrebno zagotoviti dinarsko in devizno pokritje za ta projekt. Če bo medtem dosežen konsenz, ni nobenega razloga, da bi Izvršni svet vztrajal pri dikciji, ki je danes v dogovoru. Že takšna dikcija pa omogoča modernizacijo Kidričevega v okviru sredstev, ki jih bodo organizacije združenega dela, ki imajo poslovni interes, zagotavljale.

Kar zadeva razpravo delegata iz občine Krško, sem že povedal, da se zavedamo, da postavljamo pred združeno delo zahteve po visokem izvozu in nizkem uvozu. Vendar materialni okviri, predvsem visoka zadolženost, ki nas teži ter dejstvo, da naše združeno delo potrebuje devizne milijarde za nakup reprodukcijskih materialov in tehnologije, nujno terjajo na eni strani racionalno preskrbo, torej gospodarjenje z vsemi uvoznimi materiali, na drugi strani pa tudi pospešen izvoz. Mislim, da bo potrebno marsikaj, kot sem že uvodoma povedal, preusmeriti na konvertibilno področje, če bo seveda ta trg vse te naše proizvode voljan sprejeti.

Glede razprave delegata iz Lenarta o nerazvitih pripravljamo skupaj z ustreznimi komisijami besedilo družbenega dogovora, ki se bo odrazil tudi v planu, v dokumentu, ki je predmet današnje razprave in ki bo v okviru materialnih možnosti omogočil realizacijo v tej Skupščini dogovorjene politike. Kar pa zadeva problem stimulacij za naložbe v nerazvite, v proizvodnjo hrane in tako naprej, bomo te stvari proučili in ocenili, koliko lahko na podlagi te razprave izpopolnimo plan in dogovor.

Bilo je še vprašanje petrokemije, ki naj bi se gradila v Kopru. Kar zadeva Izvršni svet, imamo predvsem naslednje pomisleke, ki smo jih posredovali že prek sredstev javnega obveščanja. Gre za vprašanje surovine, ki ni domača, ampak je uvožena za težke dolarje. Osnova je namreč nafta, za katero potrebujemo poleg deviznih tudi velika dinarska sredstva. Kolikor bosta oba ta elementa izpolnjena; in sicer da bodo interesenti zbrali tako dinarsko kot devizno kritje, potem gotovo Izvršni svet ne bo nasprotoval, da ta projekt pride v dogovor. Kolikor pa v naslednjem mesecu s te strani ne bodo dane trdna zagotovila, to pa pomeni samo podpisani družbeni dogovor, potem v smislu zahteve Skupščine po uresničljivosti planskih dokumentov, ki jih spreminjamo, seveda nobenega projekta ne bomo zapisali v dogovor in v plansko usmeritev, če ne bo imel ustrezne podpore v konkretnih dogovorih. Želimo, da bomo čim več tega, kar bomo zapisali, tudi materializirali.

Kar zadeva razpravo tovarišice iz Maribora,mislim, da ste dobro poslušali odgovor glede razlike med dogovorom in planom. Kar pa zadeva kvantifikacije, jih bomo poskušali kar najnatančnejše opredeliti tudi v vsakoletnih resolucijah. Prvi osnutek resolucije za naslednje leto bo v razpravi v mesecu oktobru, v njej bomo poskušali dati čimbolj točne kvantifikacije, da ne bi bilo nejasnosti.

Glede splošne porabe v federaciji se v Skupščini in v Izvršnem svetu zavedamo zapletenosti tega problema, ker so temeljni porabniki sredstev federacije: ljudska obramba in družbena samozaščita, nerazviti, pokojninsko-invalidski del borčevske zaščite in na zadnjem mestu strošek uprave in diplomacije. Kot je znano, si Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prizadeva, da bi se tudi federacija uokvirila v razpoložljive materialne možnosti.

Kar zadeva cestno infrastrukturo moram na kratko povedati, da bomo v dogovor zapisali samo tiste projekte, za katere imamo dinarsko in devizno kritje. Predvsem pa ne bomo dopustili nobenega zadolževanja na bodoči priliv, kar je bila dosedanja praksa. V tem kontekstu se bo seveda reševal tudi problem mariborskih in drugih cest. Kolikor pa bodo posamezna območja, tako Ljubljana, Maribor ali Obalna skupnost Koper lahko zbrala potrebna sredstva in se o tem zave-

zali prek ustreznega dogovora, bomo to gotovo zapisali v družbeni dogovor, ki bo predmet razprave na eni od naslednjih sej Skupščine.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Žakelj, hvala lepa! K razpravi je bil prijavljen še tovariš Bernard, ki ga pa med razpravo ni bilo v dvorani, ker je sodeloval v skupini, ki je usklajevala zakon o stanovanjskih razmerjih. Po tem komentarju tovariša Žaklja pa se je tovariš Bernard razpravi odpovedal. Tako lahko razpravo k tej točki dnevnega reda zaključimo.

Prekinjam to točko dnevnega reda, da bi se lahko skupina delegatov, ki smo jo prej imenovali, sestala skupaj z delegati ostalih dveh zborov in pripravila dopolnitev predloga zaključkov.

Vračamo se na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , ker je skupina delegatov, ki smo jo imenovali pri tej točki dnevnega reda, že končala svoje delo.

Besedo dajem tovarišu Uršiču, ki bo poročal v imenu skupine delegatov!

V l a d o U r š i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Medzborovska skupina na osnovi pestre in bogate razprave, ki sta jo spodbudila uvodna beseda tovarišice Vide Tomšič in poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije, predlaga naslednje usklajene dopolnitve k predlogu ugotovitev in stališč:

Na strani 4 naj se črta besedilo 6. točke in nadomesti z naslednjim besedilom: "Odločenost združenega dela v SR Sloveniji, da svojo industrijsko ekspanzijo gradi na trajni izvozni usmerjenosti, pomeni tudi odločenost, da se SR Slovenija hitreje uveljavlja kot enakopraven partner na vse bolj zahtevnem zunanjem tržišču in v zapletenem svetovnem gospodarskem sistemu. Celotno področje mednarodnega sodelovanja Slovenije z vsemi njegovimi oblikami in učinki postaja tako pomembno področje obvladovanja procesov celovite družbene reprodukcije in pomembno področje družbenega planiranja. Delavci v združenem delu bodo pri izvrševanju nalog na področju zunanjetrgovinskega poslovanja in posebej še pri oblikovanju in izvajanju politike znanstvenega in tehnološkega osamosvajanja toliko uspešnejši, kolikor bolj bodo svoje programe mednarodnega sodelovanja načrtovali in izvajali nosilci materialne proizvodnje in storitev skupaj s strokovnjaki iz raziskovalnih in strokovnih inštitucij. Ker uspešno in učinkovito delovanje v sodobnih mednarodnih procesih ni več mogoče brez pravočasnih in zanesljivih informacij, priporoča Skupščina SR Slovenije, da Izvršni svet Skupščine ustvari potrebne pogoje za dograditev celovitega in kvalitativnega upravljalsko-informacijskega sistema za vsa področja in vse ravni mednarodnega delovanja".

Predlagamo, da se v točki 12 za besedami "v mednarodni menjavi", doda naslednje besedilo: "Odločno moramo insistirati na uresničevanju odgovornosti združenega dela in vsakega delavca za celokupni proces družbenoekonomske reprodukcije, vključno mednarodne menjave dela.Vlogo združenega dela moramo uveljaviti v praksi v vsaki temeljni organizaciji združenega dela, pri planiranju in usklajevanju ekonomskih odnosov s tujino, načrtovanju deviznega priliva in odliva, sprejemanju vseh poslovnih odločitev na področju zunanje trgovine, vključno njene organizacijske mreže."

V točki 13. naj se za besedo "skupščinah" v zadnjem stavku doda naslednje besedilo: "Skupščina SR Slovenije priporoča Skupnosti slovenskih občin, da oceni rezultate škofjeloškega posvetovanja o vlogi občine v mednarodnih odnosih in spodbudi napore za popolno uresničenje takratnih sklepov."

Za točko 13, naj se doda nova 14. točka, ki se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s svojo pristojnostjo na področju ekonomskih odnosov s tujino in izvajanja skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije prouči predloge, vprašanja in stališča, ki so jih posredovali delegati v razpravi na seji tega zbora in jih ustrezno upošteva pri izvajanju politike na vseh navedenih področjih."

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Dolžan sem še pojasniti, da sta ostala dva zbora tako dopolnjen sklep sprejela s tem, da bi vrsto drugih konkretnih pripomb iz razprave Komisija za mednarodne odnose še proučila in jih ustrezno vključevala v svoje delo in delo drugih organov.

Slišali ste torej predlog skupine delegatov za dopolnitev predloga ugotovitev in stališč. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Potem dajem na glasovanje predlog ugotovitev in stališč, ki ste jih prejeli danes na klop skupaj s predlaganimi dopolnitvami skupine delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ugotovitev in stališč skupaj z dopolnitvami skupine delegatov.

Prehajamo na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Mirana Bogataja, pomočnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo. Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju.

Predlog zakona je bil objavljen v prilogi VI. Poročevalca. Prejeli ste tudi amandmaje Izvršnega sveta, ki jih je le-ta predložil v skladu s petim odstavkom 289. člena poslovnika Skupščine in so tako sestavni del predloga zakona, zato zbor o njih ne bo posebej glasoval. Danes ste na klop sprejeli še amandma skupine delegatov iz občine Postojna k drugemu odstavku 8o. člena predloga zakona.

Predlog zakona sta obravnavala: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala in predložila tudi dodatni poročili. Želita morda poročevalca poročili še ustno obrazložiti? (Ne želita.)

Glede na to, da je amandma skupine delegatov iz občine Postojna k drugemu odstavku 8o. člena predloga zakona, ki ste ga prejeli danes na klop, vložen po roku, določenem v 268. členu poslovnika, mora zbor na podlagi 269. člena poslovnika Skupščine posebej razpravljati o utemeljenosti razlogov za predložitev amandmaja in z glasovanjem odločiti, ali bo predloženi amandma obravnaval ali ne. Zato bi prosil predlagatelja amandmaja, delegata iz občine Postojna, da pojasni razloge, ki utemeljujejo vložitev tega amandmaja po predvidenem roku. Prosim!

F r a n c Š e m r l : (iz klopi) Naš komite za splošni ljudski odpor je predlagal, da amandma tu posredujem kot delegat.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Torej nekih posebnih argumentov za to, da so rok za vložitev tega amandmaja zamudili,ni. Glede na to, da so takšni amandmaji iz nekaterih občin dokaj redki, bi predlagal, da bi njihovo pobudo sprejeli in amandma obravnavali. Vsebino amandmaja bi seveda potem v razpravi posebej obravnavali.

Predlagam torej, da glasujemo o tem, ali obravnavamo amandma skupine delegatov iz občine Postojna.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (42 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (8 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (6 delegatov.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov odločil, da bo obravnaval amandma skupine delegatov iz občine Postojna.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Igor Belle, delegat iz občine Celje.

I g o r B e l l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da je bil osnutek tega zakona dokaj dolgo v razpravi, smo ga vsi že željno pričakovali. Predlog zakona je dokaj konkreten, zato ne bi kazalo o tem, ali zakon sprejmemo ali ne, na dolgo in široko razpravljati.

Dovolite mi le, da povem nekaj ugotovitev naše skupine delegatov iz Celja, ki je temeljito proučila predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter vse amandmaje Izvršnega sveta, ki jih je oblikoval na svoji seji dne 17.9.1982. Obravnavali smo tudi poročili Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem ter Zakonodajno-pravne komisije k predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Sprva je tudi pri nas prevladovalo mnenje, da je zakon s 3oo. členi dejansko preobširen in da bi bilo potrebno posamezna določila oziroma člene krajšati ali celo črtati. V poglobljeni razpravi pa se je v naši sredini izoblikovala ugotovitev, da je glede na vsebino in konkretizacijo celovitega samozaščitnega in obrambnega sistema bilo nujno izdelati tak predlog zakona, kakršnega danes obravnavamo.

Po našem mnenju so v zakonu zelo dobro zajete vse organizacijske oblike splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite ter konkretizirane pravice in dolžnosti vseh dejavnikov oziroma subjektov, ki so vključeni v splošno ljudsko obrambo; od pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah, v družbenopolitičnih skupnostih, do republike in njenih organov. To je danes poudaril tudi tovariš Košir.

Menimo, da bodo s sprejetjem zakona dokončno odpravljene nekatere nejasnosti v zvezi s pristojnostmi posameznih organov in organizacij. Vloge komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, nadalje družbenopolitičnih skupnosti, pokrajinskih odborov, krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela in drugih dejavnikov splošne ljudske obrambe so po našem mnenju zelo jasno in konkretno določene, zato bodo odslej odpadla najrazličnejša tolmačenja določil dosedanje zakonodaje s področja splošne ljudske obrambe. Menimo, da je še posebno pozitivna jasnost in nedvoumnost zakonskih določil, kar je še posebej pomembno pri realizaciji organiziranosti našega obrambnega sistema in povezavi vseh subjektov v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v naši samoupravni socialistični ureditvi.

S tem bi tudi zaključil svojo razpravo, s katero sem želel le seznaniti zbor, da naša skupina v celoti podpira sprejetje zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti skupaj z vsemi amandmaji Izvršnega sveta.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima Marija Jarc, delegatka iz občine Kamnik!

M a r i j a J a r c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Kamnik sta na skupni seji dne 24.9.1982 obravnavali predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Skupini, glede na to, da 39. člen predloga zakona določa, da komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v krajevni skupnosti imenuje skupščina krajevne skupnosti, postavljata vprašanje, ali ne bi bilo umestno tudi določiti, da v tistih krajevnih skupnostih, kjer ni skupščine krajevne skupnosti, komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito imenuje zbor krajanov krajevne skupnosti?

Nadalje, v 14. členu je navedeno, kaj se šteje za izredne razmere. Skupini menita, da bi bilo med izredne razmere treba vključiti tudi naravne nesreče.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Besedo ima Nikolaj Sok, delegat iz občine Radovljica.

N i k o l a j S o k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Od obravnave osnutka zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti pa do danes je v družbenopolitičnih organizacijah in organih občine Radovljica tekla široka razprava o zakonu. Delegati in razpravljalci so še v tej fazi

dali pripombe k nekaterim določbam iz osnutka in menimo, da so najtehtnejše že vgrajene v predlogu novega zakona.

Ob tem predlogu in po sprejetju novega zveznega zakona smo razpravo še razširili, saj smo tam dobili še konkretnejši odnos do primerjave s starim republiškim zakonom in pregled usklajenosti z novim zveznim zakonom. Menimo, da je predlog republiškega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti usklajen z zveznim, da le-tega dovolj razčlenjuje oziroma konkretizira, kjer je to potrebno. Obenem, v primerjavi s sedanjim zakonom, v nekaterih določbah natančneje ureja izvajanje nalog vseh struktur splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Prinaša tudi nekaj novosti, predvsem na področjih, ki so bila doslej manj razvita in zato preveč splošno definirana, na primer na področjih narodne zaščite, opazovanja in obveščanja ter podobno.

Predlog zakona je dovolj konkreten in ne nalaga nepotrebnih obveznosti. Zato ga podpiramo in predlagamo, da se sprejme v predloženi obliki.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Seznam prijavljenih za razpravo je izčrpan. Ali bi mogoče delagat iz občine Postojna še kaj dodal? (Ne.) Besedo ima Mirko Kambič, delegat iz občine Brežice. Prosim.

M i r k o K a m b i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! O predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki ga danes sprejemamo, lahko rečemo, da sta bili pri tem pomembni dve značilnosti, ki ju želim poudariti. Prva značilnost je v tem, da je bila javna razprava široka in temeljita. V tej razpravi so bili dani številni predlogi in dopolnitve, ki so bile vgrajene v predlog, ki je danes pred nami. Druga značilnost pa je v tem, da smo ob nastajanju osnutka zakona in današnjega predloga zakona vzporedno gradili zasnovo koncepta splošnega ljudskega odpora in lahko rečemo, da je tako oblika kot vsebina zakona že izpeljana v konkretni praksi. Z novelizacijo organiziranosti vseh komponent splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite pa so v občinah, krajevnih skupnostih in nekaterih območjih nastale tudi dodatne materialne obveznosti, ki so od občine do občine zelo različne. Če primerjamo te obveznosti z ustvarjenim družbenim proizvodom ali narodnim dohodkom, znašajo razlike v občinah od o,2 % do 1 %. V odpravo teh razlik so bila naravnana že določena dosedanja prizadevanja. To predvideva tudi predlog zakona, ki ga danes sprejemamo in sicer temelji na tem, da se v SR Sloveniji izpelje vzajemnost, ki bi bolj izenačevala materialne pogoje obrambnih priprav v občinah na podlagi medsebojnega dogovora. V zvezi s tem pozivam delegate, da naj z ustrezno aktivnostjo v občinah prispevajo k temu, da bo dogovor o uresničitvi nalog razvoja teritorialne obrambe, ki so skupnega pomena za obrambo SR Slovenije v obdobju 1982-1985, čimprej podpisan, tako da bo lahko pričel delovati sistem vzajemnosti za uresničitev nalog, ki so skupnega pomena za obrambno pripravljenost SR Slovenije.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Kambič, hvala lepa. Besedo ima Miran Bogataj, predstavnik predlagatelja. Prosim!

M i r a n B o g a t a j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na predlog oziroma tudi vprašanje za pojasnilo 35. člena, ki ureja imenovanje komitejev v krajevnih skupnostih, je obrazložitev naslednja.

Predlagatelj je skušal v predlogu zakona, ki je resnično dokaj obsežen, razdelati in urediti vsa temeljna vprašanja, ki zagotavljajo enotnost organiziranja, pripravljanja in delovanja ter uresničevanja zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Glede na to tudi pri opredeljevanju pristojnosti, kdo imenuje komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v krajevni skupnosti, v kateri ni oblikovana skupščina, predlagatelj ni mogel nadalje širiti in razčlenjevati te zakonske določbe. Gre namreč za ustavno pravico, da v teh primerih v krajevnih skupnostih, kjer skupščina ni oblikovana, prevzame te naloge zbor krajanov. V tem smislu bodo dane tudi kadrovske usmeritve za takšno imenovanje komitejev v manjšem delu krajevnih skupnosti.

Druga pripomba oziroma predlog, da bi se v izredne razmere vključile tudi naravne nesreče, je povezan z opredelitvijo termina izrednih razmer kot čistega pravnega stanja, ki je sedaj na novo in bistveno bolj dopolnjen in pojasnjen v temeljnih določbah zveznega zakona. V zveznem zakonu o splošni ljudski obrambi

in družbeni samozaščiti je razdelan termin izrednih razmer na podlagi zvezne ustave, in sicer je ta termin mogoče razumeti kot stanje, ki nastane zaradi sovražnega ali kakšnega drugačnega delovanja in kjer je neposredno ogrožena celovitost, ozemeljska neokrnjenost in temelji ustavne ureditve SFRJ. Izhajajoč iz takšne opredelitve termina izrednih razmer kot pravnega stanja, na katerega so vezane določene konsekvence, je nemogoče vanj vključevati tudi termin naravne nesreče. Glede na to je to samostojna kvalifikacija stanja, ki seveda pomeni tudi ustrezno uporabo aktivnosti, ukrepov, določenih v načrtih, zlasti za uporabo civilne zaščite.

Pojasnil bi še drugo vprašanje oziroma dal bi mnenje k predlaganemu amandmaju k drugemu odstavku 8o. člena, ki ga je predložila skupina delegatov iz občine Postojna. Predlagatelj je ponovno proučil to določbo, v kateri se primeroma našteva sestav občinskega komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Predlagatelj ocenjuje, da amandmaja ni mogoče sprejeti, saj določa predlog zakona le primeroma sestav komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, s tem da na nobeni ravni njihovega organiziranja sestav ni zaključen. To velja tudi za sestav občinskega komiteja.

Z nosilci posameznih družbenih funkcij so zajeta celotna področja, ki so pomembna za operativno delo komitejev. S področja notranjih zadev sta s predlogom zakona že določena kot člana občinskega komiteja komandir postaje milice in pooblaščeni delavec državne varnosti. Naštevanje še tretjega člana s tega področja je glede na naravo zakona kot sistemskega zakona po mnenju predlagatelja nepotrebno. Takšno je bilo tudi stališče delovnih teles RK SZDL Slovenije ob večkratni obravnavi predloga zakona. Stvar konkretne kadrovske politike v posamezni občini pa je, ali bo v sestav komiteja vključila tudi predstojnika upravnega organa za notranje zadeve. Kot že rečeno, predlog zakona sestave ne omejuje, saj določa, da se v komite poleg primeroma navedenih nosilcev posameznih dolžnosti imenujejo še drugi družbeni in strokovni delavci, ki imajo izkušnje s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Sklicevanje na to, da upravni organ za notranje zadeve ne bo mogel opravljati dovolj kvalitetno nalog, ki mu jih zakona nalaga, po mnenju predlagatelja ni potrebno. Vsi drugi občinski upravni organi imajo namreč na svojem področju že po samem predlogu zakona pomembne naloge, pa vendar niso v njinovi sestavi predstojniki hkrati tudi člani komitejev.

Obenem bi opozoril še na smernice Predsedstva SR Slovenije in Predsedstva CK ZK Slovenije iz maja 1979. leta, ki prav tako ne vključujejo v sestav občinskega komiteja predstojnika upravnega organa za notranje zadeve. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Bogataj, hvala lepa. Želi prosim še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo k tej točki dnevnega reda in prehajamo na glasovanje.

Najprej moramo glasovati o amandmaju skupine delegatov iz občine Postojna, ki je razviden iz njenega dopisa z dne 27.9.1982 in ki ste ga prejeli danes na klop. Gre za amandma k drugemu odstavku 8o. člena predloga zakona. Tovariš Bogataj je še navedel razloge, zakaj amandma ni sprejemljiv. Ideja o vsebini predloženega amandmaja ni nova, o tej zadevi je tekla že razprava, kot je tovariš Bogataj povedal tudi v okviru SZDL Slovenije. Ob tej priložnosti je bilo sprejeto takšno stališče, kot ga je v obrazložitvi k amandmaju podal predstavnik predlagatelja.

Kdor je za amandma skupine delegatov iz občine Postojna, naj prosim glasuje! (Dva delegata glasujeta za.) Je kdo proti? (48 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da amandma skupine delegatov iz občine Postojna ni bil sprejet.

Sedaj glasujemo še o predlogu zakona v celoti. Kdo je za? (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Prehajamo na 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Marjana Oblaka, namestnika republiškega sekretarja za finance. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Oblak.

M a r j a n O b l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! K predlogu za izdajo zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982 predlaga Izvršni svet naslednje.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je v začetku letošnjega leta predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo predlog dogovora o posebnih ukrepih za uresničitev politike najhitrejšega razvoja SAP Kosovo za obdobje 1981 do 1985 in pri tem posebej izpostavil utemeljenost prevzemanja dodatnih obveznosti, ki so izhajale iz 25. člena tega dogovora. S to ureditvijo je bilo namreč predlagano, da se organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo preloži vračilo anuitet za kredite, ki zapadejo v plačilo po 1. januarju 1982, vse do konca leta 1983 in sicer tako, da bi jih te organizacije vrnile v petih letih, to je od leta 1986 do 1991.

Zbori Skupščine SR Slovenije so na zasedanju 27. januarja 1982 zavzeli stališče, da družbenopolitične in družbenoekonomske razmere v SAP Kosovo terjajo sprejetje posebnih ukrepov, ki so bili predvideni s predlogom navedenega dogovora in so zato priporočili Izvršnemu svetu, da sklene ta dogovor.

Pri sprejemanju in razčlenjevanju posebnih ukrepov za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosovo smo doslej vedno upoštevali predvsem zapletenost družbenoekonomskih in družbenopolitičnih razmer v tej pokrajini. Predvsem pa je bilo potrebno zaradi naraščajočega števila kvalificiranih delavcev zagotoviti nova produktivna delovna mesta. Zato je značilno, da je trenutno v teku izgradnja velikih industrijskih objektov, ki jih je potrebno čimprej dokončati in usposobiti za proizvodnjo. Podražitve, ki so nastale med samo izgradnjo teh objektov, so angažirale pretežni del sredstev pomoči, ki se zagotavlja prek Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja te avtonomne pokrajine.

V prejšnjem letu ni prišlo do pomembnejšega deleža pri združevanju sredstev za skupne naložbe organizacij združenega dela z območja naše republike in SAP Kosovo in tako so bili na območju SAP Kosovo začeti le štirje objekti od skupno 36 objektov na območju vseh manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Zamude pri izgradnji investicijskih objektov kakor tudi znatne prekoračitve predračunske vrednosti investicij so povzročile počasnejšo rast družbenega proizvoda te avtonomne pokrajine od predvidene. Prav tako so izgube, dosežene v prvem obdobju uvajanja novih proizvodenj, bremenile rezultate tekočega poslovanja in vplivale na znaten porast celotnih izgub gospodarstva v tej avtonomni pokrajini. Celotne izgube v gospodarstvu so v primerjavi z letom 1980 porasle za 72,9 %. Skoraj ves znesek izgub pa je potrebno pokrivati s sanacijskimi postopki. Tako je že po prvih ocenah rezultatov gospodarjenja za leto 1981 postalo očitno, da gospodarstvo te pokrajine iz ustvarjenih sredstev v preteklem letu ne bo sposobno poravnati vseh dospelih kreditnih obveznosti, predvsem po odplačila anuitet za kredite, dane iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin. Navedene anuitete so dolžne poravnati predvsem na novo ustanovljene organizacije združenega dela, ki so pričele s proizvodnjo šele pred kratkim in zaradi nezadostnih sredstev za pokrivanje stroškov v zvezi z uvajanjem nove proizvodnje izkazujejo tekočo izgubo v poslovanju.

Na osnovi podrobnejše proučitve gospodarskega položaja predvsem teh organizacij združenega dela je bilo ocenjeno, da bodo lahko pričele z izpolnjevanjem svojih obveznosti ob začetku naslednjega srednjeročnega obdobja. Ob tem je bilo ocenjeno, da bo časovna preložitev dospelih kreditnih obveznosti omogočila gospodarstvu SAP Kosovo učinkovito in hitro uvajanje novih proizvodnih zmogljivosti ter doseganje dohodkovnih rezultatov v prihodnjih letih, ob katerih

bo sposobno poravnati svoje dospele obveznosti.

Za uresničitev obveznosti navedenega dogovora, ki izhajajo iz meseca junija leta 1982, je bil začet postopek obravnave osnutka odloka o preložitvi vračanja anuitet. V prvotno predloženem osnutku zakona je bilo predvideno, da vse organizacije združenega dela z območja SAP Kosovo hkrati preložijo vračanje anuitet za leti 1982 in 1983. Ob obravnavi navedega osnutka je bilo v SR Sloveniji ocenjeno, da bi bila preložitev vračila anuitet organizacijam združenega dela iz SAP Kosovo možna tudi z delnim izplačilom anuitetnih kuponov obveznic Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin, s čimer bi se v socialističnih republikah in SAP Kosovo, ki bi izbrale takšno alternativno zakonsko možnost, izognili dodatnemu zajemanju kreditnih sredstev, kar je terjala predlagana ureditev.

V postopku obravnave zakona je bilo ugotovljeno, da je bil večji del anuitetnih kuponov za leto 1982 že vnovčen in da je potrebno zaradi pozne predložitve zakonske ureditve uveljaviti rešitev, ki je v letu 1982 še uresničljiva. Zato je Skupščina SR Slovenije dala soglasje k takšni izjemni zakonski ureditvi, vendar le za leto 1982. Preložitev vračila anuitet, ki zapadejo v plačilo po 1. januarju 1983, naj bi se uredila s posebnim zakonom, ki naj bi uveljavil čimbolj enostavno rešitev, ki bi omogočila organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo vračilo zapadlih anuitet v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Predlog zakona, ki ga je predložil Izvršni svet v sprejem na današnjem zasedanju zborov, temelji torej na prevzeti zakonski obveznosti SR Slovenije in zagotavlja skladu federacije še v letošnjem letu dodatna kreditna sredstva v znesku, ki bo omogočil tekoče polno vnočevanje imetnikom anuitetnih kuponov, obveznic sklada federacije z območja SR Slovenije.

Izvršni svet je pri predlaganju te ureditve upošteval dejstvo, da bi najetje posojila pri temeljnih bankah na območju SR Slovenije za zagotovitev teh sredstev povzročilo izredno zaostritev likvidnostnega položaja temeljnih bank in znatno prekoračitev veljavnih limitov kreditno-monetarne politike v tem letu. Izvršni svet je zato predlagal zakonsko ureditev, po kateri naj zavezanci za zagotavljanje sredstev za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo odobrijo SR Sloveniji obvezno posojilo v višini 6,4 % iz svojih obveznosti za leto 1981. Ker so roki za vplačilo navedenega posojila skladu federacije, določeni z zveznim zakonom, že prekoračeni, je z zakonom predlagano, da se predlog zakona sprejme po hitrem postopku in da se obvezno posojilo plača v 15 dneh po uveljavitvi zakona.

Predlagani zakon, ki ga danes obravnavate, pomeni izvedbeni ukrep za izpolnitev že sprejete obveznosti SR Slovenije, ki ga je po mnenju Izvršnega sveta potrebno izvesti v predlaganem času, da bi v celoti izpolnili obveznosti, določene z zveznim zakonom. Izvršni svet zato predlaga Skupščini SR Slovenije, da sprejme predlog zakona v predloženem besedilu. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Oblak, hvala lepa. Predlog zakona ste prejeli.

Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Alojz Smolnikar, delegat iz občine Ljubljana Bežigrad.

A l o j z S m o l n i k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija v občini Ljubljana-Bežigrad se ne strinja s predloženim zakonom o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982. Delegati namreč menimo, da je združeno delo izpolnilo svojo dolžnost do izpolnjevanja obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo in bo tudi v bodoče prispevalo sredstva za kreditiranje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin. Menimo, da je potrebno poiskati druge načine za pridobitev v ta namen z zakonom navedena sredstva, ne

pa "kaznovati" združeno delo za sredstva, ki so jih že prej plačala in mu s tem zakonom nalagati dodatne obveznosti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi morda še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Ivo Bernard, delegat iz občine Ljubljana Center. Prosim!

I v o B e r n a r d : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob tem ko prihajajo računi na plan, se človeku dejansko postavlja tudi vprašanje odgovornosti za slabo poslovanje in za slabo delo. Dejstvo je, da s polnim razumevanjem spremljamo probleme, ki so v SAP Kosovo in tudi morebitne probleme, ki nastajajo v proizvodnji Kosova, vendar samo ugotavljanje, da situcija še ni sanirana, stvari ne rešuje, temveč se le prenaša na druga ramena. Z isto pravico, kot se postavlja vprašanje, kdo bo plačal vse te obveznosti, ki jih SAP Kosovo ni sposobna plačati, se postavlja tudi vprašanje, katero združeno delo v Jugoslaviji pa je sploh še sposobno, dodatno k vsem ostalim obveznostim, še naprej plačevati.

Ob tem ko se postavlja vprašanje naknadnega financiranja oziroma prenosa obveznosti, bi postavil vprašanje, kaj je bilo v SAP Kosovo narejenega za zniževanje porabe in za varčevanje ter kako je z drugimi ukrepi, ki bi v SAP Kosovo pomagali prenesti določene obveznosti oziroma ustvariti določena sredstva, s katerimi bi lahko reševali svoje obveznosti? Nadalje, kakšna so zagotovila, da te obveznosti ne bodo splahnele in se ta sredstva spremenila v nepovratna sredstva za to področje?

To so vprašanja, ki se večkrat pojavljajo, ne samo glede SAP Kosova, temveč tudi glede ostalih manj razvitih republik in pokrajin, kjer večkrat zasledimo celo prekomerno razmetavanja sredstev v zvezi z gradnjo objektov, ki si jih v razvitih predelih ne moremo privoščiti, ob tem pa se nam stalno izstavljajo računi za dodatna plačila tako imenovanih prekoračitev in podražitev. Mislim, da je treba v imenu bratstva in enotnosti naših narodov ter v imenu čistih računov med nami vztrajati na teh vprašanjih in jih tudi dokončno rešiti. Menim, da to izhaja tudi iz stališč in sklepov zadnje seje CK ZK Jugoslavije, ki jasno opredeljujejo vprašanje odgovornosti za dogovorjene cilje in naloge in za dogovorjeno ravnanje, kar velja za vse predele Jugoslavije in tudi za SAP Kosovo.

Ko smo na zadnji seji zbora razpravljali o podaljšanju rokov za vračilo določenih dolgov, smo delegati zavzeli stališče, da nam pač drugega ne preostane in da se vedno znova znajdemo v situaciji, ko nam ne preostane drugo, kot da izpeljemo predlagane zadeve, če hočemo izboljšati sedanje stanje. Vendar pa mislim, da je takšno stališče lahko dvorezen meč, ker ima povratni učinek, ker se stvari dejansko nikamor ne premaknejo. Zato bi predlagal, da ob tej situaciji ter tudi ob oceni, ki jo je dal naš Izvršni svet, enako pa tudi odbori, ki so razpravljali o tem problemu, damo soglasje k predlogu zakona, vendar zahtevamo poročilo o dejanskem stanju gospodarstva na Kosovu in pojasnilo na vprašanje, kakšni so izgledi, da se bo nelikvidno stanje,v katerem se nahaja Kosovo, dejansko izboljšalo. Določenih garancij namreč ne bomo mogli v nedogled prenašati, kajti že v kratkem se nam bo lahko zgodilo, da bomo ponovno razpravljali o isti zadevi, to je o ponovnem prenašanju obveznosti posojil, tako da se bodo dejansko stvari izničile, kot so se na primer več ali manj že izničila sredstva, ki so bila dana iz primarne emisije kot premostitvena sredstva SR Bosni in Hercegovini ob zadnjih potresih, glede katerih še danes ni jasno, kdo bo v končni fazi te zadeve poravnal. Gre namreč predvsem za to,da moramo določena stališča, ki jih zavzamemo, tudi spoštovati, mora pa jih spoštovati tudi tisti, ki prejema pomoč, hkrati pa se mora ta tudi zavedati, da morajo zato v ostalih predelih Jugoslavije vložiti maksimalne napore, da lahko odvajajo določen del sredstev drugemu. V takšnih primerih mora biti vsakomur jasno, da je SFR Jugoslavija tudi glede odgovornosti enoten prostor. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Bernard, hvala lepa. Besedo ima Matevž Franko, delegat iz občine Novo mesto.

M a t e v ž F r a n k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Novo mesto je sprejela ob obravnavi predloga zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982 nekatere

predloge. Ob obravnavi predloga zakona se je skupina delegatov zavedala težkega gospodarskega položaja SAP Kosovo, zaradi česar organizacije združenega dela in drugi posojilojemalci iz te pokrajine ne morejo v predpisanem roku vrniti anuitet za kredite, ki so jim bili dani iz sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin.

Hkrati opozarjamo na težave in poslabšan gospodarski položaj SR Slovenije, ki ni obšel niti dolenjskega gospodarstva. Zagotavljanje sredstev v letu 1982 z odpisom obveznega brezobrestnega posojila organizacij združenega dela pomeni dodatno obremenitev gospodarstva in poslabšanje že tako nizke akumulativne sposobnosti gospodarstva, na kar pa gospodarstvo ni računalo. Dolgoročno gledano, bi to lahko tudi prispevalo k zaviranju gospodarskega razvoja v republiki. Menimo, da enakomernosti nadaljnjega razvoja SAP Kosovo ne bo mogoče zagotavljati tudi v prihodnjih letih na račun poslabšanja gospodarskega položaja v sedaj še bolj razvitih republikah in pokrajinah, ampak predvsem na osnovi povečanja učinkovitosti gospodarjenja organizacij združenega dela s področja SAP Kosovo.

V poslovanju sklada federacije bo potrebno ohraniti osnove, na podlagi katerih se bodo gospodarsko manj razvitim republikam in pokrajinam za nevplačani del anuitet znatno zmanjšala sredstva za tekoče leto oziroma se temu ustrezno izničile obveznosti republik do plačila sredstev.

V predlaganem načinu vpisa brezobrestnega posojila s sklepanjem kreditnih pogodb vidimo zavezanci tudi obsežno administrativno delo za republiko. Zavzemamo se, da bi v letu 1982 za zagotavljanje sredstev sklada federacije poiskali rešitve v najemanju kredita republike pri banki, kar je bilo že prisotno v mesecu juliju ob sprejemanju zakona o preložitvi vračanja anuitet za kredite, dane organizacijam združenega dela z območja SAP Kosovo. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Anka Tominšek, delegatka iz občine Ljubljana-Šiška. Prosim!

A n k a T o m i n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker ne bi ponavljala misli nekaterih govornikov pred menoj, bi poudarila le nekatere pripombe iz razprave, ki je bila v občini Ljubljana Šiška.

Delegati so bili ob obravnavi predloga zakona mnenja, da se tako pomembnega zakona, ki nalaga dodatne obveznosti našemu gospodarstvu, ne da sprejemati po hitrem postopku.

Glede tovrstnih investicij oziroma vlaganj pa je skupina delegatov dala naslednje pripombe. Investicije za razvoj manj razvitih republik in pokrajin morajo biti takšnega značaja, da prinašajo koristi kot investicije tudi investitorju. Dajalec sredstev za razvoj manj razvitih republik in pokrajin bi moral biti bolje seznanjen z distribucijo teh sredstev. Pri dodeljevanju sredstev organizacijam združenega dela v manj razvitih republikah in pokrajinah pa bi moral biti bolj selektiven pristop. Potrebno bi torej bilo finančno bolj podpirati tiste organizacije združenega dela, ki imajo možnosti za razvoj.

Glede na te pripombe in glede na že omenjene, ki so jih dali delegati, so naši odbori in nekatera skupščinska telesa izrazila dvom v umestnost danes predloženega zakona. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance.

M a r j a n O b l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bom pojasnil sedanjo situacijo. Tovarišu Smolnikarju, delegatu iz občine Ljulbjana Bežigrad, moram namreč reči, da je to sedaj že verificirana obveznost, ki je z zveznim zakonom naložena SR Sloveniji in ki je bila spomladi oziroma poleti že sprejeta. Kolikor ta zakon ne bi bil sprejet, obstaja obveznost do SR Slovenije. Vsem pa je dobro znano, da ima SR Slovenija še veliko neporavnanih obveznosti do kotizacije federacije, ker se je struktura prometnih davkov in dohodkov bistveno spremenila ob letošnji zaostritvi cen in ob

znižanju stopenj prometnih davkov, ker je prometni davek ostal na absolutnem znesku in se je zato stopnja obremenitve na določene proizvode, tako je bilo na primer tudi pri bencinu, dodatno znižala, zato imamo izpad dohodkov. To pomeni, da obstaja obveznost do SR Slovenije.

Glede poravnave računov in vsega drugega, kar je v zvezi s to problematiko, pa veste, da smo pravzaprav pol leta vodili razpravo in da je Slovenija predlagala, da se prevzame obveznost samo za eno leto, torej za leto 1982 in da se zadeve rešujejo na način, ki je predviden v predlogu zakona. S tem bo tudi združenemu delu vrnjenih 3o2 milijona dinarjev, ki jih združujemo, ker je bil del obveznic oziroma kuponov že plačan. In prav zato, da bi to problematiko enotno reševali za celotno združeno delo v Jugoslaviji, je treba v tem letu na tak način zbrati potrebna sredstva. Osnova je sedaj pravzaprav obveznost za leto 1981, na osnovi katere so se združevala sredstva. Drug kriterij pri tem pa je ta, da kdor je pač lastnik teh kuponov, dobi letos tudi vrnjena sredstva.

Opozorila, ki jih je SR Slovenija dajala glede vprašanja v zvezi z dogodki na Kosovu in to kar je tudi Izvršni svet poudaril v uvodni besedi, to je vprašanje začetka poslovanja določenih organizacij združenega dela v lanskem letu ali pa v letošnjem letu, so pogojena tudi z dogodki, ki so potekali v letu 198o na Kosovu. Vsem pa je znano, da se te stvari počasi tudi umirjajo in da se zadeve normalizirajo.

Vprašanje poslabšanja gospodarskega položaja v Jugoslaviji je vsem znano in zato tudi predlagamo, da se odložitev teh anuitet v letu 1983 rešuje na drug način oziroma tako, kot je bilo sprejeto s sklepom v tej Skupščini.

Glede hitrega postopka sprejemanja zakona pa je stvar naslednja. Anuitete so že zapadle in federacija ima pravico, da terja sredstva od SR Slovenije. V tem primeru bo ta terjatev padla na republiški proračun, ki je že sedaj v težavah. S tem pa bo zamrlo tudi določeno delovanje na drugih segmentih, zato je v tem primeru tak način sprejemanja zakonskega akta nujen za rešitev situacije še v tem letu.

V imenu Izvršnega sveta ponovno poudarjam, da je bila zadeva dovolj proučena v tem polletnem obdobju in je predvideni način reševanja problema edina in najboljša alternativna rešitev v tem trenutku. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Oblak, morda bi lahko še odgovorili na pobudo tovariša Bernarda, da naj Izvršni svet pripravi za delegate republiške skupščine neko celovito in poglobljeno oceno o gospodarskem položaju na Kosovu?

M a r j a n O b l a k : Izvršni svet sprejema to pobudo s tem, da bi lahko vaš zbor k temu dodal še to, da bi morda ob zaključnem računu zahtevali od sklada federacije, da zadevo temeljiteje obrazloži in odgovori na zastavljeno vprašanje, kdaj se bo ta gospodarska aktivnost povečala in ali bo Kosovo sposobno v naslednjih terminih poravnati svoje obveznosti vplačnikom posojil oziroma združevalcem sredstev. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, predlagam, da bi sledili temu, kar je predlagal tovariš Bernard, da zakon o obveznem posojilu SR Sloveniji sprejmemo s predlagano pobudo, za katero je tovariš Oblak dejal, da je spremljiva in da jo bo Izvršni svet realiziral.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona. Kdor je za? (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Štirje delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog zakona.

Vračamo se na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o stanovanjskih razmerjih.

V imenu skupine delegatov bo poročala Anka Tominšek.

A n k a T o m i n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov je proučila predloge in sugestije, ki so bile dane v razpravi in predlaga k 64. členu predloga zakona naslednji amandma:

V amandmaju Izvršnega sveta k 64. členu naj se črta tretji odstavek in nadomesti z novim besedilom, ki naj se glasi: "Če imetnik stanovanjske pravice prekliče izjavo iz prvega odstavka, mu je stanodajalec dolžan v enem letu od dneva prejema preklica izjave preskrbeti primerno stanovanje."

Gre za to, da v primeru, ko se oseba odloči, da se za stalno naseli v domu upokojencev in poda izjavo iz prvega odstavka 64. člena, mu lahko stanodajalec odpove pogodbo in mu s tem preneha stanovanjska pravica. Vendar pa bi mu v primeru, če tako izjavo prekliče oziroma če se premisli in želi ponovno živeti v svojem okolju, moral dati stanodajalec v roku enega leta drugo primerno ne pa enakovredno stanovanje.

Na osnovi razprave v Zboru občin medzborovska skupina delegatov predlaga še amandma k 77. členu, in sicer, da se za tem členom doda nov 77.a člen, ki naj se glasi: "Pri nastanitvi posameznikov v samskih domovih se smiselno uporabljajo določbe VI. poglavja tega zakona."

VI. poglavje namreč obravnava podstanovalska razmerja in tudi določa roke in način sklenitve podstanovalske pogodbe. Bili smo mnenja, da ne bi bilo pravilno, da bi bile osebe, ki stanujejo v samskih domovih, povsem prepuščene tistim, ki upravljajo in gospodarijo v teh domovih. Vsaj glede odpustitve iz takega doma bi morali imeti stanovalci doma neko minimalno zaščito. Situacija v samskih domovih je namreč zelo različna, so domovi, ki jih imajo nekatere organizacije združenega dela, še zlasti gradbene organizacije na posebnih gradbiščih, za katere velja poseben režim, ki je zajet v vsebini 4. člena predloga zakona in so domovi, v katerih nekatere osebe dalj časa stanujejo, vendar pa po naši sedanji praksi še niso zaščitene. Zato je bil tudi predlagan ta amandma. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Slišali smo, kaj je predlagala naša medzborovska skupina delegatov. Želi kdo o tem razpravljati? (Da.) Prosim.

K a r m e n L a n g u s (iz klopi): Zanima me, kako si skupina delegatov predstavlja amandma Izvršnega sveta k 64. členu predloga zakona, ki pravi, da je imetniku stanovanjske pravice, ki prekliče izjavo iz prvega odstavka tega člena, stanodajalec dolžan zagotoviti ponovno stanovanjsko pravico oziroma mu dodeliti stanovanje? Ali je pri tem mišljena kot stanodajalec delovna organizacija, ki je prej dodelila stanovanje imetniku stanovanjske pravice, kar pa mislim, da je iluzorno pričakovati?

Predsednik M i t j a H o r v a t : Pri tej spremembi je treba upoštevati, da je stanodajalec dobil od uporabnika vrnjeno stanovanje in na tej osnovi se tudi uporabniku v primeru, ko le-ta prekliče izjavo iz prvega odstavka 64. člena, stanovanje spet vrne ali pa se mu dodeli drugo stanovanje v uporabo. Verjetno pa je tudi res, da bo malo takih primerov, da se bo nekdo, ki se je odločil stalno živeti v domu za ostarele premislil in želel vrniti v prejšnje bivališče.

Želi o tem razpravljati še predstavnik predlagatelja? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, predlagam, da preidemo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih skupine delegatov mesta Ljubljane k 43. in 45. členu predloga zakona, ki sta razvidna iz njenega dopisa z dne 17. oktobra 1982 in o amandmaju k 73. členu predloga zakona, ki je razviden iz njenega dopisa z dne 22. oktobra 1982.

Amandma k 68. členu predloga zakona je skupina delegatov umaknila.

O amandmajih k 25. in 64. členu predloga zakona ne bomo glasovali, ker sta identična amandmajem Izvršnega sveta, ki so sestavni del besedila predloga zakona.

Ali predstavniki Izvršnega sveta in delovnih teles zbora in Skupščine soglašajo z amandmaji skupine delegatov? (Da.) Ker z amandmaji soglaša tako Izvršni svet kot delovna telesa zbora in Skupščine ter medzborovska skupina delegatov, predlagam, da zbor o vseh amandmajih glasuje skupaj. Morda kdo temu predlogu nasprotuje? (Ne.)

Če ne, prehajamo na glasovanje.

Kdo je za? (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji skupine delegatov mesta Ljubljana soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o amandmajih medzborovske skupine delegatov k 64. in 77. členu predloga zakona, ki ste ju dobili pravkar na klop. Obrazložitev k amandmajema je že podala tovarišica Anka Tominšek, članica skupine delegatov. S predloženima amandmajema se strinjajo Izvršni svet, Zakonodajnopravna komisija in delovna telesa zbora.

Predlagam, da glasujemo še o teh dveh amandmajih. Kdo je za? (6o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta amandmaja medzborovske skupine delegatov soglasno sprejeta.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdo je za? (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona. Hkrati ugotavljam, da je bil predlog zakona sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o gozdovih.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Stanka Renčlja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima Stanko Renčelj.

Stanko Renčelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Več kot dveletno obdobje nastajanja novega osnutka zakona o gozdovih ter vse dosedanje razprave in pestrost pogledov na predlagano rešitev v delovnih telesih Izvršnega sveta in Skupščine SR Slovenije ter njenih zborov ob obravnavi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih nas opozarjajo na to, da obravnavamo dokument, za katerega je značilna velika pestrost dejavnosti. Hkrati pa je dokument v znatnem delu svojih rešitev vezan na ustavno opredelitev, da je ohranitev in gojitev gozdov posebnega družbenega interesa, ki se zagotavlja z usklajevanjem interesov vseh zainteresiranih v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo s skupnim gospodarjenjem z družbenimi in zasebnimi gozdovi kot dobrino splošnega pomena, ki ji mora biti s tem zakonom zagotovljeno posebno varstvo.

Ob vse večjem vrednotenju gozdov, kot domače surovinske osnove za izvajanje gospodarskih dejavnosti, dobivajo gozdovi še dodaten pomen tudi zaradi svoje primarne funkcije, ki je v tem, da predstavljajo enega bistvenih dejavnikov za varovanje zdravega in varnega človekovega okolja, kar se vse bolj odraža v pozitivnem odnosu delovnih ljudi in občanov do gozda.

Podrobnejši postopek nastajanja osnutka zakona o gozdovih, ki ga predlagamo v obravnavo, je opisan v uvodnem delu obrazložitve.

Ves čas nastajanja tudi tega osnutka zakona o gozdovih je bilo dano največ poudarka trem sklopom rešitev, in sicer:

1. dejavnosti posebnega družbenega pomena na področju gospodarjenja z gozdovi,

2. družbenoekonomskim odnosom v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo in zagotavljanju sredstev za izvajanje dejavnosti posebnega družbenega pomena,

3. gospodarjenju z gozdovi ter odnosu med planskimi akti in gozdnogospodarskimi načrti.

Zaradi pojasnitve navedenih problemov bi želeli posebej opozoriti na nekaj temeljnih načel, na katerih slonijo rešitve v predloženem osnutku zakona.

Gospodarjenje z gozdovi je skupno, kar velja tako za gozdove v družbeni lastnini kot tudi za gozdove, ki so zasebna last.

Osnutek zakona ne ureja vseh družbenoekonomskih odnosov pri gospodarjenju z gozdovi, kajti proizvodnja, spravilo in prevoz gozdnih sortimentov ter dajanje gozdnih sortimentov v promet, so običajne gospodarske dejavnosti, kjer normalno delujejo tržne zakonitosti in kjer se družbenoekonomski odnosi samoupravno urejajo v skladu z zakonom o združenem delu. Teh odnosov osnutek zakona ne ureja. Vso pozornost pa namenja dejavnostim posebnega družbenega pomena, kot so varstvo, gojenje gozdov, nega in obnova, melioracije, pogozdovanje, prodobivanje semen, drevesničarstvo, odkazovanje lesa za posek, urejanje in gradnja gozdnih cest. Za razvoj teh dejavnosti pa skrbijo po predloženih opredelitvah v osnutku zakona samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, gozdnogospodarske organizacije, občine in SR Slovenija.

Posebna skrb je posvečena urejanju posebnosti družbenoekonomskih odnosov v dejavnosti posebnega družbenega pomena na področju gospodarjenja z gozdovi. Osnutek razčlenjuje tudi načela svobodne menjave dela. V 67. členu ustave SR Slovenije je posebej predvidena ustanovitev samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo. Te so mesto usklajevanja interesov vseh uporabnikov in tistih, ki so zainteresirani na gozdovih v zvezi z ohranitvijo in gojitvijo gozdov. Na podlagi te ustavne določbe so bile že v letu 1975 konstituirane samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, in sicer 14 območnih samoupravnih interesnih skupnosti in samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo v SR Sloveniji. Tudi predloženi osnutek zakona je zadržal takšno organiziranost, na novo pa je opredelil in razmejil pristojnosti med območnimi in republiško samoupravno interesno skupnostjo in obenem na novo opredelil članstvo v republiški samoupravni interesni skupnosti.

Za opravljanje nalog samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo je z osnutkom zakona predpisana obveznost plačevanja prispevkov, in sicer prispevka za enostavno biološko reprodukcijo gozdov in prispevka za izenačevanje pogojev gospodarjenja z gozdovi. Stopnjo prispevka določijo uporabniki in izvajalci v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo s samoupravnim sporazumom o temeljih plana.

Pri prispevku za enostavno biološko reprodukcijo je predlagatelj izhajal iz zakona o amortizaciji, ki določa, da se z republiškimi zakoni določi zagotavljanje sredstev za regeneracijo gozdov. Glede na to, da je v SR Sloveniji delež zasebnih gozdov, za katere se na podlagi navedenega zakona ne more zagotoviti sredstev za regeneracijo, izredno visok, je z osnutkom zakona enotno predlagan minimalni obseg sredstev tega prispevka tako za družbene kot za zasebne gozdove. Za opravljanje nalog republiške samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, to je za melioracije, pogozdovanje in za sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na kraškem gozdnogospodarskem območju, se z osnutkom zakona predpisuje obveznost plačevanja prispevka teh skupnosti. Ta prispevek nadomešča prispevek po 23. členu veljavnega zakona o gozdovih s tem, da se razširja na sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na Krasu, za kar so se doslej na podlagi družbenega dogovora zagotavljala sredstva iz proračuna SR

Slovenije in občin s kraškega območja. Sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na Krasu je nujno, ker je ugotovljeno, da je proizvodna sposobnost gozdnih rastišč tako nizka, da kraško gozdnogospodarsko območje trajno ne bo moglo pokrivati stroškov enostavne biološke reprodukcije zaradi obsežnih nalog varstva gozdov pred požari.

Vir za plačevanje obeh prispevkov je dohodek. Pri opredeljevanju virov se je predlagatelj opiral na sklep Skupščine SR Slovenije, ki predvideva plačevanje prispevka iz dohodka zaradi specifičnosti posameznih dejavnosti. Določba o ugotavljanju dela dohodka iz izjemnih ugodnosti v družbenih gozdovih, ki je v doslej veljavnem zakonu, prav tako pa tudi v predlogu za izdajo zakona temeljila na določbi 2o. člena ustave, je spremenjena na podlagi ugotovitev, da ne gre za izjemne ugodnosti pri posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, temveč za različnost naravnih in proizvodnih pogojev in s tem tudi za različnost pogojev za pridobivanje dohodka. To je tudi v skladu z načeli gospodarjenja, in sicer je treba v prostoru gospodariti in izvajati vsa dela z gozdnogospodarskega območja ne glede na konkretne pogoje za pridobivanje dohodka. Nova določba naj bi zavezala temeljne organizacije združenega dela, da se s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo dogovorijo o kriterijih in merilih za izenačevanje pogojev gospodarjenja in tudi vsebinsko opredelijo te kriterije. Menimo, da je v sedanji fazi razvoja družbenoekonomskih odnosov v gozdnogospodarskih organizacijah to že mogoče izvesti.

Med ključnimi pripombami k osnutku zakona je bilo postavljeno vprašanje vloge in vsebine gozdnogospodarskih načrtov in s tem v zvezi razmejitve med planskimi akti in načrti. V veljavnem zakonu o gozdovih imajo gozdnogospodarski načrti vlogo strokovnega projekta, kjer gozdnogospodarski načrti območij kompleksno obravnavajo naravne danosti, tehnološke, kadrovske, organizacijske in ekonomske razmere na določenem območju. Vsebinsko torej niso neposredno operativni, temveč dajajo obvezno usmeritev za načrtovanje po gospodarskih enotah.

Ob upoštevanju pripomb, da je treba vlogo in vsebino gozdnogospodarskih načrtov povezati v integralni sistem samoupravnega planiranja, je v osnutku zakona o gozdovih z gozdnogospodarskim načrtom določena vloga in vsebina obvezne strokovne osnove za pripravo planskih aktov. Zato je tudi spremenjena dosedanja vsebina gozdnogospodarskih načrtov tako, da ne vsebujejo več ekonomske osnove in komponent razvoja gospodarjenja ter so vsi odnosi, ki se vzpostavljajo pri gospodarjenju z gozdovi, domena plana. Pri tem naj bi bili gozdnogospodarski načrti območij predvsem strokovna osnova za planiranje gozdnogospodarskih načrtov gospodarskih enot usklajeni s samoupravnim sporazumom o temeljih plana, plani pa izvedbeni akti, ki so sankcionirani.

Različni pogledi so se v razpravi k osnutku zakona pojavljali prav na relaciji vsebina in vloga gozdnogospodarskih načrtov. Usklajeni so bili tako, da je mogoče ob gozdnogospodarskih načrtih območij izdelati kot splošno usmeritev tudi ekonomsko analizo kot analizo razvojnih možnosti.

Na koncu ne moremo mimo tega, da ne omenimo določbe, ki smo jo vključili v osnutek zakona in ki naj bi omejila nadaljnjo drobitev zasebne gozdne posesti. Nadaljevanje tega procesa bi namreč lahko pomenilo nepremostljivo oviro našim težnjam po podružbljanju gozdne proizvodnje in s tem zagotovitve za vsesplošno koristnost funkcij gozdov tudi takrat, ko gre za zasebne gozdove.

Tovarišice in tovariši delegati! Ob upoštevanju pripomb, ki so bile dane k osnutku zakona v delovnih telesih zbora in na podlagi vaše razprave, bomo pripravili predlog zakona, ki naj bi zagotovil, da bo razvoj gozdov tudi v bodoče usmerjen k izboljšanju zadev na tem področju.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Osnutek zakona ste dobili. Prejeli ste tudi pripombe samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, pripombe Zadružne zveze Slovenije in stališča Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije.

Osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali.

Na klop pa ste prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava predloženi akt v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije tako, da daje o njem pristojnima zboroma svoja stališča.

Prav tako ste danes prejeli na klop predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Predlog sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanje razprave o osnutku zakona. Zato zboru predlagam, da v skladu s 154. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije imenuje skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo na današnji seji in po njej zboru predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepa.

V skupino delegatov predlagam: Srečka Dobljekarja, delegata iz občine Maribor - Ruše, Silva Brenčiča, delegata iz občine Logatec, Kristino Slavič, delegatko iz občine Slovenj Gradec in Dušana Juga, delegata iz občine Tolmin.

Kdor se s predlogom strinja, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Silvo Brenčič, delegat iz občine Logatec. Prosim!

S i l v o B r e n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine občine Vrhnika in Logatec ter skupina za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine občine Logatec sta dne 27. oktobra 1982 obravnavali gradivo za 6. sejo zborov republiške Skupščine in k osnutku zakona o gozdovih oblikovali naslednja stališča, pripombe in predloge.

Skupini delegatov dajeta podporo pripombam k osnutku zakona o gozdovih, ki so jih dali Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije, Splošno združenje gozdarstva Slovenije, Splošno združenje lesarstva Slovenije, visokošolska delovna organizacija Biotehnična fakulteta in TOZD za gozdarstvo Ljubljana.

Podpiramo pripombe k 3. in 14. členu osnutka zakona, k 15. členu pa naj se sprejme variantni dodatek.

K 16. členu predlagamo, da se drugi odstavek črta in nadomesti z besedilom: "vsak zbor skupščine skupnosti za gozdarstvo delegirajo delegate konference delegacij za posamezno področje oziroma panogo v skladu s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi skupnosti za gozdarstvo."

Podpiramo tudi pripombe k 17. in 26. členu s tem, da je potrebno v prvem odstavku 26. člena opredeliti specifičnosti lastninske strukture gozdov.

Podpiramo pripombe k 28. členu. V 29. členu naj se zadnji del odstavka spremeni tako, da se glasi: "izvršena dela se evidentirajo ločeno po lastnikih oziroma oddelkih", ne pa po parcelah, kot je sedaj predvideno.

K 33. členu: črtata naj se tretja in četrta alinea.

Podpiramo pripombe k 37. in 38. členu. Varianta k drugemu odstavku 38. člena naj se ne sprejme.

K 42. členu: Tretji odstavek naj se dopolni tako, da se glasi: "Obseg sredstev za izenačevanje pogojev gospodarjenja z gozdovi za zavezance ne sme biti manjši kot 1,2 % od prodajne oziroma povprečne nabavne cene gozdnih asortimajev na območju SR Slovenije."

K 63. členu: V prvem odstavku naj se besedilo spremeni v tem smislu, da predhodnega mnenja ne bi dajala območna skupnost, temveč temeljna organizacija kooperantov. Pri tem je potrebno jasno opredeliti, za kakšna dovoljenja gre oziroma ali so to stalna ali začasna dovoljenja. Odprto je tudi vprašanje izdaje dovoljenj za žaganje in strojno tesanje tramov. V navodilih za izdajo dovoljenj naj bi po tem členu zakonskega osnutka tudi časovno omejili pravico do žaganja lesa, kar bi pripomoglo k boljšemu pregledu in nadzoru tega področja. V drugem odstavku bi bilo potrebno okvirno opredeliti višino nesorazmernih stroškov prevoza. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima tovariš Adolf Klokočovnik, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj.

A d o l f K l o k o č o v n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to,da smo delegati dobili poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj k osnutku zakona o gozdovih danes na klop, bi v kratkem povzel stališča tega odbora.

Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj je osnutek zakona o gozdovih obravnaval na dveh sejah. Na prvi seji je bilo ugotovljeno, da nekatera ključna vprašanja v osnutku zakona še vedno niso usklajena. Zato je odbor sklenil, da bo ta osnutek zakona ponovno obravnaval, hkrati pa je naložil predlagatelju, da skupaj z zainteresiranimi dejavniki poizkuša poenotiti stališča. Na drugi seji so bili delegati seznanjeni, da je bil dosežen dogovor o vseh spornih vprašanjih.

V razpravi so bila v zvezi s planiranjem, urejanjem družbenoekonomskih odnosov, gospodarjenjem z gozdovi in združevanjem sredstev sprejeta naslednja stališča:

1. V zakonu je treba natančneje opredeliti vlogo planskih aktov, obveznost njihovega sprejemanja in izvajanja ter nujno sočasnega planiranja. S planskimi akti je treba ne glede na lastnino zagotoviti enotno politiko razvoja in gospodarjenja z gozdovi ter uveljaviti družbeni interes in odgovornost vseh dejavnikov s tega področja za čimbolj smotrno ravnanje s to surovino. V planiranje morajo biti vključeni tudi lastniki gozdov, kar naj bi preprečilo nadaljnje drobljenje gozdov in njihovo neustrezno izkoriščanje.

2. Gozdnogospodarski načrti so lahko le obvezna strokovna osnova, ki pa lahko vsebujejo tudi nekatere ekonomske elemente oziroma osnove, pomembne za pripravo planskih aktov v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo. Ti elementi ne morejo biti predmet potrjevanja pristojnih upravnih organov.

3. Posebej je bilo opozorjeno na veliko razdrobljenost gozdov v privatni lastnini in na dejstvo, da se ta trend še vedno nadaljuje. Zato je odbor v celoti podprl prepoved parcelacije gozdov in se zavzel, da se omeji promet z gozdovi ter da se tudi v prometu z gozdovi uveljavi predkupna pravica gozdnogospodarskih organizacij oziroma družbenopolitičnih skupnosti. Razdrobljenost je treba odpravljati tudi z učinkovitejšim vključevanjem lastnikov gozdov v organizacije kooperantov.

4. V zvezi z zagotavljanjem sredstev za izvajanje nalog na kraškem gozdnogospodarskem območju so delegati poudarili, da je treba zaradi ekonomske in tudi politične situacije poiskati način, da bo celotno združeno delo v okviru republike zagotavljalo sredstva za razvoj, varstvo,pogozdovanje in izvajanje drugih nalog na tem območju. Niso pa sprejemljiva stališča, da je treba zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja skrb za izvajanje teh nalog prepustiti le gozdnogospodarskim organizacijam in skupnostim.

5. V razpravi je bilo opozorjeno, da se je število žag za lastno rabo zelo povečalo in da ni učinkovitih ukrepov za preprečitev številnih zlorab na tem področju. Zato je odbor v celoti podprl rešitve v 63. in 64. členu osnutka zakona, saj je mogoče z učinkovito kontrolo žaganega lesa na privatnih žagah zagotavljati porabo lesa le za dogovorjene oziroma planirane namene.

Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj predlaga zboru, da sprejme osnutek zakona o gozdovih. Odbor tudi predlaga, da se podpre predlog Izvršnega sveta, da se glede na pomen urejanja gozdov pripravi delovna zasnova predloga zakona, ki naj bi ga obravnavala pristojna delovna telesa. Šele na podlagi vseh razprav o delovni zasnovi predloga zakona bi Izvršni svet pripravil predlog zakona in ga predložil Skupščini v sprejem. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Kristina Slavič, delegatka iz občine Slovenj Gradec.

K r i s t i n a S l a v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela, gospodarsko področje, 35. okoliša sta na seji obravnavali gradivo za 6. sejo zborov Skupščine SR Slovenije in k osnutku zakona o gozdovih sprejeli naslednje pripombe:

K 3. členu: V prvem odstavku naj se beseda "izkoriščati" nadomesti z besedo "gospodariti", tako da bi se začetek stavka glasil: "Z gozdovi je treba gospodariti tako, ...".

K 14. členu: Četrta alinea prvega odstavka naj se popravi tako, da se glasi: "- dajejo soglasje k gozdnogospodarskim načrtom v zadevah posebnega družbenega pomena iz drugega odstavka 7. člena tega zakona."

K 26. členu: Prvi odstavek naj se nadomesti z naslednjim besedilom: "(1) Gozdnogospodarski načrti območja morajo biti sestavljeni tako, da na podlagi analize stanja gozdov in pogojev gospodarjenja z njimi celovito opredelijo strokovne cilje in ukrepe za gospodarjenje z vsemi gozdovi gozdnogospodarskega območja. Pri opredelitvi strokovnih ciljev in ukrepov je treba upoštevati specifičnosti lastninske strukture gozdov."

Drugi odstavek naj se nadomesti z besedilom: "(2) V gozdnogospodarskih načrtih območij se določi stopnja izkoriščanja gozdov etap, ki morajo biti usklajena z njihovo proizvodno zmogljivostjo, z načelom trajnosti in z obsegom vlaganj v gozdove."

Tretji in četrti odstavek naj se nadomestita z besedilom: "Gozdnogospodarski načrti območij morajo vsebovati tudi obseg gozdnogojitvenih in varstvenih del za zagotovitev enostavne biološke reprodukcije gozdov ter možnosti in pogojev za melioracijo gozdov in pogozdovanje, strokovne osnove za usklajevanje interesov med gozdarstvom, kmetijstvom, predelavo lesa, vodnega gospodarstva, lovstvom in varstvom okolja, analizo varovalne in rekreativne vloge gozdov s kartošumci gozdov, pregled gozdnih prometnic in program za načrtno in usklajeno odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami ter ekonomsko utemeljitev, s katero se za določen obseg izkoriščanja gozdov, etap ugotovijo možnosti za reprodukcijo gozdov na določenem območju."

Na koncu šestega odstavka naj se doda besedilo: "Gozdnogospodarski načrt območij mora obravnavati tudi organizacija pridobivanja lesa, gozdnobioloških vlaganj, varstva gozdov, gozdnih gradenj in izobraževanja gozdarskih kadrov."

Besedilo prvega odstavka 27. člena naj se glasi: "(1) Gozdnogospodarski načrti gospodarskih enot se izdelujejo postopno in kontinuirano vsako leto za posamezne gospodarske enote gozdnogospodarskega območja. Z njimi se ugotovi stanje gozdov, analizira njihov razvoj in izpelje strokovne cilje pri gospodarjenju z njimi. Določijo naj se smernice za nadaljnje gospodarjenje desetletnih etap in njegova struktura in vrsta ter obseg delitvenih in varstvenih del."

Drugi odstavek naj se glasi: "(2) Pri sestavi gozdnogospodarskih načrtov gospodarskih enot je treba za gozdove, na katerih je lastninska pravica, pri opredeljevanju strokovnih ciljev in ukrepov za gospodarjenje v gozdovih upoštevati temeljne posebnosti različnih kategorij zasebne gozdne posesti."

Četrti odstavek naj se črta.

Besedilo 28. člena naj se glasi: "(1) Na podlagi samoupravnega sporazuma o temeljih planov območne skupnosti za gozdarstvo se izdelajo spremembe in dopolnitve gozdnogospodarskih načrtov enot glede etatov, to je posekov in gozdnogo-

jitvenih del tako, da je z njimi zagotovljena izvedba srednjeročnega plana. Če se s tekočimi obnovitvami gospodarskih enot ugotovi v tolikšni meri spremenjeno stanje gozdov, da je ogrožena trajnost gozdov in donosov, se sproži postopek za spremembo gozdnogospodarskega načrta območja in samoupravnega sporazuma o temeljih planov območne skupnosti za gozdarstvo.

(2) Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote se v času veljavnosti spremeni ali dopolni, kadar se ugotovi, da ni mogoče izvršiti določbe tega načrta zaradi nepredvidenih sprememb v gozdovih ali zaradi spremenjenih ekonomskih možnosti za gospodarjenje z gozdovi, predvidenih v samoupravnih sporazumih o temeljih plana območne skupnosti za gozdarstvo."

Besedilo 29. člena naj se glasi: "Izvajanje določb gozdnogospodarskih načrtov o pogojih in načinu izkoriščanja gozdov ter o vrsti in obsegu gozdnogojitvenih in varstvenih del je za gozdnogospodarske organizacije potrebno po tem, ko so ti načrti usklajeni s pogoji in možnostmi za gospodarjenje z gozdovi na območju, predvidenem s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov območne skupnosti za gozdarstvo. Gozdnogospodarske načrte izvajajo gozdnogospodarske organizacije v okviru osnovnih načrtovanih, to je ureditvenih enot, ne glede na parcelne meje, izvršena dela se analogno evidentirajo ločeno po gozdnih parcelah."

Zadnji odstavek 38. člena naj se glasi: "Tako določena stopnja prispevkov za temeljno organizacijo kooperantov se uporablja tudi pri obračunavanju prispevkov lastnikov gozdov, pri čemer se kot osnova za obračunavanje prispevkov uporablja cena lesa na panju, izračunana v območju temeljne organizacije kooperantov." Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Andrej Novak, delegat iz občine Grosuplje.

A n d r e j N o v a k : Tovariš predsednik, ker so predhodni razpravljalci že upoštevali naše predloge, bi od razprave odstopil.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Še nekaj razpravljalcev je oddalo pismene razprave k tej točki dnevnega reda.

Besedo ima Emerik Neumeister, delegat iz občine Radlje ob Dravi.

E m e r i k N e u m e i s t e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Radlje ob Dravi je ob obravnavi gradiva za 6. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije k osnutku zakona o gozdovih sprejela naslednje pripombe in stališča:

Besedilo lo. člena osnutka zakona naj se spremeni tako, da se glasi: "(1) Gozdne sortimente iz gozdov, na katerih je lastninska pravica, smejo dajati v promet le gozdnogospodarske organizacije.

(2) Določba iz prejšnjega odstavka ne velja za les, ki ga lastnik gozda pridobi skladno z določbo točke a) 53. člena tega zakona za neposredno uporabo, pa ga ne uporabi za te namene."

Menimo, da bi morala tako 38. kot tudi 53. člen osnutka zakona povzeti besedilo 14. in 13. člena sedaj veljavnega zakona, saj ni objektivnih razlogov za spremembo. Pri ugotavljanju cene lesa na panju so predvidena merila, ki ne vključujejo kvalitete lesa in hitro spreminjajočih razmer na trgu.

K 41. členu: Obračunavanje in plačevanje prispevka za biološka vlaganja

od odkazanega lesa ni sprejemljivo, zato naj se vsebina tega člena spremeni tako, da se bo obračunavanje in plačevanje prispevka za biološka vlaganja opravljalo po odkazilu in poseku lesa. Menimo namreč, da bo v praksi nastal velik problem pri izterjavi te obveznosti in to še pred prodajo lesa. Za izvedbo takega načina plačevanja bo potrebno obširno administrativno delo. Razen tega pomeni predlagani način plačila biološke amortizacije akontiranje gozdarstva iz kmetijskega dohodka.

K 58. členu: Predvideno je, da bi v primeru gradenj, ki ne bi bile predvidene s prostorskimi izvedbenimi akti, morali graditelji pridobiti posebno soglasje, če bi bila gradnja v gozdu ali v njegovi bližini. Kot bližino gozda opredeljuje osnutek zakona pas 5o m. Določba, da občinski upravni organ,ugotavlja ali s posegom, torej z gradnjo v bližini gozda niso ogrožene splošne koristne funkcije gozdov, je prav gotovo umestna. Ocenjujemo pa, da je z varovanjem 5o m pasu ob gozdu prizadet interes kmetijstva. Zato naj bi bila ta določba črtana v prid kmetijstva.

K 63. členu: Besedilo tega člena naj povzame besedilo 46.člena sedaj veljavnega zakona. Sedaj veljavni zakon lastnikom žag, ki so obenem tudi lastniki gozdov, dovoljuje, da si iz svojih gozdov za potrebe lastnega gospodarstva, ne za prodajo, razžagajo potreben les brez posebnega dovoljenja.

Obravnavani osnutek zakona določa, da bi si vsi imetniki žag, na katerih se žaga les za lastne potrebe ali za potrebe občanov, morali pridobiti od občinskega upravnega organa posebno dovoljenje, ki bi se izdalo na osnovi predhodnega mnenja območne skupnosti za gozdarstvo.

Osnutek zakona tudi določa, da bi morali imetniki žag, ki bi pridobili dovoljenje za žaganje lesa, po tem zakonu obvezno voditi evidenco o poreklu, sprejemanju in žaganju lesa. Kršitev te zakonske določbe je močno sankcionirana. Iz izkušenj vemo, da se kmetje branijo opravljanju uslug drugim zaradi pomanjkanja delovne sile na kmetijah oziroma pravijo, da teh storitev sosedom in drugim bližnjim kmetom ne morejo zaračunavati v višini porabljenega časa, vloženega dela, porabljene energije, amortizacije in tako dalje.

Poseben problem predstavlja vodenje evidenc v zvezi z razrezom lesa, saj kmetje še za druge dohodkovno odločujoče zadeve na kmetijah ne vodijo evidenc. Izvajanje z osnutkom zakona predlaganih sprememb glede dovoljenj za žaganje lesa bi sicer imelo za posledico zmanjšanje števila obratujočih žag, vendar pa bi velika večina lastnikov teh žag iskala dovoljenje samo za svoje potrebe, uslug drugim pa iz prej navedenih razlogov ne bi opravljala. To pa pomeni, da bi številnim hribovskim kmetom naložili poleg že zaradi oddaljenosti dražjih in problematičnih stroškov še dodatno obremenitev in je upravičeno vprašanje, ali je res nujen strošek za prevoz lesa in razrez v dolini.

Menimo, da so razlogi za mnoge probleme, ki jih predlagatelj osnutka zakona navaja v obrazložitvi, v neustreznih cenah. Kmetje namreč večkrat, če že ne skoraj praviloma, vgrajujejo najkvalitetnejši les, čeprav bi jim za isti namen lahko prav tako dobro služil manj kvaliteten les. Razlog za takšno ravnanje je v tem, ker ni prave razlike pri vrednotenju najkvalitetnejšega lesa v primerjavi z manj kvalitetnim.

Odprta vprašanja so še, na primer: zakaj izpostavljamo škodo in slab izkoristek lesa,ki se pojavlja pri primitivnem žaganju lesa doma, zakaj v prizadevanjih za surovino nihče ne ponudi kmetu zares ugodne zamenjave hlodov za takšen rezan les, ki ga lastnik rabi za gradnjo? In še bi lahko naštevali.

Splošna pripomba k osnutku predlaganega zakona zasluži tudi splošno pripombo, ki izhaja iz naslednjega: v naših razmerah je pri kmetih zaradi naravnih danosti, to je pretežno hribovski teren, tesna oziroma življenjska povezanost kmetijstva z gozdarstvom, tako da kmetijstva brez gozdarstva sploh ni mogoče obravnavati. Pri hribovskem kmetu, za katerega vemo,da proizvaja hrano s približno 3o % višjimi stroški kot kmet v dolini, se srečujeta dve dejavnosti in dve službi, in sicer kmetijska in gozdarska. Prav zato se v zvezi s tem postavlja načelno vprašanje, ali je sprejemljivo, da se za eno od teh dejavnosti določijo okviri delovanja, drugo pa, ki se nanaša na isti subjekt in je verjetno družbeno prav tako pomembna kot prva, pa naj bi temeljila zgolj na medsebojnem poštenju, dogovarjanju, sporazumevanju, zavesti in dohodkovnem povezovanju.

Če od kmetijske službe, ki je kadrovsko veliko šibkejša kot gozdarska, pričakujemo, da bo v tem srednjeročnem obdobju lahko obvladala kmetijsko proizvodnjo in zagotovila 85 % potrebne hrane v Sloveniji, potem najbrž ni pretirano zahtevati od dobro organizirane in številčno močne gozdarske službe, da na svojem področju v korist družbe in kooperanta - zasebnega lastnika gozda, zadeve, kot so koriščenje lesne mase, potrebe lesne predelovalne industrije in domače porabe, pozitivno razrešuje, četudi posamezne zadeve ne bodo zakonsko ostro sankcionirane.

Trditev predlagatelja osnutka zakona, da predlagane spremembe ne pomenijo novih delovnih nalog za družbenopolitične skupnosti, ni realna. Osnutek zakona uvaja izdajo dovoljenj in soglasij, ki bodo vse prej kot maloštevilna. Ob vsem tem je treba namreč vedeti, da je že sedaj skoraj praviloma v vseh občinah gozdarstvo v upravnih organih privesek nekega referata, zato povečanja obsega dela ne bo mogoče izpeljati brez finančnih posledic in širjenja birokracije. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Zadnji med prijavljenimi je Srečko Dobljekar, delegat iz občine Maribor-Ruše. Prosim!

S r e č k o D o b l j e k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da so delegati navedli vrsto problemov v zvezi z osnutkom zakona o gozdovih, bom skušal skrajšati svojo razpravo, ker ne bi želel ponavljati vsega tistega, kar je danes že bilo rečeno. Vendar sem dolžan glede na pooblastilo skupin delegatov, ki delegirajo delegate mariborskih občin v Zbor občin, posredovati mnenja in stališča vseh občin k osnutku zakona o gozdovih.

Podpiramo vsa dosedanja prizadevanja na tem področju, tako s strani splošnega združenja gozdarstva, Samoupravne interesne skupnosti gozdarstva Slovenije, Poslovnega združenja Les in ostalih, predvsem pa Biotehniške fakultete v Ljubljani, ki je dala k osnutku zakona bistvene vsebinske pripombe in menim tudi, da predlogi, ki smo jih prejeli neposredno na začetku seje zbora s strani delovnih teles Skupščine in zbora, dokazujejo, da je treba v osnutku zakona dodelati oziroma razčistiti še vrsto vprašanj na področju usklajevanja družbenih interesov in medsebojnih ekonomskih odnosov ter se dogovoriti o tem, da bo ta zakon dejansko zadostil vsem pričakovanim potrebam širše družbene skupnosti.

Zakonski osnutek ima prednosti pred vsemi dosedanjimi zakonskimi sistematičnimi urejenostmi na vseh področjih, ki jih obravnava. Osnutek zajema vsa bistvena področja, ki zahtevajo ustrezne sistematske rešitve, kar še posebej velja za zagotavljanje normalnega delovanja dejavnosti posebnega družbenega pomena prek gozdarskih interesnih skupnosti na območjih in v republiki. Vrsta rešitev je dobrih in celo boljših od dosedanjih, ki so zajete v sedaj veljavnih zakonskih aktih. So pa tudi take, ki so dokaj pomanjkljive ali pa celo take, ki jih bo težko uresničiti v praksi. Ni izključeno, da bi se pri izvedbah nekaterih pokazale tudi potrebe po dodatnem administriranju, morda pa tudi škodljive posledice.

Strinjam se z mnenji vseh predhodnih razpravljalcev, razen z zadnjim delegatom. Ne podpiram namreč mnenja in stališča, da so zadeve na področju žaganja lesa in prometa z lesom, ki ostaja lastniku-uporabniku lesa za lastno uporabo, urejene. Izhajam namreč z območja, kjer je dokaj močno razvita črna trgovina z lesom. Če pa hočemo v sedanji ekonomski situaciji, v kakršni smo, prispevati svoj delež tudi z aktivnostjo na področju izvajanja zakona o gozdovih, menim, da moramo sprejemati take sistemske zakone, ki bodo vsem izvajalcem in uporabnikom, kakor tudi lastnikom gozdov omogočali normalno gospodarsko poslovanje.

Dodal bi le še eno pripombo. Menimo, da je v osnutku zakona o gozdovih določilo, da se cena lesa na panju za kmete ugotavlja tako, da se od konkretne prodajne cene odštejejo potrebni stroški proizvodnje. Iz tega namreč izhaja, da ima večjo ceno lesa na panju tisti kmet, ki ima manjše proizvodne stroške. Na proizvodne stroške posameznega kmeta pa v veliki meri vplivajo na primer vlaganja v gozdove, razvitost industrije v tistem kraju in podobno. Za vlaganje v gozdove, v biološke in tehnične namene se navadno uporabljajo ali združena sredstva ali družbena združena sredstva kmetov, oboje brez obveznosti vračanja. V primeru, da se pri izračunu cene lesa na panju upoštevajo individualni pogoji proizvodnje, se rezultati vlaganj družbenih sredstev ali združenih sredstev kmetov odražajo le v večji ceni lesa na panju za posameznega kmeta. To pomeni, da rezultate teh

vlaganj družbenih sredstev uživa individualni lastnik.Na ta način se del družbenih sredstev spreminja v diferencirano rento zasebnega lastnika. Zato ocenjujemo, da bi moralo biti v zakonu o gozdovih določilo,da mora za vlaganje v gozdove prispevati več tisti kmet, ki ima sicer za enako proizvodnjo višjo ceno lesa na panju. To je mogoče doseči na več načinov. Tako se na primer lahko uvede progresivna stopnja prispevka za vlaganje v gozdove, ali pa se pri izračunu cene lesa na panju ne upoštevajo individualni, temveč povprečni pogoji proizvodnje gozdnogospodarskega območja. Na ta način bi se pri določanju deleža kmetov v prodajni ceni gozdnega lesnega sortimenta upoštevalo vloženo delo, manj pa lastnina in boljši proizvodni pogoji, ki so rezultat vlaganj družbenih sredstev.

V gozdarstvu SR Slovenije so oblikovana gozdna gospodarska območja. Vsako območje pomeni ekonomsko celoto, s tem da je tudi tisto območje, ki ima najslabše naravne pogoje, sposobno za enostavno reprodukcijo.

Gozdnagospodarska območja se medsebojno razlikujejo po ekonomski moči. Tista gozdnogospodarska območja, ki imajo boljše gozdove in boljše proizvodne pogoje, imajo tudi možnost dosegati boljše proizvodne rezultate. Zato imajo vsa tista gozdnogospodarska območja, ki imajo boljše naravne pogoje, kot so v najslabšem gozdnogospodarskem območju, na primer na Krasu in podobno, tudi določen dohodek zaradi dela v boljših naravnih pogojih. Ocenjujemo, da bi morala biti v zakon o gozdovih vključena obveznost, da temeljna organizacija združenega dela ta dohodek posebej ugotavlja. Kot izhodišče za zagotavljanje dela tega dohodka naj bi služili pogoji najslabšega gozdnogospodarskega območja. To določilo je v zakonu potrebno iz dveh razlogov: prvič, delavci v gozdnogospodarskih območjih bi imeli enake možnosti za pridobivanje osebnega dohodka oziroma delavci v tistih delovnih organizacijah, ki imajo boljše naravne pogoje, ne bi imeli možnosti oblikovati samo zaradi tega večje osebne dohodke; drugič, pri poslovanju po načelu skupnega prihodka med temeljnimi organizacijami gozdarstva in temeljnimi organizacijami lesarstva se dohodek zaradi dela v boljših naravnih pogojih v nekaterih temeljnih organizacijah ne bi prelil v dohodek lesarskih temeljnih organizacij, ampak bi ostal namenjen za vlaganje v gozdove. Na ta način bi preprečili oslabitev še slabše materialne osnove za vlaganje v gozdove. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Anka Tominšek, delegatka iz občine Ljubljana Šiška. Prosim.

A n k a T o m i n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bom podala le nekaj misli iz razprave delegatov v naši občini z namenom, da podkrepimo utemeljenost nekaterih že danih pripomb, ki naj jih predlagatelj resno prouči, da bi lahko izoblikoval boljše zakonske rešitve. Tudi mi smo mnenja, da rešitev, kot je nakazana v lo. členu osnutka zakona, v celoti ne ustreza in pomeni poslabšanje položaja kmetov. Prav tako imamo tehtne pomisleke k 63. členu in ocenjujemo, da bo taka rešitev zavrla našo žagarsko obrt. Še posebej smo menili, da kaže temeljito razmisliti, ali povečujemo obremenitev s povečanjem prispevnih stopenj, kajti bojimo se, da bi taka rešitev povzročila večji pritisk organizacij združenega dela na povečanje cen.

Glede rešitve v 38. členu podpiramo varianto k drugemu odstavku, ker menimo, da je takšna ureditev boljša, kot je predvidena v osnovnem besedilu.

K 51. členu: soglašamo z osnovnim besedilom. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem predlagam, da razpravo zaključimo in prekinemo to točko dnevnega reda, da bi lahko prej imenovana skupina delegatov na podlagi razprave vnesla morebitne dopolnitve v predlog sklepa, ki ste ga dobili na klop.

Vračamo se na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Skupina delegatov je končala z delom in prosim Borisa Vadnjala, delegata mesta Maribor, da zboru poroča.

B o r i s V a d n j a l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je, upoštevajoč razpravo delegatov, vnesla nekatere spremembe oziroma dopolnitve v predlog sklepa, ki smo ga dobili danes na klop. Omeniti moram, da je skupina, ki je pripravila dokončno besedilo predloga sklepa, imela pred seboj tudi stališča in usmeritve Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki smo jih prav tako dobili danes na klop.

Skupina predlaga naslednje spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepa:

"1. V tretji vrsti 1. alinee 2. točke se za besedama: "ekonomske politike" doda besedilo: "skrb za dvig družbene produktivnosti". Menimo, da ni dovolj težiti le k povečanju stimulacije izvoznikom in k temu, da samo delovne organizacije skrbijo za znižanje proizvodnih stroškov, ampak moramo začeti voditi predvsem skrb za znižanje tako imenovane družbene režije, ki ima vse večji ali pa zelo velik vpliv tudi na vedno manjšo konkurenčno sposobnost naših izvoznikov.

2. V 17. vrsti iste alinee se za besedami: "Skupščine SR Slovenije naj", doda besedilo: "skupaj z Narodno banko Slovenije."

3. V drugi vrsti 2. alinee 2. točke se za besedama: "razen investicij" doda besedilo: "osnovna sredstva gospodarstva."

4. Besedilo drugega odstavka 3. točke se na koncu dopolni tako, da se namesto pike postavi vejica in doda besedilo: " tem pa je treba zagotoviti enoten metodološki pristop."

5. V zadnji vrsti 4. točke se za besedo "zborov in" doda besedilo: "razprave na sejah zborov." Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Slišali ste predlog skupine delegatov. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop z dopolnitvami skupine delegatov.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep z dopolnitvami skupine delegatov.

Predlagatelju bomo posredovali tudi celotno razpravo, ki je bila zelo bogata in konkretna ter nam bo v oporo pri pripravi predloga plana.

Ugotavljam tudi, da je predlagani sklep sprejet v skladu s stališča Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Ano Popovič, namestnico predsednika Republiškega komiteja za delo. Želi predstavnica predlagatelja besedo? (Da.)

A n a P o p o v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z razvojem samoupravljanja je nastala potreba za uskladitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustavo in zakonom o združenem delu oziroma z novim samoupravnim družbenoekonomskim položajem delavcev v združenem delu in vseh drugih delovnih ljudi. Na teh podlagah je treba sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja dopolniti v integralno sestavino sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu, s katerim si delavci in drugi delovni ljudje zagotavljajo svojo socialno varnost v primerih starosti, izgube ali zmanjšanja delovne zmožnosti ter smrti. Položaj upokojenca naj bi bil nadaljevanje položaja, ki ga je imel kot delavec v združenem delu. Minulo delo naj bi bilo podlaga za pravico do pokojnine. Iz sfere državnega urejanja pa naj bi prešlo v sfero samoupravnega odločanja in sporazumevanja vse tisto, kar zaradi za-

gotovitve temeljnih pravic delovnih ljudi in zaradi varovanja širših družbenih interesov ni nujno urejati z zakonom.

Naloga razviti ta nov temelj, pravico do pokojnine kot pravico iz minulega dela, pa se je pokazala za zelo zahtevno in dolgotrajno nalogo. Novi zvezni zakon opredeljuje pokojnino kot pravico iz minulega dela. Dohodek, ki ga dosežejo delavci v združenem delu s svojim živim delom ter upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi, kot svojim in družbenim minulim delom, je osnova družbenoekonomskih odnosov med aktivno generacijo delavcev in delavci, ki uveljavljajo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

V rezultatih gospodarjenja z družbenim minulim delom so namreč tudi učinki gospodarjenja in povečevanja materialne osnove združenega dela, ki ga je ustvarjala upokojena generacija delavcev. Zato pokojnina pripada delavcu na podlagi rezultatov njegovega in družbenega minulega dela in po načelih vzajemnosti in solidarnosti. Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja s tem prerašča v sistem nadaljevanja delitve po delu, dopolnjen s sestavinami socialistične solidarnosti in vzajemnosti.

Poleg teh in drugih osnov za sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja so z zveznim predpisom, ki se prične uporabljati 1.1.1983 leta, določene temeljne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Razlogi za sprejem novega republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju so zlasti: uskladitev sistema z ustavo in zakonom o združenem delu ter novim zveznim zakonom na tem področju, problemi v izvajanju veljavnega zakona, ki kažejo na neustreznost nekaterih rešitev in celovita revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov v smeri dopolnjevanja enotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja vseh delavcev v združenem delu oziroma delavcev in kmetov.

Izpeljava pokojninsko-invalidskega sistema kot integralnega dela samoupravnih dohodkovnih odnosov zahteva predhodno izpeljavo kategorije minulega dela v sistemu delitve sredstev za osebne dohodke. V razmerah, ko zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu še ni uresničen in še ni vpeljano ustrezno merjenje prispevka delavca na podlagi minulega dela, je osebni dohodek ostal tudi merilo za ugotavljanje prispevka oziroma položaja upokojenca.

V republiškem zakonu pa predvidevamo ureditev usklajevanja pokojnin ne le po nominalni rasti osebnih dohodkov, kot to določa novi zvezni zakon, temveč tudi po rasti družbene produktivnosti dela na območju republike, kar ocenjujemo kot nadaljnji korak pri izpeljavi načela minulega dela. Kljub tej dopolnitvi pa za prihodnost še vedno ostaja naloga, da načelo minulega dela vključimo tudi v oblikovanje pokojninske osnove. Bolj ko bo osebni dohodek dosledno izkazan po živem in minulem delu in bolj ko bo delavec ekonomsko občutil odvisnost svojega materialnega in družbenega položaja od tega, kako opravlja in kako gospodari z minulim delom, toliko bolj se bo to odražalo tudi v pokojninskem sistemu in materialnem položaju upokojencev. Že doslej je praksa terjala večkratne spremembe in dopolnitve veljavnega zakona. Sedaj pa opozarja na nezadovoljivo ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, uživanja in izgube pravice na podlagi invalidnosti, na potrebo po novi ureditvi posameznih institutov zaradi novih odnosov.

Na področju invalidskega varstva predloženi zakon izhaja iz novosti v novem zveznem zakonu. Nezadostna povezanost sistema invalidskega zavarovanja z združenim delom, ki pogojuje premajhno zainteresiranost posameznih organizacij združenega dela za izvajanje varstvenih in drugih ukrepov za preprečevanje invalidnosti, zahteva večje spremembe v dosedanjih ureditvi. Cilj teh sprememb je razviti preventivno varstvo pri delu in v zvezi z delom, zmanjševati nesreče pri delu, s tem pa tudi število uživalcev invalidskih pokojnin ter doseči večje vključevanje delovnih invalidov v delovni proces.

Razen rizika popolne izgube delovne zmožnosti in v teh primerih pravice do invalidske pokojnine naj bi uresničevanje vseh ostalih pravic, to je pravice do zaposlitve in ustrezne prerazporeditve, pravice do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ter s tem v zvezi pravice do nadomestila osebnega dohodka postala sestavina odnosov medsebojne odvisnosti in združenosti delavcev pri delu v organizacijah združenega dela. Da bi zagotovili uspešno zaposlitev oziroma prerazporeditev ter uspešno prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo invalidne osebe, je v predloženem zakonu predlagana tudi omejitev uživanja in prenehanja teh pravic

v izogib primerom v praksi neopravičenega izkoriščanja ugodnosti iz invalidskega zavarovanja, kljub zadostnim psihofizičnim sposobnostim delovnega invalida za delo.

S predloženim gradivom predlagamo tudi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vseh kmetov v SR Sloveniji, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic. Gre za kategorijo delovnih ljudi, ki edina v SR Sloveniji doslej ni bila obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovana. Na podlagi ustave in zakona o združenem delu je določen družbenoekonomski položaj združenih in nezdruženih ali drugih kmetov. Za razliko od družbenoekonomskega položaja združenih kmetov, ki imajo položaj delavca v združenem delu, je nezdruženim kmetom zagotovljen v načelu enak družbenoekonomski položaj. Zato je obveznost pokojninskega in invalidskega zavarovanja združenih kmetov določena že z zveznim zakonom, hkati pa tudi možnost uvedbe obveznega zavarovanja za nezdružene kmete s tem, da je ureditev prepuščena republikam in avtonomnima pokrajinama.

Ker je v SR Sloveniji leta 1972 bilo uvedeno obvezno starostno zavarovanje kmetov, predhodno predlagamo nadaljnje uživanje pravic iz tega zavarovanja tako uživalcem kot tistim kmetom zavarovancem, ki so stari nad 60 let. Upoštevajoč vse omenjene razloge ter smernice družbenopolitičnih organizacij in stališča Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, da kmete vključimo v enoten sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, predlagamo obvezno zavarovanje vseh tistih kmetov, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic ne glede na dohodek, ki ga ustvarjajo na kmetiji.

Zavarovalne osnove naj bi bile določene v takem razponu, da bo prispevke po lastni presoji glede višine zmogel tudi ekonomsko šibek kmet. Od te višine prispevka pa bo odvisen tudi obseg njegovih pravic starostne, družinske in invalidske pokojnine.

Za pospeševanje združenega dela, sredstev in zemlje predlagamo, da so združenim kmetom zagotovljene vse uresničljive pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugim kmetom pa le pravica do starostne, družinske in invalidske pokojnine. Slednji prav tako ne bi imeli pravice do zajamčene pokojnine in varstvenega dodatka, medtem ko bi zajamčeno borčevsko pokojnino prejemali po sedanjih osnovah. Po predhodnih ocenah predlagano zavarovanje vseh kmetov ne pomeni večjega bremena za združeno delo. Večje število zavarovancev, ki bodo šele čez leta lahko uveljavili svoje pravice, bo že sedaj zagotavljalo sredstva za sedanje uživalce kmečkih pokojnin in za potencialne uživalce osebne pokojnine.

V republiki Sloveniji je okoli 126.000 aktivnega kmečkega prebivalstva, od tega kar 54.000 združenih in okoli 35.000 kmetov kooperantov, ki imajo po predpisih ter ob izpolnjevanju določenih pogojev status združenega kmeta in so obvezno vključeni v zavarovanje že po zveznem zakonu. Preostalo število aktivnih kmečkih prebivalcev je zato bistveno manjše od števila tistih, ki po veljavnem sistemu še niso vključeni v zavarovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! S predlaganim sistemom bo določanje pravic pokojninskega in invalidskega zavarovanja in združevanja potrebnih sredstev za njihovo uresničevanje v celoti preraslo v integralni del celovitega sistema samoupravnega družbenega planiranja in bo postalo sestavni del planov temeljnih organizacij združenega dela in planov družbenopolitičnih skupnosti. Sporazumno urejeni odnosi in delegatski sistem bodo delavcem zagotavljali neodtujljive pravice pri planiranju in upravljanju s sredstvi v tej samoupravni interesni skupnosti vse dotlej, dokler jih upokojenci in drugi upravičenci ne prisvojijo kot pokojnino ali v drugi obliki.

Viri sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so določeni z zveznim zakonom in se oblikujejo iz prispevka iz osebnega dohodka in prispevka iz dohodka temeljnih organizacij in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti. Razmerja med njimi pa urejajo republike in avtonomni pokrajini.

Izhodišče, da sistem temelji na minulem delu, prihaja do izraza tudi pri zagotavljanju sredstev.

Po predlogu je predvideno večje zajemanje sredstev iz dohodka temeljnih organizacij z namenom, da bodo več sredstev prispevali delavci temeljne organi-

zacije, ki razpolagajo z večjim obsegom minulega dela, ki jim omogoča doseganti večji dohodek. Tudi v bodoče se bodo sredstva zagotavljala s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in vsakoletnim finančnim načrtom samoupravne interesne skupnosti, ki bo upošteval možnosti združenega dela ter pravice upokojencev in invalidov.

Predvidena sta tudi dva dodatna vira sredstev. En vir je povzet iz zakona o starostnem zavarovanju kmetov. Gre namreč za prispevek, ki se plača, če kmetijsko zemljišče preide od kmeta v last pravne ali fizične osebe, ki ni kmet in to v dogovorjeni višini katastrskega dohodka od tega zemljišča. Drugi pa je prispevek iz minulega dela - dohodek od zemlje, ki naj bi ga plačevali tisti, ki niso kmetje, pa posedujejo kmečko zemljo.

Poleg omenjenih novosti na področju invalidskega varstva ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov so predvidene novosti tudi v posameznih institutih. Pomembnejše med njimi so pravice do minimalne oziroma zajamčene pokojnine, predčasne upokojitve, izenačitve izvenzakonske skupnosti z zakonsko, pridobitev pravice do družinske pokojnine in vštevanje služenja vojaškega roka v Jugoslovanski ljudski armadi nad 24 mesecev v pokojninsko dobo. Pravico do minimalne oziroma zajamčene pokojnine naj bi imeli vsi tisti s polno pokojninsko dobo, torej 4o oziroma 35 let in v primerih invalidske upokojitve, če je ta posledica nesreče pri delu oziroma poklicne bolezni. Ta pokojnina naj ne bi bila nižja, kot znaša zadnji znesek ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov po zakonu o zajamčenem osebnem dohodku. Odločali in odločili boste, ali naj se na ozemlju republike Slovenije ponovno uvede možnost predčasne upokojitve, kar pomeni, da se lahko uveljavi pravica do pokojnine pri 5 let manjši starosti in 5 let krajši pokojninski dobi; torej ženske pri 5o letih in 3o letih pokojninske dobe in moški pri 55 letih in 35 letih pokojninske dobe. V tem primeru, tako določa zvezni zakon, se pokojnina odmeri glede na pokojninsko dobo in zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj do izpolnitve starosti, predvidene po splošnih pogojih za pridobitev pravice do pokojnine. Predvideno je, naj bi se zmanjšala za odstotek,ki ga določi skupnost oziroma zavarovanci sami v samoupravnem postopku.

Mnenja in stališča o predčasni upokojitvi so različna. Doslej ta institut ni bil vpeljan le v Socialistični republiki Črni gori, Bosni in Hercegovini ter Sloveniji, kar je povzročalo negodovanje in oceno, da gre za neenakost glede temeljnih pravic. V postopku priprave predloga za izdajo so bili zato zavrnjeni predlogi uvedbe tega instituta glede na težje pogoje dela. Prišlo bi do razlik ne le med posameznimi republikami in avtonomnima pokrajinama, temveč tudi med posameznimi organizacijami združenega dela oziroma panogami.

Ko boste odločali o tem vprašanju, pa velja tudi upoštevati, da je v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja že vključen institut štetja zavarovalne dobe s povečanjem na delih in nalogah, ki so težja in zdravju škodljiva. Tudi postopek ugotavljanja, kdaj gre za težja dela in naloge, bi bil drag in dolgotrajen, kajti to lahko presojajo le strokovne institucije na podlagi strokovnih analiz.

Način uvedbe predčasne upokojitve je zato predložen v takšni obliki, kot so doslej znane v ostalih republikah in avtonomnih pokrajinah z razliko, naj bi o odstotku zmanjšanja odločali zavarovanci s samoupravnim splošnim aktom.

Uvedba tega instituta, način in pogoji so izključno odvisni od mnenj in stališč delovnih ljudi, izraženih in sprejetih v delegatskih sredinah.

V skladu z novostmi, ki jih je prinesla rodbinska zakonodaja glede na razvoj odnosov na tem področju, predlagamo izenačitev izvenzakonske skupnosti z zakonsko v pridobitvi pravice do družinske pokojnine. Obstoj takšne skupnosti pa bo presojalo redno sodišče v nepravdnem postopku.

Nova republiška zakonodaja naj bi uredila tudi vprašanje vštevanja služenja vojaškega roka v Jugoslovanski ljudski armadi nad 24 mesecev v pokojninsko dobo. K temu nas zavezuje tudi sklep republiške Skupščine ob sprejemu sedaj veljavnega zakona, ko naj bi se proučile možnosti štetja v pokojninsko dobo obdobja služenja vojaškega roka ter tudi številni predlogi v postopku priprave predloga za izdajo.

Velja poudariti, da podrobnejše kvantifikacije posameznih rešitev v tej fazi postopka še niso pripravljene. Kljub temu pa ugotavljamo, da ne gre za širitev pravic, ki bi zahtevale večja dodatna sredstva.

Tovarišice in tovariši delegati! Kolikor bodo podprte predlagane sistemske rešitve in temeljna izhodišča, bo na le-teh oblikovan nov republiški zakon v mejah pristojnosti, podrobnejše rešitve in konkretizacija pravic pa urejena po samoupravni poti in s samoupravnimi splošnimi akti.

Kot je iz predloga za izdajo zakona razvidno, bo z novim zakonom dana možnost po samoupravni poti poiskati in zagotoviti najustreznejše rešitve. Temeljno vodilo za nadaljnje delo naj bi bilo oblikovanje sistema, ki bo čimbolj sledil samoupravnemu in družbenoekonomskemu položaju delavcev v združenem delu tako glede pravic pa tudi glede materialnih pogojev, ki jih dosegamo.

Za razpravo in sklepanje o tem predlogu je pomembno tudi obvestilo, da je bil predlog za izdajo tega zakona z nekaterimi dopolnilnimi in spreminjevalnimi predlogi podprt na seji Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, v svetih Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, skupščine Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in skupščini Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, danes pa tudi na skupščini Samoupravne interesne skupnosti socialnega varstva.

V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da predloženi predlog za izdajo zakona po razpravi na zboru sprejmete. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Predlog za izdajo tega nedvomno zelo pomembnega in občutljivega akta, skupaj s tezami za osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu. Prejeli ste tudi stališča Sveta za socialno in zdravstveno politiko pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze Slovenije danes na klop pa še stališča Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za vprašanja borcev NOV in Zakonodajno-pravna komisija. Vsi so zboru pismeno poročali, odbor pa je predložil tudi dodatno poročilo. Želi kdo od poročevalcev besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Tone Luskovič.

T o n e L u s k o v i č : K poročilu Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, ki ste ga dobili v pismeni obliki, bi dodal naslednje:

V Odboru za družbenopolitični in komunalni sistem smo dobili zagotovilo predlagatelja, da po predhodnih ocenah oziroma kvantifikacijah izdaja tega zakona ne zahteva novih obveznosti. Ta ocena pa je le preveč pavšalna, zato bi že v tem trenutku kazalo imeti podrobnejše finančne kvantifikacije. Ugotoviti bi bilo treba vse materialne posledice, kajti ne nazadnje gre za širitev pravic na nekaterih področjih, od vključevanja kmetov v enoten sistem do uvedbe instituta predčasne upokojitve, štetja služenja vojaškega roka, varstvenega dodatka pri obrtnikih ipd. Dosledna opredelitev do tega vprašanja ni pomembna le za razpravo v zborih republiške Skupščine. Bolj pomembna bo pozneje za razpravo po občinah v okviru Socialistične zveze in drugih institucijah. Gre nameč za to, da si po vsej verjetnosti v sedanjem zaostrenem gospodarskem trenutku ne moremo privoščiti, da bi premalo pretehtali posamezne odločitve, kljub temu da odbor podpira uvedbo enotnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev in kmetov.

Moram reči, da to zadevo ponovno načenjamo zaradi tega, ker je v odboru s strani predlagatelja bilo zagotovljeno, da bodo finančni izračuni, kaj pomeni širitev pravic, pripravljeni že do razprave na današnjih sejah zborov, vendar predlagatelj tega ni pripravil.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Danes ste prejeli na klop tudi predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava predloženi akt v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine. Prejeli ste tudi predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Predlog sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o predlogu za izdajo zakona v delovnih telesih zbora in Skupščine.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Metka Jeretina, delegatka iz občine Domžale.

M e t k a J e r e t i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. V občini Domžale smo organizirali dokaj široko razpravo o predlogu za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, saj smo o njem razpravljali v Socialistični zvezi, sindikatu, upravnih organih in strokovnih službah občinske skupščine. V razpravah smo ugotavljali, da dokončnih opredelitev do predloženega zakona še nimamo, imamo pa določene pomisleke, vprašanja pa tudi predloge, kako naj bo zakon urejen. V osnovi se je v vseh razpravah postavljalo vprašanje, če bo združeno delo zmoglo obveznosti, ki izhajajo iz samega zakona. Ocenjujemo, da v predloženem gradivu niso natančno izkazani finančni pokazatelji za izvedbo zakona.

Konkretne pripombe oziroma stališča k posameznim členom zakona pa so naslednje:

1. V posameznih razpravah v naši občini je bila izražena zahteva po izenačenju delovne dobe za celotno ozemlje SFRJ.

2. Pri dilemah o benificirani delovni dobi je potrebno razmišljati tudi o benificiranem delovnem dnevu: krajši delovni čas od 8 ur dnevno, plačilo za 8 ur. Na ta način bi se lahko dodatno zaposlili delavci, s tem pa bi se tudi obremenitve organizacij združenega dela s povečanimi prispevki zmanjšale.

3. Ocenjujemo, da bi morala biti vnešena določba o preverjanju utemeljenosti priznavanja benificirane delovne dobe. S tehnično tehnološkimi izboljšavami ter moderno tehnologijo se postavlja vprašanje upravičenosti benificirane delovne dobe za nekatera dela, ki so bila beneficirana že pred več let. Zakon pa tudi vsebuje okvirne določbe o tem, kdo in na koliko časa naj preverja utemeljenost benificirane delovne dobe.

4. Pri 17. tezi je potrebno izenačiti delavce pri obrtnikih,ko jim obrtnik skladno s kolektivno pogodbo zaradi zmanjšanja obsega dela odpove delovno razmerje, z delavci, ki jim preneha delovno razmerje zaradi prenehanja temeljne organizacije združenega dela.

5. Podpiramo predlog o predčasni upokojitvi, pri čemer pa je treba jasno opredeliti, kaj pomeni ta možnost. Ocenjujemo namreč, da bi se tega posluževali predvsem delavci iz neposredne proizvodnje, ki so že velikokrat tudi socialno in predvsem zdravstveno ogroženi.

6. Ne podpiramo rešitve o dodatni stimulaciji delovne dobe nad 4o let. Menimo, da naj bi se z upokojitvijo delavcev, ki izpolnjujejo vse pogoje za upokojitev, sprostilo določeno število delovnih mest, ki bi jih lahko zasedli predvsem mladi delavci.

7. Podpiramo rešitev o priznavanju vojaškega roka v delovno dobo, pri čemer pa podpiramo varianto nad 24 mesecev. Na ta način bi pomagali predvsem starejšim delavcem, pa tudi obremenitev našega združenega dela bi bila s tem manjša.

8. Pri tezi, ki govori o priznavanju statusa vrhunskih športnikov, je potrebno opredeliti, kdo opredeljuje status vrhunskega športnika in na podlagi katerih meril.

9. Rešitve o prenosu obveznosti na organizacije združenega dela pri zagotavljanju invalidskega zavarovanja so primerne, pri čemer pa je potrebno zagotoviti selektivni pristop, da bomo preprečili preveliko nenadno obremenitev združenega dela. S tem, ko bi organizacije združenega dela prevzele te obveznosti, bi jih posredno stimulirali za zagotavljanje boljšega varstva pri delu.

lo. Predvsem združeno delo naj prouči umestnost, da v zadnjih letih pred upokojitvijo pomaga delavcem v materialni proizvodnji na določen način, na primer opustitev dela na normo, premestitev na lažje delo pri istem osebnem dohodku ipd.

11. Predlagamo, da 26.teza ostane v predlaganem besedilu.

12. Pri 46. in 47. tezi podpiramo varianto, ki govori o upokojitvi žensk pri 5o. letih in upokojitvi moških pri 55. letih.

13. Pri 5o. tezi predlagamo besedilo brez variante.

14. Pri 63. tezi predlagamo besedilo brez variante.

15. Pri 64. tezi predlagamo besedilo brez variante.

16. Pri 95. tezi predlagamo, da se v besedilo vnese tudi varianta.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Andrej Novak, delegat iz občine Grosuplje.

A n d r e j N o v a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Naša skupina je obravnavala predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, h kateremu posredujemo naslednje ugotovitve in pripombe:

1. S predlogom za izdajo zakona se predlagajo bistvene spremembe, s katerimi se v enotno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključujejo tudi kmetje, ki jim je kmetijska dejavnost edini ali glavni poklic, kar ima za posledico opustitev dosedanjega ločenega zavarovanja delavcev in kmetov. Ob teh spremembah je bila v skupini delegatov prisotna pomanjkljiva konkretnejša opredelitev osnove za plačilo prispevkov kmetov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, da bi lahko kmetje sami ocenili svoj položaj glede predvidenih rešitev.

2. Možnost predčasne upokojitve smo že imeli v naši zakonodaji. Ukinili pa smo jo z 31. decembrom 1973. leta. V zvezi s ponovno uvedbo možnosti predčasne upokojitve so bili med delovnimi ljudmi in občani izraženi številni predlogi za uvedbo predčasne upokojitve, kar pomeni, da se strinjajo in sprejemajo predlog osnovnega besedila 26. teze. Vendar pa bi bilo treba to pravico, kriterije in pogoje za njihovo uveljavitev podrobneje opredeliti.

V različnih razpravah je bila izpostavljena tudi težnja, da bi namesto predčasne upokojitve ponudili možnost benificirane delovne dobe na primer v tekstilni industriji.

3. Izenačitev žensk delavk z moškimi pri uveljavljanju pokojninske dobe, če še ostane naprej v zavarovanju, ne da bi uveljavila pravico do pokojnine oziroma če še ostane v delovnem razmerju, kar izraža 23. teza, menimo, da ni sprejemljiva. Ob tem se zastavlja vprašanje, ali je delovna žena po 6o. letu starosti še vedno tako prodorna in efektivna, kot pred temi leti in ali je glede na zaostrene razmere na področju zaposlovanja ohranjanje takih stimulacij še smotrno.

4. K 25. tezi, kjer je opredeljeno štetje časa služenja vojaškega roka, je skupina menila, da naj bi se štel le čas, ki je daljši od 24 mesecev. K celotnem besedilu zakona pa menimo, da bi razen variant, h katerim smo predlagali posamezne pripombe, obveljalo osnovno besedilo iz predloga tez. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Karmen Langus, delegatka iz občine Maribor - Rotovž.

K a r m e n L a n g u s : Spoštovani tovariši delegati! Pri javni obravnavi predloga za izdajo zakona o pokojninskem zavarovanju s tezami za osnutek zakona smo izoblikovali v mariborskih občinah nekatere pripombe in stališča, ki se že pokrivajo z danes posredovanimi. To so stališča, ki so bila sprejeta v raznih sredinah in organih. Posredovala pa bom predvsem stališča, ki so bila sprejeta v skupini delegatov občine Maribor-Rotovž za Zbor občin in Zbor združenega dela te Skupščine.

1. Da naj bodo v enotnem pokojninskem in invalidskem zavarovanju izenačeni v vseh pravicah, ne samo pri pravici do starostne, invalidske in družinske pokojnine vsi kmetje,ki jim je kmetijska dejavnost edini oziroma glavni poklic. Ob izhodiščih, da naj bi se tudi kmetom zagotavljala pravica do starostne in

invalidske pokojnine, na podlagi dela in ustvarjenega dohodka, pa predlagamo, naj bo to sicer osnovno izhodišče ter da se naj tudi kmetom omogoči dokup zavarovalne dobe. Določena solidarnost pa naj se še nadalje zagotavlja iz prispevkov združenega dela, ker je vprašanje, če bomo lahko zbrali, občasno ali stalno, vsi kmetje tudi ekonomsko šibkejši kmetijski proizvajalci, kot nosilci kmetij in ostali na kmetiji zaposleni družinski člani, ki so večkrat obremenjeni še z raznimi socialnimi in zdravstvenimi problemi, sredstva za prispevek za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje.

Vsi kmetje vlagajo svoje živo in minulo delo v kmetijsko dejavnost, ki pa zaradi različnih znanih razlogov še ni dovolj donosna. Kmetijstvu dejansko posvečamo večjo družbeno pozornost šele v tekočem planskem obdobju. Zato bi bilo treba stimulirati kmetijce, saj v nekem prehodnem času, tudi prek pokojninskega in invalidskega zavarovanja za delo na kmetiji in jim solidarnostno pomagati zagotavljati osnovno socialno varnost. S tem bi prispevali tudi k boljšemu gospodarjenju v tej dejavnosti. Le tako bomo laže izvedli tudi zeleni plan, ki je pomemben za našo celotno družbo.

2. Menimo, da je treba absolutno in popolno izenačiti v pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmete-borce s kmeti delavci. To pa bi se dejansko moralo zgoditi že prej.

3. Podpiramo predlog, da se iz znanih razlogov prenese varstvo delovnih invalidov v združeno delo. Vendar pa je treba združenemu delu omogočiti, da se vsebinsko in organizacijsko pripravi na to novo nalogo. Zato predlagamo v občini Maribor-Rotovž, enaka stališča pa so bila sprejeta tudi v javni obravnavi ostalih mariborskih občin, da Zvezna skupščina to odloži za določen čas, morda za eno ali dve leti, ker je potrebno pravno organizacijsko in finančno tak sistem preurediti in tudi razmejiti pristojnosti.

4. Tudi možnost predčasne upokojitve je bila podprta v mariborskih občinah iz razlogov, ker je zaradi zastarele industrije močno prisotna obolevnost in invalidnost. Nekatere panoge, kot tekstilna, s pretežno žensko delovno silo in nočnim delom so že predlagale drugačne rešitve - tudi beneficirano dobo.

Predlagani pogoji za predčasno upokojitev bodo težko izpolnjeni. Verjetno pa udeleženci v dosedanji javni razpravi na to niso bili povsod dovolj pozorni. Predlagamo, da naj zakon ali statut invalidsko-pokojninske skupnosti določi odbitni odstotek in vzporedno z osnutkom zakona tega da v javno razpravo, da bodo lahko delovni ljudje bolj konkretno spoznali tudi to predvideno pravico.

5. Podpiramo priznavanje vojšakega roka nad 24 mesecev v delovno dobo.

Glede kategorije minulega dela v pokojninskem sistemu pa predlagamo - in je že tudi skrajni čas - da to opredelimo, da bodo sedanji upokojenci vedeli, kaj lahko še pričakujejo iz pokojninskega zavarovanja na osnovi minulega dela.

6. Glede na določila zakona o delovnih razmerjih, po katerih bo treba ob izpolnitvi delovne dobe posameznega delavca objaviti pri Skupnosti za zaposlovanje dela in naloge, ki jih je ta delavec opravljal, zato skoraj ne bo mogoče, da bi ta delavec še nadalje opravljal ta dela po izpolnitvi polne delovne dobe. Zato menimo, naj se stimulativni odstotki za opravljanje del po polni delovni dobi tako za ženske kot za moške sploh ne predvidijo.

To so nekateri predlogi, ki so bili sprejeti v občini Maribor-Rotovž.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Anka Tominšek, delegatka iz občine Ljubljana-Šiška.

A n k a T o m i n š e k : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik. V razpravi bom skušala biti čim bolj kratka. Tudi v naši občini, kjer smo posvetili posebno pozornost prvi fazi obravnave tega zakona, smo prišli do enakih ugotovitev, kot so jih omenili že govorniki pred menoj. Ker gre za prvo fazo, bi morali bolj poudariti, ali podpiramo nekatera temeljna izhodišča. Ugotavljam pa, da se v naši občini vsaj v enem izhodišču razlikujemo od nekaterih govornikov pred menoj.

Prvo izhodišče, ki ga podpiramo in ki je upoštevano v predlogu za izdajo zakona, je, da krepimo samoupravo na tem področju, se pravi pristojnost interesne skupnosti in ne povzemamo tistih rešitev iz zveznega zakona, ki so bile sprejete spomladi letos.

Drugo izhodišče, ki ga podpiramo, je enotno zavarovanje delavcev in kmetov v okviru enotne rizične skupnosti. Vendar pa moram pri tem poudariti, da je v tem trenutku, in verjetno bo še nekaj časa, sprejemljivo le tisto izhodišče, ki daje enak status le združenim kmetom. Kajti tudi kmetje morajo graditi svojo socialno varnost za starost, za primer smrti in zmanjšanje delovne zmožnosti na podlagi dela in ustvarjenega dohodka.

Menim, da rešitve, ki jih predvideva predlog za izdajo zakona oziroma teze, pomenijo bistven korak naprej v primerjavi s sedanjo ureditvijo. Vemo namreč, da smo prav pri starostnem zavarovanju kmetov poznali princip ena kmetija, ena pokojnina, torej veliko ožjo kategorijo zavarovancev, kot jo sedaj predlagamo. S tem ko predlagamo družinsko pokojnino in invalidsko zavarovanje, za kar se kmetje borijo že deset let, predstavlja v tem trenutku razvoja pomemben korak naprej v urejanju socialne varnosti kmetov.

Nisem prepričana, da bi bili sposobni realizirati izhodišče, ki ga je posredovala tovarišica iz Maribora, da bi vsem kmetom, se pravi tudi združenim in nezdruženim, zagotovili enak obseg pravic. Kajti pravica na drugi strani pomeni obveznost. Nismo prepričani glede na ekonomsko sposobnost združenega dela realizirati tako visoko solidarnost, kot bi jo terjalo tako izhodišče.

Drugo vprašanje, ki smo mu posvetili posebno pozornost v naši razpravi, je vprašanje varstva delovnih invalidov. To poudarjam predvsem zaradi tega, ker tudi v stališčih, ki smo jih danes dobili na klop, nismo povsem enotni. Tudi nekateri razpravljalci so podprli izhodišče, da je zaradi ciljev, ki so jasno napisani v predlogu za izdajo zakona, edino sprejemljivo, da prenesemo neposredno odgovornost v temeljne organizacije združenega dela. Moram povedati, da je to izhodišče izpeljano iz zveznega zakona, zato me to toliko bolj čudi, kajti naša pripomba je bila dana v združenem delu. Menim, da je taka rešitev, kot se predlaga, prenagljena. Če bi jo uveljavili sedaj, tako kot je poudarila tovarišica Langusova iz Maribora, potem je ne bi bili sposobni realizirati do 1.1.1983 niti organizacijsko niti kadrovsko brez škode za varstvo delovnih invalidov, poudarjam, vsaj v nekaterih delovnih okoljih.

Zastavlja pa se vprašanje oportunosti rešitve, drugo pa je vprašanje skladnosti take rešitve z ustavo. Iz poročil, ki smo jih danes prejeli, ugotavljam, da se ne zastavlja vprašanje primernosti rešitve, vsaj v nekaterih poročilih ne, ampak vprašanje skladnosti z ustavo. Tudi v naših razpravah so bili nekateri mnenja, da se za primer zmanjšane delovne zmožnosti zagotavlja ta solidarnost širše v okviru interesne skupnosti. Menim, da prav zaradi opozoril iz združenega dela glede na različne pogoje težavnosti dela in število delovnih invalidov po različnih panogah kaže to vprašanje v javni razpravi in ob pripravi osnutka zakona temeljito pručiti.

Hkrati so pri nas izpostavili zahtevo, menim, da utemeljeno,da bi ob osnutku zakona dobili v javno razpravo ne le konkretne rešitve iz republiškega zakona, temveč tudi podatke o predčasni upokojitvi, da bodo delavci vedeli, za koliko odstotkov se jim bo zmanjšala ta pokojnina za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj. Prav tako želijo, da bi tudi za nekatere druge rešitve bilo gradivo pripravljeno tako,da bo delavcu resnično dana možnost, da bo videl celovito ureditev in kompleksno rešitev. Kajti le v tem primeru lahko od njega zahtevamo odgovornost odločitev za posamezne rešitve.

Dovolite še nekaj konkretnih pripomb k stališčem, ki smo jih dobili danes na klop. Pri nas smo prav tako izrazili mnenje, da glede na sedanje razmere verjetno ni več primerno, da bi stimulirali, čeprav gre za simbolično stimulacijo, to je 1 % za eno leto dela prek polne pokojninske dobe, ko nekdo izpolni pogoje za polno pokojnino. Ko smo tako rešitev sprejeli z republiškim zakonom - od tega bo lo let - smo se tudi v naši republiki srečevali s povsem drugačno situacijo in problemi na področju zaposlovanja, kot se danes. Zato verjetno tudi iz tega zornega kota kaže pretehtati, ali je v tem trenutku še primerna, čeprav osebno nisem prepričana, da bi taka rešitev bodisi stimulirala ali zavrla zapo-

slovanje. Imamo tudi druge možnosti v združenem delu, predvsem akcija na podlagi že oblikovanih družbenih stališč, in sindikatov, da v primeru, če nekdo izpolnjuje pogoje za polno pokojnino in če je na voljo mlad sposoben kader, tega zaposlimo.

Kar zadeva kadrovski rok moram poudariti, da smo pri nas podprli varianto nad 15 mesecev. Menim, da ne bi kazalo nenehno ponavljati tega, da to podpiramo, da pa je treba hkrati proučiti posledice. Poudarjam tudi, da smo pred lo leti, ko smo sprejemali ta zakon, naročili pristojnim organom, da pripravijo ustrezni predlog pa tudi javnost smo seznanili s tem, kaj bi to pomenilo. Vsem nam mora biti jasno, da sprejem take rešitve v končni konsekvenci pomeni delno obremenitev skladov pokojninskega zavarovanja.

Glede predčasne upokojitve smo mnenja, da je v naši republiki ta institut utemeljen, želimo pa enotne in argumentirane opredelitve o tem, za katero generacijo naj bi to predvsem uveljavili. Ne bi pa smeli opredeljevati visokih odstotkov, ker se potem v praksi tega nihče ne bo poslužil, najmanj pa tisti, zaradi katerih predlagamo tako rešitev. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Delegat Matevž Franko iz občine Novo mesto bo razpravo oddal pismeno.

Besedo ima Alojz Smolnikar, delegat iz občine Ljubljana Bežigrad.

A l o j z S m o l n i k a r : Vprašanja naše delegacije so podobna tistim, na katere so že opozorili govorniki pred menoj in zajeta v razpravi, ki sem jo v pisni obliki oddal.

V razpravi bom izpostavil le stališča naše delegacije do priznanja pokojnine tistim osebam, katerih služenje vojaškega roka je bilo daljše od 24 mesecev. Skupina delegatov je izpostavila stališče, da je to vprašanje zelo pomembno in pereče in da bi ga bilo treba v nadaljnjem postopku priprave zakona intenzivneje reševati v okviru enotnih jugoslovanskih izhodišč.

V skupini delegatov je bilo posebej izpostavljeno, da je v nadaljnji pripravi zakona treba temeljito proučiti in vrednostiti vse osnove in izhodišča iz tega zakona, ki imajo značaj materialnih obveznosti. Predlagatelj zakona namreč zatrjuje, da ne bodo potrebne dodatne obveznosti iz proračuna. Menimo pa, da tu ne gre za dodatne obveznosti iz proračuna ampak za obveznosti združenega dela. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Marija Jarc, delegatka iz Kamnika in Štefan Horvat, delegat iz Kranja bosta pripombe oddala pismeno. S tem je seznam prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda izčrpan. Želi še kdo besedo? (Ne.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop skupaj z razpravo, ki je bila tehtna in konkretna in jo bo predlagatelj upošteval pri pripravi osnutka tega zakona.

Kdor je za takšen sklep, kot ga imate pred seboj, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep. Hkrati ugotavljam, da je bil sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Vračamo se na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o gozdovih.

Skupina delegatov, ki je spremljala razpravo o osnutku zakona o gozdovih, je že končala z delom in prosim poročevalca skupine za poročilo. Besedo ima Srečko Dobljekar.

S r e č k o D o b l j e k a r : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Skupina je bila zadolžena, da uskladi sklepe, izhajajoče iz današnje razprave in predlaga zboru, da sprejme sklep, ki je bil posredovan, z naslednjimi dopolnitvami:

V 2. točki se v drugem odstavku pod b) za besedama: "razširjeno reprodukcijo" doda besedilo "s tem v zvezi še posebej za izgradnjo gozdnih cest". Celotno besedilo bi se tako glasilo: "Ob tem pa je še zlasti potrebno posebej opredeliti zagotavljanje sredstev za enostavno in posebej za razširjeno reprodukcijo ter s tem v zvezi še posebej izgradnjo gozdnih cest". Ostalo besedilo ostane nespremenjeno.

V zvezi z razpravo k 63. členu zakona o gozdovih o žaganju lesa je skupina delegatov menila, da dosedanja formulacija, ki je predložena v osnutku zakona, povsem ustreza stališčem iz zakona.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Slišali ste predlog skupine delegatov. Želi kdo o tem razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, potem dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop skupaj z dopolnitvijo, ki jo predlaga skupina delegatov. Ob tem kaže opozoriti tudi na to, da bo predlagatelj pri oblikovanju predloga zakona lahko upošteval celotno razpravo, ki je bila na današnji seji zbora in na naših delovnih telesih. Zato predlagam, da bi predlagatelj, preden bo oblikoval dokončen predlog tega zakona, poslal v razpravo na delovna telesa predhodno besedilo zakona. Po zaključni razpravi na delovnih telesih pa naj bi predlagatelj oblikoval končen predlog. To zaradi tega, ker je bilo danih veliko pripomb že v fazi pred sejami zborov in na današnji seji zbora.

Predlagam, da glasujemo o sklepu, ki ga imate pred seboj.

Kdo je za? (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog sklepa z dopolnitvami skupine delegatov. Hkrati tudi ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega z bora.

Prehajamo na 1 o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFRJ in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja, s protokolom.

Predlog zakona je predložil Skupščini v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je Jože Globačnik, član delegacije, predstavnik Izvršnega sveta pa Anton Pengov, direktor Republiške uprave za družbene prihodke.

Predlog zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Menim, da uvodna beseda ni potrebna.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za mednarodne odnose. Vsi so zboru pismeno poročali. Tudi poročevalci verjetno ne želijo besede? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih k razpravi pri tej točki dnevnega reda ni. Želi morda kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije.

Odločbo je predložilo Skupščini v obravnavo Ustavno sodišče SR Slovenije. Predstavnik predlagatelja se je odpovedal uvodni besedi. Predstavnica Izvršnega sveta pri tej točki pa je tovarišica Majda Poljanšek, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo. Želi tovarišica Poljanškova besedo? (Ne.)

Udločbo Ustavnega sodišča ste prejeli z gradivom za današnjo sejo. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Odločbo sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Prijavljenih za razpravo tudi pri tej točki dnevnega reda ni.

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije jemlje na znanje odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu z odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije pripravi predlog za izdajo zakona s predlogom zakona.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi Uredniškega odbora Poročevalca, o imenovanju predsednika in članov Uredniškega odbora Poročevalca ter o imenovanju odgovornega urednika Poročevalca.

Predlog odloka je Skupščini predložila v obravnavo njena Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem so bili izmed delegatov v zborih Skupščine SR Slovenije v Uredniški odbor Poročevalca imenovani: za predsednika Silva Jereb, za člane pa Ilija Bregar, Vid Štempihar in Marjan Kotar. Za odgovornega urednika pa je bil imenovan Marjan Gogala.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog periodičnega delovnega načrta Zbora občin Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982.

Predlog periodičnega delovnega načrta našega zbora je bil objavljen v Poročevalcu. Prejeli ste tudi pripombe Izvršnega sveta. K predlogu periodičnega delovnega načrta samo kratka uvodna obrazložitev.

Po 241. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije morajo zbori Skupščine na podlagi letnega delovnega programa določiti periodični delovni načrt svojega dela. Predlog periodičnega delovnega načrta zborov za zadnje trimesečje izhaja iz letnega programa dela. Ta upošteva ponovne predloge delegatov po krajših

dnevnih redih sej zborov in kolikor mogoče, tudi po zaokroženih tematskih sklopih. Torej gre za dve zahtevi, ki jima pa pogosto nismo kos.

Ob predložitvi periodičnega delovnega načrta za IV. trimesečje 1982 je potrebno še posebej opozoriti, da periodični delovni načrt ne vsebuje vseh zadev, ki bi jih po sprejetem letnem programu dela zbora za leto 1982 moral vsebovati. Ob pripravi periodičnega delovnega načrta, v neposrednem sodelovanju z Izvršnim svetom, je bilo mogoče ugotoviti, da nekateri akti ne bodo pravočasno predloženi Skupščini, to je v rokih, predvidenih z letnim programom. Da bi seje konec leta ne bile preveč obremenjene, smo se dogovorili,da bi kompleks zahtevnih aktov, ki bodo terjali zelo temeljito in široko razpravo, kot so zakon o urejanju prostora, zakon o stavbnih zemljiščih, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, preložili v program dela na začetek prihodnjega leta glede na to, da bodo naše seje konec leta obremenjene z nekaterimi drugimi akti, ki jih ni mogoče odlagati.

Na podlagi predlogov Izvršnega sveta, vodstev družbenopolitičnih organizacij v republiki in mnenj predsedstva Skupščine predlagamo še naslednje spremembe v obravnavi posameznih zadev glede na program, kot je bil objavljen.

Pri sejah zborov 14. oktobra, ki so že sklicane, se črta 8. točka, to je analiza uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu. Analizo bi obravnavali na sejah zborov 26. oktobra. Dodatno pa bi na to sejo uvrstili informacijo o uresničevanju zveznih intervencijskih zakonov o omejevanju nekaterih oblik porabe in o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do zveznega proračuna in poročilo o izvajanju energetske bilance v prvem polletju leta 1982.

S seje zborov dne 26. oktobra 1982 se črta 7. točka, problematika domače in umetne obrti glede na to, da nam zbornica še ni dostavila gradiva. To bi vključili na dnevne rede verjetno v mesecu novembru, in sicer 17. novembra 1982.

Na seje zborov 26. oktobra pa se uvrstita analiza uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu, ki jo premikamo s seje 14. oktobra, in predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1982.

Seje zborov 24. novembra se preložijo na 17. november. S seje zborov se črta 4.točka, predhodno poročilo o raziskavah za pripravo dolgoročnega razvoja SR Slovenije, doda pa se predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb z osnutkom zakona.

Za seje zborov 15. decembra se 4. točka pravilno glasi: predlog zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti.

Posebej je treba opozoriti na to, da bodo na seje zborov v IV. trimesečju 1982 vključeni še zvezni akti, ki bodo poslani Skupščini SR Slovenije v soglasje. Prav tako je treba opozoriti na to, da planski akti ne bodo poslani delegatom v rokih, določenih s poslovnikom Skupščine SR Slovenije, predvsem zaradi tega, ker bodo ti dokumenti obravnavani kot osnutki na sejah zborov 17. ali 24. novembra, kot predlog pa na sejah zborov 27. decembra. Nujno bo prišlo do odmika minimalnega poslovniškega roka za nekaj dni.

Hkrati vas obveščam, da smo prejeli predlog Staneta Pungerčarja, delegata skupine delegatov iz občine Litija, ki predlaga, da se zaključni dokument k poročilu o uresničevanju sklepov, stališč in priporočil Skupščine SR Slovenije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti uvrsti v predlog periodičnega delovnega načrta v IV. trimesečju 1982. Odbor našega zbora za družbenopolitični in komunalni sistem je menil, da glede na obsežnost in zahtevnost gradiv, ki so že predvidena za obravnavo do konca tega leta in glede na to, da zaključki javne razprave v okviru Socialistične zveze še niso dokončno oblikovani, vključimo sprejem teh stališč v obravnavo na dnevne rede sej zborov v začetku prihodnjega leta.

Predlog periodičnega delovnega načrta so obravnavali vsi naši odbori, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za vprašanja borcev NOV in Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki so zboru tudi pismeno poročali. Želi kdo od poročevalcev besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Prijavljenih za razpravo ni. Besedo ima tovarišica Milena Borovac.

M i l e n a B o r o v a c : Tovariši predsednik, tovarišice intovariši delegati! Pripombo, ki jo je dala naša skupina delegatov, zadeva sistematiko o gradivih, ki jih dobimo od raznih odborov in komisij. Oblikovali naj bi povzetke na morda eni strani ali pa na dveh. S tem bi bila omogočena večja preglednost, boljše delo in verjetno tudi racionalnejši pristop. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa za to pobudo. Slabosti v zvezi s temi gradivi se zavedamo in tudi intenzivno delamo na tem, da bi to racionalizirali. Upamo, da nam bo nekaj tega tudi uspelo. Pobudo tovarišice Borovac pa seveda sprejemamo.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora občin Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982 se sprejme.

2. Besedilo periodičnega delovnega načrta pripravi v skladu z 241. členom poslovnika Skupščine določena skupina delegatov.

3. Pri pripravi končnega besedila naj skupina delegatov po možnosti upošteva predloge delovnih teles zbora in Skupščine, pripombe Izvršnega sveta Skupščine, pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora.

4. Periodični delovni načrt zbora se objavi v Poročevalcu.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na statut Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije.

Spremembe statuta je predložila Skupščini v soglasje Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije in za svojega predstavnika določila tovariša Vlada Sodina. Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je Ivan Seničar, namestnik predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želi predstavnik interesne skupnosti, ki je v funkciji predlagatelja, besedo? (Ne.)

Spremembe statuta ste prejeli. Prejeli ste tudi prečiščeno besedilo sprememb in dopolnitev tega statuta. Spremembe statuta sta obravnavala Odbor za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za mednarodne odnose. Vsi so zboru tudi pismeno poročali.

Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k spremembam statuta, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Želijo poročevalci naših delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Ugotavljam, da ne želi nihče razpravljati.

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k spremembam statuta Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam,da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti.

Samoupravni sporazum in statut je Skupščini predložila v soglasje Kulturna skupnost Slovenije in za svojega predstavnika določila tovarišico Moniko Bren. Želi tovarišica Bren besedo? (Ne.) Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki dnevnega reda je tovariš Milan Bratec, svetovalec predsednika Republiškega komiteja za kulturo. Želi besedo? (Ne.)

Samoupravni sporazum in statut sta bila objavljena v Poročevalcu št. 15. Prejeli ste tudi mnenje Republiškega komiteja za kulturo in pripombe Izvršnega sveta. Samoupravni sporazum in statut sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem pri našem zboru in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine. Imamo njuni pismeni poročili. Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k samoupravnemu sporazumu in statutu, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in njenemu statutu.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju.

Glede na pripombe Zakonodajno-pravne komisije in Izvršnega sveta pa predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep:

Kulturna skupnost Slovenije naj skladno s šestim odstavkom 322. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, samoupravni sporazum in statut dopolni skladno s pripombami Zakonodajno-pravne komisije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki izhajajo iz njenega poročila z dne 17.9.1982 oziroma pripombe z dne 15.9.1982 ter ju pošlje na vpogled zborom Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo razpravljati o dodatnem sklepu? (Ne.) Če ne, dajem na glasovanje tudi ta sklep.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani ter predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo.

Predstavnik komisije je predsednik komisije tovariš Jože Marolt. Želiš morda besedo? (Ne.)

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za ta odlok, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam,da je zbor soglasno sprejel predlog odloka s katerim je bila za sodnico Vrhovnega sodišča SR Slovenije izvoljena Ana Pogačnik-Komar, ki je bila hkrati razrešena dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Ljubljani s 3o.9. tega leta.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo.

Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.) Dajem predlog tega odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka, s katerim je bil za namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo znova imenovan tovariš Franc Hočevar.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve pa je predložila zboru v obravnavo še predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu.

Iz predloga sklepa je razvidno, da so izmed delegatov našega zbora v skupino delegatov predlagani: Ivan Justinek, Anka Čufar, Marjan Gantar, Anica Geč in Karmen Langus.

O predlogu sklepa pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu.

Tako so bili v skupino delegatov imenovani: Ivan Justinek za vodjo skupine delegatov, za člane pa Helena Aljančič, Anton Bohak, Anka Čufar, Marjan Gantar, Anica Geč, Marjeta Kincl, Karmen Langus in Mihael Močnik.

Danes pa nam je komisija predložila v obravnavo še predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zdravstvenega varstva v SR Sloveniji glede na zakon o zdravstvenem varstvu, stališč in usmeritev, ki jih je v tej zvezi sprejela naša Skupščina.

Iz sklepa je razvidno, da so izmed delegatov našega zbora v skupino predlagani Henrik Pušnik,Kristjan Hrastel, Marjan Klavora in Anka Tominšek.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zdravstvenega varstva v naši republiki.

S tem so bili v skupino delegatov imenovani: za vodjo skupine Henrik Pušnik, iz Trbovelj, za člane pa Olga Arzenšek, Herbert Bernhardt, Marija Bukovec, Jožica Čolnik,Kristjan Hrastel, Marjan Klavora, Mirko Kocjan, Tatjana Kosovel, Rudolf Peršak, Anka Tominšek, Nado Vodopijo in Adolf Žunič.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 41. člena poslovnika Skupščine ima delegat pravico postaviti delegatsko vprašanje.

K tej točki dnevnega reda ste danes prejeli delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Tolmin, Brežice, Lenart in Trebnje ter delegatsko vprašanje Ferdinanda Smolkoviča, delegata iz občine Kamnik.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Tolmin bo odgovoril Cveto Majdič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko.

Odgovor je bil dan pismeno. Se z odgovorom strinjate? (Da.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Lenart bo odgovoril Franjo Lunder, namestnik predsednice Republiškega komiteja za promet in zveze.

F r a n j o L u n d e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Lenart je na seji Zbora občin Skupščine SR Slovenije dne 28.7.1982 postavila naslednji delegatski vprašanji:

1. Ali izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da naj se v Skupnosti za ceste Slovenije oblikujejo sredstva vzajemnosti tudi za vzdrževanje in varstvo lokalnih cest, zlasti za manj razvita območja?

2. Ali je v primeru občutnega pomanjkanja sredstev za vzdrževanje in varstvo lokalnih cest iz virov, ki so zakonsko v ta namen predvideni, mogoče združevati na podlagi samoupravnega sporazuma sredstva iz tekočega dohodka organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v ustrezni družbenopolitični skupnosti, in sicer za pokrivanje manjkajočih sredstev za vzdrževanje in varstvo lokalnih cest.

Na postavljeni vprašanji daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednji odgovor:

Na prvo vprašanje: Zakon o cestah (Uradni list SRS, št. 38/81) v 45. členu določa, da se sredstva za ceste, ki se nato razporejajo med skupnosti za ceste, zbirajo na posebnem prehodnem računu Službe družbenega knjigovodstva. Sredstva s tega računa se tekoče nakazujejo na račune občinskih skupnosti za ceste in Skupnosti za ceste Slovenije po merilih in kriterijih, za katere se bodo uporabniki in izvajalci dogovorili s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Skupnosti za ceste Slovenije. Izhajajoč iz tega, menimo, da ni utemeljena bojazen, da se bodo sredstva za lokalne ceste razporejala izključno po tem, koliko bo sredstev za ceste zbranih na območju posamezne občinske skupnosti za ceste.

V delegatskem vprašanju se pravilno ugotavlja, da 35. člen zakona o cestah določa, da se s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Skupnosti za ceste Slovenije uporabniki in izvajalci sporazumevajo o izenačevanju pogojev vzdrževanja in varstva cest in da ta zakonska obveznost velja nedvomno le za regionalne ceste. Opozarjamo pa, da je v 6. alinei 19. člena zakona o cestah hkrati dana možnost, da uporabniki in izvajalci v okviru Skupnosti za ceste Slovenije usklajujejo interese občinskih skupnosti za ceste, ki se nanašajo na razvoj in vzdrževanje cest na manj razvitih območjih in obmejnih območjih SR Slovenije.

Menimo,da to določilo ne izključuje tudi možnosti dogovora občinskih skupnosti o oblikovanju sredstev vzajemnosti za izenačevanje pogojev, vzdrževanje in varstva tudi lokalnih cest na teh območjih, če se seveda uporabniki in izvajalci o tem dogovorijo.

In odgovor na drugo vprašanje. V zakonu o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka (Uradni list SFRJ, št. 63/8o) je določeno, da lahko temeljne organizacije združenega dela nadomeščajo iz celotnega prihodka le materialne stroške in amortizacijo po minimalni z zakonom predpisani stopnji. Združevanje sredstev iz tekočega dohodka, če je s tem mišljen celotni prihodek temeljnih organizacij združenega dela, torej ni mogoče. Prav tako ni mogoče samoupravno združevanje sredstev iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela iz te osnove. V skladu z določbo 11o. člena zakona o združenem delu se

lahko združujejo sredstva le za obveznosti, prevzete s samoupravnim sporazumom, vendar pa morajo biti te obveznosti določene z zakonom. Sredstva za vzdrževanje in varstvo cest se lahko tedaj samoupravno združujejo le iz čistega dohodka temeljnih organizacij združenega dela po zaključnem računu. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Na naslednje delegatsko vprašanje bo odgovoril Ivan Rau, podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje in upravo.

I v a n R a u : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Trebnje je na več sejah razpravljala o nekaterih zakonskih predpisih, ki s svojo normativno vsebino povzročajo novo administriranje, kar ni v skladu s stabilizacijskimi prizadevanji.

Zaradi tega je skupina zastavila tole delegatsko vprašanje. V zadnjem času smo priča sprejemanju nekaterih zakonov, ki med drugim opredeljujejo naloge, ki so jih dolžne opravljati posamezne skupnosti oziroma organi in organizacije. Kot primer navajamo naslednje zakone: zakon o naravni in kulturni dediščini, zakon o energetskem gospodarstvu, zakon o cestah in zakon o intervencijah v kmetijstvu in porabi hrane. V vseh teh zakonih je sicer določeno, da posamezne skupnosti za administrativna in tehnična opravila in plansko analitske naloge lahko organizirajo strokovno službo, ali pa te naloge prenesejo na drugo skupnost, organizacijo oziroma organ.

Sklop nalog, ki jih te skupnosti opravljajo, je tako obširen in pomemben, da zahtevajo močno in dobro strokovno službo. Zato je veliko težav, če se le-te organizira v drugi skupnosti ali pri drugi organizaciji oziroma organu. Kjerkoli se te organizirajo, potegnejo za seboj dodatno zaposlovanje v tako imenovani neproduktivni sferi. Sprašujemo, če je v času vsestranske stabilizacije, omejevanja in zmanjševanja zaposlovanja v neproduktivni sferi taka politika sprejemanja novih zakonov dopustna in ali ne negira splošnih prizadevanj za zmanjšanje administracije tako v občinah kot v SR Sloveniji?

Na zastavljeno delegatsko vprašanje dajemo naslednji odgovor. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pri predlaganju zakonov in drugih predpisov posebej ocenjuje posamezne določbe z vidika obsega administrativno-strokovnih opravil, ki naj bi jih na podlagi teh predpisov opravljale organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter državni organi.

Glede na to so v zakonih, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela v zadnjih dveh letih, določbe o administrativno strokovnih, pomožnih in podobnih delih za samoupravne interesne skupnosti oblikovane tako, da omogočajo čimbolj smotrno opravljanje teh del. Ta dela lahko na podlagi dogovora opravlja tudi ustrezna organizacija združenega dela oziroma druga samoupravna organizacija ali upravni organ. Tudi republiški zakon o sistemu državne uprave v zvezi s tem določa, da lahko zaradi smotrnega opravljanja strokovnega dela na posameznem področju upravni organ in samoupravna interesna skupnost s sporazumom določita naloge, ki jih bo opravljal upravni organ za samoupravno interesno skupnost oziroma obratno.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je tudi ob obravnavanju zakona upošteval uvodoma navedene kriterije, na podlagi katerih je omogočena takšna organizacija služb za administrativno strokovna opravila, da se ta opravljajo kar najbolj racionalno. Zakonske določbe torej odpirajo različne možnosti za organiziranje administrativno strokovnega dela. Kot ugotavlja tudi skupina delegatov v svojem vprašanju, pa so samoupravne organizacije in skupnosti tiste, ki morajo v skladu s potrebami, možnostmi in pogoji organizirati opravljanje administrativno strokovnih del na način, ki je glede na vrsto in obseg nalog na posameznem področju najbolj racionalen in zagotavlja največje učinke.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Rau, hvala lepa. To delegatsko vprašanje je treba razumeti predvsem kot opozorilo. Opozorilo vsem nam, ki sodelujemo v procesu nastajanja različnih aktov, ki tako ali drugače posegajo v sfero naše družbene organiziranosti, družbene režije in seveda s tem stroškov, ki nastajajo v posamezni družbenopolitični skupnosti. Bolj konkretno in jasno se na to pobudo in vprašanje verjetno ne da odgovoriti.

Želi morda delegat iz Trebnja kaj dodati? (Ne.)

Na delegatsko vprašanje Ferdinanda Smolkoviča, delegata iz Kamnika, pa bo odgovoril tovariš Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Žal je ta hip odšel iz dvorane.

Dodal bom še to, da bo na delegatski vprašanji iz občine Žalec in mesta Maribor odgovorjeno na prihodnji seji. Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa sprejema pobudo, ki jo je dala skupina delegatov iz Brežic, da bi se čimprej sestali vsi zainteresirani s celotnega območja Slovenije v zvezi z obrambo proti toči, ker je ugotovljeno, da se zadeve na tem področju urejajo parcialno.

V zvezi s to pobudo bo odgovoril Cveto Majdič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko.

C v e t o M a j d i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati iz Brežic so postavili delegatsko vprašanje v zvezi s problematiko oskrbe s premogom in zahtevali temeljit odgovor na to vprašanje. Odgovor je bil pripravljen in tudi objavljen.

Stanje oskrbe s premogom je podobno tudi na drugih območjih Slovenije. Po informacijah iz Brežic je dobilo to preskrbovalno območje v prvih osmih mesecih naslednje količine: rjavega premoga 53 %, briketov 74 % in lignita 59 % v primerjavi z enakim obdobjem lani. Oskrbujejo jih Smreka Maribor in Kurivoprodaja Ljubljana. Seveda pa količine niso mogle zadostiti vsem potrebam, ker so bile približno za polovico manjše kot v preteklem letu. Planirane količine za leto 1982 pa so precej manjše kot v letu 1981. V letu 1981 je bilo na celotnem področju preskrbe s premogom, ne samo za široko potrošnjo, temveč tudi za termoelektrarne, toplarne in industrijo iz zalog porabljenih 273.ooo ton. V planu za leto 1982 pa je predvideno delno zmanjšanje nasproti planiranim dobavam za široko potrošnjo, tako da lahko računamo na okoli stoodstotno preskrbo po energetski bilanci, kar pa je približno lo,5 % manj kot v letu 1981.

Domača proizvodnja premoga se bistveno ne more povečati. V Rudniku lignita Velenje, v Zasavskih premogovnikih in ostalih premogovnikih rjavega premoga je komulativno proizvodnja višja kot v preteklem letu in je tudi nadplanska.

Drugo je vprašanje pogodb s Kolubaro. Samoupravni sporazum o vlaganjih ni podpisan,vendar so dobavljene količine nad planom. Računamo pa še na dodatne količine iz Kolubare. Odprto ostaja vprašanje Bosne in Hercegovine, od koder naj bi se dobava nekoliko povečala, vendar ne bistveno, ker je Bosna sama v težkem položaju. Razgovori potekajo in še niso končani.

Sklenjene so bile pogodbe za dobavo 15.ooo ton dodatnih količin premoga, kar pa je premalo za zadovoljitev vseh zahtev. Računamo na uvoz briketov iz Nemške demokratične republike in Sovjetske zveze v skupni količini 7o do 8o.ooo ton. Prve količine že prihajajo. Pogodba z Nemško demokratično republiko za dobavo večjih količin pa še ni podpisana. To je kratka informacija o oskrbi.

Po podatkih pa ni tako bistvenih razlik v oskrbi po področjih, kot jih nekateri prikazujejo. Za obdobje osmih mesecev sta trgovski organizaciji Merkur iz Kranja in Kovinotehna iz Celja bistveno povečali količine premoga za oskrbo področja, ki ga pokrivata kot v preteklem letu, medtem pa se Kurivoprodaja Ljubljana in Dom Smreka gibljeta v okviru planiranih količin po energetski bilanci, vendar ne po planiranih potrebah. To pa je seveda lahko bistvena razlika, ki je po enih podatkih 2oo.ooo, po drugih pa tudi 4oo.ooo ton, kjer pa so verjetno vključeni tudi dvojni zahtevki.

Naslednje vprašanje, ki je bilo postavljeno na zborih Skupščine občine Brežice, je vprašanje, kakšno vlogo je imela Skupščina občine Brežice pri zadnjih podražitvah naftnih derivatov?

Odgovor: Sprejem odloka o načinu oblikovanja cen in določitvi najvišje ravni cen za nafto in naftne derivate je v pristojnosti Zveznega izvršnega sveta. Odlok neposredne kontrole cen se potemtakem sprejema brez soglasja izvršnih svetov republik in pokrajin.Izvršni sveti republik in pokrajin pa se morajo izreči oziroma dati soglasje pri spremembah temeljnega prometnega davka,

ki se obračunava pri prodaji naftnih derivatov. Do zadnje spremembe cen je prišlo predvsem zaradi velikih izgub v rafinerijah, ki so posledica stroškov najetih kreditnih linij in tečajnih razlik zaradi splošnega likvidnostnega položaja države, deloma pa tudi z namenom varčnejše porabe nekaterih derivatov.

Poslabšanje oskrbe porabnikov z naftnimi derivati v letošnjem letu v primerjavi z lanskim je posledica dejstva, da vse republike in pokrajini ne izpolnjujejo svojih zakonskih obveznosti glede odvajanja dela konvertibilnih prilivov za uvoz surove nafte in je bilo do sedaj na voljo manj nafte za predelavo, kot je to planirano z energetsko bilanco Jugoslavije. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Zbor obveščam, kar je razvidno tudi iz programa dela zbora, da bi na seji 14. oktobra temeljito razpravljali o naši energetski bilanci in situaciji, ki nas čaka.

Besedo ima tovariš Marjan Oblak, ki bo odgovoril na vprašanje tovariša Smolkoviča, delegata iz Kamnika.

M a r j a n O b l a k : Tovarišice in tovariši delegati! Na 5. seji Zbora občin Skupščine SR Slovenije dne 28.7.1982 je delegat Ferdinand Smolkovič iz občine Kamnik ustno zastavil naslednje delegatsko vprašanje:

"Na 2o. strani Poročevalca Skupščine SR Slovenije, številka 12/82, je naštetih 2o temeljnih organizacij združenega dela, ki v zakonsko določenem roku Službi družbenega knjigovodstva niso predložile sanacijskih programov. Vprašujem, zakaj navedene organizacije niso predložile sanacijskih programov v določenem roku in kakšni konkretni ukrepi bodo sprejeti zaradi nespoštovanja teh ukrepov?"

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije daje na delegatsko vprašanje naslednji odgovor:

Službi družbenega knjigovodstva ni do predpisanega roka, to je do 9. junija 1982, predložilo sanacijskega programa devet temeljnih organizacij združenega dela Gorenje, Tovarne gospodinjske opreme Titovo Velenje, devet temeljnih organizacij združenega dela Industrije motornih vozil Novo mesto, temeljna organizacija združenega dela lastna proizvodnja iz kmetijskega kombinata Slovenska Bistrica ter Mladinski dom Bohinj.

Vzroki, zaradi katerih ni bilo mogoče pravočasno predložiti sanacijskih programov v Gorenju, Tovarni gospodinjske opreme Titovo Velenje in v Industriji motornih vozil Novo mesto, sta deloma pojasnila že predstavnika obeh organizacij na seji vseh treh zborov republiške Skupščine dne 28.7.1982.

K tem pojasnilom dodajamo še naslednjo obrazložitev. Za delovno organizacijo Gorenje, Tovarno gospodinjske opreme so razlogi, zaradi katerih sanacijskih programov ni bilo mogoče pravočasno sestaviti in jih predložiti Službi družbenega knjigovodstva, naslednji:

1. Odprta vprašanja v zvezi s problematiko Gorenje Körting-Electronic niso bila pravočasno razrešena zaradi zapletenosti pokrivanja izgube. Niso bili zagotovljeni viri in način pokrivanja izgube iz leta 1981 in 1982.

2. Sanacijski program v Gorenju je bilo treba sprejemati vzporedno s sanacijskim programom Gorenje Körting-Electronic, ki je neposredno in posredno tudi vplival na izgubo v delovni organizaciji Gorenje, Tovarni gospodinjske opreme Titovo Velenje. Sanacijske programe so tozdi sprejeli do 16.8.1982. Sanacijski program delovne organizacije pa je bil sprejet 27.8.1982. Sanacijski programi tozdov so bili posredovani vsem organom in organizacijam v skladu z zakonom o sanaciji.

Z IMV Novo mesto je bilo že ob izdelavi programa sanacije, predvsem pa kasneje, ob njegovi obravnavi ugotovljeno, da zanesljivo sanacijskega programa za vse tozde ne bo mogoče pravočasno predložiti Službi družbenega knjigovodstva. Razlogi so naslednji:

1. Nerazčiščena razvojna programska usmeritev glede na nedokončane investicije.

2. Neusklajenost in neprimerna notranja organiziranost poslovanja kot po-

sledica prehitrega razvoja v zadnjih letih.

3. Neizoblikovan oziroma nepotrjen program sodelovanja s tujimi partnerji, predvsem s firmo Renault. Kljub intenzivnemu delu za enkrat še ni bilo mogoče vseh tehnološko-tehničnih in komercialno-finančnih vprašanj razčistiti do take mere, da bi jih lahko zanesljivo vnesli v sanacijske programe.

4. Nedokončane investicije. V organizaciji združenega dela menijo, da bodo do konca oktobra tega leta pripravljeni proizvodni programi in izdelane preliminarne študije sanacije temeljnih organizacij združenega dela. V tem času bi morali tudi razrešiti vsa vprašanja, povezana s sovlaganjem firme Renault in ostalih partnerjev. Sanacijske programe za vse temeljne organizacije združenega dela bodo izdelali do konca februarja 1983.

Kmetijski kombinat tozd Lastna proizvodnja Slovenska Bistrica: Sanacijski program v kmetijskem kombinatu Slovenska Bistrica je bil pripravljen za celotno delovno organizacijo in ne le za tozd Lastna proizvodnja Službi družbenega knjigovodstva pa je bil predložen z nekajdnevno zamudo.

Mladinski dom Bohinj: Mladinski dom v Bohinju je prenehal s poslovanjem že oktobra 1981. Od tedaj dalje pa Republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije išče možnosti združevanja sredstev, ne samo za pokritje izgube, ampak predvsem, da bi bilo omogočeno ponovno rentabilno poslovanje. Izdelava sanacijskega programa brez zagotovitve finančnih sredstev, to je povratnih in nepovratnih, pa ne bi bila realna, če se hkrati tudi ne zagotovi pogojev za nadaljnje poslovanje. Izguba, ki je nastala v letu 1981, je bila pokrita z začasno namensko dotacijo iz proračunske rezerve SR Slovenije in sanacijskim kreditom iz rezervnega sklada občine Radovljica. Sredstva iz proračunske rezerve pa se po sklepu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije morajo vrniti ob eventualni oddaji domov v najem ali njegovi odtujitvi.

Služba družbenega knjigovodstva je vse organizacije, ki so bile dolžne predložiti sanacijske programe, pa tega niso pravočasno storile, prijavila organom za pregon za storjeni gospodarski prekršek po 217. členu zakona o sanaciji. Prijave pa so bile vložene tudi za odgovorne osebe v teh organizacijah. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Oblak, hvala lepa! Obveščam vas, da je zbor pri vseh točkah dnevnega reda, pri katerih je sprejemal končne odločitve, usklajen z Zborom združenega dela in Družbenopolitičnim zborom.

Dnevni red naše današnje seje je tako izčrpan. Vsem se zahvaljujem za zavzeto, konstruktivno pa tudi potrpežljivo sodelovanje.

(Seja zbora je bila končana ob 17.5o uri.)

Z B O R O B Č I N

7. SEJA

(13. OKTOBRA 1982)

Predsedoval: M i t j a H o r v a t , predsednik Zbora občin

Začetek seje ob 16.10 uri.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 7. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 117. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije bomo na začetku seje izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki bo pregledala pooblastila delegatov in sestavila poročilo za zbor.

V komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Silva Gorenca, delegata iz občine Krško, za predsednika, Rudija Grosarja, delegata iz občine Laško, in Franca Meketa, delegata iz občine Lenart, za člana. Ker tovariš Grosar ni navzoč, predlagam namesto njega v komisijo za verifikacijo pooblastil tovariša Franca Lipoglavška, delegata iz občine Laško. Dajem predlog na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 7. sejo Zbora občin izvoljeni: Silvo Gorenc za predsednika, tovariša Franc Lipoglavšek in Franc Meke pa za člana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor.

Komisija je opravila svoje delo, zato prosim predsednika komisije tovariša Silva Gorenca, da zboru poroča.

S i l v o G o r e n c : Tovariš predsednik! Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 117. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pregledala pooblastila delegatov za sejo zbora in je iz pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se današnje seje zbora udeležujejo delegati iz vseh občin v SR Sloveniji in delegata mesta Ljubljane in Obalne skupnosti Koper, razen delegatov občine Gornja Radgona in mesta Maribor.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 7.sejo zbora. Predlagam pa, da se za jutrišnjo sejo ponovno ugotovi navzočnost delegatov, ki so določeni za jutrišnjo sejo zbora.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar poslušali. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti,

ker ni bilo primera, da bi bilo pooblastilo kakšnega delegata sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 7. sejo Zbora občin.

Hkrati ugotavljam,da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Sprejemamo pa tudi pripombo, ki jo je dal predsednik verifikacijske komisije, da jutri ob nadaljevanju te seje ponovno ugotovimo sklepčnost in verificiramo pooblastila, ker bodo na jutrišnji seji v večini navzoči drugi delegati.

Prekinjam sejo, ki jo bomo nadaljevali po skupnem zasedanju vseh treh zborov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 16.3o in se je nadaljevala ob 17.3o).

Predsednik M i t j a H o r v a t : Prehajamo na 1 . t o č k o d n e v - n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 7. seje Zbora občin.

Zboru predlagam, da obravnavo 9. točke, to je informacijo o uresničevanju zveznih intervencijskih zakonov o omejevanju nekaterih oblik porabe in o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do zveznega proračuna, preložimo na 8. sejo zbora, ki je sklicana za 26. oktober, ker bo Izvršni svet predloženo informacijo glede na stališča delovnih teles zbora še dopolnil.

Izvršni svet predlaga, da zbor danes odloži obravnavo 5. in 6. točke dnevnega reda, to je predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja z osnutkom zakona in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnem pravobranilstvu iz razlogov, ki jih navaja v svojem dopisu in delovna telesa v svojih poročilih. Dopis Izvršnega sveta ste prejeli danes na klop.

K pobudi Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih, ki jo zbor danes obravnava pri 7. točki dnevnega reda, pa je Izvršni svet predložil še predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona in predlaga, da ga obravnavamo na podlagi 3o7. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku, glede na to, da gre za manj pomembne organizacijske spremembe.

Želi o tem predlogu Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet in da je predloženi akt uvrščen na dnevni red 7. seje zbora.

Skladno z obvestilom z dne 8.1o.1982, da bomo na današnji seji obravnavali akte iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ, h katerim daje Skupščina SR Slovenije soglasje, predlagam,da dnevni red 7. seje zbora razširimo še z naslednjimi zakoni: z zakonom o menjalniških poslih in prometu efektivnega tujega denarja v naši državi, z osnutkom zakona o spremembah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, z osnutkom zakona o dopolnitvi zakona o denarnem sistemu, z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona in z osnutkom odloka o spremembi odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1982.

Gre torej za štiri zakone in odlok. Prepričan sem, da se s to razširitvijo dnevnega reda strinjate in tako predlagam za današnjo 7. sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 7. seje Zbora občin,

2. odobritev zapisnika 6. seje Zbora občin,

3. osnutek zakona o menjalniških poslih in prometu efektivnega tujega denarja v naši državi,

4. osnutek zakona o spremembi zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino,

5. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o denarnem sistemu,

6. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona,

7. osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1982.

Do te točke bi obravnavo opravili danes. Od 8. točke naprej pa bi sejo nadaljevali jutri po naslednjem dnevnem redu:

8. poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji,

9. informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči,

lo. - pobuda Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih in

- predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona,

11. poročilo o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982,

12. predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu,

13. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku,

14. pobuda Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa,

15. predlog dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo,

16. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2136),

17. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2132 in YU 2133),

18. osnutek odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih plačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979,

19. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo,

2o. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985,

21. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985,

22. predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu,

23. volitve in imenovanja,

24. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi kdo o predlaganem dnevnem redu razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Preden preidemo k razpravi o zakonih, o katerih je pravkar govoril tovariš Zemljarič,vas obveščam, da so akti, ki ste jih prejeli, strogo zaupne narave in jih bomo obravnavali v skladu z določbami poslovnika Skupščine, ki določa ravnanje s strogo zaupnimi gradivi. Prosim vas, da po končani seji vsa ta gradiva vrnete.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 6. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika 6. seje zbora ste prejeli skupaj z vabilom za današnjo sejo zbora. Ima morda kdo k zapisniku 6. seje kakšno pripombo? (Ne.) Če ne, potem dajem zapisnik 6. seje zbora na glasovanje.

Kdor je za to, da se zapisnik 6. seje odobri, naj prosim glasuje! (66 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik 6. seje zbora soglasno odobren.

Glede na to, da ste vse te zakone danes dobili na klop, predlagam polurni odmor, da bi jih lahko prebrali. Slišali ste tovariša Zemljariča, ki je govoril ne le o teh zakonih, temveč tudi o dveh zakonih, ki jih bo sprejemal Zvezni zbor in h katerima Skupščina ne daje soglasja. Govoril je tudi o vrsti ukrepov, ki jih sprejema Zvezni izvršni svet v svoji pristojnosti.

Na naših delovnih telesih je bilo ugotovljeno, da so bolj pomembni predlogi in rešitve, kot v predloženih zakonih, zajeti v dokumentih, ki jih bo sprejemal Zvezni izvršni svet v svoji pristojnosti. Zato tudi ne bi bilo treba, da se ti zakoni sprejemajo po hitrem postopku. Kot ste slišali, smo ta gradiva dobili v Skupščino šele danes in tudi mi nismo prej poznali njihove vsebine, razen na osnovi ustno danih informacij.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 17.5o in se je nadaljevala 14. oktobra 1982 ob 9. uri)

Predsednik Mitja Horvat: Tovarišice in tovariši delegati. Predlagam, da nadaljujemo 7. sejo Zbora občin, ki smo jo pričeli včeraj popoldne.

Obveščam vas, da moramo na začetku seje izvoliti dva nova člana v verifikacijsko komisijo, ki smo jo sicer izvolili že včeraj, ker delegat iz občine Laško Franc Lipoglavšek in delegat iz občine Lenart Franc Meke nista bila pooblaščena za današnjo sejo zbora in jih danes ni na seji.

V komisijo je bil za predsednika že včeraj izvoljen tovariš Silvo Gorenc, delegat iz občine Krško, ki je tudi danes delegat na seji zbora.

Predlagam, da v verifikacijsko komisijo imenujemo Rudija Grosarja iz občine Laško in Viktorja Trbovška iz občine Lenart.

Kdor je za tak predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil predlog soglasno sprejet.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in ugotovi, ali se nadaljevanje seje udeležujejo isti delegati kot včeraj in ali so posamezni delegati predložili nova pooblastila za današnjo sejo zbora.

Obveščam vas, da smo na današnjo sejo zbora k vsem točkam dnevnega reda povabili predstavnike Republiške konference Socialistične zveze Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Skupnosti slovenskih občin; predstavnike Vrhovnega sodišča Slovenije in Javnega tožilstva Slovenije pa k 3. točki dnevnega reda, Odvetniško zbornico Slovenije k 4. točki, Svet za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze k 3. in 4. točki dnevnega reda ter Samoupravne interesne skupnosti za PTT promet k lo. točki dnevnega reda.

Kot poročevalci delovnih teles zbora in Skupščine so na današnji seji navzoči: Silvo Gorenc, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki je hkrati tudi delegat, Janez Pakiž, član Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, ki je tudi delegat na današnji seji, Bojan Gorjup, član Odbora za finance, Franjo Turk, predsednik komisije za pravosodje, dr. Miha Ribarič, predsednik Zakonodajno-pravne komisije in Jože Marolt, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Prosim, da se,medtem ko čakamo na poročilo komisije za verifikacijo pooblastil, prijavite za razpravo k posameznim točkam dnevnega reda. Predlagam tudi, da oddaste morebitna delegatska vprašanja, tako da bi, če bo mogoče odgovore pripravili do zaključka seje.

Komisija je končala z delom in prosim predsednika tovariša Silva Gorenca, da zboru poroča.

S i l v o G o r e n c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 117. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja zbora delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegati mesta Ljubljane, mesta Maribora in Obalne skupnosti Koper, razen delegatov občin Litija, Mozirja in Slovenska Bistrica.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za nadaljevanje današnje 7. seje zbora.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Delegat iz občine Mozirje in delegat iz občine Slovenska Bistrica sta navzoča.

S i l v o G o r e n c : Potem ni navzoč samo delegat iz občine Litija. Opravičujem se, ker se delegati niso prijavili.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar poslušali. Želi kdo razpravljati o poročilu? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni bilo primera, da bi bilo katerokoli pooblastilo sporno. Ugotavljam, da je medtem prišel še delegat iz občine Litija, tako da so na današnji seji navzoči delegati iz vseh občin.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (68 delegatov glasuje za.) Ker so vsi delegati glasovali za, ni treba ugotavljati, če je bil kdo proti ali če se je kdo glasovanja vzdržal.

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za današnjo sejo. Hkrati ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko veljavno razpravlja in sklepa.

Obveščam vas, da ste danes na klop prejeli dnevni red nadaljevanja 7. seje zbora, ki smo jo pričeli včeraj in jo bomo nadaljevali od 8. točke dalje, ker smo prvih 7. točk dnevnega reda obravnavali že včeraj.

Preden preidemo na obravnavo 8. točke dnevnega reda, vas obveščam, da bomo skupaj z delegati Zbora združenega dela, - Družbenopolitični zbor je namreč sejo končal že včeraj - na skupnem zasedanju poslušali uvodni obrazložitvi k 8. in 9. točki dnevnega reda, to je k poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči, ki jo bo dala tovarišica Kristina Kobal, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za pravosodje in upravo ter uvodno obrazložitev k 11. točki dnevnega reda, to je k poročilu o izvajanju energetske bilance v I. polletju tega leta, ki jo bo dal tovariš Janez Strniša, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za energetiko.

S tem smo uvodni del zaključili in vas prosim, da odidemo v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob lo.15)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Nadaljujemo sejo našega zbora.

Prehajamo na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji.

Zbor obveščam, da so pri 8.in 9. točki dnevnega reda navzoči tovarišica Francka Strmole, predsednica Vrhovnega sodišča SR Slovenije, tovariš Pavle Car, javni tožilec SR Slovenije in tovariš dr. Anton Skobir, republiški javni pravobranilec.

Poročilo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Jerneja Vrhunca, namestnika republiške sekretarke za pravosodje in upravo.

Uvodno obrazložitev smo pravkar poslušali na skupnem zasedanju. Poročilo je bilo objavljeno v delegatskem Poročevalcu. Prejeli ste tudi ugotovitve, stališča in predloge Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze in stališča Komisije Predsedstva SR Slovenije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za uresničevanje svoboščin, pravic in dolžnosti človeka in občana k tej in naslednji točki dnevnega reda. Poročila sta obravnavala naš Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Komisija za pravosodje Skupščine SR Slovenije. Oba sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Prav tako ste prejeli predlog vsebinskih sklepov, ki naj bi jih po razpravi sprejel naš zbor. Predlog sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o poročilu v delovnih telesih zbora in Skupščine. Zato zboru predlagam, da v smislu 154. člena poslovnika Skupščine imenuje skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in po njej zboru predlagala morebitne dopolnitve in spremembe predloga sklepa, ki ste ga dobili na klop. V skupino predlagam: tovarišico Anko Tominšek iz občine Šiška, Toneta Šeligo iz občine Velenje, Rudija Cipota iz občine Murska Sobota in Darja Valentiča iz občine Koper.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev tega predloga? (Ne.) Prosim, da o njem glasujemo.

Kdor je za predlagano skupino delegatov, naj prosim glasuje! (68 delegatov glasuje za.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov, ker so vsi delegati glasovali za.

Hkrati predlagam, da omenjena skupina delegatov spremlja razpravo tudi pri naslednji točki dnevnega reda, to je pri informaciji glede uresničevanja zakona o pravni pomoči. Tudi k tej točki dnevnega reda ste prejeli na klop predlog vsebinskega sklepa in bi ga skupina delegatov po razpravi eventualno dopolnila ali spremenila. Tudi ta predlog sklepa je bil pripravljen, kot sem že povedal, na podlagi dosedanje razprave v naših delovnih telesih, v Socialistični zvezi in še nekaterih drugih organih. Se zbor strinja s tem predlogom? (Da.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Tone Šeliga, delegat iz občine Velenje.

T o n e Š e l i g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Velenje, je k prejšnji 3. točki oziroma sedanji 8. točki, to je "nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji", oblikovala nakatere predloge oziroma dopolnitve.

Skupina delegatov najprej opozarja, da niso izpolnjena zagotovila in utemeljitve pred leti predlaganih in sedaj izpeljanih sprememb v organizaciji pravosodja. Takrat smo se vsi skupaj dogovarjali oziroma prepričevali predvsem o boljši organiziranosti, večji učinkovitosti in seveda racionalizaciji stroškov za delovanje pravosodnega sistema. V občini Velenje sedaj ugotavljamo ravno nasprotno. Nova organiziranost je bistveno dražja in nič bolj učinkovita. Kljub kadrovski ojačitvi pravosodnih organov, je pripad vlog, s tem pa tudi število nerešenih vlog, vedno večje. Če pa vemo, da naši pravosodni organi še vedno niso kadrovsko popolnjeni, potem moramo računati še z nadaljnjim naraščanjem stroškov.

Zato naša skupina delegatov za Zbor občin predlaga zboru, da sprejme sklep o zadolžitvi ustreznih teles in organov tako pri tem zboru, kot tudi pri ostalih zborih Skupščine SR Slovenije, da proučijo vse predpise, ki veljajo za postopke pred sodišči ter, da skupaj s pravosodnimi organi poiščejo možne poenostavitve.

Skupina delegatov tudi zahteva, da se izdela natančno poročilo z naslednjimi podatki:

- število nerešenih vlog s časom pripadlosti tako na temeljnih kot ostalih sodiščih;

- kolikšen je povprečni čas reševanja teh vlog;

- kolikšen je bil v tem času porast števila zaposlenih v pravosodnih organih;

- koliko je še nezasedenih delovnih mest v teh organih;

- kolikšen je porast stroškov za delo pravosodnih organov.

Opozarjamo tudi, da precejšnji stroški nastajajo tudi z uvajanjem samoupravnih sodišč v organizacijah združenega dela in interesnih skupnosti in, da veliko teh sodišč še sploh ni ustanovljenih. Vse to narekuje, da v vseh pravosodnih organih z večjo mero odgovornosti analiziramo stanje na tem področju in da se nekateri podatki vendarle utemeljijo, glede na to, da v poročilu, ki smo ga dobili z gradivom, to ni bilo nakazano.

V zvezi s poročilom o energetski bilanci oziroma problematiki s tega področja, delegati v občini Velenje apeliramo na IS SR Slovenije in na Komite za energetiko, predvsem na hitro ukrepanje pri preskrbi s plinom in z gorivi za motorna vozila. Razumemo, da goriv primanjkuje in da moramo varčevati z naftnimi derivati in v tej smeri seveda podpiramo predvidene ukrepe ter smo se tudi pripravljeni z vsemi sredstvi zanje zavzemati. Ne moremo pa razumeti, da še vedno nimamo v Sloveniji ustreznega sistema in da nas razmere, na katere smo že dalj časa opozarjali iz vseh samoupravnih sredin in občin, vedno znova najdejo nepripravljene, poleg tega pa tudi nepoenotene. Poleg vsega se nam tudi tokrat,

ko skoraj 1/3 vozil stoji v vrstah pred črpalkami, ne mudi s pripravo dolgoročnejših ukrepov, ampak pustimo ljudi čakati, da ne govorim o tem, da na ta način dopuščamo vrsto špekulacij, zmed in splošnega nezadovoljstva.

Na tem področju so potrebni hitri ukrepi predvsem v smeri operativnega izvajanja točenja goriv na bencinskih črpalkah. S tem, ko točimo le na enem stebru, nič ne prihranimo pri porabi goriva, ampak povzročamo kvečjemu nepotrebno nezadovoljstvo, zlasti še, ker se to delo opravlja leženo, neorganizirano. Ko se naprava ogreje, jo izključimo in pustimo ljudi čakati in s tem dodatno povzročamo nezadovoljstvo, namesto, da bi ljudem v vrsti povedali, koliko je še zaloge in kakšno število jih lahko kateri dan oskrbimo z gorivom.

In ne nazadnje, sedaj, ko bi morali varčevati z električno energijo in si prizadevati, da v industriji ne bi ustavili nobenega stroja, če želimo doseči letošnji plan, bodo zaradi pomanjkanja plina in ostalih goriv, naši napori manj učinkoviti ali pa neučinkoviti. Zaradi zimske sezone bo zaradi pomanjkanja plina naraščala poraba električne energije v gospodinjstvu, zato je treba oskrbi gospodinjstev s plinom nameniti več pozornosti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Darjo Valentič, delegat iz občine Koper.

D a r j o V a l e n t i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije na področju družbene preobrazbe pravosodja ne more nuditi popolne slike, če ga ne dopolnimo z delovanjem pravosodnih organov, z njihovimi uspehi ali neuspehi po posameznih področjih v republiki in še posebej tam, kjer je ta problematika posebej pereča.

Ko smo na regionalnem posvetu o družbeni preobrazbi pravosodja pa tudi na skupini delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije v Kopru ocenjevali stanje na področju Temeljnega sodišča Koper, smo ugotovili, da na tem področju z doseženim stanjem nikakor ne moremo biti zadovoljni.

Za Temeljno sodišče Koper lahko ugotovimo, da se je od leta 1979 v celoti usmerilo na izvajanje sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije v zvezi z družbeno preobrazbo pravosodja in da je imelo pri tem na nekaterih področjih večji, drugod manjši uspeh. Prav gotovo so bili obenem s kadrovsko krepitvijo sodišča največji napori usmerjeni v povečanje učinkovitosti dela, v zmanjševanje zaostankov in pospešeno reševanje perečih in družbeno pomembnejših zadev, katerih število se je občutno zmanjšalo. Dosežena je bila boljša organizacija dela, boljša razporeditev dela sodnikov in specializacija povsod tam, kjer jo je bilo mogoče izpeljati glede na število zadev.

Napredek je bil dosežen v poenotenju organizacije sodnikovega dela in sodnih pisarn. Vse to pa ni moglo odtehtati problemov, ki so izhajali iz težke kadrovske problematike tega temeljnega sodišča, s katero se pravzaprav ves čas srečujemo. Od 39 sistemiziranih delovnih mest sodnikov je bilo 1.1.1979 zasedenih le 26 mest oziroma dve tretjini. Z veliko napora je današnja zasedba sodnikov 82 %, čeprav je fluktuacija na tem sodišču prav gotovo največja v Sloveniji. Od 1.1.1979 pa do danes je s temeljnega sodišča odšlo 15 sodnikov. Ti podatki jasno kažejo, da je delo ob taki fluktuaciji otežkočeno in da skupščina občine tudi ob polnem razumevanju ne more sproti razreševati s tem povezanih stanovanjskih problemov sodnikov in administrativnega osebja.

Temeljno sodišče se je v tem času v glavnem krepilo z mladimi kadri, ki si morajo šele pridobivati delovne izkušnje, formirani kadri pa so odhajali na druga področja, kjer so bili ugodnejši materialni in drugi pogoji.

Temeljno sodišče v Kopru je imelo na dan 1.1.1979 nerešenih 3664 glavnih zadev, to so kazenske zadeve, civilne in gospodarske zadeve. Vseh zadev pa je imelo v delu 6o82. Pripad se je do leta 1981 povečal za lo,8 %, število rešenih zadev pa se je povečalo za 14 %. Tako ugotavljamo, da se je ob povečanem pripadu sicer hitreje povečevalo tudi reševanje zadev, seveda pa so zaostanki še vedno veliki.

Tudi akcijski program sodišča za odpravljanje zaostankov in reševanje prioritetnih zadev, ki so pripadle do leta 198o in ki jih je prek tisoč, se iz zgoraj navedenih razlogov ne realizira dovolj učinkovito. Čeprav je vodstvo sodišča sprejelo posebne normative za nagrajevanje zadev starejšega datuma, sodniki v težnji, da bi rešili čimveč zadev, raje rešujejo novejše in lažje zadeve.

Kvaliteta sojenja se je sicer izboljšala. Povečala se je ažurnost tam, kjer je bilo to mogoče, izvedena je bila specializacija, vendar ob taki preobremenjenosti sodnikov kaj bistveno več ni mogoče pričakovati.

Na področju kazenskega sodstva so razmere še slabše kot v letu 1978. Zaman bodo tudi napori vseh organov odkrivanja in pregona pri preprečevanju družbi škodljivih pojavov, če jim ne bo sledila ustrezna in predvsem pravična družbena obsodba, ki jo v imenu ljudstva smejo za določena dejanja izreči samo sodišča.

Naša skupina delegatov se zato odločno zavzema, da se z upoštevanjem znanih ukrepov omejevanja splošne porabe, vendar z odločno selektivnejšim pristopom v proračunih družbenopolitičnih skupnosti, omogoči posameznim pravosodnim organom, da na račun drugih organov, katerih financiranje je bilo v prejšnjih letih učinkovito razrešeno, omogoči ustreznejše financiranje in s tem bistveno izboljšanje sedanjih razmer, sicer bomo čez nekaj let ugotavljali podobno stanje.

Pri tem se zavzemamo tako za ureditev kadrovskih vprašanj, za ustrezno nagrajevanje in reševanje stanovanjskih vprašanj, kot tudi za nadaljevanje prizadevanj za ureditev poslovnih prostorov, saj je splošno znano, da delujejo koprski pravosodni organi v najslabših delovnih pogojih.

Za področje delovanja sodišča združenega dela se naša skupina v celoti pridružuje oceni Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem našega zbora, s tem da se ugotovljenim pomanjkljivostim pridružuje na našem območju še izredno dolga doba reševanja zadev, kar vpliva v nekaterih kolektivih na močno zaostrovanje medsebojnih odnosov. Na to pa vpliva tudi preveč formalistično reševanje posameznih zadev, ki je sicer značilno za redno sodstvo, na področju samoupravnega sodstva pa vpliva na razvrednotenje vsebine spora. Rešitev tega vprašanja je v vključevanju pravnikov iz združenega dela, bodisi kot profesionalnih sodnikov, zlasti pa v sodelovanju v senatih, kot neprofesionalnih sodnikov, v preventivnem smislu pa v kvalitetnejših in predvsem preglednejših in razumljivejših samoupravnih splošnih aktih.

Za družbeno preobrazbo pravosodja je pomembna tudi obveznost dvojezičnega poslovanja pravosodnih organov na našem območju, kadar so stranke v postopkih občani italijanske narodnosti. Z odhodom nekaterih za to usposobljenih kadrov v pokoj se to vprašanje izpostavlja kot zelo pereče in narekuje takojšnjo akcijo za ustrezno usposobitev sodnikov, kar mora zagotoviti Republiški sekretariat za pravosodje in upravo.

V celoti podpiramo sklepe, ki so bili predloženi za današnjo sejo. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariši Alojz Štrukelj, delegat iz občine Sevnica.

A l o j z Š t r u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije me je zadolžila, da povem nekaj o problematiki financiranja sodišč in s tem v zvezi postavim delegatsko vprašanje.

Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije je ob obravnavi poročila o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji oblikovala naslednja stališča.

Delegacija v osnovi podpira predlagana stališča glede nalog družbenopolitičnih skupnosti za kadrovsko krepitev predvsem temeljnih sodišč in urejevanje

gmotnega položaja in delovanja teh sodišč, podpira tudi poročilo in dodatek k poročilu Komisije za pravosodje Skupščine SR Slovenije in drugih organov.

Pri tem pa delegacija postavlja vprašanje, kako naj take družbenopolitične skupnosti, kot je občina Sevnica, zagotovijo poleg že zagotovljenih sredstev za delovanje Temeljnega sodišča v Novem mestu, ki posluje za dolenjsko in posavsko območje, še dodatna sredstva, ki jih to sodišče zahteva izven kriterijev, po katerih so bila sredstva zagotovljena v proračunu naše družbenopolitične skupnosti.

Sredstva za delovanje temeljnega sodišča so bila v našem primeru zagotovljena pod enakimi kriteriji kot ostalim državnim organom, ki se financirajo iz proračuna. Pri tem moramo poudariti, da je zasedba delavcev in sodnikov pri Temeljnem sodišču v Novem mestu popolna, medtem ko ostali upravni organi, med drugim tudi inšpekcijske službe po sistematizaciji nikoli niso bile v celoti kadrovsko zasedene. Dodatno financiranje temeljnega sodišča v okviru sedaj veljavnih predpisov v našem primeru praktično ni mogoče. Izjemoma bi bilo mogoče, če bi se povečala sredstva za financiranje sodišč in da se ta sredstva obravnavajo izven limita, ki je predpisan za proračunsko porabo v letu 1982.

V primeru občine Sevnica moramo poudariti že znano dejstvo, da predstavljajo stroški sodišča po reorganizaciji sodstva v SR Sloveniji eno tretjino več, kot so znašali ti stroški za takratna občinska sodišča. Takrat proklamirano načelo, da bodo za financiranje temeljnih sodišč prispevale več tiste družbenopolitične skupnosti, ki ustvarjajo večji družbeni proizvod in narodni dohodek, se ni uresničilo.

Delegacija postavlja naslednje delegatsko vprašanje:

Ali bodo pristojni organi v republiki ukrepali, da se morebitno zvišanje sredstev za delovanje temeljnih sodišč v SR Sloveniji izvzame iz limita proračunskih izdatkov družbenopolitičnih skupnosti? Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Anka Tominšek, delegatka iz občine Ljubljana-Šiška.

A n k a T o m i n š e k : Tovarišice in tovariši delegati! Ne bi rada ponavljala izvajanj govornikov pred menoj in tudi ne nekaterih ugotovitev in usmeritev, ki jih je navedla tovarišica sekretarka na skupnem uvodnem zasedanju. Naša skupina delegatov je v celoti podprla predložene sklepe tako Izvršnega sveta kot tudi Komisije za pravosodje. Vendar smo tudi v naši občini ocenili, da z doseženim ne moremo biti povsem zadovoljni.

Tudi pri nas smo ugotovili, da žal nismo zadovoljivo razvili vseh oblik samoupravnega sodstva. To še posebej velja - govorim za občino Ljubljana-Šiška - za notranje arbitraže in za poravnalne svete v združenem delu. To poudarjam zato, kar je tovarišica Kobalova uvodoma že poudarila, da ne gre le za razbremenjevanje rednega sodstva,ampak za razreševanje vseh tistih spornih družbenoekonomskih razmerij, ki jih lahko učinkoviteje razrešimo prek teh oblik samoupravnega šodstva. Zato menim, da moramo vsi odgovorni subjekti vključno občinske skupščine, storiti več, da bomo tudi te oblike samoupravnega sodstva razvili v združenem delu.

Nadalje smo v naši skupini posebej podprli usmeritev, ki si prizadeva za bolj racionalno in smotrno organizacijo posebnih sodišč združenega dela. Pri tem smo izhajali iz tega, da naše materialne, kadrovske in prostorske možnosti ne omogočajo neracionalnosti na tem področju.

Izkušnje enega, posebnega dela sodišča združenega dela bi morale biti izhodišče za ustrezno delo tudi na drugih področjih. To poudarjam zato, ker smo tudi prek tovrstnega sodišča - menim, da lahko dam tako oceno - skušali realizirati dva temeljna cilja; to je podružbljanje sodnega varstva in približevanje delovnim ljudem in občanom. Kljub temu da posebno sodišče združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov, ki deluje za območje vse Slovenije s sedežem v Ljubljani, ne dela le v Ljubljani, ampak tudi v posameznih regijah, se s tako obliko organiziranosti približuje območju občin in združenemu delu. Ker imamo neprofesionalne sodnike iz vseh

območij občin v Sloveniji, lahko prek teh oblikujemo senate, bodisi na območju regij ali tudi na območjih posameznih občin, če je to potrebno in tako zagotovimo na eni strani podružbljanje, na drugi strani pa približevanje sodnega varstva delovnim ljudem in občanom ter razrešujemo sporna razmerja tam, kjer nastajajo. Zato menimo, da ni potrebe, da bi ta posebna sodišča ustanavljali v vsaki občini.

Naše sodišče deluje tudi za območje zdravstvenega varstva za ljubljansko regijo, zato podpiramo usmeritev, da je treba za posamezna področja težiti k temu, da se oblikuje skupno sodišče tam, kjer je to smotrno. Še zlasti podpiramo usmeritev, da je treba in to čimprej, proučiti umestnost števila stopenj sodnega varstva. Zastavlja se vprašanje, ali je to racionalno. Menimo, da je nujno treba zagotoviti objektivno in zakonito odločanje, pri tem pa upoštevati racionalnost. S tega vidika podpiramo, kar sem že omenila, da se prouči umestnost tolikih stopenj. Vprašanje je, če bomo pri širjenju raznih oblik varstva zmogli tako s kadrovskega kot materialnega vidika toliko stopenj.

Podpiram razpravo govornikov pred menoj in menim, da moramo na današnjem zboru dejansko zaostriti odgovornost vseh tistih, ki morajo zagotavljati materialne pogoje za delo rednih sodišč. Tudi v Ljubljani s tem, kar je bilo storjenega, žal ne moremo biti zadovoljni. Ko smo na naši občinski skupščini obravnavali to problematiko smo zadolžili naš izvršni svet, da v sodelovanju z ostalimi izvršnimi sveti ljubljanskih občin to vprašanje nemudoma reši. Menim, da je odveč poudarjati, da potem ne bo toliko kritike na račun neučinkovitega dela, če bomo tudi s strani občinskih skupščin rešili tisto, kar je naša dolžnost in zagotovili vsaj minimalne pogoje, ki so nujno potrebni za temeljito, resno in odgovorno delo pravosodnih organov. Menimo, da moramo to svojo dolžnost tudi izpolniti. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda ni več. Želiše kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Vrhunec, namestnik republiške sekretarke za pravosodje in upravo.

J e r n e j V r h u n e c : Tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je predlagatelj v poročilu dovolj izčrpno prikazal kakšno je dejansko stanje. Glede na današnjo razpravo pa bom odgovoril na nekatera vprašanja, ker le-ta zahtevajo določena pojasnila. V zvezi z razpravo tovariša Toneta Šelige iz Velenja naj povem, kar tudi že veste, da smo z reorganizacijo pravosodja pričeli leta 1977 in jo uveljavili s 1.1.1979.

Osnovni podatek, ki bo prikazal stanje za to obdobje, je naslednji:

Določili smo sistemizacijo sodniških mest po podatkih pripada zadev sodiščem za leto 1977 in ta sistemizacija je bila določena leta 1978. V tem času je bil indeks pripada zadev na sodiščih 151 %, kar pomeni, da so sodišča v obdobju od leta 1977 do konca leta 1981 dobila 51 % več zadev v reševanje. Sistemizacija, ki je bila določena pri sodiščih, pa je temeljila na podatkih pripada zadev iz tega obdobja.To pomeni, da ne moremo govoriti o vedno več zaposlenih na sodišču, če seveda upoštevamo pripad zadev, ki jih sodišča rešujejo. Poleg tega moramo imeti pred očmi tudi to, da so sodišča začela z velikimi zaostanki v novi organizaciji sodstva in da se ti zaostanki v zadnjem času zmanjšujejo, kar je seveda spodbudno in kar kaže na dosti odgovorno delo samih pravosodnih delavcev.

V zvezi s porastom stroškov moram povedati, da je porast stroškov razumljiv zaradi števila pripada zadev, gibanja materialnih stroškov in zaradi inflatornih gibanj v naši državi. V primerjavi z letom 1979, ko smo začeli z reorganizacijo pravosodja, je razumljivo, da so zaradi števila pripada zadev, stroški nesorazmerni in ne tako visoki, kot je število pripada zadev. Isto velja tudi za število zaposlenih.

Glede boljše organiziranosti in večje učinkovitosti moram reči, da so tako sodišča kot pravosodni organi sami veliko prispevali k boljši organiziranosti, k večji učinkovitosti, k odpravljanju zaostankov in tudi k reševanju starejših

zadev. Sodišča imajo akcijske programe za reševanje prioritetnih in tudi za reševanje starejših zadev. Te akcijske programe zelo uspešno izvajajo. Po zadnjih podatkih imamo v Sloveniji samo še 15.ooo starih zadev s tem, da so med stare zadeve vključene že zadeve iz leta 198o. To število se iz meseca v mesec zmanjšuje. Menim, da bomo lahko vsaj Komisijo za pravosodje v začetku prihodnjega leta obvestili o tem, kako napreduje zmanjševanje zaostankov in zmanjševanje števila starejših zadev.

V zvezi z razpravo tovariša Šelige naj omenim še to, da je po oceni predlagatelja vse to, kar je bilo v razpravi rečeno, zajeto v sklepih, ki so pripravljeni za današnjo sejo. V 2. točki prve in druge alinee je jasno rečeno, kaj morajo storiti sami pravosodni organi in tudi drugih organi, ki so zadolženi za funkcioniranje sodišč. Zato menim, da ni treba v tej smeri ničesar več dopolnjevati.

V zvezi z delegatskim vprašanjem tovariša Štruklja iz Sevnice bo dan pismen odgovor. Za enkrat lahko rečem, da si Republiški sekretariat za pravosodje skupaj z Republiškim sekretariatom za finance prizadevata najti ustrezno rešitev za probleme financiranja temeljnih sodišč. Problemi financiranja se pojavljajo pri temeljnih sodiščih glede materialnih stroškov in stroškov za posebne namene, to so stroški, ki so nujno potrebni za funkcioniranje teh organov. Menim, da sredstva niso limitirana za posamezne organe oziroma koristnike proračuna, temveč so limitirana za proračune kot celoto. Z dobro voljo in s prizadevanjem pa se verjetno da nekaj rešiti. Problem je v tem, da bodo nekatera sodišča, med katera sodi tudi Temeljno sodišče v Novem mestu, verjetno zašla v tak položaj, da v zadnjih dveh mesecih morda niti ne bodo mogla opravljati svoje temeljne funkcije, to je sojenja, glede na to, da nimajo sredstev niti za poštnino niti za ogrevanje in tudi ne sredstev za izvedence. Zato menim, da moramo na tem področju najti ustrezne rešitve. Odgovor na to vprašanje pa bo vsekakor dan na naslednji seji. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Vrhunec, hvala lepa! Menim, da je bilo o problemu financiranja rednih sodišč v zadnjem času izrečenih že več besed, zato je treba na vsak način najti ustrezno rešitev. Pojasnilo tovariša Vrhunca, kot predstavnika predlagatelja, je zelo logično le na prvi pogled. Menim, da so težave v mnogih družbenopolitičnih skupnostih dosti globlje in da ne gre zgolj za vprašanje takšne in drugačne dobre volje, da bi se problem financiranja rešil. Problemi v financiranju so značilni zlasti za občine, ki niso zelo razvite, ki imajo zelo očiščene proračune oziroma splošno porabo. V teh občinah je zelo malo manevrskega prostora za to, da bi se ob limitirani splošni porabi lahko nekomu nekaj odvzelo in nekomu drugemu dodalo. V občinah, kjer splošna poraba ni očiščena, so te možnosti neprimerno večje kot v manj razvitih oziroma dopolnjevanih občinah, kjer je splošna poraba očiščena. Zato seveda tudi vsi ti pomisleki in pripombe, kako rešiti problem financiranja rednih sodišč, ki je nedvomno zelo aktualen in potreben rešitve.

Tovarišica Strmoletova ima besedo.

F r a n c k a S t r m o l e : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Izražam zahvalo vseh navzočih predstavnikov pravosodja, da ste nas povabili na današnjo, za naše nadaljnje delo zelo pomembno razpravo in da nam tudi omogočate, da aktivno sodelujemo v tej razpravi. Osebno menim, da je tako neposredno razčiščevanje vprašanj zelo pomembno tako za krepitev političnega sistema, katerega pomemben sestavni del je pravosodje, kot tudi za oblikovanje politike temeljnih družbenopolitičnih skupnosti, to je občin, ki imajo na področju pravosodja izredno pomembne ustavne funkcije in dolžnosti. Ker je bilo v današnji razpravi s strani delegatov oziroma delegatskih skupin dobro prikazanih precej problemov iz dela pravosodnih organov, bi se omejila samo na nekatera, v razpravi še nerazčiščena vprašanja in na določena pojasnila. Morda bom nesistematična, vendar, tako kot je tekla razprava, bom dala nekaj pojasnil.

Najprej problem financiranja. Delavci v vseh pravosodnih institucijah od tožilstev, sodišč, do samoupravnih sodišč v interesnih skupnostih, do prvih zametkov pravne službe, kar je sicer vaša naslednja točka dnevnega reda, se zavedamo, da bomo morali svoje delo tako po finančni kot po vsebinski strani izredno

racionalizirati. V to smer smo delovali tudi vsi pravosodni organi v preteklem obdobju, pri čemer so mnogi sprejeli konkretne varčevalne ukrepe glede posameznih vrst stroškov. Pri rednih sodiščih pa vidimo največjo rezervo za racionalizacijo v večjem strokovnem in družbenem znanju, ki bi moralo prispevati k bolj družbeno učinkovitemu reševanju zadev, ki jih dobimo v obravnavo. Zato so bili tudi konkretni programi izobraževanja izvedeni do sleherne enote. Veliko pozornosti posvečamo vsem vrstam izdatkov. Vendar so določeni izdatki, na katere nimamo večjega vpliva oziroma če več delamo, toliko bolj se izdatki povečujejo. To so tako imenovani funkcionalni izdatki, izdatki za priče, izvedence in cenilce, ki bremenijo proračun. To v bistvu niso izdatki samega sodišča. Ti se stroškovno knjižijo na sodišču in večji obseg dela terja tudi večji obseg izdatkov za to področje. Vendar menimo, da bi se tudi v smeri, kot jo je nakazal delegat iz Velenja, dalo iskati rešitve. Pri izvedeniškem in cenilskem delu bi se bilo treba omejiti res samo na tista strokovna vprašanja, ki jih nujno terjajo stranke ali udeleženci, da se jih razčisti s pomočjo izvedencev.

Posebno skrb pa posvečajo sodišča dosledni izterjavi plačil, ki jih proračunu vračajo sodišča; to so sodne takse, premoženjske koristi, denarne takse ipd. Menim, da je treba v okviru problemov financiranja videti tudi te stroške. Kolikor mi je znano in kolikor poznam proračune naših občin, zlasti mesta Ljubljane, se ti dohodki praviloma sto odstotno realizirajo. Za tako realizacijo tega vira dohodkov pa je potrebno relativno veliko discipliniranega dela pravosodnih organov na tem področju.

To je le nekaj ilustracij v zvezi s problemom financiranja. Prepričana sem, da jih bomo kljub težki situaciji s skupnim sodelovanjem občin do konca letošnjega leta morali rešiti, zlasti pa problem funkcionalnih izdatkov. Rešitev je treba najti v okviru sprejetih družbenih dogovorov. Če pa so ti družbeni dogovori občin o financiranju sodišč absolutno nesprejemljivi, bi jih morale občine po postopku, ki velja za spreminjanje družbenih dogovorov, spremeniti. Ni pa seveda sprejemljiva praksa, da se spremembe družbenega dogovora ne sprejemajo po demokratični poti, po postopku, ki velja za sprejem dogovora, temveč se samovoljno odreja, včasih tudi v ozkih skupinah, ali se bo družbeno dogovorjena obveznost izvedla in do katere meje ali ne.

Kar zadeva stališče, da so bili kot izhodišče za financiranje uporabljeni enaki kriteriji kot za ostale uporabnike proračuna, menim, da je formalno enak kriterij indeksno lahko različen za tisti upravni organ, ki nima posebnih namenov, razen na primer stroškov za kurjavo in osebne dohodke, v primerjavi z organom, ki ima posebne izdatke. V takih primerih je odstotek za posamezni organ lahko zelo neenak.

Nisem sicer matematik in tudi proračunske tehnike ne poznam dobro, vendar podpiram predlog, da se proučijo izdatki za pravosodne organe z namenom, da se ugotovijo možne rezerve v pravosodnih organih. To bomo v pravosodju storili in že sedaj v imenu pravosodja sprejemam to obveznost s tem, da bomo Skupščino oziroma njena delovna telesa o tem obvestili. Račun pa pokaže, da so se v štirih letih proračuni občin za 6o % nominalno dvignili in so vsako leto porastli najmanj za 15 %.

Torej, če operiramo z nominalnimi podatki, moramo nominalne podatke pogledati za vse in seveda upoštevati,da je to relativni pokazatelj ne pa absolutni. Moramo pa seveda pogledati še druge postavke pri sodiščih in drugih pravosodnih organih na primer osebne dohodke.

Ko smo začeli z reformo pravosodja, je bilo sklenjeno, da se bo družbeni dogovor za pravosodne funkcionarje ustrezno spremenil, tako da bi se ti osebni dohodki približali osebnim dohodkom delavcem na podobnih delih in nalogah v gospodarstvu. Štiri leta so potekla, imamo pa star družbeni dogovor, zaostajamo za več kot 3o % za osebnimi dohodki v gospodarstvu in v zadnjem času tudi za upravo. Seveda so različne valorizacije po posameznih občinah povzročile, da je ta le še formalen družbeni dogovor, ne pa tisti, ki bi na osnovi družbeno sprejetih in verificiranih meril zagotavljal enake osnove. Skupščina naj bi ob obravnavi financiranja pravosodnih organov tudi temu vprašanju posvetila posebno pozornost. Zano je tudi, da se pripravlja na zvezni ravni poseben družbeni

dogovor za oblikovanje nadomestil funkcionarjev v federaciji.

Kar zadeva racionalizacije v samih postopkih sodišč moram povedati, da na tem področju ni večjih možnosti. Predvsem pa ne bi smeli postopkov tako poenostaviti, da bi okrnili procesne garancije v postopkih, ki jamčijo zakonito in objektivno odločanje.

Pripravljen je predlog zakona o pravdnem postopku, ki ste ga mogoče informativno že videli. V njem se predlaga, da se povečajo posamezni zneski v primerih, ko je pristojen sodnik posameznik, da se povečajo zneski za izredna pravna sredstva in tudi za področje gospodarskega sojenja. To samo po sebi pomeni tudi pocenitev, kajti če opravi sodnik posameznik več dela brez porotnikov, je nedvomno zadeva rešena z manjšimi stroški.

V pripravi je tudi predlog za proučitev izvajanja republiškega kazenskega zakona z vidika dekriminacije tistih dejanj, ki niso več družbeno nevarna. V končni posledici tudi to pomeni določeno družbeno racionalizacijo stroškov. Analize o izvajanju zakonov s predlogi za spremembe bodo pripravljene in verjetno Skupščini predložene v obravnavo naslednje leto.

Podatki o delu sodišč o povprečnem trajanju posameznih postopkov in vsebinskih rešitev se vodijo že več kot 2o let v obliki natančne sodne statistike. Upam reči, da nobeno področje nima tako natančno vodene statistike kot pravosodni organi, ki jo vodi sekretariat skupaj s sodišči. Poleg tega imamo še tudi zvezno statistiko.

Glede skrajševanja postopkov naj povem naslednje. Sodišča so po zadnji razpravi v Skupščini posvetila posebno skrb tistim prioritetam, ki jih je Skupščina opredelila kot posebno skrb družbe, to je gospodarskemu kriminalu, političnemu kriminalu, mladinski delinkvenciji, pripornim zadevam, kaznivim dejanjem z elementi nasilja, storjena v grupah in nasilnim vselitvam v stanovanja; na civilnem področju pa predvsem zadevam, kjer gre za oškodovanje družbenega premoženja in zadevam, ki so po zakonu nujne. Če pregledamo te zadeve in če govorimo o povprečju, so se postopki pri teh zadevah bistveno skrajšali v času delovanja nove organizacije sodišč.

Postopki pri nezakonitih vselitvah so bili celo v enem mesecu rešeni na prvi stopnji. Menim, da je treba zelo razlikovati zadevo od zadeve. Zelo hitro se rešujejo preživnine, razveze, očetovstva ipd., razen v primerih, ko iz objektivnih razlogov prihaja do zastojev v postopku, ko stranke niso dosegljive, ko nimajo stalnih bivališč, ko se izogibajo vabilu sodišča itd. Teh primerov je zlasti v urbanih mestnih naseljih izredno veliko, na primer na enoto Temeljnega sodišča v Ljubljani se je vrnilo v enem mesecu nevročenih sodnih pošiljk, frankiranih z enim starim milijonom. Da bi sodišče zagotovilo udeležbo na sodišču in izboljšalo dostavo, je samo organiziralo vročevalsko službo z namenom, da te stroške zmanjša oziroma če so že izdatki, da imajo ti za posledico delovanje sodišč.

Menim, da je pravilno, da so delovna telesa Skupščine pripravila akcijske usmeritve za naše bodoče delo v pravosodju in se z njimi v celoti strinjamo. Z vso odgovornostjo jih bomo vključili v smernice in programe dela za naslednje leto in tudi v dolgoročnejše programe. Ob tej priložnosti naj opozorim, da so na področju pravosodnega sistema tudi nekateri dolgoročni problemi materialnega značaja kot so problemi zgradb in opreme sodišč. Oprema je skrajno zastarela in je eden od razlogov, ki ovira večjo racionalizacijo dela, tako da bi morali v prihodnje srednjeročne programe dela vključiti tudi te naloge.

Sodišča pa pričakujemo od te skupščinske razprave in tudi regijskih posvetov predvsem okrepljen odnos pravosodnih organov z družbenopolitičnimi skupnostmi. Na tem področju bi morali biti vzpostavljeni stalni stiki, v katerih bi se krepila neodvisnost dela sodišč in s tem njihova povečana odgovornost za zakonito, ažurno in družbeno pravilno delovanje. Tako delovanje sodišč pa v skrajni konsekvenci pomeni tudi večjo učinkovitost družbe pri zagotavljanju zakonitosti. Vendar, kot je bilo pravilno rečeno v uvodni razpravi, je premalo, če se v boju za zakonitost opiramo samo na poklicne pravosodne organe. To je nujno, da pravosodni organi s svojimi ugotovitvami, ko spremljajo razne družbene pojave

v zvezi z izvajanjem zakonov, občinskih odlokov in drugih predpisov, seznanijo družbenopolitične skupnosti in družbenopolitične organizacije, da to vključijo v svoje akcijske programe v bitki za večjo stabilizacijo družbenih odnosov in ekonomskih razmer.

Menimo, da bi kazalo v programe skupščin vključevati tudi več zahtev s strani družbenopolitičnih skupnosti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Predlagam, da bi razpravo k tej točki prekinili, da bi se lahko sestala prej imenovana skupina in po potrebi dopolnila predložena stališča.

Prehajamo na 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

Informacijo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Jerneja Vrhunca, namestnika republiške sekretarke za pravosodje in upravo.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Informacija je bila objavljena v Poročevalcu. Danes ste prejeli na klop ugotovitve, stališča in predloge Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze.

To informacijo sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem pri našem zboru in Komisija za pravosodje. Imamo njuni pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Prejeli ste tudi predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Ta predlog je bil pripravljen na podlagi dosedanje razprave o informaciji v delovnih telesih zbora in Skupščine in kot smo se že domenili, bi našo razpravo spremljala prej imenovana skupina, ki bi, če bo potrebno dopolnila predlog sklepa.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jože Zorenč, delegat iz občine Trebnje.

J o ž e Z o r e n č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Trebnje je obravnavala informacijo in sprejela nekatere pripombe oziroma stališča.

Skupščina občine Trebnje je v mesecu juliju obravnavala oceno stanja pravne pomoči in uveljavljanja organiziranih oblik pravne pomoči v občini Trebnje. Ugotovila je, da je zatečeno stanje zadovoljivo, da pa je potrebno še veliko aktivnosti za uresničevanje določb zakona, ki so neločljivo povezane s kadrovskimi in finančnimi težavami. Delegati so se zavzeli za rešitev, da naj bi, dokler ni realnih možnosti za organiziranje novih oblik pravne pomoči v skladu z zakonom, krepili že obstoječe oblike oziroma le-te intenzivirali.

Menimo, da je podoben položaj v marsikateri slovenski občini, zato predlagamo, da bi informacijo dopolnili še z realno in neposredno oceno težav, ki nastopajo pri uveljavljanju zakona o pravni pomoči, kar bi nedvomno lahko bila podlaga za realna izhodišča glede izpolnjevanja zakonskih določil. Koliko bodo na primer družbo stala sodišča združenega dela za področje stanovanjskega gospodarstva, ki morajo začeti z delom 1.1.1983, še danes ni znano niti tistim, ki neposredno delajo na tem področju. Očitno je le, da bodo prevzela izredno pomemben sklop reševanja pravnih vprašanj, zaradi česar resno dvomimo v realnost zastavljenega roka.

Informacija naj bi odrazila bolj realno stanje brez odvečnih ugotovitev, kaj bi morali oziroma bomo morali storiti. Le na ta način bomo lahko realno opredelili dinamiko uresničevanja zakona o pravni pomoči in naloge tudi dosledno izvajali,ne pa na vseh nivojih ugotavljali, da v teh prizadevanjih zaostajamo. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Rudi Cipot, delegat iz občine Murska Sobota.

R u d i C i p o t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede uresničevanja zakona o pravni pomoči želim posredovati nekatere ugotovitve delegacije iz Murske Sobote.

Pomembno preobrazbo za izboljšanje stanja na področju nudenja celovite pravne pomoči delovnim ljudem in občanom je seveda določil zakon o pravni pomoči. Kljub zakonsko urejenim normam pa ni prišlo do uresničitve družbenih ciljev na tem področju. Nesporno učinkovitost delovanja pravne pomoči zaostaja za družbenimi potrebami. Zaradi tega bi bilo potrebno nameniti posebno skrb uresničevanju zakona o pravni pomoči in enotnemu tolmačenju njegovih določil.

Opozoriti moram predvsem na nejasnosti in kontradiktornosti urejevanja družbenoekonomskih odnosov med uporabniki in izvajalci pravne pomoči. To velja predvsem za delovne skupnosti pravne pomoči, ki se organizirajo v združenem delu. Eno od takih delovnih skupnosti imamo v sozd ABC Pomurka, ki uspešno deluje. Tudi te delovne skupnosti bi morale pridobivati dohodek iz celotnega prihodka, ki ga delovna skupnost ustvari s svobodno menjavo dela, z delavci v organizacijah, za katere opravlja delo. Odvisnost dohodka delovne skupnosti službe pravne pomoči pa se po zakonu o pravni pomoči in družbenem dogovoru razlikujejo od osnov in meril, določenih v zakonu o združenem delu in v zakonu o skupnih osnovah svobodne menjave dela.

Te in še druge nejasnosti ter specifičnosti organiziranih oblik pravne pomoči bi bilo potrebno v čim krajšem času odpraviti zaradi nadaljnjega uspešnega dela obstoječih in ustanavljanja novih oblik pravne pomoči. Uresničevanje družbene preobrazbe pravne pomoči mora uživati vso podporo naše samoupravne skupnosti.

Delegacija Murske Sobote v celoti sprejema informacijo Izvršnega sveta in predloge ukrepov, ki jih informacija vsebuje, s tem da se ugotovljene nejasnosti čimprej odpravijo. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovarišica Anka Tominšek, delegatka iz občine Ljubljana-Šiška.

A n k a T o m i n š e k: Tovarišice in tovariši delegati! Tudi v naši delegatski skupščini smo ob koncu septembra tega leta obravnavali predloženo informacijo. Preden smo se odločili za obravnavo te informacije, smo bili mnenja, da se moramo soočiti tudi z lastno oceno stanja v naši občini. V ta namen smo poleti anketirali vse organizacije združenega dela in tudi samoupravne interesne skupnosti, da bi ugotovili razloge za to, da tudi v naši občini, prav tako kot to ugotavljamo za vse ostale občine, nismo naredili premika in smo šele na začetku uresničevanja tega zakona. Edina izjema na tem področju je pravna pomoč, ki že deluje v obliki odvetništva. Na kratko bi obrazložila razloge, ki so jih navedle organizacije združenega dela, ki so doslej pogojevali stanje, kakršno je.

Ugotovili smo, da imajo večje organizacije združenega dela, še zlasti tiste v okviru sozda, dokaj zadovoljivo pravno pomoč. Pravna pomoč pri zastopanju in pri samoupravni regulativi pa žal ni celovita za delavce teh organizacij združenega dela.

V krajevnih skupnostih smo ugotovili, da pravna pomoč ni organizirana. Prav tako v samoupravnih interesnih skupnostih, ki so se nekoliko slabše odzvale na anketo kot združeno delo, menijo, da lahko danes rešujejo to vprašanje le s tistimi pravniki, ki jih imajo. Zlasti pa so v težki situaciji sedaj, ko jih javna pravobranilstva več ne zastopajo. Seveda so ponekod prisotne tudi težnje, ki jih že poznamo, in sicer,da bi javna pravobranilstva ponovno dobila pooblastila, da bi lahko zastopala interese teh skupnosti. V vseh sredinah, ki smo jih anketirali, pa so bili mnenja, da naš razvejani pravni sistem nujno terja večjo specializacijo na tem področju in bolj celovito pravno pomoč.

Za to, da se niso uveljavile takšne oblike organiziranja pravne pomoči, kot jih nakazuje zakon, so v združenem delu opozorili predvsem na naslednje vzroke:

nezadovoljivo razumevanje ciljev in vsebine nove ureditve pravne pomoči,pomanjkanje diplomiranih pravnikov s pravosodnim izpitom in pomanjkanje finančnih sredstev. Nekateri so izrazili tudi dvom, ali bodo te oblike pravne pomoči lahko uspešno delovale. In ne nazadnje so nekateri bili mnenja, da je vprašanje, ali je ustrezno ustanavljati majhne delovne skupnosti. Zato je v združenem delu v nekaterih sredinah in tudi med delegati prevladalo mnenje, da bi bilo umestno v okviru družbenopolitične skupnosti strniti naše kadrovske in materialne možnosti in organizirati obliko pravne pomoči v obliki službe pravne pomoči.

Kot delegatska skupščina smo zadolžili naš izvršni svet, da v sodelovanju z drugimi izvršnimi sveti in občinami v Ljubljani poizkuša v tej prvi fazi obravnave zakonskega akta uspešno in zadovoljivo rešiti to vprašanje v okviru Ljubljane. Kolikor to ne bo mogoče, bo treba rešiti ta problem na nivoju občine. Mnenja smo, da če se bomo dovolj potrudili, bomo tudi zakon vsaj do neke mere bolje kot doslej uresničevali. Potrebe po bolj učinkoviti in celoviti pravni pomoči terjajo od nas in tudi od subjektivnih sil v združenem delu in v interesnih skupnostih pa tudi v samih družbenopolitičnih skupnostih, da naredimo korak naprej na tem področju in da ne ostajamo več samo pri klasični obliki tega pravnega instituta. Zato tudi podpiramo sklepe, ki so nam bili predloženi. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Boris Lipužič, član Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Prosim!

B o r i s L i p u ž i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči je obravnavalo tudi Predsedstvo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Na podlagi ocene stanja in posebej nalog organizacij in organov Zveze sindikatov v zvezi s pravno pomočjo je predsedstvo sprejelo dopolnitve stališč sindikatov o pravni pomoči in organiziranju služb pravne pomoči pri občinskih svetih Zveze sindikatov, ki jih je sprejelo meseca oktobra 1981.

Predsedstvo je takrat kritično ocenilo stanje pravne varnosti delavcev, zlasti pri varovanju samoupravnih pravic in sploh pravic, ki izvirajo iz dela. Pravna pomoč, ki je potrebna organizacijam sindikatov pri njihovih nalogah v disciplinskih postopkih, v organih upravljanja, delavski kontroli, v organizacijah združenega dela in pri sodelovanju z organi družbenega nadzora in pravosodja izven organizacij združenega dela, ni ustrezna oziroma jo pretežno izvajajo honorarni sodelavci, pravniki, odvetniki in sodniki. Dopolnitev stališč Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije iz meseca oktobra 1981 je v tem,da naj bi občinski sveti Zveze sindikatov povsod, kjer nastaja skupna širša pobuda za ustanovitev skupne službe pravne pomoči v občini kot soustanovitelji pristopili k oblikovanju enotne in specializirane službe pravne pomoči. To bi bila smotrna rešitev, ki bi omogočala celovitejše zadovoljevanje potreb delavcev in zlasti osnovnih organizacij sindikata glede pravne pomoči, poleg tega bi bila tudi cenejša in z vidika kadrovskih in materialnih potreb lažje izvedljiva.

O zagotavljanju pravne pomoči članom in organizacijam sindikatov bo predsedstvo ponovno razpravljalo na eni od prihodnjih sej. Podrobneje bo ocenilo rezultate aktivnosti v občinskih svetih Zveze sindikatov ter dosežke in ovire pri izvajanju določb zakona o pravni pomoči, še posebej pa naloge, ki zadevajo sindikate. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda ni več. Želi še kdo besedo? (Nihče.) Predlagam, da zaključimo razpravo k tej točki dnevnega reda in da se sestane skupina delegatov, ki bo pripravila morebitne dopolnitve predlogov sklepov k 8. in 9. točki dnevnega reda, o katerih bomo kasneje glasovali.

Prehajamo na l o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih in predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona.

Pobudo je Skupščini predložila v obravnavo Skupščina mesta Maribor. Želi morda predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.)

Predlog za izdajo zakona s predlogom zakona pa je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Jerneja Vrhunca, namestnika republiške sekretarke za pravosodje in upravo. Želi tovariš Vrhunec besedo? (Ne.)

Pobudo ste prejeli. Obravnavali so jo Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želi morda kdo od poročevalcev besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo o pobudi Skupščine mesta Maribor. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog,da se pobuda Skupščine mesta Maribor sprejme.

Kdo je za? (6o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.))

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel pobudo Skupščine mesta Maribor.

Prehajamo na razpravo o predlogu za izdajo zakona o spremembi zakon o rednih sodiščih s predlogom zakona.

Želi o tem kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu za izdajo zakona s predlogom zakona.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel prdlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982.

Poročilo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Cveta Majdiča, namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko. Uvodno obrazložitev, ki jo je podal tovariš Strniša,smo poslušali na skupnem zasedanju.

Poročilo je bilo objavljeno v prilogi VIII. Poročevalca.

Poročilo je obravnaval Odbor za družbenoekonomse odnose in razvoj in zboru predložil poročilo ter še dodatno poročilo. Na klop ste prejeli tudi predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejeli. Zato zboru predlgam, da v smislu 154. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije imenuje skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in po njej zboru predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepa.

Predlagam, da bi v skupino imenovali Rozino Markovič, delegatko iz občine Ptuj, Marijo Vnuk, delegatko iz občine Maribor-Tezno in Vlado Barabaša, delegata iz občine Ljubljana-Bežigrad. Se strinjate s tem predlogom? (Da.) Želi kdo o tem besedo? (Ne.) Če ne, potem predlagam, da glasujemo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog o imenovanju skupine delegatov.

Sedaj lahko pričnemo z razpravo k tej točki dnevnega reda. Besedo ima Vlado Barabaš, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad.

razpravljalci precej slabši pa kot izvajalci potrebnih ukrepov. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Marija Vnuk, delegatka iz občine Maribor-Tezno.

M a r i j a V n u k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tudi naše delegatsko vprašanje, čeprav zelo kratko, je bilo pripravljeno pred tem paketom ukrepov. Menimo pa, da je v kratkem vprašanju, ki ga bom prebrala, precej takih stvari, ki so vplivale na to, kar smo slišali že na skupnem zasedanju zborov v zvezi z vrsto na novo predloženimi ukrepi.

Zanima nas, zakaj je Slovenija v zvezi s pomanjkanjem naftnih derivatov enako prizadeta kot ostale republike in pokrajini, saj vemo, da je izpolnila obveznost za zbiranje deviz za naftne derivate? Delegacija ne soglaša s takšno solidarnostjo in pričakuje od delegatov v Zvezni skupščini ostrejše ukrepe do tistih, ki želijo na račun solidarnosti še naprej lagodno živeti.

Prijavila sem se tudi za razpravo k 22. točki dnevnega reda. V razpravi na seji skupine delegatov smo podprli predlog odbora za finance, vendar glede na današnje gradivo, ki smo ga dobili na klop, ne bi zavlačevala razpravo, zato bi oddala pismene pripombe. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. S tem je seznam prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda izčrpan. Želi morda še kdo od delegatov besedo? (Nihče.) Če ne, potem bi prosil tovariša Cveta Majdiča, namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, da skuša odgovoriti na vprašanja, ki so jih delegati zastavili.

C v e t o M a j d i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skušal bom, kolikor se da, odgovoriti na številna vprašanja in pobude, ki so bile dane v razpravi, čeprav so nekatere že navedene v poročilih delovnih teles zbora.

Najprej o poročilu Odbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj. Menim, da je v poročilu odbora v predzadnjem odstavku na drugi strani nekoliko netočnosti, kajti navedena je izjava predstavnika elektrogospodarstva, da je vprašljivo, ali bo po letošnjem letu odprt površinski kop premoga v Lakonci. Dnevni kop se že odpira in realno lahko pričakujemo prve tone premoga že v tem letu. Drug problem pa je nadaljnje financiranje v naslednjem letu. Vendar pa bo takrat delno financiranje odkopanega premoga temeljilo tudi na nadaljnjem odpiranju dnevnega kopa, seveda pa je dokončna rešitev v reševanju cen premoga oziroma električne energije, kar lahko zagotovi sredstva za nadaljnje odpiranje dnevnega kopa oziroma rudnikov. Zato predlagam, da se v sklepu k poročilu to navede. Nikakor pa ni več vprašljivo, ali se Lakonca odpira ali ne, ker se že odpira.

Naslednje, na kar bi želel opozoriti, se prav tako nanaša na poročilo navedenega odbora. Konkretno mislim na vprašanje na drugi strani v drugem odstavku, in sicer o tem, v kolikem času bo mogoče razdeliti naročeno domače kurilne olje gospodinjstvom, saj naj bi se dobava le-tega zaradi ukrepov Zveznega izvršnega sveta pričela šele s 1. oktobrom. V zvezi s tem bi dal kratko pojasnilo. Menim, da je potrebno v poročilu odbora vsebinsko to nekoliko popraviti, saj je Slovenija vztrajala na tem, da se začne z razvozom veliko prej, in sicer je bila prvotna zahteva konec avgusta, nato 15. septembra in končno 1. oktobra. Dve drugi republiki pa sta zahtevali, da se ta rok podaljša na 15. oktober. Kot skupna rešitev za vse pa je bil nato sprejet rok 1. oktober.

Situacija je resnično zelo težka, vendar bo v naslednjem tednu preskrbljeno s potrebnimi količinami kurilnega olja približno 78oo gospodinjstev. To sicer ni velika številka glede na 38.ooo zahtevkov, čeprav so med njimi tudi takšni, ki v bistvu niso upravičeni. Vse to seveda slabo učinkuje na ljudi, vendar,če bo v dobri polovici meseca poskrbljeno za približno 78oo gospodinjstev od skupnega zahtevka, bo do neke mere situacija le drugačna. Številka 38.ooo namreč v globalu ni preverjena, kajti nihče ne more dejansko pregledati vseh zahtevkov in vseh rezervoarjev, vseh drvarnic, garaž in podobno, da bi na ta način morebiti lahko ugotovili, kdo je dejansko upravičen do teh zahtevkov za kurilno olje.

Odgovoril bi še na vprašanje delegatke iz občine Maribor-Pobrežje. Glede sprejemanja naročil v organizacijah za oskrbo prebivalstva s premogom je bilo vseskozi mišljeno, da bodo le-te pričele to tudi izvajati. Vendar pa če bi resnično vsakega, ki postavi zahtevo, da ga vpišejo v seznam pričakovalcev premoga, dobil premog, bi potem za enakomerno oskrbo Slovenije, kar je naš osnovni cilj, morali angažirati obširen administrativni aparat, ki bi moral preveriti vsako gospodinjstvo posebej. To je namreč edini način za dejansko ugotavljanje števila resničnih upravičencev do teh zahtevkov. Za ilustracijo bi omenil naslednje. V trgovinskih podjetjih za distribucijo s premogom so vseskozi zatrjevali, da je v Sloveniji potrebno v sedanjih razmerah letno približno 1 milijon 6oo tisoč ton premoga, glede na slabšo oskrbo s kurilnim oljem in tudi negotovost z elektriko glede na možnost izpadov in podobno. Vendar ocenjujejo, da bi bila kljub prehodu s kurilnega olja na premog 1 milijon 3oo tisoč ali kvečjemu 1 milijon 35o tisoč ton premoga tista realna številka, pri kateri bi bila celotna Slovenija zadovoljivo oskrbljena s premogom. Pri tem moram reči, da bo letos najverjetneje znašala oskrba s premogom 1 milijon ton. Z raznimi dodatnimi ukrepi bi morda lahko bila ta številka nekoliko večja, kar pa je še vedno velika razlika od prej navedenih količin premoga. Vendar je to tista številka, katero pri vsem planiranju tako v planski poslovni skupnosti za premog kot v Republiškem komiteju za energetiko zagovarja trgovina in s katero bomo morali računati v naslednjih letih.

Na vprašanje delegata iz občine Velenje bi odgovoril naslednje. Tekoči naftni plin in ekstra lahko kurilno olje, to je kurilno olje, ki ga v glavnem uporabljajo gospodinjstva, je v sedanjem času med najslabšimi postavkami v energetski bilanci. Trenutno stanje je naslednje. Z današnjim dnem bodo začeli razvažati sto ton tekočega naftnega plina, ki smo si ga sposodili iz materialnih rezerv. V naslednjem tednu pričakujemo, da bomo dobili 2.ooo ton iz uvoza, nekoliko kasneje pa še 2.ooo ton. To pomeni, da bi bila preskrba s tekočim naftnim plinom nekje ob koncu naslednjega tedna nekoliko boljša in bi bilo mogoče vsaj do določene mere kontinuirano oskrbovati najnujnejše primere.

Čeprav vemo, kakšne so potrebe in vemo, kaj lahko naredimo in kaj bi se morebiti še dalo narediti, je dejansko v tej situaciji težko predvideti, kakšno bo stanje vnaprej. Vendar pa razlogi za to, da ne najdemo ustreznih rešitev za odpravo teh težav in problemov, niso le v pomanjkanju energetskih virov, temveč je težava tudi v tem,da je treba zagotoviti sredstva in če so sredstva zagotovljena, je treba najti tudi pravilno pot za zadovoljivo preskrbo. V zadnjem času tega ni mogoče realizirati drugače kot z dodatnim uvozom, predvsem pa tudi s pridobitvijo ustreznih blagovnih kreditov v tujini, ki jih bo seveda treba tudi vračati. Zato pa je treba imeti banke, ki so sposobne takšne blagovne kredite tudi sprejeti oziroma realizirati. O vsem tem bo v naslednjih dneh tekla še razprava v Zveznem izvršnem svetu.

Na vprašanje delegatke iz občine Ptuj glede oskrbe prebivalstva, predvsem pa kmetijstva s potrebnimi energetskimi viri in glede prelivanja električne energije glede na odjemalce - mislim, da je bilo v zvezi s tem omenjeno Kidričevo - bi pojasnil naslednje. Kmetijstvo ima v vseh naših dogovorih, predvsem pa pri štabu, ki deluje v okviru Petrola in tudi v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, ki urejuje te zadeve, določeno prednost, ki pa seveda ni absolutna. V sedanjih razmerah je kmetijstvo zadovoljivo oskrbljeno s pogonskimi gorivi in ostalimi derivati. Seveda pa je nemogoče pričakovati oziroma zahtevati, da ima nekdo, čeprav je na prednostni listi, takšno prednost, da ima rezervoarje polne za tedne in tedne vnaprej, ostali pa zaradi tega ne morejo nadaljevati z delom.

Glede preskrbe z električno energijo imajo direktni odjemalci kot so Kidričevo, Ruše in podobni, posebne pogodbe in tudi nižjo ceno električne energije, kar pa še ne pomeni, da niso večkrat pri najhujših primerih tudi prvi na udaru. Verjetno se še spomnite razprav v okviru Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva v zvezi z junijskim zvišanjem cen elektrike, ko predstavniki direktnih odjemalcev niso dali k temu soglasja. Zaradi tega tudi ni prišlo do višje cene električne energije, kar pa bo imelo hude posledice v naslednjem obdobju, ker ni sredstev za investicije v energetske objekte. Vendar je trenutno primanjkljaj električne energije v Sloveniji, kljub vsem občasnim težavam, manj kot 1 %, kar je v primerjavi z drugimi republikami seveda veliko ugodnejše. Tako smo si z gospodarnim ravnanjem vendarle pravočasno zagotovili nujno potrebne količine električne energije, da lahko vsaj za silo v normalnih razmerah zagotavljamo oskrbo z električno energijo.

O tem, da ni bilo na nobeni črpalki kritičnih situacij, ne bi mogel dati odgovora, ker razpolaga s temi podatki Petrol. Lahko pa povem, da je stanje, ki ga doživljamo pri nas vsak dan, kar seveda ne velja za vse servise, merilo in ocena za vso Slovenijo. Prioritetni red servisov je določen, sem spada predvsem cestni križ Maribor-Koper-Jesenice-Čatež in tako naprej. V tem križu so sicer prednostni servisi, vendar ne vsi, ker so pač prilagojeni tudi turizmu in turistični sezoni.

V zadnjih dneh je bilo v glavnem takšno stanje, da je bilo približno 6o % do 7o % servisov oskrbljenih z bencinom in diesel gorivom tako, da smo veliko bolje prestali to krizo kot v nekaterih drugih republikah. Kolone čakajočih pred bencinskimi črpalkami so bile predvsem takrat, kadar je nastal hipni preplah zaradi raznih nedorečenosti in netočnih informacij.Če menite, da je o tem potrebno še dodatno pojasnilo oziroma točnejši odgovor na delegatsko vprašanje, bomo to tudi storili, vendar pa menim, da je v tej težki situaciji Petrol še dokaj enakomerno razporejal gorivo po Sloveniji. Seveda pa je bila oskrba s potrebnimi količinami goriva celo za 5o % manjša kot sicer.

Glede bencinskih bonov bi rekel naslednje. V Sloveniji je bil dejansko že pripravljen predlog za uvedbo bonov, ki bi lahko omogočili hitrejše delovanje sistema preskrbe z bencinom. To je bilo približno takrat, ko smo tudi uvedli ukrep za omejitev porabe na 15 litrov, vendar pa je bilo potem tudi na željo in zahteve marsikoga sklenjeno,da naj se v jugoslovanskem prostoru to vprašanje rešuje enotno. Zato je, kot že veste, ta problematika prav danes na dnevnih redih sej zborov Zvezne skupščine.

Omenil bi še vprašanje glede tujcev, ki so ostajali na cestah brez bencina in zaradi česar niso mogli nadaljevati vožnje. Zadeva se ne bi tako zapletla, če bi tujci v menjalnici zamenjali devize in bi dobili nato ustrezen dokument, na podlagi katerega bi lahko prišli do zadostne količine bencina. V primeru, da pa le ne bi bilo mogoče dobiti zadostne količine, bi zagotovo dobili vsaj toliko, da bi prišli do naslednje črpalke, kjer bi mu dali še ostalo potrebno količino.

Strokovni organi morajo pripraviti ustrezne rešitve v zvezi s predvidenimi ukrepi. Veliko je predlogov za ukrepanje, glede katerih je bilo tudi v razpravi že izrečenih veliko kritik, in sicer v tem smislu, da so ti predlogi resnično zastareli. Do določene mere je to tudi razumljivo, saj so bili pripravljeni meseca julija, avgusta pa je čas počitnic. Temu je seveda sledil 45 dnevni rok za obravnavo gradiv v delovnih telesih Skupščine in drugod. Pomembna je tudi pomanjkljivost oziroma zastarelost podatkov, zlasti na področju energetike, kjer so letos velike težave, ki bodo verjetno trajale še dalj časa. S tega vidika bi bilo ustrezneje razmisliti o tem, da bi morda v okviru upravnih organov in v delegatskih skupščinah skušali za take primere uvesti krajši rok za poročanje in obravnavanje v Skupščini.

O drugih ukrepih ne bi govoril, ker je o njih že poročal na včerajšnjem skupnem zasedanju zborov tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Seveda bo kasneje še veliko razprav o vsebini predloženih ukrepov. Nekateri naši ukrepi so bili glede oskrbe z energijo že izvedeni. Vprašanje oskrbe s premogom oziroma limitiranje količin premoga in kurilnega olja se izvaja. Kolikor nam je znano iz podatkov, ki smo jih dobili, je bilo nekaj nesporazumov v tem smislu, da so ponekod pričeli takoj izvajati te ukrepe in dobavljati le določeno količino premoga, drugod kot na primer v občini Domžale pa so hkrati dajali celo dvojno količino premoga, kar pomeni, da je bilo mogoče hkrati dobiti rjavi premog in lignit, kar je seveda v nasprotju z navodili glede preskrbe. Plansko-poslovna skupnost za premog je namreč sprejela naše priporočilo in za tak ukrep bi morala vedeti vsaka organizacija za oskrbo s premogom, da si v tej situaciji ne more privoščiti delitev dvojnih količin. Vendar pa so bile v glavnen to zelo redke izjeme, ki jih ne smemo posploševati. To velja tudi za kurilno olje.

Glede vprašanja, ki je bilo zastavljeno v razpravi, o preusmeritvi domačih virov energije oziroma o gradnji manjših hidroelektrarn bi rekel to-le. Predlog je zelo umesten in je o njem bilo že veliko razprav, predvsem v okviru splošne ljudske obrambe, kjer je še vedno ta zadeva aktualna. Menim, da je prav, da se ta pobuda sprejme in da se ugotovi, če so potrebni še kakšni dodatni ukrepi na področju davkov ali pa pri najemanju kreditov in da se vse to vključi v paket ukrepov, ki zagotavljajo prehod k domačim virom energije in s tem tudi k reševanju energetske krize.

Na drugo vprašanje, ki je bilo zastavljeno kot delegatsko vprašanje, bom skušal na kratko odgovoriti, vendar pa bomo nanj obširneje pismeno odgovorili. Nanaša pa se na lo % zagotovitev celotne proizvodnje premoga za široko potrošnjo. Situacija je namreč nekoliko drugačna. V Sloveniji znaša proizvodnja slovenskih premogovnikov okoli 6.5oo.ooo ton. Kot primer bi lahko vzeli lo % od te skupne količine, to je 65o.ooo ton, ki je namenjena za široko porabo. Do tu je zadeva v redu, ker tudi sicer dajejo slovenski premogovniki več kot lo % za široko porabo. Vendar pa je samo to premalo in zato si je treba pomagati z vsemi ostalimi viri. Pri tem je treba tudi vedeti, da ves premog ne more biti namenjen za široko porabo, predvsem zaradi tega, ker je mehaniziranje odkopnih čel, kar pa je bistveni pogoj za povečano proizvodnjo, povezano tudi z drobljenjem premoga. S tem pa se delež debelih vrst premoga manjša in je na primer v Velenju omejen samo na eno jamo in ne na obe. Če bi vse debele vrste premoga namenjali za te potrebe, bi to znašalo le 15 %, vse ostalo pa so količine, ki so primerne samo za energetske potrebe.

Pri Zasavskih premogovnikih in v drugih premogovnikih z rjavim premogom je podoben problem kot v Velenju, dodatne težave pa so v tem, da je tukaj ogromno premoga, ki se ne separira in gre samo v drobljenje za kurjenje kotlov, namenjen pa je za elektrarne. Posledica tega je, da so tudi zaradi tega te količine premoga nekoliko omejene.

Na kratko sem skušal odgovoriti na nekaj aktualnih zadev oziroma perečih vprašanj, na ostala pa bi odgovorili v pismeni obliki.

Delegat mesta Ljubljane je govoril o težavah pri oskrbi z bencinom oziroma s tekočim naftnim plinom. Na to vprašanje sem deloma že odgovoril. Nasploh imamo v zvezi s tem vprašanjem že več pobud in je to gotovo ena od zadev, ki jo bo treba dejansko rešiti ne le v okviru našega upravnega organa, ampak tudi širše. Trenutno imamo podoben primer s Kolubaro. Gre za vlaganja, kjer je podpisnik Rudarsko-energetski kombinat Velenje iz Titovega Velenja. Kot je tovariš Strniša,predsednik Republiškega komiteja za energetiko že povedal v uvodnem govoru, bo podpisan poseben sporazum s trgovinskimi organizacijami, ki bodo pristopile k sovlaganju s svojimi sredstvi, na osnovi česar bomo dobili ustrezni del velenjskega premoga kot nadomestilo za energetski premog iz Kolubare. Brez dvoma se bomo pri tem srečevali z nekaterimi zakonskimi ovirami, ki jih bo potrebno čim prej razrešiti in odpraviti.

Glede vprašanja zagotovitve oskrbe prebivalstva s potrebnimi energetskimi viri, na kar so opozarjali razpravljalci v današnji razpravi bi povedal naslednje. Zadnji oziroma najnovejši podatki, ki so bili omenjeni v uvodnem govoru, temeljijo na zelo pesimistični oceni, katere bistvo je v tem,da ne bo mogoče računati na nikakršne nove dodatne količine tako premoga kot tudi kurilnega olja. Realno lahko ocenjujemo, da bodo te dobave premoga le iz Bosne in Hercegovine in iz naših premogovnikov, pričakujemo pa lahko še uvoz najmanj 6o.ooo ton briketov iz Nemške demokratične republike. Kljub vsemu bomo zagotovili tudi določene količine kurilnega olja, ki ga bomo dobili deloma iz naših rafinerij, deloma pa iz uvoza ali pa iz predelave uvožene nafte. Realno pa ocenjujemo, da bodo količine premoga približno take, kot so predvidene v letošnji slovenski energetski bilanci, kar pomeni nekaj prek 9oo.ooo ton, morda tudi 95o.ooo ton, čeprav bo težko vztrajati pri tej količini. Seveda pa je to manj, kot je bilo planirano v letu 1981. Pri tem pa je včasih primerjava dokaj težka, kajti imamo kurilno sezono, ki sega v dve koledarski leti, nekaj povsem drugega pa so podatki za koledarska leta, na kar so vezane bilance. Pri tem moram pojasniti, zakaj je prišlo do takšnega izpada glede na lansko leto in to ne samo za široko porabo, ampak tudi za ostalo. Eden od razlogov, ki je že bil omenjen, je večja poraba, naslednji pa je v tem, da smo pričeli leta 1981 z normalnimi zalogami. Zaradi povečanih potreb pa se je iz teh zalog porabilo 273.ooo ton premoga, ki ga ob koncu leta 1981, torej 1. januarja nismo več imeli. To pomeni, da smo pričeli leta 1982 s primanjkljajem 273.ooo ton premoga, kar se nam dejansko že vse leto pozna in imamo zato tudi tako velike težave.

Na delegatsko vprašanje delegatke iz občine Maribor-Tezno ne bi sedaj ustrezno odgovarjal. Delno je bil sicer o tem že govor v zvezi z zakonom o zagotavljanju deviz. Podrobnejši odgovor pa bomo posredovali v pismeni obliki. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi morda še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem predlagam, da tudi to točko dnevnega reda prekinemo, da bi se lahko sestala skupina delegatov in pripravila glede na razpravo dopolnitve predloga sklepa.

Predlagam, da sejo prekinemo in odrejam 3o minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 12.2o in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Nadaljujemo sejo zbora.

Prehajamo na 1 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika na seji zbora določil Julko Žibert,članico Izvršnega sveta in predsednico Republiškega komiteja za promet in zveze. Želi morda tovarišica Žibertova besedo? (Da.)

J u l k a Ž i b e r t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! S sprejemom treh zveznih zakonov, in sicer o temeljih sistema zvez, o PTT storitvah in o skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov v letu 1974, so bila v skladu z ustavo SFRJ opredeljena nova razmerja na področju zvez in PTT prometa. To je narekovalo potrebo, da se tudi v socialističnih republikah in v socialistični avtonomni pokrajini na ustrezen način z zakonom uredijo vprašanja, ki so v njihovi pristojnosti.

Na ravni federacije se z zveznim zakonom o temeljih sistema zvez in z družbenim dogovorom, ki je bil sprejet na podlagi tega zakona dokaj celovito in dokaj podrobno urejajo temelji sistema, tako sistemov zvez za splošne potrebe kot tudi sistemov za posebne potrebe. Pri tem mislim na funkcionalne sisteme zvez, to so železnice,sistem zvez jugoslovanskega elektrogospodarstva in podobno. Zakoni republik in avtonomnih pokrajin lahko urejajo le posamezna vprašanja na tem področju, ne pa sistema kot celote. Razmerje med PTT organizacijami in uporabniki njihovih storitev pa celovito ureja zakon o PTT storitvah. Nerešena pa so ostala številna vprašanja iz pristojnosti republik in pokrajin.

Med takšna vprašanja sodijo vprašanja, ki se nanašajo na delovanje sistemov zvez v rednih razmerah, povezovanje sistemov zvez v sistem zvez republike, področje planiranja, izgradnja, eksploatacija in vzdrževanje skupnih telekomunikacijskih sistemov zvez, področje protielektronskega zavarovanja, način izdajanja dovoljenj, za postavitev, delo in uporabo radijskih postaj, sistem zvez za prenos podatkov, obvezno vgrajevanje telefonskih in skupinskih naprav v večstanovanjske hiše, določanje poštnih okolišev, opredeljevanje pogojev za delo radiooperaterjev, povezovanje rediodifuznih postaj v sistem radiodifuznih postaj republike, določanje pogojev za ustanavljanje radiodifuznih postaj v republiki kot tudi nekatera druga vprašanja s področja zvez. Razen tega je tehnični in tehnološki razvoj prinesel vrsto novih rešitev na tem področju, ki zahtevajo tudi pravno ureditev, kar še dodatno utemeljuje potrebo po sprejemu tega zakona.

Pri tem je treba poudariti, da zakon ne ureja družbenoekonomskih odnosov na področju sistema zvez nasploh, niti jih ne more celovito opredeljevati. Družbenoekonomske odnose na posameznih področjih sistemov zvez za splošne potrebe in sistemov zvez za posebne potrebe samoupravno urejajo posamezni nosilci teh zvez v skladu s posebnimi zakoni, ki urejajo ta področja. Temeljna družbenoekonomska razmerja med izvajalci PTT prometa in njihovimi uporabniki pa so začrtana že v omenjenih zveznih zakonih. Republiški zakon bi s svojimi določbami vsekakor pospešil nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih razmerij, ne more pa jih v celoti na novo določiti, glede na zvezno zakonodajo in načelo, da se le-ta urejajo po samoupravni poti.

Razen navedenih vprašanj bo predloženi zakon v zvezi s samoupravno organiziranostjo poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa omogočil in pospešil nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov na tem področju in izpeljal oziroma

uskladil obstoječe rešitve z zakonom o združenem delu, zakonom o sistemu družbenega planiranja in družbenim planom SR Slovenije ter s skupščinskimi stališči o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje. Pri tem je predlagatelj v celoti upošteval tudi stališča Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve iz julija 1981.leta ob obravnavi nekaterih odprtih sistemskih vprašanj v zvezi s svoječasno pripravo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona v SIS za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona o sistemih zvez je pripravila posebna delovna skupina, v kateri so predstavniki zainteresiranih področij. Tako so v delovni skupini poleg predstavnikov sistemov zvez za splošne potrebe, to je sistema zvez PTT in radiodifuzije, tudi predstavniki večjih funkcionalnih sistemov zvez kot so Železniško gospodarstvo, Združeno elektrogospodarsko podjetje Slovenije in drugi, pa tudi predstavniki upravnih organov, ki so za razvoj tega področja posebej zainteresirani.

Zadnjo verzijo predloga za izdajo zakona skupaj s tezami je delovna skupina poslala v pripombe in mnenje vsem zainteresiranim organom, organizacijam in institucijam, to je na 16 naslovov. Od 13. naslovov smo dobili pripombe in predloge, tako da lahko rečemo, da je predlog ne le medresorsko usklajen, temveč je tudi sicer v glavnem usklajen.

Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z razlogi, ki narekujejo potrebo po izdaji tega zakona in temeljnimi vprašanji, ki jih bo zakon reševal, dovolite, da opozorim na naslednje. Kot je iz obrazložitve predloga za izdajo zakona razvidno, sistem zvez pošte, telegrafa in telefona, ki zagotavlja zveze gospodarstvu, družbenim dejavnostim, družbenopolitičnim skupnostim in posameznikom, ni sledil naraščanju potreb po njegovih storitvah. Zato so se razvijali sistemi zvez za potrebe posameznih organov in organizacij brez potrebne tehnične in tehnološke usklajenosti in brez usklajenosti planov razvoja, izkoriščanja in vzdrževanja sistemov zvez. S takšno neusklajenostjo razvoja in izkoriščanja sistemov zvez se porabljajo tudi precej večja sredstva kot bi se sicer. Tudi imetniki sistemov zvez za posebne potrebe niso vselej določali pogojev za razvoj in gradnjo svojega sistema, tako da bi bila zagotovljena tehnična in tehnološka enotnost pri funkcioniranju in uporabi tega sistema.

Iz teh razlogov predlog za izdajo zakona opredeljuje nekatere bistvene elemente tehnične in tehnološke enotnosti sistemov zvez ter zavezuje imetnike sistemov zvez, da svoje sisteme gradijo, vzdržujejo in izkoriščajo tako, da je zagotovljena njihova enotnost. Predlog za izdajo zakona prav tako določa in močneje utrjuje medsebojno usklajevanje planov razvoja posameznih sistemov zvez ter predvideva njihovo obvezno povezovanje v sistem zvez SR Slovenije.

Prenos podatkov kot sistem zvez oziroma vrsta zvez še ni zakonsko urejen. Le zakon o poštnih, telegrafskih in telefonskih storitvah obravnava prenos podatkov, toda le z vidika naročniškega razmerja med naročnikom prenosa podatkov in PTT organizacijo, ki ta prenos podatkov opravlja prek svojega omrežja.

Klasičen prenos podatkov prek obstoječega javnega telefonskega omrežja ne more zadostiti vsem potrebam, ki se pojavljajo na področju prenosa podatkov in že zavira izrabo sodobne računalniške opreme in načrtovanje kompleksnih informacijskih sistemov. Ker tehnološki razvoj zahteva, da se na področju prenosa podatkov opredelijo načela, na podlagi katerih se bo usmerjal nadaljnji razvoj tega sistema, bo zakon opredelil, kaj je prenos podatkov, kako se prenos podatkov opravlja ter kdo je imetnik sistema zvez za prenos podatkov.

V planskih aktih SR Slovenije za obdobje 1981-1985 je predvidena izgradnja javnega omrežja za prenos podatkov, v teku pa so že tudi pripravljalna dela. Izgradnja je nujna zaradi racionalnejše uporabe računalniške opreme zaradi racionalnejšega dostopa do domačih in tujih baz podatkov, omogočila pa bo tudi izgradnjo kompleksnih informacijskih sistemov. Zaradi pomembnosti tega sistema se s spremembami in dopolnitvami planskih aktov glede izgradnje tega sistema ne predvidevajo nikakršne spremembe.

Zelo pomembno je tudi, da omogoča javno omrežje za prenos podatkov enotnost jugoslovanskega informacijskega prostora in s tem skladnejši razvoj SR Slovenije in SFR Jugoslavije.

Naslednje vprašanje, ki bi ga posebej izpostavili, je vprašanje prezasičenosti frekvenčnega prostora. Le-ta ni neomejen. Ob hitrem naraščanju števila radijskih postaj in drugih sredstev brezžičnih zvez, se problem prezasičenosti frekvenčnega prostora kaže v vse večjih medsebojnih radijskih motnjah in nekvalitetnih sprejemih radijskih in radiodifuznih programov. Da bi se to stanje čimbolj omililo, so potrebna velika vlaganja v izgradnjo oddajnikov večjih moči in novih pretvornikov. Zato zakon predvideva usklajevanje planiranja razvoja organizacij združenega dela za radiodifuzijo in ureja način izdaje dovoljenj za radijske postaje.

Vprašanja, ki smo jih izpostavili, bodo obdelana v prvem ali tehničnem delu zakona. V tem delu zakona bodo v mejah republiške pristojnosti urejena tudi tista vprašanja, ki so pomembna za tehnično in tehnološko enotnost vseh sistemov zvez v naši republiki ter za usklajen in racionalen razvoj izkoriščanja teh zvez. V drugem delu zakona pa bo urejena samoupravna organiziranost poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa. To poglavje smo vključili v zakon v skladu s stališčem Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, in sicer, naj se v enem predpisu združi ureditev tehničnih in tehnoloških vprašanj s področja zvez in pa samoupravna organiziranost oziroma spremembe v organiziranosti sistema zvez PTT. Uresničevanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov vseh ostalih imetnikov sistemov zvez kot so RTV, železnica, elektrogospodarstvo in drugih ali pa republiških upravnih organov kot so organi za notranje zadeve, ljudska obramba in drugi, je namreč že urejeno v veljavnih republiških oziroma zveznih predpisih.

Ob koncu bi v zvezi s samoupravno organiziranostjo PTT prometa opozorila še na eno vprašanje, ki v predlogu za izdajo zakona ni v celoti razrešeno. To je vprašanje članstva uporabnikov samoupravnih interesnih skupnosti za PTT promet. Problem članstva smo hkrati z drugima dvema vprašanjema s področja samoupravne organiziranosti PTT prometa predložili v obravnavo Republiškemu svetu za vprašanja družbene ureditve. Le-ta je v juliju 1981 sprejel stališča glede zadev posebnega družbenega pomena v SIS za PTT promet in intervencijske uvedbe plačevanja prispevkov ter združevanja sredstev. Stališča sveta smo glede teh vprašanj pri pripravi predloga za izdajo zakona v celoti upoštevali. Republiški svet za vprašanja družbene ureditve pa ni zaključil razprave o obveznem oziroma neobveznem članstvu uporabnikov v skupnosti za PTT promet, ker so bila mnenja glede tega deljena. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga v osnovnem besedilu predloga za izdajo in tezah za osnutek zakona obvezno članstvo le za večje uporabnike PTT storitev, pri čemer bi kriterije za določitev teh uporabnikov morali še določiti. Variantno pa predlagamo obvezno članstvo za vse temeljne organizacije združenega dela, delovne ljudi in občane v krajevnih skupnostih.

Med razlogi, zaradi katerih variantno predlagamo obvezno članstvo za vse uporabnike PTT storitev, bi navedli, da so vsi delavci in delovni ljudje prek organizacij, organov in skupnosti, kjer združujejo svoje delo in kot občani posamezniki, v določenem smislu uporabniki PTT storitev, ter da so v vseh drugih samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje uporabniki obvezno včlanjeni. Z ureditvijo obveznega članstva za vse uporabnike bi se odpravil neenakopraven položaj med tistimi uporabniki PTT storitev, ki so s članstvom v skupnosti prevzeli določene obveznosti in odgovornosti in med uporabniki, ki se v skupnost niso včlanili. Razrešil pa bi se tudi vseskozi prisoten problem sredstev na tem področju. Po drugi varianti, ki jo v predlogu za izdajo zakona predlagamo, naj bi bilo članstvo uporabnikov neobvezno glede na zainteresiranost in potrebe po PTT storitvah. To je tako, kot je sedaj urejeno v veljavnem zakonu o SIS za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu skupaj s tezami za osnutek zakona je bil obravnavan tudi v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije in je bil deležen razmeroma velike pozornosti, saj so ga razen pristojnih

odborov obravnavali tudi drugi odbori oziroma komisije s stališča svojih pristojnosti. Tako sta predlog za izdajo zakona razen Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije obravnavala še Odbor Zbora združenega dela za družbenoekonomske odnose in za družbenopolitični sistem, iz Zbora občin pa Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj ter Odbor za finance. Predlog za izdajo zakona je obravnavala tudi Komisija Skupščine SR Slovenije za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu.

Če lahko vse razprave v skupščinskih delovnih telesih povzamemo, najprej ugotovimo, da so delegati v teh telesih vložili ne malo naporov in dali številne pripombe in sugestije, v kateri smeri je potrebno iskati rešitve. Delegati so prav tako podprli opredelitve Izvršnega sveta glede bistvenih vprašanj, na katerih naj temelji bodoči zakon, hkrati pa so bile izražene zahteve po ponovni proučitvi predlaganih rešitev glede prednostne dobave električne energije napravam v sistemu zvez zaradi nemotenega delovanja zvez, glede planskih aktov, ki se sprejemajo na področju sistemov zvez in skupnosti za PTT promet ter glede uvedbe prispevka v primeru družbene intervencije. Prav tako so bile dane pripombe in predlogi glede združevanja v samoupravne interesne skupnosti za PTT promet ter glede opredeljevanja družbenoekonomskih odnosov v njih.

Družbenoekonomski odnosi naj bi se namreč v prvi vrsti urejali po samoupravni poti, različno v posameznih sistemih zvez in v skladu z zakoni, ki urejajo posamezna področja. Seveda pa bo v nadaljnji razpravi glede določb republiškega zakona Izvršni svet ponovno proučil ali in v kolikšni meri bi bilo smotrno in potrebno razčleniti oziroma definirati načela za samoupravno urejanje družbenoekonomskih odnosov v samoupravni interesni skupnosti za PTT promet, ali in v kolikšnem obsegu naj se zakonsko opredeli v zakonu o sistemu družbenega planiranja in zveznem zakonu o temeljih sistema zvez skupno planiranje vseh nosilcev zvez in opredelijo nosilci planiranja. Ponovno bo proučil način sodelovanja radiodifuznih organizacij v skupnosti za PTT promet. Seveda pa bodo morale biti vse rešitve skladne tudi z rešitvami in izhodišči zveznega zakona o temeljih sistema zvez in družbenega dogovora, ki urejajo obvezno povezovanje sistema zvez.

Tovarišice in tovariši delegati! Naj na koncu poudarimo, da pričakujemo, da bodo razprave tako kot v odborih in komisijah te Skupščine tudi na današnji seji zbora prispevale k nadaljnjemu razčiščevanju še nerešenih vprašanj in s tem omogočile in olajšale delo predlagatelju pri pripravi osnutka zakona. Predlagatelj bo s svoje strani skrbno proučil vse pripombe in predloge in jih v skladu s sprejetimi načeli, na katerih naj zakon temelji in v skladu z zvezno zakonodajo na tem področju do največje možne mere upošteval pri pripravi osnutka tega zakona. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišica Žibertova je tudi omenila, katera delovna telesa Skupščine so obravnavala predlog za izdajo tega zakona. Vprašujem poročevalce teh delovnih teles, ali želijo besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga sprejel naš zbor. Predlog sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o predlogu za izdajo zakona v delovnih telesih zbora in Skupščine.

Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Tovariš Slavko Marinič iz Celja je oddal gradivo, ki so ga pripravili v delegaciji k temu predlogu za izdajo zakona, pravi pa, da ga ne bi bral, ker je precej obsežno. Želi morda kdo izmed delegatov besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa, ki ste ga sprejeli danes na klop.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi morda še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem predlagam, da tudi to točko dnevnega reda prekinemo, da bi se lahko sestala skupina delegatov in pripravila glede na razpravo dopolnitve predloga sklepa.

Predlagam, da sejo prekinemo in odrejam 3o minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 12.2o in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Nadaljujemo sejo zbora.

Prehajamo na 1 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika na seji zbora določil Julko Žibert,članico Izvršnega sveta in predsednico Republiškega komiteja za promet in zveze. Želi morda tovarišica Žibertova besedo? (Da.)

J u l k a Ž i b e r t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! S sprejemom treh zvezni zakonov, in sicer o temeljih sistema zvez, o PTT storitvah in o skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov v letu 1974, so bila v skladu z ustavo SFRJ opredeljena nova razmerja na področju zvez in PTT prometa. To je narekovalo potrebo, da se tudi v socialističnih republikah in v socialistični avtonomni pokrajini na ustrezen način z zakonom uredijo vprašanja, ki so v njihovi pristojnosti.

Na ravni federacije se z zveznim zakonom o temeljih sistema zvez in z družbenim dogovorom, ki je bil sprejet na podlagi tega zakona dokaj celovito in dokaj podrobno urejajo temelji sistema, tako sistemov zvez za splošne potrebe kot tudi sistemov za posebne potrebe. Pri tem mislim na funkcionalne sisteme zvez, to so železnice,sistem zvez jugoslovanskega elektrogospodarstva in podobno. Zakoni republik in avtonomnih pokrajin lahko urejajo le posamezna vprašanja na tem področju, ne pa sistema kot celote. Razmerje med PTT organizacijami in uporabniki njihovih storitev pa celovito ureja zakon o PTT storitvah. Nerešena pa so ostala številna vprašanja iz pristojnosti republik in pokrajin.

Med takšna vprašanja sodijo vprašanja, ki se nanašajo na delovanje sistemov zvez v rednih razmerah, povezovanje sistemov zvez v sistem zvez republike, področje planiranja, izgradnja, eksploatacija in vzdrževanje skupnih telekomunikacijskih sistemov zvez, področje protielektronskega zavarovanja, način izdajanja dovoljenj, za postavitev, delo in uporabo radijskih postaj, sistem zvez za prenos podatkov, obvezno vgrajevanje telefonskih in skupinskih naprav v večstanovanjske hiše, določanje poštnih okolišev, opredeljevanje pogojev za delo radiooperaterjev, povezovanje rediodifuznih postaj v sistem radiodifuznih postaj republike, določanje pogojev za ustanavljanje radiodifuznih postaj v republiki kot tudi nekatera druga vprašanja s področja zvez. Razen tega je tehnični in tehnološki razvoj prinesel vrsto novih rešitev na tem področju, ki zahtevajo tudi pravno ureditev, kar še dodatno utemeljuje potrebo po sprejemu tega zakona.

Pri tem je treba poudariti, da zakon ne ureja družbenoekonomskih odnosov na področju sistema zvez nasploh, niti jih ne more celovito opredeljevati. Družbenoekonomske odnose na posameznih področjih sistemov zvez za splošne potrebe in sistemov zvez za posebne potrebe samoupravno urejajo posamezni nosilci teh zvez v skladu s posebnimi zakoni, ki urejajo ta področja. Temeljna družbenoekonomska razmerja med izvajalci PTT prometa in njihovimi uporabniki pa so začrtana že v omenjenih zveznih zakonih. Republiški zakon bi s svojimi določbami vsekakor pospešil nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih razmerij, ne more pa jih v celoti na novo določiti, glede na zvezno zakonodajo in načelo, da se le-ta urejajo po samoupravni poti.

Razen navedenih vprašanj bo predloženi zakon v zvezi s samoupravno organiziranostjo poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa omogočil in pospešil nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov na tem področju in izpeljal oziroma

uskladil obstoječe rešitve z zakonom o združenem delu, zakonom o sistemu družbenega planiranja in družbenim planom SR Slovenije ter s skupščinskimi stališči o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje. Pri tem je predlagatelj v celoti upošteval tudi stališča Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve iz julija 1981.leta ob obravnavi nekaterih odprtih sistemskih vprašanj v zvezi s svoječasno pripravo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona v SIS za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona o sistemih zvez je pripravila posebna delovna skupina, v kateri so predstavniki zainteresiranih področij. Tako so v delovni skupini poleg predstavnikov sistemov zvez za splošne potrebe, to je sistema zvez PTT in radiodifuzije, tudi predstavniki večjih funkcionalnih sistemov zvez kot so Železniško gospodarstvo, Združeno elektrogospodarsko podjetje Slovenije in drugi, pa tudi predstavniki upravnih organov, ki so za razvoj tega področja posebej zainteresirani.

Zadnjo verzijo predloga za izdajo zakona skupaj s tezami je delovna skupina poslala v pripombe in mnenje vsem zainteresiranim organom, organizacijam in institucijam, to je na 16 naslovov. Od 13. naslovov smo dobili pripombe in predloge, tako da lahko rečemo, da je predlog ne le medresorsko usklajen, temveč je tudi sicer v glavnem usklajen.

Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z razlogi, ki narekujejo potrebo po izdaji tega zakona in temeljnimi vprašanji, ki jih bo zakon reševal, dovolite, da opozorim na naslednje. Kot je iz obrazložitve predloga za izdajo zakona razvidno, sistem zvez pošte, telegrafa in telefona, ki zagotavlja zveze gospodarstvu, družbenim dejavnostim, družbenopolitičnim skupnostim in posameznikom, ni sledil naraščanju potreb po njegovih storitvah. Zato so se razvijali sistemi zvez za potrebe posameznih organov in organizacij brez potrebne tehnične in tehnološke usklajenosti in brez usklajenosti planov razvoja, izkoriščanja in vzdrževanja sistemov zvez. S takšno neusklajenostjo razvoja in izkoriščanja sistemov zvez se porabljajo tudi precej večja sredstva kot bi se sicer. Tudi imetniki sistemov zvez za posebne potrebe niso vselej določali pogojev za razvoj in gradnjo svojega sistema, tako da bi bila zagotovljena tehnična in tehnološka enotnost pri funkcioniranju in uporabi tega sistema.

Iz teh razlogov predlog za izdajo zakona opredeljuje nekatere bistvene elemente tehnične in tehnološke enotnosti sistemov zvez ter zavezuje imetnike sistemov zvez, da svoje sisteme gradijo, vzdržujejo in izkoriščajo tako, da je zagotovljena njihova enotnost. Predlog za izdajo zakona prav tako določa in močneje utrjuje medsebojno usklajevanje planov razvoja posameznih sistemov zvez ter predvideva njihovo obvezno povezovanje v sistem zvez SR Slovenije.

Prenos podatkov kot sistem zvez oziroma vrsta zvez še ni zakonsko urejen. Le zakon o poštnih, telegrafskih in telefonskih storitvah obravnava prenos podatkov, toda le z vidika naročniškega razmerja med naročnikom prenosa podatkov in PTT organizacijo, ki ta prenos podatkov opravlja prek svojega omrežja.

Klasičen prenos podatkov prek obstoječega javnega telefonskega omrežja ne more zadostiti vsem potrebam, ki se pojavljajo na področju prenosa podatkov in že zavira izrabo sodobne računalniške opreme in načrtovanje kompleksnih informacijskih sistemov. Ker tehnološki razvoj zahteva, da se na področju prenosa podatkov opredelijo načela, na podlagi katerih se bo usmerjal nadaljnji razvoj tega sistema, bo zakon opredelil, kaj je prenos podatkov, kako se prenos podatkov opravlja ter kdo je imetnik sistema zvez za prenos podatkov.

V planskih aktih SR Slovenije za obdobje 1981-1985 je predvidena izgradnja javnega omrežja za prenos podatkov, v teku pa so že tudi pripravljalna dela. Izgradnja je nujna zaradi racionalnejše uporabe računalniške opreme zaradi racionalnejšega dostopa do domačih in tujih baz podatkov, omogočila pa bo tudi izgradnjo kompleksnih informacijskih sistemov. Zaradi pomembnosti tega sistema se s spremembami in dopolnitvami planskih aktov glede izgradnje tega sistema ne predvidevajo nikakršne spremembe.

Zelo pomembno je tudi, da omogoča javno omrežje za prenos podatkov enotnost jugoslovanskega informacijskega prostora in s tem skladnejši razvoj SR Slovenije in SFR Jugoslavije.

Naslednje vprašanje, ki bi ga posebej izpostavili, je vprašanje prezasičenosti frekvenčnega prostora. Le-ta ni neomejen. Ob hitrem naraščanju števila radijskih postaj in drugih sredstev brezžičnih zvez, se problem prezasičenosti frekvenčnega prostora kaže v vse večjih medsebojnih radijskih motnjah in nekvalitetnih sprejemih radijskih in radiodifuznih programov. Da bi se to stanje čimbolj omililo, so potrebna velika vlaganja v izgradnjo oddajnikov večjih moči in novih pretvornikov. Zato zakon predvideva usklajevanje planiranja razvoja organizacij združenega dela za radiodifuzijo in ureja način izdaje dovoljenj za radijske postaje.

Vprašanja, ki smo jih izpostavili, bodo obdelana v prvem ali tehničnem delu zakona. V tem delu zakona bodo v mejah republiške pristojnosti urejena tudi tista vprašanja, ki so pomembna za tehnično in tehnološko enotnost vseh sistemov zvez v naši republiki ter za usklajen in racionalen razvoj izkoriščanja teh zvez. V drugem delu zakona pa bo urejena samoupravna organiziranost poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa. To poglavje smo vključili v zakon v skladu s stališčem Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, in sicer, naj se v enem predpisu združi ureditev tehničnih in tehnoloških vprašanj s področja zvez in pa samoupravna organiziranost oziroma spremembe v organiziranosti sistema zvez PTT. Uresničevanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov vseh ostalih imetnikov sistemov zvez kot so RTV, železnica, elektrogospodarstvo in drugih ali pa republiških upravnih organov kot so organi za notranje zadeve, ljudska obramba in drugi, je namreč že urejeno v veljavnih republiških oziroma zveznih predpisih.

Ob koncu bi v zvezi s samoupravno organiziranostjo PTT prometa opozorila še na eno vprašanje, ki v predlogu za izdajo zakona ni v celoti razrešeno. To je vprašanje članstva uporabnikov samoupravnih interesnih skupnosti za PTT promet. Problem članstva smo hkrati z drugima dvema vprašanjema s področja samoupravne organiziranosti PTT prometa predložili v obravnavo Republiškemu svetu za vprašanja družbene ureditve. Le-ta je v juliju 1981 sprejel stališča glede zadev posebnega družbenega pomena v SIS za PTT promet in intervencijske uvedbe plačevanja prispevkov ter združevanja sredstev. Stališča sveta smo glede teh vprašanj pri pripravi predloga za izdajo zakona v celoti upoštevali. Republiški svet za vprašanja družbene ureditve pa ni zaključil razprave o obveznem oziroma neobveznem članstvu uporabnikov v skupnosti za PTT promet, ker so bila mnenja glede tega deljena. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga v osnovnem besedilu predloga za izdajo in tezah za osnutek zakona obvezno članstvo le za večje uporabnike PTT storitev, pri čemer bi kriterije za določitev teh uporabnikov morali še določiti. Variantno pa predlagamo obvezno članstvo za vse temeljne organizacije združenega dela, delovne ljudi in občane v krajevnih skupnostih.

Med razlogi, zaradi katerih variantno predlagamo obvezno članstvo za vse uporabnike PTT storitev, bi navedli, da so vsi delavci in delovni ljudje prek organizacij, organov in skupnosti, kjer združujejo svoje delo in kot občani posamezniki, v določenem smislu uporabniki PTT storitev, ter da so v vseh drugih samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje uporabniki obvezno včlanjeni. Z ureditvijo obveznega članstva za vse uporabnike bi se odpravil neenakopraven položaj med tistimi uporabniki PTT storitev, ki so s članstvom v skupnosti prevzeli določene obveznosti in odgovornosti in med uporabniki, ki se v skupnost niso včlanili. Razrešil pa bi se tudi vseskozi prisoten problem sredstev na tem področju. Po drugi varianti, ki jo v predlogu za izdajo zakona predlagamo, naj bi bilo članstvo uporabnikov neobvezno glede na zainteresiranost in potrebe po PTT storitvah. To je tako, kot je sedaj urejeno v veljavnem zakonu o SIS za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu skupaj s tezami za osnutek zakona je bil obravnavan tudi v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije in je bil deležen razmeroma velike pozornosti, saj so ga razen pristojnih

odborov obravnavali tudi drugi odbori oziroma komisije s stališča svojih pristojnosti. Tako sta predlog za izdajo zakona razen Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije obravnavala še Odbor Zbora združenega dela za družbenoekonomske odnose in za družbenopolitični sistem, iz Zbora občin pa Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj ter Odbor za finance. Predlog za izdajo zakona je obravnavala tudi Komisija Skupščine SR Slovenije za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu.

Če lahko vse razprave v skupščinskih delovnih telesih povzamemo, najprej ugotovimo, da so delegati v teh telesih vložili ne malo naporov in dali številne pripombe in sugestije, v kateri smeri je potrebno iskati rešitve. Delegati so prav tako podprli opredelitve Izvršnega sveta glede bistvenih vprašanj, na katerih naj temelji bodoči zakon, hkrati pa so bile izražene zahteve po ponovni proučitvi predlaganih rešitev glede prednostne dobave električne energije napravam v sistemu zvez zaradi nemotenega delovanja zvez, glede planskih aktov, ki se sprejemajo na področju sistemov zvez in skupnosti za PTT promet ter glede uvedbe prispevka v primeru družbene intervencije. Prav tako so bile dane pripombe in predlogi glede združevanja v samoupravne interesne skupnosti za PTT promet ter glede opredeljevanja družbenoekonomskih odnosov v njih.

Družbenoekonomski odnosi naj bi se namreč v prvi vrsti urejali po samoupravni poti, različno v posameznih sistemih zvez in v skladu z zakoni, ki urejajo posamezna področja. Seveda pa bo v nadaljnji razpravi glede določb republiškega zakona Izvršni svet ponovno proučil ali in v kolikšni meri bi bilo smotrno in potrebno razčleniti oziroma definirati načela za samoupravno urejanje družbenoekonomskih odnosov v samoupravni interesni skupnosti za PTT promet, ali in v kolikšnem obsegu naj se zakonsko opredeli v zakonu o sistemu družbenega planiranja in zveznem zakonu o temeljih sistema zvez skupno planiranje vseh nosilcev zvez in opredelijo nosilci planiranja. Ponovno bo proučil način sodelovanja radiodifuznih organizacij v skupnosti za PTT promet. Seveda pa bodo morale biti vse rešitve skladne tudi z rešitvami in izhodišči zveznega zakona o temeljih sistema zvez in družbenega dogovora, ki urejajo obvezno povezovanje sistema zvez.

Tovarišice in tovariši delegati! Naj na koncu poudarimo, da pričakujemo, da bodo razprave tako kot v odborih in komisijah te Skupščine tudi na današnji seji zbora prispevale k nadaljnjemu razčiščevanju še nerešenih vprašanj in s tem omogočile in olajšale delo predlagatelju pri pripravi osnutka zakona. Predlagatelj bo s svoje strani skrbno proučil vse pripombe in predloge in jih v skladu s sprejetimi načeli, na katerih naj zakon temelji in v skladu z zvezno zakonodajo na tem področju do največje možne mere upošteval pri pripravi osnutka tega zakona. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišica Žibertova je tudi omenila, katera delovna telesa Skupščine so obravnavala predlog za izdajo tega zakona. Vprašujem poročevalce teh delovnih teles, ali želijo besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga sprejel naš zbor. Predlog sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o predlogu za izdajo zakona v delovnih telesih zbora in Skupščine.

Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Tovariš Slavko Marinič iz Celja je oddal gradivo, ki so ga pripravili v delegaciji k temu predlogu za izdajo zakona, pravi pa, da ga ne bi bral, ker je precej obsežno. Želi morda kdo izmed delegatov besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa, ki ste ga sprejeli danes na klop.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Vračamo se na 8. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanja družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji.

Skupina delegatov, ki smo jo imenovali, da spremlja razpravo pri 8. in 9. točki dnevnega reda, je končala delo, zato prosim tovarišico Anko Tominšek, da zboru poroča o delu skupine.

Anka Tominšek: Skupina delegatov se je sestala in po proučitvi razprave na seji našega zbora predlaga naslednje dopolnitve predloga sklepov, ki ste jih prejeli.

Najprej glede 8. točke, to je nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodja.

Predlagamo, da se v prvi alinei 2. točke na koncu prvega stavka doda naslednje besedilo: "na podlagi akcijskih programov". Gre za to, da moramo dati določeno prioriteto, kot veste, nekaterim pojavom tudi glede ažurnega reševanja. Tovarišica Strmoletova, predsednica Vrhovnega sodišča SR Slovenije, nas je obvestila,da so v pripravi akcijski programi, zato smo ta dostavek dodali.

Predlagamo, da se na koncu predlogov sklepov doda nova 4. točka, ki se glasi: "Skupščina SR Slovenije sprejema poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in podpira sklepe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije."

Kot ste lahko tudi sami iz teh sklepov ugotovili, v njem ni bilo odnosa naše Skupščine do gradiva, ki smo ga prejeli, in do sklepov, ki jih je predlagal Izvršni svet. To pomeni, da sklepe, ki smo jih dobili danes in sklepe Izvršnega sveta, jemljemo kot celoto. Izhajajoč iz tega, smo bili mnenja, da ni potrebno predloge sklepov, ki smo jih danes dobili, konkretizirati, razen tistega, kar sem omenila v drugi alinei. Hkrati želim opozoriti, da so v sklepih Izvršnega sveta dane konkretne zadolžitve tudi Republiškemu sekretariatu za pravosodje glede nekaterih zelo pomembnih nalog, med drugim tudi glede izvedenstva, cenilcev, učinkovitega spremljanja dela pravosodnih organov, prav tako pa so dane konkretne naloge samim pravosodnim organom za njihovo večjo učinkovitost, ažurnost, racionalno delo, preventivno delo, vključevanje v družbeno samozaščito in tudi glede usposabljanja pravosodnih delavcev in zaostritve odgovornosti pravosodnih delavcev za njihovo delo.

Ne nazadnje se pozivajo tudi izvršni sveti občnskih skupščin, da zagotovijo materialne pogoje za delo pravosodnih organov, še zlasti pa se apelira v tistih okoljih, kjer te stvari doslej niso bile zadovoljivo rešene in bodo potrebni napori tako Republiškega sekretariata za pravosodje kot tudi drugih upravnih organov, vključno z izvršnimi sveti občinskih skupščin za uspešno reševanje teh težav, o katerih so nekateri tovariši danes že govorili.

Toliko glede 8. točke dnevnega reda.

Predsednik Mitja Horvat: Vprašujem, ali želi kdo o predlogih skupine delegatov razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, dajem predlog sklepa skupaj z dopolnitvami, ki jih je skupina predlagala, na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepov z dopolnitvami.

Vračamo se na 9. točko dnevnega reda, to je na informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

Ponovno prosim tovarišico Anko Tominšek, da poroča o morebitnih dopolnitvah predloga sklepa.

A n k a T o m i n š e k : K 9. točki predagamo samo eno dopolnitev, in sicer, da se na koncu sklepov doda nova alinea, ki se glasi: "- informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči se sprejme skupaj z ukrepi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije."

Predsednik M i t j a H o r v a t : Slišali ste predloge skupine delegatov. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem na glasovanje predlog sklepov skupaj z dopolnitvijo skupine delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepov z dopolnitvami skupine delegatov.

Skupina, ki smo jo imenovali za proučitev poročila o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982, še ni končala z delom, zato predlagam, da preidemo na 1 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika na seji našega zbora določil direktorja Republiške uprave za družbene prihodke Antona Pengova. Želi tovariš Pengov besedo? (Da.)

A n t o n P e n g o v : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Samoprispevek se je v preteklem obdobju uveljavil kot pomembna oblika samoupravnega zagotavljanja materialne osnove za zadovoljevanje skupnih potreb občanov. Družbena pomembnost samoprispevka pa se kaže v tem, da so na mnogih območjih akvitirali delovne ljudi in občane in jih združili za skupne akcije, spodbujali pa so tudi demokratične metode dela in razvoj samoupravnih odnosov. Pri tem pa so se pojavljale tudi nekatere pomanjkljivosti, ker programi iz samoprispevka niso bili povsod vključeni v sistem planiranja, zato so se običajno s samoprispevki zagotavljala le sredstva za izgradnjo objektov, programi za izvajanje dejavnosti pa niso bili upoštevani v ustreznih planskih aktih.

Cilj spremembe zakona ni v tem, da bi z določbami zakona omejevali možnost za nadaljnje uvajanje samoprispevkov, ampak naj bi z zakonom uredili le tista vprašanja, katerih razrešitev terja že ustavna opredelitev samoprispevka, zakona o družbenem planiranju in vprašanja v zvezi s pripravo in odločanjem o uvajanju samoprispevka. Druga vprašanja pa naj bi prepustili delovnim ljudem in občanom, da se o tem odločajo v vsakem konkretnem primeru ob upoštevanju vseh družbeno-ekonomskih okoliščin.

V skladu z zakonom o družbenem planiranju in zakonom o skupnih osnovah svobodne menjave dela zato predlagamo, da se samoprispevek lahko uvede le, če je zgraditev objektov oziroma zadovoljevanje drugih skupnih potreb predvidena v samoupravnih sporazumih o temeljih planov oziroma v planu krajevne skupnosti ter da morajo biti predvidena sredstva za izvajanje dejavnosti v ustreznih planskih aktih tistih organizacij oziroma skupnosti, ki za izvajanje take dejavnosti zagotavljajo sredstva.

V razpravah v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije je bilo izpostavljeno vprašanje, kako in v katerem planskem aktu planirati sredstva za izvajanje dejavnosti, če se samoprispevek uvaja v enem srednjeročnem obdobju, objekt pa bo zgrajen v naslednjem planskem obdobju. V takih primerih, bi po našem mnenju morali upoštevali 21. člen zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu Slovenije, ki govori o tem, da v srednjeročnih planih določijo samoupravne organizacije in skupnosti tudi tiste naloge na posameznih področjih družbene reprodukcije, ki se izvajajo v daljših obdobjih od pet let.

Z dopolnitvijo zakona o samoprispevku predlagamo, da se določi kot osnova za plačevanje samoprispevka osebni dohodek oziroma drugi ustrezni dohodki občanov. Nepremičnine in drugi premoženjski predmeti bi bili lahko uporabljeni kot osnova za plačilo samoprispevka le v primeru, če gre za samoprispevek, s katerim naj bi se izboljšali pogoji za uporabo nepremičnin ali na primer prevoznih sredstev. Kot osnova za plačilo samoprispevka pa ne bi moglo biti uporabljeno gospodinjstvo, ker to prav gotovo ne odraža dohodkovne sposobnosti. Menimo, da je kot osnova za plačilo samoprispevka sprejemljiva nepremičnina oziroma prevozna sredstva, ker se pri tem predpostavlja dohodek od teh premoženjskih predmetov oziroma upoštevajo koristi, ki jih bo imel lastnik zaradi izboljšanih pogojev uporabe svojega premoženja.

Poleg tega ocenjujemo, da bi preprečitev tega, da se kot osnova uporabljajo tudi nepremičnine oziroma drugi premoženjski predmeti,zelo zaviralno delovalo pri nadaljnjih akcijah za samoprispevke, predvsem za samoprispevke v krajevnih skupnostih oziroma v delu krajevne skupnosti.

Pripombe in predlogi k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku bomo proučili in upoštevali pri pripravi osnutka tega zakona.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Pengov.

Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona sta bila objavljena v prilogi VI. Poročevalca. V istem Poročevalcu je bilo objavljeno tudi poročilo o uvajanju samoprispevkov in izvajanju zakona o samoprispevku v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog za izdajo zakona s tezami za osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru tudi pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava predloženi akt v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine, tako da o njem dajo pristojnima zboroma svoja stališča.

Prav tako ste na klop prejeli predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Predlog sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o predlogu za izdajo zakona v delovnih telesih zbora in Skupščine ter v okviru SZDL Slovenije, ki je o njem organizirala širšo javno razpravo.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Branka Žerjal, delegatka iz občine Piran.

B r a n k a Ž e r j a l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov iz občine Piran ugotavlja, da je dosedanja praksa uvajanja samoprispevkov za območje občine vendarle prinesla tudi pozitivne rezultate. Okrepila se je solidarnost med občani in krajevnimi skupnostmi, laže je bilo planirati in poraba sredstev je bila racionalnejša. Zdi se nam neutemeljeno, da se z zakonom onemogoči nadaljnje uvajanje ter izvajanje samoprispevkov za območje občine. Zakon naj dopusti obe možnosti, glede na konkretne razmere in potrebe pa naj se občani in delovni ljudje dogovorijo, na kakšen način bodo laže in učinkoviteje razreševali potrebe v svoji krajevni skupnosti in skupne potrebe na območju občine.

Zato predlagamo naslednje spremembe 3. teze osnutka zakona, in sicer, da bi se spremenil prvi odstavek variantnega dodatka 3. teze tako, da bi se glasil: "Samoprispevek lahko uvede občinska skupščina, če gre za zgraditev objektov oziroma izvajanje del, ki so namenjena za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov na območju občine, če se krajevne skupnosti v občini o tem samoupravno dogovorijo." Nadaljnje besedilo prvega odstavka variantnega dodatka ostane nespremenjeno.

Drugi odstavek variantnega dodatka naj se črta in naj se sprejme prva varianta drugega odstavka in črta druga varianta drugega odstavka. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Bogdan Meglič, delegat iz občine Vrhnika.

B o g d a n M e g l i č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Vrhnika je na sejah zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora razpravljala o tem predlogu in je naši delegaciji posredovala naslednje predloge.

Zakon o samoprispevku naj bi se dopolnil ali spremenil le v določbah, pri katerih izkušnje kažejo določene slabosti in pomanjkljivosti. Kljub temu da je samoprispevek namenjen za zadovoljevanje skupnih potreb, potreb v krajevnih skupnostih, bi morala biti tudi v bodoče občinskim skupščinam dana pristojnost za uvajanje samoprispevka v primeru potreb skupnega pomena.

Skupščina občine Vrhnika zato podpira variantni dodatek 3. teze, ki naj se glasi: "Občinska skupščina lahko uvede samoprispevek, če gre za zgraditev objektov oziroma izvajanje del iz prejšnje teze, ki so namenjena za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov na območju občine. Občinska skupščina lahko uvede samoprispevek le, če je zgraditev takih objektov predvidena z dogovori o temeljih plana oziroma če je v planu občine za ustrezno srednjeročno obdobje in če so v planu zagotovljena sredstva za izvajanje ustrezne dejavnosti. Samoprispevek se lahko uvede le, če so se občani na ustreznem območju z referendumom vnaprej izrekli za njegovo uvedbo."

Skupščina občine Vrhnika podpira tudi predlagano besedilo drugega odstavka 3. teze, ki se glasi: "Samoprispevek se lahko uvede le, če so se občani na ustreznem območju z referendumom vnaprej izrekli za njegove uvedbo."

Sprejme naj se 6. teza, ki se glasi: "Če se uvaja samoprispevek za zgraditev objektov oziroma za izvajanje del, s katerimi naj bi se bistveno izboljšali tudi pogoji za uporabo nepremičnin občanov na določenem območju, se lahko zavežejo za samoprispevek tudi občani, ki imajo take nepremičnine, čeprav nimajo stalnega prebivališča na tem območju."

Doda se nov četrti odstavek, ki se glasi: "Zavezanci iz prejšnjega odstavka imajo pravico sodelovati v pripravljalnem postopku za razpis referenduma in pravico osebnega izjavljanja z referendumom oziroma s podpisovanjem. Pristojni organ krajevne skupnosti določi način, kako ti zavezanci lahko uveljavijo svoje pravice."

Poiskati bi bilo potrebno tudi način, da se v plačevanje samoprispevka vključijo tudi delavci na začasnem delu v tujini.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Anton Ipavec, delegat iz občine Kamnik.

A n t o n I p a v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Kamnik je o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku organizirala široko javno razpravo. Predlog za izdajo zakona so obravnavali tudi zbori občinske skupščine na sejah v septembru 1982. V javni razpravi in na zborih občinske skupščine so bila izoblikovana naslednja stališča:

1. podpiramo spremembo predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku;

2. podpiramo tezo, da je samoprispevek mogoče razpisati le za zgraditev objektov oziroma za zadovoljevanje drugih skupnih potreb, če so le-ti predvideni v planskih aktih in če so v teh aktih zagotovljena tudi sredstva za izvajanje ustrezne dejavnosti;

3. podpiramo tezo, da samoprispevek razpišejo krajevne skupnosti in le izjemoma občinska skupščina;

4. podpiramo spremembo prve variante drugega odstavka 3. teze, da se samoprispevek lahko uvede le, če je na območju, na katerem je bil referendum razpisan, glasovalo zanj več kot 2/3 občanov, ki imajo pravico glasovanja na referendumu;

5. menimo, da se za plačevanje samoprispevka lahko zaveže tudi lastnik nepremičnin v skladu s 6. tezo;

6. čeprav je argumentirano stališče, da bi o samoprispevku odločali le tisti, ki ga plačujejo, predlagamo, da se to vprašanje prouči, kajti družbeno-ekonomski status posameznikov je sprejemljiv, še posebej, če je samoprispevek izglasovan za daljše obdobje.

Ob tem bi kazalo opredeliti tudi status zdomcev.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Anton Dirnbek, delegat iz občine Šmarje pri Jelšah.

A n t o n D i r n b e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije v celoti podpira stališča, pripombe in predloge k predlogu za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o samoprispevku, ki smo jih izoblikovali na posvetu, ki so se ga udeležili tovariš Mitja Horvat, predsednik Zbora občin Skupščine SR Slovenije in predstavnik Medobčinskega sveta SZDL Celje, Občinske konference SZDL Šmarje pri Jelšah, samoupravnih interesnih skupnosti družbenih in gospodarskih dejavnosti občine Šmarje pri Jelšah in nekateri delegati občine Šmarje pri Jelšah.

Ker so nekatera stališča vsebinsko enaka stališčem Družbenopolitičnega zbora, ki smo jih dobili danes na klop, jih ne bi ponavljal. Omenil bi pa samo pripombo k 9. tezi, kjer predlagamo, da se oprostitve v večjimeri prepustijo posameznemu aktu o uvedbi samoprispevka. Menimo, da je ugotavljanje dohodkov posameznega občana v naši republiki dokaj težavno,zato je potrebno prepustiti več možnosti za opredeljevanje teh oprostitev okoljem,kjer uvajajo samoprispevek. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Karel Rezec, delegat iz občine Žalec.

K a r e l R e z e c : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz Žalca ima k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku naslednje pripombe.

V tretji tezi variantnega dodatka naj se beseda: "izjema" črta.

Podpira se druga varianta drugega odstavka 3. teze. Menimo, da bi morali v to tezo zajeti tudi zahtevo, da se v primeru, ko samoprispevek razpisuje občinska skupščina, o tem razpravlja tudi na zborih občanov.

V besedilu 6. teze predlagamo, naj se ugodi zahtevi, da se v krajevni skupnosti dogovorijo za višino prispevkov, ki bi jih plačevali občani,ki imajo nepremičnine na področju krajevne skupnosti, ki uvaja samoprispevek. Pri določanju višine prispevka pa bi morali upoštevati dejstvo,da ti ljudje redno že plačujejo samoprispevek v krajevnih skupnostih, kjer imajo stalno prebivališče in bi jim to bila dodatna obremenitev.

Hkrati pa predlagamo, da je višina prispevkov enaka za vse lastnike nepremičnin. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Angela Murko-Pleš, delegatka iz občine Ljubljana-Center.

A n g e l a M u r k o - P l e š : Tovarišice in tovariši delegati! Govorim v imenu skupine delegatov občine Ljubljana Center in po pooblastilu delegatov občine Ljubljana-Šiška.

Ugotavljamo, da je potreba po uskladitvi zakona z ustavnimi načeli nesporna in zato podpiramo predlog za spremembe. Prav zaradi tega osebnega motiva za spremembo zakona pa smo se v razpravi o predlaganih rešitvah odločili, da predlagamo, da se v nadaljevanju opredelimo za drugo varianto drugega odstavka 3. teze. Ta rešitev je po našem mnenju nesporno ustreznejša z vidika osnov sistema, saj sledi enemu naših osnovnih načel, tako od ustavnih kot idejnopolitičnih, da o sredstvih odločajo tisti, ki jih zagotavljajo oziroma da odločitve z materialnimi posledicami sprejemajo tisti, ki te materialne posledice tudi nosijo.

Prav tako pa v celoti podpiramo vsebinske opredelitve v 2. tezi predlaganih tez. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Jože Bizjak, delegat iz občine Ajdovščina.

J o ž e B i z j a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Bom zelo kratek, ker so stališča, ki jih je oblikovala naša skupina delegatov pri obravnavi gradiva za to točko dnevnega reda, večinoma zajeta v stališčih delovnih skupin in predlogov današnjega sklepa, zato jih ne bi kazalo ponavljati in s tem zavlačevati razpravo.

Predlagam pa, da se na osnovi razprave skupine delegatov v 3. točki predloženega sklepa v četrti vrsti tretje alinee črta beseda "izjemoma", ker ocenjujemo, da je v zaostrenih pogojih gospodarjenja za realizacijo nekaterih nalog, ki so opredeljene na primer v družbenem planu občine ali drugih subjektih družbenega planiranja, še kako pomembna tako imenovana občinska solidarnost in bi uvajanje le krajevnih samoprispevkov lahko pomenilo tudi njihovo lokalistično obnašanje, četudi smo morda prav v teh sredinah do sedaj marsikatero nalogo rešili skupno, to pomeni tudi s sredstvi samoprispevka. Zato povsem podpiram mnenja razpravljalcev iz občine Piran in Žalec, ki sta v tem smislu tudi razpravljala. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Več delegatov je že umaknilo razprave, ker je predlog predloženega sklepa v skladu z njihovimi mnenji, tako da jih ne želijo ponavljati. S tem je seznam prijavljenih razpravljalcev k tej točki dnevnega reda izčrpan. Želi morda še kdo besedo? (Ne želi.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo.

Predlog sklepa je v skladu s stališči, ki jih je sprejel Družbenopolitični zbor.

Iz razprave izhaja, da se glede nekaterih rešitev nekoliko razhajamo in da je nekaj različnih gledanj. Kljub temu predlog za izdajo zakona ni sporen, nekatere stvari pa je nedvomno treba uskladiti z ustavo in z nekaterimi drugimi sistemskimi zakoni, ki so bili sprejeti kasneje kot zakon o samoprispevku, ki izhaja iz leta 1973. Razpravo o tem bo javno nadaljevala tudi Republiška konferenca Socialistične zveze. Predlagatelj bo vsa ta različna gledanja, ki so bila danes izražena in ki še bodo izražena v nadaljnji razpravi, skušal uskladiti in pripraviti čimbolj ustrezen osnutek zakona o samoprispevku. Zato predlagam, da je sestavni del sklepa tudi današnja razprava.

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa. Kdor je za, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na pobudo Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa.

Pobudo je Skupščini predložilo v obravnavo Javno tožilstvo SR Slovenije in za svojega predstavnika določilo tovariša Pavla Carja, javnega tožilca SR Slovenije.

Predstavnica Izvršnega sveta pri tej točki je tovarišica Doroteja Stipanič, pomočnica republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Pobudo ste prejeli, prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Obravnavala sta jo Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih razpravljalcev k tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Pobuda Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa se sprejme.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj predloži predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o varnosti cestnega prometa skupaj z drugimi spremembami, ki bodo potrebne zaradi uskladitve z zakonom o prekrških.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo.

Predlog dogovora je Skupščini predložil v soglasje Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Antona Pengova, direktorja Republiške uprave za družbene prihodke. Želi tovariš Pengov besedo? (Ne.)

Predlog dogovora ste prejeli. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala.

Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi omenjenega dogovora. Želita morda poročevalca odbora in komisije besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi tega dogovora.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (64 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Ker smo sprejeli predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo, predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep:

Zbor občin Skupščine SR Slovenije pooblašča tovariša Antona Pengova, direktorja Republiške uprave za družbene prihodke, da v imenu Skupščine SR Slovenije podpiše dogovor o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (63 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep, s katerim smo pooblastili tovariša Pengova, da podpiše omenjeni dogovor.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2136).

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želi tovariš Oblak besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi pripombo Izvršnega sveta.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih razpravljalcev k tej točki ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Glede na stališča Izvršnega sveta in glede na že sprejeta stališča zborov Skupščine SR Slovenije predlagam, da zbor k tej točki dnevnega reda sprejme še naslednji sklep:

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ naj pred odločitvijo o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2136) predlaga, da se za redno odplačevanje obveznosti, ki izhajajo iz tega sporazuma, zagotovi garancija Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Bosne in Hercegovine oziroma garancija republike, da bo zagotovljeno plačilo anuitet iz združenih sredstev, če končni posojilojemalci ne bodo ob dospetju plačil sposobni sami vračati svojih obveznosti iz tega posojila.

Gre za stališče, ki ga je naša Skupščina že sprejela in v tej zvezi predlagamo, da delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ skuša to stališče uveljaviti.

Kdor je za takšen dodaten sklep, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2132 in YU 2133).

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želi morda tovariš Oblak besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi pripombo Izvršnega sveta. Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Prijavljenih razpravljalcev pri tej točki ni. Želi kdo od delegatov razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Tudi pri tej točki predlagam dodaten sklep, ki se glasi:

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ naj pred odločitvijo o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 2132 in YU 2133) predlaga, da se za redno odplačevanje obveznosti, ki izhajajo iz tega sporazuma, zagotovi garancija Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino Socialistične republike Bosne in Hercegovine ter Makedonije oziroma garancija republik,da bo zagotovljeno plačilo anuitet iz združenih sredstev, če končni posojilojemalci ne bodo ob dospetju plačil sposobni sami plačati svojih obveznosti iz tega posojila.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (64 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih republike in avtonomni pokrajini vplačale za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje Socialistične republike Črne gore v letu 1979.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin.

Predstavnik Izvršnega sveta je tudi pri tej točki tovariš Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želi tovariš Oblak besedo? (Da.)

Marjan Oblak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Ob obravnavi predloga odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979, je bilo v skupščinskih odborih ocenjeno za primerno, da damo tudi pred obravnavo predloga odloka na sejah zborov Skupščine SR Slovenije nekaj uvodnih pojasnil o vsebini odloka in načinu izpolnitve obveznosti SR Slovenije, ki iz odloka izhajajo.

Z zveznim zakonom, ki določa med drugim tudi obseg pomoči socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin pri odpravljanju posledic potresa v Črni gori, je določeno, da se sredstva, vplačana v obdobju izvajanja obnove prizadetega območja, vsako leto valorizirajo v skladu z letno rastjo cen, gradbenih objektov in opreme. S takšno ureditvijo naj bi bilo omogočeno, da bi se obnova prizadetega območja izvedla v obsegu, ki je bil predviden v letu 1980, povsem nemoteno in kljub rasti cen gradbenih objektov in opreme v vsem obdobju obnove, to je do konca leta 1989.

Skupščina Jugoslavije je na osnovi teh zakonskih določil sprejela leta 1981 poseben odlok, s katerim je bila določena struktura sredstev, ki so predmet valorizacije ter način ugotavljanja valoriziranih sredstev. Po tej ureditvi je za to potrebno s posebnim skupščinskim odlokom vsako leto ugotoviti še do-

datne obveznosti socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin, nastalih zaradi valorizacije že plačanih sredstev, ki jo je potrebno izvršiti zaradi povečanih cen.

Predlog odloka, ki vam je danes predložen v obravnavo, je dosledno pripravljen v skladu z doslej sprejetimi predpisi, ki urejajo obveznosti socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin pri obnovi prizadetega območja v SR Črni gori. Iz tega razloga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v svojem stališču predlagal, da k predlogu odloka daste svoje soglasje.

Ob tej priložnosti pa vas želimo obvestiti tudi o možnostih za izpolnitev dodatne obveznosti SR Slovenije, ki se ugotavlja in določa s predlaganim odlokom.

Iz sredstev, zbranih iz vplačila dodatnega prispevka solidarnosti, ki je bil v letu 198o uveden za pomoč SR Črni gori, bo poleg letošnje nominalne obveznosti mogoče predvidoma poravnati le 39o milijonov dinarjev, za plačilo preostalih 572 milijonov dinarjev pa niso zagotovljena sredstva. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da za poravnavo tega dela obveznosti nikakor ni primerno uvajati novih obveznosti ali najemati kreditnih sredstev pri temeljnih bankah. Zato je predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, da se na zvezni ravni proučijo možnosti in načini za izpolnitev teh obveznosti, ki izhajajo iz predlaganega odloka. Ta pobuda je, kot ste sami ugotovili, vsebovana v poročilu seje Medrepubliškega komiteja za področje financ, ki je priloženo zakonu. Brž ko bo prišlo do realizacije te pobude, bo Izvršni svet kot edino mogočo rešitev za izpolnitev te obveznosti predlagal, da se plačilo sredstev za valorizacijo izvrši iz priliva dodatnega prispevka solidarnosti v prvih štirih mesecih leta 1983. To seveda tudi pomeni, da bo izpolnjevanje obveznosti za leto 1983 potekalo v vsem prihodnjem letu s tri do štirimesečnim zaostankom, ki pa ga bo mogoče nadomestiti predvidoma v letu 1984. S 1. januarjem 1984 namreč preneha obveznost socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin za zagotavljanje prispevka kot kredit, kar predstavlja znižanje letne nominalne obveznosti za eno tretjino. Poleg tega pa se tedaj nekoliko zniža tudi nominalni znesek obveznosti za plačilo prispevka brez obveznosti vračila.

Kolikor takšen predlog ne bo sprejet, Izvršni svet zaradi doslej že uvedenih visokih obveznosti delavcev in občanov za poravnavanje solidarnostnih obveznosti, ki jih v sedanjem trenutku po naši oceni ni mogoče povečevati, ne vidi druge rešitve, kot predlaganje sprememb v že sprejetih predpisih o pomoči SR Črni gori. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo.

Predlog zakona je Skupščini predložila v soglasje Skupščina SFR Jugoslavije.

Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je tovariš Stanko Renčelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Želi tovariš Renčelj besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi popravke k predlogu zakona in mnenje Izvršnega sveta.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Vračamo se na 11. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982.

Besedo ima tovariš Vlado Barabaš, ki bo poročal o delu skupine delegatov.

Vlado Barabaš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za proučitev predloga sklepa k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982 se je sestala in proučila razpravo na seji zbora ter predlaga naslednje dopolnitve predloga sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop.

1. in 2. točka predloga sklepa ostaneta nespremenjeni, 3. in 4. točka pa se v celoti preoblikujeta in dopolnita, tako da se dodajo nove točke predloga sklepa, in sicer:

"3. Zbor podpira prizadevanja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in drugih pristojnih organov in organizacij za prednostno preskrbo goriva za potrebe kmetijstva in jih poziva, da ta prizadevanja v okviru možnosti še okrepijo, da bi bilo kmetijstvo primerno oskrbljeno s potrebnim gorivom za nemoteno opravljanje vseh kmetijskih del.

4. Zbor predlaga Izvršnemu svetu in drugim pristojnim organom in organizacijam, da proučijo možnosti za prednostno dobavo tekočega naftnega plina tistim gospodinjstvom, zlasti starejšim, bolnim in socialno ogroženim občanom, ki nimajo objektivnih možnosti za uporabo drugih virov energije.

5. Zbor predlaga Izvršnemu svetu, da čimprej preuči možnosti in sprejme ustrezne predpise za uvedbo olajšav in pospešitev gradnje majhnih elektrarn, pri uvajanju boljše toplotne izolacije in pri drugih oblikah prehoda na domače vire energije. Prav tako naj Izvršni svet prouči pobudo za sovlaganja občanov pri zagotavljanju trajnejše oskrbe s trdimi gorivi.

6. Zbor poziva družbenopolitične skupnosti, samoupravne organizacije in skupnosti, da z vso odgovornostjo pripravijo celovite in dolgoročne programe varčevanja z energijo, vključno z možnostjo nadomeščanja uvoženih vrst energije z domačo.

7. Zbor poziva vse skupščine občin, da v okviru izvajanja ukrepov za varčevanje z energijo sprejmejo odlok za zmanjšanje porabe toplotne energije, če tega še niso storile.

8. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj še naprej sproti spremlja stanje preskrbe z energetskimi viri ter tekoče sprejema ukrepe na področju oskrbe z vsemi vrstami energije. Pri tem naj upošteva mnenja, pripombe in stališča delovnih teles in razpravo na seji zbora." Hvala.

Predsednik Mitja Horvat: Tovariš Barabaš, hvala lepa. Upam, da ste delegati lahko sledili, dejansko pa je vse to bilo že rečeno v današnji

razpravi, tako da menim, da je skupina dobro povzela razpravo.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlog sklepa, ki ga je tovariš Barabaš obrazložil, na glasovanje.

Kdor je za,naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa z dopolnitvami skupine delegatov.

Prehajamo na 2 o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik Izvršnega sveta je Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Želi morda tovariš Žakelj besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli, prejeli ste tudi dopolnilni predlog k osnutku zakona, poročilo Medrepubliškega komiteja za družbeno planiranje in razvoj in pripombo Izvršnega sveta, danes pa ste prejeli na klop še predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pisno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Slavko Marinič, delegat iz občine Celje.

S l a v k o M a r i n i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Delegatska skupina iz Celja me je pooblastila, da bi načelno govoril o vprašanju zbiranja sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih republik. Poročila, ki jih dobivamo, so slaba in netočna, v sredstvih javnega obveščanja pa so taki podatki, ki vzbujajo dvome. V bodoče naj bodo taka poročila jasna in konkretna,vpliva pa naj se, da se bodo sredstva, ki jih združujemo v pospešen razvoj nerazvitih republik, dejansko koristno uporabljala. Zato naj se v bodoče pospeši zbiranje sredstev na podlagi dohodkovnega povezovanja, ker bomo le na tak način prišli do zadovoljivih rezultatov.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Želi morda tovariš Žakelj k temu kaj dodati?

V i k t o r Ž a k e l j : (govori iz klopi): Delegati izražajo interes našega Izvršnega sveta!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, potem dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop.

Kdor je za takšen predlog sklepa, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik Izvršnega sveta je Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Želi tovariš Žakelj besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli, prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta, danes pa ste prejeli na klop še predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pisno poročala. Poročevalca, želita besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (66 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju 36. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu.

Predlog družbenega dogovora je Skupščini predložil v soglasje Zvezni izvršni svet.

Predstavnica Izvršnega sveta Skupščine je tovarišica Majda Poljanšek, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo. Tovarišica Poljanšek, želite besedo? (Ne.)

Predlog družbenega dogovora ste prejeli, danes pa ste na klop prejeli tudi pripombe Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Predlog družbenega dogovora sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala, odbor pa je predložil tudi dodatno poročilo. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil tovariš Slavko Marinič, delegat iz občine Celje.

Slavko Marinič: Predlagamo, naj bi v bodoče take prireditve, če jih že prirejamo, potekale v že zgrajenih prostorih, ne pa da gradimo nove na račun vseh drugih in tako samo povzročamo stroške za vzdrževanje! Hvala lepa.

Predsednik Mitja Horvat: Hvala lepa. To je bilo tudi stališče Skupščine, in to ne samo v tem smislu, kot je rekel tovariš Marinič, ampak predvsem, da se je v prihodnje treba pred organizacijo takšnega prvenstva dogovoriti, kdo in kako bomo to plačali, ne pa najprej organizirati, potem pa se dogovarjati, kako bi to plačali.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop in s katerim naša Skupščina ne podpira tega dogovora.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora občin Skupščine SR Slovenije,predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike in predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju, ki ste ga prejeli danes na klop.

Predstavnik komisije je njen predsednik tovariš Jože Marolt. Želiš morda besedo? (Ne.)

Prehajamo na predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne želi.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem so bili v komisijo izvoljeni: za predsednika Silvo Gorenc, za člane pa: Silva Bauman-Čenčič, Ivan Gole, Mitja Horvat, Štefan Kadoič, Bruno Korelič in Gorazd Mazej.

Prehajamo na predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike.

Kot je razvidno iz predloženega sklepa, so izmed delegatov našega zbora v skupino predlagani tovarišica Milena Borovac in tovariša Janez Markelj ter Igor Šuligoj.

O predlogu sklepa pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, potem predlagam,da glasujemo.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (66 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

S tem so bili v skupino delegatov imenovani: za vodjo Milena Borovac, za člane pa: Aljoša Drobnič, Janez Markelj, Slobodan Sibinčič, Vladimir Ščeglovski, Igor Šuligoj, Konrad Vavpotič.

Prehajamo na predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju, ki ga je zbor sprejel na 4. seji 14. julija letos.

V tej skupini je bil iz Družbenopolitičnega zbora samo en delegat, naknadno pa smo ugotovili, da bi bilo dobro, če bi bili vsi trije zbori bolj enakomerno zastopani v tej skupini, zato je dan predlog, da se v skupino delegatov izmed delegatov Družbenopolitičnega zbora imenujeta še Milenko Šetinc in Valerija Škerbec.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem predlog o dopolnitvi sklepa s 4. seje, ki je bila 14. julija, na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (67 delegatov glasuje za.) Je kdo proti (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog o dopolnitvi sklepa, s katerim sta bila v skupino delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju imenovana še Milenko Šetinc in Valerija Škerbec.

Prehajamo na 24. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 41. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu, republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanje lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku delovnega telesa ali predsedniku skupščine samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli dve vprašanji, in sicer delegatsko vprašanje skupine delegatov mesta Maribor in delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Žalec.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov mesta Maribor bo odgovoril Franc Premk, pomočnik predsednice Republiškega komiteja za promet in zveze. Prosim!

Franc Premk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije mesta Maribor je zahtevala odgovor na naslednje delegatsko vprašanje:

Skupščina Republiške skupnosti za ceste je na svoji seji dne 3.6.1982 razpravljala med drugim tudi o kritičnem finančnem stanju Republiške skupnosti za ceste za leto 1982. Pri tem je ugotovila, da Republiška skupnost za ceste ne more v letu 1982 kriti niti stroškov vzdrževanja cest v standardu iz preteklih let. O taki situaciji v cestnem gospodarstvu je skupščina Republiške skupnosti za ceste obvestila Skupščino SR Slovenije s posebno informacijo in ji predlagala, da o tej problematiki razpravlja in sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev manjkajočih sredstev za realizacijo plana Republiške skupnosti za ceste v letu 1982.

V zvezi s tem se postavlja naslednje delegatsko vprašanje: ali je bila Skupščina SR Slovenije obveščena o informaciji Republiške skupnosti za ceste z dne 2.6.1982 glede na problematiko v cestnem gospodarstvu in finančni situaciji Republiške skupnosti za ceste v letu 1982 ter kdaj namerava Skupščina SR Slovenije razpravljati o tej informaciji, glede na to, da so sredstva za vzdrževanje cest, kot je razvidno iz te informacije, zagotovljena le do meseca septembra 1982, pred vrati pa je zima, ki zahteva največje aktivnosti v okviru vzdrževanja cest?

Izvršni svet je glede na to, da je bilo vprašanje zastavljeno neposredno Skupščini, dal naslednje mnenje:

Republiška skupnost za ceste je Skupščini Slovenije poslala dve pismi; v prvem z dne 3.6.1982 je pojasnila kritično finančno situacijo, medtem ko je v drugem pismu z dne 26.6.1982 poročala o izpolnjevanju planskih nalog v letih 1981 in 1982.

Skupščina SR Slovenije je na sejah zborov dne 28.7.1982 v okviru poročila o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja skupaj z analizo o izvajanju družbenega plana SR Slovenije v letih 1981-1982 z oceno možnosti njihovega uresničevanja v prihodnjih letih obravnavala poročilo samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje ter v tem sklopu tudi poročilo Republiške skupnosti za ceste.

V zvezi s tem so skupščinski zbori sprejeli ustrezne sklepe. V skladu s sprejetimi sklepi je Republiški komite za promet in zveze dne 29.7.1982 na 3. seji obravnaval izhodišča za oceno materialnih možnosti v cestnem gospodarstvu v obdobju 1981-1985 skupaj z informacijo o vzdrževanju avtocest, magistralnih in regionalnih cest.

V zvezi z ugotovljenim primanjkljajem sredstev za pokrivanje stroškov tekočega vzdrževanja je Republiški skupnosti za ceste predlagal, da se ponovno ocenijo normativi vzdrževanja avtocest, magistralnih in regionalnih cest; da se pri pripravi usklajevanja cen na področju nizke gradnje ter pri vzdrževalnih delih upošteva najboljši ugodni izvajalec, da morajo racionalneje izkoriščati sedanje kapacitete s posebnim poudarkom na mehanizaciji in da morajo do konca leta 1982 razdelati v okviru znanih razpoložljivih sredstev minimalen program tekočega vzdrževanja.

Posebno skrb pa je potrebno v okviru tega akcijskega programa nameniti izvajanju ukrepov zimske službe.

Rok za uresničitev sprejetih nalog je bil konec meseca septembra letos.

Strokovne službe Republiške skupnosti za ceste so skupaj z združenimi cestnimi podjetji Slovenije pripravile predlog vzdrževanja avtomobilskih, magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji v letu 1982. O tem predlogu je Izvršni odbor Republiške skupnosti za ceste razpravljal na svoji 84. seji, dne 24.9. letos in sprejel naslednje sklepe:

Pogodbe s cestnimi podjetji za redno vzdrževanje se povečajo za 22o milijonov din; plačilni pogoji se spremenijo tako, da se plačilo izvrši v letu 1983. Na ta način je pokrit delež manjkajočih sredstev za tekoče vzdrževanje v letu 1982. Obrestna mera za blagovne kredite, katerih rok se podaljša, se lahko poveča največ do 16 %. Režim vzdrževanja v zimskem času bo dogovorjen med predstavniki Republiškega sekretariata za notranje zadeve, strokovnimi službami Republiške skupnosti za ceste in Združenimi cestnimi podjetji Slovenije, o čemer bodo vsi uporabniki cest tudi obveščeni. Ocenjujemo, da bo na ta način rešen problem tekočega vzdrževanja v okviru razpoložljivih sredstev z delnim pokrivanjem sredstev iz leta 1983.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ugotavlja težko finančno situacijo pri zagotavljanju virov sredstev za pokrivanje stroškov vzdrževanja in izgradnje regionalnih in magistralnih cest. V letu 1982 sprejeti finančni plan predvideva sredstva v višini 5.531,6 milijona din po cenah iz leta 198o. Tekoče obveznosti Republiške skupnosti za ceste iz kreditov domačih in tujih bank ter javnega posojila za ceste ter neporavnane obveznosti iz preteklih let znašajo 3.7o9 milijonov din, ostanek do celotnega pokritja finančnega načrta razpoložljivih sredstev pa ne zadošča za pokrivanje rednega vzdrževanja, kot smo uvodoma ugotovili. Izvršilni odbor Republiške skupnosti za ceste je že konec meseca marca sprejel sklep, da se ustavijo vsa dela na novogradnjah. V tem času je tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sprejel odlok o spremembi odloka o višini cestnine na moderniziranih cestnih odsekih Ljubljana-zahod, Postojna-Razdrto in Hoče-Arja vas, (lo.5.1982) in odlok o višini pristojbin, ki se plačujejo za cestna motorna vozila (16.7.1982), ter na ta način uresničil, da so s finančnim planom za leto 1982 ta dva finančna vira izpolnjena oziroma pokrita in ki sta izključno namenjena za vzdrževanje cest v SR Sloveniji.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi delegat mesta Maribor še kaj dodati? (Ne.) Dobili boste tudi pisni odgovor.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Žalec bo odgovoril Stanko Renčelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

S t a n k o R e n č e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z delegatskim vprašanjem občine Žalec dajemo naslednji odgovor.

Neurja so v letošnjem letu prizadejala več občin. Veliko škodo je povzročilo neurje s točo, ki je 29. junija 1982 zajelo območje v širini do 10 km od Kranja prek Savinjske doline, Kozjanskega in Bizeljskega do Sotle in ki je močno prizadelo kmetijsko proizvodnjo. V tem neurju je bil prizadet tudi del kmetijske proizvodnje. Poleg tega je občino Žalec prizadel še močnejši potres in neurje z viharjem. V omenjenih naravnih nesrečah je bila v največji meri prizadeta zasebna kmetijska proizvodnja. Za odpravo posledic škode, ki so jo povzročile omenjene naravne nesreče, so občine podvzele vrsto ukrepov. V občinah, kjer je škoda presegla 1,5 oziroma 3 % družbenega proizvoda, glede na to, ali je občina razvita ali nerazvita, so bila uporabljena tudi republiška sredstva solidarnosti.

V okviru predlaganih ukrepov za ublažitev posledic škode je občina Žalec posredovala Republiškemu sekretariatu za finance predlog,da bi se občinam, ki so utrpele škodo zaradi naravnih nesreč, uredili potrošniški krediti pod posebnimi pogoji, kot jih omogoča zvezni odlok.

Republiški sekretariat za finance je skupaj z Republiškim komitejem za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano menil, da glede na obseg škode in glede na to, da je škoda nastala predvsem v zasebnem kmetijstvu, zaradi izpada dohodka kot posledica zmanjšane proizvodnje, ni potrebno uporabiti določb omenjenega zveznega odloka in da se posledice škode lahko omilijo z dajanjem kreditov združenim kmetom iz sredstev hranilno-kreditnih služb. Prizadeti kmetje bi dobili kredite za nabavo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo na podlagi potrdila o upravičenosti s strani kmetijske pospeševalne službe. Kolikor sredstva hranilno kreditnih služb v kmetijskih organizacijah ne bi zadostovala, bi se v kreditiranje vključila tudi Zveza hranilno-kreditnih služb Slovenije. Sredstva hranilno-kreditnih služb se dajejo pod ugodnejšimi pogoji kot bančna sredstva.
O navedeni rešitvi so bili 16.9.1982 v Celju s strani predstavnikov Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano seznanjeni predstavniki občin Celje in Žalec ter predstavniki kmetijskih organizacij iz obeh občin.

V zvezi s tem dajemo še dopolnilni odgovor, ki ga je pripravil Republiški sekretariat za finance - na koncu bomo oblikovali enoten odgovor - ki pravi:

V okviru predlaganih ukrepov za ublažitev posledic škode je občina Žalec posredovala 21. septembra 1982 Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije predlog, da bi se občanom, ki so utrpeli škodo zaradi naravnih nesreč, omogočilo koriščenje potrošniških kreditov pod posebnimi pogoji, kot jih omogoča zvezni odlok.

Aktivnosti v zvezi s tem so v okviru Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije potekale že pred prejemom navedene pobude, in sicer v zvezi s pobudo Izvršnega sveta Skupščine občine Celje z dne 23.8.1982.

Na 17. seji Odbora Izvršnega sveta za družbeno-gospodarsko politiko je bilo izoblikovano mnenje, da bi se posledice škode omilile predvsem z dajanjem kreditov kmetom iz sredstev hranilno-kreditnih služb. Prizadeti kmetje bi dobili kredite za nabavo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo na podlagi potrdila o upravičenosti s strani kmetijske pospeševalne službe.

Prvotni odgovor se dopolni. Poleg tega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nadaljuje z aktivnostmi v zvezi s pripravo odloka, ki bi na podlagi pooblastila iz 10. točke zveznega odloka določil naslednje elemente:

1. vrsto naravnih nesreč,

2. v skladu s 1. točko v letu 1982 prizadete občine oziroma območja krajevnih skupnosti v občinah,

3. na osnovi ocene temeljnih bank datumski rok, v katerem bodo občani lahko predložili dokumentiran zahtevek za odobritev potrošniškega posojila po posebnih pogojih.

Vendar bi s sprejetjem republiškega odloka lahko določili le podrobnejše pogoje za odobravanje potrošniških posojil, ki niso določeni v odloku, s tem

pa bi bila še vedno dana samo možnost, da bi banke obravnavale potrošniška posojila osebam, ki so v naravni nesreči utrpele škodo. Razpis splošnih in določitev natančnejših pogojev temeljnih bank za potrošniško kreditiranje na podlagi odloka iz lo. točke izvedenega republiškega odloka pa bo odvisna izključno od lastnih materialnih možnosti na teh območjih. Odlok bo sprejet po postopku in v rokih v skladu s poslovnikom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Renčelj, hvala lepa. Želi delegat iz Žalca kaj dodati? (Ne.)

S tem so izčrpana tista delegatska vprašanja, na katere so bili naslovniki pripravljeni danes odgovoriti. Tovariš Strniša je skušal na nekatera vprašanja, ki so bila danes zastavljena, že prej odgovoriti na skupnem zasedanju, rekel pa je tudi, da bodo pismeno odgovorili na nekatera vprašanja, ki so bila danes postavljena. Pisno bo dan odgovor tudi na vprašanje delegatov iz občine Ravne na Koroškem, ki smo ga dobili pred nekaj dnevi.

Želi morda še kdo zastaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Če ne, potem zaključujem to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da je bil zbor pri vseh točkah dnevnega reda, kjer je sprejemal končne odločitve, usklajen z odločitvami Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora, tako da ni nobenih spornih vprašanj.

Zaključujem 8. sejo Zbora občin in se vam zahvaljujem za zelo aktivno sodelovanje. Hvala lepa.

(Seja zbora je bila končana ob 14.4o uri.)

D R U Ž B E N O P O L I T I Č N I Z B O R

6. SEJA

(28. SEPTEMBRA 1982)

Predsedoval: dr. Ciril R i b i č i č, predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da vas spomnim, da je po zadnji seji Družbenopolitičnega zbora umrl tovariš Boris Pavlin, ki je bil v svoji dolgoletni družbenopolitični aktivnosti med drugim tudi organizacijski sekretar Občinske konference Zveze komunistov Slovenije v Novi Gorici in tajnik Občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Nova Gorica, v sedanjem mandatnem obdobju pa je bil tudi član predsedstva Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije.

Predlagam, da njegov spomin počastimo z minuto molka. (Delegati vstanejo in z minuto molka počaste spomin pokojnika). Slava mu. (Slava!)

Pričenjam 6. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 5. seje zbora,

2. predlog zakona o stanovanjskih razmerjih,

3. poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti Socialistične republike Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije,

4. osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

5. predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,

6. osnutek zakona o gozdovih,

7. predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,

8. predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi uredniškega odbora Poročevalca, o imenovanju predsednika in članov uredniškega odbora Poročevalca ter o imenovanju odgovornega urednika Poročevalca,

9. predlog periodičnega delovnega načrta Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982,

lo. volitve in imenovanja,

11. predlogi in vprašanja delegatov.

Opozoril bi vas, da smo glede na dnevni red, ki ste ga prejeli pred sejo, spremenili vrstni red obravnave vprašanj in da bi prej, kot pa je bilo predvideno, obravnavali predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, glede na to, da pri tej točki dnevnega reda sprejemamo stališča Družbenopolitičnega zbora, ki so obvezujoča osnova za delo preostalih dveh zborov in skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije, ki o tem soodloča s pristojnimi zbori Skupščine SR Slovenije.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.)

Kdor je za predlog dnevnega reda, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog dnevnega reda soglasno sprejel.

Družbenopolitični zbor daje na današnji seji stališča po 72. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije k 2. točki, to je k predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih, k 4. točki, 6. točki in 7. točki dnevnega reda. To pomeni, da daje stališča poleg k predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih, tudi k osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije, osnutku zakona o gozdovih in predlogu za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Prehajamo na 1. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na odobritev zapisnika 5. seje zbora.

Prejeli ste osnutek zapisnika. Predlga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev tega osnutka? (Nihče.) Dajem na glasovanje zapisnik 5. seje zbora.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti! (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 5. seje Družbenopolitičnega zbora.

Ugotoviti moramo še navzočnost delegatov. Svojo odsotnost z današnje seje so opravičili: Milan Kučan, Jože Marolt, Ivanka Vrhovčak, Stane Žunič in Štefanija Žagmeister.

Preden preidemo na 2. točko dnevnega reda, predlagam, da bi na skupnem zasedanju vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije poslušali dve uvodni besedi, in sicer uvodno besedo k poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije, ki jo bo imela tovarišica Vida Tomšič, predsednica Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose in uvodno obrazložitev k predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki jo bo imel tovariš Martin Košir, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiški sekretar za ljudsko obrambo.

S tem prekinjam sejo Družbenopolitičnega zbora in vas vabim, da se udeležite skupnega zasedanja vseh treh zborov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.lo uri in se je nadaljevala ob 11.o5 uri.)

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Prehajamo na 2. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o stanovanjskih razmerjih.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Izvršni svet je k temu predlogu zakona predložil amandmaje na podlagi 289. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki se štejejo kot sestavni del predloga zakona. Gre za to, če Izvršni svet najmanj lo dni pred zasedanjem predloži amandmaje in če se ti amandmaji pošljejo v delegatsko bazo, se obravnavajo na zboru kot sestavni del predloga zakona. Ta pogoj je v tem primeru bil izpolnjen.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija.

Danes smo prejeli umik in spremembo predloga amandmajem skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz Skupščine mesta Ljubljane, stališča Odbora za vprašanja posebnega družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine pri Svetu za družbenopolitični sistem Republiške konference SZDL, mnenje Izvršnega sveta k amandmajem skupine delegatov iz Skupščine mesta Ljubljane, dodatno poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog stališč, ki naj bi jih Družbenopolitični zbor sprejel na pod-

lagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in ki je bil pripravljen v okviru strokovne službe zbora oziroma Skupščine. Predstavnik predlagatelja je tovariš Tone Poljšak, namestnik predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.) Želi poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem tovariš Kotar dopolniti poročilo odbora? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne želi.)

Preden pričnemo z razpravo, predlagam zboru, da imenujemo skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in potem predlagala dopolnitve in spremembe predloga stališč. Za člane skupine predlagam naslednje delegate: Marjana Kotarja, Vilija Vindiša in Marijo Pukl. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Ugotavljam, da je predlog sprejet.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovarišica Marija Zupančič-Vičar.

M a r i j a Z u p a n č i č - V i č a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z zakonom o stanovanjskih razmerjih bo v SR Sloveniji zaključeno sistemsko urejanje stanovanjskega področja. Skupščina SR Slovenije je v vsem tem času omogočila, da so pri oblikovanju politike na tem področju ter pri zakonskem urejanju aktivno sodelovali delovni ljudje in občani v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbenopolitičnih organizacijah. vzporedno s tem je v Socialistični zvezi delovnega ljudstva bila spodbujena in koordinirana široka aktivnost za uresničevanje sprejete politike in sprejetih zakonov ter družbenih dogovorov na tem področju.

Zakona o stanovanjskih razmerjih torej ne moremo obravnavati ločeno od stanovanjske politike v celoti, pač pa le v povezavi s celoto odnosov, ki jih gradimo na tem področju. Zakon o stanovanjskih razmerjih pa bo mogoče uresničevati le pod pogojem, da bodo delavci v celoti lahko uveljavljali odnose, predvsem, da bodo odločali o celotnem dohodku in v tem okviru odločali tudi o reševanju svojih stanovanjskih vprašanj.Čeprav novi zakon o stanovanjskih razmerjih v primerjavi s prejšnjim ne prinaša "dramatičnih" sprememb, kot se je zelo slikovito izrazil novinar, pa vendar prinaša številne rešitve, ki v bistvu pomenijo postopno ukinjanje zakonodajnega urejanja, to je, prepušča uveljavljanje stanovanjske pravice in odgovornosti za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, delovnih ljudi in občanov združenemu delu, to je delavcem v samoupravnih organizacijah in skupnostih.

Podpiram sprejem zakona in se strinjam s stališčem Odbora za družbenopolitični sistem in s predlaganimi stališči Družbenopolitičnega zbora.

V tej zvezi pa naj opozorim, da je v samem predlogu zakona kot tudi v amandmajih še vedno premalo razjasnjeno vprašanje v zvezi s 17. in 64. členom predloga zakona. Predvsem mislim naslednje. Res je predlog zakona glede na osnutek prinesel novost v 17. členu in bolj rigorozno ureja izselitev razvezanega zakonca, pri čemer je predlagatelj sledil prejšnjim razpravam, v katerih so bila zelo močna opozorila, da sedanja ureditev tega vprašanja zaostruje številne socialne probleme, ki nastanejo ob razvezi. Iz teh razlogov, predvsem pa, da se zaščitijo otroci razvezanih zakoncev, je bolj primerna rešitev v predlogu zakona, kot pa ta, ki jo ponuja predlagani amandma. Glede na to, da pa tudi ureditev v predlogu zakona, da se mora razvezani zakonec, ki ni obdržal oziroma pridobil stanovanjske pravice, izseliti iz stanovanja najkasneje v enem letu po pravnomočnosti sodne odločbe, pri čemer mu ne pripadajo niti najpotrebnejši prostori, ni najbolj primerna in bi bilo morda umestno razmišljati o tem, da bi v primeru, ko razvezani zakonec nalašč otežuje življenje drugemu zakoncu in otrokom, le-ta ne bi užival s tem zakonom predpisanega varstva.

V zvezi s 64. členom predloga zakona in predlaganim amandmajem k temu členu sem mnenja, da niti predlog zakona niti amandma ne ponujata najbolj ustrezne rešitve tega vprašanja. Zakon naj bi namreč v primerih, ko odhaja občan v dom za ostarele občane, predvidel neke vrste institut stanovanjske pravice, ki miruje. S tem mislim na ureditev, da bi se občan, ki odhaja v dom, moral izseliti iz stanovanja, hkrati pa bi se moral stanodajalec s pogodbo

zavezati, da mu bo v primeru, če se bo vrnil iz doma, zagotovil primerno stanovanje. Menim, da tudi predlagani amandma ne vzpostavlja ustavnega položaja imetnika stanovanjske pravice in v bistvu lahko pomeni, da bo starostnik, ki odhaja v dom za ostarele občane, v trenutni stiski pristal na vse pogoje, torej tudi na odpoved stanovanjskega razmerja, pozneje pa pravice imetnika stanovanjske pravice ne bo mogel več uveljaviti. Zavedam se, da teh primerov ne bo veliko, vendar pa je zaradi občutljivosti teh primerov vredno ponovno proučiti in ustrezno urediti to vprašanje.

Glede na to, da amandmaji z navedenimi dvemi opozorili dejansko pomenijo izboljšanje zakonskega besedila, jih je potrebno podpreti. V teh dveh primerih menim, da imamo glede 17. člena boljše rešitve, mogoče pa bi se kazalo potruditi, da bi se v zvezi s 64. členom poiskala drugačna oziroma bolj precizna opredelitev. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Prosim, besedo ima tovariš Jože Sintič.

J o ž e S i n t i č : V imenu skupine delegatov bi k amandmaju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 64. členu predloga zakona o stanovanjskih razmerjih predlagal naslednje besedilo: Predlog amandmaja k drugemu odstavku 64. člena naj bi se torej glasil: "V primeru iz prejšnjega odstavka sklene stanodajalec z imetnikom stanovanjske pravice pogodbo, s katero mu zagotovi ob morebitni vrnitvi iz doma za ostarele ponovno pravico do stanovanja."

Ponovno pravico do stanovanja opredeljuje 7. člen predloga zakona. Menimo, da amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k drugemu odstavku 64. člena ni ustrezen glede na ustavno pravico občana, da si izbere svoje prebivališče. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Dana je pobuda, da bi besedilo dopolnili s tem, da bi rekli: "primerno stanovanje".

Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Tone Poljšak.

T o n e P o l j š a k : V imenu predlagatelja lahko izjavim, da zbor lahko sprejme tako modificiran amandma k drugemu odstavku 64. člena.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Bi še kdo želel razpravljati? (Nihče.) Moje mnenje je, da bi na podlagi razprave ustrezno popravili 2. točko predloga stališč, in sicer v tem smislu, da ne bi govorili o tem, da lahko ostarela oseba v določenem času prekliče svojo izjavo, ampak bi šli v smeri predloga, kot sta ga dala dva delegata, da ima taka oseba možnost, da dobi primerno stanovanje v primeru, če zapusti dom. To bi bilo stališče zbora. Ustrezna formulacija pa je odvisna od razprave v preostalih dveh zborih.

Če se s tem strinjate, potem lahko preidemo na glasovanje o predlogu stališč. Je kdo mnenja, da bi vendarle bilo potrebno, da bi se skupina sestala in predlagala natančnejšo formulacijo? (Ni potrebno.) Predlagam, da glasujemo o predlogu stališč.

Kdor je za to, da sprejmemo tako dopolnjena stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog stališč.

Prehajamo na 3. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije.

Poročilo je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Poročilo sta obravnavali Komisija za mednarodne odnose in Komisija za narodnosti Skupščine SR Slovenije. Danes smo prejeli poročilo Komisije za mednarodne odnose. K tej točki smo prejeli tudi predlog ugotovitev in stališč, ki naj bi jih zbor spre-

jel po končani obravnavi po predlogu v enakem besedilu kot oba druga zbora, ki tudi obravnavata to točko dnevnega reda.

Uvodno besedo smo poslušali na skupnem zasedanju. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Martin Košir. Želi morda besedo? (Ne želi.)

Na seji je navzoč tudi predstavnik Republiškega družbenega sveta: tovariš Osolnik. Poročevalec Komisije za mednarodne odnose v zboru je tovariš Rudi Čačinovič, predsednik te komisije.

Predlagam, da v zvezi s to točko dnevnega reda ne bi oblikovali posebne skupine delegatov za spremljanje razprave, ampak da bi za to nalogo zadolžili delegate, ki so člani Komisije za mednarodne odnose, to so Rudi Čačinovič, Francka Herga, Štefan Korošec in Jože Marolt. Predlagam, da spremljajo razpravo.

S tem pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Rudi Čačinovič.

R u d i Č a č i n o v i č : Tovarišice in tovariši delegati! Priče smo vse večjim zaostritvam v mednarodnih odnosih. V svetu se poraja vse več kriznih žarišč, ki grozijo, da prerastejo svoj navidezno lokalni značaj in omejeno področje. Super sile koristijo lokalne spopade in nerešena vprašanja za razširitev svojih interesnih sfer. Vse to je znano. O tem nas dnevno obveščajo sredstva informacij. Vse to pa potrjuje, da sta politika neuvrščenosti in nov gospodarski red na svetu kljub vsem njegovim težavam edina mogoča perspektiva in alternativa sedanjih nasprotij. Vse to pa se dogaja ob vedno ostrejših pojavih gospodarske krize, ki zajema v svetu obseg, kakršnega nismo poznali vse od velike krize v 3o letih tega stoletja. Kakor takrat, tudi sedaj lahko ugotavljamo skoraj istovetne poizkuse, samo v mnogo večjem obsegu, prevaliti gospodarsko krizo in njene posledice na široke množice, v mednarodnih odnosih pa od super sil in manjših, razvitejših na slabotne in manj razvite, posebno na dežele v razvoju.

Znana so naša načelna stališča. O tem smo slišali v uvodni razpravi tovarišice Tomšičeve, to navajajo tudi gradiva, ki so podlaga za naše današnje razprave. Nismo pa organizirali naše današnje razprave, da bi vse tole ponovno načelno poudarili. Gre za akcijo, ki naj pomaga reševati naše konkretne težave, ki so deloma posledica lastnih pomanjkljivosti in napak v našem notranjem gospodarskem in tudi družbenem razvoju.

Pred nami je predlog ugotovitev in stališč, ki naj bi izpopolnjen z današnjimi razpravami bil temelj za opredelitev prednostnih usmeritev in nalog za delovanje posameznih nosilcev iz naše republike v prihodnje. Vse to pa temelji tudi na prejšnjih resolucijah, sklepih in smernicah Skupščine SR Slovenije, ki imajo še polno veljavo.

V svojih izvajanjih bi hotel poudariti le nekaj problemov, za katere sem mnenja, da bi jim morali posvetiti polno skrb na vseh področjih, tako v naši notranji kot zunanji politiki.

Pri 5. točki nas ugotovitve opozarjajo, da je predpogoj za naše uspešnejše vključevanje v mednarodno delitev dela, posebno še ob sedanjih zaostrenih razmerah na svetovnem trgu, dosledna uresničitev ciljev v gospodarski stabilizaciji doma. Pri tem gre za kratkoročne in dolgoročne naloge, ob tem pa tudi za bistveno vprašanje dejanske in dokončne afirmacije našega samoupravnega socialističnega sistema doma in v svetu. Saj gre v bistvu tudi za vprašanje, ali je naš sistem sposoben, da ob zaostrenih razmérah na svetovnem trgu in ob usmerjenosti in večji odprtosti našega gospodarstva do svetovnega trga omogoči uspešnejše vključevanje v mednarodno delitev dela, ali bo sposoben tudi v višjih oblikah gospodarskega sodelovanja enakopravno nastopati v svetu, celo pomagati deželam v razvoju in ali mu bo uspelo tudi ob takšnih pogojih doseči in razvijati primerno tehnološko raven.

Prav zaradi tega je eno izmed temeljnih vprašanj našega sedanjega in bodočega razvoja zmanjšanje stroškov proizvodnje, zmanjšanje odprave razlik med cenami doma in na svetovnem trgu. Temu cilju mora biti podrejeno naše kompleksno prizadevanje, od boljšega izkoriščanja kapacitet, surovin, do večje storil-

nosti in predvsem boljše in cenejše organizacije dela. Ob tem ne smemo pozabiti na zmanjšanje investiranja v različne neproduktivne ali pogosto prestižne cilje in objekte ter na zmanjšanje dajatev, s katerimi bremenimo združeno delo, bremenimo pa tudi razvoj celotnega gospodarstva in družbe. Vendar pa moramo od izvažanja za vsako ceno, čimprej preiti na redno izvozno politiko konkurenčnosti na svetovnem trgu, sicer bomo stalno uvažali izgube.

Danes smo v trenutku resnice, ko moramo vračati velike kredite tujini. Ni slabo to, da smo najemali kredite, da smo sprejemali tujo moderno tehnologijo, slabo je to, da smo jih neposredno ali posredno uporabili za neproduktivne in prestižne objekte ali pa si tudi nezasluženo dvigali življenjski standard. Slabo je, da smo dovoljevali sprejemanje različnih licenc, ki so nas vse prepogosto peljale v podrejene vloge tujim tako imenovanim nadnacionalnim družbam. Sedanje razmere v svetu, na primer pritisk Združenih držav Amerike na evropske razvite partnerje, dokazujejo, koliko so te družbe res "nadnacionalne". Nedvomno so naši delovni ljudje že neštetokrat pokazali, da so se pripravljeni žrtvovati, če je potrebno, za nadaljnji razvoj našega gospodarstva in naše družbe. To bodo storili tudi ob poravnavi sedanjih obveznosti do zunanjega sveta. Prav zato pa je potrebna jasna informacija, ki jo mora razumeti vsak delovni človek, ki bo nosil tudi konkretne posledice. Temeljno reševanje se postavlja v tako imenovani Kraigherjevi stabilizacijski komisiji.

Nekateri tuji in domači ekonomisti hvalijo požrtvovalnost naših ljudi, ki kljub zmanjšanju realnega življenjskega standarda podpirajo napore za ozdravitev gospodarstva in za izpolnitev obveznosti do tujine. Nedvomno bo uspelo tudi tako imenovano ljudsko stabilizacijsko posojilo, o katerem se sedaj govori. Zato pa smo dolžni storiti vse, da se varčuje in racionalno postopa na vseh področjih. Zato je treba dokončno odpraviti vse, kar preprečuje in zavira akcijo v boju proti inflaciji, uveljaviti pa prizadevanja za realno vrednost dinarja in njegovo uveljavljanje v smeri konvertibilnosti, ki bi dokončno ozdravila tudi marsikaj v odnosih med republikami, med surovinci, finalizatorji itd. Vse to pa ob ravnotežju plačilne bilance v procesu prestrukturiranja gospodarstva z upoštevanjem naših komparativnih prednosti, z odpravo nesorazmerij med cenami in še z rešitvijo številnih sistemskih vprašanj, ki bi stimulirala delo in proizvajalca ter tudi izvoz.

Kadar razpravljamo o ljudskem posojilu, nikakor ne bi smeli pozabiti na 7oo.ooo ha neobdelane zemlje, na 8oo.ooo zaposlenih, ki dnevno ne prihajajo na delo, na neorganiziranost turističnega gospodarstva, na zanemarjenost na področju storitvene dejavnosti in drobnega gospodarstva ter še na marsikaj.

Te dni smo slišali v razpravi v visokem političnem forumu celo govornika, ki je menil, da so težave in prezadolženost posledica našega, kot je rekel, prehitrega razvoja. Ta razvoj nikakor ni bil prehiter. Res pa je, da smo bili večkrat lahkomiselni in da smo zanemarjali opozorila, kot so bila na področju energetske krize v svetu, saj smo se zdramili šele tedaj, ko nas je neposredno prizadela, ko nam je predvsem zmanjkalo sredstev in ko nismo več mogli trošiti tako kot prej. Zato mi dovolite, da se še posebej zavzamem za predloge pod 6. točko, ki navaja potrebo po kvalitetnejšem in produktivnejšem delu, za kar je treba vključiti v naše napore strokovnjake in znanstvene inštitucije.

V razgovorih, ki smo jih imeli na nekaterih delovnih sestankih tik pred sedanjo našo razpravo, smo prišli do zaključka, da bi spremenili besedilo, ki je preveč kratko in morda ne preveč pomembno v "Stališčih in ocenah" s tega področja, in da bi ga nadomestili z naslednjim besedilom:

"Odločenost združenega dela v SR Sloveniji, da svojo industrijsko ekspanzijo gradi na trajni izvozni usmerjenosti, pomeni tudi odločenost, da se SR Slovenija hitreje uveljavlja kot enakopraven partner na vse bolj zahtevnem zunanjem tržišču in v zapletenem sistemu svetovnega gospodarskega sistema. Celotno področje mednarodnega sodelovanja SR Slovenije z vsemi njegovimi oblikami in učinki postaja tako pomembno področje obvladovanja procesov celovite družbene reprodukcije in pomembno področje družbenega planiranja. Delavci v združenem delu bodo pri izvrševanju nalog na področju zunanjetrgovinskega poslovanja in posebej še pri oblikovanju in izvajanju politike znanstvenega in tehnološkega osamosvajanja toliko uspešnejši, kolikor bolj bodo svoje programe mednarodnega sodelovanja načrtovali in izvajali nosilci materialne proizvodnje in storitev, skupaj s strokovnjaki iz raziskovalnih in strokovnih institucij. Ker uspešno in učinkovito delovanje v sodobnih mednarodnih procesih ni

več mogoče brez pravočasnih in zanesljivih informacij, priporoča Skupščina SR Slovenije, da Izvršni svet Skupščine ustvari potrebne pogoje za dograditev celovitega in kvalitetnega upravljalsko informacijskega sistema za vsa področja in vse ravni mednarodnega sodelovanja".

Prav tako velja dati vso podporo predlogom pod 11. točko predloženih stališč. Brez znanosti, moderne tehnologije, brez racionalne in sposobne organizacije nastopov na tujih tržiščih in brez sposobnih kadrov ni rešitve iz sedanjih zagat in ni perspektive razvoja, kakršnega terja naš celotni samoupravni socialistični sistem.

Dovolite mi še, da na kratko omenim tudi še vprašanje naše zastopanosti v nekaterih zveznih organizacijah, kar tudi navajajo stališča in o čemer smo že mnogokrat razpravljali. To so predvsem Zvezni sekretariat za zunanje zadeve, Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino in tudi TANJUG. Ne gre za to, da ustvarjamo v vseh teh zveznih forumih nekakšne frakcije, ampak gre vendarle za to, da se med ljudmi, ki delajo v teh in drugih zveznih forumih in pa med različnimi forumi SR Slovenije, bolj ali manj tvorna menjava kadrov, ki bi bogatili tako eno kakor drugo stran. Mislim, da je sedanja zastopanost popolnoma nemogoča. Naj navedem samo nekaj podatkov.

V Zveznem sekretariatu za zunanje zadeve imamo na primer nominalno 82 ljudi, ki so po svojem poreklu iz SR Slovenije. To so večinoma ljudje, ki so tam celo od 1945. leta, ki opravljajo različne tehnične službe, od čistilk, ki so poročene v Beogradu, do šifrantov itd. Če govorimo o diplomatih in drugih ljudeh, ki dejansko delajo posebej še v zunanji politiki, jih je zelo malo. Če upoštevamo, da imamo nekaj tisoč ljudi, ki so v tem sekretariatu in zunaj, je ta zastopanost skoraj že škandalozna. Po številu je Slovencev manj kot na primer kosovskih predstavnikov. Kar se tiče Sekretariata za zunanjo trgovino, imamo 3 Slovence, v Yuzamsu prav tako 3. Kar se tiče celotnega Tanjuga, je zunaj samo še eden, vsega skupaj pa je 7 Slovencev. To so problemi, ki bi jih naša kadrovska služba morala reševati, če hočemo imeti, kar tudi v stališčih danes zastopamo, tvorno sodelovanje in seveda hkrati tudi tako izobražene in usposobljene ljudi, ki bi se vračali iz teh ustanov in bi pomagali našim republiškim ustanovam in organizacijam.

Nedvomno pa zahtevajo nove preizkušnje v naših odnosih s svetom in še posebej v zaostrenih odnosih na svetovnem tržišču dosledno izvajanje naše socialistične samoupravne demokracije v delovnih organizacijah in v celotnem gospodarstvu. Izhod iz sedanjih težav, prav tako pa perspektive odprtega razvoja našega gospodarstva terjajo nenehno dejavno sodelovanje neposrednih proizvajalcev in njihovo soodločanje. Na to opozarjajo tudi posledice ozkega odločanja glede nekaterih neuspelih odločitev, katerih posledice prenašajo proizvajalci v delovnih organizacijah, pa tudi naša širša skupnost. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kdo želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Zdravko Krvina.

Z d r a v k o K r v i n a : Tovarišice in tovariši delegati! Želel bi nekaj reči glede poročila in današnjega uvoda. Poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije dobro odraža dejavnost na tem področju. Tako so menili vsi člani, ki so o tem razpravljali v Odboru za mednarodne odnose pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Menili pa so, da bi bilo potrebno nekaj več reči o dejavnosti družbenopolitičnih organizacij v zvezi s temi vprašanji, ker vemo, da tudi družbenopolitične organizacije izvajajo pomembno dejavnost v zvezi s sodelovanjem na področju skupne mednarodne politike.

Zveza sindikatov Slovenije, kar vsi dobro veste, se kot osrednja družbenopolitična organizacija slovenskih delavcev vse bolj uveljavlja tudi kot pomemben nosilec oblikovanja in uresničevanja enotne zunanje politike in je pomemben dejavnik v naših mednarodnih odnosih. Poleg stikov, do katerih prihaja predvsem prek organov Zveze sindikatov Jugoslavije, smo v slovenskih sindikatih v zadnjih letih nadaljevali s krepitvijo neposrednih stikov s številnimi sindikalnimi organizacijami, predvsem sosednjih in tudi drugih evropskih dežel in smo v zadnjem letu in pol njihov krog na njihovo pobudo nekoliko še razširili. Prav te dni pa smo bili priča tudi prvim večstranskim stikom Sindikatov SR Slovenije, Furlanije-Julijske krajine in Koroške.

Odnosom s sindikati omenjenih dežel Italije, Avstrije in Madžarske smo v Zvezi sindikatov Slovenije vedno posvečali dokajšno pozornost ter v stikih z njimi poskušali prispevati k reševanju za naše članstvo tako pomembnih vprašanj, kot so: razvoj dobrih sosedskih odnosov, vzpostavitev enakopravnejšega gospodarskega sodelovanja s poudarkom na razvijanju obmejnih gospodarskih stikov in na večji izrabi višjih oblik gospodarskega sodelovanja. Še posebej smo sodelovali z našo manjšino tako na avstrijskem Koroškem kot tudi v Italiji, predvsem pri uresničevanju 7. člena državne pogodbe, o čemer je bil govor tudi v današnjem referatu in pa pri uresničevanju Osimskih sporazumov, ker vemo, da niso uresničeni. Mislim, da tudi nismo v celoti uresničili takega sodelovanja prek naših manjšin z naprednimi organizacijami v sosednji Koroški in Italiji.

Poleg že omenjenih stikov Zveze sindikatov s sosednjimi deželami pa Zveza sindikatov Slovenije že vrsto let razmerova uspešno sodeluje še z nemškimi sindikati, predvsem v pokrajini Baden-Würtonberg, kjer si predvsem prizadevamo za izboljšanje položaja naših delavcev na začasnem delu v tujini. Prav tako pa sodelujemo tudi s španskimi sindikati v pokrajini Kataloniji in z ukrajinskimi sindikati.

V sodelovanju s tujimi sindikalnimi organizacijami nismo imeli le stike z vodstvi, ampak smo v sodelovanje vključevali tudi občinske in osnovne organizacije sindikatov ter pri tem dosegli na nekaterih področjih lepe uspehe, predvsem ob madžarski in italijanski meji.

Vključevali pa smo tudi strokovne sindikate ter se posluževali oblik sodelovanja, kot je izmenjava predavateljev in druge oblike. Poleg tega pa moram reči, da so tudi številni sindikalni aktivisti vključeni v stike s pobratenimi občanami, kjer tudi sodeluje sindikat. Mislim, da tudi niso izrabljene še vse možnosti, ki jih imamo.

Vse sindikalne organizacije, s katerimi sodelujemo, so že obljubile, da bodo sodelovale na lo. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, tako da bomo tudi pri tem imeli priložnost, da se pogovarjamo o našem dosedanjem sodelovanju in seveda o našem programu za naprej.

Veliko pozornost pa smo v sodelovanju skupaj s Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije namenjali tudi problemom dela naših delavcev na začasnem delu v tujini. Aktivno smo sodelovali pri oblikovanju stališč Republiškega sveta za mednarodne odnose do teh vprašanj in organizirali v ta namen tudi več seminarjev za posamezne dejavnike, ki delujejo na tem področju. Podobno velja za vprašanja, vezana na položaj naših delavcev v obratih in enotah naših organizacij združenega dela na deloviščih v tujini, kjer pa nas čaka v prihodnje še precej dela.

Med našim članstvom smo skušali spodbuditi čimvečje zanimanje za mednarodne stike in mednarodna prizadevanja naše države ter doseči njihovo neposredno in resnično zavzetost za njihovo uresničevanje tako v organizacijah združenega dela kot tudi v družbenopolitičnih organizacijah in delegatskih skupščinah, predvsem v občinah. V vseh občinskih svetih sindikatov smo uspeli oblikovati tudi odbore za mednarodno dejavnost, kjer smo organizirali razna predavanja, seminarje in razne druge oblike, da bi to čimbolj neposredno vplivalo na naše članstvo. Mislim, da nam poročilo za današnjo točko dnevnega reda in pa uvod tovarišice Tomšičeve dajeta resnično dobro osnovo za nadaljnje delo tudi na tem področju. Prav tako pa tudi kažejo reagiranja naših delovnih ljudi ob nedavnem pokolu v Bejrutu. Moram reči, da je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije prejel številne telegrame naših delavcev iz temeljnih organizacij, iz občinskih svetov in drugih, ki smo jih seveda posredovali Sindikatu Jugoslavije in drugim organizacijam, kar kaže na veliko strinjanje s tem, kar smo danes sprejeli tudi v republiški Skupščini, ne da bi za to dali posebno pobudo in kar smo prav tako sprejeli v Predsedstvu Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Doživeli smo ogromen odziv v zvezi s krvavim pokolom, ki se je zgodil v Bejrutu. To pomeni, da delavski razred še kako sočustvuje in si prizadeva, da ne bi nikdar več prišlo do tistega, do česar je prišlo v drugi svetovni vojni. Ugotavljamo pa, da zopet prihaja do enakih dejanj.

Zato mislim, da bi bilo res dobro, da v poročilu dopolnilno navedemo o dejavnostih družbenopolitičnih organizacij pri uresničevanju skupne, enotne zunaje politike SFR Jugoslavije.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Jože Šušmelj.

J o ž e Š u š m e l j : Mislim, da tako poročilo o sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike Jugoslavije kot tudi današnji referat lahko pozornemu bralcu in poslušalcu daje dejansko celovit vpogled v dejavnost SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju zunanje politike Jugoslavije.

Mislim, da je v trenutku, ko to obravnavamo in ko vlada v svetu zelo težka politična in tudi gospodarska kriza v celotnem sklopu mednarodnih odnosov, prav zato pomembno, da se sedanji družbenoekonomski odnosi v svetu ter odnosi tudi z velesilami čimbolj vtisnejo v zavest vsakega našega delovnega človeka. Gre za razumevanje naših pogledov na to in za naša iskanja rešitev iz tega položaja ter za naš odnos do politike neuvrščenosti, pa tudi za njen pomen pri reševanju nakopičenih problemov, ki so v tem trenutku v svetu, ko gre tudi za usodno povezanost med reševanjem teh problemov in našo bodočnostjo ter tudi reševanjem naših družbenoekonomskih problemov.

Mislim, da prav poudarek, ki je bil dan v referatu Vide Tomšič, terja tudi večje podružbljanje, ne le na ravni občin, ampak podružbljanje naše zunanje politike in konkretnih odločitev, ki prihajajo do izraza v delu v vsaki organizaciji združenega dela. Če s tega vidika ocenjujemo podružbljanje in vključevanje delovnega človeka ter njegov prispevek pri reševanju ekonomskih težav, lahko ugotovimo, da delavcem niso bili v mnogih delovnih okoljih in zlasti ne v vseh delovnih organizacijah posredovani podatki o učinkih konkretnega mednarodnega sodelovanja in skupnih poslov, ki jih sklepajo delovne organizacije, zlasti iz perspektive delovnega človeka in dolgoročnega sodelovanja posamezne delovne organizacije.

Mislim, da so vprašanja izvoza, tehničnega sodelovanja in druge oblike sodelovanja v organizacijah združenega dela še marsikje odtujeni od odločanja in da se to jemlje kot nekakšna skrivnost ali nekakšna posebnost, za katero ni nujno in potrebno, da delavci o njej vedo in odločajo. Tako sodelovanje je vse preveč izven vpliva delavcev, ali pa je tako sodelovanje dano delavcem v odločanje s polovičnimi in ne celovitimi informacijami. Če bomo morda ta stališča preoblikovali ali pa dopolnjevali, potem bi v teh stališčih, čeprav je to bilo omenjeno, morali dati še večji poudarek tudi temu podružbljanju, ki je bistvenega pomena za položaj in tudi usodo delovnega človeka.

V SR Sloveniji smo vložili ogromno truda, zlasti v obmejnih občinah na celotnem območju SR Slovenije, pa tudi na ravni republike v prijateljsko sodelovanje s sosednjimi občinami in pokrajinama. Skoraj ni obmejne občine v Sloveniji, ki ni imela številnih kulturnih, političnih in gospodarskih stikov s sosednjo občino na drugi strani meje. Prav tako ima tudi Skupščina SR Slovenije zelo intenzivne stike z vsemi obmejnimi pokrajinami. Zlasti pa imajo občine še veliko bolj razvito sodelovanje s tistimi obmejnimi kraji v zamejstvu, kjer živi slovenska narodnostna skupnost.

Mislim, da je prav, da ocenimo, da je to sodelovanje v preteklosti in tudi danes odigralo izredno pozitivno vlogo v odpiranju državnih meja in v razkrinkavanju tudi na drugi strani meje vseh tistih protijugoslovanskih sil, ki jim ni in jim še danes ne ustreza tako sodelovanje. To sodelovanje je tudi napredne kroge onstran meje marsikje še bolj spodbudilo k prijateljskemu posvetovanju z nami, pa tudi k podpiranju vseh tistih pozitivnih pobud, ki so izhajale iz tega sodelovanja.

Mislim pa, da se zadnje čase vsaj v nekaterih občinah ob zaostrenih pogojih gospodarjenja pri nas čuti, da zanemarjamo ta vidik sodelovanja. Ni sicer trenutek, ko bi lahko to sodelovanje neomejeno širili ali razvijali, vendar se morda nekoliko preveč zapiramo v lastne probleme, češ da imamo dovolj težav doma, ne da bi mislili še na sodelovanje s sosedi. Mislim pa, da se prav v sedanjem obdobju ne kaže pasivizirati, ampak je potrebna celo večja aktivnost družbenopolitičnih organizacij in skupščin občin v obmejnih pokrajinah, da v neposrednih stikih pojasnjujejo naša stališča ne le do naših notranjih problemov, ampak predvsem naše poglede tudi na reševanje problemov v mednarodnih odnosih.

Ponekod pravijo,da zaradi tega zapiranja pri nas prihaja tudi do prepočasnega uresničevanja nekaterih določb Osimskih sporazumov. Vendar, ko poslušamo

te očitke, češ da Osimske sporazume v Jugoslaviji prepočasi uresničujemo - pri čemer so ti očitki v zadnjem času pogostejši, kot so bili prej - in da jih uresničuje le druga stran, je treba reči, da smo do takih kritik preveč pasivni, namesto da bi hkrati povedali, da tudi druga stran v celoti teh sporazumov ne uresničuje oziroma uresničuje sporazume le na tistih področjih, kjer so povezani z materialno platjo, s centralnim financiranjem, da pa zelo počasi ali pa sploh ne uresničuje obveznosti, da bi po večletnih razpravah v rimskem parlamentu rešili vprašanje globalne zaščite Slovencev v Italiji. Mislim, da prelaganje tega reševanja s sklicevanjem na politično konstelacijo sil in s hkratnimi obljubami, da se bo sprejem tega zakona začel, pomeni po svoje tudi zavlačevanje uresničevanja Osimskih sporazumov.

Mislim, da nismo dovolj razvili tudi višjih oblik gospodarskega sodelovanja z obmejnimi območji. Čeprav Osimski sporazumi navajajo, da si bosta obe strani dolgoročno prizadevali razvijati višje oblike gospodarskega sodelovanja, te višje oblike doslej niso dale ustreznih rezultatov pri povezovanju gospodarstev v pokrajinah ob meji in pri iskanju skupnih nastopov na tujih tržiščih. Morda tega nismo dosegli tudi zaradi premalo izdelanih oziroma nedodelanih predpisov, ki jih imamo pri nas o tujih vlaganjih. Prav sedaj je predložen Zvezni skupščini predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vlaganju tujih oseb v domače organizacije združenega dela. Predlagam, da se tudi ustrezna delovna telesa Družbenopolitičnega zbora, poleg pristojne komisije Skupščine vključijo v obravnavo tega zakona, da mu posvetijo ustrezno pozornost tudi z vidikov, kako bodo te določbe lahko vplivale na razvoj višjih oblik sodelovanja ob meji.

V obmejnih občinah pravijo tudi, in morda bi bilo treba tudi to proučiti na republiški ravni, da manjka na tej ravni večja koordinacija med vsemi dejavniki, ki se ukvarjajo z obmejnim sodelovanjem. Ne vem, ali bi bilo potrebno ustanoviti poseben organ v okviru Republiškega komiteja za mednarodne odnose, ki bi usklajeval to sodelovanje? Mislim, da gre za sodelovanje z vsemi dejavniki v republiki. Vsaj v občinah pravijo, da gre to sodelovanje preveč po različnih kanalih in je vse to sodelovanje težko med seboj uskladiti. Zato bi bilo prav, da bi imeli nek organ, ki bi vse to povezoval med seboj.

Mislim, da bi bilo treba podpreti pobudo občin, da tudi naše regionalne medobčinske zbornice ob meji sodelujejo z drugimi zbornicami onstran meje in da ustanavljajo skupne organe, prek katerih bi na podlagi načelnih izhodišč tega sodelovanja tudi konkretno obravnavale posamezne skupne projekte. Take skupne regionalne zbornice bi kot skupni organi lahko dale večjo pobudo h gospodarskemu posvetovanju.

Tako v zaključkih kot v referatu je bilo omenjeno tudi škofjeloško posvetovanje 1979. leta. Zdi se mi, da je to posvetovanje dejansko dalo velik prispevek in veliko spodbudo k uresničevanju vloge občin in združenega dela tako pri podružbljanju kot tudi pri odnosu do sosedov v zunanji politiki.

Prav tako bi bilo dobro, če bi ponovno ocenili, koliko smo zaključke škofjeloškega posvetovanje po treh letih tudi uresničili v praksi in morda bi bilo dobro tudi v stališčih, kjer omenjamo škofjeloško posvetovanje, priporočiti Skupnosti slovenskih občin, da ponovno na določen način preveri na podobnem posvetovanju ali na eni izmed njenih skupščin, koliko so ti zaključki v vsakem okolju, ki so mu bili namenjeni, naleteli na ploden odmev oziroma so pomenili premik v podružbljanju zunanje politike v slovenskih občinah in delovnih organizacijah. Hvala.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa.Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Glede na to, da smo imeli v vseh treh razpravah tudi konkretne predloge za dopolnitev ugotovitev in stališč in glede na to, da so verjetno podobni predlogi tudi v preostalih dveh zborih, bi pooblastili člane Komisije za mednarodne odnose iz tega zbora v ožjem sestavu, to je Rudija Čačinoviča, Francko Herga in Štefana Korošca, da poročajo v tej komisiji o predlogih zbora in potem zboru poročajo tudi o tem, kakšni so predlogi komisije za spremembo ugotovitev in stališč.

S tem bi prekinili razpravo k 3. točki dnevnega reda in se bomo kasneje

vrnili k sprejemanju ugotovitev in stališč.

Prehajamo na 4. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana je predložil Izvršni svet. Osnutek so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Zakonodajno-pravna komisija in skupina delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije.

Danes smo prejeli stališča in usmeritve Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije in predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik Izvršnega sveta v zboru je tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Tovariš Milivoj Samar ima uvodno besedo. Prosim.

M i l i v o j S a m a r : Tovarišice in tovariši delegati! Izteka se obdobje dveh let izvajanja srednjeročnega plana. Spopadamo se z neposrednimi pritiski zaostrenih devizno-likvidnostnih razmer, pa tudi s problemi preteklega neusklajenega razvoja. Vzroke sedanjih problemov smo ugotavljali in razčlenjevali ob obravnavanju tekočih gospodarskih gibanj ter poročila Izvršnega sveta o izvajanju družbenega plana v preteklih dveh letih.

Čeprav smo že v planskih aktih za to srednjeročno obdobje predvideli reševanje nakopičenih neskladij in sanacijo plačilne in devizne bilance, je nadaljnje zaostrovanje razmer v svetovnem gospodarstvu in domačih problemov terjalo, da jih pričnemo še intenzivneje reševati že v prvem letu izvajanja plana. Zaostreni pogoji gospodarjenja so narekovali preverjanje planskih usmeritev in nalog vseh nosilcev planiranja ter njihove spremembe in dopolnitve v skladu s stališči, ki jih je za spremembo planskih aktov v naši republiki sprejela republiška Skupščina februarja tega leta. Nujnost teh sprememb potrjujejo tudi nekateri kazalci razvoja v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja in analize nadaljnjih možnosti razvoja, ki kažejo, da odstopanja od materialnih okvirov družbenega plana ne bo mogoče nadomestiti z razvojem v prihodnjih letih.

V tem obdobju dosegamo v Sloveniji z velikimi napori združenega dela in organizirano družbeno akcijo nekatere spodbudne rezultate v proizvodnji, v izboljšanju plačilno bilančnega položaja, v izvozu na konvertibilno področje ter pri usmerjanju novih investicij. Kljub temu pa so zaradi bistveno težjih pogojev gospodarjenja rezultati dosedanjega razvoja slabši od povprečnih predvidevanj družbenega plana za celotno plansko obdobje. Industrijsko proizvodnjo smo povečali povprečno za 1,5 %, obseg kmetijske proizvodnje za okoli 2 %, medtem ko je plan predvideval 3,5 % rast.

Zaradi visokega izpada proizvodnje v gradbeništvu pa se je družbeni proizvod dejansko povečeval le minimalno. Ob doseženi ravni proizvodnje in povečanih obveznostih do tujine so razpoložljiva sredstva za potrošnjo manjša, tako da so se morale realno znižati vse oblike domače porabe. Analize kažejo, da tudi v prihodnjih letih ne moremo računati na bistveno izboljšanje konjunkture na svetovnih trgih. Tudi predvidenega obsega zadolževanja Jugoslavije v tujini ne bo mogoče realizirati. Hkrati so se zaradi najemanja neugodnih kratkoročnih posojil povečale naše celotne obveznosti do tujine, zlasti na konvertibilnem področju. Velik del teh obveznosti bomo morali poravnati z deviznim prilivom od povečanega izvoza blaga in storitev. Vse to narekuje dosledno izostritev razvojne in ekonomske politike za trajno usmerjenost gospodarstva v izvoz, kar pa mora temeljiti na bolj smotrnem gospodarjenju z domačimi in uvoženimi proizvodnimi ter energetskimi viri, kakor tudi na uveljavljanju kriterijev produktivnosti in ekonomičnosti.

Takšne usmeritve izhajajo tudi iz izhodišč dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in drugih doslej pripravljenih dokumentov komisije zveznih družbenih svetov.

Ob spreminjanju in dopolnjevanju planskih aktov moramo odpraviti tudi pomanjkljivosti v pripravi aktov za to srednjeročno obdobje. Dosledneje moramo

upoštevati nujnost sočasnega in usklajenega planiranja, da bodo delavci v organizacijah združenega dela z uskladitvijo in prevzemanjem nalog v samoupravnih sporazumih o temeljih planov zagotavljali izvajanje skupaj usklajenih in dogovorjenih temeljnih usmeritev v planskih aktih občin, mest, republike in federacije.

S tem bomo uveljavljali temeljno načelo, da uresničujejo delavci in delovni ljudje z družbenim planiranjem družbeno kontrolo nad celoto družbene reprodukcije ter nad pogoji, sredstvi in rezultati svojega in združenega dela. V dosedanjem sodelovanju in usklajevanju sprememb in dopolnitev planskih dokumentov v federaciji se zavzemamo za realnost planskih izhodišč in ciljev. To bomo morali doseči predvsem z realnejšo oceno razmer in možnosti ter s prevzemanjem konkretnih nalog in obveznosti posameznih nosilcev planiranja.

Prizadevamo si, da bi izvozu na konvertibilno področje dali vso potrebno prioriteto skozi celotni inštrumentarij razvojne in tekoče politike, prestrukturiranje uvoza pa naj bi dosegli z zmanjševanjem uvoza energetskih virov, hrane in surovin v prid uvoza tehnološko naprednih reprodukcijskih materialov in opreme, kar pa je seveda treba podrediti reševanju plačilno-bilančnih in devizno-bilančnih problemov. Zavzemamo se za opredeljevanje porabe v okviru razpoložljivih sredstev in odpravljanje vseh tistih mehanizmov, ki pomenijo inflatorno financiranje oziroma omogočajo dogovarjanje nalog in programov prek materialnih možnosti.

Spremembe in dopolnitve planskih aktov v republiki naj ne bi pomenile le linearnega prilagajanja temeljnih nosilcev planiranja zaostrenim pogojem, ampak predvsem njihovo akcijo za učinkovitejše obvladovanje in preseganje teh razmer. Osnovni poudarek velja doslednemu vgrajevanju izvozne usmerjenosti na konvertibilno področje, kar pa je hkrati tudi temeljna sestavina prestrukturiranja slovenskega gospodarstva.

Usklajevanje planskih ciljev z ožjimi materialnimi možnostmi terja nadaljno selekcijo posameznih razvojnih nalog tako, da bodo v največji meri prispevale k uresničevanju te temeljne usmeritve.

Ugotavljamo, da aktivnost za spremembo in dopolnitev planskih aktov ne poteka sočasno, saj del nosilcev planiranja močno kasni. Ocena velja tako za organizacije združenega dela, za krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, kot tudi za spremembe planskih aktov v občinah. Kot najpogostejši razlog se navajajo kasnitve pri drugih subjektih, pomanjkljive informacije in premalo znani pogoji gospodarjenja ter obremenjenost z reševanjem tekoče gospodarske problematike. Ne glede na vse te probleme menimo, da je treba zaostriti odgovornost za sočasno pripravo sprememb teh aktov in izvedbo postopkov. Večino pogojev poslovanja in problemov organizacije združenega dela in drugi nosilci planiranja lahko ugotovijo in ocenijo iz analiz sedanjih razmer. S temi pogoji se spopadamo vsakodnevno in reševali jih bomo le z usklajenim delovanjem vseh nosilcev planiranja. Z odlašanjem pri sprejemanju in dopolnjevanju razvojnih konceptov in prepočasnim angažiranjem za njihovo izvedbo dopuščamo pogosto stihijsko in kratkoročno poseganje ter ožimo maneverski prostor za samoupravno odločanje in selektivno ukrepanje, ki bi upoštevalo specifičen položaj posameznih nosilcev planiranja.

Tovarišice in tovariši delegati! V osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije smo skušali izostriti osnovno usmeritev družbenega plana, to je usmeritev v izvozno prestrukturiranje gospodarstva na osnovi hitrejšega tehnološkega razvoja. Zaradi odplačevanja dolgov v tujini moramo računati z nadaljnjim večjim odlivom razpoložljivih sredstev in zato nujnim nadaljnjim prilagajanjem posameznih oblik porabe tem zmanjšanim sredstvom.

Akt smo pripravljali v času, ko so posamezni nosilci temeljnih razvojnih nalog pripravljali osnutek sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana republike. V zadnjih dveh mesecih je teklo intenzivno usklajevanje le-tega v okviru podpisnikov in med podpisniki. Predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih plana tako pomeni nadaljnjo izostritev obveznosti v skladu s temeljno usmeritvijo trajnega povečanja izvoza na konvertibilno področje in izboljšanja neto deviznega učinka.

Po predlogu izvozna naravnanost kot izločitveni kriterij pri investicijah zavezuje podpisnike, da v prihodnjem letu izdelajo izvozno strategijo na posa-

meznih kompleksih gospodarstva, po stopnji predelave in po regionalni usmerjenosti. Predlog določa delež bančnih sredstev za kreditiranje izvoznih investicij, dopolnjuje že veljavne mehanizme spodbujanja konvertibilnega izvoza z združevanjem sredstev v okviru Interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in prilagaja razvojne programe v samoupravnih interesnih skupnostih materialne infrastrukture na ravni republike realnim materialnim možnostim.

Kvalitativne izboljšave in prvine, ki jih že vsebuje predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana, dajejo osnovo za zahtevneje zastavljene naloge na področju izvoza, gospodarske rasti in povečanje obsega proizvodnje na posameznih področjih. Dosedanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije so predvsem pod vtisom zaostritev in problemov v dosedanjem razvoju poudarjale vprašanje realnosti posameznih planskih izhodišč in predvidenih materialnih okvirov razvoja za celotno obdobje.

V obravnavanem osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana namreč računamo, da bi v povprečju celotnega planskega obdobja povečevali obseg izvoza blaga in storitev hitrejše, kot je predvideval plan. Ob zmanjševanju uvoza blaga za približno 2,5 %, računamo, da bi z racionalnejšo izrabo surovin in reprodukcijskega materiala, z intenzivnejšim dohodkovnim povezovanjem v vsej Jugoslaviji ter prilagajanjem in preusmerjanjem proizvodnih programov lahko dosegli rast industrijske proizvodnje za 2 % povprečno letno, v planu je bilo predvideno v višini 3,5 %. Z v tem letu sprejetim inštrumentarijem ter izvajanjem drugih v planu in dogovoru sprejetih nalog, bomo dosegli planirano rast kmetijske proizvodnje, kar bo izboljšalo oskrbo s hrano in prispevalo k izvajanju zahtevnih nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino. Organizirati se bomo morali za doseganje ambicioznejših nalog v turizmu, zlasti za ustvarjanje višjega deviznega priliva, za zaposlovanje večjega dela gradbenih zmogljivosti pri investicijskih delih v tujini ter za nudenje celotnega inženiringa. Družbeni proizvod celotnega združenega dela bi tako naraščal po bistveno nižji dinamiki, kot je bila predvidena s planom, pri čemer v celotnem obdobju predvidevamo rast povprečno 1,6 %. To je še vedno zelo zahtevna naloga, za katero bodo potrebni veliki napori in odrekanja, saj zahteva v letih 1983-1985 bolj dinamično rast, kot je bila dosežena v preteklih dveh letih.

Ob takšni gospodarski rasti je v vsem obdobju ocenjen izpad družbenega proizvoda v primerjavi s predpostavkami plana približno tretjino enoletnega ustvarjenega družbenega proizvoda. Razpoložljiva sredstva za potrošnjo v republiki pa bodo še nekoliko nižja. Največ so znižana sredstva za investicije. Ta premik smo dosegli že v prvih dveh letih, zato v osnutku sprememb in dopolnitev plana predvidevamo, da bi v prihodnjih letih morali zadržati delež sredstev za investicije v osnovna sredstva gospodarstva v družbenem proizvodu, ker bi nadaljnje relativno krčenje že ogrožalo enostavno reprodukcijo. Ob skromnejših investicijskih sredstvih bo potrebna večja mobilnost le-teh na osnovi samoupravnega povezovanja in njihova uporaba za izvedbo predvsem v konvertibilni izvoz naravnanih programov ter za proizvodnjo hrane in energije. Priprava in selekcija teh programov teče v okviru usklajevanja sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana. Z njimi bomo morali predlog dogovora še dopolniti, v predlogu sprememb in dopolnitev plana pa opredeliti politiko in mehanizme usmerjanja sredstev za izvedbo teh programov. Ob tem je treba uveljaviti preobrazbo družbenoekonomskih odnosov v bankah in hkrati glede na zaostrene razmere in prioritetnost teh programov predvideti tudi možnost obveznega sporazumevanja za združevanje sredstev.

Glede na ocenjene razvojne možnosti in zlasti znižanje razpoložljivih sredstev zaradi nujnih odlivov v tujino ne moremo računati na porast sredstev za osebno, skupno in splošno porabo v celotnem obdobju. Znižanje v prvih dveh letih je bilo namreč tako močno, da ga tudi ob dinamičnejši rasti proizvodnje ne bo mogoče nadomestiti. Pri nadaljnjem usklajevanju planskih aktov pa se moramo izogniti linearnemu prilagajanju posameznih porab in programov znotraj njih.

V skladu s sklepi Skupščine ob obravnavi izvajanja politike skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji v juliju tega leta so kot možnost predlagane dodatne spodbude pri investicijah na manj razvitih in manj razvitih obmejnih območjih v obliki znižanja osnove, na podlagi katere se združujejo sredstva po enotnih virih, osnovah in merilih za dejavnosti gospodarske infrastrukture.

Tovarišice in tovariši delegati! Ob koncu avgusta tega leta, ko je Izvršni svet oblikoval osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985, so se še naprej zaostrovale možnosti razvoja. Tako je tedaj gradivo za dopolnjevanje planskih aktov na ravni Jugoslavije računalo, da bo družbeni proizvod v Jugoslaviji v tem srednjeročnem obdobju naraščal povprečno letno za 3 %, medtem ko je bila s srednjeročnim planom predvidena rast družbenega proizvoda za 5 %. Gradiva, pripravljena v septembru tega leta, ocenjujejo, da bo v obdobju 1981-1985 družbeni proizvod Jugoslavije povprečno letno realno naraščal le za 2,5 % in te ocene so prav tako še v dodatnem ponovnem preverjanju. Tudi za leto 1983 se na ravni federacije v razpoložljivih strokovnih gradivih računa na razmeroma skromno rast družbenega proizvoda, in sicer realno za 1,6 %. Kljub nekoliko višji rasti proizvodnje v Sloveniji v odnosu na vso Jugoslavijo v tem letu, je očitno, da bomo morali z zaostrenimi razvojnimi okviri pri oblikovanju predloga sprememb družbenega plana Slovenije računati tudi v naši republiki.

Velike obveznosti, ki jih mora Jugoslavija v tem srednjeročnem obdobju poravnati do tujine in slabši letošnji rezultati na področju ekonomskih odnosov s tujino od planiranih, kažejo, da bo potrebno povečati napore za hitrejšo rast izvoza, zagotoviti dodatno proizvodnjo za ta izvoz in preusmeriti tudi del blaga z domačega trga v izvoz. Izvršni svet je Skupščini že predložil predlog dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije, kot ga je izoblikoval odbor podpisnikov tega dogovora. Predvidevamo, da bodo udeleženci dogovor uskladili in ga podpisali v prvi polovici novembra tega leta. Izvršni svet bo na osnovi dosedanjih razprav ter usklajevanja predložil predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana Slovenije v prvi polovici oktobra tega leta. V času obravnave v delegatskih telesih pa bi ga dopolnjevali z rezultati usklajevanja pri temeljnih nosilcih planiranja v republiki in v federaciji ter z usmeritvami in ukrepi, ki bodo izoblikovani na osnovi dokumentov komisije zveznih družbenih svetov. Hvala.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želijo predstavniki odborov in drugih delovnih teles poročati? Želi poročati tovarišica Francka Herga kot poročevalka Odbora za družbenoekonomske odnose in tudi predstavnica medzborovske skupine? (Ne želi.) Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije besedo? (Tudi ne.)

Preden preidemo na razpravo, predlagam zboru, da imenujemo skupino delegatov, ki bo na podlagi razprave predlagala morebitne spremembe in dopolnitve predloga stališč, ki smo ga prejeli za današnjo skupno sejo. V skupino delegatov predlagam naslednje delegate: Francko Herga, Dina Pucerja in Igorja Križmana. Se strinjate s predlogom? (Da.)

Ugotavljam, da je zbor predlog sprejel.

Pričenjam razpravo o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985. Besedo ima tovariš Štefan Korošec.

Š t e f a n K o r o š e c : Tovarišice in tovariši! Menim, da so pripravljalci tega akta vložili pomemben napor in pripravili tudi osnutek sprememb in dopolnitev plana, ki dejansko izraža naša osnovna hotenja pa tudi možnosti. Vendar menim, da je ta akt izredno pomemben in da bi se morali skupno dogovoriti in pogovoriti, kaj bi kazalo dopolniti v fazi priprave predloga. Menim, da so takšna razmišljanja pravzaprav pogojena z dvema vprašanjema. Prvič, da je bila analiza razvojnih možnosti sestavljena na začetku leta, na kar je tovariš Samar opozoril in da se v tem času nekateri trendi na področju gospodarskih gibanj zaostrujejo in celo poglabljajo in je ponovno potrebno preveriti nekatere projekcije. Drugič, v tem času so sprejeti tudi nekateri akti stabilizacijske politike, posamezni separati, ki pravzaprav terjajo odgovor na vprašanje, ali smo v ta akt oziroma v dopolnitve plana ustrezno vključili te usmeritve in pa, ali tudi dopolnitve plana dovolj realno upoštevajo doseženo stopnjo materialnega razvoja SR Slovenije.

Zahteva po spremembi in dopolnitvi plana je opredeljena v številnih skupščinskih aktih. Tudi na zadnji seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije smo sprejeli stališče, da je potrebno korenito dopolniti planske akte v skladu z realnimi možnostmi in tudi zagotoviti, da bodo ti planski akti v skladu s prvinami ekonomske stabilizacije.

Osnutek plana vsebuje osnovna kvantitativna razmerja v proizvodnji, delitvi in tudi v porabi družbenega proizvoda. Naj vam posredujem dva podatka: sredstva za investicije se zmanjšajo za približno 2o %, kar je 47 milijard dinarjev, približno za 14,7 % tudi sredstva za osebno porabo pa tudi sredstva za družbeni standard za približno 27,6 milijarde dinarjev. To pomeni, da so to znatno slabši pogoji od tistih, s katerimi se je računalo. Če upoštevamo še obveznosti v zvezi z odplačili posojil z vidika zagotovljenih in sprejetih obveznosti do tujine in upoštevajoč realnost, da bo potrebno ta sredstva za odplačilo tujih kreditov na določen način solidarno pokrivati in združevati v raznih oblikah, potem je povsem jasna slika, da se pogoji gospodarjenja v naslednjih letih izredno zaostrujejo. Pri tem pa mislim, da ne bi bilo treba posebej poudarjati, kako bo v bodoče vse težje in bi ne kazalo prikazovati perspektive še bolj črne, ampak je treba težje pogoje gospodarjenja realno oceniti. Vendar je pri teh pogojih gospodarjenja treba doseči ustvarjalno prizadevnost in mobilizacijo, da nam v resnici ne bo težje. Mislim, da planski akt v enem delu navaja tudi to, zlasti glede osebne porabe.

Ob tem menim, da je treba opozoriti le na dve vprašanji poleg kvantitativnih odnosov in proporcev, o čemer bom kasneje govoril. Prvič, menim, da je treba oceniti, kako uresničujemo v praksi sistem samoupravnega planiranja. V stališčih, ki jih predlagamo in ki naj bi jih sprejel zbor na današnji seji, je dana tudi ocena, da počasi tudi v tej fazi usklajevanja osnutka plana uresničujemo načelo srečujočega planiranja in tudi usklajevanja planskih aktov. To pomeni, da se še vedno ne krepi vloga osnovnih nosilcev planiranja, to je delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in krajanov v krajevnih skupnostih. Zaradi tega se postavlja tudi vprašanje, kako so družbenopolitične organizacije sodelovale v fazi oblikovanja osnutkov planskih aktov v temeljnih celicah planiranja, ker se bodo kljub prizadevanjem očitno kazale nekatere slabosti v planiranju tudi pri sprejemu tega planskega akta.

Te slabosti so po mojem zlasti dvojne. Najprej gre tu za odnos do sprejetih obveznosti. Tudi na zadnji seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije smo govorili o tem, da je eden izmed problemov, ki je vezan na uresničevanje celotnega sistema socialističnega samoupravljanja in sistema združenega dela, vezan, to je odnos do sprejetih aktov in če so kateri vključeni v obveznosti pri njihovem izvrševanju, potem so to planski akti. Gre za dogovor o temeljih plana, sprejete samoupravne sporazume in za uresničevanje samih planov. Torej, če ne bodo nosilci planiranja vključeni v vse faze sprejemanja in tudi dopolnitve planskih aktov, potem se tudi ne bodo čutili odgovorne in obvezne.

Drugič. Nerealnost nekaterih planskih proporcev je tudi v preteklosti pokazala, da so sprejeti plani in planski akti ena izmed podlag za izvajanje pritiska na sprejetje ukrepov ekonomske politike. To nas je tudi pripeljalo v sedanji položaj. Mislim, da moramo kritično oceniti tudi to fazo planiranja z vidika vključevanja osnovnih nosilcev planiranja.

Tretjič. Menim, da so potrebne strokovne podlage, ki bodo nam delegatom dale realen vpogled ne le v temeljne spremenljive podatke, ampak tudi v nekatere strukturne odnose. O tem bom konkretno govoril kasneje zaradi tega, ker se mi nekateri računi ne izidejo. Načelno povedano, Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje bi moral kot samostojni strokovni organ priti s svojimi predlogi in rešitvami ter jih ponuditi delegatom,ti pa bodo v skladu z možnostmi in tudi s cilji, ki si jih zastavljajo, potem tudi lažje odločali. To je en problem.

Drug problem je, da v sedanjih gospodarskih gibanjih plovemo v stagnantni položaj. Ta stagnanten položaj pa pomeni, da optimalno ne izkoriščamo danih možnosti, naravnih in ljudskih in pa tudi ustvarjenih. Če je tak položaj, in to je razlika med spomladanskim in sedanjim, potem mislim, da terja ta ocena od vseh nosilcev ekonomske politike - če je seveda ocena točna, res pa je, da se vse pogosteje srečujemo z njo - dodaten sprejem ukrepov, ki bodo spremenili pogoje gospodarjenja, in sicer z vidika tekoče in razvojne politike, da te stagnantne trende zaustavimo, predvsem pa da več ustvarimo z razpoložljivimi potenciali, ki jih imamo. Eno je torej realno planiranje, drugo pa optimalna neizkoriščenost razpoložljivih potencialov z vidika stagnantnih trendov.

Četrtič. Menim, da je v planskem aktu z vidika dinamike, po mojem mnenju, ustrezno opredeljeno, da se da prioriteta tistim področjem, kjer lahko v najkrajšem času nekaj dosežemo in tudi zaustavimo negativne trende, kar ima pomembne tudi politične posledice, to je kmetijstvo, to je turizem in to sta

substitucija uvoza, pa tudi povečanje izvoza. Vendar moramo tudi pri tem biti realni. Slovensko gospodarstvo je sicer v zadnjih dveh letih doseglo pomembne rezultate, vprašanje pa je, koliko se lahko ob sedanjih pogojih gospodarjenja tudi stopnja izvoza povečuje. Mislim, da je pomembno, da smo tudi pri etapnih ciljih v bodoče realni in da jih realno opredeljujemo.

Menim pa, da je slabše opredeljen planski akt glede stabilizacijske naravnanosti. Ena od ključnih nalog in pravzaprav izhod za reševanje sedanjih gospodarskih razmer ter ustvarjanje tudi dolgoročnih pogojev za naš družbenoekonomski razvoj, zlasti pa tudi za materialni razvoj, je, kot povsod sedaj slišimo, racionalna uporaba družbenih sredstev. To velja za vse subjekte v naši družbi, v družbenopolitičnih skupnostih, v SIS-ih pa tudi v organizacijah združenega dela. Ta racionalna uporaba družbenih sredstev se mora izražati v proizvodnji, v delitvi, v porabi, v varčevanju in tudi v planskih aktih.

Prehajam na konkretne pripombe. Družba, ki je dosegla to stopnjo razvoja, kot jo je SR Slovenija, ki ima nacionalni dohodek 5.ooo dolarjev na prebivalca, bi po enotni rasti družbenega proizvoda morala imeti nižjo rast energije. Danes je v svetu ta rast energije na enoto rasti družbenega proizvoda o,6. V planskem aktu je opredeljeno naslednje: rast družbenega proizvoda 2, rast naftnih derivatov 2,3. Iz tega izhaja pomembna ugotovitev, da tudi kritično ocenimo, zakaj nekaterih programov na področju varčevanja z energijo ne uresničujejo. Taka projekcija pomeni v globalu isti odnos tudi v strukturi nekaterih stroškov. Na področju energije ni ukrepov, ni akcije in tudi ni kvalitetnih premikov, kot bi morali biti.

Nekatere postavke o materialnih razmerjih v družbeni reprodukciji bi bilo treba preveriti. Sam zase sem jih bolj na hitro preverjal in menim, da so zelo vprašljive, lahko pa bi bile bolj točne. Bistveno je, da se bo povečal delež lastnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela za investicije, in sicer na 83 %, delež bančnih kreditov se bo zmanjšal tako, da bo le 5,7 %. Če upoštevamo, da bodo skupna sredstva za naložbe v naslednjem obdobju do konca planskega obdobja znašala 325 milijard dinarjev ali 25,1 v družbenem proizvodu in če upoštevamo osnovna sredstva in zaloge, potem moram povedati, da je ta postavka zame zelo vprašljiva glede na finančne kazalce v prvem polletju tega leta, na izgube in za en odstotek povečana sredstva za razširitev materialne baze.

Iz tega izhajajo naslednja vprašanja. Ali ne bi kazalo nekoliko spremeniti trende glede sredstev za pomembne investicijske naložbe, in sicer z vidika zagotavljanja strukture proizvodnje, ki bo povečala izvoz in devizni priliv in z vidika odpiranja novih delovnih mest za mlado generacijo, ki prihaja, za zaloge in glede sredstev za strateške rezerve. Položaj je izjemen in tudi spremenjen v obdobju šestih mesecev.

Preveriti je treba podatek o rasti investicij od 8 do 9, v svetu je 4.

Trendi na področju investicij v zadnjih dveh letih kažejo, da smo v SR Sloveniji dejansko dosegli bistvene premike v zmanjšanju obsega investicij. Verjetno se približujemo spodnjemu limitu glede na potrebe izvoza in možnosti za nadaljnjo zaposlitev. Zato se še bolj, lahko bi rekel tudi zaostruje struktura investicij in učinkovitost investicijskih naložb. Gre pravzaprav za dve vprašanji. Prvo je, da priprava investicijskih elaboratov v sedanjem obdobju vključuje določeno preverjanje, ali ti investicijski programi vsebujejo sprejete kriterije, ki smo jih nekoliko kasneje začeli uporabljati, drugo pa je, kakšni so dejanski rezultati teh investicijskih naložb, ali dajo tiste učinke, ki jih predvidevamo. Mislim, da teh podatkov nimamo in da to še ne spremljamo. Zato bi kazalo pri tem dopolniti še dvoje. Širše moramo pojmovati prestrukturiranje, čeprav je vključeno parcialno v samem planskem aktu, s tem da to ni le prestrukturiranje z vidika investicijskih naložb, ampak tudi z vidika odnosa gospodarstvo - negospodarstvo. Morali bi nekaj narediti na področju zaposlovanja, kjer se sedaj ne moremo držati prestrukturiranja, ker takšna struktura zaposlenih, ki pogojuje sedanjo strukturo proizvodnje, v določenem smislu tudi izvaja pritisk na strukturo investicij.

Naslednje vprašanje se nanaša na omejena sredstva za investicijske naložbe v višini 325 milijard dinarjev. Ta postavka je vprašljiva glede na globalno strukturo investicijskih naložb v prioritete. Kmetijstvo povečuje delež, gospodarska infrastruktura se povečuje, nekoliko se povečuje delež za razvojno tehnološko in izvozno usmerjene investicije. Vendar se glede na takšno projekcijo

postavlja vprašanje, ali je mogoče, da zagotovi nominalno rast izvoza 14 % in na konvertibilnem področju 15 %. Brez spremembe projekcije potreb in zahtev v investicijskih naložbah na področju izvoza ne moremo doseči. Ali se bomo morali nekaterim zadevam tudi na področju gospodarske infrastrukture odpovedati? Težko bo glede na položaj, kakršen je. Zopet predlagam, da se preverijo podatki z vidika, da moramo do konca tega planskega obdobja letno odplačevati 5 do lo milijard ameriških dolarjev in koliko je ustrezen delež SR Slovenije, ki pa gotovo ne bo manjši tudi z vidika solidarnih potreb in potreb v naši republiki. Tako menim, da je treba to temeljito pretehtati, da ne bomo ponovno tudi v tej fazi nekatere cilje, ki bodo v bistvu v koliziji med seboj, nerealno postavljali, postavljali tudi z vidika, rekel bi, zaupanja ljudi, da je samoupravni sistem sposoben najti nekatere rešitve.

Glede turizma se strinjam, da je opredeljen kot prioriteta, vendar so cilji kvantitativno dosti ambicioznejši. Za 6 % bo rastel turistični promet in za 8 % devizni priliv. Danes imamo obratne trende, ki so nekoliko manjši. Na področju turizma smo dosegli stopnjo razvoja, ki terja nov koncept na področju turizma. Brez novega koncepta ne moremo povečati deviznega priliva. Ta koncept pomeni prehod v novo kvaliteto. Ob tem pa moramo upoštevati, da ima devizni priliv tako imenovani multiaplikativni učinek, da en dolar od turizma dejansko v vseh drugih panogah da 3 dolarje. Gre za poseben interes. Ta nov koncept pa zahteva pravzaprav povezovanje in lahko temelji le na novih družbenoekonomskih osnovah v zvezi z infrastrukturo in številnimi ukrepi. Skupščina je tudi glede tega sprejela sklepe. Kaj je od tega uresničeno? Tudi v primeru sanacij se v sklepih, ki so sedaj objavljeni, na en način preverja, kaj je uresničeno od tega, kar je Skupščina sprejela v decembru 1981.leta. Menim, da je treba dati na en način tudi poročila o izvrševanju drugih aktov, ko bodo sprejeti. Morda so bili ti sklepi tudi nerealni, ampak preverjati je treba, kako se uresničujejo, za kar menim, da so možnosti velike, da se da poročilo v kratkem roku.

Zadnje, s čimer bi pravzaprav zaključil svojo razpravo, se nanaša na okvire za sprejemanje ukrepov razvojne politike. Likvidnostni položaj je izredno težak. Soglašam, da bo potrebno solidarno zagotoviti vračanje dolgov tudi v bodoče. Predpisi bodo lahko spremenjeni z nekaterimi novimi načini. Mislim, da je tudi način, ki ste ga predlagali, pravilen, in sicer povezanost izvoza, uvoza in proizvodnje in da lahko le tako zagotavljamo perspektivo in povečan devizni priliv. Vendar menim, da je pri tem treba biti tudi dorečen, zlasti glede SIS-ov in glede združevanja sredstev kot nadomestila. Mislim, da moramo vključiti v planski akt rešitve, ki so v skladu s sistemom. Rad bi le opozoril, da se to še enkrat preveri, ker smo že nekajkrat napisali nekatere rešitve, ki pa niso bile v skladu s sistemom.

Na koncu naj glede pogojev gospodarjenja povem, da se le-ti sami od sebe stihijsko ne bodo spremenili. Potrebni so selektivni ukrepi ekonomske politike, ki bodo v funkciji temeljnih ciljev, ki so opredeljeni. To pomeni, da nam je potrebna tudi določena ekonomska prisila, da se bomo vsi drugače obnašali in da bo ta ekonomska prisila pravzaprav krepila prodor kvalitetnih dejavnikov gospodarjenja ter ustvarjala tudi stimulativne pogoje za dohodkovno povezovanje v najširšem smislu.

Glede cen naj povem, da je eden izmed bistvenih pogojev gospodarjenja kriterij primarne delitve. Gre za osnovne kriterije, ki določajo razvojne možnosti pa tudi položaj združenega dela v celotni reprodukciji tako, kot je to navedeno v uvodnem delu, za kar mislim, da ni v skladu z dvema aktoma; prvič, da ni v skladu s sistemskim zakonom o cenah in drugič, da ni v skladu z antiinflacijskim programom. Predvsem gre za to, da se bomo na področju cen, če bo neposredna kontrola cen na določen način spremenjena, ker sta dve tretjini pristojnosti v republiki in ker so razmere med kupnimi in blagovnimi skladi izredno zaostrene, še naprej morali držati režima neposredne kontrole cen. Vendar potrebujemo program za normalne pogoje gospodarjenja in za postopen izhod iz sedanjega načina oblikovanja cen, ker ima takšen način oblikovanja cen povraten učinek na motnje v produkciji in motnje v preskrbi. Menim, da bi pri tem morali izhajati na nek način iz samega sistema, ker so jasno opredeljene funkcije sistema v pogojih socialistične blagovne proizvodnje, vloga trga in kriteriji sistema. Antiinflacijski program tudi točno določa, kateri naj bodo kriteriji politike. Mislim, da je treba sprejeti jasno opredelitev in program tudi v sami Sloveniji, ker drugače, če bomo pogoje gospodarjenja imeli takšne, kot so sedaj, potem moram povedati, da se bodo delavci obnašali glede na sestavine dohodka ne pa glede na celoto dohodka. Kolikor se namreč obnašajo glede na sestavine dohodka,

potem tudi vedno prevladujejo parcialni interesi ne pa skupni interesi, prihaja pa tudi do konflikta med posameznimi in skupnimi družbenimi interesi. Tako bi morali v zvezi s tem sprejeti opredelitev in s tem tudi prispevati k uresničitvi antiinflacijskega programa v Jugoslaviji.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kdo želi še razpravljati? Prosim, besedo ima tovarišica Francka Herga.

F r a n c k a H e r g a : Tovarišice in tovariši! V razpravi o dopolnitvah in spremembah planskih aktov za to srednjeročno obdobje ne moremo mimo ocene, in to so ugotavljali že govorniki pred menoj, koliko se uresničuje temeljno načelo družbenega planiranja, to je, da je samoupravno družbeno planiranje instrument združenega dela, s katerim naj na osnovi sporazumevanja dohodkovno in poslovno povezanih organizacij združenega dela usklajuje svoje delovne in razvojne načrte ter z družbenim dogovarjanjem usklajuje tudi skupne interese in cilje gospodarskega in družbenega razvoja. Vsi predhodni govorniki so poudarjali in tudi v uvodu je bilo poudarjeno, da se to temeljno načelo ne uresničuje, kar kaže tudi razprava o spremembah teh planskih aktov. Ker so bili razlogi za takšno stanje že navedeni, jih ne bi ponavljala, saj so navedeni tudi v stališčih, ki jih je sprejel Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije.

Vendar bi ob tem opozorila še na eno dejstvo, in sicer na to, da smo ob sprejemanju planskih aktov za to srednjeročno obdobje ob analizi sprejemanja teh aktov v Skupščini sprejeli sklep, ki je temeljil na opozorilu temeljnih nosilcev planiranja, da sprejeti zakon o sistemu družbenega planiranja kakor tudi metodologija iz tega zakona nista takšna, da bi v celoti zagotavljala uresničevanje temeljnih načel sistema družbenega planiranja in da bi na osnovi te analize - seveda kolikor bi ugotovili, da je to tako - morali spremeniti zakon in tudi samo metodologijo. Ker seveda še nimamo ocen rezultatov, kaj je bilo na osnovi tega narejeno, menim, da bi morali v besedilu teh stališč tudi na to opozoriti, ker bo leto hitro minilo in se bomo morali pogovarjati že o pripravah na nov srednjeročni plan. Zato bi seveda kazalo to nalogo opraviti.

Glede razprav v republiškem svetu o osnutku sprememb in dopolnitev planskih aktov bi poudarila le tri stališča, ki smo jih sprejeli, ostale pa ste že prejeli. Gre za stališča, da morajo vsi ti planski akti na tej osnovi vsebovati takšne ukrepe ekonomske politike, da bodo bolj zagotovljene ekonomske zakonitosti, in da bomo bolj uresničevali ekonomske zakonitosti, po drugi strani pa tudi takšne, da bodo prispevali k temu, da bo združeno delo samo po poti samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja krojilo pogoje gospodarjenja in tudi razporejanja dohodka. Torej, vsi ukrepi bi morali biti v funkciji krepitve samoupravnega urejanja odnosov v celotni družbeni reprodukciji.

Drugo stališče, ki se mi zdi pomembno, je to, da se ne glede na objektivne težave in realnost, ki nakazuje predvsem manjše možnosti v materialnih okvirih, vendar zavzemamo za to, kar je poudaril tudi tovariš Korošec, da z boljšim izkoriščanjem vseh kapacitet, z večjo produktivnostjo in z združevanjem sredstev v izvozno naravnanost proizvodnje zagotavljamo maksimalno dosežen dohodek in na tej osnovi tudi možnosti za njegovo porabo in da se ne sprijaznimo s stagnacijo ne glede na vse teževe, s katerimi se srečujemo.

Naslednje takšno pomembno stališče, ki se mi ga zdi potrebno poudariti, je tudi opredelitev glede stanovanjske graditve, kjer je navedeno zniževanje graditve stanovanj v tem srednjeročnem obdobju. V republiškem svetu se ne strinjamo s takšno opredelitvijo. Menimo, da morajo biti delavci kot temeljni nosilci planiranja v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih skupnostih tisti, ki maksimalno zagotavljajo z razporeditvijo čistega dohodka možnosti za takšno stanovanjsko graditev, ki bo v največji meri pokrivala potrebe.

Ne nazadnje bi hotela še k tem stališčem, ki smo jih prejeli kot stališča tega zbora, predlagati, da se dopolnijo v tretji alinei 2. točke. Menim, da je bilo na osnovi stališč Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in tudi razprave v Odboru za družbenoekonomske odnose Družbenopolitičnega zbora to stališče drugače postavljeno, in sicer je navedeno, da omejene materialne možnosti zahtevajo zaostajanje osebne in skupne porabe za rastjo dohodka. Ker se bomo v naslednjih dveh letih srečevali z dohodkom, ki bo glede na to, da imamo povečano amortizacijo, še nižji in ker v naslednjih letih verjetno ne bomo imeli tako imenovanega primerljivega dohodka, menim, da takšna opredelitev ni vzdržljiva

in zato predlagam opredelitev, ki je v stališčih omenjenega sveta, da bodo sredstva za skupno in osebno porabo v okviru dohodka, da pa bo realna rast v okviru rasti produktivnosti. Tudi v alinei, kjer navajamo stanovanjsko graditev, bi predlagala, da bi tam, kjer je navedeno, da je treba glede na gospodarski in družbeni pomen stanovanjske graditve pospešiti racionalnejšo izrabo, dodali še besedilo o zagotovitvi tudi racionalnejše graditve stanovanj in na tej osnovi tudi možnost graditve večjega števila stanovanj.

Na koncu ob vseh ugotovitvah, da sistem družbenega planiranja ne funkcionira tako, kot bi moral, bi morali predvsem v družbenopolitičnih organizacijah - menim, da je pri tem pomembna naloga sindikata - zaostriti odgovornost do vseh tistih predlagateljev strokovnih podlag, na osnovi katerih bi delavci lahko sprejemali planske akte, ki bodo zagotavljali tudi obvladovanje tokov celotne družbene reprodukcije in da bi morali biti ti akti realni.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Lado Kocijan.

L a d o K o c i j a n : Postavil bi vprašanje in povedal svoje mnenje glede tega. Namreč, vse bolj pogosto srečamo v naših aktih take izraze: "izvoz le na konvertibilno področje", "investicije le za to usmeritev" in tako dalje. Naša družba je imela pri ekonomskem in družbenem razvoju največje zagate, ker smo bili enostranski, da nas je lahko le en element zablokiral. Bojim se, da nas taka usmeritev v tem srednjeročnem obdobju z dolgoročnimi posledicami in taka izključenost, kot je sedaj poudarjena v teh aktih - to je zapisano tudi v stališčih in v dokumentu Izvršnega sveta - lahko pripelje do tega, da se ponovi nekaj, kar nas bo veliko stalo, tako kot nas neke zadeve stanejo sedaj.

Konstanta naše zunanje politike je naš položaj, da smo v razmerju do vseh enakopravni. Naša enakopravnost temelji tudi na tem, da smo ekonomsko na takih pozicijah, da nas ne more nihče pritisniti ob zid. Naša nacionalna in obrambna neodvisnost temelji prav na tem. Mene zelo moti taka formulacija, da se to tako poudarja, in to ne le v aktih upravnih organov, ampak tudi v partijskih dokumentih, v političnih in v vseh drugih dokumentih.

Še eno vprašanje se postavlja. Imamo urejene odnose z državami v razvoju in v zvezi s konceptom nove ekonomske ureditve v svetu. V okviru tega našega odnosa smo opredelili, da morajo biti naši ekonomski odnosi z deželami v razvoju razviti, ker je to v bistvu naša praksa uresničevanja koncepta neuvrščenosti na ekonomskem področju. Menim, da ni dobra taka enostranska usmeritev, kljub temu da sedaj že pet ali šest let tarnamo, da nismo dosegli 12 % svojih obveznosti v svojem lastnem planu do dežel v razvoju.

Govoril bom še o eni zadevi. Egiptu ne prodajamo blaga za forinte, saj se tam prodaja tudi za dolarje, Madžarom tudi ne prodajamo za njihove forinte. Zakaj potem govorimo, da gre za konvertibilno valuto, mislimo pa le na Zahod? To je tisto, kar me moti. Pred nekaj dnevi mi je po naključju prišla v roke razprava Edvarda Kardelja iz obdobja, ko so nekateri poskušali enostransko usmeriti razvoj Slovenije. Kardelj se je veliko zadržal prav pri tem problemu in prav tako formulacijo je zelo ostro kritiziral. Mislim, da bi v tem položaju, ko zadeve tako definiramo, ko določamo korektive in usmeritve, lahko take opredelitve nekoliko bolj razdelali.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Kocijan. Kdo še želi o tem razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Igor Križman.

I g o r K r i ž m a n : Želel bi dodati samo še dve ali tri stvari v zvezi z osnutkom stališč, ker je bilo o tem precej razprave in je ne bi ponavljal. Mislim, da bi bilo potrebno nekatere točke stališč še proučiti v skupini, saj je bila tudi razprava na seji odbora zelo obširna in v njej je bilo opozorjeno na nekatera vprašanja, ki so jih poudarili tudi delegati v današnji razpravi, med njimi tudi tovariš Korošec.

K osnutku stališč imam nekatere predloge. Tovarišica Herga je že omenila vprašanje omejevanja porabe, da ni ustrezna opredelitev: "zaostajanje za rastjo dohodka". Strinjam se s to formulacijo, ki jo predlagajo sindikati, četudi

mislim, da bi ta formulacija lahko bila bolj jasna, ker tukaj vendarle opredeljujemo porabo na nivoju globalov, na nivoju republike,tako da bi se opredelili, da se bo poraba gibala v okviru realno razpoložljivih sredstev in fondov, ki jih imamo. Ob tem, ko ugotavljamo povečanje dohodka in družbenega proizvoda, ugotavljamo v teh ponujenih osnovah sprememb plana, da se dejansko zaradi cele vrste stvari, tako zaradi vlaganj v druge republike kot zaradi bistveno večje potrebe po izvozu pa tudi zaradi manjšega uvoza, realne možnosti za porabo na domačem trgu zmanjšujejo. Zato bi predlagal, da se dogovorimo in da ocenimo, da je potrebno, da se vse vrste porabe nadalje omejujejo v tistem okviru, ki ga omogočajo razpoložljiva sredstva za to porabo. Mislim, da bi bilo dobro v tej alinei, ko govorimo o porabi, govoriti o vseh porabah. Tukaj sta navedeni samo osebna in skupna, potrebno pa je govoriti tudi o splošni porabi, ker je bila tudi v dosedanjih razpravah poudarjena predvsem zahteva, da je treba v splošni porabi doseči izločitev financiranja tistih stvari, ki vanjo ne sodijo. Posebej opredeljujemo odnos do zveznega proračuna, ki je v osnutku stališč že zajet. Glede stanovanjske gradnje se strinjam, da vključimo racionalnejšo izgradnjo v besedilo stališč.

V zvezi s tretjo točko stališč, kjer ugotavljamo, da zaostaja priprava planov pri nosilcih na raznih nivojih tako pri samoupravnih nosilcih kot v federaciji bi povedal naslednje. Tovariš Samar je uvodoma povedal nekatere razloge, zakaj prihaja do teh kasnitev, četudi menim, da je marsikaj odvisno od subjektivne pripravljenosti in volje. Ob tem moramo upoštevati, da so bili nosilci praktično v zelo težkem položaju, ko bi morali opredeljevati svoje pogoje in možnosti gospodarjenja. Sredi leta so se pogoji v zvezi z izvozom bistveno spremenili in to ne pri nosilcih, ampak od zgoraj navzdol. V zvezi z razvojnimi možnostmi investicij naj povem, da držimo investicije v okviru komisij za investicije in posamezne organizacije združenega dela čakajo, ali bodo dobile zeleno luč.

Hotel sem le ilustrirati, da so vendarle pogosto v dokajšnjih težavah pri določanju osnov, na podlagi katerih lahko bolj čvrsto začrtajo svoj razvoj. Mislim, da so to realni razlogi in je intenzivno delo na pripravi republiškega plana zame zelo pomembno zato, da skušamo tudi s tem delom čimprej in čim bolj jasno opredeliti nekatere stvari, ki jih je treba opredeliti na tej ravni kot pogoje za gospodarjenje in za razvoj. Menim, da je potrebna pospešitev priprave sprememb planov pri vseh nosilcih in da bi bilo prav, da se Družbenopolitični zbor, ko bo v nadaljnji fazi obravnaval republiške planske akte, seznani tudi z oceno priprav sprememb planov pri samoupravnih nosilcih in na ravni federacije. Pri obravnavi republiških dokumentov je potrebno upoštevati tudi te ocene. Zato se zavzemam za to, da imamo takrat, ko sprejemamo republiške dokumente, realno oceno, v kolikšni meri so stvari, ki smo jih zapisali v teh aktih, tudi samoupravno dogovorjene, ali izhajajo iz opredelitev v združenem delu, da ne bomo prehitro sprejeli obveznosti, ki ne bodo ustrezno samoupravno pokrite. Hvala.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Tovariš Samar, prosim!

M i l i v o j S a m a r : Točno je, kar je ugotovil tovariš Korošec. Z dodatnim analiziranjem se dejansko ukvarjamo in priprave potekajo v okviru zavoda. Dopolnitev analiz je zagotovo potrebna in ob tem je potrebno v določeni meri preveriti tudi model kot podlago za nadaljnje razmišljanje. Pri tem je točno, da imamo glede na zniževanje posameznih oblik porabe, vključno z investicijami, povečevanje naših obveznosti in zlasti solidarnosti, brez katere vemo, da v tem srednjeročnem obdobju ne moremo zagotoviti realizacije sklepa, da zagotovimo predvsem pokritje že sprejetih obveznosti iz preteklosti, dodatno pa še določene naloge tudi v zvezi s poznavanjem svetovnega tržišča in obvladovanja le-tega.

Iz tega sledita dve stvari. Prva je nujnost usmeritve izvoza na konvertibilni trg, pri čemer pojem konvertibilni izvoz nikakor ne pomeni le izvoz v zahodnoevropske dežele; konvertibilni izvoz je usmerjen tja, kjer lahko naše blago prodamo za konvertibilno valuto. Pri tem je dan še poseben poudarek sodelovanju z deželami v razvoju in s programom, ki naj ga po dogovoru pripravita Gospodarska zbornica in SISEOT, po katerem je potrebno opredeliti našo strategijo nadaljnjega razvoja sodelovanja s posameznimi območji v svetu in s tem zagotoviti, da ne pridemo v takšno odvisnost, o kateri je govoril tovariš Kocijan.

Drugič. Takšna usmeritev in takšni napori so potrebni za ohranitev naše neodvisnosti, kajti breme dolgov in odplačila, ki jih imamo, pomenijo določeno grožnjo tudi na področju naše nadaljnje politike. Potrebno je upoštevati, kar je navedeno tudi v predloženih stališčih, tudi naše opredelitve v zvezi z našo bodočo oskrbljenostjo s surovinami. Pri tem mislim, da bi kazalo v zaključku opozoriti, ne le na vprašanje oskrbe s surovinami glede na povezavo z deželami v razvoju, ampak tudi na vprašanje zagotavljanja surovin z drugačno povezanostjo v Jugoslaviji, kot jo imamo danes. To dvoje bi bilo verjetno potrebno dopolniti.

Drugo, posebej poudarjeno vprašanje je bilo, da nekateri proporci v teh gradivih dejansko ne omogočajo enakih zaključkov. Na področju investicij gre predvsem za vprašanje, da v teh gradivih ločeno in s posebnim poudarkom obravnavamo investicije v gospodarstvu v osnovna sredstva, medtem ko je kategorija oblikovanja obratnih sredstev oziroma zalog izpostavljena bolj kot rezidualna postavka in zaradi tega številka 325 milijard ni tista, ki jo potem strukturiramo, ko gre za vprašanje usmerjanja posameznih naložb v kmetijsko infrastrukturo oziroma v izvoz. To je ena od ugotovitev.

Nadalje so pri opredeljevanju usmeritev pri oblkovanju dogovora in še posebej sedaj pri oblikovanju in iskanju naložb, ki naj izvozno naravnanost tudi materialno podprejo, naša prizadevanja usmerjena v to, da je potrebno poleg novih programov v strukturo teh investicij vključiti tudi tiste naložbe, ki naj z majhnimi spremembami odpravijo posamezna ozka grla oziroma omogočijo preoblikovanje obstoječih programov v izvozno naravnanost, v smeri izboljšanja kvalitete in takšnega oblikovanja proizvodov, ki jih bomo sposobni tudi prodati. Na ta način bi morali doseči usposobitev tudi za 15 odstotno povečanje izvoza, kot ga opredeljujemo. Menimo, da smo ob drugačni povezanosti v Jugoslaviji sposobni doseči takšen porast izvoza, seveda ob ustrezni participaciji vseh udeležencev v tem izvozu, ki naj povečajo tudi lastne napore za usposobitev finalistov za nastop na zunanjem tržišču. Mislim, da so ta vprašanja predmet dodatnega preverjanja in da bo do nekaterih sprememb pri oblikovanju samega dogovora še prišlo, ko bomo dokazovali takšno možnost, ne nazadnje podprto tudi z opredelitvami osnovnih nosilcev planiranja za takšno naravnanost. Prav zato menimo, da bi postopek v nadaljevanju moral biti takšen, da bo ne glede na predložitev predloga sprememb plana lo. oktobra omogočal v času obravnave predloga še amandmajsko dopolnjevanje na podlagi preverjanja in usklajevanja tako v Jugoslaviji kot s posameznimi nosilci pri nas.

Glede stališč, ki so predložena, menim, da bi kazalo predlagati naslednje. V zvezi z opredelitvijo stanovanjske izgradnje in kmetijstva se mi zdi, da je formulacija, ki je v poročilu odbora, jasnejša in bi jo kazalo prenesti v stališča. Menimo, da je na področju stanovanjske izgradnje dejansko potrebno proučiti obseg izgradnje in da je potrebno dati večji poudarek lastnim sredstvom občanov pri urejanju njihovih stanovanjskih potreb, ne pa vnaprej pri delitvi zagotavljati sredstva, za katera vemo, da bodo v naslednjem obdobju zmanjšana. Tudi formulacija glede kmetijstva je v poročilu jasnejša in bi v tej smeri dopolnili stališča.

V zvezi z vprašanjem tovarišice Hergove glede rasti vseh oblik porabe, moram ugotoviti, da te ne bi smele zaostajati za dohodkom. Mi smo problematični prehod s kategorije dohodka na tako imenovani primerljivi dohodek ali bruto dohodek uporabili v letu 1982 izjemoma zaradi revalorizacije, s tem da se učinki revalorizacije v naslednjih letih v gibanju dohodka pravzaprav ne pojavljajo in je bil ta prehod v letu 1982 pravzaprav izveden. V skladu s stabilizacijskim programom moramo dejansko preiti na kategorijo dohodka in tega deliti, ne pa stvari primerjati z bruto dohodkom in kot delitveno kategorijo uporabljati sredstva, ki so sicer namenjena amortizaciji. Menimo, da kategorija, s katero primerjamo, mora ostati dohodek, hkrati pa ugotavljamo, da tudi dohodek ni v celoti tista kategorija, na podlagi katere lahko razporejamo za domačo porabo, ampak moramo dodatno upoštevati tudi zmanjševanje tega dohodka oziroma razpoložljivih sredstev glede na odlive, do katerih bo v povečani meri prihajalo tudi v tem obdobju do leta 1985, bodisi da gre za naše obveznosti v okviru federacije, za določene naložbe izven Slovenije, za zagotavljanje sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih, za solidarnostno zagotavljanje vplačila že sprejetih obveznosti in ne nazadnje za odplačila naših, republiških obveznosti do tujine. Vse te kategorije naraščajo in delež razpoložljivih sredstev v dohodku za porabo se bo še nadalje zmanjševal. Vemo, da se je ustvarjeni dohodek praktično že sedaj znižal od 9o na približno - po ocenah za letošnje leto - na 86 odstot-

kov in dejansko lahko šele s tem primerjamo oblikovanje sredstev za posamezno porabo. To je en vidik, zaradi katerega se moramo dogovoriti o zaostajanju sredstev za vse oblike porabe, druga pa je ugotovitev, ki je bila prav tako že sprejeta pri oblikovanju teh planskih aktov, da moramo tudi v osnovi, ko gre za delitev razpoložljivih sredstev, dati prednost oblikovanju akumulacije, se pravi nadaljnji krepitvi materialne osnove združenega dela, kar prav tako zahteva, da dinamika rasti sredstev za porabo zaostaja za dinamiko rasti sredstev za akumulacijo. Le na ta način bomo združeno delo dejansko usposobili, da bistveno poveča svoj delež v investicijskih naložbah in s tem tudi bistveno spremeni način odločanja o teh investicijah. Zaradi tega je potrebno, da tudi pri nadaljnjem oblikovanju teh aktov ostanemo pri tej opredelitvi.

V zvezi z drugim delom te opredelitve pa menim, da je nevzdržno, da povežemo vprašanje realnih osebnih dohodkov izključno z delitvijo in z drugačno delitvijo razpoložljivih sredstev dosegamo realna gibanja ali realni porast, ne da bi ob tem opredelili vprašanje gibanja cen oziroma življenjskih stroškov. Tako je verjetno potrebno bitko za realno gibanje te kategorije doseči zlasti z realizacijo antiinflacijskega programa, ki postavlja naloge ne samo na področju cen, ampak tudi drugih gibanj. Zaradi tega predlagamo in tudi v dogovoru je vsebovana ta formulacija, da bi vse oblike porabe zaostajale za gibanjem dohodka, medtem ko bo potrebno realna gibanja potem posebej opredeliti ob upoštevanju teh povezav v aktih, ki sledijo planskim aktom, zlasti pri razdelavi kriterijev v dogovoru o razporejanju dohodka.

Glede na to mislim, da ne bi kazalo s tem dopolnjevati stališč. Glede na stabilizacijske programe, ki so bili že omenjeni, bi kazalo uvod stališč dopolniti, da je potrebno vse sprejete obveznosti in naloge v planskih aktih ne le dohodkovno pokriti, ampak da je treba dodati "materialno in dohodkovno", kajti moramo upoštevati tudi vidik blagovnih fondov, ki jih je treba zagotavljati. Preveč je še inflatornega dohodka in vemo, da ga tudi po tem programu ne bomo v celoti negirali ali odpravili že v naslednjih dveh letih.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Predlagam, da prekinemo razpravo o tej točki in da jo nadaljujemo potem, ko bomo dobili od skupine, ki smo jo danes imenovali, osnovo za to, da razpravo nadaljujemo. Prosil bi skupino, da glede na to, da sprejemamo pri tej točki dnevnega reda stališča, kar je specifični način dela Družbenopolitičnega zbora, to upošteva in da jih bistveno ne širi. Namenoma smo skušali biti čim krajši, tako lahko tudi kakšna formulacija izpade, se spremeni in dopolni v skladu z razpravo.

Potrebno bi bilo tudi uskladiti različna stališča o nekaterih vprašanjih, pri čemer moram reči, da bi bila situacija veliko težja, če bi bili sedaj v končni fazi sprejemanja akta. Ker je to osnutek, nam lahko skupina pomaga, da pridemo iz teh težav, do katerih je prišlo zaradi različnih pogledov na nekatera vprašanja. Na podlagi konkretnih predlogov za spremembe osnutka stališč bi potem razpravo nadaljevali.

Opozoril bi na to, da stališča, ki so pripravljena v strokovni službi zbora, niso nekaj nespremenljivega. To je samo poizkus, ki ga pripravimo s pomočjo naše strokovne službe. Ni treba, da se opredelitve ohranjajo - pogosto razpravljamo o tem, koliko naj se spremenijo - kajti osnova za oblikovanje teh stališč mora biti današnja razprava v tem zboru.

Opozoril bi še na problem sklepčnosti zbora. Trenutno smo še sklepčni, vendar glede na to, da nas je ena delegacija skoraj v celoti zapustila, bi bilo prav, da po odmoru vsi ostanemo na seji.

S tem odrejam 3o minut odmora, z delom pa bomo nadaljevali ob 13.35.

(Seja je bila prekinjena ob 13.1o in se je nadaljevala ob 13.45).

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Komisija za mednarodne odnose se je sestala v ožji sestavi in je oblikovala predloge za spremembo ugotovitev in stališč. Prosim tovariša Čačinoviča, da nam obrazloži njene predloge.

R u d i Č a č i n o v i č : Delovna skupina se je popolnoma strinjala s predlagano spremembo 6. točke, ki sem jo predlagal temu zboru in ker sem jo že prebral, menim, da ni potrebno, da bi jo še enkrat ponavljal. Razen tega smo

vnesli tudi sugestije tovariša podpredsednika, in sicer da se v 12. točki za besedami: "v mednarodni menjavi" doda besedilo: "Odločno moramo insistirati na uresničevanju odgovornosti združenega dela in vsakega delavca za celokupni proces družbenoekonomske reprodukcije, vključno mednarodne menjave. Vlogo združenega dela moramo uveljaviti v praksi, v vsaki temeljni organizaciji združenega dela pri planiranju in usklajevanju ekonomskih odnosov s tujino, načrtovanju deviznega priliva in odliva, sprejemanju vseh poslovnih odločitev na področju zunanje trgovine, vključno njene organizacijske mreže".

V 13. točki se za besedo: "skupščina" v zadnjem stavku doda: "Skupščina SR Slovenije priporoča Skupnosti slovenskih občin, da oceni rezultate škofjeloškega posvetovanja o vlogi občine v mednarodnih odnosih in spodbudi napore za popolno uresničevanje takratnih sklepov".

V Zboru občin so predlagali besedilo, ki bi ga dodali za 13. točko, in sicer tako, da bi ji sledila nova 14. točka, ki naj se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s svojo pristojnostjo na področju ekonomskih odnosov s tujino in izvajanja skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ prouči predloge, vprašanja in stališča, ki so jih posredovali delegati v razpravi na seji zbora in jih ustrezno upošteva pri izvajanju politike na navedenih področjih." Sedanja 14. točka bi postala 15. točka. Zbor združenega dela je v celoti sprejel te predlagane spremembe in dopolnitve. Ne vem pa, če jih je že sprejel Zbor občin.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želi kdo razpravljati o teh spreminjevalnih predlogih? (Ne.)

Predlagam, da glasujemo o ugotovitvah in stališčih skupaj s spreminjevalnimi predlogi, ki jih je podal tovariš Čačinovič.

Kdor je za to, da sprejmemo te ugotovitve in stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo jih soglasno sprejeli. Za sprejemanje teh odločitev je potrebna absolutna večina; če nas je 26 navzočih, mora biti vseh 26 za, da je zadeva sprejeta.

Prehajamo na 5. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. K predlogu zakona je Izvršni svet predložil amandmaje na podlagi 289. člena, se pravi, da smo jih sprejeli v Skupščini lo oziroma 11 dni pred našim zasedanjem in so s tem postali sestavni del predloga zakona, zato o njih ne bomo posebej glasovali. To so amandmaji k 27.,92.,93.,98.,12o.,22o., 29o., 296. in 298. členu predloga zakona.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli mnenje Sveta za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito in Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije, dodatno poročilo Zakonodajno-pravne komisije in amandma skupine delegatov za Zbor združenega dela s področja gospodarstva, 23. okoliš s sedežem v Postojni.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov. Predstavnik Izvršnega sveta v našem zboru je tovariš Martin Košir. Želi poročevalec Odbora za družbenopoltični sistem tovariš Ludvik Zajc dopolniti pismeno poročilo odbora? (Ne želi.) Želi poročevalec Zakonodajno-pravne komisije razpravljati? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo k predlogu zakona. Prosim, besedo ima tovariš Vinko Kovačič.

V i n k o K o v a č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zveza sindikatov Slovenije se je v proces oblikovanja novega zakona o

splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti SR Slovenije vključevala že od začetka, tako da je predlagane oblike tega dokumenta, vse od predloga za izdajo zakona obravnavala na različnih nivojih organiziranosti Zveze sindikatov in skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v SZDL Slovenije posredovala predlagatelju kompletne predloge o vsebini dokumentov. Odbor Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito je dajal predloge, dopolnitve in spremembe, ki so bile resnični odraz potreb delavcev v združenem delu. V Svetu za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri RK SZDL Slovenije pa je svoje predloge usklajevala z interesi in potrebami drugih nosilcev obrambnih in varnostnih priprav v Sloveniji. Ob obravnavi predloga zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti je Odbor Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito z zadovoljstvom ocenil, da dokument vsebuje vse pomembne dopolnitve in predlagane spremembe ter da vsebina zagotavlja dobro osnovo, na kateri bodo lahko vsi nosilci obrambnih in varnostnih priprav nadalje dograjevali in razvili sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Zato se z njegovo vsebino v celoti strinjamo.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije se bo tudi po sprejemu novega zakona vključeval v uresničevanju njegove vsebine tako, da bo prek svojega odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito zagotovil vključevanje v izvajanje zakona vseh organov in organizacij Zveze sindikatov Slovenije na vseh nivojih organiziranosti na podlagi z ustavo in zakonom določene vloge in pomena Zveze sindikatov ter nalog, opredeljenih v novem zakonu o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v SR Sloveniji. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Kdo želi še razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Lado Kocijan.

L a d o K o c i j a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Želim izraziti stališča, ki so odraz velikega interesa aktivnosti in angažiranosti Zveze združenj borcev NOV Slovenije ter vseh borčevskih organizacij na terenu ob definiranju novega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Dobro je, da je v enem zakonu vgrajenih toliko političnih stališč partijskih kongresov, smernic ter izkušenj iz prakse, ki so v novem zakonu ustrezno zajeti in da je pri njegovem oblikovanju sodelovalo veliko ljudi, institucij, komisij in drugih dejavnikov, ki v naši družbi predstavljajo sistem splošne ljudske obrambe. Mislim, da je to primer podružbljanja in tudi dokaz podružbljenosti tega področja. Menimo, da je ta zakon eden od ključnih sistemskih zakonov v našem družbenopolitičnem sistemu in da predstavlja nadaljnji bistveni korak v izgradnji sistema splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

Zakon je bil v pripravi dve leti, vendar pomeni v bistvu verifikacijo naše prakse, ki obenem dolgoročno nakazuje tudi naš nadaljnji razvoj na tem področju. Ta zakon - to je bilo v razpravah v Zvezi združenj borcev NOV izredno jasno poudarjeno - predstavlja ne samo dograditev sistema splošne ljudske obrambe, ampak vnaša vanj tudi nove elemente. Med največje pridobitve vsekakor uvrščamo komiteje SLO in DS. V razpravah je bilo opozorjeno, da so komiteji izredno pomemben dejavnik v sistemu splošne ljudske obrambe, obenem pa je bilo opozorjeno, da je treba imeti politični občutek, da bodo ti komiteji pravilno usmerili svoje aktivnosti. Prevzemajo namreč del pristojnosti sedanjih organov, ki bodo še naprej obstajali, to je svetov za ljudsko obrambo in koordinacijskih odborov, obenem pa pokrivajo tudi tiste zadeve, ki do sedaj z zakoni niso bile pokrite. Ena od ključnih pristojnosti, ki jo imajo komiteji in je za oboroženi boj izrednega pomena, je vsekakor njihova pristojnost v poveljevanju z določenimi efektivi oboroženih sil v določenih kriznih situacijah. To ni le veliko zaupanje komitejem, ampak tudi izredno odgovorna naloga.

Drugo področje, za katero menimo, da je izredno pomembno, je narodna zaščita. Prenešena je iz zakona za notranje zadeve v zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. To je po mojem mnenju najboljši korak naprej, da se oblikuje in v praksi uresničuje parola o oboroženem narodu, ki jo poznamo že iz časov revolucije. Tudi teritorialna obramba, tako kot je opredeljena v tem zakonu, že zapušča klasično vojaško organizacijo, saj je opredeljena kot najširša oblika vključevanja vseh delovnih ljudi v oboroženi boj. To je ena od novih odgovornih nalog teritorialne obrambe, ne samo pri vzgoji, ampak tudi pri praktičnem in teoretičnem dograjevanju organizacije in nadaljnjega razvoja.

Mislim, da je zakon zelo uspešno razrešil tudi eno od aktualnih vprašanj, to je vprašanje financiranja, saj so bile nekatere družbenopolitične skupnosti zaradi naših sedanjih objektivnih obrambnih ocen preobremenjene glede na druge, ki so morda v boljšem materialnem položaju. Ta zakon to vprašanje uspešno razrešuje.

Za Zvezo združenj borcev je zelo zanimivo področje vzgoje prebivalstva in kadrov za potrebe SLO in DS. To je problem, kjer se tudi borci zelo angažirajo, ne le na strokovnem področju pri nalogah narodne zaščite v oboroženi borbi marveč tudi pri neoboroženih oblikah odpora, kjer moramo narediti odločnejši korak naprej, kar prav na tem področju teoretično nismo dovolj naredili. Borci so se vključevali tudi v družbenopolitično aktivnost na tem področju, v zbujanje zavesti ljudi.

Pred nami je izvajanje tega zakona, pri katerem pa moramo upoštevati nekatera dejstva. Kako bomo izvajali zakon, je odvisno od naših ekonomskih in političnih razmer. Slabi smo tam, kjer je sovražnik močan in obratno, sovražnik je močan prav tam, kjer smo mi slabi. Če bomo z večjim zagonom, z večjo odgovornostjo reševali naše ekonomske razmere in utrjevali politično stabilnost, potem bomo imeli tudi manj problemov pri uresničevanju tega zakona in nadaljnji izgradnji naše koncepcije.

V imenu Zveze združenj borcev želim podpreti predlagane rešitve zakona in obenem izraziti tudi našo pripravljenost, da smo razlagalci in aktivisti pri izvajanju zakona. Mislim, da moramo, ob upoštevanju velikih naporov in truda, ki so bili vloženi v pripravo zakona, izreči tudi priznanje nosilcem predloga zakona in tistim strokovnim skupinam, ki so ga neposredno pripravljale.

Še na nekaj bi opozoril. V družbi je danes zelo prisotna praksa nespoštovanja zakonov. Zdi se mi, da je na področju ljudske obrambe prisotna praksa, kjer je zakon najbolj konsekventno izvajan. Morda bi bile izkušnje na tem področju dobrodošle, da bi lahko ugotovili, kako naj se obnašamo na drugih področjih, kjer so zakoni prav tako za veliko ljudi in institucij le črka na papirju, ne pa družbeni dogovor, od katerega je odvisna tudi naša bodočnost. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Opozoril bi na to, da je bilo eno vprašanje danes v uvodni besedi še dodatno pojasnjeno, in sicer v zvezi s pristojnostmi Predsedstva SR Slovenije. Mislim, da je bilo pojasnilo ustrezno in da torej ne gre za posegane v pristojnosti zveznih organov.

Drugo vprašanje, ki je bilo izraženo v nekaterih razpravah, je bilo vprašanje določbe, kjer zakon omenja samo skupščino krajevne skupnosti kot tisti organ, ki ima določene pristojnosti po tem zakonu. Po mojem mnenju je pomembno, da iz te določbe zakona ne moremo sklepati, da bi morala vsaka krajevna skupnost imeti skupščino, ker je v naših družbenopolitičnih stališčih jasno zapisano, da bi bilo škodljivo vsiljevati krajevnim skupnostim oblikovanje skupščine v tistih primerih, ko za to niso dani pogoji. Razumljivo je, da bodo tam, kjer skupščine ni, morali delovni ljudje in občani odločati o teh vprašanjih na najbolj demokratičen možen način. Mislim pa, da to ni takšno vprašanje, zaradi katerega bi bilo potrebno oblikovati amandma k zakonu.

Obvestil bi vas še, da smo danes prejeli na klop amandma iz Postojne. Ta amandma našemu zboru ni bil predložen. Mislim, da nima smisla, da o njem razpravljamo in sklepamo. Predlagam, da še ne sklepamo o sprejemu zakona, ampak da počakamo, kakšna bo usoda tega amandmaja, s katerim se predlagatelj ne strinja, v Zboru občin in v Zboru združenega dela. Ko bomo dobili obvestilo o tem, se bomo vrnili na to točko dnevnega reda in opravili glasovanje o sprejemu zakona. Če v našem zboru amandmaja ne sprejmemo, v drugih dveh pa bo sprejet, je potrebno usklajevanje med zbori. Temu pa se lahko izognemo, če glasovanje pri tej točki odložimo. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 6. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o gozdovih.

Osnutek zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. Danes smo prejeli poročilo Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu in predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik Izvršnega sveta v zboru je tovariš Zvone Nastran, republiški podsekretar v Republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Želi morda imeti uvodno besedo? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Zvone Nastran!

Z v o n e N a s t r a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Več kot dveletno obdobje nastajanja novega besedila osnutka zakona o gozdovih ter vse dosedanje razprave in pestrost pogledov na predlagane rešitve v delovnih telesih Izvršnega sveta, Skupščine ter zborov nas opozarjajo na to, da obravnavamo dokument, za katerega je značilna velika pestrost dejavnosti, ki pa je hkrati v znatnem delu svojih rešitev vezan na ustavno opredelitev posebnega družbenega interesa za ohranitev in gojitev gozdov. Ta se zagotavlja z usklajevanjem interesov vseh zainteresiranih v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo pri skupnem gospodarjenju z družbenimi in zasebnimi gozdovi kot dobrino splošnega pomena, ki jim mora biti s tem zakonom zagotovljeno posebno varstvo.

Ob vse večjem vrednotenju gozdov kot domače surovinske osnove za razvijanje gospodarskih dejavnosti imajo gozdovi vse večji pomen tudi zaradi njihove primarne funkcije, to je zavarovanje zdravega in varnega človekovega okolja, kar se vse bolj izraža v pozitivnem odnosu delovnih ljudi in občanov do gozda.

Podrobnejši postopek nastajanja osnutka zakona o gozdovih, ki ga predlagamo v obravnavo, je opisan v uvodnem delu obrazložitve. Ves čas nastajanja tudi tega osnutka zakona o gozdovih je bilo največ poudarka dano trem sklopom rešitev, h katerim je bilo dano hkrati največ pripomb. To so: prvič, dejavnosti posebnega družbenega pomena na področju gospodarjenja z gozdovi; drugič, družbenoekonomski odnosi v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo in zagotavljanje sredstev za izvajanje dejavnosti posebnega družbenega pomena in tretjič, zagotavljanje sredstev za gospodarjenje z gozdovi ter odnos med planskimi akti in gozdnogospodarskimi načrti.

Zaradi pojasnitve navedenih problemov bi želeli posebej opozoriti na nekaj temeljnih načel, na katerih slonijo rešitve v predloženem osnutku zakona o gozdovih. Prvič, gospodarjenje z gozdovi je skupno za gozdove v družbeni lasti in za gozdove, na katerih je lastninska pravica; drugič, osnutek ne ureja vseh družbenoekonomskih odnosov pri gospodarjenju z gozdovi, kajti proizvodnja, pospravilo in prevoz gozdnih asortimentov ter dajanje gozdnih asortimentov v promet so običajne gospodarske dejavnosti, kjer normalno delujejo tržne zakonitosti in kjer se družbenoekonomski odnosi samoupravno urejajo v skladu z zakonom o združenem delu. Teh odnosov osnutek ne ureja. Vso pozornost pa osnutek zakona namenja dejavnostim posebnega družbenega pomena, ki naj jih naštejemo: varstvo, gojenje, nega, obnova, melioracije, pogozdovanje, semenarstvo, drevesničarstvo, odkazovanje drevja za posek, urejanje in gradnja gozdnih cest.

Za razvoj teh dejavnosti pa skrbijo po predloženih opredelitvah v osnutku zakona samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, gozdnogospodarske organizacije, občine in SR Slovenija. Posebna skrb je posvečena urejanju posebnosti družbenoekonomskih odnosov v dejavnostih posebnega družbenega pomena na področju gospodarjenja z gozdovi. Osnutek razčlenjuje tudi načela svobodne menjave dela.

V 67. členu ustave SR Slovenije je posebej predvidena ustanovitev samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo. Te so mesto usklajevanja interesov vseh uporabnikov in tistih, ki so zainteresirani za gozdove, za njihovo ohranitev in pogozdovanje. Na podlagi te ustavne določbe so bile že v letu 1975 konstituirane samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, in sicer 14 območnih in interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije. Tudi predloženi osnutek je zadržal takšno organiziranost, je pa na novo opredelil in razmejil pristojnosti med območnimi in republiško interesno skupnostjo in obenem na novo opredelil članstvo v republiški samoupravni interesni skupnosti za gozdarstvo.

Za opravljanje nalog samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo je z osnutkom zakona predpisana obveznost plačevanja prispevkov, in sicer prispevka za enostavno biološko reprodukcijo gozdov in prispevka za izenačevanje pogojev gospodarjenja z gozdovi. Stopnjo prispevkov določijo uporabniki in izvajalci v samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo s samoupravnim sporazumom o temeljih planov.

Pri prispevku za enostavno biološko reprodukcijo, kar je pravzaprav osnova za siceršnje gospodarjenje, je predlagatelj izhajal iz zakona o amortizaciji, ki določa, da se z republiškim zakonom določi zagotavljanje sredstev za regeneracijo gozdov. Glede na to, da je v SR Sloveniji delež zasebnih gozdov izredno velik in znaša kar 64 odstotkov, za katere na podlagi navedenega zakona ni mogoče zagotoviti sredstev za regeneracijo gozdov, je v osnutku zakona predlagan minimalni obseg sredstev za ta prispevek enotno, tako za družbene kot tudi za zasebne gozdove.

Za opravljanje nalog republiške samoupravne interesne skupnosti, to je za melioracijo, pogozdovanje in za sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na kraškem gozdnogospodarskem območju, se z osnutkom zakona predpisuje obveznost plačevanja prispevka teh skupnosti. Ta prispevek nadomešča prispevek po 23. členu veljavnega zakona o gozdovih, s tem da se razširja tudi na sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na Krasu, to je na kraškem gozdnogospodarskem območju, za kar smo doslej na podlagi družbenega dogovora zagotavljali sredstva iz proračuna SR Slovenije in občin s kraškega gozdnogospodarskega območja.

Sofinanciranje enostavne biološke reprodukcije na Krasu je nujno, ker je ugotovljeno, da je proizvodna sposobnost gozdnih rastišč tako nizka, da kraško gozdnogospodarsko območje trajno ne more in ne bo moglo pokrivati stroškov enostavne biološke reprodukcije zaradi obsežnih nalog varstva gozdov pred požari.

Vir plačevanja obeh prispevkov je dohodek. Pri opredeljevanju virov se je predlagatelj opiral na sklep Skupščine SR Slovenije, ki predvideva plačevanje prispevka iz dohodka zaradi specifičnosti posameznih dejavnosti, med katero sodi tudi gozdarstvo.

Določba o ugotavljanju dela dohodka iz izjemnih ugodnosti v družbenih gozdovih, ki so doslej v veljavnem zakonu temeljila na določilih 2o. člena ustave SR Slovenije in prav tako v predlogu za izdajo zakona, so spremenjena na podlagi ugotovitve, da ne gre za izjemne ugodnosti pri posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, temveč za različnost naravnih in proizvodnih pogojev in s tem tudi različnost pogojev za pridobivanje dohodka, ker je v skladu s principi gospodarjenja v prostoru treba gospodariti in izvajati vsa dela v vseh delih gozdnogospodarskega območja, ne glede na konkretne pogoje za pridobivanje dohodka, tako da ponekod delaš z izgubo, drugje pa imaš visok dohodek.

Nova določba naj bi zavezala temeljne organizacije združenega dela, da se v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo gozdnega gospodarstva dogovorijo o kriterijih in merilih za izenačevanje pogojev gospodarjenja in tudi vsebinsko opredelijo te kriterije. Menimo, da je v sedanji fazi razvoja družbenoekonomskih odnosov v gozdnogospodarskih organizacijah to že mogoče izvesti. Med ključne pripombe k osnutku zakona sodi vprašanje vloge in vsebine gozdnogospodarskih načrtov in s tem v zvezi razmejitev med planskimi akti in načrti. Uvodoma velja kljub temu poudariti, da je to eden od razlogov, da smo praktično porabili veliko časa, da smo prišli do rešitev, ki jih ponujamo. V veljavnem zakonu o gozdovih imajo gozdnogospodarski načrti vlogo strokovnega projekta, ker gozdnogospodarski načrti območij kompleksno obravnavajo tako naravne danosti kot tehnološke, kadrovske, organizacijske in ekonomske razmere v območju. Sami niso neposredno operativni, temveč dajejo obvezno usmeritev za načrtovanje po gospodarskih enotah.

Ob upoštevanju pripomb, da je treba vlogo in vsebino gozdnogospodarskih načrtov povezati v integralni sistem samoupravnega planiranja, je v osnutku zakona o gozdovih gozdnogospodarskim načrtom določena popolnoma nova vloga kot strokovni osnovi za pripravo planskih aktov in je zato tudi spremenjena njihova dosedanja vsebina tako, da ne vsebuje več ekonomske osnove in komponent razvoja gospodarjenja. Tako so vsi odnosi, ki se vzpostavljajo pri gospodarjenju z gozdovi, vsebovani v planu. Pri tem naj bi bili gozdnogospodarski načrti območij predvsem strokovna osnova za planiranje, gozdnogospodarski načrti gospo-

darskih enot, usklajeni s samoupravnim sporazumom o temeljih plana, pa izvedbeni akti, ki so sankcionirani. Različni pogledi, ki so se v razpravi o osnutku zakona pojavljali prav o vsebini in s tem o vlogi gozdnogospodarskih načrtov, so bili usklajeni tako, da se ob načrtih območij lahko kot splošna usmeritev izdela tudi ekonomska analiza, vendar ta analiza razvojnih možnosti ni predmet potrditve.

Na koncu ne moremo mimo tega, da ne omenimo določbe, ki smo jo vključili v osnutek zakona in ki naj bi omejila nadaljnje drobljenje zasebne gozdne posesti. Nadaljevanje tega procesa bi lahko pomenilo nepremostljivo oviro našim usmeritvam za podružbljanje gozdne proizvodnje in s tem zagotovitvi vseh splošno koristnih funkcij gozdov, tudi takrat, ko gre za zasebne gozdove.

Tovariš predsednik, spoštovane tovarišice in tovariši! Ob upoštevanju pripomb, ki so bile dane k osnutku zakona v odborih in na podlagi vaše razprave, bomo pripravili predlog zakona, ki naj bi zagotovil, da bo razvoj gozdov tudi v bodoče šel po poti izboljševanja. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Zorko Dežjot, ali želiš razpravljati? (Da.) Prosim!

Z o r k o D e ž j o t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenoekonomske odnose je na današnji seji ponovno obravnaval osnutek zakona o gozdovih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Odbor je s tem realiziral svoj sklep s seje dne 15. septembra, ko se zaradi številnih pripomb ni mogel opredeliti do osnutka zakona oziroma ni mogel ugotoviti, ali bi glede na številna nerešena vprašanja predlagatelj lahko pripravil ustrezen predlog zakona. Odbor je v razpravi opozoril predvsem na dve sistemski vprašanji, od katerih se prvo nanaša na sistem planiranja na področju gozdnega gospodarstva, še posebej na značaj in vlogo gozdnogospodarskih načrtov, drugo pa je vprašanje družbenoekonomskih odnosov pri gospodarjenju z gozdovi.

Pri nadaljnjem usklajevanju in pripravi predloga zakona je po mnenju Odbora potrebno doseči, da bodo gozdnogospodarski načrti območij le strokovna podlaga za pripravo planskih aktov v skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja in družbenemu planu SR Slovenije. V skladu s sprejetimi planskimi akti naj se gozdnogospodarski načrti enot vgradijo v zakon kot akti za strokovno-tehnično izvedbo planskih aktov.

V osnutku zakona je treba dopolniti tudi poglavje o zagotavljanju sredstev. Po mnenju odbora je treba podrobneje opredeliti prispevek za enostavno biološko reprodukcijo gozdov ter dopolniti določbe, ki urejajo namen uporabe sredstev prispevka za izenačevanje pogojev gospodarjenja z gozdovi. Odbor je tudi menil, da je treba ustrezno opredeliti določila zakona, ki se nanašajo na združevanje sredstev za razširjeno reprodukcijo. Odbor je v razpravi izrazil dvom, da bo glede na številne pripombe in konkretna vprašanja, ki jih bo treba v nadaljnjem postopku še dopolniti, mogoče pripraviti ustrezen predlog zakona, zato je bilo sklenjeno, naj predlagatelj še pred uvrstitvijo predloga zakona v periodični načrt zborov na podlagi danih usmeritev, pripomb in predlogov pripravi delovno gradivo za predlog zakona o gozdovih.

Odbor predlaga zboru, da sprejme osnutek zakona in predlaga Izvršnemu svetu, da pri pripravi predloga zakona upošteva stališča, mnenja in pripombe odbora. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Želi razpravljati predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne želi.) Želi razpravljati predsednik Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu? (Ne želi.)

Predlagam, da začnemo z razpravo. V bistvu je bila že začeta z dodatnim pojasnilom o stališčih odbora. Prosim, kdo želi razpravljati? (Nihče.)

V zvezi s predloženimi stališči in razpravami menim, da gre predvsem za prizadevanje, da bi ohranili tiste specifičnosti oziroma dobre strani dosedanjega načina dela, ki je že desetletja uveljavljeno v gozdnem gospodarstvu.

Želimo ohraniti tisto, kar je racionalno, učinkovito in smiselno v okviru gozdnogospodarskih načrtov in v praksi, za katero ugotavljamo, da se učinkovito izvaja. Ob tem pa seveda poizkušamo vnesti tiste elemente, da bi ta način dela uskladili z načeli našega družbenega planiranja. Mnenja sem, da smo skupaj s predlagateljem in ob sodelovanju fakultete, gozdne operative, strokovne službe Skupščine, funkcionarjev Skupščine in drugih poiskali neko usmeritev, ki je na prvi pogled pravzaprav dovolj jasna, je pa njena izvedba v zakonu dokaj zapletena in zahtevna naloga za predlagatelja. Zato je verjetno prav, da smo se dogovorili za vmesno fazo obravnave in predlagatelj se s tem strinja. Delovna telesa Skupščine bodo obravnavala delovno gradivo oziroma delovni osnutek predloga zakona. V bistvu je to tudi jedro stališč, ki so bila pripravljena za današnjo sejo.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za to, da sprejmemo predložena stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so stališča sprejeta in zaključujem obravnavo te točke dnevnega reda.

Prehajamo na 7. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Predlog za izdajo zakona je predložil Izvršni svet Skupščine.

Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija Skupščine za vprašanja borcev NOV.

Danes smo prejeli stališča Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik predlagatelja v zboru je tovariš Peter Toš, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za delo. Želiš imeti uvodno besedo? (Da.) Prosim!

P e t e r T o š : Tovarišice in tovariši! Z razvojem samoupravljanja je nastala potreba po uskladitvi sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustavo in zakonom o združenem delu oziroma z novim samoupravnim družbenoekonomskim položajem delavcev v združenem delu in vseh drugih delovnih ljudi. Na teh podlagah je potrebno sistem pokojninsko invalidskega zavarovanja dograditi v integralno sestavino sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. S tem si delavci in drugi delovni ljudje zagotavljajo svojo socialno varnost v primeru starosti, izgube ali zmanjšanja delovne zmožnosti ter smrti. Položaj upokojenca naj bi bil nadaljevanje položaja, ki ga je imel kot delavec v združenem delu. Minulu delo naj bi bilo podlaga pravice do pokojnine. Iz sfere državnega urejanja pa naj bi prešlo v sfero samoupravnega odločanja in sporazumevanja vse tisto, kar zaradi zagotovitve temeljnih pravic delovnih ljudi in zaradi varovanja širših družbenih interesov ni nujno potrebno urejati z zakonom.

Naloga, razviti temeljno pravico do pokojnine kot pravico iz minulega dela, pa se je pokazala za zahtevno in dolgotrajno nalogo. Novi zvezni zakon opredeljuje pokojnino kot pravico iz minulega dela. Dohodek, ki ga dosežejo delavci v združenem delu s svojim živim delom ter upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot s svojim in družbenim minulim delom, je osnova družbenoekonomskih odnosov med aktivno generacijo delavcev in delavci, ki uveljavljajo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. V rezultatih gospodarjenja z družbenim minulim delom so namreč tudi učinki gospodarjenja in povečevanja materialne osnove združenega dela, ki ga je ustvarjala upokojena generacija delavcev. Zato pokojnina pripada delavcu na podlagi rezultatov njegovega in družbenega minulega dela in po načelih vzajemnosti in solidarnosti.

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja s tem preraščа v sistem nadaljevanja delitve po delu, dopolnjen s sestavinami socialistične solidarnosti in vzajemnosti. Poleg teh in drugih odnosov za sistem pokojninskega in in-

validskega zavarovanja so z zveznim zakonom, ki se začne uporabljati 1.1.1983. leta, določene temeljne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Razlogi za sprejem novega republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa so zlasti: uskladitev sistema z ustavo, z zakonom o združenem delu in z novim zveznim zakonom na tem področju ter problemi v izvajanju veljavnega zakona, ki kažejo na neustreznost nekaterih rešitev in celovita revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov v smeri graditve novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja vseh delavcev v združenem delu oziroma delavcev in kmetov.

Izpeljava pokojninsko-invalidskega sistema kot integralnega dela samoupravnih dohodkovnih odnosov zahteva predhodno izpeljavo kategorije minulega dela v sistemu delitve sredstev za osebne dohodke. V razmerah, ko zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu še ni uresničen in še ni vpeljano ustrezno merjenje prispevka delavcev na podlagi minulega dela, je osebni dohodek ostal tudi merilo za ugotavljanje prispevka oziroma položaja upokojenca.

V republiškem zakonu pa predvidevamo urediti usklajevanje pokojnin ne le po nominalni rasti osebnih dohodkov, kot to določa novi zvezni zakon, temveč tudi po rasti družbene produktivnosti dela na območju republike, kar ocenjujemo kot nadaljnji korak pri izpeljavi načela minulega dela. Kljub tej dograditvi pa za prihodnost še vedno ostaja naloga, da načelo minulega dela vgradimo tudi v oblikovanje pokojninske osnove. Ko bo osebni dohodek dosledno izkazovan po minulem in živem delu in bolj ko bo delavec ekonomsko občutil odvisnost svojega materialnega in družbenega položaja od tega, kako upravlja in gospodari z minulim delom, toliko bolj se bo to odražalo tudi v pokojninskem sistemu in materialnem položaju upokojencev.

Že doslej je praksa terjala večkratne spremembe in dopolnitve veljavnega zakona. Sedaj pa opozarja na nezadovoljivo ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, uživanje in izgubo pravic na podlagi invalidnosti, na potrebo po novi ureditvi posameznih institutov zaradi novih odnosov.

Na področju invalidskega varstva predloženi zakon sledi novostim v novem zveznem zakonu. Nezadostna povezanost sistema invalidskega zavarovanja z združenim delom, ki pogojuje premajhno zainteresiranost posameznih organizacij združenega dela za izvajanje varstvenih in drugih ukrepov za preprečevanje invalidnosti, zahteva večje spremembe v dosedanji ureditvi. Cilj teh sprememb je razviti preventivno varstvo pri delu in v zvezi z delom, zmanjševati nesreče pri delu, s tem pa tudi število uživalcev invalidskih pokojnin ter doseči večje vključevanje delovnih invalidov v delovne procese. Razen rizika popolne izgube delovne zmožnosti in v tem primeru pravice do invalidske pokojnine bi naj uresničevanje vseh drugih pravic, to je pravice do zaposlitve in ustrezne prerazporeditve, pravice do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ter s tem v zvezi pravice do nadomestila osebnega dohodka, postalo sestavina odnosov medsebojne odvisnosti in združenosti delavcev pri delu v organizaciji združenega dela.

Da bi zagotovili uspešno zaposlitev oziroma prerazporeditev ter uspešno prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo invalidne osebe, je v predloženem zakonu predlagana tudi omejitev uživanja in prenehanja teh pravic, da bi preprečili v praksi primere neupravičenega izkoriščanja ugodnosti iz invalidskega zavarovanja kljub zadostnim psihofizičnim sposobnostim delovnega invalida za delo.

S predloženim zakonom predlagamo tudi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vseh kmetov v SR Sloveniji, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic. Gre za kategorijo delovnih ljudi, ki edina v SR Sloveniji doslej ni bila obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovana. Na podlagi ustave in zakona o združenem delu je določen družbenoekonomski položaj združenih in nezdruženih ali drugih kmetov. Za razliko od družbenoekonomskega položaja združenih kmetov, ki imajo položaj delavca v združenem delu, je nezdruženim kmetom zagotovljen v načelu enak družbenoekonomski položaj. Zato je obveznost pokojninskega in invalidskega zavarovanja združenih kmetov določena že z zveznim zakonom, hkrati pa tudi možnost uvedbe obveznega zavarovanja za nezdružene kmeti s tem,da je ureditev prepuščena republikam in avtonomnima pokrajinama.

Ker je bilo v SR Sloveniji leta 1972 uvedeno obvezno starostno zavarovanje kmetov prehodno, predlagamo nadaljevanje uživanja pravic iz tega zavarovanja tako uživalcem kot tistim kmetom zavarovancem, ki so stari nad 6o let.

Upoštevajoč vse omenjene razloge ter smernice družbenopolitičnih organizacij in stališča Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, predlagamo, da kmete vključimo v enoten sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji. Predlagamo obvezno zavarovanje vseh tistih kmetov, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini in glavni poklic ne glede na dohodek, ki ga ustvarijo na kmetiji. Zavarovalne osnove naj bi bile določene v takem razponu, da bo prispevke po lastni presoji glede višine zmogel tudi ekonomsko šibak kmet; od te višine prispevka pa bo odvisen tudi obseg njegovih pravic, starostne, družinske ali invalidske pokojnine.

Za pospeševanje združevanja dela, sredstev in zemlje predlagamo, da so združenim kmetom zagotovljene vse uresničljive pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugim kmetom pa le pravica do starostne, družinske in invalidske pokojnine. Slednji prav tako ne bi imeli pravice do zajamčene pokojnine, varstvenega dodatka, medtem ko bi zajamčeno borčevsko pokojnino prejemali na sedanjih osnovah.

Po predhodnih ocenah predlagano zavarovanje vseh kmetov ne pomeni večjega bremena za združeno delo. Večje število zavarovancev, ki bodo šele čez leta lahko uveljavili svoje pravice, bo že sedaj zagotavljalo sredstva za sedanje uživalce kmečkih pokojnin in za potencialne uživalce osebne pokojnine. V republiki Sloveniji je približno 126.ooo aktivnih kmečkih prebivalcev, od tega jih je 54.ooo združenih in približno 35.ooo kmetov kooperantov, ki imajo po predpisih ter ob izpolnjevanju z njimi določenih pogojev status združenega kmeta in so obvezno vključeni v zavarovanje že po zveznem zakonu. Preostalo število aktivnih kmečkih prebivalcev je zato bistveno manjše od števila tistih, ki po veljavnem sistemu še niso vključeni v zavarovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! S predlaganim sistemom bo določanje pravic pokojninskega in invalidskega zavarovanja in združevanja potrebnih sredstev za njihovo uresničevanje v celoti preraslo v integralni del celovitega sistema samoupravnega družbenega planiranja. Postalo bo sestavni del planov temeljnih organizacij združenega dela in planov družbenopolitičnih skupnosti, upokojenci in delavci v združenem delu pa bodo dejansko subjekti teh odnosov. Sporazumno urejeni odnosi in delegatski sistem bodo delavcem zagotavljali neodtujljivost pravice planiranja in upravljanja s sredstvi v tej samoupravni interesni skupnosti vse dotlej, dokler jih upokojenci in drugi upravičenci ne prisvojijo kot pokojnino ali v drugi obliki.

Viri sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so določeni z zveznim zakonom, s prispevkom iz osebnega dohodka in prispevkom iz dohodka temeljne organizacije združenega dela, drugih organizacij in skupnosti. Razmerje med njimi pa urejajo republike in avtonomne pokrajine.

Izhodišče, da sistem temelji na minulem delu, prihaja do izraza tudi pri zagotavljanju sredstev. V predlogu je predvideno večje zajemanje sredstev iz dohodka temeljnih organizacij s posledico, da bodo več sredstev, prispevali delavci temeljnih organizacij,ki razpolagajo z večjim obsegom minulega dela, ki jim omogoča dosegati večji dohodek. Tudi v bodoče se bodo sredstva zagotavljala s srednjeročnim sporazumom o temeljih plana in vsakoletnim finančnim načrtom samoupravne interesne skupnosti, ki bo upošteval možnosti združenega dela ter pravice upokojencev in invalidov.

Predvidena sta tudi dva nova dodatna vira sredstev. Prvi je prevzet iz zakona o starostnem zavarovanju kmetov. Gre za prispevek, ki se plača, če kmetijsko zemljišče preide od kmeta v last pravne ali fizične osebe, ki ni kmet in to v dogovorjeni višini katastrskega dohodka od tega zemljišča. Drugi pa je prispevek iz minulega dela od zemlje, ki naj bi ga plačevali tisti, ki niso kmetje, pa posedujejo kmečko zemljo in se plačuje iz dohodka.

Poleg omenjenih novosti na področju invalidskega varstva ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov so predvidene novosti tudi v posameznih institutih.Pomembnejše med njimi so: pravice do minimalne oziroma zajamčene pokojnine, predčasna upokojitev, izenačitev izvenzakonske skupnosti z zakonsko v

pridobitvi pravice do družinske pokojnine in vštevanje služenja vojaškega roka v JLA nad 24 mesecev v pokojninsko dobo.

Pravico do minimalne oziroma zajamčene pokojnine naj bi imeli vsi tisti s polno pokojninsko dobo 4o oziroma 35 let delovne dobe in v primerih invalidske upokojitve, če je ta posledica nesreče pri delu oziroma poklicne bolezni. Ta pokojnina naj bi ne bila nižja, kot znaša zadnji znesek ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov po zakonu o zajamčenem osebnem dohodku. Odločili boste, ali naj se na ozemlju republike Slovenije ponovno uvede možnost predčasne upokojitve. Pomeni, da se lahko uveljavi pravica do pokojnine pri 5 let manjši starosti in pet let krajši pokojninski dobi, torej ženske pri 5o letih in 3o letih pokojninske dobe in moški pri 55 letih in 35 letih pokojninske dobe. V tem primeru, tako določa zvezni zakon, se pokojnina odmeri glede na pokojninsko dobo in zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj do izpolnitve starosti, predvidene po splošnih pogojih za pridobitev pravice do pokojnine. Predvideno je, naj bi se zmanjšala za odstotek, ki ga določi skupnost, ki ga torej določijo zavarovanci sami v samoupravnem postopku. Mnenja in stališča o predčasni upokojitvi so različna. Doslej ta institut ni bil vpeljan le v SR Črni gori, Bosni in Hercegovini in Sloveniji, kar je povzročalo nagodovanje in oceno, da gre za neenakost glede temeljnih pravic.

V postopku priprave predloga za izdajo so bili zato zavrnjeni predlogi uvedbe tega instituta glede na težje pogoje dela. Prišlo bi do razlik ne le med posameznimi republikami in pokrajinama, temveč tudi med posameznimi organizacijami združenega dela oziroma panogami. Ko se boste odločali o tem vprašanju, pa velja tudi upoštevati, da je v sitem pokojninskega in invalidskega zavarovanja že vgrajen institut štetja zavarovalne dobe s povečanjem na delih in nalogah, ki so težka in za zdravje škodljiva. Tudi postopek ugotavljanja, kdaj gre za težja dela in naloge, bi bil drag in dolgotrajen, kajti to lahko presojajo le strokovne institucije na podlagi strokovnih analiz. Način uvedbe predčasne upokojitve je zato predložen v takšni obliki, kot so doslej znane v drugih republikah in pokrajinah z razliko, naj bi o odstotku zmanjšanja odločali zavarovanci s samoupravnim splošnim aktom v okviru svoje samoupravne interesne skupnosti. Tako so torej uvedba tega instituta, način in pogoji odvisni izključno od mnenj in stališč delovnih ljudi, izraženih in sprejetih v delegatskih okoljih.

V skladu z novostmi, ki jih je prinesla rodbinska zakonodaja glede na razvoj odnosov na tem področju, predlagamo izenačitev izvenzakonske skupnosti z zakonsko pri pridobitvi pravice do družinske pokojnine. Obstoj takšne skupnosti pa bo presojalo redno sodišče v nepravdnem postopku.

Nova republiška zakonodaja naj bi uredila tudi vprašanje vštevanja služenja vojaškega roka v JLA nad 24 mesecev v pokojninsko dobo. K temu nas zavezuje tudi sklep republiške Skupščine ob sprejemu sedaj veljavnega zakona, naj se proučijo možnosti vštetja v pokojninsko dobo obdobja služenja vojaškega roka ter številni drugi predlogi, ki so bili dani v dosedanjih razpravah pri pripravi gradiv za to sejo.

Velja poudariti, da podrobneje kvantifikacije posameznih rešitev v tej fazi postopka še niso izdelane. Kljub temu pa ugotavljamo, da ne gre za širitev pravic, ki bi zahtevala večja dodatna sredstva. Naj takoj pojasnim, da bodo v celovitem gradivu, ki ga bo predlagatelj pripravil za fazo razprave o osnutku, vse te kvantifikacije pravočasno pripravljene in vključene v to gradivo za razpravo o osnutku.

Če bodo podprte predlagane sistemske rešitve in temeljna izhodišča, bo na le-teh oblikovan nov republiški zakon v mejah pristojnosti republike. Vse podrobnejše rešitve in konkretizacija pravic pa bodo urejene v samoupravnem postopku in s samoupravnimi splošnimi akti.

Tudi iz predloga za izdajo zakona je razvidno, da bo z novim zakonom dana možnost po samoupravni poti poiskati in zagotavljati najustreznejše rešitve. Temeljno vodilo za nadaljnje delo naj bi bilo oblikovanje sistema, ki bo čimbolj sledil samoupravnemu in družbenoekonomskemu položaju delavcev v združenem delu glede pravic, pa tudi materialnih pogojev, ki jih dosegamo.

Za razpravo in sklepanje o tem predlogu je pomembno tudi obvestilo, da je bil predlog za izdajo tega zakona z nekaterimi dopolnitvami in spreminjevalnimi predlogi podprt na seji Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slo-

venije, v svetih Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, v skupščini Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in skupščini Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, danes pa tudi na seji skupščine Samoupravne interesne skupnosti socialnega varstva.

V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da predloženi predlog za izdajo po razpravi sprejmete. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Želi razpravljati tovariš Miloš Prosenc, poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem? (Ne želi.) Želi razpravljati predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne želi.) Želi razpravljati poročevalec Komisije za vprašanja borcev NOV tovariš Mrcina. (Ne želi.)

Pri tej točki predlagam, da bi imenovali skupino delegatov, ki bi spremljala razpravo in predlagala spremembe in dopolnitve predloga stališč, ki ste jih prejeli. V skupino predlagam naslednje delegate: Miloša Prosenca, Franca Mrcino in Zdravka Krvino. Se strinjate s tem predlogom? Ker tovariš Krvina ni več navzoč, predlagam, da namesto njega izvolimo tovarišico Marijo Pukl. Predlagam torej naslednjo sestavo: Miloš Prosenc, Franc Mrcina in Marija Pukl. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Začenjam z razpravo o predlogu za izdajo tega zakona. Prosim, besedo ima tovarišica Marija Pukl.

M a r i j a P u k l : Tovarišice in tovariši! Pravzaprav ni bilo težko spodbuditi javne razprave o vsebini predloga za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ker je široka javna razprava tekla že ob sprejemu zveznega zakona, od takrat pa so ostala nekatera nedorečena vprašanja, odgovore na njih oziroma rešitve pa delavci čakajo v republiškem zakonu. Tako praktično ni občine, kjer ne bi predloga za izdajo zakona obravnavali že v tej fazi zakonodajnega postopka in izrazili svoja mnenja in predloge. Prav zaradi tega smo prek Sveta za socialno in zdravstveno politiko pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije organizirali posvet o vsebini predloga, to pa je povzročilo še dodatno aktivnost v organizacijah združenega dela. Tako smo že v tem času do današnje obravnave imeli možnost sodelovati pri nekaterih razpravah, ki so bile organizirane v organizacijah združenega dela. Pravzaprav pa v sindikatih tudi ni bilo tako težko oblikovati stališča do predloga za izdajo, kajti smerokaz so bila med drugim tudi sprejeta stališča na 3. konferenci Zveze sindikatov Slovenije.

Nekatera stališča Predsedstva Republiškega sveta so bila posredovana šele danes, menim pa, da bi bilo prav, da nekatera še posebej poudarim in povem tudi nekaj sugestij za dopolnitev predlaganih stališč našega zbora.

Izhajati moramo iz opredelitve, da se pravice na tem področju ne smejo ne bistveno širiti ne ožiti in da mora ta usmeritev prevladovati v celotni pripravi tega zakona. Danes je bilo že povedano, da bodo v drugi fazi skupaj z osnutkom posredovani vsi izračuni eventualnih obremenitev glede na drugačne oziroma nove rešitve. Mnenja sem, da je to potrebno podpreti in tako dati možnost delavcem, da dejansko celovito obravnavajo zakon.

Druga faza zakonodajnega postopka, to je obravnava osnutka, mora zagotoviti celovit pregled sistema nadaljnje ureditve tega, za vsakega delavca zelo pomembnega področja. Zato bi podprla stališče, da je skupaj z osnutkom potrebno v gradivu navesti tiste določbe zveznega zakona, ki kakorkoli prispevajo k jasnejši razpravi o republiški zakonodaji kakor tudi teze za statut skupnosti. Prav je, da že v tej fazi delavci vedo, kako bodo posamezne zadeve konkretno rešene v aktih samoupravne interesne skupnosti.

Predlagam, da stališča Družbenopolitičnega zbora dopolnimo z zahtevo, da je javni razpravi treba nameniti dovolj časa, tako da bo imel vsak delavec možnost sodelovati in vplivati na vsebino zakona. Opredeliti se je treba in tudi javnost seznaniti s tem, kako bo z zagotavljanjem pravic iz pokojninsko-invalidskega zavarovanja po 1.1.1983, ko začne veljati zvezni zakon ne bomo pa še sprejeli republiškega zakona.

Prav posebej bi podprla tisto stališče, ki naj obveže tudi predlagatelja, da skupaj z osnutkom predvidi način oziroma postopek uresničevanja tistih določb oziroma tistih sistemskih področij, ki se bistveno menjajo, tu mislim zlasti na področje invalidskega zavarovanja, kjer prenašamo večino zadev v organizacije združenega dela, kar sedaj še urejajo skupnosti.

Spremembe v zagotavljanju invalidskega varstva so bile že podprte na 3. konferenci Zveze sindikatov, ko smo se zavzeli za to, da bi moral biti celovit sistem pokojninskega, zlasti pa invalidskega zavarovanja v svojih temeljnih opredelitvah in konkretnih izpeljavah dograjen tako, da bo povečal odgovornost in interes organizacij združenega dela za preprečevanje invalidnosti. Pri opredeljevanju konkretnih obveznosti organizacij združenega dela pa moramo posvetiti vso pozornost ugotavljanju objektivnih pogojev delovnega procesa, ki so po panogah zelo različni. Zato je treba dosledno in z veliko mero posluha pretehtati vsa mnenja iz organizacij združenega dela, ki opozarjajo na različne vrste težav, na katere moramo biti, vsaj v začetni fazi uresničevanja sistema, pripravljeni. Že doslej smo imeli precej mehanizmov za zagotavljanje čimvečje varnosti invalidov, kot tudi za preprečevanje nastanka invalidnosti, pri čemer pa nam je pri uresničevanju le-teh marsikaj odpovedalo. Želim poudariti dejstvo, da samo nov sistem, od katerega si vsekakor veliko obetamo, ne pomeni tudi sprememb ravnanja v praksi. Zato bi bilo treba vzporedno z opredelitvami v zakonu zgraditi celoten sistem invalidskega zavarovanja, kajti v nobenem primeru ne smemo dovoliti, da bi spremembe prizadele prav tiste, katere mislimo, da bomo s spremembami zakona dosegli boljši oziroma odgovornejši položaj v družbi.

V organizacijah združenega dela so se v zvezi z invalidnostjo pojavljala zlasti naslednja vprašanja: v kakšnem položaju bodo tiste organizacije združenega dela, ki so že doslej veliko vlagale v zagotavljanje varstva pri delu, pa zaradi narave tehnološkega procesa ni mogoče odpraviti določene stopnje nastanka invalidnosti; kako bo tam, kjer ne vlagajo dovolj v humanizacijo delovnih pogojev in kako jih bo na podlagi novih določb mogoče prisiliti v to oziroma na kakšen način doseči zavest o tem, da je to nujno skrbeti za človeka - delavca; kako določiti odnos pri diferenciaciji stopenj; kje je meja med obveznostmi organizacij združenega dela in med širšo družbeno solidarnostjo. Močno so izstopali pomisleki v zvezi s položajem invalidov, ki ga predvideva nova ureditev, kajti pojavlja se bojazen, da ne bi prišlo do različnega položaja invalidov od panoge do panoge oziroma od organizacije združenega dela do organizacije združenega dela.

Vse navedeno najbrž v zadostni meri utemeljuje potrebo po tem, da predlagatelj v fazi osnutka zakona pripravi konkretnejšo obrazložitev praktičnega uresničevanja, tako da se ne bi zgodilo, da bi bile organizacije združenega dela po sprejemu zakona, postavljene pred dejstvo: "Zakon določa, sedaj pa uredite sami".

Ob tem bi veljalo spomniti tudi na mnenje Zakonodajno-pravne komisije, ki opozarja, da se v skladu z določili ustave tudi v primeru zmanjšane delovne zmožnosti socialna varnost zagotavlja v okviru skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja po načelih vzajemnosti in solidarnosti in so predvidene rešitve s področja invalidskega varstva vprašljive. Mislim, da bi v zvezi s tem vprašanjem naš zbor moral zavzeti jasno stališče, in sicer iz dveh razlogov. Prvo, princip uresničevanja invalidskega varstva je definiran že v sprejetem zveznem zakonu. Torej se ob navedenem mnenju zakonskih pravic postavlja vprašanje ustavnosti določb zveznega zakona.

Drugo, kar pa mislim, da je iz političnega vidika zelo pomembno, pa je to, da marsikje v organizacijah združenega dela v novem sistemu vidijo samo težave, ki jih bodo morali reševati v večji meri sami, kot so to delali doslej, ne pa tudi pozitivnih učinkov zagotavljanja resnično večjega varstva invalidov oziroma skrbi za človeka-delavca. Zato je lahko takšna interpretacija precejšen demobilizacijski dejavnik pri javni obravnavi. Stališče v 4. točki bi morali oblikovati drugače, bolj dokončno se opredeliti, kaj Družbenopolitični zbor meni o tem vprašanju.

Poleg invalidskega varstva je bilo v dosedanjih razpravah v organizacijah združenega dela največ pozornosti namenjeno institutu predčasne upokojitve. Mnenja in stališča delavcev so zelo različna: od tega, da so eni za, drugi proti,

da imajo tudi zelo različna mnenja, kakšne pravice oziroma kakšne destimulacije naj bi se uvedle za predčasno upokojene. V sindikatih to obliko upokojevanja podpiramo, vendarle kot izjemo. Tako smo se opredelili tudi na 3. konferenci. Menimo pa, da je treba delavca v primeru uporabe te možnosti natančno seznaniti s posledicami. Ne bi smeli dovoliti, da bi delavec, ki si lahko s svojim delom zagotavlja socialno varnost, po uporabi tega instituta postal socialni problem v breme družbe. Kljub nekaterim težavam na področju zaposlovanja, izhajajočih iz sedanje gospodarske situacije, si moramo prizadevati, da človek čim dlje dela in s svojim delom prispeva k večjemu dohodku ter nadaljnem razvoju družbe.

Osnutek zakona in javna razprava o vsebini morata zagotoviti jasnost in doslednost besedila. Zakon je treba očistiti vseh tistih nejasnosti in nedoslednosti, ki bi kakorkoli omogočale uveljavljanje administracije in administrativnih posegov, kar se zelo rado dogaja ob nedoslednih opredelitvah. To pa seveda ne pomeni, da bi smelo opredeljevanje v smeri dušenja samoupravljanja oziroma samoupravnega urejanja tega področja in krepitev vloge samoupravne interesne skupnosti.

Stališča republiškega sveta, ki so danes posredovana delegatom, so usklajena v Socialistični zvezi delovnega ljudstva. V ZSS podpiramo predlog za izdajo zakona, delegatom pa predlagam, da proučijo predložene dopolnitve stališč ter jih Družbenopolitični zbor ustrezno vključi. Hvala lepa.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Kdo želi še razpravljati? Besedo ima tovariš Lado Kocijan.

L a d o K o c i j a n : Obrazložitev predstavnika predlagatelja je bila zelo izčrpna. Nisem pa razumel, ali se je opredelil do 23. člena. S tem členom, tako kot je predlagan, se skrajšujejo pravice borcev za en odstotek, če ostane v delovnem razmerju po dopolnjeni pokojninski dobi. Komisija Skupščine za vprašanja borcev NOV je v svojem poročilu podprla ohranitev te pravice, predlagatelj pa se do tega ni opredelil, zato prosim za obrazložitev. Hvala lepa!

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Prosim, besedo ima tovariš Peter Toš.

P e t e r T o š : V komisiji, ki je sodelovala v celotnem procesu priprave gradiva, ki ga danes obravnavamo, je bilo več različnih stališč, ki so bila prisotna v procesu nastajanja posameznih rešitev in imajo iz faze v fazo svoje zelo različne pa tudi tehtne argumente za takšno ali drugačno rešitev. Na koncu je bilo v tej delovni fazi pred zaključkom redakcije tega gradiva predlagano stališče, ki je zapisano v osnutku oziroma v tezah in bo seveda izvedeno potem skozi druge ustrezne samoupravne akte. To je bilo stališče, da se ta odstotek za borce ohrani. Čeprav moram reči, da razprava o teh posameznih rešitvah, ki so povezane s posamezno kategorijo upokojencev, še ni zaključena. To tudi ni eno od tistih vprašanj, ki po naši oceni sodijo v splet temeljnih sistemskih vprašanj za preobrazbo odnosov na tem področju. Gre predvsem za vprašanje, ki ga bo potrebno temeljito verificirati in ga obravnavati v času do priprave osnutka zakona.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Ste zadovoljni z odgovorom tovariš Kocijan? (Da.) Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Imenovali smo skupino, ki naj se sestane in upošteva predloge iz razprave. V zvezi s 4. točko stališč bi bilo smiselno, da damo kakšen napotek skupini, da bi jo lažje oblikovala. Po mojem mnenju,je treba v 4. točki posebej poudariti usmeritev, da se uveljavi bolj zavezujoča vloga organizacij združenega dela na področju invalidskega zavarovanja. S tega vidika bi bilo potem mogoče opozoriti tudi na člene, ki so posebej navedeni in ki govorijo o tem, kaj se na podlagi vzajemnosti in solidarnosti uresničuje v interesni skupnosti. Se pravi, treba je verjetno proučiti, ali je resnično mogoče vse zadeve enako prenesti na vsa področja, na vse panoge in na vse organizacije združenega dela. Ali nimamo vendarle primerov, nekateri navajajo primer rudarjev, kjer vnaprej vemo, da se bo pojavil problem solidarnosti in ga bo treba upoštevati? Najbrž ne bo nujno urejati solidarnosti le v okviru interesne skupnosti, ampak tudi

z družbenim dogovorom. Tudi takšne pobude so bile izražene po zveznem zakonu. Ta opozorila v zvezi z načelom vzajemnosti in solidarnosti bi morda ohranili, vendar ne kot pomislek, ali je to sploh mogoče. Mogoče bo skupini ta napotek pomagal in predlagam, da se sestane. Prekinjam obravnavo te točke dnevnega reda.

Prehajamo na 8. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi uredniškega odbora Poročevalca, o imenovanju predsednika in članov uredniškega odbora Poročevalca ter o imenovanju odgovornega urednika Poročevalca.

Predlog odloka je predložila skupščinska Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet se s predlogom odloka strinja. Želi predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve tovarišica Danica Smrdu razpravljati? (Ne želi.)

Za predsednico je predlagana tovarišica Silva Jereb, za člane pa Ilija Bregar, Vid Štempihar in Marjan Kotar iz vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije in za odgovornega urednika Marjan Gogala, delavec v strokovni službi Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Ne.) Predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog odloka soglasno sprejeli.

Prehajamo na 9. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog periodičnega delovnega načrta Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog periodičnega delovnega načrta so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora, Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Komisija za vprašanja borcev NOV.

Po našem poslovniku je predlog periodičnega delovnega načrta dolžan pripraviti predsednik skupaj s predsedniki delovnih teles. Dogovorili smo se, da bo uvod podal tovariš Franci Grad, sekretar zbora in nas uvodno seznanil z vprašanji oblikovanja periodičnega delovnega načrta za zadnje trimesečje leta 1982.

F r a n c i G r a d : Če dovolite, bi na kratko obrazložil predlog periodičnega delovnega načrta, ki ga imate pred seboj in vas seznanil z nakaterimi dopolnitvami, ki so bile potem, ko je bil načrt objavljen v Poročevalcu, dodane.

Po 241. členu poslovnika Skupščine morajo zbori Skupščine na podlagi letnega delovnega programa vsak zase določiti periodični delovni načrt svojega dela. Predlog periodičnega delovnega načrta izhaja iz letnega programa dela zbora, ki je bil sprejet za to leto. Pri pripravi predloga periodičnega delovnega načrta so bile upoštevane zahteve, kot jih postavlja poslovnik, po zaokroženih tematskih sklopih, hkrati pa tudi zahteve delegatov po krajših dnevnih redih sej zborov. Obenem je bila seveda upoštevana tudi specifična vloga in ustavna naloga našega zbora in zaradi tega so bile na dnevni red periodičnega delovnega načrta uvrščene zadeve, ki se nanašajo na uresničevanje, razvoj in varstvo z ustavo določenega socialističnega samoupravnega sistema, kar pa pomeni, da so dnevni redi naših sej primerno krajši kot dnevni redi drugih dveh zborov.

Še na nekaj bi rad opozoril. Besedilo, ki ga imate pred seboj, je pripravljeno tako, da obsega vse zadeve za vse tri zbore. Vsak od zborov pa sprejema samo tisti del iz tega dokumenta, ki je v njegovi pristojnosti. Rad bi še opozoril, da periodični delovni načrt oziroma predlog periodičnega delovnega načrta ne vsebuje vseh vprašanj, ki bi jih moral vsebovati po sprejetem letnem programu dela, ker je Izvršni svet v pripravi in med pripravo tega predloga opozoril in razložil, da določenih zadev ni bilo mogoče pravočasno pripraviti

bodisi zaradi potrebnih usklajevanj bodisi zaradi drugih razlogov.

Na kratko bi opozoril na bistvene spremembe v primerjavi s predlogom, ki je bil objavljen v Poročevalcu.

Na seji zbora 14. oktobra se dodajo naslednje zadeve: osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vlaganju sredstev tujih oseb v domače organizacije združenega dela, osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985 ter osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Druga sprememba se nanaša na termin sklica zbora za november. Seja zbora 24. novembra bo preložena na 17. november, kar je potrebno zaradi postopka sprejemanja plana. Na koncu je treba opozoriti še na to, da bodo na seje zbora v IV. trimesečju uvrščeni še določeni zvezni akti, ki bodo poslani Skupščini SR Slovenije v soglasje in za katere bo naš zbor pristojen. Hvala lepa!

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Sprašujem, ali želi kdo poročati v imenu delovnih teles, najprej Odbora za družbenopolitični sistem? (Ne želi.) Poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose, želite razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Križman.

I g o r K r i ž m a n : Ni potrebno dajati posebnih obrazložitev, ker ste prejeli poročilo, vendar bi rad opozoril na to, da je na koncu poročila v predzadnjem odstavku, kjer se odbor potem ko se strinja s periodičnim načrtom in s predlaganimi spremembami navedeno,da se zavzema za naslednji dve zadevi: prvič, naj ob obravnavi planskih dokumentov v IV. trimesečju na seji zbora poroča Izvršni svet tudi o sočasnosti planiranja s temeljnimi nosilci družbenega planiranja in z usklajenostjo priprav in sprejemanja planov s strani federacije. Ta predlog je bil dan v odboru, tako da bi se ob sprejemanju plana v republiki delegati seznanili tudi s potekom planiranja na drugih ravneh.

Drugo, na kar bi opozoril, je to, da je bilo hkrati na odboru postavljeno tudi vprašanje glede dokumentov, ki so bili v letnem programu, pa so sedaj izpadli. Postavljena je bila zahteva, naj Izvršni svet poroča o razlogih, zakaj so izpadli ti dokumenti. Predvsem gre tukaj za zakon o urejanju prostora, poleg njega pa še za zakon o stavbnih zemljiščih. To sta zakona, katerih obravnava je bila predvidena že za III. trimesečje, pa je Izvršni svet z obrazložitvijo na junijski seji pojasnil, da so nastali določeni razlogi za kasnitev in da bo predlagal oba zakona Skupščini v obravnavo v mesecu septembru. V predlaganem načrtu do konca leta teh zakonov ni. Je pa problematika ne tem področju izredno pereča, saj prav zaradi tega dodatno uvrščamo na dnevni red seje v oktobru poseben zakon o varstvu kmetijskih zemljišč. Zato menimo, da bi bilo potrebno, da Izvršni svet poroča o teh razlogih na tej ali na prihodnji seji in tudi pove, v čem so ti razlogi, da vemo, kdaj lahko predvidevamo obravnavo teh zakonov. To so bile v glavnem pripombe odbora.

Obenem bi postavili tudi vprašanje v zvezi z zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč. Ali ta zakon, kakršen je, vendarle ne terja, da ga obravnava tudi Družbenopolitični zbor glede na vsebino, ki jo ima, ker gre dejansko v veliki meri za prenos določenih pristojnosti med občino in republiko? Hvala lepa!

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije razpravljati? (Ne.) Želita predstavnika Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Komisije za vprašanje borcev NOV razpravljati? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Mislim, da so sugestije Odbora za družbenoekonomske odnose našega zbora sprejemljive in da je normalno, da Izvršni svet pojasni, katerih aktov ni vključil. To smo zahtevali tudi že ob sprejemanju prejšnjih periodičnih delovnih načrtov. Sugestija v zvezi z informacijo o sočasnosti planiranja v federaciji je

tudi sprejemljiva. Kar pa zadeva vključevanje zakona, ki ga Izvršni svet predlaga v zvezi z varstvom kmetijskih zemljišč, pa mislim, da je prav, da ga uvrstimo na dnevni red seje odbora in naj odbor ugotovi, ali je potrebno s tem razširiti tudi dnevni red seje Družbenopolitičnega zbora. Glede na to, kar je bilo rečeno, je to verjetno resnično potrebno.

Želi še kdo razpravljati v zvezi s periodičnim delovnim načrtom? (Ne želi.) Če ne želi, predlagam, da v skladu s temi dopolnitvami odločamo o sprejemu periodičnega delovnega načrta oziroma tistega dela, ki se nanaša na delovanje Družbenopolitičnega zbora.

Kdor je za to, da sprejmemo predlog periodičnega delovnega načrta, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejet predlog periodičnega delovnega načrta za IV. trimesečje tega leta.

Prehajamo na 10. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Dobili ste predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet se s tem predlogom odloka strinja.

Želi kdo razpravljati o predlogu, da se za sodnico Vrhovnega sodišča SR Slovenije izvoli Ana Pogačnik-Komar in da se razreši dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Ljubljani, in sicer s 30. septembrom 1982? (Ne.)

Kdor je za to, da sprejmemo takšen predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog odloka soglasno sprejeli.

Prahajamo na predlog odloka, ki ga je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, da se za namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo imenuje Franc Hočevar.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Nihče.) Predlog je bil tudi kadrovsko usklajen.

Kdor je za to, da sprejmemo takšen predlog odloka, kot je predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog tega odloka soglasno sprejeli.

Vračamo se na 5. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

Predlagam, da preidemo na glasovanje o sprejemu zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

V Zboru občin je bil predlog zakona že sprejet, pri čemer pa ni bil sprejet amandma, o katerem smo govorili. V Zboru združenega dela predlog tega amandmaja ni bil ne obravnavan in tudi ne sprejet. Kot veste, nimamo nobenih amandmajev, razen tistih, ki jih je predložil Izvršni svet in se obravnavajo kot sestavni del predloga zakona, ker so bili predloženi že pred časom in pismeno poslani.

Zato predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za to, da se sprejme predlog zakona v besedilu, kot je predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog zakona.

Vračamo se še na 4. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Tovarišico Francko Herga prosim, da v imenu skupine v zvezi s stališči k osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 poroča o predlogih skupine.

F r a n c k a H e r g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov na podlagi razprave predlaga zboru, da sprejme predložena stališča k osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije z naslednjimi spremembami:

V 1. točki se v zadnji vrsti za besedo "aktih" dodata besedi "materialno in", tako da bi se zadnja vrsta glasila: "in naloge v planskih aktih materialno in dohodkovno pokrite."

V 2. točki na drugi strani teh stališč se prva alinea do podpičja spremeni tako, da se glasi: "da materialne možnosti združenega dela zahtevajo nadaljnje omejevanje osebne, skupne in splošne porabe v okviru razpoložljivega dohodka in da je zato treba na posameznih področjih skupne porabe realno opredeliti prioritetne naloge. Na področju splošne porabe je treba iz proračunov vseh družbenopolitičnih skupnosti izločiti financiranje tistih dejavnosti in nalog, ki nimajo značaja splošne porabe".

Besedilo v tej alinei za podpičjem se začne z veliko začetnico in ostane nespremenjeno.

V 2. točki na drugi strani v tretji alinei predlagamo dopolnitev, in sicer naj se v drugi vrsti za besedami "stanovanjske izgradnje", doda besedilo: "proučiti predviden obseg stanovanjske izgradnje, zagotoviti racionalno izgradnjo stanovanj ter..." V četrti vrsti se beseda "sredstev" nadomesti z besedami: "lastnih sredstev občanov".

V 3. točki na drugi strani se v četrti vrsti za besedo "aktivnostjo" dodata besedi "v republiki". V peti vrsti te točke se za besedo "znani" besedilo črta do pike in nadomesti z besedilom: "globalni okviri gospodarjenja, da se bodo na tej osnovi in na osnovi ocen svojih pogojev in možnosti dogovorili za prioritetne naloge in sprejeli spremembe planskih aktov". V šesti vrsti te točke se črta beseda "zato". V predzadnji vrsti se za besedama "pripravo in" besedilo nadaljuje tako, da se glasi: "zagotovijo sočasen sprejem sprememb planskih aktov tudi na nivoju federacije".

Pred 4. točko se doda nova 4. točka, ki se glasi: "Pri izdelavi predloga sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 naj Izvršni svet upošteva razpravo na seji zbora in na seji Odbora za družbenoekonomske odnose".

Četrta točka postane 5. točka.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o predloženih spremembah? (Nihče.)

Moram reči, da je delna razlika med stališči, ki smo jih dobili od Republiškega sveta Zveze sindikatov in tem, kar je tukaj zapisano. Delegati sindikatov menijo, da to ni bistven odstop od njihovih stališč. O tem govorim zato, ker v Družbenopolitičnem zboru ne moremo usklajevati političnih stališč, ampak le v Socialistični zvezi. Če je ocena delegatov sindikatov, da to ni odstopanje od njihovih stališč oziroma da je v okviru tistih usmeritev, ki so jih dobili

od vodstva Zveze sindikatov Slovenije, potem mislim, da je to v redu. Glede na to, da obravnavamo osnutek, bo ta vprašanja še mogoče obravnavati tako v sindikatih kot v Socialistični zvezi in v drugih družbenopolitičnih organizacijah.

Ima še kdo kakšno pripombo? (Ne.) Če nima, potem predlagam, da glasujemo o sprejemu stališč Družbenopolitičnega zbora skupaj s predlogi, ki jih je dala skupina delegatov.

Kdor je za to, da se takšna stališča zbora sprejmejo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli stališča zbora.

Prehajamo na 11. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predloge in vprašanja delegatov.

Želi kdo postaviti vprašanje ali dati kakšen drug predlog? (Nihče.) Na prejšnji seji sta bili postavljeni dve delegatski vprašanji. Na delegatsko vprašanje tovarišice Danice Smrdu v zvezi s problematiko mladinskega periodičnega tiska bo odgovoril tovariš Slobodan Rakočevič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za zakonodajo. Prosim!

S l o b o d a n R a k o č e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zaradi izjemne družbene vloge in pomena mladinskega periodičnega tiska pri oblikovanju in razvoju celovite osebnosti mladega človeka je potrebno temu tisku posvetiti posebno družbeno skrb ter zagotoviti vse potrebne pogoje, s katerimi bo omogočen njegov kvalitetni razvoj in dostopnost najširšemu krogu mladih bralcev. S tem namenom je bil že v letu 1976 sprejet družbeni dogovor o vlogi, razširjanju in financiranju mladinskega periodičnega tiska, s katerim se na smotrn in dolgoročen način zagotavlja izhajanje, razširjanje in s tem tudi ustrezen materialni položaj tega tiska.

Podpisniki tega dogovora so poleg ustanoviteljev, izdajateljev in založnikov mladinske periodike še samoupravne interesne skupnosti, izobraževalna, kulturna, raziskovalna, telesno-kulturna, skupnost otroškega varstva, zdravstvena ter Zveza skupnosti za zaposlovanje, Republiška konferenca Socialistične zveze, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, organizacije združenega dela za proizvodnjo papirja za publikacije mladinskega periodičnega tiska, temeljne organizacije združenega dela, ki tiskajo publikacije, združene PTT organizacije Slovenije, Ljubljanska banka ter Kreditni banki Koper in Maribor.

Na podlagi družbenega dogovora se vsako leto sprejme in podpiše samoupravni sporazum o osnovah zalaganja mladinske periodike. S tem sporazumom se udeleženci konkretno dogovorijo o nakladi, številu, obsegu in prodajnih cenah mladinske periodike, cenah papirja, cenah priprave natisa in drugih storitev za to periodiko o višini sredstev, ki jih za to namenjajo samoupravne interesne skupnosti in njeni izdajatelji, založniki ali ustanovitelji.

Samoupravne interesne skupnosti bi morale v letu 1982 zagotoviti skupaj 3o milijonov 957.7o8 dinarjev, izdajatelji, založniki oziroma ustanovitelji pa 8 milijonov 73.167 dinarjev. Čeprav je letos sporazum sprejela sicer pretežna večina udeleženk in tako formalno ta sporazum velja, pa ga nekatere podpisnice niso sprejele in s tem tudi ne sprejemajo bodisi v celoti bodisi deloma obveznosti, ki bi jim po sporazumu šle. Zato nastaja primanjkljaj nekaj nad lo milijonov dinarjev. Med udeleženkami, ki v letošnjem letu ne sprejemajo sporazuma, so Tehnična založba Slovenije, Univerzitetna konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije Maribor, Papirnica Vevče, Raziskovalna skupnost Slovenije ter Zveza skupnosti za zaposlovanje.

Omenjene samoupravne interesne skupnosti sporazuma niso podpisale zaradi tega, ker so za letošnje leto namenile za mladinsko periodiko manjša sredstva od predvidenih v sporazumu. Sicer pa so tako zmanjšana sredstva že nakazale. Znatnejša razlika nastaja pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, in sicer nekaj nad 1,7 milijonov dinarjev. Tudi Tehnična založba in Univerzitetna konferenca ZSMS Maribor sporazuma ne podpišeta zaradi manjših družbenih subvencij. V omenjenem primanjkljaju je daleč najpomembnejši delež Papirnice Vevče, ki znaša

8 milijonov 231.745 dinarjev. Zaradi izjemno visokih podražitev papirja je mladinski periodični tisk kljub v letošnjem letu bistveno povečanim skupnim sredstvom samoupravnih interesnih skupnosti in internim subvencijam izdajateljev oziroma založnikov v izredno težkem položaju. Težavni položaj tega tiska je 6. julija obravnavalo tudi Predsedstvo Republiške konference Socialistične zveze in sprejelo ugotovitve in stališča, na podlagi katerih naj bi bilo v letošnjem letu zagotovljeno nemoteno in neokrnjeno izhajanje tega tiska. Dosledna uresničitev teh stališč bi zagotovila normalen položaj mladinskega tiska v letošnjem letu. V skladu s tem bi morale vse samoupravne interesne skupnosti in druge podpisnice sporazuma do konca leta v celoti izpolniti svoje obveznosti, to je zagotoviti sredstva v tisti višini, ki je predvidena v sporazumu. Enako velja tudi za ostale podpisnice.

Poleg tega je realno pričakovati določena dodatna sredstva od Kulturne skupnosti Slovenije. Konkreten predlog za ta dodatna sredstva je te dni sprejel odbor za skladen razvoj kulturne skupnosti in znaša 1,5 milijona dinarjev. Tako ostaja ključno za ureditev materialnega položaja mladinskega tiska v letošnjem letu vprašanje v zvezi z zagotavljanjem predvidenih količin ustreznega papirja po sporazumno dogovorjenih cenah s strani Papirnice Vevče. Papirnica Vevče je v zaostrenih pogojih gospodarjenja, ob večji izvozni usmerjenosti pri reševanju tega vprašanja dejansko v izredno težkem položaju. Zaradi bistveno povečanih izvoznih obveznosti, ki jih ima, je prva težava že v samem zagotavljanju potrebnih količin ustreznega papirja, druga težava pa je v veliki razliki med tržnimi in v sporazumu dogovorjenimi cenami. Ti dve težavi sta tudi razlog, da Papirnica Vevče tega sporazuma še ni podpisala.

Ne glede na objektivne težave, pa je Papirnica Vevče zagotovila, da bo vnaprej tako kot tudi doslej dobavila vse potrebne količine papirja ter že samo s tem veliko prispevala k nemotenemu izhajanju mladinskega tiska. Ob upoštevanju objektivnih pogojev in možnosti bodo proučili vprašanje v zvezi z možnim nivojem dogovorjenih cen ter na tej podlagi na pristojnih samoupravnih organih ponovno razpravljali o podpisu samoupravnega sporazuma.

Glede na to, da bo vprašanje razlik med tržnimi in družbeno dogovorjenimi cenami za mladinski periodični tisk tudi v prihodnje eden glavnih problemov, je potrebno že v letošnjem letu pripraviti ustrezne rešitve. Predvsem ni mogoče pričakovati, da bi samo ena papirnica nosila tako veliko breme, temveč je potrebno probleme v zvezi s papirjem in cenami papirja reševati v okviru celotne slovenske papirne industrije. SOZD Slovenijapapir naj bi v okviru Gospodarske zbornice, skupaj še z drugimi zainteresiranimi pripravil ustrezen sporazum, s katerim bi na podlagi ovrednotenja in upoštevanja prispevkov mladih pri zbiranju odpadnih surovin izločili ustrezna sredstva, ki bi lahko služila za pokrivanje omenjenih razlik. Pobude za pripravo takšnega sporazuma že tečejo.

V okviru odbora podpisnikov družbenega dogovora pa bi morali ponovno proučiti celotno finančno konstrukcijo samoupravnega sporazuma, zlasti glede deleža interesnih skupnosti, izdajateljev in ustanoviteljev. Pobudo za to bo dal tudi Izvršni svet prek svojega predstavnika v tem odboru.

Nadalje kaže še poudariti, da bi morala glede na vlogo in pomen mladinskega tiska skrb za njegovo izhajanje postati resnično neločljiva in ena od prioritetnih sestavin na posameznih področjih družbenih dejavnosti oziroma programov ustreznih samoupravnih interesnih skupnosti. Zagotavljanje takšnega položaja mladinskega periodičnega tiska je tudi ena izmed tistih družbenih nalog, pri uresničevanju katere bi morale skupščine samoupravnih interesnih skupnosti redno zagotoviti udeležbo družbenopolitičnih organizacij. Samoupravne interesne skupnosti bi morale oblikovati stalen in skupen organ, ki bi urejal in usklajeval vsa vprašanja v zvezi z njihovimi obveznostmi do mladinskega tiska. Izvršni svet bo v okviru svojih pristojnosti in možnosti še naprej prispeval k zagotavljanju pogojev za nemoteno izdajanje te mladinske periodike. Hvala!

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Rakočevič. Drugo delegatsko vprašanje je postavil tovariš Viljem Pahor, in sicer v zvezi z gospodarsko vlogo Rudnika živega srebra v Idriji, v kateri smeri tečejo prizadevanja za razrešitev vprašanj, ki so vezana na proizvodnjo živega srebra in iskanje sistema za zagotavljanje socialne varnosti zaposlenih delavcev. Na vprašanje bo odgovoril tovariš Saša Skulj v imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

S a š a S k u l j : V preteklih mesecih so v Rudniku živega srebra Idrija nadaljevali z delom na razčiščevanju nekaterih nerešenih vprašanj predvsem glede porabe živega srebra in zagotovitve potrebnih sredstev za obnovo proizvodnje. V izdelavi je posebna študija o bodoči porabi živega srebra v svetu, ki bo dala jasnejšo in čvrstejšo osnovo za odločitev o nadaljnji usodi rudnika. Vsekakor pa bo eventualna obnova proizvodnje morala temeljiti na trajni izvozni usmeritvi na konvertibilno področje in na ekonomski upravičenosti naložbe.

Rudnik je medtem že pripravil investicijski program za obnovo proizvodnje, ki predvideva vlaganje v višini 71o milijonov dinarjev, po cenah leta 1981, proizvodnjo 3oo ton živega srebra letno, pri kateri bi delalo 425 delavcev, in letni izvoz 5 do 4 milijonov ameriških dolarjev. Pri tem je rudnik v finančnih konstrukcijah predvidel 55 odstotkov sredstev sovlagateljev, 3o odstotkov bančnih kreditov, lo odstotkov komercialnih kreditov in 5 odstotkov lastnih sredstev.

Študija in vsi ti razgovori s potencialnimi udeleženci v investiciji še niso končani in trenutno ni mogoče dokončno oceniti njihovih rezultatov.

Vzporedno z delovanjem v zvezi z eventualno obnovo proizvodnje živega srebra poteka tudi široka aktivnost družbenih dejavnikov za zagotovitev sredstev za vzdrževanje rudnika in rudniških naprav ter za rudarskogeološke raziskave v rudniku in okolici mesta Idrije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije načelno podpira vse napore, da bi se obnovila proizvodnja živega srebra v Rudniku Idrija. V zvezi s tem pa meni, da je to mogoče storiti le pod pogojem, da je to v ekonomskem interesu združenega dela, ki mora zagotoviti sredstva in tudi prevzeti riziko zaradi eventualne izgube v poslovanju. V zvezi s tem naj še dodam, da je bilo ugotovljeno, da cena živega srebra, zaradi padca katere je tudi sedaj rudnik zaprt in je bil pravzaprav v težavah, v svetu občasno zelo močno niha in to od 15o do 7oo dolarjev po steklenici živega srebra. Trenutna cena je razmeroma ugodna - okoli 45o do 5oo dolarjev za steklenico živega srebra, vendar je ta cena močno podvržena vplivom multinacionalnih družb. Iz tega razloga in iz razloga, da se podpira ta investicija samo v skladu z eventualno možnostjo stalnega kontinuiranega izvoza na zahodno tržišče in ob ugotovitvi, da za domače tržišče potrebujemo približno 85 ton živega srebra letno, ostalo pa bi predvidoma izvozili, je bilo sklenjeno, da se po možnosti opravijo razgovori v smeri vlaganja ustreznih družb. Opravljeni so bili razgovori s predstavniki Philip brothers iz Amsterdama, ki so izrazili dokaj velik interes za tako investicijo, ob ugotovitvi, da je kvaliteta srebra ustrezna, da pa je cena, ki jo vsaj v prvi fazi rudnik predlaga, to je približno 4oo do 5oo dolarjev za steklenico, zanje nekoliko visoka, in menijo, da bi ta cena lahko bila 35o do 45o dolarjev za steklenico. Svoj interes za eventualno sovlaganje in trajni izvoz oziroma uvoz živega srebra so potrdili s tem, da bodo dali in pripravili ustrezno informacijo za svojo centralo v New Yorku. V tem smislu je potrebno, da predstavniki Rudnika Idrija čimprej pripravijo ustrezno pismeno ponudbo, na katero bodo odgovorili v 14 dneh. Ta pogodba oziroma ponudba mora biti verificirana s strani republiških organov, na primer Izvršnega sveta ali Gospodarske zbornice.

Predsednik d r. C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa!

Opozoril bi vas še na to, da ste danes prejeli na klop gradivo, v katerem je pregled stališč zbora in pobud in mnenj delegatov v Družbenopolitičnem zboru na prvih petih sejah te mandatne dobe. Na ta način želimo predvsem vodstva družbenopolitičnih organizacij, še zlasti Socialitično zvezo, seznaniti z vsebino, načinom in problemi dela, ki se pojavljajo v Družbenopolitičnem zboru. To gradivo smo posredovali tudi Predsedstvu Republiške konference SZDL, preko vas delegatov pa je seveda prav, da ga v informacijo dobijo tudi vodstva drugih družbenopolitičnih organizacij. Nameravamo nadaljevati s takšno prakso sprotnega spremljanja in prikazovanja vsebine in načina našega dela. Odprti smo za pobude s strani delegatov, kaj bi bilo še smiselno spremljati pri aktivnostih zbora oziroma delegatov v zboru. Veste, kateri so tisti, ki so razvidni iz statističnih pregledov: kdo razpravlja, kako, udeležba, kdo pošilja stališča in tako naprej. Če imate kakšne pobude, bi prosil, da nam jih sporočite, da bi jih upoštevala strokovna služba pri svojem delu.

Predlagam, da se vrnemo na 7. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o pokojninsko-invalidskem zavarovanju.

Prosim poročevalca skupine delegatov, da poroča zboru o spremembah predlaganih stališč. Prosim, besedo ima tovariš Prosenc! (Trenutno ni navzoč.)

Da ne bi prekinjali seje zbora, ker smo razen te točke dnevni red izčrpali, bi še postavil vprašanje v zvezi s tem, kje in na kakšen način bi nadaljevali delo Družbenopolitičnega zbora. Se pravi, ali nadaljujemo v tej dvorani, ali pa se vrnemo v dvorano Centralnega komiteja. V primeru, da bi sprejeli možnost, da ostanemo v tej dvorani, imamo dve možnosti, o katerih smo z nekaterimi delegati že razpravljali: ali ohranimo takšen način razporeditev, kot je danes, ali bi imeli eno mizo, tako kot je to običajno na sejah delovnih teles na Predsedstvu ali na ustavni komisiji. Bilo bi vendarle več možnosti za krajše oglašanje vsakega delegata brez govornega odra. Moram tudi povedati, da je glede na snemanje tukaj nekaj problemov. Takšno delo za okroglo mizo zahteva disciplino pri oglašanju, pri vključevanju mikrofona in tako naprej, hkrati pa omogoča živahnejše delo zbora. Menim, da je takšen način dela v našem zboru glede na sestavo, številčnost in tako naprej mogoč in koristen. Ali je kakšno mnenje o tem? (Ne.) Mogoče bi na prihodnji seji poizkusili še s to novo obliko in potem dokončno sprejeli odločitev.

Prosim tovariša Prosenca, da nam poroča v imenu skupine delegatov.

M i l o š P r o s e n c : Na podlagi razprave je skupina, ki ste ji zaupali to nalogo, dopolnila stališča Družbenopolitičnega zbora k predlogu za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

1., 2. in 3.točka stališč ostanejo nespremenjene.

4. točko smo dopolnili in predlagamo naslednje: V prvem stavku se za besedo "proučiti" postavi pika, nadaljnje besedilo tega stavka se črta in se nadomesti z naslednjim besedilom: "Temeljno izhodišče pri oblikovanju teh rešitev mora biti neokrnjena socialna varnost invalidov in njihova enakost pri uresničevanju teh pravic. Na teh izhodiščih je treba temeljito proučiti, katere pravice bodo delovni invalidi uresničevali prek odnosov v samoupravni interesni skupnosti, katere pa prek vzajemnosti in solidarnosti v organizacijah združenega dela".

V 5. točki dodajamo nov drugi odstavek z naslednjo vsebino: "Javni razpravi je treba nameniti dovolj časa in zagotoviti, da bodo v osnutku zakona opredeljene rešitve izhajale iz usklajenih stališč delavcev, delovnih ljudi in občanov. Do javne razprave o osnutku zakona je potrebno proučiti problem časovne neusklajenosti med uveljavitvijo zveznega zakona in sprejemom republiškega zakona".

Menili smo, da ni potrebno posebej navajati, da zahtevamo teze o statutu Skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja Slovenije, ker bosta druga dva zbora priporočila skupnosti, da te teze pripravi in imamo ob javni razpravi tudi to gradivo pripravljeno, da bomo lahko celoviti.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Imam eno vprašanje: ali pri 4. točki zadnji stavek ostane nespremenjen?

M i l o š P r o s e n c : Zadnji stavek ostane nespremenjen.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Ima še kdo kakšno vprašanje? (Nima.) Potem predlagam, da preidemo na glasovanje o predlogu stališč, ki ste ga dobili skupaj s predlogi sprememb, ki jih predlaga skupina delegatov.

Kdor je za to, da sprejmemo takšna dopolnjena stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo stališča soglasno sprejeli.

Razprava o predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih v ostalih dveh zborih še teče. Sprejeli smo stališča, ki so obvezna. Mislim, da ni potrebno, da bi zaradi tega čakali ostala dva zbora, tako da lahko zaključimo sejo. Drugo pa je vprašanje, ali bi se morali ponovno sestati, če bi bilo potrebno kakšno usklajevanje.

Zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 15.4o)

D R U Ž B E N O P O L I T I Č N I Z B O R

7. SEJA
(13. OKTOBRA 1982)

Predsedoval: d r . C i r i l R i b i č i č , predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 17.30.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Pričenjam 7. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical za 14.10.1982. Ta dan je sklicana tudi seja Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, ki sprejema nekatere zakone na podlagi soglasja republik in avtonomnih pokrajin, zato je bilo potrebno začetek naše seje premakniti na današnji dan. O tem sem vas obvestil z dopisom z dne 8.10.1982.

Na seji je navzočih 32 delegatov, odsotnost pa so opravičili: Tilka Blaha, Milan Kučan, Marjan Vidmar, Vili Vindiš, Martina Horžen, Ana Marija Melanšek, Francka Herga in Anton Vratuša.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pisno umaknil svoj predlog, da se predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja obravnava po skrajšanem postopku. Danes pa ste prejeli tudi pisni predlog Izvršnega sveta, da se predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja z osnutkom zakona in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnem pravobranilcu odložita z dnevnega reda te seje, ker bo potrebno na predlog Republiškega družbenega sveta za vprašanja družbene ureditve razjasniti še nekatera vprašanja.

Na predlog Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ predlagam, da dnevni red današnje seje razširimo z obravnavo zakonov in drugih ukrepov, ki jih bo Skupščina SFR Jugoslavije obravnavala na sejah zborov 14.10.1982.

Predlagam, da zbor na podlagi 99. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije z glasovanjem odloči, ali bo dnevni red seje razširil z omenjeno točko.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odločil, da bo dnevni red seje razširil z obravnavo zakonov in drugih ukrepov, ki jih bo obravnavala Skupščina SFR Jugoslavije na sejah zborov 14.10.1982.

Izvršni svet je tudi predlagal, v Skupščini pa smo se na naših koordinacijah strinjali, da je zaradi racionalnosti smiselno, da skupaj s pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih obravnavamo po skrajšanem postopku tudi predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih hkrati s predlogom zakona. Zato predlagam, da o tem glasujemo. Se strinjate s predlogom, da v primeru, če bo pobuda sprejeta brez bistvenih pripomb obravnavamo zakon po skrajšanem postopku?

Kdor je za tak predlog, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo z večino glasov sprejeli predlog, da se hkrati s pobudo obravnava po skrajšanem postopku tudi zakon o spremembi zakona o rednih sodiščih.

Je potrebno še kakšno pojasnilo v zvezi s tem? Verjetno je bila moja pojasnitev nekoliko prehitra in prekratka. Gre za to, da je ta zakon v bistvu formalnost, ker se je v Mariboru iz ene občine ustanovilo 6 občin, kar zahteva določeno spremembo zakonodaje. Preveč neracionalno bi bilo, če bi zahtevali več faz postopka ob takšni zadevi, kar bi pomenilo tudi nepotrebno obremenjevanje in trošenje papirja. To samo kot dodatno obrazložitev.

Glede na vse to predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 6. seje Družbenopolitičnega zbora,

2. obravnava zakonov in drugih ukrepov, ki jih bo obravnavala Skupščina SFRJ na sejah zborov 14.10.1982,

3. poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji,

4. informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči,

5. pobuda Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih,

6. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku,

7. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985,

8. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985,

9. volitve in imenovanja,

10. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predloženi dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog dnevnega reda soglasno sprejet.

V zvezi z dnevnim redom mora zbor odločiti, ali deliti sejo na dva dela, ali pa bomo skušali danes obravnavati celotni dnevni red. Menim, da bi bilo mogoče danes obravnavati celotni dnevni red glede na obseg in dosedanjo razpravo v delovnih telesih. Po drugi strani pa bi bila današnja prisotnost Družbenopolitičnega zbora koristna glede na to, da bosta druga dva zbora verjetno dalj časa obravnavala zakone in ukrepe, ki jih naš zbor obravnava pod 2. točko dnevnega reda. Seveda pa je vprašanje, koliko bomo danes sposobni posvetiti ustrezno pozornost vsem točkam dnevnega reda.

Menim, da nima smisla o tem vprašanju pričenjati razprave, zato predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za to, da danes brez prekinitve obravnavamo vse točke dnevnega reda, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog, da skušamo danes obravnavati celotni dnevni red.

Predsedniki Zbora združenega dela, Zbor občin in skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije so me z dopisi obvestili, da so zbori obravnavali predlog zakona o stanovanjskih razmerjih in predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in jih sprejeli v skladu s stališči našega zbora.

Zbor združenega dela in Zbor občin sta obravnavala tudi osnutek zakona o gozdovih in osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in ju prav tako sprejela v skladu s stališči našega zbora. Dopise in sklepe v zvezi s tem ste prejeli danes na klop.

V skladu z 22. členom poslovnika Družbenopolitičnega zbora predlagam, da sprejme zbor naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije ter skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije na sejah 28.9.1982 sprejeli predlog zakona o stanovanjskih razmerjih in predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v skladu s stališči, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji 28.9.1982.

Zbor združenega dela in Zbor občin sta na isti seji sprejela tudi osnutek zakona o gozdovih in osnutek sprememb in dopolntiev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Gre torej za sklep, v katerem ugotavljamo, da so ostali zbori ustrezno upoštevali stališča Družbenopolitičnega zbora in da torej usklajevalni postopek ni potreben.

Želi kdo razpravljati o sklepu? (Nihče.) Če ne, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za to, da sprejmemo sklep v besedilu kot sem ga prebral naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 6. seje Družbenopolitičnega zbora.

Zapisnik ste prejeli skupaj z vabilom za sejo. Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev osnutka zapisnika? (Ne.)

Ker ni nobene spremembe ali dopolnitve, dajem osnutek zapisnika na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 6. seje Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na obravnavo zakonov in drugih ukrepov, ki jih bo obravnavala Skupščina SFR Jugoslavije na sejah zborov 14. oktobra 1982.

Zbor obravnava to točko dnevnega reda na podlagi 429. in 430. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije brez navzočnosti javnosti.

Gradivo, ki ste ga danes prejeli na klop, je strogo zaupne narave, zato prosim, da ga po končani seji vrnete.

Osnutke in predloge zakonov so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose Družbenopolitičnega zbora, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije.

K tej točki ste danes prejeli tudi predosnutek stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Obrazložitev predsednika Izvršnega sveta smo poslušali na skupnem zasedanju.

Prehajamo na 3. in 4. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

K tej in naslednji točki dnevnega reda so bili vabljeni in so tudi navzoči predstavniki najvišjih pravosodnih institucij v republiki, to je Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Družbenega pravobranilstva samoupravljanja SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije in Javnega tožilstva SR Slovenije.

Poročilo je predložil Izvršni svet, obravnavala pa ga je Komisija za pravosodje Skupščine SR Slovenije. Danes smo prejeli ugotovitve, stališča in predloge Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije in stališča Komisije Predsedstva SR Slovenije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za uresničevanje svoboščin, pravic in dolžnosti človeka in občana.

Prejeli smo tudi predlog sklepov, ki naj bi jih zbor sprejel ob obravnavi te točke dnevnega reda.

Predlagam, da predstavnica Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiška sekretarka za pravosodje in upravo tovarišica Kristina Kobal poda uvodno besedo k tej in k 4. točki dnevnega reda, to je k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči. Uvodno obrazložitev, ki je pripravljena tudi za jutrišnjo skupno sejo ostalih dveh zborov Skupščine SR Slovenije, ste prejeli pisno. Prosim, besedo ima tovarišica Kobalova!

K r i s t i n a K o b a l : Tovarišice in tovariši delegati! Razprava o poteku in vprašanjih družbene preobrazbe pravosodnega sistema v naši republiki se zaokrožuje v času, ko moramo vsa naša prizadevanja najresneje usmeriti v izboljšanje družbenoekonomskega položaja v državi.

Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije je na 3. seji med drugim ugotovil, da ob večjih naporih delavskega razreda in delovnih ljudi zmanjšujemo trgovinski primanjkljaj ter kljub izredno zapletenim notranjim in zunanjim pogojem izpolnjujemo obveznosti do tujine, dosegamo lepe rezultate v kmetijstvu, pri zaposlovanju in še na nekaterih drugih področjih, ugotovil pa je tudi, da se družbenogospodarske težave še naprej resno zaostrujejo, ker ne dosegamo kvalitativnega gospodarjenja na družbenolastninski podlagi, pa tudi ker ne spoštujemo dovolj načela delitve po rezultatih dela.

Za vse naše nadaljnje delo je še posebnega pomena ugotovitev, da je kršenje zakonov in omalovaževanje prevzetih obveznosti na podlagi sporazumov in dogovorov zelo pogosto, da je vse več napadov na družbeno lastnino, da odgovornost popušča, kršilci pa se izognejo sankcijam. S tem v zvezi sklepi 3. seje nalagajo vsem odgovornim organom, da se morajo organizirano, odločno in brezkompromisno boriti proti prilaščanju družbene lastnine, zlorabljanju pravic in pooblastil, proti podkupovanju in korupciji, kršenju zakonov in drugih predpisov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, proti spodkopavanju moralnih in poslovnih norm socialistične samoupravne družbe ter pri tem delovati odgovorno, dosledno, samostojno in pravočasno na podlagi ustave, zakonov in drugih predpisov ob vsestranski podpori Zveze komunistov in vseh organiziranih družbenih subjektov.

Obravnavanje poročila o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnjo družbeno preobrazbo pravosodnega sistema nam daje priložnost, da preobrazbo pravosodja v skladu z ugotovitvami in sklepi 3. seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije še dosledneje in konkretneje usmerjamo v učinkovito izvajanje vseh ustavno opredeljenih funkcij pravosodnega sistema.

Pri oceni stanja preobrazbe pravosodnega sistema moramo izhajati iz ugotovitve, da je to celovit družbeni proces, ki je odvisen od prizadevanj številnih družbenih dejavnikov ter da je pravosodni sistem le del, čeprav izredno pomemben, sistema varstva in zagotavljanja ustavnosti in zakonitosti. V proces preobrazbe se morajo torej dosledneje vključevati vsi odgovorni nosilci preobrazbe, pri čemer moramo še zlasti poudariti vlogo in pomen usklajene in okrepljene aktivnosti organiziranih subjektivnih sil.

Ugotavljamo, da je na uspešnost procesa preobrazbe v preteklih letih v pomembnem obsegu vplivalo nenehno naraščanje števila zadev, ki so jih pravosodni organi, posebej še redna sodišča ter splošna sodišča združenega dela prejemali v reševanje. To naraščanje je v glavnem posledica objektivnih razlogov, kot so razvitejša pravna zavest delavcev, delovnih ljudi in občanov, gospodarske razmere, številnost in zapletenost predpisov, v nekaterih primerih pa tudi neposredna posledica subjektivnih razlogov - pri tem zlasti še vedno prepočasnega reševanja zadev in pa neurejenih razmer na nekaterih področjih združenega dela. Prekomeren obseg dela na tem področju je vplival tudi na uspešnost prizadevanj samih pravo-

sodnih organov, da v še večji meri uresničijo osnovne cilje preobrazbe.

Najglobljo spremembo v podružbljanju pravosodnega sistema predstavlja oblikovanje in uveljavljanje samoupravnih sodišč, ki opravljajo skupaj z rednimi sodišči sodno funkcijo,v enotnem sistemu oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Nekatere vrste teh sodišč, kot so splošna in nekatera posebna sodišča združenega dela, deloma pa tudi poravnalni sveti v krajevnih skupnostih, so se kot oblike samoupravnega razreševanja spornih razmerij uveljavile. Opazen pa je zaostanek v oblikovanju in uveljavljanju nekaterih posebnih sodišč združenega dela, notranjih arbitraž ter poravnalnih svetov v organizacijah združenega dela. Pojmovanje vloge sodišč združenega dela je še preveč obremenjeno s funkcijo razreševanja sporov med posameznikom in organizacijo združenega dela ali drugo samoupravno organizacijo ali skupnostjo. Premalo je poudarjena vloga teh sodišč v razreševanju drugih sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih razmerij, kakor tudi vloga poravnalnih svetov v organizacijah združenega dela, ki bi jo lahko imeli pri razreševanju sporov, ki nastajajo med delavci.

V izvajanju funkcije samoupravnih sodišč sodeluje vedno večje število delavcev in delovnih ljudi; hkrati z razreševanjem posameznih spornih razmerij ta sodišča v vedno večjem obsegu preventivno delujejo v smeri varstva samoupravnih pravic delavcev, delovnih ljudi in občanov ter utrjevanju samoupravnih odnosov zakonitosti in socialistične morale. Učinkovitost teh sodišč ne moremo meriti s stopnjo razbremenitve rednih sodišč, saj razvoj in uveljavljanje samoupravnih sodišč ne predstavlja zgolj novih oblik sodnega razreševanja spornih razmerij, ampak v prvi vrsti širitev sodnega varstva na področja, na katera klasično sodstvo ni celovito posegalo, zlasti na področje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov.

V nadaljnje podružbljanje sodišč združenega dela so usmerjene tudi razprave o predvidenih spremembah zveznega zakona o sodiščih združenega dela.

Družbena preobrazba rednih sodišč je v teh dveh letih napredovala od formalne reorganizacije k vsebinskim spremembam. Temeljna sodišča so se uveljavila kot enoviti državni organi, ki so sposobni na prvi stopnji reševati vse zadeve iz pristojnosti rednih sodišč. Višja sodišča so postala učinkovita sodišča druge stopnje. Vrhovno sodišče SR Slovenije pa dejanski vrh rednega sodstva v republiki, katerega poglavitna skrb je zagotavljanje enotne uporabe zakonov in usklajevanje sodne prakse pri rednih sodiščih.

Ob naraščajočem obsegu dela, ki ga redna, zlasti temeljna sodišča, kljub številnim ukrepom za povečanje storilnosti niso mogla v celoti obvladati, so uspešno izvajala sprejete akcijske programe za prioritetno reševanje družbeno pomembnejših in starejših zadev.

Ocenjujemo sicer, da v določeni meri sodišča še lahko povečajo obseg reševanja zadev, vendar je sleherno povečevanje obsega dela, predvsem na temeljnih sodiščih, odvisno od zagotovitve najnujnejših materialnih pogojev za izvrševanje temeljne funkcije teh organov. Zagotavljanje sredstev v okviru omejitev rasti splošne porabe je namreč te pravosodne organe v letošnjem letu pripeljalo v položaj, ko nekateri od njih ne morejo več tekoče poravnavati obveznosti, na katere ne morejo vplivati, ki pa se nujno povečujejo z večjim obsegom dela.

Skupščine družbenopolitičnih skupnosti bi morale takoj pristopiti k razreševanju te problematike, saj je stanje pri nekaterih sodiščih že kritično.

Javna tožilstva so dosegla pomembne premike tako v notranji organizaciji dela kot v obsegu preventivnega delovanja kot oblike podružbljanja njihove funkcije. V zaostrenih pogojih gospodarjenja in pri izvajanju stabilizacijskih nalog je učinkovitost in ažurnost izvajanja njihovih funkcij še posebnega pomena. Učinkovitost dela posameznih pravosodnih organov pa je treba presojati z učinkovitostjo dela vseh organov odkrivanja, pregona in tudi sojenja.

Pravosodni organi so se tudi močneje prizadevali uresničevati funkcijo spremljanja in proučevanja družbenih odnosov in pojavov, ki so pomembni za uresničevanje njihovih funkcij ter dajejo skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ter drugim državnim organom ter samoupravnim organizacijam in skupnostim predloge za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti, družbene odgovornosti in socialistične morale, kar je ena od temeljnih komponent ustavne preobrazbe pravosodja.

Ob ugotovljenem stanju družbene preobrazbe pravosodnega sistema ter nakazanih aktualnih vprašanjih družbenogospodarskega položaja v državi moramo v naših prizadevanjih za nadaljnjo družbeno preobrazbo dajati poudarek zlasti uveljavljanju vseh tistih oblik razreševanja spornih razmerij, ki v praksi omogočajo najracionalnejše rešitve, torej poravnalnim svetom vseh vrst, notranjih arbitraž, priložnostnih arbitraž ter posebnih sodišč združenega dela.

Pravosodni organi in vsi udeleženci v postopku morajo zagotoviti hitro, racionalno in družbeno primerno razreševanje sporov oziroma zadev ter pri tem upoštevati zahtevo po večjem preventivnem učinku njihovega delovanja. Tem ciljem mora v celoti ustrezati tudi kadrovska politika v pravosodju; v njenem oblikovanju in izvajanju mora biti še močneje poudarjena vloga družbenopolitičnih organizacij, posebno Socialistične zveze. Vsi odgovorni organi morajo še posebej zavzeto sodelovati pri spremembi zakonov in drugih predpisov, kolikor ovirajo večjo učinkovitost pravosodnega sistema.

Tovarišice in tovariši delegati! Sistem pravne pomoči, ki ima normativno podlago v zakonu o pravni pomoči, katerega je Skupščina SR Slovenije sprejela julija 1979, je sestavni del družbene preobrazbe pravosodja. Pravna pomoč po tem zakonu namreč iz prejšnjih delnih rešitev celovito prehaja v funkcijo varstva družbene lastnine ter samoupravnega položaja delovnega človeka ter s tem v nepogrešljiv element varstva ustavnosti in zakonitosti.

Kljub takšni, v zakonu jasno opredeljeni funkciji pravne pomoči, moramo ugotoviti, da je uresničevanje zakona glede nekaterih oblik pravne pomoči, še vedno na začetku. V dopolnitvi informacije o uresničevanju zakona o pravni pomoči so razčlenjeni najpomembnejši vzroki takšnega stanja. Čeprav moramo zlasti v današnjih družbenoekonomskih razmerah upoštevati vzroke materialne narave, pa vendar menimo, da je zaostajanje pri uresničevanju zakona predvsem posledica nerazumevanja in pomanjkanja zavesti o bistvu in družbenem pomenu pravne pomoči, zlasti še njene preventivne funkcije, ki je po eni strani v nudenju strokovne pomoči v oblikovanju samoupravnih splošnih aktov ter samoupravnih in pogodbenih razmerij, po drugi strani pa v mirnem razreševanju sporov tam, kjer so nastali.

Glede na ugotovitev, da so brez sleherne pravne pomoči zlasti delavci v manjših organizacijah združenega dela in tudi organizacije same, dalje samoupravne interesne skupnsoti družbenih dejavnosti ter organizacije, ki imajo v njih položaj izvajalcev, ter glede na potrebe po specializirani pravni pomoči, moramo oceniti, da je prioritetna naloga pri uresničevanju zakona ustanavljanje služb pravne pomoči kot delovnih organizacij. Ta naloga je glede na izkazane potrebe po pravni pomoči, možnosti financiranja ter možnosti sodelovanja občin po naši oceni uresničljiva v krajšem času. Stanje na področju zunanjetrgovinskih poslov pa narekuje tudi potrebo po ustanavljanju specializirane službe pravne pomoči.

Glede služb pravne pomoči kot delovnih skupnosti moramo poudariti, da ustanovitev teh organizacijskih oblik pravne pomoči ne bi pomenila le spremembo organizacijske narave, temveč pomembno spremenila status delavca, ki bi izvajal opravila in dejanja pravne pomoči v taki službi kot odvetnik, saj bi mu zagotavljala samostojnost in neodvisnost, ki je kot pravnik v pravni službi organizacije združenega dela običajno ni deležen, kar ima v naravi in vsebini njegovega dela lahko vsem znane posledice. Presojanje o potrebnosti in smotrnosti preoblikovanja pravnih služb večjih organizacij združenega dela (SOZD) v službe pravne pomoči kot delovne skupnosti bi torej moralo temeljiti na tem širšem družbenem interesu, ne zgolj na razlogih, ki so bili navajani ob razpravah pred dopolnitvijo informacije.

V ta sklop spada tudi problematika javnih pravobranilstev, ki dejansko opravljajo tudi funkcijo pravne pomoči. Ker še niso razčiščena nekatera bistvena vprašanja, o katerih je na petkovi seji razpravljal tudi Republiški družbeni svet za vprašanja družbene ureditve, smo prosili za odložitev obravnave te problematike z današnje seje zbora.

Dosedanja razprava je pokazala, da ni dileme, da so vse zakonsko opredeljene oblike pravne pomoči potrebne. Vendar bomo morali nekatere oblike razvijati postopoma v skladu z materialnimi možnostmi in dejanskimi potrebami.

Uresničevanje zakona o pravni pomoči je torej odvisno od zavzete širše družbene akcije, katero bo, kot sem prepričana, spodbudila današnja razprava v še večji meri kot razprave ob informaciji in pripravi njene dopolnitve.

Tovarišice in tovariši delegati! Družbena preobrazba pravosodnega sistema in uresničevanje zakona o pravni pomoči sta v tesni medsebojni povezanosti, saj je skupni cilj teh dveh procesov razreševanje sporov tam, kjer so nastali. Naša nadaljnja prizadevanja bomo morali zato usmeriti zlasti v uveljavljanje tistih vrst samoupravnih sodišč, ki vsebinsko še niso zaživela, ter tistih oblik pravne pomoči, ki temu skupnemu cilju lahko najbolj ustrezajo.

Menimo, da je predloženo poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnjo družbeno preobrazbo pravosodnega sistema ter predložena dopolnitev informacije o uresničevanju zakona o pravni pomoči ustrezna podlaga za razpravo, ki bo vsem nam koristila pri bodočem delu na razvijanju tega pomembnega družbenega področja.

Predložene so tudi ugotovitve in sklepi Izvršnega sveta, za katere predlagam, da jih sprejmete. Poleg tega v imenu Izvršnega sveta v celoti sprejemam ugotovitve in stališča, ki so se oblikovala tudi v delovnih telesih Skupščine in njenih zborov. Oba dokumenta bosta ob ugotovitvah in sklepih Izvršnega sveta nedvomno prispevala k realizaciji ustavne opredelitve funkcij vseh organov pravosodnega sistema.

Še posebej pa opozarjam na stališča Predsedstva SZDL Slovenije in Komisije za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za uresničevanje svoboščin, pravic in dolžnosti človeka in občana Predsedstva SR Slovenije zlasti v tistem delu, ko govorijo o posebni skrbi in permanentnem spremljanju stanja in spremljanju funkcioniranja posameznih pravosodnih organov. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Predlagam, da delegati našega zbora, ki so člani Komisije za pravosodje, še posebej pazljivo spremljajo razpravo in po potrebi predlagajo spremembe in dopolnitve k predlaganim sklepom; to so tovariš Ludvik Zajc, Ernest Eöry in Marjan Kotar.

Pričenjam skupno razpravo o preobrazbi pravosodja in o uresničevanju zakona o pravni pomoči. Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Marjan Kotar.

M a r j a n K o t a r : V zadnjem času sem o preobrazbi pravosodnega sistema in o pravni pomoči precej razpravljal in bom zato danes krajši. Opozoril bi rad na to, da smo v SZDL Slovenije v zvezi s poročilom o preobrazbi pravosodja in informacijo o uresničevanju zakona o pravni pomoči organizirali dokaj široko javno razpravo v nekaterih regijah naše republike, da smo povzetke te razprave strnili na seji Sveta za družbenopolitični sistem in na koncu na seji Predsedstva RK SZDL Slovenije.

Ko smo ocenjevali uspeh preobrazbe v razdobju zadnjih dveh let, smo ugotovili, da je opazen napredek na tem področju, ki pa je bolj odraz dela pravosodnih organov samih. O uspehih na teh področjih, ki so razvidni iz poročila, ne bi posebej razpravljal. Izpostavil bi premajhno odgovornost družbenopolitičnih skupnosti, ki niso opravile tistih nalog, za katere smo se dogovorili na seji Predsedstva SZDL Slovenije in Skupščine SR Slovenije v letu 1980. Ko smo se o problematiki pogovarjali na regijskih posvetih, so razpravljali večinoma delavci pravosodnih organizacij, medtem ko so se ostali družbenopolitični dejavniki precej manj vključevali.

Preobrazba pravosodja dejansko ne pomeni samo oceno letnega poročila posameznega sodišča, pomeniti mora nekaj več, namreč oceno odnosa družbenopolitične skupnosti do sodišča, ki je v bistvu samo del enotnega sistema oblasti. Naloga tega pa je, da čuva zakonitost. Menim, da si s premajhnim interesom družbenopolitičnih skupnosti dejansko delegati in skupščine jemljemo možnost, ki nam jo daje ustava, ko nalaga sodiščem, da pri svojem delu spremljajo družbeno pomembna dogajanja in o tem obveščajo in poročajo skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ter s tem usmerjajo ustrezno aktivnost.

Druga stvar, na katero bi opozoril, je počasnost pri zagotavljanju pogojev za ustanavljanje sodišč dela, zlasti posebnih sodišč. Šele v zadnjem času smo nekako usmerili aktivnost na ustanavljanje posebnih sodišč združenega dela. Do sedaj v samoupravnih interesnih skupnostih niti ni bilo prave usmeritve, kako naj bodo ta sodišča organizirana.

Stališča, zapisana v predlogu sklepov, so ustrezna; usmeritev je v tem, da naj bodo ta sodišča organizirana racionalno, zagotavljajo naj približanje sodstva delovnim ljudem in občanom in naj bodo ustanovljena povsod tam, kjer število sporov tudi dopušča in opravičuje možnost takšne ustanovitve.

Tretja stvar, na katero bi opozoril, zadeva učinkovitost sodišč. Po eni strani se ob ugotovitvi, da smo napravili veliko, ker smo ustanovili sodišča združenega dela in nekatera posebna sodišča, uveljavljajo tudi poravnalni sveti, po drugi strani pa se ugotavlja, da pa je namen ustanavljanja teh sodišč v tem, da se spori, ki prihajajo pred sodišče, hitro in učinkovito rešujejo, medtem pa je ta učinkovitost čedalje manjša. Menim, da bi morali to sodišče veliko bolj razumeti v tem smislu, da ga jemljemo kot organ, ki varuje zakonitost takrat, kadar odpovedo druge samoupravne možnosti. Pri tem pa bi morali slediti načelu, ki smo ga zapisali, da se morajo spori reševati tam, kjer nastanejo, to je v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih itd. Enotna ugotovitev ob tem je, da je veliko število teh sporov in velik pripad pogojen s številnimi pojavi nezakonitih postopkov tudi organov upravljanja v delovnih organizacijah, ko gre za nespoštovanje sporazumov, dogovorov, skratka, za neko klimo, ki je v mnogočem pogojena z neustavnostjo in nezakonitostjo. Ta klima pa marsikdaj nastaja zaradi neodgovornosti posameznih organov za izterjavo in končno tudi zaradi gospodarske situacije, pri kateri se čuti interes upnika, da svojo obveznost čim dlje odlaga.

Menim, da bi s pravilno vlogo delavskih svetov, organov samoupravne delavske kontrole, s povezovanjem z inšpekcijskimi službami, s preventivno dejavnostjo Službe družbenega knjigovodstva, z ustanavljanjem arbitraž in poravnalnih svetov v vseh sredinah lahko bistveno razbremenili sodišča.

In končno menim, da bi sodišča razbremenili tudi z ustreznejšim pojmovanjem pravne pomoči, ki bi morala biti organizirana in usmerjena tako, da bi pomagala pri razreševanju sporov s pravilnim tolmačenjem zakonov, predpisov in možnosti za uspeh v posameznem sporu. S tem bi bila lahko pravna pomoč pomemben filter za zmanjšanje pripada.

Seveda se kot eden pomembnih dejavnikov na tem področju kaže tudi kadrovska problematika. Tu bi morali precej bolj zaostriti odnos do volitev funkcionarjev v pravosodju, kjer postopki trajajo od pol do enega leta, kar je očitno predolgo. Pri volitvah funkcionarjev bi morali upoštevati njihovo dosedanje delo in njihovo učinkovitost dela. Ta dva pogoja bi morala biti pomembna za izvolitev oziroma za ponovno izvolitev posameznega funkcionarja.

O objektivnih težavah sodišč pri zagotavljanju pogojev ne bi posebej govoril, ker je bilo o tem že dovolj povedanega. Menim pa, da s strani družbenopolitičnih skupnosti te naloge v posameznih občinah niso bile uresničene.

V nadaljnji aktivnosti bi morali v vseh sredinah napraviti konkreten program za realizacijo zakona, ki bi moral temeljiti na postopnosti in v okviru naših trenutnih možnosti. Ta program bi morali v družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih ustrezno spremljati. Hvala lepa!

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa! Želi še kdo besedo? Jasno je, da po izrednih ukrepih in po razpravi glede le-teh ni lahko razpravljati o razvijanju sistema na enem od pomembnih področij. Besedo ima tovarišica Marija Zupančič-Vičar.

M a r i j a Z u p a n č i č - V i č a r : Kakšen program imajo na nivojih sodstva in organov za odpravo vseh zaostankov, ki smo jih v teh letih prigospodarili?

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Ta dodatek je pomemben glede na razpravo tovariša Kotarja in predhodne razprave, da povečanje pripada in problem zaostankov ni nek tehnično organizacijski oziroma prostorski problem rednega sodstva, ampak je problem celovite preobrazbe in razreševanja sporov s politično akcijo, s samoupravno akcijo v samoupravnih organizacijah in tako dalje.

Besedo ima tovarišica Francka Strmole-Hlastec.

F r a n c k a S t r m o l e - H l a s t e c : Zahvaljujem se, da ste mi omogočili dati še kratko informacijo, čeprav se mi zdi, da je v poročilu, ki ga je pripravil Izvršni svet ob sodelovanju vseh pravosodnih organov, precej teh podatkov. Moram se vrniti nekoliko nazaj v preteklost.

Že leta 1972, ko smo dobili prvo pismo izvršnega komiteja v zvezi z zaostritvijo odgovornosti za vse nepravilnosti, od kršitve morale do kaznivih dejanj, so sodišča in tudi javna tožilstva izdelala svoje programe za čim bolj učinkovito delo. To so bili akcijski programi. Vsebina teh akcijskih programov se je letno aktualizirala in dopolnjevala. Zlasti ob reorganizaciji rednega sodstva so bili ti programi temeljito pregledani in postavljene nove smernice ter konkretne naloge za učinkovito delo sodišč in za krepitev zakonitosti v družbi.

Večina sodišč je postavila na prvo mesto dvig storilnosti dela in to z izobraževanjem kot tudi z odgovornostjo glede izpolnjevanja delovnih nalog, izkoristka delovnega časa in podobno. V treh letih se je storilnost sodnikov in sodišč povečevala tako, da je večina temeljnih sodišč dosegla nadpovprečno storilnost Slovenije. Moram pa poudariti, da so vsa štiri višja sodišča in vrhovno sodišče veliko bolj ažurna v svojih postopkih, kot je bilo prej pritožbeno vrhovno sodišče, ker je na teh sodiščih številčno več in bolje usposobljenega kadra.

Sprejeli smo tudi ukrepe, ki zadevajo odgovornost družbenopolitičnih skupnosti. Na najbolj kritičnih sodiščih smo predlagali, da se poveča sistemizacija delovnih mest, predvsem pa, da se že sistemizirana delovna mesta zasedejo. Ti predlogi niso bili povsod sprejeti, zato smo začeli prvo leto nove organizacije in novih pristojnosti temeljnih sodišč z določenimi zaostanki, medtem ko na drugih sodiščih zaostankov ni. Tam, kjer nismo naleteli na ugoden odmev, so bile družbenopolitične skupnosti oziroma pravilno rečeno občine, na katerih področju so posamezna temeljna sodišča delala, dogovorjene, da se začne delati s 70 do 80 odstotkov manjšo zasedbo, da se delovna mesta postopoma zasedajo, čeprav v tem času beležimo vsako leto porast pripada za okoli 10 odstotkov in se povečujejo težje zadeve. Kljub temu še danes nimamo na vseh sodiščih polne zasedbe, deloma zato, ker se taka opredelitev nadaljuje, deloma pa zaradi izredno in neupravičeno dolgotrajnih kandidacijskih in volilnih postopkov in fluktuacije kadra. Zato so tudi predlogi, da bi se v bodoče pospešila zasedba delovnih mest, za izjemne primere pa bi se proučila tudi sedanja sistemizacija.

Ponoviti moram, da je Skupščina SR Slovenije ob reorganizaciji zavzela stališče, da se število kadrov ne povečuje, ker je bilo ocenjeno, da se bo pripad na rednih sodiščih zmanjšal. Sistemizacija za temeljna sodišča je bila delana na podlagi pripada iz leta 1977. Od takrat pa do leta 1981 se je pripad povečal za 150 odstotkov, število sodnikov po dejanski zasedbi pa za 113 odstotkov. Izhod za zmanjšanje nerešenih zadev pa ni samo v povečanju kadra, ker se zavedamo težke družbene situacije nasploh, zato bo treba na določenih enotah podvzeti ustrezne ukrepe. Za ilustracijo: pri sedežni enoti temeljnega sodišča v Ljubljani, Novi Gorici in mogoče še kje, menimo, da vsa družbena prizadevanja za okrepitev inšpekcijskega delovanja, delovanja organov za notranje zadeve ter bolj radikalnega in doslednega preganjanja nezakonitosti in nepravilnosti ne bodo učinkovita, če bo sodišče ozko grlo. S tem je seveda vprašljiva celotna družbena naravnanost in učinkovitost takih prizadevanj. Menimo, da bi morali vsaj za določen čas povečati število kadrov, kajti samo subjektivni napori ne morejo rešiti več kot enoletni zaostanek dela, ki ni nastal samo zaradi nove organizacije, ampak so bile tudi že prej enote, kjer tudi deset let ni bilo sodnika. Po drugi strani pa imamo enote, to so predvsem zunanje enote, ki so ažurne.

Situacija torej ni povsod enaka, ampak je iz določenih razlogov mnogo težja prav v centrih, kjer je koncentracija družbeno-pravnih oseb, občanov, prometa in vsega tistega, kar gostota prebivalstva prinaša s seboj in vpliva na večji obseg dela sodišča.

Vsako leto pregledamo programe in jih dopolnimo, ocenjujemo subjektivno odgovornost sodnikov ter po možnostih nagrajujemo po rezultatih dela, čeprav so možnosti za tako nagrajevanje vse manjše in zelo omejene. Sodišča se namreč ne financirajo v skladu s sistemskimi zakoni na podlagi svobodne menjave dela, ampak po proračunskih kazalcih. Ker pa prihajamo v obdobje zaostrenih pogojev gospodarjenja, si ne obetamo, da bi se stanje lahko izboljšalo, menimo pa, da bi bilo potrebno delo v pravosodju ustrezneje nagrajevati oziroma nagrajevati rezultate tega dela. Če skupščino konkretneje zanimajo ti programi, jih lahko

ob priložnosti predložimo, morda bi za Komisijo za pravosodje pripravili tudi konkretnejšo in izčrpnejšo informacijo. Hvala lepa!

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

O vprašanju zaostankov oz. učinkovitosti je bilo veliko razprav ob pripravah za današnjo sejo tako v SZDL Slovenije, kjer so bili tudi regijski posveti in v delovnih telesih Skupščine. V sklepih, ki ste jih danes prejeli kot predlog, poizkušamo tudi na to vprašanje opozoriti tako, da poudarjamo pomen preobrazbe pravosodja kot široke akcije, ki mora biti tudi široka družbenopolitična akcija in se ne more omejiti odgovornosti samo na delavce v pravosodju. Menim pa, da smo ustrezno poudarili posebno odgovornost, ki jo imajo delavci v pravosodju za povečanje učinkovitosti, za odpravljanje zaostankov in v zvezi z drugimi vprašanji, ki jih je omenjala tovarišica Strmoletova. Gre tudi za deloma različne poglede, ker je s stališča krajevne skupnosti ali tozda stvar videti velikokrat drugačna, kot pa s stališča pravosodja, zato smo poizkusili podati kar najbolj objektivno sliko oziroma usmeritev, stvar zbora pa je, da oceni, ali nam je to uspelo ali ne.

So še kakšne konkretne pripombe k obema predloženima dokumentoma o preobrazbi pravosodja in pravni pomoči? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa k poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in predlog sklepa k informaciji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

Kdor je za predlog sklepov, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog sklepa k poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in predlog sklepa k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči.

S tem smo zaključili 3. in 4. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na pobudo Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih in predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona.

Pobudo so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Danes smo prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije.

Želi besedo predstavnik Skupščine mesta Maribor? (Ne želi.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Da.) Prosim, besedo ima tovarišica Valerija Škerbec.

V a l e r i j a Š k e r b e c : Glede na to, da je bilo v uvodu sicer pojasnjeno, zakaj se hkrati s predlogom za izdajo zakona predlaga tudi predlog zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih, bi želela v imenu Zakonodajno-pravne komisije in v imenu Odbora za družbenopolitični sistem opozoriti na vprašanje, ki smo ga v razpravah na obeh delovnih telesih posebej poudarili.

Gre za zadevo, ki je izrazito formalne narave, za sankcioniranje samoupravno že sprejete odločitve. Menili smo, da je pri takih zadevah nepotrebno obremenjevati Skupščino z vsemi fazami postopka in obenem opozorili upravni organ, da takrat, ko prihaja do podobnih zadev hkrati predloži vse spremembe, ki jih taka odločitev nosi s seboj. Konkretno, če smo spreminjali zakon o okoliših občin, bi lahko takrat sprejeli vse spremembe, ki bi zadevale tudi drugo zakonodajo. To je naše načelno stališče, zakaj smo se na delovnih telesih odločili, da sprejmemo pobudo predlagatelja, da v eni fazi opravimo celoten postopek, ki je povezan s pobudo delegatov Skupščine mesta Maribor.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Želi besedo še tovariš Kotar v imenu Komisije za pravosodje? (Ne želi:)

Pričenjam razpravo o pobudi Skupščine mesta Maribor. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo o pobudi. V skladu s postopkom moramo glasovati trikrat. Prvič o pobudi, drugič o tem, da odločamo po skrajšanem postopku, in tretjič o samem zakonu.

Na glasovanje dajem pobudo mesta Maribor, za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih.

Kdor je za pobudo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo pobudo za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih soglasno sprejeli.

Kdor je za obravnavo zakona o rednih sodiščih po skrajšanem postopku na podlagi 307. člena poslovnika Skupščine, se pravi, da združujemo vse tri faze postopka za sprejem tega zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog, da se zakon o rednih sodiščih obravnava po skrajšanem postopku.

Prehajamo na razpravo o samem zakonu. Zakon ima dva člena. V 1. členu se ugotovi: "temeljno sodišče občin Dravograd, Lenart, Maribor-Pesnica, Maribor-Pobrežje, Maribor-Rotovž, Maribor-Ruše, Maribor-Tabor, Maribor-Tezno, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Slovenska Bistrica z imenom Temeljno sodišče v Mariboru." 2. člen je formalen, da začne zakon veljati 8. dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o zakonu.

Kdor je za predloženo spremembo zakona o rednih sodiščih, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam,da smo soglasno sprejeli zakon o rednih sodiščih.

Prehajamo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

Predlog za izdajo zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Predlog sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija.

Danes smo prejeli stališča, pripombe in predloge Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu RK SZDL, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Menim, da uvodna beseda ni potrebna. Želi besedo poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem? (Ne.) Želi besedo poročevalec Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Predlagam, da zbor imenuje skupino delegatov, ki bo na podlagi razprave po potrebi predlagala spremembe in dopolnitve k predlogu stališč. V skupino predlagam naslednje delegate: Valerijo Škerbec, Miloša Prosenca in Zdravka Krvino. Se s tem predlogom strinjate? (Da.)

Ugotavljam, da se delegati s tem predlogom strinjate.

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Ne javi se nihče.)

O tem vprašanju je bilo precej razprave v okviru SZDL Slovenije, kjer je bilo

ugotovljeno, da je potrebno pristopiti k spremembam zakona o samoprispevku. Ob tem je bilo poudarjeno, da je treba imeti odgovoren odnos do vloge, ki jo je imela SZDL pri uvajanju samoprispevkov v preteklosti in do politične akcije, ki smo jo pri tem vodili. Zato je osnovni pristop v stališčih takšen, da poudarja tudi pozitivno stran s samoprispevki doseženih rezultatov, da pa je v aktualnem trenutku treba spremeniti politično akcijo na tem področju, jo prilagoditi spremenjenim gospodarskim razmeram in da je treba biti restriktiven pri spreminjanju samega postopka oziroma pogojev, pod katerimi se samoprispevek lahko uvaja. To pomeni, da je treba cilje, ki jih zasledujemo pri omejevanju samoprispevkov v sedanji gospodarski situaciji, dosegati predvsem s politično akcijo, ne pa s spreminjanjem načina postopka sprejemanja samoprispevkov. To je jedro stališč, ki posebej poudarjajo kot dobro tisto rešitev, ki jo ponuja predlagatelj, da je treba samoprispevek nujno vgraditi v planiranje in zagotavljati tudi sredstva za delovanje tistih objektov, ki so bili s samoprispevkom zgrajeni.

Menimo pa, da nekatere spremembe niso potrebne. Gre za to, da bi bilo še vedno, vsaj izjemoma dovoljeno, da se tudi v občini uvaja samoprispevek in da bi imeli pravico do glasovanja tudi tisti, ki niso zavezanci za plačilo samoprispevka, kot je veljalo doslej. Po našem mnenju ni potrebno zviševati oziroma zaostrovati potrebne večine za uvedbo samoprispevka na dvetretjinsko absolutno večino, ampak je zadostna že navadna absolutna večina, to je večina vseh upravičencev za glasovanje o samoprispevku. To je bistvo oziroma kratko povzeta vsebina predloženih stališč.

Želi kdo o stališčih razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Lado Kocijan.

L a d o K o c i j a n : Pred dnevi je bil na radiu komentar, v katerem je bilo še naprej prezentirano stališče, da bodo volile samo tiste kategorije, ki bodo zavezanci za plačevanje. Zanima me, če je to vgrajeno v zakon?

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Prejeli smo predlog za izdajo zakona, v katerem je Izvršni svet predlagal širši obseg teh sprememb, z današnjo odločitvijo pa šele želimo spremembe omejiti samo na nekatera vprašanja. Stvar današnje odločitve je, da nekatere od teh stvari ni potrebno spreminjati. Odločitev je zavezujoča za predlagatelja, seveda šele potem, ko jo sprejmemo. To pomeni, da naj bi v naslednji fazi, to je ob predložitvi osnutka zakona, takšno odločitev upošteval. Takrat se razprava nadaljuje. Če bo Izvršni svet pri posameznih rešitvah želel vztrajati, bi lahko o tem ponovno odprli razpravo.

Želi še kdo razpravljati o predlogu stališč? (Nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog stališč k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku.

Kdor je za to, da stališča sprejmemo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog stališč k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku in s tem zaključili 6. točko dnevnega reda.

Glede na to, da komisija, ki je bila imenovana k 2. točki, še ni pripravila spremenjenih stališč, predlagam, da sejo nadaljujemo. Na dnevnem redu imamo še nekaj krajših točk in ne zelo spornih glede na dosedanje razprave. Zato je realno, da jih zaključimo.

Prehajamo na 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Osnutek zakona je predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija.

Danes smo prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa,

ki naj bi ga zbor sprejel pri tej točki dnevnega reda.

Želi besedo poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose? (Ne.) Želi besedo poročevalec Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Da.) Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

M i l i v o j S a m a r : K tej točki je še dopolnilni predlog, k temu je Izvršni svet danes poslal mnenje.

Po dopolnilnem predlogu bi v 16. člen predlaganega zakona vnesli še možnost, da se črta točka 2, kar pomeni, da bo zvezni sekretar za finance predpisal tudi obliko evidence za tista sredstva, ki jih zagotavljamo v obliki združevanja dela in sredstev. Izvršni svet se s tem predlogom strinja.

Obrazložitev, ki je podana k predlogu, se opira na 16. člen dogovora o združevanju dela in sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Avtonomne pokrajine Kosovo in ni točna, kajti 17. člen tega dogovora že nalaga Zveznemu izvršnemu svetu, da predlaga takšno evidenco oziroma da se takšna evidenca sprejme. Do sedaj to ni bilo narejeno in je vsaka republika to evidenco izvedla sama zase in jo tudi sama zagotovila, vendar ne enotno, zato so se pojavile takšne razlike, ki so tu navedene. Točneje bi bilo, da bi predlagatelj ugotovil, da mu 17. člen dogovora že po dogovoru med republikami in pokrajinama daje možnost predpisati evidence.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Samar.

Želi besedo poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Mislej? (Ne želi.) Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, predlagam, da glasujemo. Na glasovanje dajem predlog sklepa k osnutku zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985 z dopolnitvijo.

Kdor je za predlog sklepa z dopolnitvijo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa z dopolnitvijo soglasno sprejet.

Prehajamo na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine.

Danes smo prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa, ki naj bi ga zbor sprejel pri tej točki dnevnega reda.

Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Želi besedo poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose? (Ne.) Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Kdo želi razpravljati o tem zakonu? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem na glasovanje predlog sklepa k osnutku zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlagani sklep soglasno sprejeli.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Prvi predlog je predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet se s predlogom strinja.

Predlog je, da se izvoli Komisija v naslednji sestavi: za predsednika Ciril Ribičič, za člane pa: Robert Černe, Silva Jereb, Marjan Kotar, Igor Križman, Zdravko Krvina in Valerija Škerbec.

Kot veste, smo v periodični program dela zbora uvrstili spremembe in dopolnitve poslovnika Družbenopolitičnega zbora. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne.) Če ne, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Drugi predlog je predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike.

Predlog sklepa je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet se s predlogom strinja.

Predlog je, da bi skupino sestavljali: vodja skupine Milena Borovac, člani: Aljoša Drobnič, Janez Markelj, Slobodan Sibinčič, Vladimir Ščeglovski, Igor Šuligoj in Konrad Vavpotič.

Iz našega zbora je predlagan en delegat glede na to, da nas je v zboru samo 50 delegatov, medtem ko iz drugih zborov prihajajo lahko delegati tudi iz širše delegatske baze.

Želi kdo razpravljati o predlogu sklepa? (Ne.) Če ne, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike.

Prehajamo na predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju.

Predlog dopolnitve sklepa je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog ste prejeli danes na klop.

V predlogu dopolnitve k sklepu se predlaga, da se dodatno za člana skupine imenujeta Milenko Šetinc in Valerija Škerbec, delegata v Družbenopolitičnem zboru.

Poleg tega predlagamo, da bi v skupini sodelovala tudi tovarišica Silva Jereb, podpredsednica Skupščine, ki je v skladu z našim poslovnikom zadolžena kot

koordinator za usmerjeno izobraževanje. Družbenopolitični zbor bi v tej skupini imel tri delegate.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog dopolnitve sklepa o imenovanju skupine za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog dopolnitve sklepa.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to so predlogi in vprašanja delegatov.

V zvezi s tem predlagam, da bi to točko dnevnega reda nekoliko preoblikovali tudi po samem nazivu in uvrstili v bodoče na dnevni red seje kot prvo vsebinsko točko, takoj za odobritvijo zapisnika zbora. To bi omogočilo zboru, da da bistveno večji poudarek pobudam delegatov za način dela in za vsebino dela zbora. Na pomen pobud delegatov Družbenopolitičnega zbora za delo tega zbora je še posebej opozoril tovariš Prosenc na zadnjem razgovoru, ki smo ga imeli s tovarišem Kraigherjem. Takrat je bilo rečeno, da bi moral biti naš Družbenopolitični zbor v večji meri živ zbor in odprt zbor za pobude, da ne bi smel zaostajati za aktualnimi družbenopolitičnimi vprašanji. Podobno je govoril tudi predstavnik Zveze združenj borcev NOV.

Glede na to, da je funkcija našega zbora predvsem v tem, da moramo spremljati celotno gradivo delegatske Skupščine in obravnavati zadeve, ki so posebej zanimive s stališča uresničevanja razvoja in varstva sistema, bi na ta način delegati v zboru imeli možnost, da na začetku seje opozorijo na odprta aktualna vprašanja, ki bi jih morali obravnavati v zboru, in opredelijo način oziroma usmeritev za obravnavo teh vprašanj v našem zboru, pa tudi v ostalih dveh zborih, se pravi, še preden se o zadevah začne formalna procedura.

Podrobneje bi ta vprašanja lahko uredili v spremembah in dopolnitvah poslovnika Družbenopolitičnega zbora, kjer bi lahko jasneje opredelili takšen način dela, pa tudi to točko dnevnega reda.

Se strinjate s takšnim razmišljanjem oziroma s takšno spremembo funkcije teh vprašanj? (Da.)

Ugotavljam, da je ta predlog sprejet.

Želi kdo od delegatov postaviti delegatsko vprašanje ali dati kakšen drug predlog? Prosim, besedo ima tovariš Igor Križman.

Igor Križman: Ob obravnavi periodičnega programa dela smo zavezali Izvršni svet, naj pripravi informacijo, v kakšni fazi so nekateri zakoni, ki so bili predvideni za obravnavo že v drugem trimesečju, potem pa jih je Izvršni svet prestavil na IV. trimesečje s predlogom, da jih bo septembra 1982. leta predložil Skupščini, zdaj pa so izpadli tudi iz IV. trimesečja in so prestavljeni v naslednje leto. Rečeno je bilo, da je to v skladu s poslovnikom in da bo Izvršni svet dal takšno informacijo, vendar je še do danes nisem prejel.

Predsednik dr. Ciril Ribičič: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Dušan Šinigoj.

Dušan Šinigoj: Informacija je pripravljena. V tem četrtletju teh zadev nimamo v programu, prenesli jih bomo v prihodnje leto.

Predsednik dr. Ciril Ribičič: To je predhodno obvestilo, dobili bomo tudi pisno informacijo z obrazložitvijo posameznih zadev, zakaj so bile odložene, kje so razlogi in kdaj bodo predložene Skupščini.

Še kakšno vprašanje oziroma predlog delegatov? Prosim, besedo ima tovariš Lado Kocijan.

L a d o K o c i j a n : Prebral sem zabeležko iz razgovora v SZDL o delovanju Družbenopolitičnega zbora in analizo, ki ste jo pripravili v strokovni službi. Zdi se mi, da bi bilo to dobro gradivo za razpravo o delu našega zbora v okviru posebne točke dnevnega reda.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Ob dveh priložnostih smo govorili o teh stvareh. Prvič, kot je omenil že tovariš Kocijan, je bil to razgovor s prèdstavniki Republiške konference SZDL Slovenije, glede načina in povezovanja delegatskih razmerij z Družbenopolitičnim zborom, drugič pa razgovor s tovarišem Kraigherjem, ko je bilo posebej poudarjeno to vprašanje v razpravi tovariša Prosenca ter še v nekaterih drugih, deloma tudi v moji. Pripravlja se povzetek teh razprav, ki bi ga prejeli vsi delegati Družbenopolitičnega zbora. Oceniti pa bi morali, kdaj bo zopet priložnost, da se na podoben način pogovorimo o metodah našega dela, kot smo se na 2. seji Družbenopolitičnega zbora.

Ne vem, če je potrebno s tem hiteti, morda bi počakali še nekaj sej in bi potem na koncu neke krajše seje odprli takšen neformalni sestanek delegatov Družbenopolitičnega zbora o načinu, metodah in pristopu do dela. Iz današnjih izkušenj lahko rečem, da se nov način dela dobro uveljavlja, da imamo krajše vsebinske in tudi deloma bolj polemične razprave, da pa moramo seveda tudi Izvršni svet spodbuditi, da se vključi v takšen način dela Družbenopolitičnega zbora s svojimi uvodi, ki ne smejo biti formalni in ne smejo ponavljati stvari, ki so že napisane v gradivih, ampak bi morali odpirati bistvene probleme za delo našega zbora.

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan. Zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 20.50 uri.)

S K U P N O Z A S E D A N J E
ZBORA ZDRUŽENEGA DELA, ZBORA OBČIN IN DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA
(28. SEPTEMBRA 1982)

Predsedoval: M a r t i n M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek ob 9.30 uri.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Začenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Na skupnem zasedanju bomo najprej poslušali uvodno razpravo k poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti Socialistične republike Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki jo bo podala tovarišica Vida Tomšič, predsednica Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose. Prosim tovarišico Vido Tomšič, da povzame besedo.

V i d a T o m š i č : V svojem uvodu v razpravo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti v SR Sloveniji pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije želim poudariti le nekaj izhodišč in vprašanj, ki bi jih morali upoštevati pri opredeljevanju in uresničevanju nalog vseh samoupravnih nosilcev odgovornosti za celokupen razvoj naše družbe.

Pri tem vsekakor izhajam iz dejstva, da o teh vprašanjih v naši skupščini ne razpravljamo prvič, da nas sredstva množičnega obveščanja sproti seznanjajo s svetovnimi dogajanji, da so bila delegatom dostopna osnovna gradiva, analize in ocene, ki so bile v zadnjih mesecih, tednih in dnevih sprejete na republiških zveznih kongresih in sejah CK Zveze komunistov Jugoslavije ter v drugih družbenopolitičnih organizacijah in delegatskih skupščinah.

Posebej naj ob tem poudarim pomembnost dokumenta Elementi politike in sistema ekonomskih odnosov s tujino, ki so ga sprejeli v komisiji zveznih družbenih svetov kot konkretizacijo Izhodišč dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in je bil že avgusta objavljen, da bi ga udeleženci pri delu svetov in tudi najširša jugoslovanska javnost uporabljali pri svojih dejavnostih na enem od ključnih področij mednarodnih odnosov.

V naši razpravi želimo, da bi iz skupne ocene dogajanj sprejeli stališča in odločitve, ki nas ne bodo potiskale v vlogo opazovalcev zapletenih mednarodnih dogajanj, temveč spodbujale k še odločnejšemu prevzemanju lastnih odgovornosti kot zavestnih dejavnikov v mednarodnih odnosih.

Uvodoma bi spregovorila:

- o sodobnem mednarodnem političnem in ekonomskem položaju,
- o položaju SFR Jugoslavije in SR Slovenije v mednarodnih odnosih,
- o nekaterih konkretnih vprašanjih mednarodnih odnosov in dejavnosti Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose ter
- o podružbljanju mednarodnih odnosov.

Vemo, da se že nekaj let mednarodni politični in gospodarski položaj vse bolj nevarno zapletata, da grozeče narašča število kriznih žarišč, invazij, okupacij, vsakršnega, tudi vojaškega, vmešavanja v notranje zadeve neodvisnih držav. Obenem narašča gospodarska kriza, ki se ji ne more izogniti nobena država, poglablja prepad v razvoju med razvitimi in deželami v razvoju, zmanjšuje možnost,

da bi premagali bedo in lakoto večine človeštva, obratno - te razmere na široko odpirajo vrata brezposelnosti, množice ljudi pehajo v neskončno trpljenje v begunstvo in smrt. Ob tem je še posebej zaskrbljujoče dejstvo, da se najmočnejše države sveta upirajo, da bi probleme vojnih žarišč in gospodarsko socialnega razvoja razreševali v okviru Organizacije združenih narodov in v skladu s sprejetimi načeli mednarodnih odnosov in mednarodnega prava. Vse več je dejstev, ki potrjujejo, da je v krizi celotni sistem mednarodnih ekonomskih in političnih odnosov. Ob tem si moramo zastaviti vprašanja: kaj označuje sodobno krizo, kaj je v krizi, kje iskati vzroke in kje izhode?

Težko bi našteli vsa krizna žarišča, ki so v tem trenutku tako rekoč na vseh celinah, od Bližnjega in Srednjega vzhoda, Azije, Latinske Amerike, Afrike, kjer so ostri politični, ekonomski in oboroženi spopadi. Vsako od teh žarišč ima svojo zgodovino in svojo posebnost. Njihov skupni imenovalec lahko najdemo, če spremljamo npr. dogajanja na Bližnjem vzhodu, genocid in gnusen zločin nad hrabrim palestinskim narodom, brutalno izraelsko agresijo na neodvisni Libanon ob materialni, politični in vojaški podpori Združenih držav Amerike, ki jasno kažejo, katere so sestavine sodobnih krvavih konfliktov in vojaških spopadov: tu je narod, ki se upravičeno bojuje za svoje elementarne človeške in narodne pravice, toda tu so interesi velesil, ki si lastijo pravico, da delne materialne in politične interese vladajočih krogov proglašajo za vitalne interese svojih narodov in s tem za interese tako imenovanega svobodnega sveta. Ob tem brezobzirno zavajajo v samomorilsko politiko ves izraelski narod, da verjame oziroma upamo, da jim je samo do nedavnega verjel, da si je mogoče s terorizmom in zločini zagotoviti mir. Tu so očitno razdrobljeni in neenotni interesi bližnjih sosedov, ki zaradi svojih razvojnih in družbenih težav iščejo pomoč zdaj pri eni, zdaj pri drugi velesili, podlegajo konzervativnim egoističnim interesom tistih vodilnih sil, ki se bojé opreti na moč svojih ljudskih množic, ker te obenem zahtevajo večjo socialno pravičnost, sodelovanje pri razvoju in pri delitvi plodov razvoja. Odločilni so tukaj interesi finančnega kapitala, tako imenovanega vojnoindustrijskega kompleksa, mnogih transnacionalnih družb, ki izrabljajo vse znanstvene in tehnične dosežke za to, da obdrže nadzor nad energetskimi viri in dosedanje privilegirane položaje. Izdelovanje orožja in sredstev za obvladovanje sveta jim zagotavlja večje dobičke kakor pa naložbe v industrijo in kmetijstvo dežel v razvoju. To bi jim namreč omogočilo, da se ekonomsko usposobijo, da bi lahko same premagale nezaslišano siromaštvo, ki v teh deželah tare večino človeštva. Seveda pa bi se s tem okrepila samostojnost in neodvisnost teh držav, okrepil bi se njihov mednarodni položaj in obenem bi nastale razmere, v katerih bi se močneje uveljavljal osnovni interes ljudskih množic pri njihovem notranjem razvoju.

Negativne silnice so posebno vidne in občutne na naši celini. Evropa, za katero smo pred leti upali, da je s Helsinško konferenco o varnosti in sodelovanju začela globalni proces detanta, to je medblokovskega popuščanja napetosti, doživlja vse ostrejše pritiske za medblokovsko hladno vojno. To vzbuja bojazen, da bi lahko Evropa tretjič postala žarišče svetovne vojne. Močni so poskusi, da bi zopet prevladala blokovska logika, blokovska disciplina se utrjuje z vsemi sredstvi, od očitnega vmešavanja v suverenost posameznih držav do ekonomske in tehnološke vojne. Že doslej je bilo v Evropi nakopičenega največ orožja, sedaj pa dežele tekmujejo v oboroževanju, kar naj bi še bolj okrepilo strahotni arzenal sredstev jedrskega in raketnega orožja, namenjenega masovnemu uničevanju.

Zato ni čudno, da so prav v Evropi - do nedavna območje rastočega standarda in potrošništva - rastejo množična gibanja proti vojni, proti brezobzirnem uničevanju prirode, proti zapiranju njihovih interesov v blokovske okvire, proti krnjenju socialnih in sindikalnih pravic, proti politiki, ki odriva delovne ljudi od odločanja o njihovih življenjskih interesih in plodovih njihovega dela.

Političnih, gospodarskih in družbenih težav današnjega sveta ni mogoče niti pojasniti niti premagovati ločeno. Sodobne težke gospodarske razmere povzročajo tako politično stanje in so v samem bistvu krize sedanjega sistema mednarodnih odnosov. Vse bolj postaja očitno neskladje med sedaj prevladujočim sistemom mednarodnih gospodarskih odnosov in nastalimi političnimi in znanstveno tehnološkim napredkom.

Domala za vse dežele je značilno splošno upadanje gospodarske rasti, tako da se letos svetovno gospodarstvo približuje ničelni rasti. Mednarodna trgovina

doživlja isto usodo. Najbolj nazorno označujejo sedanje stanje rastoča energetska in prehrambena kriza, nezaposlenost, zadolženost, oboroževanje, inflacija.

Kljub številnim priporočilom in sklepom Organizacije združenih narodov in tudi mnogih drugih institucij celokupni prenos sredstev iz razvitih dežel v dežele v razvoju - kakršen je mogoč v sedanjem sistemu - komajda omogoča odplačilo obresti in dela glavnice ter zaradi likvidnostnih težav strahotno otežuje vsakršno uresničevanje razvojnih načrtov dežel v razvoju. V desetletjih so si nabrale nad 550 milijard dolarjev dolgov. Če izvzamemo države proizvajalke nafte, breme odplačil skoraj v celoti dosega njihov devizni priliv na račun izvoza. Pa vendar ta ogromna zadolženost, ki ogroža svetovno likvidnost, ne dosega izdatkov za oboroževanje, ki jih razvite dežele in članice vojnopolitičnih blokov porabijo za namene v enem samem letu. Ob tem pa seveda ostajajo neuporabljene ogromne produktivne možnosti dežel v razvoju, kjer sta dve tretjini človeštva, kakor tudi možnosti, ki bi jih njihovi trgi nudili za nadaljnji razvoj samih razvitih industrijskih dežel.

Razvite zahodne kapitalistične države, predvsem pa ZDA, vodijo politiko visokih obrestnih mer in obenem finančno sodelovanje z deželami v razvoju vse bolj potiskajo iz mednarodnega multilateralnega in javnega financiranja v privatni bančni kapital. Takšno dogajanje spremljajo monopolizacija tehnološkega znanja, še posebej v nuklearni energiji, elektroniki in drugih specifičnih visokih tehnologijah, ki se vedno bolj uporabljajo tudi kot sredstvo političnih pritiskov in izsiljevanj. Visoke obrestne mere so skupaj z drugimi depresivnimi gospodarskimi ukrepi povzročile, da je tudi nad 30 milijonov nezaposlenih v samih industrijsko razvitih državah, kar je že več kot 10 % aktivnega prebivalstva. V deželah v razvoju je že stotine milijonov brezposelnih. Rast nezaposlenosti je tudi posledica neustrezne ekonomske politike, ki ne upošteva hitrega tehnološkega razvoja, kot so robotizacija, avtomatizacija itd. Potrebna bi bila popolna prestrukturacija proizvodnje in delavcev, kar bi zahtevalo seveda ustrezne spremembe družbenoekonomskih odnosov z večjo vlogo delavcev, posebej pri odločanju o delovnih razmerah, delovnem času ipd., da ne bi masovno odpuščali delavcev zaradi uvajanja sodobne tehnologije.

Zahodne razvite države, posebno še ZDA, želijo vsa bremena in težave ter zastoje v svetovnem in domačem gospodarstvu prevaliti na pleča svojega delavstva, predvsem pa na dežele v razvoju, z izredno agresivno in arogantno ekonomsko politiko, ki se izraža tudi v izjemnem padcu cen surovin, ki pomenijo enega izmed bistvenih dohodkov dežel v razvoju. Z neusmiljenimi protekcionističnimi ukrepi zapirajo tržišča, kar ovira predvsem dežele v razvoju, da bi se z izvozom na razvita tržišča vključevale v mednarodno delitev dela in obenem lahko odplačevale svoje dolgove, ki hitro naraščajo tudi zaradi že omenjenega izrednega zviševanja obrestnih mer.

Medtem ko dobiva mednarodni privatni kapital vse večjo politično in tudi vojaško podporo in ko skokovito naraščajo dobički transnacionalnih družb, ki vse bolj monopolizirajo tehnološki razvoj, postaja očigledna neadekvatnost, da ni ustrezno funkcioniranje obstoječih mednarodnih gospodarskih finančno monetarnih in bančnih mehanizmov. Po drugi svetovni vojni so krizo sprejetega mednarodno finančnega sistema centri finančne moči podredili svojim interesom. Narasla je tehnološka in finančna moč transnacionalnih družb, ki se razvija v sistem dominacije nad svetovno proizvodnjo.

Tak gospodarski položaj v svetu najbolj vpliva na dežele v razvoju, ogrožena je njihova stabilnost, predvsem pa uresničevanje njihovih razvojnih načrtov. Zato je na pobudo gibanja neuvrščenih Generalna skupščina Organizacije združenih narodov že 1974. leta sprejela sklep o nujnosti uvedbe nove mednarodne ekonomske ureditve, ki naj bi povzročila temeljit preobrat takega negativnega razvoja v svetu. Uresničevanje pravičnejših in enakopravnejših odnosov, ki jih predvideva nova mednarodna ekonomska ureditev, ponuja edini možni izhod iz sedanje krize ne le za dežele v razvoju, ampak tudi za razvite zahodne dežele in tudi za vzhodnoevropske socialistične dežele, na katere svetovna kriza prav tako močno vpliva.

Nova mednarodna ekonomska ureditev je zasnovana kot dolgoročen program uvajanja novega sistema mednarodnih ekonomskih odnosov. Slonel naj bi na dej-

stvu, da so se v dolgotrajnem antikolonialnem in antiimperialističnem boju, ki je tudi bistvo druge svetovne vojne, neodvisnim državam priključile desetine novih, ki jim sodoben razvoj proizvajalnih sil zbuja upanje, da svoji politični neodvisnosti dodajo stvarno vsebino s svojim družbenim gospodarskim razvojem. Zasnova nove ekonomske ureditve ne pomeni le razreševanje žgočih problemov, ki tarejo dežele v razvoju, temveč je tudi odgovor na težave delovnih ljudi razvitih držav in rešitev številnih nasprotij, kriz in s tem tudi žarišč oboroženih konfliktov. Zaradi odpora sil, ki kljubovalno ščitijo svoje privilegirane položaje in interese, še vse doslej ni bilo globalnih pogajanj Sever-Jug o prehajanju na nove odnose med razvitimi in deželami v razvoju, nasprotno uveljavlja se politika in praksa, ki se ne skladata z navedenimi cilji. V težnji, da bi navkljub globoki krizi dosedanjih gospodarsko političnih struktur le-te reševali centri finančne in vojaške moči zavestno izkoriščajo razne nacionalistične, rasistične, teroristične in fašistične skupine za uničevanje pristnih razrednih in narodnoosvobodilnih gibanj in predvsem tudi s finančnimi in vojaškimi posegi skušajo slabiti enotnost neuvrščenih in dežel v razvoju.

Zavedati se moramo, da tak sedanji težak mednarodni politični in gospodarski položaj ni slučajnost. V njem lahko prepoznamo politiko in prakso sil, ki žele zadržati privilegirane položaje, ki so ogroženi zaradi naglih procesov družbenoekonomskega razvoja in ki zato delajo vse, kar je v njihovi moči, da bi preprečile nujne strukturalne spremembe v sedanjem svetu. Gluhi so za razorožitve, hitrejši sporazum za gospodarski razvoj v svetu, raje v svojih deželah ponovno ustvarjajo rezervne armade brezposelnih delavcev, izničujejo pridobitve delavskega razreda, hkrati še nadalje določajo mednarodne politične in gospodarske odnose, vsiljujejo svoje razvojne poti, čeprav v njihovih deželah naraščajo sile, ki se zavedajo nevzdržnosti sedanjih odnosov.

Prav gotovo ni treba posebej opisovati in ugotavljati izjemne in neprestane navzočnosti socialistične samoupravne in neuvrščene Titove federativne Jugoslavije v mednarodnih odnosih kakor tudi ne znanih dejstev uspešnega povezovanja boja za našo neodvisnost z bojem za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov. Oboje je, kot vemo globoko zakoreninjeno v naši narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji.

Neugodni tokovi svetovnega gospodarstva neusmiljeno vplivajo tudi na položaj Jugoslavije in Slovenije kot njenega dela. Svetovna gospodarska kriza pri nas še stopnjuje posledice tistih slabosti in napak, ki smo jih pri svojem razvoju napravili sami. O njih smo kritično spregovorili tudi že v naši skupščini in te dni v organih ZKS in ZKJ. Povsod tam, kjer nismo dosledno uveljavljali in uresničevali ustavnega položaja delavca, kjer je bil delavec odtujen od odločanja o družbenoekonomskem razvoju, posebej še o naložbah, posebno tistih s tujimi krediti, čutimo hude posledice, gospodarske in moralno politične, vse do možnosti za tuja vmešavanja v naše zadeve. Lahko rečemo, da je poleg drugih vzrokov prav zaostajanje v razvoju socialističnega samoupravljanja povzročilo nekatere naše hude notranje težave in tudi dogodke v SAP Kosovu, ki imajo tudi svojo negativno mednarodno plat.

Razvoj socialističnega samoupravljanja, ki vključuje obvladovanje gospodarskih odnosov s tujino, je zato upravičeno bistvena sestavina naše zasnove splošnega ljudskega odpora. Ko govorimo o strahovitih razsežnostih svetovne politične in gospodarske krize in ugotavljamo, da je skrajno težak gospodarski položaj pri nas, ne bijemo plati zvona za preplah niti ne opravičujemo naših težav pa tudi napak. Ta poziv moramo razumeti kot svetovni izziv naši zavesti, znanju in pripravljenosti, da nadaljujemo revolucionarno pot osvobajanja vseh sil dela in da kakor smo to uspešno delali v preteklosti tudi v sodobnih mednarodnih krizah vztrajamo pri svoji posebni vlogi in nudimo pričakovan delež v skupnem boju, ki ga kot socialistična samoupravna in neuvrščena dežela že od svojega rojstva dajemo mednarodni skupnosti.

Ni samo dolg našemu ugledu, ampak življenjska nuja našega obstoja in razvoja terja, da več prispevamo k nadaljnjemu razvoju gibanja neuvrščenih in boju za novo mednarodno ekonomsko ureditev. Pri pojmovanju vloge neuvrščenosti prav tako kakor tudi prizadevanj za uveljavitev prave vloge OZN v boju za mir in nove odnose v svetu, se moramo upreti razlagam, da je tudi taka politika danes v krizi. Resnica je pač obratna: boj narodov za neodvisnost in ena-

kopravnost in boj delovnih ljudi za boljše življenje je obenem z razvojem znanosti in tehnike že razkril vso absurdnost dosedanjih sistemov hegemonije in imperialistične oblasti, kar je med drugim tudi eden od vzrokov brezumnih, nacističnim podobnih zločinov, ki jih z vsem svetom tudi mi z gnusom obsojamo. Neuvrščena politika je za Jugoslavijo in za vse majhne in srednje države pa tudi za narode velikih dežel edina možnost na preživetje in edina realna pot boja proti grozeči delitvi sveta med velesile in bloke.

Razumljivo je, da se tudi med neuvrščenimi občutijo pritiski in dileme sodobnega sveta. Zato pa je toliko bolj skladno z našo socialistično, razredno usmeritvijo, da v boju za uveljavljanje načel neuvrščenosti, za pravico do svoje razvojne poti, v odločni zahtevi po enakopravnosti v mednarodnih odnosih, proti politiki blokovskih interesnih sfer, delitev in dominacij uveljavljamo z drugimi deželami v razvoju politiko opiranja na lastne sile in kolektivnega opiranja na lastne sile. Spreminjanje in prestrukturiranje obstoječih institucij, mehanizmov in odnosov, za katere se aktivno borimo v gibanju neuvrščenih in dežel v razvoju, krepitev medsebojnega ekonomskega in tehničnega sodelovanja neuvrščenih in dežel v razvoju, so tista močna kohezijska sila, ki to gibanje postavlja v ospredje vseh dejavnosti Združenih narodov in zaradi česar je danes gibanje neuvrščenih postalo svetoven, nepogrešljiv dejavnik pri graditvi novih mednarodnih odnosov in nosilec prizadevanj za mir.

Čeprav se morda zdi tak poudarek znani in že zdavnaj začrtani zunanji politiki Titove Jugoslavije preveč načelen zaradi mnogih konkretnih vprašanj, ki nas zadevajo predvsem v mednarodnih ekonomskih odnosih, bi vendar nejasnost pri odgovorih na vprašanja lahko usodno ovirala ustvarjalno odločnost, ko v TOZD-ih in drugih samoupravnih organih sprejemamo odločitve. Reševanje sodobnih vprašanj pragmatično in "iz rok v usta" bi nas samo še bolj pogreznilo v težave in celo v neperspektivnost.

Ko smo zaradi domačih in svetovnih razmer prisiljeni, da kratkoročno ukrepamo, je hkrati nujno, da imamo pred seboj jasno in dolgoročno zastavljene cilje in da ne izgubljamo začrtane razvojne smeri. Pri uresničevanju stabilizacijskega programa ob polnem upoštevanju mednarodnih gibanj in vpliva, ki ga imajo na naše gospodarstvo, moramo sedaj energično premagati likvidnostne težave in reševati kratkoročni problem plačil zapadlih obveznosti do tujine. Še bolj pomembna pa je istočasna zasnova procesa prestrukturiranja nacionalnega gospodarstva, kar pomeni neprestano prilagajanje vsem že omenjenim tokovom razvoja tehnologije in razmeram na svetovnih tržiščih. To ni le kratkoročni cilj ali kot temu napačno pravimo izvoz za vsako ceno. Usodna povezanost z mednarodnim gospodarstvom nas ne sili le v čim boljše vključevanje v mednarodno delitev dela, ampak je upoštevanje mednarodne delitve dela v našem razvoju dolgoročnega pomena za prestrukturacijo našega razvoja, tehnologije in prilagajanja našega obnašanja dejstvom mednarodnega gospodarjenja in ekonomskim zakonitostim. To pa je tudi obenem boj za novo mednarodno ekonomsko ureditev. V boju za uresničitev načel in prakse nove mednarodne ekonomske ureditve gre za zahteven in dolgoročen boj, ki ga moramo bojevati tako rekoč pri vsakem vprašanju, s katerim se srečujemo doma in na mednarodnem torišču. To so družbeni procesi, ki so izpostavljeni težkim preizkušnjam in pritiskom, v katerih je ključno vprašanje boj proti izkoriščanju človeka, naroda in dežel, za njihovo emancipacijo in za graditev sistema odnosov sodobnega sveta na novih osnovah.

V njih mora preizkusiti in dokazati svojo življenjsko moč socialistično samoupravljanje z novimi delovnimi vrednotami, dosledno delitvijo po delu, obenem z odločnim bojem proti vsem oblikam izkoriščanja in špekulacijam za novo socialistično solidarnost v medsebojnih odnosih in razvoju.

Ob načelni razpravi o glavnih smereh naše mednarodne politike in dejavnosti naj med zadevami, ki jih že obravnavajo naša pismena poročila, poudarim nekatera posebno aktualna stališča in iz njih izvirajoče naloge. Obravnavali smo jih večkrat tudi na republiškem in zveznem družbenem svetu za mednarodne odnose - telesih, v katerih delegatske skupščine neposredno sodelujejo in bomo o njih verjetno še razpravljali, odločali in nato ukrepali.

Najprej naj omenim številna vprašanja in dileme gospodarskega in znanstveno tehničnega sodelovanja s tujino. Večkrat smo že opozorili na neenako-

pravne oblike gospodarskega sodelovanja in še posebej na industrijsko kooperacijo, ko tuji partner osvaja naš trg, ne da nam bi omogočil izvoz, skupno sodelovanje pri razvoju tehnologije in novih izdelkih in podobno. Delovne organizacije postajajo tako odvisne od tujega znanja, tehnologije, licenc, celo uvoza posameznih repromaterialov. Pri tem smo pogosto ugotovili, da samoupravni organi, praviloma pa vsi delavci, niso objektivno seznanjeni s pogoji v pogodbah s tujimi partnerji in tudi da nekateri odgovorni delavci v združenem delu ne poznajo dovolj tuje in domače zakonodaje, kar jih ovira pri sklepanju bilateralnih in multilateralnih pogodb in sporazumov oziroma omejujejo njihovo učinkovito uresničevanje. Dogaja se celo, da je zaradi odvisnosti od tujih partnerjev ovirano ali celo onemogočeno samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje naših delovnih organizacij. Težave, s katerimi se soočamo, kažejo, da se v preteklem obdobju nismo ustrezno organizirali za razvijanje enakopravnega gospodarskega sodelovanja s tujino, za katerim pogosto stoji delovanje transnacionalnih družb. Pri podpisovanju posameznih pogodb večinoma nismo vedeli, kakšne bodo posledice izvajanja take pogodbe za posamezno organizacijo združenega dela in tudi za širšo skupnost. Zato je nujno, da se čimprej dogovorimo o enotni strategiji tehnološkega razvoja, ki bo zagotovila, da se naše notranje sile čimbolj organizirajo za hitrejši in samostojnejši tehnološki razvoj in za razvijanje našega znanja in tehnologije. Lastna strategija tehnološkega razvoja nam bo še bolj omogočila odprtost v mednarodne odnose, hkrati pa se bomo lažje postavili po robu penetraciji transnacionalnih družb in tujega kapitala v naš razvoj, ki nam družbenoekonomsko in politično škoduje.

Iste ali podobne težave imajo številne, pravzaprav vse dežele v razvoju. V skladu s politiko lastnega in kolektivnega opiranja na svoje sile moramo še tesneje medsebojno sodelovati, da bi tako okrepili pogajalsko pozicijo dežel v razvoju v boju za novo mednarodno ekonomsko ureditev.

Z medsebojnim sodelovanjem se bodo dežele v razvoju lažje osvobodile nepotrebnega posredništva central v bivših metropolah oziroma v transnacionalnih družbah. Sodelovanja z deželami v razvoju ni mogoče graditi na klasičnih osnovah blagovne menjave, kakršne je vse manj tudi med samimi visoko razvitimi deželami, ali na takšnih odnosih z deželami v razvoju, kakršne so vpeljale razvite dežele. Pri sodelovanju z deželami v razvoju moramo upoštevati načela nove mednarodne ekonomske ureditve, za katera se zavzemamo in sicer načela enakopravnosti, partnerstva in skupnih interesov ter medsebojnega upoštevanja prioritet in razvojnih načrtov.

Politika dobrososedskih odnosov, ki temelji na osnovnih načelih politike neuvrščenosti, to je na uresničevanju načel miroljubnega in aktivnega sožitja, ozemeljske nedotakljivosti, nevmešavanja v notranje zadeve in razvijanja sodelovanja na osnovi vzajemnih koristi, je ena najpomembnejših prvin jugoslovanske zunanje politike. Uresničevanje takšne politike je tudi ena prednostnih nalog SR Slovenije in SFR Jugoslavije v mednarodnem sodelovanju, saj razvija tvorne stike in široka področja sodelovanja ter pri nas in naših sosedih krepi spoznanje o vzajemni soodvisnosti in vzdušju dobrega sosedstva. Takšno politiko smo dosledno uresničevali, kar je okrepilo vlogo Jugoslavije in njene neuvrščene politike kot dejavnika miru in stabilnosti v Evropi in Sredozemlju.

Republiški in zvezni družbeni svet za mednarodne odnose sta posebno pozornost namenila političnim, gospodarskim in drugim aktualnim vprašanjem odnosov s sosednjimi državami, pri čemer smo se vztrajno zavzemali za odprtost meja, tvorno razreševanje odprtih vprašanj, še zlasti vprašanj narodnih skupnosti narodov Jugoslavije v sosednih državah. Posebno pozornost smo namenili obmejnemu gospodarskemu sodelovanju, ki se je še posebej v zadnjih letih potrdilo kot izjemno pomemben element sosedskega sodelovanja, kot bistvena sestavina politike odprte meje, hkrati pa je tudi ena možnih poti za premagovanje protekcionističnih ukrepov velikih ekonomskih grupacij. Ugotovili pa smo, da združeno delo republik in pokrajin še ni dovolj vključeno v obmejno sodelovanje. Zato smo se v zveznem družbenem svetu zavzeli, da je treba obmejno gospodarsko sodelovanje na vseh mejah glede na dane možnosti razvijati v interesu vsega jugoslovanskega gospodarstva, čemur je potrebno prilagoditi tudi gospodarske in sistemske mehanizme.

Poudarjali smo spoznanje, da so vsi mnogoštevilni sosedi Jugoslavije sosedi vsake republike, tudi naše, da je razvoj odnosov in sodelovanja z vsako posamično sosednjo deželo naša skupna odgovornost in interes. Kljub takšni usmeritvi še vedno ni dovolj razvito gospodarsko in drugo sodelovanje s tistimi sosednjimi državami Jugoslavije, ki ne mejijo neposredno na SR Slovenijo.

Politika odprtih meja in vsestranskega obmejnega gospodarskega in kulturnega sodelovanja tudi ugodno vpliva na položaj in možnosti razvoja slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in ji omogoča, da se tvorno vključuje vanj kot samostojen subjekt.

Tudi v preteklem obdobju je kljub dobrososedskemu sodelovanju zaostajalo konkretno razreševanje odprtih vprašanj pri uresničevanju enakopravnega položaja in razvoja slovenske narodne skupnosti v Avstriji in Italiji v skladu s sprejetimi mednarodnopravnimi obveznostmi, kot so 7. člen avstrijske Državne pogodbe ter Preambula in 8. člen Osimskih sporazumov.

Osimski sporazumi s sosednjo Italijo so trajni temelj razvoja prijateljskega sodelovanja na mnogih področjih, katerega možnosti še dolgo ne bodo izčrpane, zato se še naprej zavzemamo za njihovo uresničevanje. Nedvomno si moramo oboji prizadevati, da čimbolj obogatimo medsebojno sodelovanje, poiščemo prožne oblike in nova področja sodelovanja in tudi da aktivno razrešujemo še preostala odprta vprašanja ob upoštevanju obojestranskih interesov.

Vprašanja začasnega dela in bivanja naših državljanov in njihovih družin v tujini so bila predmet trajnega zanimanja tudi republiškega in zveznega družbenega sveta, posebej kar zadeva mednarodno razsežnost tega vprašanja.

V republiki so udeleženci v delu našega družbenega sveta zavzeli jasna stališča do najbolj perečih vprašanj, ki zadevajo naše delavce na tujem, kot so uveljavljanje popolne enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in krepitev bratstva in enotnosti preko oblik samoorganiziranja naših državljanov v klubih in združenjih, šolanje otrok, dvojno državljanstvo in s tem v zvezi služenje vojaškega roka, včlanjevanje v tuje politične stranke, skrb za vračanje delavcev in podobno. Poudarili smo, da je treba še bolj utrditi sprejeto usmeritev, da je skrb za vračanje naših delavcev in njihovo zaposlovanje skrb vsake krajevne skupnosti, občine in republike.

Z načrtnim povezovanjem z družbenimi subjekti v domovini, predvsem v republiki in v občinah, je treba krepiti vlogo klubov in društev kot temeljnih celic samoorganiziranja naših državljanov na tujem, stalnega vira informacij vseh vrst iz domovine, ki so koristne in potrebne za delavce in njihove družine. To je pomembno zlasti sedaj, ko se v deželah priseljevanja negativno spreminja odnos do delavcev migrantov in njihovih družin, ko se krepijo težnje po negativni selekciji in nato asimilaciji predvsem druge in tretje generacije. Obenem pa se marsikje prevrača jeza zaradi naraščajoče nezaposlenosti namesto v boj za spremembo družbenoekonomskih odnosov v šovinistično in rasistično gonjo proti tujcem.

Zlasti je za naše delavce v zaostrenih gospodarskih razmerah v vseh državah priseljevanja pomembno, da si zagotovijo aktivno podporo naprednih sil, predvsem sindikatov, ter vzajemno krepijo zavest o nujnosti napredne družbene usmerjenosti in razredne zavesti.

Spoznanje o nerazdružljivosti notranje in zunanje politike, o nujnosti vključevanja tudi tega področja naše dejavnosti v odločanje samoupravnih organov in organizacij, to je podružbljanja, je eno temeljnih izhodišč naših družbenoekonomskih odnosov. Pri razvoju podružbljanja je mednarodno sodelovanje na vseh področjih - političnem, gospodarskem, znanstveno tehničnem, kulturnem, športnem, zelo pomembno. V Republiškem družbenem svetu za mednarodne odnose smo želeli predvsem poudariti vlogo samoupravno organiziranega združenega dela in delegatskih skupščin, od občine do republike in federacije, pri podružbljanju mednarodnih odnosov, ki pomeni v bistvu zavest, možnost in sprejemanje odgovornosti za celokupnost vseh odnosov v družbi in tudi v svetu.

Pomembno vlogo pri oblikovanju takega mnenja je imelo posvetovanje o vlogi občine v mednarodnem sodelovanju, ki je bilo aprila 1979. leta v Škofji Loki, kar je objavljeno v posebni brošuri. Tu smo poudarili, da podružbljanje mednarodnih odnosov pojmujemo kot sestavino uveljavljanja delavcev v združenem delu, delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja, kot organiziranih in zavestnih dejavnikov v odnosih celotne družbene reprodukcije. Pri tem je bilo še posebej poudarjeno, naj bi odločanje o celoti in o posameznih programih mednarodnega sodelovanja postalo sestavni del odločanja delavcev v TOZD in SOZD kakor tudi da podružbljanje mednarodnega sodelovanja ni le eno-

smerni pretok informacij, niti le enostavna decentralizacija nalog in stikov s tujino, temveč samoupravni sistem v okviru ustavno opredeljenih pravic, obveznosti in odgovornosti, v katerem vsakdo opravlja svoje naloge ob tesnem medsebojnem sodelovanju, usklajevanju in samoupravnem dogovarjanju o skupnem uresničevanju nalog na osnovi skupnih in družbenih interesov. S takšno usmeritvijo so se popolnoma strinjali vsi politični dejavniki.

Vsekakor lahko ugotovimo, da je podružbljanje mednarodnega sodelovanja, še posebej pri ekonomskih odnosih s tujino, v preteklih letih napredovalo, predvsem se je povečalo število nosilcev mednarodnega sodelovanja na vseh ravneh, od OZD, krajevnih skupnosti, občin, samoupravnih interesnih skupnosti, družbeno političnih organizacij. Zboljšala se je organiziranost za mednarodno sodelovanje, dosežena je višja stopnja verifikacije programov znanstveno tehničnega in kulturno-prosvetnega sodelovanja s tujino, ki jo opravijo samoupravni organi in telesa. Informacijski sistem, ki naj bi delavcem in samoupravnim organom v TOZD-u omogočal tekoči pregled nad uresničevanjem programov in samoupravno sprejetih planov, dogovorov o izvozu in uvozu, se vse bolj razvija.

V sedanjih gospodarskih razmerah, posebej glede na likvidnost naše države in glede na uresničevanje izvoznih in uvoznih načrtov je treba pri vseh nalogah, ki jih terja podružbljanje mednarodnih odnosov, še okrepiti samoupravno odgovornost vsakega posameznega nosilca za samoupravno sprejete dogovore in plane. Odločno moramo vztrajati pri uresničevanju odgovornosti združenega dela in vsakega delavca za celokupen proces družbenoekonomske reprodukcije in hkrati mednarodne menjave. Zato ostaja naloga - in temu naj da posebno spodbudo današnja razprava - da vlogo združenega dela uveljavimo v praksi, v vsaki TOZD, pri planiranju in usklajevanju ekonomskih odnosov s tujino, načrtovanju deviznega priliva in odliva, sprejemanju vseh poslovnih odločitev v zunanji trgovini in njeni organizacijski mreži. Pri tem je ključnega pomena obveščenost vsakega posameznega delavca, kar terja zavzetost delavcev in odgovornih služb, da predlagane rešitve vsestransko razložijo, predočijo delavcem alternative, opozore na kratkoročne in daljnosežne učinke odločitev. Vse to še posebej velja za višje oblike samoupravne organiziranosti na tem področju kot so SIS za ekonomske odnose s tujino, Gospodarska zbornica in drugi, kjer se moramo boriti za prevladujočo vlogo združenega dela pri odločanju in obvladovanju težnje, da strokovne službe ali posamezniki vsiljujejo združenemu delu svoje rešitve. Mnogim sedanjim slabostim in težavam bi se lahko izognili, če bi jih že takoj skušali premagati s samoupravnim sporazumevanjem na območju vse Jugoslavije in ne šele potem, ko zaradi premajhnega medsebojnega sodelovanja izgubljamo pomembne možnosti v tujini.

Multilateralno sodelovanje v okviru sistema OZN, njenih specializiranih agencij te organizacije in drugih mednarodnih organizacij, v gibanju neuvrščenih dežel ter dejavnosti Skupine 77 je pomembno področje uveljavljanja SFRJ v mednarodnih odnosih tako pri odločanju o svetovnih političnih vprašanjih kakor tudi o rastočem številu težav sodobnega sveta, povezanih zlasti z energijo, hrano, surovinami, industrijalizacijo, tehnologijo, financami, okoljem, zdravstvom, delom, kulturo, izobraževanjem, itd. O vseh teh vprašanjih se v "družini organizacij OZN" kopičijo znanje in informacije, ki so danes vse pomembnejše za razvoj vsake dežele.

V okviru mednarodnih organizacij je poleg izmenjave izkušenj pomemben tudi boj za demokratizacijo mednarodnih odnosov, za novo mednarodno ekonomsko ureditev, za enakopravno mednarodno sodelovanje. Vpliv neuvrščenih in dežel v razvoju narašča ne le v najvišjih organih OZN, temveč vedno bolj tudi v specializiranih agencijah OZN in drugih posebnih mednarodnih gospodarskih organizacijah.

Tudi v SR Sloveniji imamo nekaj uspešnih mednarodnih organizacij, ki so trajne oblike multilateralnega sodelovanja. Med njimi naj zlasti omenim Mednarodni center za upravljanje podjetij v družbeni lastnini v deželah v razvoju kot skupna institucija 33 DVR, ki vse bolj uspešno dela.

Republiški družbeni svet se zaveda pomembnosti dobrega sodelovanja SFRJ v mednarodnih organizacijah in pomanjkljivosti pri naši organiziranosti in usklajenosti za tako sodelovanje, zato se je še zlasti zavzel za obravnavo te problematike v zveznem družbenem svetu. Ugotovili smo, da premalo sodelujemo z mednarodnimi organizacijami, saj bi ob upoštevanju interesov in zahtev našega notranjega razvoja in vloge SFRJ kot aktivne članice gibanja neuvrščenih dežel lahko bolj vplivali na projekte in programe mednarodnih organizacij, na nji-

hovo uresničevanje in materialne koristi. Pri uresničevanju ustavnih sprememb iz leta 1974, s katerimi so republike postale države, nosilke odgovornosti za organizacijo sodelovanja z mednarodnimi organizacijami, smo posebej poudarili, da se mora kot osnovni nosilec sodelovanja z mednarodnimi organizacijami uveljaviti združeno delo in njegove asociacije, katerih razvojni načrti morajo biti temelj sodelovanja SFRJ z mednarodnimi organizacijami. Republiški, pokrajinski in zvezni upravni organi pa morajo skrbeti in tudi nositi odgovornost za organizirano in usklajeno delo nosilcev tega sodelovanja, za njihovo pravočasno in dobro obveščenost. Pri tem morajo imeti odločilno vlogo delegatsko organizirane komisije za sodelovanje s posameznimi mednarodnimi organizacijami na republiški, pokrajinski in tudi na zvezni ravni. V naši republiki je že ustanovljenih nekaj takšnih komisij. Poleg komisij za sodelovanje s posameznimi specializiranimi agencijami pri Zveznem izvršnem svetu je tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije imenoval do sedaj pet komisij za sodelovanje SR Slovenije z mednarodnimi organizacijami, ki so tudi delegatska baza za sodelovanje SR Slovenije v ustreznih zveznih komisijah. Komisije bodo uspešne le, če bodo pri njihovem delu čimbolj sodelovali vsi zainteresirani dejavniki.

To je šele začetek podružbljanja tega področja, ki daje možnost za zboljšanje dosedanje neorganiziranosti, povečuje vlogo združenega dela, omogoča izpolnjevanje obveznosti, ki jih je SFRJ sprejemala v mednarodnih organizacijah. Vpliva tudi na programsko politiko posameznih mednarodnih organizacij, kar je bilo doslej vse preveč v rokah administracije. Da ne bo ostalo le pri začetkih, morajo vsi dejavniki, posebej še delegatska skupščina zagotoviti, da bo javnost pravočasno in dobro obveščena.

Pri mednarodni dejavnosti, od politike, gospodarstva, prava do posameznih strok, bomo morali posebno skrb nameniti evidenci, odgovornosti in usposabljanju kadrov za tako sodelovanje in uvajanje ustreznih programov v učne načrte izobraževalnih ustanov vseh stopenj, vse od vključevanja dejavnosti mladinskih klubov OZN v celodnevno šolo dalje.

Ob tem nisem posegla na področje znanosti niti družbenopolitične dejavnosti v širšem smislu - saj je razumljivo samo po sebi, da nam le neprestana aktivnost subjektivnih družbenih sil in znanstveno obravnavanje posameznih področij mednarodnih odnosov lahko zagotavljata smer in polnost vsebine naše skupne akcije.

Čeprav sem presegla dogovorjeni čas, sem opozorila le na najpomembnejše silnice in tokove v svetu. Njihovo razumevanje nam omogoča, da lažje spremljamo dnevne informacije in skupno načrtujemo svoje delovanje, da ne bi ostali zgolj opazovalci, ampak aktivni dejavniki, dejavniki, ki prevzemajo odgovornost in prispevajo k uveljavljanju novih socialističnih odnosov doma in v svetu. Tudi predlogi ugotovitev in stališč Skupščine SR Slovenije, do katerih se boste opredelili v današnji razpravi, so pomembna osnova za nadaljnje podružbljanje mednarodnih odnosov in napotilo za našo akcijo. Hvala.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Zahvaljujem se tovarišici Vidi Tomšič za uvodno razpravo. Delovna skupina Komisije za mednarodne odnose Skupščine Socialistične republike Slovenije je pripravila na pobudo Komisije za mednarodne odnose besedilo izjave zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije o zločinu nad palestinskim ljudstvom, ki jo bo posredoval predsednik komisije tovariš Rudi Čačinovič. Prosim.

R u d i Č a č i n o v i č : Tovarišice in tovariši delegati! Izjava Skupščine SR Slovenije o zločinu nad palestinskim ljudstvom, za katero predlagamo in prosimo vašo potrditev je naslednja:

Skupščina Socialistične republike Slovenije izraža svoje globoko ogorčenje ob barbarskem pokolu pripadnikov palestinskega ljudstva v Bejrutu. Gre za eno najbolj grobih kršitev vseh osnovnih načel mednarodnih odnosov in ustanovitve Listine Organizacije združenih narodov. Kršena je suverenost države članice OZN, niso spoštovane številne resolucije Generalne skupščine Združenih narodov in določila njene ustanovne listine.

Palestinskemu narodu ne odrekajo le pravice samoopredelitve in lastne države, ampak pravico do fizičnega obstoja. Žrtve genocidov obtožujejo in opozarjajo ves napredni svet o skrajni nujnosti, da zaustavi in onemogoči pohod mračnih sil, ki delujejo v svetovnem merilu in ki so s svojo brutalnostjo v Libanonu pokazale svoj pravi obraz.

Skupščina opozarja, da ni treba odgovornosti za to iskati le pri neposrednih krivcih za ta zločin, ne gre le za nasilje in agresijo izraelske vlade in njenih neposrednih pomagačev, temveč tudi za sile in dejavnike, ki so posredno ali neposredno omogočili to novo tragedijo.

Skupščina Socialistične republike Slovenije predlaga Skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije, da zaveže vse nosilce zunanje politike naše države, da še odločneje delujejo v skladu s temeljnimi principi in usmeritvami našega samoupravnega socializma in neuvrščenosti za podporo pravičnemu boju palestinskega ljudstva za lastno domovino.

Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije naj v posebnem pismu in v svojih rednih stikih s parlamenti držav, s katerimi vzdržujemo odnose, opozori na tako stališče in pobudo.

(Ploskanje)

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Ugotavljam, da smo s ploskanjem potrdili vsebino pravkar prebrane izjave o genocidu nad palestinskim ljudstvom.

Uvodno obrazložitev k predlogu zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti bo podal tovariš Martin Košir, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za ljudsko obrambo.

M a r t i n K o š i r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Sestavni in neločljiv del samoupravnega položaja delovnega človeka in občana je njegova neodtujljiva pravica in dolžnost, da pri odločanju o pogojih in rezultatih svojega dela odloča tudi o obrambi, varnosti in zaščiti. Kolikor bolj se krepi odločujoči družbenoekonomski in politični položaj delovnega človeka, toliko bolj se povečuje njegovo spoznanje, zavest in pripravljenost, da sam in skupaj z drugimi načrtno skrbi za obrambno samozaščitno delovanje.

Predlog novega zakona, ki je danes pred vami, naj bi bil zato orožje, s katerim bodo delovni ljudje in občani še hitreje krepili svojo in skupno obrambno, varnostno in samozaščitno odpornost, učinkovito odvračali vse vrste sovražnih in družbeno škodljivih pojavov in aktivnosti, uspešno obvladovali posledice naravnih in drugih nesreč, preprečevali nastajanje morebitnih izrednih razmer ter zagotavljali učinkovite priprave za delovanje v vseh drugih spremenjenih razmerah, vključno z vojnimi.

Z novim zakonom o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti izpolnjujemo v skladu z doseženim celotnim družbenim razvojem dolžnost družbe do delovnih ljudi in občanov, da bodo mogli svoje pravice do obrambe in zaščite še učinkoviteje uresničevati.

Z obravnavo predloga tega zakona postopoma zaključujemo tudi obdobje, v katerem na podlagi dosežene obrambne, varnostne in samozaščitne pripravljenosti in sprejetih idejno-političnih izhodišč in usmeritev 8. in 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije ter 11. in 12. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije dopolnjujemo zasnovo splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite s ciljem, da se še hitreje nadaljuje proces podružbljanja obrambne in samozaščitne funkcije ter da se poveča njena učinkovitost in zagotovi uspešno odvračanje ter preseganje vseh vrst pritiskov, groženj in nevarnosti, ki delo ter življenje posameznikov in družbe ogrožajo.

Na teh izhodiščih so bili sprejeti nekateri pomembni doktrinarni dokumenti, novi zvezni zakon o splošni ljudski obrambi in drugi akti. Njihovo uveljavljanje bo povečalo obrambno, varnostno in zaščitno pripravljenost ter odpornost naše družbe.

Čas, v katerem živimo, tovarišice in tovariši delegati, vsak dan znova

potrjuje, da so sicer demokratične in miroljubne sile v svetu v porastu, da se krepijo, vendar še prepočasi, da bi bila obvladana in presežena nasprotja, ki preprečujejo, da bi mir, varnost, sodelovanje, suverenost in samostojnost pri odločanju lastnega razvoja postale kot temeljne vrednote človeštva, last vsakega naroda in vsake družbe. Ta nasprotja so posledica ekonomskih antagonizmov v svetu in se še povečujejo. Izražajo se na vseh področjih mednarodnih odnosov. Posledica teh nasprotij je tudi uveljavljanje strategije posrednega nastopanja velesil kot njihove vsakdanje prakse. Ta doktrina se izraža z uveljavljanjem interesov dominacije, s pritiski in drugimi aktivnostmi, najpogosteje na račun manjših in manj razvitih držav, posebej še neuvrščenih. Manifestira se v vrsti pritiskov v čedalje večjem številu prikritih in odkritih žarišč napetosti in vse pogosteje tudi oboroženih spopadov, ki se pojavljajo na Bližnjem in Srednjem vzhodu, na Afriškem rogu, v Aziji in drugod.

Tekma v oboroževanju se nadaljuje. Nosilci blokovske politike z novimi in novimi ukrepi in aktivnostmi poskušajo zagotoviti blokovsko disciplino. Medsebojna vprašanja in nasprotja med državami se poskuša reševati z orožjem in silo , v nekaterih primerih tudi med neuvrščenimi državami, na katere se izvajajo različni pritiski s ciljem, da se otopi in oslabi vpliv gibanja na svetovno dogajanje. Vojna med Irakom in Iranom ter različni pogledi na pereča mednarodna vprašanja so vplivali na preložitev vrha neuvrščenih. Na vojno-politične razmere v svetu neposredno vpliva ekonomska recesija v najširšem pomenu, katere posledice občutimo tudi mi. Ta dogajanja imajo končen vpliv tudi na stabilnost razmer v Sredozemlju, v srednji Evropi in seveda tudi na našo lastno varnost. Ob vseh teh dogajanjih posebno zaskrbljenost vzbuja dejstvo, da prihaja do blokiranja številnih mednarodnih dejavnikov in nosilcev sporazumevanja, ki so ustanovljeni prav z namenom ohranjanja miru v svetu in sporazumevanja med narodi. Organizacija afriške enotnosti, Arabska liga, konferenca evropske varnosti in drugi dejavniki mednarodnega sporazumevanja vključno z Organizacijo združenih narodov ne morejo opravljati svojih osnovnih funkcij. Tudi Varnostni svet kot najmočnejši in najpomembnejši dejavnik za ohranjanje miru je pogosto onemogočen zaradi nasprotnih interesov velesil, pomanjkanja politične volje za sporazumevanje in za reševanje cele vrste nevralgičnih vprašanj v svetu. Najbolj neposredno se nemoč svetovne javnosti in omenjenih dejavnikov kaže v zadnjih mesecih ob dogajanjih v Libanonu. Pokol palestinskega prebivalstva v Bejrutu to le še potrjuje.

Zapletene družbenoekonomske razmere pri nas kot posledica v prvi vrsti nakopičenih neskladij našega hitrega razvoja v preteklosti pa tudi pojavi liberalizma, oportunizma in samozadovoljstva so dejavniki, ki vplivajo tudi na notranje varnostne razmere. Kljub zelo jasno določenim nalogam nekateri kazalci kažejo, da nekateri še vedno niso doumeli, da je za preseganje sedanjih težav, zlasti na področju ekonomskih odnosov s tujino, večje produktivnosti pa tudi osebne, skupne in splošne porabe potrebno angažirati vse sile, da bi se zastavljene naloge uresničile.

Varnostne razmere pri nas so sicer stabilne, toda le z učinkovitejšim preseganjem temeljnih problemov gospodarske narave jih bomo še okrepili. Ni aktivnosti in ne dogajanja v naši družbi, ki se ne odraža tudi na obrambni in samozaščitni odpornosti. Izredno zapletene vojaško politične razmere v svetu, zaostreni pogoji gospodarjenja, preseganje neskladij našega razvoja, posledice naravnih in drugih nesreč pa tudi drugi družbi škodljivi ter sovražni pojavi in aktivnosti so zadostno opozorilo, da mora biti vsakodnevno vodilo našega dela preprosta ugotovitev, da nam ni nič podarjenega, ne varnost, ne mir, ne svoboda in ne naš bodoči razvoj. Za vse se je treba boriti, prizadevati in to nenehno.

Tovarišice in tovariši delegati! Minula leta lahko označimo kot čas, v katerem smo dosegli ustrezen napredek pri uresničevanju enotne obrambno-samozaščitne funkcije. V praksi se je potrdila enotnost in povezanost splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Postopoma uresničujemo v skladu z možnostmi temeljne in dolgoročne cilje razvoja posameznih sestavin splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

S ciljem uresničevanja dolgoročnega razvoja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se je okrepilo tudi družbenopolitično delovanje. Učinkovito se uveljavljajo komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno sa-

mozaščito kot sestavni del prizadevanj za dosledno uresničevanje odgovornosti socialističnih sil, zlasti Zveze komunistov za varstvo in razvoj socialistične revolucije ter socialističnih samoupravnih družbenih odnosov.

Teritorialno obrambo smo uveljavili, organizirali in razvili kljub materialnim težavam v učinkovito oboroženo silo, ki skupaj z narodno zaščito predstavlja praktično uresničevanje misli klasikov marksizma o oboroženem ljudstvu.

V organizirane sile civilne zaščite imamo vključenih 13,5 % delovnih ljudi in občanov. Potrdila se je narodna zaščita in z novimi spoznanji o možnostih njenega organiziranja in delovanja je postala nepogrešljivo obrambna in samozaščitna dejavnost delovnih ljudi in občanov. Povečala se je konkretnost in zanesljivost obrambnih priprav in gospodarskih ter družbenih dejavnosti. O vseh temeljnih planskih aktih za to srednjeročno obdobje so vključeni interesi obrambe in zaščite in sprejeti programi se uresničujejo v skladu z dejanskimi možnostmi. Zlasti v organizacijah združenega dela, ki so posebnega družbenega pomena, se z uresničevanjem interesov obrambe in zaščite kot sestavnim delom njihove redne dejavnosti povečuje njihova sposobnost za delovanje v vseh razmerah. Izboljšujejo se obrambne priprave nosilcev družbenopolitičnega sistema. Razvili in uveljavili smo številne vrste in oblike obrambnega in samozaščitnega usposabljanja. Z bolj kontinuiranim delovanjem vseh subjektov in socialističnih sil se krepi interes in potreba delovnega človeka, da skrbi za vprašanja obrambe, varnosti in zaščite.

Pri uresničevanju družbene samozaščite se postopoma presega splošnost, nekonkretnost in povečuje spoznanje številnih naših ljudi, da je mogoče uspešno preprečevati ne samo pojave sovražnega delovanja pač pa tudi slabosti, pomanjkljivosti, ki jih srečujemo na vseh področjih našega dela, kot je kršenje samoupravnih pravic in obveznosti, porast posameznih vrst deviantnih ravnanj in podobno.

Doseženo obrambno in samozaščitno pripravljenost pa lahko ocenimo, tovarišice in tovariši delegati, le glede na trenutno doseženo stopnjo celotnega družbenega razvoja. Obrambna samozaščitna funkcija kot družbeni proces je neločljivo povezan s celotnim družbenim dogajanjem. In v trenutku, ko sprejemamo nov sistemski zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, lahko ugotovimo:

- z uveljavljanjem zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot teorije in prakse obrambnega in samozaščitnega delovanja samoupravne socialistične družbe ter izraza oblasti in sredstva, s katerimi delavski razred svojo oblast uveljavlja, postopoma celovito povečujemo našo obrambno, varnostno in samozaščitno pripravljenost ter odpornost;

- delovni človek in občan v vse večjem obsegu prevzema odgovornost in pobudo, da skrbi v svojem, skupnem in širšem družbenem interesu za učinkovito obrambo in samozaščito;

- začeli smo praktično uresničevati dolgoročne usmeritve za večjo mobilnost, učinkovitost in nenehno krepitev splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite tako, da dosežena stopnja, ko vsaj na nekaterih področjih obrambno in zaščitno delovanje začenja preraščati v množično gibanje.

Tovarišice in tovariši delegati! Velike so še možnosti in sile, ki jih pri tem še nismo v celoti uspeli angažirati. Ena izmed njih je tudi nova normativna ureditev tega področja. Predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti smo pripravili v skladu z napotili, predlogi in mnenji, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela konec 1980. leta, ko so skupščinski zbori določili osnutek zakona.

Ni veliko zakonskih aktov, ki jih pripravljamo toliko časa in malo jih je, kjer bi vsaj nekatere rešitve lahko preizkusili v praksi že pred samim sprejetjem zakona. Pri tem zakonu je tako. Uveljavljanje komitejev, dopolnjena zasnova narodne zaščite, nekatere druge rešitve, ki so določene v predlogu zakona, so se v zadnjih dveh letih preizkusile, potrdile in uveljavile v praksi. Obsežne obravnave zakonskega osnutka pa so omogočile, da v

predlogu v kar največji meri določimo rešitve, ki temeljijo na sprejetih idejnopolitičnih izhodiščih in usmeritvah, na novih doktrinarnih dokumentih ter potrebah, pogojih in možnostih za še hitrejše nadaljevanje procesa podružbljanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V razpravi o tezah za osnutek zakona in o osnutku zakona je bilo danih več sto predlogov in mnenj ter pripomb, ki smo jih pri oblikovanju predloga upoštevali v največji možni meri. Predlog zakona je usklajen z novim zveznim zakonom o splošni ljudski obrambi, pri čemer pa so upoštevane značilnosti praktičnega obrambnosamozaščitnega delovanja v naši republiki.

Naš skupni cilj je bil pripraviti takšno zakonsko ureditev splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki bo urejala celovito in za daljše obdobje vsa najbolj pomembna vprašanja obrambe in zaščite, skladno s temeljnimi zasnovami splošne ljudske obrambe SFRJ, obenem pa kar najbolj izpostavila vlogo delovnega človeka in občana kot temeljnega subjekta obrambno samozaščitnega delovanja.

Zakonski predlog pa je kljub precejšnjim naporom obsežen. Na to vplivajo predvsem naslednja dejstva:
- zakon ureja splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in združuje dosedanji zakon o ljudski obrambi in del zakona o družbeni samozaščiti in notranjih zadevah. Socialistična republika Slovenija bo tako enotno uredila obrambno in samozaščitno funkcijo ter s tem potrdila vsebinsko povezanost splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki jo je prvi utemeljil tovariš Kardelj;

- v zakonu so urejena vprašanja, ki doslej še niso bila urejena ali pa so bila določena le v doktrinarnih dokumentih ter v političnih izhodiščih in smernicah;

- z doslednejšim upoštevanjem odgovornosti in vloge republike ter avtonomnih pokrajin v zveznem zakonu so mnoga vprašanja, ki so bila doslej podrobno urejena v zveznem zakonu, razdelana v republiškem. V zakonu so urejena vprašanja, ki jih nalagajo v republiki trije zvezni sistemski zakoni, to so: zakon o splošni ljudski obrambi, o vojaški obveznosti in službi v oboroženih silah.

Predlagatelj je skušal v zakonu razdelati le temeljna načela organiziranosti oziroma uresničevanja temeljnih pravic in dolžnosti, potrebnih za enotnost pripravljanja ter uresničevanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Vsa ostala vprašanja naj bi bila urejena v podzakonskih aktih, samoupravnih splošnih aktih in načrtih.

Kljub vsemu pa celotni zakon odseva položaj in vlogo delovnega človeka in občana kot temeljnega subjekta obrambno samozaščitnega delovanja.

Tovarišice in tovariši delegati! Pomembnejše značilnosti in novosti, ki jih prinaša predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter stališča predlagatelja do pripomb, mnenj in predlogov, so podane že v obrazložitvi k predlogu zakona, zato bi opozoril le na nekatere bistvene rešitve.

1. V temeljnih načelih je v skladu z zveznim zakonom o splošni ljudski obrambi opredeljen enotni obrambno samozaščitni sistem ter splošna ljudska obramba in družbena samozaščita. Povzeta je opredelitev splošne ljudske obrambe, opredeljena pa je tudi vsebina družbene samozaščite, ki jo zvezni zakon ureja le v delu, ki se neposredno navezuje na obrambno funkcijo.

V splošnih določbah so načela o ustanavljanju, sestavi in delovanju komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, v drugem delu splošnih določb pa je po zveznem zakonu povzeta opredelitev izrednih razmer, izvajanje mobilizacije ter načela za izdelavo obrambnih in varnostnih načrtov.

Komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito so opredeljeni kot politično operativni in koordinacijski organi krajevnih skupnosti, temeljnih organizacij združenega dela, delovnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, pokrajin ter sestavljenih in drugih organizacij združene-

ga dela, ki tvorijo gospodarske sisteme posebnega družbenega pomena.

Na nobeni ravni njihovega organiziranja sestav komitejev ni zaključen, ampak je omogočeno, da se vsakokrat upoštevajo specifične, konkretne razmere posameznega delovnega ali življenjskega okolja. Člani komiteja pa so nosilci najodgovornejših funkcij ter delovni ljudje in občani, ki opravljajo pomembne funkcije na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ali pa imajo ustrezne izkušnje s tega področja.

Določbe, v katerih samoupravnih organizacijah in skupnostih se komiteji za splošno ljudsko obrambo in samozaščito ustanavljajo ter njihove pristojnosti so opredeljene tudi v skladu s smernicami Predsedstva SR Slovenije in Predsedstva CK Zveze komunistov Slovenije iz leta 1979 ter novejšimi stališči Sveta Predsedstva SR Slovenije za ljudsko obrambo.

Pri tem se izhaja iz stališča, da je potrebno, kolikor hočemo zagotoviti pogoje za uveljavljanje odgovornosti komitejev za pravočasno, enotno in učinkovito obrambno samozaščitno delovanje, dati le-tem tudi ustrezne pristojnosti. Podobno velja tudi glede vprašanja o vodenju splošnega ljudskega odpora v krajevnih skupnostih, občinah in pokrajini. Predlog zakona določa, da splošni ljudski odpor usmerja in vodi v skladu s svojo funkcijo pristojni komite, neposredno vodenje odpora pa je v pristojnosti skupščine oziroma sveta krajevne skupnosti, občinske skupščine ter njenega predsedstva. Za republiko določa že ustava, da splošni ljudski odpor organizira in vodi Predsedstvo Socialistične republike Slovenije. Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije pa v skladu s svojo funkcijo usmerja in koordinira vodenje splošnega ljudskega odpora.

Z navedenimi in drugimi rešitvami je po mnenju predlagatelja dana možnost za še učinkovitejše delovanje komitejev, kot se je že do sedaj uveljavilo v praksi. V vseh drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, kjer z zakonom ni določena ustanovitev komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, bodo še naprej delovali odbori za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Temeljne in splošne določbe v zakonu omogočajo razumevanje in uveljavljanje enotnosti splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, katere najpomembnejša vprašanja so razdelana v nadaljevanju.

2. Poglavje o krajevnih skupnostih, temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih je v primerjavi z osnutkom dopolnjeno. Jasnejše so določbe, ki govorijo o obrambnih pripravah in uresničevanju družbene samozaščite v krajevnih skupnostih. V skladu s predlogi javne razprave je poudarjena tudi potreba po vključevanju in usklajevanju nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite med krajevnimi skupnostmi in samoupravnimi organizacijami ter skupnostmi.

3. V poglavju o družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter društvih so združene določbe o nalogah in vlogi družbenopolitičnih organizacij, ki so bile v osnutku zakona opredeljene v temeljnih določbah ter določbe o nalogah družbenih organizacij in društev. V teh določbah je opredeljena vloga in odgovornost družbenopolitičnih organizacij za spodbujanje, aktiviranje, uveljavljanje množičnega obrambno-samozaščitnega delovanja. Naloge družbenih organizacij in društev so določene le splošno.

4. Določbe zakona, ki urejajo naloge družbenopolitičnih skupnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, so dopolnjene v skladu s pripombami, danimi k osnutku zakona. Jasneje so določene temeljne naloge občinske skupščine in njenega sveta za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, občinskega komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, izvršnega sveta občinske skupščine in občinskih upravnih organov. Zakon je v primerjavi z osnutkom dopolnjen tudi v delu, ki ureja naloge mestnih in regionalnih skupnosti ter pokrajin in njihovih organov.

Predlog zakona izhaja iz obstoječih rešitev pri organiziranju pokrajin, zato dopušča, da se tudi mestna skupnost lahko organizira kot pokrajina.

5. Teritorialna obramba je v zakonu urejena kot del splošne ljudske obrambe v SR Sloveniji in kot del oboroženih sil SFRJ ter kot najširša oblika organiziranja in pripravljanja delovnih ljudi in občanov za oborožen splošni ljudski odpor.

Teritorialna obramba opravlja tudi določene naloge ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah, v vojni pa so pripadniki teritorialne obrambe tudi delovni ljudje in občani, ki v narodni zaščiti z orožjem ali kako drugače sodelujejo v splošnem ljudskem odporu.

V primerjavi z osnutkom zakona je nova določba, da so štabi za teritorialno obrambo strokovni organi družbenopolitičnih skupnosti in pokrajin za vodenje oboroženega boja ter organi vodenja in poveljevanja z nižjimi štabi, z enotami teritorialne obrambe, delujejo pa v miru in vojni.

6. Narodna zaščita je opredeljena kot najširša oblika samozaščitnega in samoobrambnega delovanja delovnih ljudi in občanov za opravljanje določenih nalog družbene samozaščite v miru ter za vključevanje v oborožen boj in druge oblike odpora v vojni.

Zasnova narodne zaščite temelji in izhaja iz ustavne določbe, da so v vojni pripadniki oboroženih sil vsi delovni ljudje, ki z orožjem ali kako drugače sodelujejo pri odporu in zoper napadalca. Zakon zato natančno določa, da so pripadniki narodne zaščite pripadniki teritorialne obrambe le v vojni.

Zakonske določbe opredeljujejo temeljna načela za organiziranje, pripravljanje in delovanje narodne zaščite, konkretnejše pa naj bi se te določbe razdelale s smernicami, ki jih bo določilo Predsedstvo SR Slovenije.

7. Določbe poglavja o civilni zaščiti so dopolnjene v skladu z zveznim zakonom in predlogi ter pripombami, danimi k osnutku zakona, predvsem o osebni in vzajemni zaščiti ter ukrepih civilne zaščite. V zakonu se urejajo med ukrepi civilne zaščite podrobno le zaklanjanje, ostale ukrepe pa bo uredil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije s podzakonskim aktom.

Pri zaklanjanju so dosledno upoštevane smernice Predsedstva SR Slovenije o zakloniščni politiki iz leta 1980. Materialnih obveznosti za graditev zaklonišč predlog zakona ne povečuje, določa pa temeljne okvire enotne zakloniščne politike, na podlagi katerih bodo občine urejale gradnjo zaklonišč v skladu z oceno ogroženosti. S prizadevanji za realnejšo določitev tehničnih normativov v zveznem predpisu, s smernicami Predsedstva SR Slovenije in z zakonskimi določbami se tako zagotavljajo možnosti za večjo racionalnost uresničevanja zakloniščne politike.

8. V določbah zakona, ki ureja financiranje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, so upoštevana mnenja in predlogi delovnih teles Skupščine SR Slovenije za urejanje načela vzajemnosti pri financiranju obrambnih priprav širšega ali skupnega pomena za obrambno pripravljenost republike.

Predlog zakona namreč določa, da se v dogovoru o temeljih plana v SR Sloveniji za srednjeročno obdobje opredelijo naloge razvoja, opremljanja in usposabljanja teritorialne obrambe ter druge naloge splošne ljudske obrambe, ki so skupnega pomena za republiko. Za te naloge naj bi na podlagi dogovora z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije zagotavljale sredstva vse občine v določeni višini od narodnega dohodka, podrobnejši program teh nalog pa bo določil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Na ta način se bo zagotovil enakomernejši razvoj teritorialne obrambe na celotnem območju republike ter uveljavilo načelo, da občine prispevajo za naloge splošne ljudske obrambe v skladu s svojimi materialnimi možnostmi.

Z uveljavitvijo navedene rešitve se bodo bistveno zmanjšale težave pri financiranju nalog splošne ljudske obrambe, ki izhajajo iz sedanje ureditve sistema financiranja. Jasnejše so določbe o prispevku za ljudsko obrambo.

Tovarišice in tovariši delegati! Kljub posebnim prizadevanjem pri obravnavanju predlogov, pripomb in mnenj, ki so bila dana v vsej dosedanji obravnavi zakona tako k tezam kakor k osnutku, pa predlagatelj nekaterih predlogov vendarle ni mogel vključiti in upoštevati v predlogu zakona. Ti predlogi so zahtevali predvsem nadaljno, še podrobnejšo razdelavo vprašanj organiziranja in izvajanja obrambno samozaščitnih aktivnosti. Nekatere rešitve,

ki so bile predlagane v javni razpravi, so bile v nasprotju tudi s sistemskimi rešitvami. Ena izmed številnih takih pripomb je bila, da naj zakon določi, da se vojaška obveznost izvršuje tudi v narodni zaščiti. Upoštevanje takšnega predloga bi bistveno zožilo zasnovo in prakso uveljavljanja narodne zaščite.

Nekatera mnenja so bila, da bi bilo treba spremeniti rešitve kot so, da komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito sosprejemajo obrambne in varnostne načrte, da odgovornost komitejev in Zveze komunistov temelji le na dejstvu, da Zveza komunistov predlaga imenovanje komitejev in podobno.

Rešitve v predlogu zakona so rezultat dosedanje prakse pri uveljavljanju vloge komitejev in zelo jasnih in konkretnih idejnopolitičnih usmeritev pri urejanju teh vprašanj. Z omenjenimi rešitvami se navsezadnje omogočajo tudi dejanski pogoji za uspešno delo komitejev. Nekateri so predlagali, da se določi organ, ki bo pristojen za uresničevanje nalog družbene samozaščite ter da se te naloge sankcionirajo. Upoštevanje teh predlogov bi pomenilo oženje področja družbene samozaščite. Krepitev in hitrejše uveljavljanje družbene samozaščite ne moremo dosegati s sankcijami, ampak predvsem s stalnim, konkretnim, političnim delovanjem za osveščanje delovnih ljudi in občanov, za krepitev samoupravne odgovornosti in z drugimi aktivnostmi.

Tudi predlogov za povečanje sredstev za zakloniščno gradnjo, ki izhajajo iz ugotovitev, da današnje materialne možnosti za gradnjo zaklonišč znatno zaostajajo za potrebami, ni bilo mogoče sprejeti. Mnenja smo, da je potrebno nadaljnje izvajanje te politike izboljšati predvsem z večjo racionalnostjo, z večjo usklajenostjo, z oceno ogroženosti na posameznih področjih, predvsem pa z doslednostjo pri angažiranju virov, ki so bili določeni že s sedanjo ureditvijo, pa so se v praksi izvajali pomanjkljivo in brez večjega nadzora.

Podobno velja za nekatera mnenja, ki izražajo zlasti izkušnje pri izvajanju te politike na posameznih področjih. V zakonu so lahko določena le temeljna vprašanja izvajanja omenjenega ukrepa, ki bo natančneje razdelan v podzakonskih in drugih aktih.

Specifičnost dela na področju ljudske obrambe je narekovala, da so v predlogu zakona ohranjene določbe, ki omogočajo, da se delavcem, ki opravljajo določena dela ljudske obrambe, lahko povečajo sredstva za osebne dohodke do 20 odstotkov. Ta rešitev je v celoti usklajena z določbami zakona o notranjih zadevah glede na sklepe delovnih teles Skupščine SR Slovenije k osnutku zakona.

Določene novosti v predlogu zakona temeljijo tudi na konkretnejši razdelavi ustavne odgovornosti in vloge republike pri uresničevanju enotnega obrambno-samozaščitnega sistema. Med temi določbami bi omenil le vlogo Predsedstva SR Slovenije pri usklajevanju obrambnih priprav ter pri vodenju splošnega ljudskega odpora z drugimi republikami in pokrajinama. Pri tem seveda ne gre za poseganje v pristojnost zveznih organov, pač pa le za zagotovitev usklajenosti obrambnih priprav splošnega ljudskega odpora v mejah pristojnosti, ki jih ima Predsedstvo republike.

V obravnavi predloga zakona so bili dani tudi nekateri predlogi za izboljšavo določb, predvsem v zvezi z urejanjem pokrajin in financiranjem. Predlagatelj je te predloge sprejel in so s predloženimi amandmaji postali sestavni del predloga zakona.

Postavljena so bila tudi nekatera vprašanja v zvezi s soglasjem za delavce, ki delajo na obrambnih pripravah, za določitev nalog odborov za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in še nekatera druga. Ta vprašanja bodo urejena s podzakonskimi akti in smernicami.

V čistopisu zakona bo izvršena tudi redakcija, s katero bodo odpravljene tudi tiskovne napake, ki so v objavljenem besedilu predloga in uporabljena nova terminologija v skladu z novim statutom Zveze komunistov Slovenije.

Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! V imenu predlagatelja se zahvaljujem za vrsto predlogov in sugestij, ki so bile dane v zadnjih

dveh letih za oblikovanje novega zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki tako predstavlja rezultat skupnih naporov, izkušenj in spoznanj o nadaljnjem razvoju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Predlagam, da zbori Skupščine SR Slovenije zakon obravnavajo in ga sprejmejo. Hvala lepa!

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! S tem zaključujem skupno zasedanje zborov Skupščine SR Slovenije. Zbori nadaljujejo delo na ločenih sejah, in sicer Zbor združenega dela v tej dvorani, Zbor občin v mali dvorani in Družbenopolitični zbor v sobi 113.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 11. uri.)

S K U P N O Z A S E D A N J E
ZBORA ZDRUŽENEGA DELA IN ZBORA OBČIN
(14. OKTOBRA 1982)

Predsedoval: M i t j a H o r v a t , predsednik Zbora občin

Začetek seje ob 9.25 uri.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin, na katerem bomo poslušali uvodni obrazložitvi k poročilu o izvajanju stališč in sklepov SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči, ki jo bo podala tovarišica Kristina Kobal, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za pravosodje in upravo ter k poročilu o izvajanju energetske bilance v prvem polletju tega leta, ki jo bo podal tovariš Janez Strniša, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za energetiko.

Skupnega zasedanja se udeležujejo, kot ste že bili seznanjeni, samo delegati Zbora združenega dela in Zbora občin, ker je Družbenopolitični zbor zaključil svojo sejo včeraj.

Prosim tovarišico Kobalovo, da poda uvodno obrazložitev.

K r i s t i n a K o b a l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Razprava o poteku in vprašanjih družbene preobrazbe pravosodnega sistema v naši republiki se zaokrožuje v času, ko moramo vsa naša prizadevanja najresneje usmeriti v izboljšanje družbenoekonomskega položaja v državi. Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije je na 3. seji med drugim ugotovil, da ob večjih naporih delavskega razreda in delovnih ljudi zmanjšujemo trgovinski primanjkljaj ter kljub izredno zapletenim notranjim in zunanjim pogojem izpolnjujemo obveznosti do tujine, dosegamo lepe rezultate v kmetijstvu, pri zaposlovanju in še na nekaterih drugih področjih, ugotovil pa je tudi, da se družbeno gospodarske težave še naprej resno zaostrujejo, ker ne dosegamo kvalitativnega gospodarjenja na družbeno-lastninski podlagi pa tudi, ker ne spoštujemo dovolj načela delitve po delu.

Za vse naše nadaljnje delo je še posebnega pomena ugotovitev, da je kršenje zakonov in omalovaževanje prevzetih obveznosti na podlagi sporazumov in dogovorov zelo pogosto, da je vse več napadov na družbeno lastnino, da odgovornost popušča, kršilci pa se izognejo sankcijam. S tem v zvezi sklepi 3. seje nalagajo vsem odgovornim organom, da se morajo organizirano, odločno in brezkompromisno boriti proti prilaščanju družbene lastnine, zlorabljanju pravic in pooblastil, proti podkupovanju in korupciji, kršenju zakonov in drugih predpisov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, proti spodkopavanju moralnih in poslovnih norm socialistične samoupravne družbe ter pri tem delovati odgovorno, dosledno, samostojno in pravočasno na podlagi ustave, zakonov in drugih predpisov ob vsestranski podpori Zveze komunistov in vseh organiziranih družbenih subjektov.

Obravnavanje poročila o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnjo družbeno preobrazbo pravosodnega sistema nam daje priložnost, da preobrazbo pravosodja v skladu z ugotovitvami in sklepi 3. seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije še dosledneje in konkretneje usmerjamo v učinkovito izvajanje vseh ustavno opredeljenih funkcij pravosodnega sistema.

Pri oceni stanja preobrazbe pravosodnega sistema moramo izhajati iz ugotovitve, da je to celovit družbeni proces, ki je odvisen od prizadevanj številnih družbenih dejavnikov ter da je pravosodni sistem le del - čeprav izredno pomemben - sistem varstva in zagotavljanja ustavnosti in zakonitosti. V proces preobrazbe se morajo torej dosledneje vključevati vsi odgovorni nosil-

ci preobrazbe, pri čemer moramo še zlasti poudariti vlogo in pomen usklajene in okrepljene aktivnosti organiziranih subjektivnih sil. Ugotavljamo, da je na uspešnost procesa preobrazbe v preteklih letih v pomembnem obsegu vplivalo nenehno naraščanje števila zadev, ki so jih pravosodni organi - posebej še redna sodišča ter splošna sodišča združenega dela - prejemali v reševanje. To naraščanje je tudi posledica objektivnih razlogov, kot so razvitejša pravna zavest delavcev, delovnih ljudi in občanov, gospodarske razmere, številnost in zapletenost predpisov, v nekaterih primerih pa tudi neposredna posledica subjektivnih razlogov, pri tem zlasti še vedno prepočasnega reševanja zadev in neurejenih razmer na nekaterih področjih združenega dela. Prekomeren obseg dela na tem področju je vplival tudi na uspešnost prizadevanj samih pravosodnih organov, da v še večji meri uresničujejo osnovne cilje preobrazbe.

Najglobljo spremembo v podružbljanju pravosodnega sistema predstavlja oblikovanje in uveljavljanje samoupravnih sodišč, ki opravljajo skupaj z rednimi sodišči sodno funkcijo v enotnem sistemu oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Nekatere vrste teh sodišč, kot so splošna in nekatera posebna sodišča združenega dela, deloma pa tudi poravnalni sveti v krajevni skupnosti so se kot oblike samoupravnega razreševanja spornih razmerij uveljavile. Opazen pa je zaostanek v oblikovanju in uveljavljanju nekaterih posebnih sodišč združenega dela, notranjih arbitraž ter poravnalnih svetov v organizacijah združenega dela. Pojmovanje vloge sodišč združenega dela je še preveč obremenjeno s funkcijo razreševanja sporov med posameznikom in organizacijo združenega dela ali drugo samoupravno organizacijo ali skupnostjo. Premalo je poudarjena vloga teh sodišč v razreševanju drugih sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih razmerij, kakor tudi vloga poravnalnih svetov v organizacijah združenega dela, ki bi jo lahko imeli pri razreševanju sporov, ki nastajajo med delavci.

V izvajanju funkcije samoupravnih sodišč sodeluje vedno večje število delavcev in delovnih ljudi. Hkrati z razreševanjem posameznih spornih razmerij ta sodišča v vedno večjem obsegu preventivno delujejo v smeri varstva samoupravnih pravic delavcev, delovnih ljudi in občanov ter utrjevanja samoupravnih odnosov zakonitosti in socialistične morale. Učinkovitost teh sodišč ne moremo meriti le s stopnjo razbremenitve rednih sodišč, saj razvoj in uveljavljanje samoupravnih sodišč ne predstavlja zgolj novih oblik sodnega varstva, ampak v prvi vrsti širitev sodnega varstva na področja, na katera klasično sodstvo ni celovito posegalo, zlasti na področje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov.

V nadaljnje podružbljanje sodišč združenega dela so usmerjene tudi razprave o predvidenih spremembah zveznega zakona o sodiščih združenega dela.

Družbena preobrazba rednih sodišč je v teh dveh letih napredovala od formalne reorganizacije k vsebinskim spremembam. Temeljna sodišča so se uveljavila kot enovit državni organ, ki so sposobni na prvi stopnji reševati vse vrste zadev iz pristojnosti rednih sodišč. Višja sodišča so postala učinkovita sodišča druge stopnje, Vrhovno sodišče SR Slovenije pa dejanski vrh rednega sodstva v republiki, katerega poglavitna skrb je zagotavljanje enotne uporabe zakonov in usklajevanje sodne prakse pri rednih sodiščih.

Ob naraščajočem obsegu dela, ki ga redna, zlasti temeljna sodišča kljub številnim ukrepom za povečanje storilnosti niso mogla v celoti obvladati, so uspešno izvajala sprejete akcijske programe za prioritetno reševanje družbeno pomembnejših in starejših zadev.

Ocenjujemo sicer, da v določeni meri sodišča še lahko povečajo obseg reševanja zadev, vendar je sleherno povečanje obsega dela predvsem na temeljnih sodiščih odvisno od zagotovitve najnujnejših materialnih pogojev za izvrševanje temeljne funkcije teh organov.

Zagotavljanje sredstev v okviru omejitev rasti splošne porabe je namreč te pravosodne organe v letošnjem letu pripeljalo v položaj, ko nekateri od njih ne morejo več tekoče poravnavati obveznosti, na katere ne morejo vplivati, ki pa se nujno povečujejo z obsegom dela. Skupščine družbenopolitičnih skupnosti bomo morale takoj pristopiti k reševanju te problematike, saj je stanje pri nekaterih sodiščih že kritično.

Javna tožilstva so dosegla pomembne premike tako v notranji organizaciji

dela, kot v obsegu preventivnega delovanja kot oblike podružbljanja njihove funkcije. V zaostrenih pogojih gospodarjenja in pri izvajanju stabilizacijskih naložb je učinkovitost in ažurnost izvajanja njihovih funkcij še posebnega pomena. Učinkovitost dela posameznih pravosodnih organov pa je treba seveda presojati z učinkovitostjo dela vseh organov, to je organov odkrivanja, pregona in sojenja.

Pravosodni organi so si tudi močneje prizadevali uresničevati funkcijo spremljanja in proučevanja družbenih odnosov in pojavov, ki so pomembni za uresničevanje njihovih funkcij ter dajejo skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ter drugim državnim organom in samoupravnim organizacijam in skupnostim predloge za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti družbene odgovornosti in socialistične morale, kar je ena od temeljnih komponent ustavne preobrazbe pravosodja.

Ob ugotovljenem stanju družbene preobrazbe pravosodnega sistema ter nakazanih aktualnih vprašanjih družbenogospodarskega položaja v državi moramo v naših prizadevanjih za nadaljnjo družbeno preobrazbo pravosodja dati poudarek zlasti uveljavljanju vseh tistih oblik razreševanja spornih razmerij, ki v praksi omogočajo najracionalnejše rešitve, torej poravnalnim svetom vseh notranjih arbitraž, priložnostnih arbitraž ter posebnih sodišč združenega dela.

Pravosodni organi in vsi udeleženci v postopkih morajo zagotoviti hitro, racionalno in družbeno primerno razreševanje sporov oziroma zadev ter pri tem upoštevati zahtevo po večjem preventivnem učinku njihovega delovanja. Tem ciljem mora v celoti ustrezati kadrovska politika v pravosodju. V njenem oblikovanju in izvajanju mora biti še močneje poudarjena vloga družbenopolitičnih organizacij, posebno Socialistične zveze. Vsi odgovorni organi morajo še posebej zavzeto sodelovati pri spremembi zakonov in drugih predpisov, kolikor ovirajo večjo učinkovitost pravosodnega sistema.

Tovarišice in tovariši delegati! Sistem pravne pomoči, ki ima normativno podlago v zakonu o pravni pomoči, ki ga je Skupščina sprejela v letu 1979, je sestavni del družbene preobrazbe pravosodja. Pravna pomoč po tem zakonu namreč iz prejšnjih delnih rešitev celovito prehaja v funkcijo varstva družbene lastnine ter samoupravnega položaja delovnega človeka ter s tem v nepogrešljiv element varstva ustavnosti in zakonitosti.

Kljub takšni, v zakonu jasno opredeljeni funkciji pravne pomoči, moramo ugotoviti, da je uresničevanje zakona, kar se tiče nekaterih oblik pravne pomoči, še vedno na začetku. V dopolnitvi informacije o uresničevanju zakona o pravni pomoči so razčlenjeni najpomembnejši vzroki takšnega stanja. Čeprav moramo zlasti v današnjih družbenoekonomskih razmerah upoštevati vzroke materialne narave, pa vendar menimo, da je zaostajanje pri uresničevanju zakona predvsem posledica nerazumevanja in pomanjkanja zavesti o bistvu in družbenem pomenu pravne pomoči, zlasti še njene preventivne funkcije, ki je po eni strani v nudenju strokovne pomoči v oblikovanju samoupravnih splošnih aktov ter samoupravnih in pogodbenih razmerij, po drugi strani pa v mirnem razreševanju sporov tam, kjer so nastali.

Glede na ugotovitev, da so brez sleherne pravne pomoči zlasti delavci v manjših organizacijah združenega dela in tudi organizacije same, dalje samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti ter organizacije, ki imajo v njih položaj izvajalcev ter glede na potrebe po specializirani pravni pomoči, moramo oceniti, da je prioritetna naloga pri uresničevanju zakona ustanavljanje služb pravne pomoči kot delovnih organizacij. Ta naloga je glede na izkazane potrebe po pravni pomoči, možnosti financiranja ter možnosti sodelovanja občin po naši oceni uresničljiva v krajšem času. Stanje na področju zunanje trgovinskih poslov pa narekuje potrebo po ustanavljanju specializirane službe pravne pomoči.

Glede služb pravne pomoči kot delovnih skupnosti moramo poudariti, da ustanovitev teh organizacijskih oblik pravne pomoči ne bi pomenila le spremembo organizacijske narave, temveč pomembno spremenila status delavca, ki bi izvajal pravila in dajanja pravne pomoči v taki službi kot odvetnik, saj bi mu zagotavljala samostojnost in neodvisnost, ki je kot pravnik v pravni službi orga-

nizacije združenega dela običajno ni deležen, kar ima v naravi in vsebini njegovega dela lahko vsem nam znane posledice. Presojanje o potrebnosti in smotrnosti preoblikvoąnja pravnih služb večjih organizacij združenega dela v službe pravne pomoči kot delovne skupnosti bi torej moralo temeljiti na širšem družbenem interesu, ne zgolj na razlogih, ki so bili navajani ob razpravah pred dopolnitvijo informacije.

V ta sklop spada tudi problematika javnih pravobranilstev, ki dejansko opravljajo tudi funkcijo pravne pomoči. Ker še niso razčiščena določena bistvena vprašanja, v katerih je na petkovi seji razpravljal Republiški družbeni svet za vprašanje družbene ureditve, smo prosili za odložitev obravnave te problematike z današnje seje zborov.

Dosedanja razprava je pokazala, da ni dileme, da so vse zakonsko opredeljene oblike pravne pomoči potrebne. Vendar bomo morali nekatere oblike razvijati postopoma v skladu z materialnimi možnostmi in pa dejanskimi potrebami.

Uresničevanje zakona o pravni pomoči je torej odvisno od zavzete širše družbene akcije, katero bo, kot sem prepričana, spodbudila tudi današnja razprava.

Tovarišice in tovariši delegati! Družbena preobrazba pravosodnega sistema in uresničevanje zakona o pravni pomoči sta v tesni medsebojni povezavi, saj je skupni cilj teh dveh procesov razreševanje sporov tam, kjer so nastali.

Naša nadaljnja prizadevanja bomo zato morali usmeriti zlasti v uveljavljanje tistih vrst samoupravnih sodišč, ki vsebinsko še niso zaživela ter tistih oblik pravne pomoči, ki temu skupnemu cilju lahko najbolje ustrezajo.

Menimo, da je predloženo poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnjo družbeno preobrazbo pravosodnega sistema ter predložena dopolnitev informacije o uresničevanju zakona o pravni pomoči ustrezna podlaga za razpravo, ki bo vsem nam koristila pri bodočem delu na razvijanju tega pomembnega družbenega področja.

Predložene so tudi ugotovitve in sklepi Izvršnega sveta, za katere predlagam, da jih sprejmete. Poleg tega v imenu Izvršnega sveta v celoti sprejemam ugotovitve in stališča, ki so se oblikovala v delovnih telesih Skupščine in njenih zborov. Hvala lepa.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišici Kobalovi se zahvaljujem za uvodno obrazložitev. Besedo dajem tovarišu Janezu Strniši, ki bo podal uvodno obrazložitev k poročilu o energetski bilanci.

J a n e z S t r n i š a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V svojem uvodu vas ne želim obremenjevati s pojasnjevanjem poročila o izvajanju energetske bilance v prvem polletju letos, ker ste ga prejeli pravočasno v svojih gradivih. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije vam je dolžan podati objektivno stanje glede oskrbljenosti vseh uporabnikov z vsemi vrstami virov energije in čim realneje oceniti oskrbo do konca leta na osnovi sprejetih in predvidenih ukrepov. Na koncu uvodnih besed bi želel odgovoriti tudi na tri vprašanja skupine delegatov.

Normalna oskrbljenost gospodarstva z viri energije je predpogoj za doseganje sestavljenih proizvodnih učinkov, s tem pa tudi ciljev na področju mednarodne menjave. Enako pomembna pa je tudi oskrba delovnih ljudi z energijo, da bi zadovoljili svoje osnovne življenjske potrebe. Žal, v preteklosti ni bilo mogoče v celoti zadostiti tem zahtevam in so bili uporabniki energije večkrat omejeni. Tudi ocene za prihodnje obdobje so take, da ne bo mogoče v celoti zadostiti vsem potrebam. Glavni vzroki za nezadostno razpoložljivost posameznih virov energije v jugoslovanskem prostoru so predvsem naslednji.

1. Neusklajena rast porabe z izgradnjo novih zmogljivosti v premogovnikih in elektrarnah.

2. Nepravočasno sprejemanje ukrepov za izboljšanje oskrbe, ukrepov za varčnejšo in smotrnejšo uporabo energije ter prednostno oskrbovanje izvozno

usmerjenega gospodarstva in drugih uporabnikov, kot so socialne ustanove, prehrambena industrija in podobno.

3. Nezadostno zagotavljanje potrebnih deviznih sredstev za uvoz nafte, naftnih derivatov in premoga za koksiranje s konvertibilnega področja.

Značilnost oskrbe Slovenije z viri energije je, da so v vsem devetmesečnem obdobju razpoložljive količine naftnih derivatov izpod predvidenih z energetsko bilanco, da je bila proizvodnja Nuklearne elektrarne Krško manjša od predvidene in da so bili znatno slabši vodni dotoki od povprečnih letnih vrednosti. Takšna razpoložljivost zmogljivosti za proizvodnjo električne energije je povzročila znatno večjo porabo premoga v Termoelektrarni Šoštanj in Toplarni Ljubljana, s čimer smo poslabšali tudi oskrbljenost široke potrošnje s premogom.

Zaradi večje narčtovane proizvodnje, kot pa je bila realizirana, je Elektrogospodarstvo Slovenije odstopilo šestmesečno proizvodnjo iz Termoelektrarne Tuzle 5 Elektrogospodarstvu Bosne in Hercegovine. S tem je Slovenija veliko pripomogla pri premagovanju energetskih težav v Bosni in Hercegovini, vendar zmanjšala lastno oskrbljenost.

Na razgovorih med predstavniki Izvršnih svetov in Gospodarskih zbornic Bosne in Hercegovine in SR Slovenije pred nekaj dnevi, pa so se dogovorili o povečanih dobavah premoga v tej kurilni sezoni, predvsem za široko porabo. Oskrba uporabnikov z viri energije bo težavna do konca leta oziroma do konca grelne sezone. Pri kratkoročnem razreševanju problematike oskrbovanja uporabnikov, bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije z odgovornimi organizacijami združenega dela, izvršnimi sveti in Gospodarsko zbornico uresničeval tekoče družbenoekonomske cilje s tem, da bo zagotavljal prednostno oskrbo z viri energije na konvertibilno področje izvozno usmerjenemu gospodarstvu. Prednost pri oskrbi bo imela tista organizacija združenega dela, ki bo imela in tudi izvajala program varčevanja z vsemi vrstami energije. Prav tako bo upoštevano, ali je organizacija združenega dela pristopila k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana za izgradnjo novih energetskih zmogljivosti. Hkrati pa bo zagotovljena čimboljša in pravična ter enakomerna razdelitev posameznih virov uporabnikom in v prostoru Slovenije.

Oskrba z naftnimi derivati. Preskrba z naftnimi derivati v prvih devetih mesecih je bila nezadovoljiva. Težave pri zagotavljanju potrebnih količin do konca leta se bodo še nadaljevale. Energetska bilanca Jugoslavije, ki je bila sprejeta z odlokom Zveznega izvršnega sveta, naj bi se uresničevala z izvajanjem samoupravnega sporazuma o enakomerni oskrbi z naftnimi derivati pod enakimi pogoji, ki ga je podpisalo združeno delo naftnega gospodarstva. Razpoložljive količine surove nafte in naftnih derivatov so manjše od planiranih. Neustrezna je tudi struktura naftnih derivatov. Dohodkovni interes rafinerije v proizvodnji motornih bencinov in drugih tekočih goriv, kar povzroča, bolj kot bi bilo potrebno, pomanjkanje srednjega kurilnega olja, to je mazuta. Porazdelitev razpoložljivih količin naftnih derivatov ne poteka v skladu s samoupravnim sporazumom o enakomerni preskrbi tržišča z naftnimi derivati, predvsem zaradi izrednih energetskih stisk posameznih republik in pokrajin, ki potrošijo velike količine tekočih goriv za proizvodnjo električne energije.

Po podatkih Narodne banke Jugoslavije prilivi deviznih sredstev na osnovi zakona o zagotavljanju deviznih sredstev za uvoz surove nafte, naftnih derivatov in premoga za koksiranje ne zadoščajo za uvoz predvidenih 5,6 milijonov ton surove nafte s konvertibilnega področja. V devetih mesecih so rafinerije uvozile s tega področja le 3,1 milijona ton. Torej bi morali do konca leta uvoziti še 2,5 milijona surove nafte.

Posamezne republike in pokrajine različno uspešno uresničujejo začrtane izvozne cilje. Slovenija je svoje obveznosti združevanja deviznih sredstev, to je 17 odstotkov od prilivov od izvoza blaga in storitev, v celoti izpolnjevala, česar pa ni mogoče trditi za vse republike in pokrajine.

Nedoseganje planiranih izvoznih ciljev, povezano z nespoštovanjem zakona o zagotavljanju deviznih sredstev za nakup surove nafte, naftnih derivatov in premoga za koksiranje, je povzročilo zastoje pri uvozu surove nafte in predvidenih količin naftnih derivatov.

Kljub uspešnemu združevanju deviznih sredstev Slovenija ni bila bolje oskrbljena. Lahko trdimo, da je glede na povsem ločeno delovanje zakonskih določil od izpolnjevanja energetske bilance način zagotavljanja deviznih sredstev nesprejemljiv za združeno delo. Odgovornost za oskrbo z viri energije mora nositi združeno delo čimbolj neposredno in v okviru svojih interesnih skupnosti razreševati materialne in finančne predpogoje za proizvodnjo, sovlaganja na osnovi združevanja dela in sredstev ter uvoza.

Za ohranitev proizvodnje in za čimbolj pravično delitev ter enakomerno oskrbljenost z naftnimi derivati cele Slovenije in Jugoslavije je potrebno takoj sprejeti nujne ukrepe. Pomanjkanje motornih bencinov je narekovalo omejitve pri prodaji na bencinskih servisih. Ukrep o enkratni količini nakupa v količini 15 litrov je le začasnega značaja. Za dolgoročno rešitev postopnega zmanjševanja prodaje motornih bencinov je delovna skupina že pripravila predlog uvedbe bonov, ki ga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije že posredoval zveznemu izvršnemu svetu. S trgovinskimi organizacijami je že dogovorjena prednostna preskrba posameznih dejavnosti s plinskim oljem. Da bi omogočili čimbolj pravično in vsaj minimalno količino kurilnega olja za gospodinjstva, razvažajo odgovorne organizacije le po 1500 litrov kuriva oziroma po 1000 litrov kuriva na gospodinjstvo v toplejših primorskih krajih. Gospodarska zbornica, Splošna združenja, Interesna skupnost za nafto in plin pripravljajo ob sodelovanju upravnih organov ukrepe za prednostno oskrbo s kurilnim oljem, to je z mazutom.

Na osnovi predvidevanj Zveznega komiteja za energetiko in industrijo ocenjujemo, da bodo težave z oskrbo z naftnimi derivati v celi kurilni sezoni 1982-1983. Tako bo v posameznih obdobjih primanjkovalo okoli 30 odstotkov potrebnih količin. Za potrebe prometa, kmetijstva in gradbeništva bo na voljo okoli 70 odstotkov potrebnih količin plinskega olja. Razmere pri oskrbi s plinskim oljem je potrebno upoštevati tudi v mestnem in primestnem prometu, železniškem gospodarstvu in kmetijstvu. Prednostna oskrba teh porabnikov je hkrati tudi obveznost za racionalno potrošnjo plinskega olja, za ponovno usklajevanje voznih redov in opuščanje nekaterih manj pomembnih povezav.

V kmetijstvu je potrebno ponovno preveriti normative za pravico do nabave plinskega olja z davčnimi olajšavami. Pri tem pa ne predvidevamo zastojev pri oskrbi mestnega in primestnega prometa, železniškega gospodarstva in kmetijstva. Pomanjkanje plinskega olja se bo bolj odražalo v ostalih dejavnostih in predvsem v tovornem prometu. Približno v enakem deležu bo na razpolago ekstra lahko kurilno olje, tekoči naftni plin bo predvidoma zadostil le dobro polovico potreb, zato se omejitvam ne bo mogoče izogniti. Tudi reaktivnega goriva bo le 60 % od potrebnih količin, ki bodo porazdeljene med letalske prevoznike po že uveljavljenih dogovorih. Vendar je treba poudariti, da zgornje ocene niso dokončne. Potekajo mnoge aktivnosti tako za pridobitev dodatnih količin surove nafte kot tudi za dodatne količine uvoza posameznih derivatov, ko rafinerije ne morejo v okviru energetske bilance zagotoviti potrebnih količin. Kljub prizadevanjem za dodatne količine naftnih derivatov je potrebno dosledno varčevati na vseh področjih porabe.

Oskrba s premogom. Slovenski premogovniki so v prvih devetih mesecih nakopali 4,939.000 ton premoga, in sicer 3,700.000 ton lignita in 1,200.000 ton rjavega premoga; to znaša 73,8 % letne proizvodnje. S predvideno proizvodnjo 1,600.000 ton premoga v zadnjih treh mesecih letošnjega leta pa bo izpolnjen načrt po energetski bilanci za leto 1982. V tem času je bilo iz Srbije prepeljanih 535.000 ton in iz Bosne in Hercegovine 278.000 ton premoga, vendar je pri premogu iz Bosne in Hercegovine upoštevano tudi 56.000 ton, ki se transformirajo v električno energijo za njihovo porabo in izgube pri separiranju v Sloveniji.

Uvoženih je bilo 18.500 ton briketov iz Sovjetske zveze, dodatno pa bomo prejeli 60.000 ton briketov iz Nemške demokratične republike. Vse te količine pa ne zagotavljajo normalne oskrbe potrošnikov premoga in to predvsem široke potrošnje. V prvih osmih mesecih letos so v termoelektrarnah in toplarnah prejeli 4,700.000 ton, v industriji 317.000 ton in v široki potrošnji 540.000 ton premoga. Zaradi tako omejene preskrbe široke potrošnje so bili uvedeni ukrepi za enakomerno oskrbo v Sloveniji z limitiranjem količin premoga za enkratno dobavo v višini 2 toni rjavega premoga oziroma briketov in 3 tone lignita, kar bo tudi zagotovljeno.

S podpisom sporazuma o vlaganjih v Rudarsko energetsko industrijski kombinat Kolubara si bo Slovenija zagotovila pomembne količine lignita, brez katerih bi bila oskrba v naslednjih letih še bistveno slabša. Udeleženci sporazumevanja morajo ukreniti vse, da bo do podpisa prišlo še v mesecu oktobru letos. Ta podpis bo v prihodnjih dneh tudi izveden.

Za boljšo oskrbljenost s premogom je v kurilni sezoni 1982-1983 potreben dodaten uvoz premoga in briketov, za kar se iščejo možnosti v deželah iz klirinškega področja, ki so izvoznice premoga. Preverjajo se možnosti uporabe premoga iz Poljske v kotlih za centralno ogrevanje, v premogovnikih v Bosni in Hercegovini je bilo v posameznih primerih doseženo povečanje dogovorjenih količin. S temi razgovori se bo nadaljevalo in pri tem pričelo izvajati družbeni dogovor o organiziranosti v energetskem gospodarstvu, ki v dogovarjanje za preskrbo široke potrošnje poleg trgovskih organizacij vključuje tudi oba rudarsko-energetska kombinata. Namen tega združevanja je enoten nastop pri nabavi premoga izven Slovenije.

Slovenski premogovniki nimajo dovolj sredstev za razširjeno reprodukcijo in so tako investicije v prečejšnjem zaostanku tako za zagotovitev kontinuitete proizvodnje kot za možnost povečanja proizvodnje vključno s sredstvi za stanovanjsko izgradnjo. Sredstva, ki se združujejo pri Interesni skupnosti elektrogospodarstva, pri sedanjih cenah premoga in električne energije niso zadostna in zahtevajo čimprejšnjo uskladitev.

Poleg povečanja cen električne energije in premoga pa so potrebna še dodatna sredstva, ki bi se namensko zbirala za modernizacijo in odpiranje novih premogovnikov, kar je predvideno s podpisom družbenega dogovora v okviru Jugoslavije. Le zagotovitev rednega dotoka zadostnih sredstev za razširjeno reprodukcijo v premogovnikih omogoča ob pospešenih rudarskih raziskavah normalno delo in planirano proizvodnjo premoga.

Oskrba z električno energijo. Poraba električne energije v prvih devetih mesecih letošnjega leta je bila 6.300 GWh, kar je 3,2 % več kot v devetih mesecih lanskega leta. Neposredni odjemalci so prevzeli 1,8 % več energije kot v lanskem devetmesečnem obdobju, distribucijski odjemalci pa 3,7 % več. Preskrba odjemalcev je bila zadovoljiva kljub trem izredno kritičnim obdobjem. V januarju in v prvih dneh februarja je bila zaustavljena Nuklearna elektrarna Krško, v drugi polovici maja in v juniju pa sta bili razen nuklerane elektrarne zaustavljeni še Termoelektrarna Šoštanj 5. enota in Termoelektrarna Trbovlje II. V teh dveh obdobjih je elektrogospodarstvo zagotovilo normalno oskrbo s posojilom električne energije v Avstriji in Italiji. Sredi septembra je hkrati prišlo do okvare v Nuklearni elektrarni Krško in Termoelektrarni Šoštanj IV, zaradi česar je bilo potrebno uvesti šesto stopnjo redukcij, ker energije ni bilo mogoče nabaviti od nikoder. V devetmesečnem obdobju smo si sposodili v Italiji 106 GWh, v Avstriji pa 157 GWh električne energije. Od tega smo Avstriji do 3. oktobra tega leta že vrnili vso sposojeno količino, Italiji pa bomo energijo vrnili v mesecih oktobru in novembru.

Omejitve dobave električne energije odjemalcem so bile v prvih devetih mesecih letošnjega leta skupaj 22,6 GWh, to je 22,600.000 kWh oziroma 0,36 % celotnega odjema v tem obdobju. Proizvodnja električne energije je bila v prvih devetih mesecih letos 6.274 GWh, kar je 16,2 % več kot v istem obdobju lani. Hidroelektrarne so proizvedle 2.015 GWh, kar je le 90 % od proizvodnje v enakem obdobju lani. Termoelektrarne pa so proizvedle 34,9 % več električne energije kot v istem obdobju lani. Izredno povečanje proizvodnje električne energije v termoelektrarnah gre pretežno na račun proizvodnje v Nuklearni elektrarni Krško in nadplanske proizvodnje v Termoelektrarni Šoštanj zaradi nadomeščanja nuklearne elektrarne v času njene zaustavitve. Kljub zelo kritičnemu elektroenergetskemu položaju v Jugoslaviji, ki bo zahteval skrajno varčevanje z električno energijo tudi v Sloveniji, predvidevamo, da bodo porabniki zadovoljivo oskrbljeni. Redna oskrba bo pogojena z obratovanjem Nuklearne elektrarne Krško, pričakovanimi hidrološkimi prilikami, kakor tudi zlasti z izpolnjevanjem planirane proizvodnje premoga za potrebe termoelektrarn.

Pri tem velja opozoriti, da so zaradi nadplanske letošnje proizvodnje v termoelektrarnah, ki so morale nadomestiti manjšo proizvodnjo v hidroelektrarnah in nuklearni elektrarni v času njene zaustavitve, zaloge premoga pri termo-

elektrarnah nižje od planiranih. Ker je v novembru predvidena ponovna zaustavitev nuklearne elektrarne zaradi pregleda, bodo morale njeno proizvodnjo nadomestiti zopet termoelektrarne. Zato smo v dogovorih za dobavo dodatnih količin, kot je bilo rečeno, iz Kolubare predvsem za Termoelektrarno Šoštanj, da ne bi zaloge premoga pretirano upadle in s tem ogrozila proizvodnjo električne energije v prvih mesecih prihodnjega leta.

Prav tako vas želim ob tej priložnosti seznaniti, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poslal Odboru za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o omejevanju porabe električne energije pobudo za spremembo družbenega dogovora o izvajanju omejevanja porabe električne energije v SR Sloveniji. V pobudi smo zahtevali, da se celotni družbeni dogovor dopolni, novelira, predvsem pa, da se vanj vključijo kriteriji za izvzem omejevanja pri organizacijah združenega dela, ki so pretežni izvozniki na konvertibilno področje. Hkrati naj bi se izvršila korektura dogovora v tem smislu, da bi bil le-ta skladnejši z načini omejevanja v drugih republikah oziroma pokrajinah.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je prav tako že obravnaval predlog odloka o začasnih ukrepih za ureditev oskrbe z električno energijo, kar praktično pomeni uvedbo tako imenovane blok tarife za odjemalce in odjemne skupine gospodinjstev. Tudi na ta način bomo dosegli določeno prilagajanje potrošnje električne energije proizvodnim oziroma dobavnim možnostim.

Tovarišice in tovariši delegati! Zagotavljanje energije vseh vrst posameznim uporabnikom je zelo povezano z razpoložljivostjo vsakega posameznega vira. Zaradi pomanjkanja energije sploh in iz tehnoloških razlogov ni mogoče nadomeščati enega vira z drugim, vsaj v celoti ne. Resno delo in ukrepanje v organizacijah združenega dela, interesnih skupnostih, gospodarski zbornici in upravnih organih za varčno in smotrno porabo energije za omejevanje po dogovorjenih prednostnih merilih bomo nadaljevali. Pretežni del ukrepov, navedenih v poročilu o izvajanju energetske bilance v prvem polletju, je že izpolnjenih ali pa je v teku izvajanja.

Hkrati z razreševanjem težkih energetskih zagat pa moramo nadalje dograjevati samoupravne odnose in samoupravno organiziranost energetike. Mislim predvsem na samoupravno organiziranost uporabnikov in izvajalcev v okviru občinskih posebnih in republiški energetski interesni skupnosti, kot tudi na nadaljnje dograjevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter samoupravne organiziranosti energetskih dejavnosti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in njegovi organi bodo v okviru svojih odgovornosti in nalog vztrajali pri uresničevanju zgoraj navedenih nalog kot tudi pri razreševanju težkega materialnega stanja v premogovništvu, plinskem, naftnem in elektrogospodarstvu.

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da v nadaljevanju odgovorim na tri zastavljena vprašanja skupin delegatov. Skupina delegatov prosvetno-kulturnega področja 3. okoliša, Ljubljana Vič-Rudnik, skupina delegatov 3. okoliša, Ljubljana Moste-Polje in skupina delegatov s področja obrti in podobnih dejavnosti so zastavile več vprašanj, ki jih ne bi ponavljal, temveč bom skušal nanje odgovoriti.

Glede naše usmeritve k sovlaganju v nove premogovnike in termoelektrične zmogljivosti v pokrajini Kosovo smo že dolgo v razgovorih, in sicer za 50 MW zmogljivosti v termoelektrarno in rudnik dva krat 300 MW, ki je v izgradnji na Kosovu, vendar do sedaj še nismo prišli do dokončnega dogovora.

V jugoslovanskem okviru pa hkrati teče priprava za sklenitev samoupravnega sporazuma za dolgoročno vključevanje drugih republik in Avtonomne pokrajine Vojvodine v izgradnjo 1.800 MW novih zmogljivosti; Slovenija se zavzema za 300 MW v tem deležu. Prav tako smo zainteresirani za izgradnjo briketirnice. Naši interesi in sodelovanje pri pripravi samoupravnega sporazuma so s strani Elektrogospodarstva Slovenije stalno zagotovljeni. Premogovno ležišče in drugi pogoji na Kosovu omogočajo izgradnjo do 7.000 MW nove zmogljivosti, vendar ta številka še ni dokončna.

Naslednje stališče, da je potrebno že vnaprej pripraviti ukrepe za pod-

ročje naftno-plinskega gospodarstva za primer, če bo razpoložljivost naftnih derivatov manjša od potreb, je nujno potrebno izvajati. Poleg ukrepov, ki so danes v Zvezni skupščini, imamo v Sloveniji pripravljen že delovni osnutek družbenega dogovora, s katerim se bo izvajala v primeru nedovoljenih količin kurilnih olj srednjih oskrba industrije s tem derivatom. Ta dogovor pripravljajo Interesna skupnost za nafto in plin in organi Gospodarske zbornice Slovenije ob sodelovanju posameznih resorjev upravnih organov.

Stališče, da je potrebno pred odločitvijo o izgradnji nuklearne elektrarne dati prednost izgradnji hidroelektrarn, menim, da ni povsem sprejemljivo. Hkrati z izgradnjo zmogljivosti za pokrivanje pasovnega dela diagrama obremenitve, kar je naloga velikih toplotnih elektrarn je potrebno graditi tudi zmogljivosti za pokrivanje tako imenovanega gibljivega dela obremenitev. Za pokrivanje tega dela obremenitev služijo hidroelektrarne.

Razen tega tudi s hidroenergetskimi zmogljivostmi, ki so še na voljo v Sloveniji, ni mogoče pokriti vseh potreb po električni energiji. Ravno tako ni mogoče zgraditi toliko novih hidroelektrarn tako hitro, da bi lahko sproti pokrivali rastoče potrebe po električni energiji. Sledi torej, da je vzporedno z vlaganji v tako imenovane pasovne zmogljivosti treba vlagati tudi v zmogljivosti za pokrivanje gibljivega dela porabe električne energije.

Glede vprašanja zasebnih proizvajalcev, kako bodo oni oskrbljeni predvsem z bencini in plinskim oljem, je treba reči, da je to urejeno. Obrtniki, pri katerih je prevozno sredstvo nujno za izvajanje njihove dejavnosti, bodo preskrbljeni z dodatnimi večjimi količinami, vendar ne s tistimi količinami, kot so jih uporabljali do sedaj, temveč bodo te količine nekoliko manjše. Hvala lepa.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišu Strniši se zahvaljujem za uvodno obrazložitev k poročilu o izvajanju energetske bilance v prvem polletju tega leta in za odgovore na nekatera delegatska vprašanja v zvezi s tem.

Zaključujem skupno zasedanje obeh zborov. Zbora bosta nadaljevala delo v svojih dvoranah. Hvala lepa.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10. uri.)

S K U P Š Č I N A

SKUPNOSTI SOCIALNEGA VARSTVA SLOVENIJE

3. SEJA
(28. SEPTEMBRA 1982)

Predsedoval: J o ž e B o ž i č , predsednik Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije

Začetek seje ob 9.40 uri.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Začenjam 3. sejo Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije. Pozdravljam vse navzoče delegate, goste in druge udeležence današnje seje.

Delegatske poverilnice za današnjo sejo je oddalo 61 delegatov od skupno 71 delegatov naše skupščine. Vprašujem delegate, ali ima kdo kakšno vprašanje ali pripombo v zvezi s sklepčnostjo? (Ne.) Če ne, ugotavljam, da je skupščina sklepčna in lahko nadaljujemo z delom.

Predlog dnevnega reda današnje seje je bil objavljen v 8. številki Delegatskega poročevalca, prejeli pa ste ga tudi s posebnim vabilom z dne 24. avgusta 1982. Republiški komite za delo kot predlagatelj predloga za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju nas je zaprosil za spremembo vrstnega reda predlaganih točk. Vprašujem delegate, ali ima kdo od delegatov v zvezi s tem še kakšen predlog ali pripombo? (Ne.) Če ni pripomb, predlagam, da sprejmemo za današnjo sejo ta-le dnevni red:

1. poročilo o delu Skupnosti socialnega varstva Slovenije po 2. seji in potrditev zapisnika te seje,

2. predlog zakona o stanovanjskih razmerjih,

3. predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,

4. osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985,

5. uresničevanje akcijskega programa boja proti alkoholizmu na področju socialnega varstva,

6. vprašanja in predlogi delegatov.

Prosim, da z glasovanjem odločimo o dnevnem redu. Kdor soglaša s predlogom, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko). Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o stanovanjskih razmerjih.

Predlog zakona je bil objavljen v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije št. 13 z dne 6. julija 1982. Razen tega pa ste te dni prejeli tudi amandmaje Izvršnega sveta.

Prosim predstavnico predlagatelja, tovarišico Eriko Peterca, pomočnico predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, za uvodno obrazložitev.

E r i k a P e t e r c a : Tovarišice in tovariši delegati! Ko je predlagatelj pred časom predložil osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih je še veljalo stališče, da gre za spremembe in dopolnitve veljavnega zakona v skladu z določbami zakona o združenem delu in zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Obravnava osnutka tega zakona pa se je razširila praktično na vse določbe. Skladno s tem je Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije zavzela stališče, da naj se predlaga nov zakon in ne predlog zakona o spremembah in dopolnitvah dosedanjega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Vse novitete, ki jih prinaša predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, so opisane v njegovi obrazložitvi. Ob njegovi predstavitvi v tem zboru, pa želim opozoriti na dve bistveni vprašanji, o katerih je bilo največ razprav.

Prvo vprašanje zadeva prostore za počitek ali oddih. Ob obravnavi osnutka zakona so zbori sprejeli sklep, naj predlagatelj pripravi kvantitativno analizo, v kateri naj predvsem oceni, kakšen bi bil učinek, če bi se določeni prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih, opredelijo kot stanovanja. Hkrati naj se da v okviru SFRJ pobuda, da se z medrepubliškim dogovorom enotno dogovori, kaj se šteje za prostore, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih.

Na podlagi tega je Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora izdelal analizo, ki so jo obravnavali Izvršni svet in delovna telesa skupščine. Iz te analize, za katero so dali podatke Zavod za statistiko in tiste občine, ki so se na našo anketo odzvale, izhaja naslednje:

V SR Sloveniji je 18.965 prostorov za počitek ali oddih. Od teh jih je 2.366 v mestnih naseljih (to je v mestih, naseljih mestnega značaja in večjih turističnih krajih) ter 16.599 prostorov v drugih naseljih (to je zunaj mestnega naselja). Poprečna tlorisna površina teh prostorov je 47 m, dobra tretjina pa nima ne kuhinje, ne kopalnice. Iz navedenih podatkov izhaja, da bi bilo v SR Sloveniji od 180 do 260 prostorov za počitek ali oddih v mestih ali naseljih mestnega značaja, ki imajo značilnosti stanovanj. Zato po mnenju predlagatelja ni družbene potrebe za spreminjanje teh prostorov v stanovanja na podlagi splošnega pravnega akta.

Glede tega, kaj se šteje za počitniško hišo ali prostor za oddih, je bila ustanovljena delovna skupina ob sodelovanju predstavnikov vseh republiških in pokrajinskih sekretariatov oziroma komitejev s področja urejanja prostora, ki jo omenjamo v obrazložitvi tega zakona. Ta delovna skupina, kljub napovedi, da bo pripravila enovita gledišča, te naloge še ni dokončala.

Nadaljnje vprašanje, o katerem se je v delovnih telesih skupščine obširno razpravljalo, je bilo vprašanje domov za ostarele občane. Skupnost socialnega varstva Slovenije je predlagala Zboru združenega dela in Zboru občin Skupščine SR Slovenije, naj bi bili domovi za ostarele opredeljeni v zakonu kot stanovanja posebne vrste.

Zbori Skupščine SR Slovenije so sprejeli stališče, da prostorov v domovih za ostarele občane ni mogoče opredeliti kot stanovanja in da so domovi za ostarele posebne socialne institucije, v katerih ni mogoče pridobiti stanovanjske pravice. Predlog zakona izhaja iz stališč in sklepov zborov, da prostori v domovih za ostarele niso stanovanja. V delovnih telesih Skupščine SR Slovenije je bila obširna razprava o tem, kdaj lahko stanodajalec odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele občane z namenom stalnega bivanja.

Predlog, da se temu imetniku stanovanjske pravice lahko odpove stanovanjsko razmerje, če živi dalj kot štiri leta v domu za ostarele ni bil sprejet. Da se zavaruje interes imetnika stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele in da se prepreči morebitno okoriščanje drugih oseb z dosedanjim stanovanjem imetnika stanovanjske pravice, predlog zakona določa, da stanodajalec lahko odpove stanovanjsko razmerje imetniku stanovanjske pravice, ki se je nastanil v domu za ostarele občane le, če je ta pismeno izjavil, da se je nastanil v domu z namenom stalnega bivanja in s to izjavo soglaša pristojni organ Skupnosti socialnega skrbstva in pristojni organ doma za ostarele. V tem primeru mora dosedanji

imetnik stanovanjske pravice tudi skleniti z domom pogodbo, s katero mu je zagotovljena pravica stalnega bivanja v domu. Ta določba pa seveda v ničemer ne posega v pravico imetnika stanovanjske pravice, da lahko kadarkoli odpove stanovanjsko razmerje.

Poleg teh dveh navedenih glavnih vprašanj pa naj opozorim še na nekatera druga, do katerih se je moral predlagatelj zakona opredeliti.

V predlog zakona smo vgradili stališče odborov in komisij, da ni ustrezna ureditev, ki določa, da sta podpis izjave o uporabi stanovanja in vplačilo sredstev lastne udeležbe konstitutivni akt za pridobitev stanovanjske pravice. Glede na to predlog določa, da občan pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja. Upoštevajoč opozorilo, da mora zakon zagotoviti, da se nihče ne bo vselil v stanovanje, ne da bi pred tem vplačal sredstva lastne udeležbe in podpisal izjavo, pa je določeno, da stanovanjsko razmerje nastane, ko občan prevzame stanovanje. Pred tem pa mora podpisati izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti stanovalcev in vplačati sredstva lastne udeležbe.

V razpravah o osnutku zakona je bilo soglasno sprejeto tudi stališče, da mora biti imetnik stanovanjske pravice na istem stanovanju le ena oseba. Zato je v predlogu odpadla varianta, da sta v določenih primerih imetnika stanovanjske pravice oba zakonca oziroma moški in ženska, ki živita dalj časa v življenjski skupnosti.

O določbi v sedanjem zakonu, da je treba razvezanemu zakoncu, ki se je po sodni odločbi dolžan izseliti iz stanovanja, preskrbeti najpotrebnejše prostore, je bila sprožena že ob obravnavi osnutka zakona obširna razprava o tem, kdo je temu zakoncu dolžan preskrbeti najpotrebnejše prostore. Zavrnjen je bil predlog, da naj mu te prostore preskrbi organizacija oziroma skupnost, v kateri združuje delo. Zato je bila v predlogu zakona izoblikovana določba, da se mora prejšnji zakonec, ki po sodni odločbi ne obdrži oziroma ne pridobi stanovanjske pravice, izseliti iz stanovanja najkasneje v enem letu po pravnomočnosti sodne odločbe in mu ne pripadajo niti najpotrebnejši prostori.

V razpravah o predlogu zakona v delovnih telesih skupščine pa je bilo ocenjeno, da je taka določba preostra in da bi povzročila v praksi številne komplikacije. Taka določba je tudi v nasprotju z generalno določbo zakona, da je treba vsakemu, ki se ga prisilno izseli iz stanovanja, preskrbeti vsaj najpotrebnejše prostore. Izjema je le v primeru, če se kdo nasilno vseli v stanovanje. Zato je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal amandma, po katerem je ostalo pri določbi dosedanjega zakona, da je potrebno temu zakoncu preskrbeti ob prisilni izselitvi najpotrebnejše prostore. V predlogu zakona je določba, da lahko organizacija združenega dela odpove stanovanjsko razmerje delavcu, ki mu po pismenem sporazumu preneha delovno razmerje. Glede na načelno opredelitev v delovnih telesih Skupščine, da se lahko odpove stanovanjsko razmerje le kadar delavcu preneha delovno razmerje po lastni izjavi ali po njegovi krivdi, je bilo treba črtati takšno določbo.

Ustavno sodišče SR Slovenije je opozorilo na določbo 67. člena veljavnega zakona, po kateri stanovanjska pravica vezana na določeno delovno dobo delavca pri stanodajalcu, uveljavlja odvisnost delavca od konkretne organizacije združenega dela in na določen način omejuje stanovanjsko pravico pridobljeno iz dela. Delegati se s to oceno po večini niso strinjali in so vztrajali pri dosedanji določbi, ki je bila sprejeta prav z namenom, da se preprečijo špekulacije v zvezi s stanovanji. Po predlogu zakona je stanovanjska pravica vezana na najmanj 10 let delovne dobe delavca, od tega najmanj 5 let dobe pri stanodajalcu, če je tako določeno s samoupravnim splošnim aktom stanodajalca.

V zadnjih razpravah o besedilu predloga zakona so bila razčiščena tudi nekatera sporna vprašanja in nekatere določbe natančneje opredeljene. V zvezi z vprašanjem, kdo je dolžan preskrbeti drugo stanovanje hišniku, kurjaču in drugim osebam, ki so opravljale dela v hiši do upokojitve oziroma jih je prenehal opravljati iz razlogov, ki jih ni sam povzročil, predlog zakona določa, da je to stanovanje dolžna preskrbeti hišniku samoupravna stanovanjska skupnost. Drugim osebam, ki imajo pravico do začasne uporabe stanovanja, kjer opravljajo službeno dolžnost, pa stanodajalec dosedanjega stanovanja v začasni uporabi.

Skupina delegatov Skupščine mesta Ljubljane je predlagala amandma k 68. členu predloga zakona, da za preureditev skupnih prostorov v stanovanjski hiši ne bi bilo potrebno soglasje hišnega sveta, ampak naj bi dal o tej preureditvi le svoje mnenje. Izvršni svet amandmaja ne podpira, ker je besedilo tega člena usklajeno s 50. členom zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ki je vsebinskega značaja. Poleg tega pa soglasje hišnega sveta po določbi tega člena sploh ni potrebno, kadar se preureja skupne prostore v skladu s sprejetimi programi prenove na podlagi planskih aktov stanovanjske skupnosti.

V zvezi s pravicami občanov, lastnikov stanovanj je predlagatelj upošteval obvestilo Ustavnega sodišča SRS, da sedanja ureditev v tolikšni meri omejuje lastnike stanovanj, ki jih zasedajo občani, katerim so bila ta stanovanja dodeljena, da imajo lastniki le majhno možnost, da bi se vselili v svoja stanovanja, poleg tega pa tudi ni v celoti skladno z določbami ustave o svoboščinah, pravicah in dolžnostih človeka in občana. Predlog zakona precizira, kaj se šteje za primerno stanovanje v primeru, če lastnik stanovanja ponudi imetniku pravico do uporabe stanovanja drugo stanovanje, in je zožen krog uporabnikov stanovanja, ki obdržijo pravico do uporabe stanovanja v primeru smrti imetnika pravice do uporabe stanovanja oziroma, ko ta trajno neha uporabljati stanovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! V dosedanjih razpravah so bila temeljito razčiščena vprašanja v zvezi z vsebino, ki jo zakon ureja. Zato predlagamo, da zbor Skupščine SR Slovenije sprejme predlog zakona skupaj s predloženimi amandmaji Izvršnega sveta k 5., 8., 17., 25., 36., 37., 38., 41., 47., 48., 52., 57., 58., 59., 62., 63., 64., 71., 80., 81. in 95. členu predloga zakona.

Prav tako pa se Izvršni svet strinja z amandmaji skupine delegatov Skupščine mesta Ljubljane k 2. odstavku 25. člena, 43. členu, 2. odstavku 45. člena, 2. in 3. odstavku 64. člena in ne nasprotuje amandmaju k 2. odstavku 73. člena. Ne podpira pa amandmaja k 68. členu, kar sem že omenila. Hvala.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala! Predlog zakona o stanovanjskih razmerjih sta obravnavali naši komisiji za usklajevanje programov socialnega varstva in za samoupravno organiziranost in normativno dejavnost. Predlagali sta dva amandmaja, ki sta bila tudi objavljena v gradivu za današnjo sejo in posredovana zborom Skupščine SR Slovenije ter Republiški konferenci SZDL.

Amandma k 64. členu je vključen v predlog amandmajev, ki jih je predložil Izvršni svet, medtem ko amandma, po katerem naj bi splošne zavode opredelili kot stanovanja posebne vrste, ni dobil podpore v družbenopolitičnih organizacijah, Izvršnemu svetu in delovnih telesih Skupščine SR Slovenije. Oba naša pristojna skupna organa sta se ponovno sestala na seji včeraj. Obravnavala sta amandmaje Izvršnega sveta in ponovno pretehtala predlog amandmaja, ki je bil predložen naši skupščini. Prosim predsednico komisije za poročilo o tej obravnavi in za predlog stališč. Besedo ima tovarišica Marija Cigale.

M a r i j a C i g a l e : Naši dve komisiji sta obravnavali predlog zakona dvakrat na skupni seji, in sicer 6. in 27. septembra. Na prvi obravnavi sta se komisiji, kot ste že slišali, strinjali s predlogom zakona in predlagali dodatni amandma, in sicer v tem smislu, da naj bi se k zakonu dodal člen, po katerem bi udeleženci družbenega dogovora o oblikovanju in usklajevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu lahko opredelili določene prostore v domovih za ostarele kot stanovanja posebne vrste. Ta amandma je bil v razpravi v skupščinskih telesih in odborih SZDL Slovenije, obravnaval ga je tudi Izvršni svet.

Izoblikovalo se je mnenje, da takšen amandma k zakonu ni potreben glede na namen, ki smo ga s tem amandmajem imeli. Se pravi, da je tudi brez takšne dopolnitve zakona možno izpeljati sporazumevanje o delnem subvencioniranju stroškov bivanja oskrbovancev v domovih za ostarele. Zato sta komisiji na včerajšnji seji sklenili, da skupščini tega amandmaja ne predlagata, da pa predlagata, naj skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije hkrati s predlogom zakona o stanovanjskih razmerjih sprejme sklep, da se odboru podpisnikov omenjenega družbenega dogovora pošlje predlog oziroma pobuda, naj bi se ta družbeni dogovor ustrezno dopolnil z določbami, kako in po kakšnem postopku izpeljati delno subvencioniranje stroškov v domovih za ostarele, iz sredstev, ki se zbirajo v samoupravnih stanovanjskih skupnostih za delno nadomeščanje stanarin.

Na včerajšnji seji sta se komisiji tudi opredelili do amandmajev, ki jih

predlaga Izvršni svet. Komisiji sta ugotovili, da gre v več primerih za amandmaje redakcijske narave. Na naših komisijah je bilo največ razprave o amandmajih k 17. in 64. členu. To pa zaradi tega, ker sta ta dva člena v zakonu prišla na pobudo Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Glede 17. člena oziroma amandmaja k temu členu sta se komisiji seznanili z mnenji, ki so se oblikovala v dosedanjih razpravah o tem členu. Razprava je namreč bila prav o tem členu in o predlaganem amandmaju Izvršnega sveta k temu členu zelo živahna. V razpravah na naših komisijah je bilo ugotovljeno, da niti člen z amandmajem ni najboljši, da pa se seveda trenutno boljšega ne da oblikovati. Zato je amandma Izvršnega sveta kot je predložen pač neka nujnost v sedanji situaciji. Komisiji sta bili tudi mnenja, da je obrazložitev, ki jo je k temu amandmaju dal Izvršni svet, povsem nezadostna. Še zlasti, ker tudi s takim amandmajem, ostaja 17. člen nedorečen in bodo v praksi nastopale težave, kako ga izvajati. Zato sta komisiji predlagali, naj bi predlagatelj ta člen opremil z ustrezno obširnejšo obrazložitvijo, ki bi lahko predstavljala tudi oporne točke za uporabo tega člena v praksi. Komisiji skratka na ta amandma pristajata in predlagata tudi skupščini, da ga sprejme.

Prav tako je bilo dosti razprave o 64. členu. Komisiji sta menili, da je z amandmajem kot je predložen, 64. člen boljši in podpirata takšen amandma, čeprav sta ugotovili, da 64. člen z amandmajem vred predstavlja v bistvu bolj neko napotilno normo, ne pa nek člen, ki bi v praksi imel velike posledice. S tega stališča sta bili komisiji tudi mnenja, da bi ta člen lahko brez velike škode odpadel. Komisiji predlagata skupščini, da se opredeli tudi za ta amandma in seveda za vse ostale, ki jih predlaga Izvršni svet.

Naj še enkrat ponovim. Obe komisiji predlagata skupščini, da sprejme predlog zakona o stanovanjskih razmerjih z amandmaji, ki jih je predložil Izvršni svet. Komisiji tudi predlagata, da skupščina sprejme sklep, da se odboru podpisnikov družbenega dogovora pošlje pobudo, da začne postopek za dopolnitev tega dogovora v smislu kot sem že prej omenila. Hvala lepa.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Ugotavljam, da je komisija umaknila amandma. Pričenjam razpravo o predlogu zakona in amandmajih Izvršnega sveta. Kdo želi besedo? Vili Grebenc, delegat Občinske skupnosti socialnega varstva Ljubljana-Bežigrad.

V i l i G r e b e n c : Spoštovano predsedstvo, tovarišice in tovariši delegati! Danes zjutraj smo se sestali delegati ljubljanskih občin za področje socialnega varstva zaradi usklajevanja stališč do te točke dnevnega reda in posredujem enotno mnenje vseh petih občin. Tako kot je že tovarišica pred mano opozorila na dva, še zmeraj sporna člena zakona o stanovanjskih razmerjih, tudi Ljubljančani menimo, da 17. člen z amandmajem še vedno ni rešil praktičnih problemov, ki bodo nastali po uveljavitvi tega zakona. 17. člen namreč pravi, da je nekdo dolžan zagotoviti potrebne prostore zakoncu, ki se je dolžan izseliti iz stanovanja, ne navaja pa, kdo je tisti. Delegati ljubljanskih občin menimo, da ne bi to smel biti roditelj, ki običajno tudi zadrži otroke. Predlog zakona je določal, da se mora eden od zakoncev izseliti iz stanovanja najkasneje v enem letu, amandma pa časa ne navaja. Pri tem smo menili, da je to izpuščeno zaradi hitre priprave teksta.

Imamo pa še pripombo k 57. členu. Menimo, da je obrazložitev Izvršnega sveta k temu členu preskopa, ko govori, da je treba to besedilo uskladiti z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu in drugimi predpisi. Predlagamo, da naj bo ta obrazložitev bolj konkretna, kljub temu, da poznamo zakon o stanovanjskem gospodarstvu, ki praktično terja, da v zakonitem roku poravnamo vse obveznosti, ne glede kako se potem znotraj dogovorimo z nosilci stanovanjske pravice oziroma etažnimi lastniki. Menimo, da je tu premalo napisano in verjetno ne vzdrži tekst, ko pravi, da je treba neporavnane obveznosti poravnati najpozneje v roku trikrat daljšem od časa, kolikor je bila oseba brez posla.

Amandma k 59. členu je sprejemljiv, ko že govori, kdo je tisti, ki je dolžan poravnati selitvene stroške. Hvala.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Dalje prosim. Besedo ima Tone Roblek, delegat Zveze stanovanjskih skupnosti.

T o n e R o b l e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Zvezi stanovanjskih skupnosti Slovenije smo opravili temeljito razpravo o predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih na 2. seji skupščine, dne 23. junija 1982. Vsa stališča in predlogi, oblikovani po večini v amandmajski obliki, so bili po seji skupščine posredovani samoupravnim stanovanjskim skupnostim in Republiškemu komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora. Javna razprava o predlogu zakona je bila v Zvezi stanovanjskih skupnosti zaključena 23. septembra 1982, ko sta se sestali na skupni seji komisija skupščine Zveze za normativno dejavnost in komisija skupščine Zveze za vprašanja socialne varnosti v stanovanjskem gospodarstvu.

Na skupni seji obeh komisij je bilo ugotovljeno, da je predlagatelj upošteval pretežno večino pripomb oziroma predlogov Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije. Podpiramo tudi vse amandmaje k predlogu zakona, ki jih je oblikoval Izvršni svet Skupščine SR Slovenije s tem, da opozarjamo, da bo po zakonu o stanovanjskih razmerjih stanovanjska skupnost zavezana preskrbeti stanovanje za hišnika oziroma kurjača, po 76. členu zakona o stanovanjskem gospodarstvu pa sklepa pogodbe o začasni oddaji stanovanj hišni svet, kar pomeni posebno dodatno skrb mimo dosedanjih aktov samoupravne skupnosti za zagotovitev sredstev za te namene na ravni stanovanjske skupnosti.

Hkrati se strinjamo z včerajšnjo odločitvijo obeh komisij skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije o dopolnitvi družbenega dogovora tako, da se zagotovi možnost subvencioniranja v domovih za upokojence. Hvala lepa.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Naj obvestim delegate, da smo od Občinske skupnosti socialnega varstva Kranj dobili pismeno stališče k 3. točki dnevnega reda, da podpirajo predloge amandmajev k predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih. Glede amandmaja Skupnosti socialnega varstva Slovenije, da naj se v poglavju prehodne in končne določbe doda nov člen, menimo, da je stališče Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, sprejemljivo. Problem financiranja teh domov zares ne bi rešili še z možnostjo subvencije stanarine v domovih, ker te subvencije ne bi bil deležen širši krog oskrbovancev. Menimo, da bi z družbenim dogovarjanjem za posamezno plansko obdobje dosegli boljše rezultate, v kolikor bi bila družbena klima naklonjena takim rešitvam.

Občinska skupnost socialnega varstva Ravne na Koroškem pa nas je obvestila, da je skupščina vzela na znanje predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, vendar predlaga, da se v 64. členu predloga zakona dopolni besedilo v toliko, da bi bil oskrbovanec v domu starostnikov, ki pridobi status stalnega bivanja in se s tem odpove prejšnjemu stanovanju, pri oskrbnih stroških deležen subvencije v višini amortizacije, ki jo dom kalkulira v ceno na račun stanovanjskega objekta. Skupščina tudi podpira izjemno spreminjanje stanovanjskega objekta. Skupščina tudi podpira izjemno spreminjanje stanovanjskih prostorov v vzgojno-varstvene namene kot določa 54. člen predloga zakona. Skupnosti otroškega varstva in stanovanjski skupnosti pa naroča, da po sprejemu tega zakona to izjemo ustrezno vneseta v svoje samoupravne planske akte.

Želi še kdo razpravljati? Besedo ima predstavnik Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije Samo Divjak.

S a m o D i v j a k : Tovariš predsednik, rad bi opozoril, da so amandmaji, ki jih je tovarišica Erika Peterca že omenila, in s katerimi ste bili žal šele pred kratkim seznanjeni, v bistvu sestavni del zakona. Izvršni svet je poslal te amandmaje že 16. septembra, ne vem pa, kje so se tako dolgo zadržali.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Če kdo od delegatov ni prejel amandmajev k predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih, jih imamo tu še na voljo.

Nadaljujemo s sejo. Kdo želi še razpravljati? Karl Šmavc, delegat Občinske skupnosti socialnega varstva Celje.

K a r l Š m a v c : V Celju smo se ustavili pri vprašanju, ko recimo starši zgradijo hišo, v stanovanje pa se vselijo njihovi otroci, ki ga zasedajo na račun staršev. Teh primerov je zelo veliko. Kako to rešiti, nismo zasledili v zakonu. To je pomembno vprašanje, kajti v Celju čaka 240 upokojencev na stanovanje in so stanovanja nujno potrebni, tako pa so tudi taki, ki imajo po dva, tri

stanovanja, vendar jim zakon to omogoča. Tu ne vidimo rešitve.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Bi morda tovarišica Peterca odgovorila na zastavljeno vprašanje? Prosim.

E r i k a P e t e r c a : V 19. členu predloga je odgovor na vprašanje, ki ga postavlja delegat iz Celja. 19. člen pravi, da imetnik stanovanjske pravice, ki trajno neha uporabljati stanovanje, izgubi stanovanjsko pravico. Šteje se, da je trajno nehal uporabljati stanovanje, če ga ne uporablja več kot šest mesecev. Uporabniki stanovanja, to so tudi otroci, skratka tisti, ki so našteti v 5. členu predloga zakona, pa obdržijo pravico uporabljati stanovanje, če so živeli z imetnikom stanovanjske pravice skupaj dve leti. Vendar pa določbe tega člena ne veljajo v primeru, če je imetniku stanovanjske pravice bilo dodeljeno v skladu s samoupravnimi splošnimi akti stanodajalca drugo primerno stanovanje, ali če je imetnik stanovanjske pravice zgradil ali kupil družinsko stanovanjsko hišo ali stanovanje in se vanj vselil, če je to stanovanje primerno zanj in za druge uporabnike stanovanja. V tem primeru ne velja določba, tudi če so dve leti živeli z imetnikom stanovanjske pravice v družbenem stanovanju, da lahko ostanejo v tem stanovanju.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Prosim, kdo še želi razpravljati? Dolfka Boštjančič, predsednica skupščine Skupnosti socialnega varstva mesta Ljubljana.

D o l f k a B o š t j a n č i č : Problem, kdo plača stroške preselitve, je rešen, drugo vprašanje pa je problem stanovanja v primeru razveze z otrokom. Ocenili smo, da bi Skupnost socialnega varstva in Skupnost socialnega skrbstva morali vztrajati, da se ta gvordijski vozel zaključi. Ni vprašanje in se ne spuščamo v problem, kadar sta zakonca brez otrok. Po zakonu o zakonski zvezi pa je treba te stvari pri spravnem poskusu in pa pred razvezo razčistiti. Potem pa, namesto, da bi otrok preživljal samo krizo razveze, preživlja še krizo nemogočega stanja. Predstavljamo si lahko, vsak za sebe, dve sprti stranki v istem stanovanju z otrokom. V korist otroka bi morali reči, da se starši, ki mu otroci niso dodeljeni, odstranijo iz stanovanja. Praksa v službah socialnega skrbstva namreč pove, da so že tako ali tako težke zadeve sporazumevanja o stikih, mnogo težje takrat, kadar sta zakonca skupaj. Čudili smo se, da v tem primeru, ko gre za otroka, ni stvar dosledno rešena. Ko smo pripravljali zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, smo v vseh rešitvah izpostavljali otroka, ne odrasle. Odrasli imajo na voljo mnogo pravnih sredstev itd., ko pa gre za otroka, je treba stvar dosledno razčistiti.

Ker sem že pri besedi, pa še tole. V dom za starejše občane se ne pride kar tako. Imamo sistem, komisije za sprejem, katere naj bodo povezane z občinskimi skupnostmi socialnega skrbstva in njihovimi službami, s krajevno skupnostjo. Če gre za to, da je nekdo sprejet v dom, je treba ugotoviti njegovo materialno razmerje, kdo bo plačnik in ugotoviti, kje je bil prej. Če vidimo, da je to družbeno stanovanje, ki bo jutri prazno, je treba takoj iti v akcijo, da ga lastnik tega družbenega stanovanja odda na način, ki ga zakonodaja dopušča pod določenimi pogoji. Hočem reči, da tega problema ne moremo postaviti v paragraf. Zato imamo ustrezne skupnosti in službe, naš sodelavec pa mora postati krajevna skupnost. Hišna samouprava pa nam bo pomagala povedati, da je družbeno stanovanje prazno.

V Ljubljani smo že v predhodni razpravi o tem zakonu ugotovili, da je bil ta zakon v razpravah sprejet z dobrim občutkom, ker ureja nekatere stvari, o katerih govorimo že dolgo časa, nimamo pa pravne podlage, da ukrepamo. Hvala lepa.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Še kdo želi besedo? (Ne.) Če ni več razpravljalcev, zaključujem razpravo. Predlagam, da skupščina najprej odloči o amandmajih Izvršnega sveta. Vprašujem, ali lahko glasujemo o vseh amandmajih hkrati? Če temu nihče ne oporeka, prosim, da glasujemo.

Kdor soglaša z amandmaji Izvršnega sveta k 5., 8., 17., 25., 36., 37., 41., 47., 48., 52., 57., 58., 59., 62., 63., 64., 71., 80., 81. in 95. členu predloga zakona o stanovanjskih razmerjih, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predlagani amandmaji soglasno sprejeti.

Prosim, da glasujemo še o predlogu zakona. Kdor je za predlog zakona o stanovanjskih razmerjih, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli zakon in amandmaje Izvršnega sveta.

Predlagam, da sprejmemo tudi ta-le sklep.

Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije daje pobudo odboru podpisnikov družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 15/81) za začetek postopka za dopolnitev dogovora. Dogovor naj bi dopolnili z določbami, ki bodo omogočale subvencioniranje stanarine v splošnih socialnih zavodih s strani stanovanjskih skupnosti.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ker ta zakon danes sprejemamo kot enakopraven zbor z zbori Skupščine SRS in mora biti v vseh štirih zborih sprejet v enakem besedilu, obveščam delegate, da bomo skladno s 300. členom poslovnika Skupščine SRS nadaljevali obravnavo o zakonu, če bo to potrebno, potem ko dobimo obvestilo o razpravi v zborih Skupščine SR Slovenije. Po končanem dnevnem redu naše seje bomo zato morali počakati na konec razprave o tem zakonu v Skupščini SR Slovenije. Predlagam, da v skupini delegatov, ki bo pripravila ustrezno mnenje, sodelujejo Ciril Koprivc, Jože Suhadolnik in Nadja Markun.

Kdor soglaša s takim predlogom, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlagam, da imenovani delegati odidejo v Skupščino SR Slovenije in vsak v svojem zboru spremljajo potek razprave o zakonu o stanovanjskih razmerjih. Po teh razpravah bodo po potrebi sodelovali v medzborovskem delovnem telesu, ki bo izdelalo mnenje za uskladitev stališč.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Objavljen je bil v prilogi Poročevalca Skupščine SR Slovenije št. V. z dne 2. julija 1982, povzetek in nekatera stališča iz razprave v naših skupnih organih pa v 8. številki Delegatskega poročevalca.

Prosim predstavnico predlagatelja, tovarišico Majo Godler, pomočnico predsednika Republiškega komiteja za delo, za uvodno obrazložitev predloga za izdajo zakona.

Maja Godler: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z razvojem samoupravljanja je nastala potreba za uskladitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja z ustavo in zakonom o združenem delu oziroma z novim samoupravnim družbenoekonomskim položajem delavcev v združenem delu in vseh drugih delovnih ljudi. Na teh podlagah je potrebno sistem pokojninsko invalidskega zavarovanja dograditi v integralno sestavino sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu, s katerim si delavci in drugi delovni ljudje zagotavljajo svojo socialno varnost v primerih starosti, izgube ali zmanjšanja delovne zmožnosti ter smrti, na podlagi minulega dela in s tem prispevka, ki so ga dali v svoji aktivni dobi k razširitvi materialne osnove svojega in družbenega dela. Položaj upokojenca naj bi bil tako nadaljevanje položaja, ki ga je imel kot delavec v združenem delu. Zahteva je terjala graditev sistema na novih temeljih, tako v vsebini odnosov kot glede institucionalnih oblik in poti za njihovo uresničevanje. Minulo delo naj bi bilo podlaga pravici do pokojnine, iz sfere državnega urejanja pa naj bi prešlo v sfero samoupravnega odločanja in sporazumevanja vse tisto, kar zaradi zagotovitve temeljnih pravic delovnih ljudi in zaradi varovanja širših družbenih interesov ni nujno urejati z zakonom. S tem bi tudi na področju pokojninsko invalidskega sistema bila deloma uresničena usmeritev tovariša Edvarda Kardelja, ko pravi: Ena od oblik uresniče-

vanja pravic na podlagi vlaganja minulega dela je pokojninski sistem kot oblika solidarne delitve učinkov družbenega minulega dela oziroma povečanje produktivnosti celotnega družbenega dela. Naloga, razviti ta nov temelj, pravico do pokojnine kot pravico iz minulega dela, se je pokazala za zahtevno in dolgotrajno nalogo.

V roku za uskladitev predpisov s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja so bile opravljene le formalno pravne uskladitve, vsebinska uskladitev pa je bila na zvezni ravni opravljena s sprejemom novega zveznega zakona, ki narekuje tudi izdajo novega republiškega zakona. Novi zvezni zakon opredeljuje pokojnino kot pravico iz minulega dela. Dohodek, ki ga dosežejo delavci v združenem delu s svojim živim delom ter opravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim in družbenim minulim delom je osnova družbenoekonomskih odnosov med aktivno generacijo delavcev in delavci, ki uveljavljajo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. V rezultatih gospodarjenja z družbenim minulim delom so namreč tudi učinki gospodarjenja in povečanja materialne osnove združenega dela, ki ga je ustvarjala upokojena generacija delavcev ter s tem omogočila v svoji aktivni dobi doseganje višje stopnje v tekočem delu in v dohodku izraženih rezultatih. Zato pokojnina pripada delavcu na podlagi rezultatov njegovega in družbenega minulega dela in po načelih vzajemnosti in solidarnosti.

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja s tem preraščа v sistem nadaljevanja delitve po delu, dopolnjen s sestavinami socialistične solidarnosti in vzajemnosti. Poleg teh in drugih osnov za sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja so z zveznim predpisom določene temeljne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ustava veleva, da federacija določa in ureja temeljne pravice in temeljna načela in s tem temelje sistema na tem področju, republike in avtonomni pokrajini sistem, konkretizacija pravic pa je prepuščena v pristojnost samoupravne regulative. Zato v predlogu za izdajo zakona, ki mu prilagamo teze zaradi večje jasnosti, ni ponavljanj določil zveznega zakona, ki se prične uporabljati s 1.1.1983.

Razlogi za sprejem novega republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju so zlasti: uskladitev z ustavo in zakonom o združenem delu ter novim zveznim zakonom na tem področju ter problemi v izvajanju veljavnega zakona, ki kažejo na neustreznost nekaterih rešitev in celovita revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov v smeri graditve enotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja vseh delavcev v združenem delu oziroma delavcev in kmetov.

Pri izdelavi novega zveznega zakona je bilo veliko polemik in iskanja rešitev za konkretizacijo načela minulega dela. Predlagano je stališče, da je pokojninski sistem integralni del sistema samoupravnih dohodkovnih odnosov in delitve ter prisvajanja novo ustvarjene vrednosti. To pa zahteva predhodno izpeljavo kategorije minulega dela v sistemu delitve sredstev za osebne dohodke v organizacijah združenega dela. V skladu z zakonom o razširjeni reprodukciji in minulem delu v sedanjih pogojih, ko še ni vpeljano ustrezno merjenje prispevka delavca na podlagi minulega dela in ko le-ta še ni posebej izražen v osebnem dohodku delavcev, je osebni dohodek ostal tudi merilo za ugotavljanje prispevka oziroma položaja upokojenca.

V republiškem zakonu pa predvidevamo usklajevanje pokojnin, ne le po nominalni rasti osebnih dohodkov, kot to določa novi zvezni zakon, temveč tudi po rasti družbene produktivnosti dela na območju republike, kar ocenjujemo kot nadaljnji korak pri izpeljavi načela minulega dela v zveznem zakonu. Kljub tej dograditvi pa za prihodnost še vedno ostaja naloga, da načelo minulega dela vgradimo v oblikovanje pokojninske osnove. Bolj kot bo osebni dohodek dosledno v praksi izkazovan po živem in minulem delu in bolj kot bo delavec ekonomsko občutil odvisnost svojega materialnega in družbenega položaja od tega, kako upravlja in gospodari z minulim delom, toliko bolj se bo to odražalo tudi v pokojninskem sistemu in materialnem položaju upokojencev. V desetletnem obdobju izvajanja zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je praksa terjala večkratne spremembe in dopolnitve. V tem trenutku opozarja zlasti na nezadovoljivo ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, uživanje in izgubo pravic na podlagi invalidnosti, novo ureditev posameznih institutov v sistemu zaradi novih odnosov ter odpravo nekaterih zaradi njihove preživelosti.

Na področju invalidskega varstva predloženi zakon sledi novostim v novem zveznem zakonu. Nezadostna povezanost sistema invalidskega zavarovanja z združenim delom, ki pogojuje premajhno zainteresiranost posameznih organizacij združenega dela za izvajanje varstvenih in drugih ukrepov za preprečevanje invalidnosti, zahteva večje spremembe v dosedanji ureditvi. Cilj teh sprememb je razviti preventivno varstvo pri delu in v zvezi z delom, s tem pa tudi zmanjševati število uživalcev invalidskih pokojnin ter doseči večje vključevanje delovnih invalidov v delo in proces, s tem pa tudi normalno življenjsko in delovno okolje. Razen rizika popolne izgube delovne zmožnosti in v teh primerih pravice do invalidske pokojnine je uresničevanje vseh ostalih pravic, to je pravice do zaposlitve in ustrezne prerazporeditve, pravica do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ter s tem v zvezi pravica do nadomestila osebnega dohodka, postalo sestavina medsebojne odvisnosti in združenosti delavcev pri delu v organizacijah združenega dela. Da bi zagotovili uspešno zaposlitev oziroma prerazporeditev ter uspešno prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo invalidne osebe, je v predloženem zakonu določena tudi omejitev uživanja in prenehanja teh pravic, da bi spodbujali čimprejšnjo zaposlitev, prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo in v izogib primerom v praksi neupravičenega izkoriščanja ugodnosti iz invalidskega zavarovanja, kljub zadostnim psihofizičnim sposobnostim delovnega invalida za delo.

S predloženim gradivom predlagamo tudi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vseh kmetov v SR Sloveniji, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic. Gre za kategorijo delovnih ljudi, ki edina v SR Sloveniji doslej ni bila obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovana. Na podlagi ustave in zakona o združenem delu je določen družbenoekonomski položaj združenih in nezdruženih ali drugih kmetov. Za razliko od družbenoekonomskega položaja združenih kmetov, ki imajo položaj delavca v združenem delu, je nezdruženim kmetom zagotovljen v načelu enak družbenoekonomski položaj. Zato je obveznost pokojninskega in invalidskega zavarovanja združenih kmetov določena že z zveznim zakonom, hkrati pa tudi možnost uvedbe obveznega zavarovanja za nezdružene kmete s tem, da je ureditev prepuščena republikam in avtonomnima pokrajinama.

Ker je v SR Sloveniji leta 1972 bilo uvedeno obvezno starostno zavarovanje kmetov, prehodno predlagamo nadaljnje uživanje pravic iz tega zavarovanja tako uživalcem kot tistim kmetom zavarovancem, ki so stari nad 60 let. Veljavna ureditev starostnega zavarovanja kmetov se je pokazala tudi kot ustavno oporečna. Grajena je na načelih ena kmetija ena pokojnina, minimalni krog upravičencev, minimalni obseg pravic in poseben način financiranja s solidarnostno udeležbo združenega dela. Tako je podlaga pravici do pokojnine lastnina na zemlji, ne pa delo in ustvarjeni rezultati dela. Na to je opozorila tudi Skupščina SR Slovenije in v lanskem letu sprejela sklep, da je na področju starostnega zavarovanja kmetov potrebno opraviti celovito revizijo sistema. Upoštevajoč vse omenjene razloge ter smernice družbenopolitičnih organizacij in stališča republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve predlagamo, da kmete vključimo v enoten sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, predlagamo obvezno zavarovanje vseh tistih kmetov, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, ne glede na dohodek, ki ga ustvarijo na kmetiji. Zavarovalne osnove naj bi bile določene v takem razponu, da bo prispevke po lastni presoji glede višine zmogel tudi ekonomsko šibek kmet, od te višine prispevka pa bo odvisen tudi obseg njegovih pravic starostne, družinske ali invalidske pokojnine.

Za pospeševanje združevanja dela, sredstev in zemlje predlagamo, da so združenim kmetom zagotovljene vse uresničljive pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugim kmetom pa le pravica do starostne, družinske in invalidske pokojnine. Slednji prav tako ne bi imeli pravice do zajamčene pokojnine, varstvenega dodatka, medtem ko bi zajamčeno borčevsko pokojnino prejemali na dosedanjih osnovah. Po predhodnih ocenah predlagano zavarovanje vseh kmetov ne pomeni večjega bremena za združeno delo. Večje število zavarovancev, ki bodo šele čez leta lahko uveljavili svoje pravice, bo že sedaj zagotavljalo sredstva za sedanje uživalce kmečkih pokojnin in za potencialne uživalce osebne pokojnine. V republiki Sloveniji je približno 126.000 aktivnega kmečkega prebivalstva, od tega kar 54.000 združenih in približno 35.000 kmetov kooperantov, ki imajo po predpisih ter ob izpolnjevanju z njimi določenih pogojev status združenega kmeta in so obvezno vključeni v zavarovanje že po zveznem zakonu. Preostalo število aktivnih kmečkih prebivalcev je zato bistveno manjše od števila tistih, ki po veljavnem sistemu še niso vključeni v zavarovanje.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagana sistemska rešitev dosledno sledi ustavi in zakonu o združenem delu ter praksi, ki jo imamo s pokojninskim in invalidskim zavarovanjem vseh ostalih oseb, ki opravljajo samostojne dejavnosti.

Slednja nas je vodila k oblikovanju predlaganih rešitev v podrobnostih zlasti, koga zajeti v zavarovanje in določitvi osnove za plačilo prispevkov, upoštevajoč dejstvo, da na individualnih kmetijah ni mogoče ugotavljati dejanskega dohodka. S predlaganim sistemom bo določanje pravic pokojninskega in invalidskega zavarovanja in združevanje potrebnih sredstev za njihovo uresničevanje v celoti preraslo v integralni del celovitega sistema družbenega planiranja. Postalo bo sestavni del planov tozd in planov družbenopolitičnih skupnosti, upokojenec in delavci v združenem delu pa v položaj subjekta teh odnosov. Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti v samoupravni interesni skupnosti bodo subjekti združevanja še celoviteje kot doslej uresničevali na podlagi dogovorov in samoupravnih sporazumov o temeljih planov in drugih samoupravnih sporazumov, ki bodo hkrati podlaga za izločanje dela sredstev iz dohodka tozd.

Delegatski sistem pa delavcem v združenem delu zagotavlja neodtujljivost pravice planiranja in upravljanja s temi sredstvi vse dotlej, dokler jih upokojenci in drugi upravičenci ne prisvojijo kot pokojnino ali v drugi obliki. Viri sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so določeni z zveznim zakonom, prispevkom iz osebnega dohodka in s prispevkom iz dohodka tozd drugih organizacij in skupnosti. Razmerje med njimi pa urejajo republike in avtonomni pokrajini. Izhodišče, da sistem temelji na minulem delu, prihaja do izraza tudi pri zagotavljanju sredstev. V predlogu je predvideno večje zajemanje sredstev iz dohodka tozd s posledico, da bodo več sredstev prispevali delavci tozd, ki razpolagajo z večjim obsegom minulega dela, ki jim omogoča dosegati večji dohodek. Tudi v bodoče se bodo sredstva zagotavljala s srednjeročnim sporazumom o temeljih plana in vsakoletnim finančnim načrtom samoupravne interesne skupnosti, ki bo upoštevala možnosti združenega dela ter pravice upokojencev in invalidov. Predvidena sta tudi dva nova vira sredstev. Eden je prevzet iz zakona o starostnem zavarovanju kmetov. Gre za prispevek, ki se plača, če kmetijsko zemljišče pride od kmeta v last pravne ali fizične osebe, ki ni kmet in to v dogovorjeni višini katastrskega dohodka od tega zemljišča. Drugi je prispevek iz minulega dela od zemlje, ki naj bi ga plačevali tisti, ki niso kmetje, pa posedujejo kmečko zemljo, in to iz dohodka.

Poleg omenjenih novosti na področju invalidskega varstva ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov so predvidene novosti tudi v posameznih institutih. Pomembnejše med njimi so: pravica do minimalne oziroma zajamčene pokojnine, predčasne upokojitve, izenačitve izven zakonske skupnosti z zakonsko v pridobitvi pravice do družinske pokojnine in vštevanju služenja vojaškega roka v JLA nad 24 mesecev v pokojninsko dobo. Pravico do minimalne oziroma zajamčene pokojnine naj bi imeli vsi tisti s polno pokojninsko dobo in v primerih invalidske upokojitve, če je ta posledica nesreče pri delu oziroma poklicne bolezni. Ta pokojnina naj bi ne bila nižja kot znaša zadnji znesek ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov po zakonu o zajamčenem osebnem dohodku. Odločali in odločili boste ali naj se na območju republike Slovenije ponovno uvede možnost predčasne upokojitve. To pomeni, da se lahko uveljavi pravica do pokojnine pri 5 let manjši starosti in 5 let krajši pokojninski dobi, torej ženske pri 50 letih in 30 letih pokojninske dobe, moški pri 55 letih in 35 letih pokojninske dobe. V tem primeru, tako določa zvezni zakon, se pokojnina odmeri glede na pokojninsko dobo in zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj do izpolnitve starosti, predvidene po splošnih pogojih za pridobitev pravice do pokojnine. Predvideno je, naj bi se zmanjšala za odstotek, ki ga določi skupnost, torej, ki ga določijo zavarovanci sami v samoupravnem postopku.

Mnenja in stališča o predčasni upokojitvi so različna. Doslej ta institut ni bil vpeljan le v SR Črni Gori, Bosni in Hercegovini in Sloveniji, kar je povzročalo negodovanje in oceno, da gre za neenakost glede temeljnih pravic. V postopku priprave predloga za izdajo so bili zato zavrnjeni predlogi uvedbe tega instituta glede na težje pogoje dela. Prišlo bi do razlik ne le med posameznimi republikami in avtonomnima pokrajinama, temveč posameznimi organizacijami združenega dela oziroma panogami. Ko se boste odločali o tem vprašanju, pa velja tudi upoštevati, da je v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja že vgrajen institut štetja zavarovalne dobe s povečanjem na delih in nalogah, ki so težka in za zdravje škodljiva. Tudi postopek ugotavljanja, kdaj gre za težja dela in naloge bi bil drag in dolgotrajen, kajti to lahko presojajo le strokovne institucije na podlagi strokovnih analiz. Način uvedbe predčasne upokojitve je zato predložen v takšni obliki kot so doslej znane v ostalih republikah in avtonomnima pokrajinama z razliko, naj bi o odstotku zmanjšanja odločali zavarovanci s samoupravnim splošnim aktom. Tako torej zavisi uvedba tega instituta

kot tudi način in pogoji izključno od mnenj in stališč delovnih ljudi, izraženih in sprejetih v delegatskih sredinah.

V skladu z novostmi, ki jih je prinesla rodbinska zakonodaja glede na razvoj odnosov na tem področju predlagamo izenačitev izvenzakonske skupnosti z zakonsko v pridobitvi pravice do družinske pokojnine. Obstoj takšne skupnosti pa bo presojalo redno sodišče v nepravdnem postopku. Nova republiška zakonodaja naj bi uredila tudi vprašanje vštevanja služenja vojaškega roka v JLA nad 24 mesecev v pokojninsko dobo. K temu nas zavezuje tudi sklep republiške skupščine ob sprejemu sedaj veljavnega zakona, naj bi se proučile možnosti štetja v pokojninsko dobo obdobja služenja vojaškega roka ter številni predlogi v teku priprave predloga za izdajo. Velja poudariti, da podrobnejše kvantifikacije posameznih rešitev v tej fazi postopka še niso izdelane, kljub temu pa ugotavljamo, da ne gre za širitve, ki bi zahtevale večja dodatna sredstva.

Tovarišice in tovariši delegati! Zakon je pripravljen tako, da delavci v združenem delu, ki odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela ter ustvarjajo in razpolagajo z dohodkom, so odločujoči tudi pri oblikovanju sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter vseh posameznih pravic in obveznosti. V kolikor bodo podprte predlagane sistemske rešitve in temeljna izhodišča bo na le-teh oblikovan nov republiški zakon v mejah pristojnosti, vse podrobnejše rešitve in konkretizacija pravic pa urejena v samoupravnem postopku s samoupravnimi splošnimi akti. Kot je iz predloga za izdajo zakona razvidno je konkretizacija vseh življenjsko pomembnejših zadev prepuščena dosledno v presojo in odločitev delegatskim sredinam. Dana je možnost po samoupravni poti poiskati in zagotoviti najustreznejše rešitve, hkrati pa se je treba zavedati, da gre za področje, kjer bo različnost interesov prihajala do izraza in pogojevala različna stališča, pripombe in predloge, pri čemer pa je potrebno upoštevati tudi gospodarsko situacijo, v kateri se nahajamo. Temeljno vodilo za nadaljnje delo naj bi bilo oblikovanje sistema, ki bo čim bolje sledil samoupravnemu in družbenoekonomskemu položaju delavcev v združenem delu, katerega temelje že določa novi zvezni zakon. Za razpravo in sklepanje o tem predlogu je pomembno tudi obvestilo, da je predlog za izdajo tega zakona z nekaterimi dopolnilnimi in spreminjevalnimi predlogi podprt na seji predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, pristojnih svetih predsedstva Republiške konference SZDL, skupščine Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in skupščine Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov.

V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da predloženi predlog za izdajo po razpravi sprejmete. Hvala lepa.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Prosim še predstavnike skupnih organov naše skupščine za poročilo. Besedo ima Stojan Trošt, član Komisije za usklajevanje programov socialnega varstva.

S t o j a n T r o š t : Predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s tezami za osnutek sta na skupni seji, dne 6.9.1982, obravnavali Komisija za usklajevanje programov socialnega varstva in Komisija za samoupravno organiziranost in normativno dejavnost. Pri tem sta podprli predlog, da združeno delo prevzame odgovornost za preprečevanje invalidnosti ter za ukrepe na tem področju, vendar pa sta opozorili, da je v prehodnem obdobju potrebno zagotoviti normalen potek usposabljanja invalidov. Zato je treba razvijati dejavnost zavodov za usposabljanje, da bodo pri usposabljanju invalidov delovnim organizacijam lahko nudile vso ustrezno strokovno pomoč. Obe komisiji sta pozdravili enotno ureditev pokojninsko-invalidskega zavarovanja delavcev in kmetov, vendar pa sta opozorili, da bo širitev kroga zavarovancev terjala več sredstev. V razpravi na skupni seji sta tudi opozorili, da bo potrebno urediti status kmeta v enem dokumentu in prav tako tudi vprašanja v zvezi s priznavanjem pokojninske dobe kmetov. Načelo ena kmetija - ena pokojnina ne zdrži več pojmovanja o izenačevanju družbenoekonomskega položaja vseh delavcev in kmetov.

In končno sta komisiji menili, naj bi novi zakon zagotovil pravico do rehabilitacije tudi kmetom.

Skupnost socialnega varstva Slovenije je na predlog za izdajo zakona s tezami za osnutek do danes dobila tudi pripombe in stališča Občinske skupnosti socialnega varstva Nova Gorica in občinske skupnosti socialnega varstva Ravne na Koroškem.

Komisiji podpirata predlog za izdajo zakona in predlagata skupščini skupnosti, naj občinske skupnosti socialnega varstva sodelujejo v javni razpravi o tem dokumentu, ki jo bodo v občinah vodile občinske konference SZDL. Vse občinske skupnosti socialnega varstva bodo dobile pisno informacijo o najpomembnejših vprašanjih sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki bo zajela vso dosedanjo razpravo v skupnih organih, pripombe in stališča občinske skupnosti socialnega varstva Nova Gorica in Občinske skupnosti socialnega varstva Ravne na Koroškem, vključno z razpravo z današnje seje skupščine.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Besedo ima Zofka Stojanovič, predsednica Komisije za vprašanja socialne varnosti invalidov.

Z o f k a S t o j a n o v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija za vprašanja socialne varnosti invalidov je na seji, dne 22. septembra 1982, obravnavala predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s tezami in v svoji razpravi posvetila ustrezno pozornost predlogom, ki urejajo invalidsko zavarovanje, to se pravi, področju problematike invalidov. Pri tem je komisija zavzela v razpravi naslednja stališča.

V celoti je komisija podprla izhodišča oziroma predlog zakona, zlasti glede obveznosti združenega dela v zvezi z delovnimi invalidi. Komisija je tudi opozorila, da je potrebno pri prenosu nalog s področja invalidskega varstva zagotoviti združenemu delu tudi ustrezno strokovno pomoč. Komisija je bila tudi mnenja, da bi v republiškem zakonu povzeli tudi nekatera določila iz zveznega zakona, ki se nanašajo na novosti s področja invalidskega zavarovanja, zlasti v zvezi z opredelitvijo statusa invalida, čeprav je mnenje predlagatelja zakona, da v republiškem zakonu ne gre povzemati določil zveznega zakona. Vendar zaradi boljšega razumevanja celote, komisija meni, da to ne bi škodovalo.

Nadalje se je komisija opredeljevala, da naj bi zakon v svojih določilih vnesel rešitve, ki bi predvsem vzpodbujale delovne organizacije, da bi v svojih samoupravnih aktih čimbolj uredile tudi obveznosti na tem področju, v smislu preprečevanja invalidnosti. Potrebno bi bilo predvsem stimulirati prekvalifikacijo in usposabljanje ter zaposlovanje invalidov in preprečiti manipuliranje tako imenovanih namišljenih invalidov, kar je v praksi še marsikje prisotno.

Komisija se je zavzela za to, da bi morale obstojati tudi možnosti, da si invalid za čas, ko je bil ocenjen kot invalid in seveda ni delal, kasneje pa se ponovno reaktivira, za dokup delovne in pokojninske dobe. Skratka, zakon naj bi predvidel možnost, naj bi se rehabilitacijo oziroma usposabljanje invalidov štelo v pokojninsko dobo. Komisija meni, da delavec oziroma invalid tudi v času rehabilitacije ustvarja.

Nadalje bi bilo potrebno natančneje opredeliti tudi dolžnosti invalidnega delavca, to je obveznost, da sprejme ponujeno ustrezno delo oziroma, če to odkloni, da bi mu prenehale pravice iz invalidskega zavarovanja.

Prav tako je komisija zavzela stališče, da bi invalidi morali pred dokončno oceno biti ustrezno strokovno obravnavani v teku kontinuiranega procesa. Predvsem bi se moralo v ta proces bolj aktivno vključiti tudi zdravstvo, pa tudi skupnosti za zaposlovanje.

Celotna razprava v komisiji je šla predvsem v tej smeri, da bi morali v zakonu zagotoviti izvajanje širše prevencije invalidnosti in opredeliti tudi naloge drugih nosilcev te dejavnosti, to pomeni tudi drugih interesnih skupnosti in institucij, ki delujejo na tem področju. Potrebno bi bilo tudi preveriti osnove za odmero denarnih prejemkov iz naslova invalidnosti. Bilo je mnenje, da bi bilo potrebno vgraditi v zakon možnost nove odmere nadomestila, kar bi stimuliralo invalida, da si prizadeva predvsem za boljše delo. Prav tako je komisija opozorila, da zlasti teze, čeprav se je komisija osredotočila predvsem na predlog za izdajo zakona, kjer je sicer navedeno, da bi bilo potrebno urediti status najteže prizadetih oseb, to je otrok in mladine, kasneje temu stališču v predlogu ne sledijo. Že dalj časa obstaja namreč pobuda invalidskih organizacij, zlasti Zveze društev za pomoč duševno manj razvitim osebam, da bi bilo potrebno sistemsko urediti status najteže prizadetih oseb. Podan je bil predlog, naj bi predlagatelj zakona proučil možnost razširjenega zavarovanja delavcev do priznanja tudi materialnih pravic najteže prizadetih oseb.

Nadalje je bilo stališče komisije, da je potrebno z zakonom opredeliti tudi širšo solidarnost v Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja na področju delovnih invalidov, zlasti za tiste delovne organizacije, ki delajo pod težjimi delovnimi pogoji in kjer objektivno v delovnem procesu nastajajo večje možnosti za invalidizacijo delavcev, kot je na primer panoga rudarstva, železarstva in podobno.

To so stališča in pripombe komisije, ki jih posreduje v razpravo skupščini na današnji seji, do katerih je potrebno, da se delegati opredelijo. Sprejeta stališča naj se posredujejo v nadaljnjo razpravo oziroma predlagatelju zakona, da jih upošteva pri pripravi osnutka zakona. Hvala.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Besedo ima Maks Vezovnik, predsednik Koordinacijskega odbora za vprašanja socialne varnosti borcev.

M a k s V e z o v n i k : Tovarišice in tovariši delegati! Koordinacijski odbor za vprašanja socialne varnosti borcev Skupnosti socialnega varstva Slovenije je na svoji drugi seji, dne 23. septembra 1982, obravnaval predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s tezami za osnutek zakona.

Zakon o pokojninskem zavarovanju bo po mnenju koordinacijskega odbora bistveno vplival na pravice in obveznosti delovnih ljudi in občanov, zato odbor sodi, da je potrebno voditi o osnutku zakona čimširšo in čimbolj poglobljeno javno razpravo, v katero se morajo tvorno vključiti tudi vsi koordinacijski odbori občinskih skupnosti socialnega varstva.

Razprava na odboru se je dotaknila vseh bistvenih vprašanj, ki jih teze nakazujejo. Poleg vprašanj, ki posredno ali neposredno prizadevajo varstvo pravic borcev, vojaških in drugih invalidov, se je odbor osredotočil tudi na druga vprašanja in na razloge, ki narekujejo sprejem novega zakona ter na sistemska izhodišča in načela, na katerih naj bi nov zakon temeljil.

Člani odbora menimo, da so razlogi za sprejem zakona povsem utemeljeni. Strinjamo se, da je treba sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja uskladiti z ustavo in zakonom o združenem delu, izpeljati oziroma konkretizirati temeljne pravice in enotne temelje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja določene v zveznem zakonu ter da je treba v tem sistemu uvesti nekatere nove institute, ki jih narekujejo novi odnosi in naša sedanja družbenopolitična in družbeno-gospodarska naravnanost.

Zlasti so člani koordinacijskega odbora podprli vključitev kmetov v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki naj bi se opravila v celovito revizijo sistema starostnega zavarovanja kmetov in z izgraditvijo enotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev in kmetov. Vendar menijo, da je potrebno hkrati proučiti še nekatera odprta vprašanja, ki so v tezah le nakazana, premalo definirana oziroma neopremljena s kvantificiranimi finančnimi prikazatelji. Opozoril je na probleme na področju zagotavljanja sredstev, ki jih bo zahteval enoten pokojninsko-invalidski sistem in v zvezi s tem zlasti na problem malih kmetov in problem ostarelih kmetov, ki povišanih prispevkov ne bodo zmožni plačevati. Zato bi morali to vprašanje v razpravi podrobneje osvetliti in opredeliti v okviru sistema vzajemnosti in solidarnosti. Ob tem je odbor opozoril tudi na neusklajenost zakonodaje s področja kmetijstva in preživninskega varstva kmetov, kar bo treba pregledati, celovito razrešiti in medsebojno uskladiti. Bili smo soglasni, da mora nov pokojninsko-invalidski zakon razrešiti vprašanja invalidskega varstva kmetov in zagotoviti take rešitve, ki bodo spodbujale mlade, da bodo ostajali na kmetijah in se vključevali v sistem združenih kmetov.

Odbor se je dotaknil tudi določenih vprašanj socialne varnosti, zlasti določb v zvezi z varstvenim dodatkom in drugih socialnih pravic. Člani odbora so bili mnenja, da je eno najpomembnejših načel, na katerih naj bi nov zakon temeljil, načelo vrednotenja minulega dela kot podlage za uveljavitev pravice do pokojnine oziroma pojmovanja pokojnine kot pravice iz minulega dela. Strinjali so se, da je potrebno posvetiti posebno pozornost izpeljavi tega načela v zakonu.

Odbor je razpravljal tudi o vprašanjih stimulacije pri podaljšanju pokojninske dobe. Seznanjen je bil z usmeritvami, ki materialni stimulaciji nasprotujejo, vendar se do tega vprašanja ni opredelil, ker meni, da je to vprašanje, ki zahteva širšo presojo in argumentacijo.

Odbor je nadalje razpravljal tudi o tistih določbah oziroma tezah, ki zadevajo urejevanje sistema invalidskega varstva, še posebej problematiko prenosa nalog invalidskega varstva na organizacije združenega dela. V celoti je podprl temeljna izhodišča, ki bolj zavezujejo združeno delo, vendar pa je opozoril, da je hkrati potrebno delovne organizacije za to uporabiti in izpeljati celoten sistem invalidskega varstva, izključno z oblikovanjem in ustanavljanjem zavodov za rehabilitacijo invalidov, invalidskih delavnic in delavnic za delo pod posebnimi pogoji. Ob tem se je dotaknil tudi vprašanj statusa težje in težko duševno prizadetih odraslih oseb in podprl stališča, naj se to vprašanje pozitivno razreši, bodisi v okviru sistema invalidskega varstva oziroma socialnega skrbstva. Odbor je podprl tudi nakazano možnost predčasne upokojitve, vendar meni, da je treba ta institut v zakonu konkretizirati. Možnost predčasne upokojitve pomeni po mnenju odbora tudi zmanjšanje pritiska na invalidsko upokojevanje, daje pa tudi možnost večjega zaposlovanja mladih.

Odbor je nadalje še posebej opozoril na nujnost ureditve prehodnega obdobja. Zvezni zakon naj bi začel veljati že 1. januarja prihodnje leto, republiški zakon in vsa samoupravna in druga normativna regulativa, vključno z novelizacijo aktov v OZD pa v tem času ne bo izvedena, odprta pa so tudi še nekatera vprašanja zagotavljanja sredstev: Zato odbor meni, da bi morali sprožiti iniciativo za odložitev izvajanja nekaterih določb zveznega zakona in njihovo pristojno uveljavitev.

V razpravi o vprašanjih, ki zadevajo pokojninsko zavarovanje borcev in kmetov borcev je odbor opozoril na neusklajenost noveliziranega zakona o delovnih razmerjih in zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zvezni zakon namreč predvideva tri možnosti za upoštevanje posebne dobe (enojno, dvojno ali sploh ne), noveliran republiški zakon o delovnih razmerjih pa le prvi dve. Odbor predlaga skupščini Skupnosti socialnega varstva Slovenije, naj da pobudo za uskladitev zakona o delovnih razmerjih z zveznim pokojninskim zakonom.

Odbor je razpravljal tudi o vprašanjih statusa "ukradenih otrok" in menil, da ni razlogov za menjavo dosedanjih rešitev, pač pa, naj se morebitna socialna vprašanja rešujejo na podlagi socialnih stanj, kar je bilo v praksi uveljavljeno že doslej.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Slišali smo uvodno obrazložitev predstavnika predlagatelja zakona in poročila predstavnikov skupnih organov naše skupščine. Dovolite mi, da pred začetkom razprave opozorim, da gre danes predvsem za opredelitev stališč do temeljnih izhodišč predloga za izdajo zakona in ne za razpravo o posameznih tezah, čeprav bodo tudi predlogi za oblikovanje posameznih tez koristili predlagatelju pri pripravi osnutka zakona. Če ima kdo pripravljene pripombe k tezam, predlagam, da jih odda in jih bo skupščina predložila predlagatelju, razpravljali pa naj bi predvsem o vsebini predloga za izdajo zakona.

Pričenjam razpravo. Besedo ima dr. Vinko Mozetič.

Dr. V i n k o M o z e t i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Po objavi predloga za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s tezami so v Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja že v tej fazi zakonodajnega postopka potekale intenzivne obravnave predložene-

ga gradiva. Glede na izredno pomembnost področja, ki ga obravnava navedeni zakon in ker le-to predstavlja osnovno dejavnost Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je bila v okviru skupnosti organizirana široka javna razprava, v kateri so aktivno sodelovale delegacije v delegatski bazi, vsi zbori delegatov enot skupnosti ter organi skupščine skupnosti. Predlog za izdajo zakona s tezami in iz javne razprave zbrane pripombe je obravnavala skupščina skupnosti na svoji 3. seji, dne 2o. septembra 1982. V izvedeni javni razpravi je skupščina skupnosti ugotovila, da zavarovanci - upokojenci kot člani te skupnosti podpirajo predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter njegova načelna izhodišča, še posebej pa težnjo po vrednotenju in izpeljavi minulega dela, poudarek obveznosti iz invalidskega zavarovanja organizacijam združenega dela ter vključitev kmetov v krog zavarovancev tega zavarovanja.

Posebej je bila poudarjena tudi potreba, naj tudi sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja vpliva na čimboljše gospodarjenje ter ustvarjanje čimvečjega dohodka in da mora biti s tem v funkciji združenega dela in stabilizacije. Zaradi tega je potrebno izpeljati družbeno ekonomski položaj, ki ga morajo delavci v združenem delu kot nadaljevanje teh odnosov imeti tudi v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Ob tej soglasni pozitivni oceni predloga za izdajo zakona so zavarovanci in upokojenci v javni razpravi tudi opozorili, da bo potrebno v nadaljnjem postopku sprejemanja zakona razrešiti oziroma bolj konkretizirati nekatere novosti, ki jih uvaja ta zakon samostojno oziroma jih uvaja na podlagi določil novega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninsksega in invalidskega zavarovanja. Eno takšnih novosti predstavlja vključevanje kmetov v pokojninsko invalidsko zavarovanje. Glede na družbenopolitični značaj vključevanja kmetov v pokojninsko-invalidsko zavarovanje bo treba to vprašanje, na osnovi že dosedanjih pripomb, v zakonodajnih telesih posebno obdelati, nakazati probleme in specifičnosti ter nove rešitve ovrednotiti, saj so zaradi določenih izvedbenih nejasnosti, predvidevanja, da zakon v celoti ne pomeni novih finančnih obveznosti družbe, v dosedanjih razpravah ocenjena kot dokaj optimistična. Poleg tega še ni znan način izvedbe predpisov o predvdidenih novih virih financiranja, ki bi jih zagotavljali lastniki (posestniki) kmetijskih zemljišč, ki niso zavarovani na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti. Glede na šibko ekonomsko možnost dela kmetov je pričakovati, da vsi ne bodo zmogli plačila niti najnižjih zavarovalnih osnov. Zato bi bilo potrebno opredeliti status kmeta in poudariti, da kmet in člani njegovega gospodarstva, katerih proizvodnja je tako majhna, da ne zmorejo plačila vsaj najnižjih prispevkov, niso kmetje v smislu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zato ne morejo biti zavarovani po tem zakonu in po njem ne morejo pridobiti pravic iz pokojninskega in invaliskega zavarovanja.

Drugo vprašanje je izvajanje invalidskega zavarovanja po novih predpisih v organizacijah združenega dela, ki tega področja še nimajo vključenega v svojih samoupravnih aktih, niti nimajo dostikrat za to izvajanje potrebnih kadrov. Zato bo potrebno zagotoviti, da po začetku uporabe teh določb v zakonu o temeljnih pravicah iz pokojninsko-invalidskega zavarovanja, to je po 1.1.1983, ne bo nastopila nekakšna praznina v izvajanju invalidskega zavarovanja. Razrešiti je tudi treba vprašanje postopkov pri ugotavljanju preostale delazmožnosti za zagotovitev enotnega varstva delovnih invalidov, da se prepreči dodatna obremenitev gospodarstva z administrativnimi deli.

Tako bi za izvajanje novega kmečkega zavarovanja, kot tudi za izvajanje invalidskega zavarovanja po novih predpisih, moralo biti na voljo ustrezno, ne prekratko prehodno obdobje, ki bi omogočilo skupnosti oziroma organizacijam združenega dela, da pripravijo svoje samoupravne splošne akte, ker so prav konkretizacije predpisov prepuščene le-tem. Ker začetek uporabe novega invalidskega zavarovanja določa že zvezni zakon, bi morali v republiškem zakonu v prehodne in končne določbe vnesti določilo, da mora skupnost v določenem roku uskladiti svoj statut z določbami zakona, ki opredeljujejo zavarovanje kmetov ter določiti tudi kasnejši rok uporabe.

Poleg teh načelnih pripomb, ki zadevajo sam predlog za izdajo zakona, pa je javna razprava v skupnosti poudarila tudi odprta vprašanja, povezana z izvajanjem novega zveznega zakona, ki bodo nastale od 1.1.1983 do sprejema republiškega zakona, statuta skupnosti, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov

ter tudi samoupravnih splošnih aktov OZD. V času veljavnosti novega zveznega zakona bodo v veljavi še določbe sedanjega republiškega zakona in statuta, ki pa bodo marsikje v nasprotju z zveznim zakonom. Iz tega sledi, da bi kazalo določiti ustreznejše roke za uporabo vseh predpisov s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vključno z zveznim zakonom.

Poleg navedenih stališč in pripomb k predlogu za izdajo zakona so bili v javni razpravi v delegatski bazi, kakor tudi na sami seji skupščine, dane pripombe tudi k tezam za osnutek zakona. Pripombe k posameznim tezam naj bi predlagatelju služile kot pripomoček pri sestavi besedila osnutka novega zakona.

Ob pregledu le-teh je moč ugotoviti, da je bil tu dan največji poudarek predvsem tezam, ki se nanašajo na vključevanje kmetov v krog zavezancev v smislu pokojninsko-invalidskega zavarovanja, prevzem obveznosti invalidskega zavarovanja s strani organizacij združenega dela, kakor tudi vprašanju ponovne uvedbe možnosti predčasne upokojitve ter možnosti vštevanja časa, prebitega nad 24 mesecev v JLA, v pokojninsko dobo.

V zvezi s prvim vprašanjem so bile v delegatski bazi izpostavljene predvsem naslednje dileme.

Ker se predvideva obvezno zavarovanje za kmeta in člane kmečkega gospodarstva, ki jim je delo na kmetiji edini ali glavni poklic, se bo zelo razširil krog zavarovancev, s tem pa se postavlja temeljno vprašanje zmožnosti plačila večjega števila prispevkov na kmetijo. Prispevki na kmetijo bi se namreč bistveno povečali v primerjavi z dosedanjimi, saj bo namesto obstoječega enega zavarovanja na kmetiji sedaj več zavarovanj.

Primerno bi bilo točno opredeliti pojem "edini ali glavni poklic", zlasti pa opredeliti status kmeta v pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Definicija kmeta po zakonu o kmetijskih zemljiščih namreč ni sprejemljiva.

Potrebno bo izrecno določiti najnižjo starostno mejo, od katere je kmet oziroma član kmečkega gospodarstva obvezno zavarovan.

Osnova za plačevanje prispevkov za kmete naj bi bil praviloma njihov ugotovljeni osebni dohodek, v skladu s predpisi o davkih občanov. Poudarjeno je bilo, naj se pri ugotavljanju osebnega dohodka združeni in individualni kmetje izenačijo, ker bo to predstavljajo stimulacijo za združevanje glede na diferenciran obseg pravic teh dveh kategorij zavarovancev.

Zastavlja se tudi vprašanje ali bo izvedljivo uveljavljanje pravic zavarovancev združenih kmetov, pri katerih bo podana preostala delovna zmožnost.

Poleg vprašanj, ki jih vsebujejo že načelne pripombe, so se v zvezi z novo ureditvijo invalidskega zavarovanja v delegatski bazi pojavila še nekatera dodatna vprašanja, kot npr. vprašanje večjega rizika tistih organizacij združenega dela, kjer nastaja invalidnost v večji meri kljub preventivnim ukrepom in doslednim upoštevanjem predpisov o varstvu pri delu. Obstajajo mnenja, da bi morali takšne primere reševati predvsem v smislu širše solidarnosti.

Podana so bila mnenja, da je še preveč odprto vprašanje financiranja pravic iz invalidskega zavarovanja, ob tem, da tudi ni povsem jasno, v katerih primerih se bodo sredstva solidarnostno združevala v skupnosti.

Glede uvedbe možnosti predčasne pokojnine je javna razprava pokazala, da se je večina delegatske baze opredelila za ponovno uvedbo tega instituta, ob tem, da bi moral zakon tudi jasno opredeliti obseg zmanjšanja pravic v primeru, ko zavarovanec navedeno možnost izkoristi.

Ob navedenih najbolj izpostavljenih pripombah so bile v delegatski bazi dane tudi pripombe k ostalim posameznim tezam. Vse pripombe bo skupnost posredovala predlagatelju zakona.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Kdo želi razpravljati? Besedo ima Jože Pratengrazer, delegat Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji.

J o ž e P r a t e n g r a z e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija za organizacijo in sistem skupščine Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov je na skupni seji z odborom za plan, analize in finance, dne 26.8.1982, obravnavala predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter se pri tem osredotočila zgolj na rešitve, ki se nanašajo na vključevanje kmetov v pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi sprejetega zveznega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Temeljna ugotovitev komisije je bila, da SR Slovenija v skladu z zvezno zakonodajo, uvaja v pokojninsko invalidski sistem obvezno zavarovanje združenih in individualnih kmetov, pri čemer bodo združeni kmetje glede pravic izenačeni z delavci v združenem delu, medtem ko bo obseg pravic ostalih kmetov omejen zgolj na pravico do starostne, invalidske in družinske pokojnine. Komisija podpira tako rešitev s pripombo, da bi zaradi preglednosti in lažjega razumevanja kazalo vnesti v osnutek zakona posebno poglavje o pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmetov, ker bo sicer udeležencem javne razprave taka sistemska ureditev kot je podana v tezah povzročala težave ali celo nerazumevanje ureditve zavarovanja kmetov sploh.

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov je oblikovan in opredeljen v 2. in 3. točki III. poglavja predloga za izdajo zakona z naslovom "Načela, na katerih temelji predlagani zakon in novosti, ki jih prinaša nova zakonska ureditev".

Komisija je obravnavala nekatera odprta vprašanja predloga za izdajo zakona in tez za osnutek zakona ter opozarja, da bo treba pri izdelavi osnutka zakona natančneje opredeliti vrsto nerešenih vprašanj, obenem pa je dala nekatere sugestije za rešitev določenih problemov.

1. Ker se predvideva obvezno zavarovanje za kmeta in člane kmečkega gospodarstva, ki jim je delo na kmetiji edini ali glavni poklic, se bo zelo razširil krog zavarovancev, s tem pa se postavlja temeljno vprašanje zmožnosti plačila večjega števila prispevkov na kmetijo. Prispevki na kmetijo bi se namreč bistveno povečali v primerjavi z dosedanjimi, saj bo namesto obstoječega enega zavarovanja na kmetiji sedaj več zavarovanj.

Primerno bi bilo točno opredeliti pojem "edini ali glavni poklic", zlasti pa opredeliti status kmeta v pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Definicija kmeta po zakonu o kmetijskih zemljiščih namreč ni sprejemljiva.

2. Zakon predvideva nova sredstva za delno pokritje starostnega zavarovanja kmetov preko dodatnega posebnega prispevka vseh lastnikov kmetijskih zemljišč. Pri tem še ni znana osnova, od katere naj bi ti lastniki plačevali prispevke, pa tudi sicer bo potrebno ta del sredstev podrobneje opredeliti.

3. Potrebna bo opredelitev, kako naj novi zakon upošteva zavarovalno dobo, prebito v starostnem zavarovanju kmetov. Načeloma bi se morala ta doba priznati vsem zavarovancem skupnosti starostnega zavarovanja kmetov. Ob tem pa se zastavlja vprašanje, kaj bo s tistimi osebami, ki bodo z novim zakonom pridobile lastnost zavarovanca, ker jim je delo na kmetiji edini ali glavni poklic, ob vstopu v zavarovanje pa ne bodo imeli nobene pokojninske dobe.

4. Zastavlja se tudi vprašanje zavarovanja oziroma priznanje pokojninske dobe za nazaj pred uvedbo starostnega zavarovanja kmetov, to je od uvedbe zdravstvenga zavarovanja leta 196o do 1972. Predlaga se možnost dokupa pokojninske dobe za to obdobje, kmetom starejšim od 5o let pa naj se ta doba prizna v pokojninsko dobo na podlagi minulega dela. Pri tem gre zlasti za razrešitev vprašanja zavarovanja članov gospodarstva, ki so stari nad 55 oziroma 6o let, pa do sedaj sploh niso bili zavarovanci starostnega zavarovanja kmetov.

5. Glede na predvideno možnost, da bo določena kategorija zavarovancev (starejših od 6o let) lahko uveljavljala svoje pravice po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, je treba dopustiti tudi možnost izbire zavarovanja, če to želijo oziroma, če je to zanje ugodnejše.

6. Opredeliti bo potrebno tudi pojem "združeni kmet", pri čemer bo treba upoštevati definicije 8., 9. ter 2. odstavka 71. člena zakona o združevanju kmetov.

V primerih, ko je na kmetiji dvoje ali več oseb, ki imajo lastnost združenega kmeta na podlagi združevanja dela in sredstev v različnih panogah kmetijstva, naj se dohodek ugotavlja ločeno. Tako rešitev namreč predvideva tudi zakon o davkih občanov.

7. Potrebno bo izrecno določiti najnižjo starostno mejo, od katere je kmet obvezno zavarovan (npr. 15 let).

8. Predlaga se tudi, da bi se kmetom štelo v zavarovalno dobo obdobje, prebito na mladinskih delovnih akcijah, ker kmetje niso mogli skleniti delovnega razmerja v 6 mesecih po končani akciji, obveznega zavarovanja pa tedaj tudi niso imeli.

Kmetom naj se tudi omogoči uveljavljanje posebne dobe.

9. Osnova za plačevanje prispevkov za kmete bo praviloma njihov ugotovljeni osebni dohodek, v skladu s predpisi o davkih občanov. Poudarjeno je bilo, naj se pri ugotavljanju osebnega dohodka združeni in individualni kmetje izenačijo, ker bo to predstavljalo stimulacijo za združevanje glede na diferenciran obseg pravic teh dveh kategorij zavarovancev.

lo. Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje prijave v zavarovanje, ki bi moralo biti enotno in obvezno urejeno za vse kmete, ker bo sicer obveznost zavarovanja vprašljiva, če se bodo člani kmečkega gospodarstva sami odločali za prijavo v zavarovanje.

11. Zastavlja se tudi vprašanje, ali bo izvedljivo uveljavljanje pravic zavarovancev združenih kmetov, pri katerih bo podana preostala delovna zmožnost (71. teza).

12. Podan je bil tudi predlog za črtanje lo6. teze, ker vprašanje plačevanja prispevkov že ureja zakon o obračunavanju in plačevanju prispevkov.

Razen tega bi bilo potrebno v zakonu natančno opredeliti namene solidarnostnega dela obveznosti za plačilo prispevkov (15/2 teza).

13. Za izvajanje novega kmečkega zavarovanja bo potrebno vsaj dveletno prehodno obdobje, ki bo omogočilo skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da pripravi svoje samoupravne splošne akte in se primerno samoupravno organizira, zlasti pa, da vzpostavi potrebno matično evidenco.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. K besedi se javlja Karl Šmavc, delegat Občinske skupnosti socialnega varstva Celje.

K a r l Š m a v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Skupnosti socialnega varstva Celje smo za teze oziroma za predloge za izdajo zakona organizirali širšo javno razpravo v sodelovanju s Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja - enota Celje.

Vse pripombe, ki so jih delegati pismeno sporočili ali ustno navedli na zboru delegatov Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, smo uskladili v Občinski skupnosti socialnega varstva. Naše opredelitve pa so naslednje.

1. Opredeljujemo se za možnost predčasne upokojitve kot je predvideno v 26. členu tez.

2. Pri upoštevanju vojaškega roka v pokojninsko dobo naj se upošteva varianta 15 mesecev, zakonodajalec pa naj v fazi oblikovanja osnutka razmišli tudi o možnosti upoštevanja daljšega vojaškega roka tudi pred 16.4.1941.

3. Predlagamo, da se pokojnine usklajujejo vsaj 4 krat letno.

4. Predlagamo, naj se 7. teza črta iz zakona, ker vsebino 1. odstavka tega člena opredeljuje zakon o dedovanju, vsebino drugega odstavka pa zakon o izvršilnem postopku.

5. 16. člen: Le-ta naj vsebuje 1. in 2. odstavek, 3. in 4. odstavek, ki sta vključena v 1. varianto pa naj se oblikujeta kot 17. člen.

6. V 23. členu naj ostane izjemna možnost, da delavec, ki izpolni pogoje za upokojitev še naprej dela, vendar brez dodatnih odstotkov povišane odmere pokojnine.

7. V 34. členu naj se upošteva varianta II. z dopolnitvijo variante, da se večina zneska uskladi v Skupnosti socialnega varstva.

8. V 46. in 47. členu naj pridobi pravico do družinske pokojnine vdova pri 45. letu starosti, vdovec pa pri 55 letu.

9. 48. člen: Zakon naj določi tudi termin, do kdaj ima otrok pravico do pokojnine.

lo. 51. člen: V tem členu naj zakon nakaže možnost degresivne valorizacije pokojnine. Kako, pa naj vsebuje oziroma opredeljuje samoupravni splošni akt.

11. V 74. členu naj se upošteva variantni predlog.

12. 51. člen: Obe varianti naj se črtata.

13. Glede kmetov bi bilo potrebno preveriti krog zavárovancev in kmetov, in sicer glede na možnost plačevanja prispevkov zavarovanih kmetov.

14. Uresničevanje pravic delovnih invalidov v organizacijah združenega dela. Družbeni dogovori zadnjega odstavka 4o. teze naj bodo primerno široki, ker je že sedaj jasno, da mnoge, zlasti manjše delovne organizacije, ne bodo mogle skrbeti za svoje invalide.

Zakonu je treba določiti finančno stimulacijo zaradi zaposlovanja in izplačevanja nadomestil. Odstotek zaposlenih invalidov presega določen odstotek (podobno kot to velja za invalidske delavnice).

15. Opredeliti je treba status organov za ugotavljanje invalidnosti in določiti, da v komisiji za določitev invalidnosti obvezno sodelujejo tudi predstavniki delovnih organizacij, katerih delavce se ocenjuje.

16. V prehodnih določbah je treba jasno opredeliti, od kdaj odpade pogoj gostote zavarovalne dobe za pridobitev pravic, nadalje od kdaj pripada pravica do pokojnine, in od kdaj se pokojnina izplačuje.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Kdo še želi besedo? Besedo ima Teodora Krpan, delegatka Občinske skupnosti socialnega varstva Nova Gorica.

T e o d o r a K r p a n : Komisija za usklajevanje programov socialnega varstva Občinske skupnosti socialnega varstva Nova Gorica je na razširjeni seji, dne 9.9.1982, razpravljala o predlogu za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s tezami za osnutek zakona in zavzela naslednja stališča.

1. Predlagane določbe III. poglavja tez, ki urejajo problematiko invalidov, so nedorečene. Predlagana izhodišča prinašajo celo vrsto problemov, ki bodo v praksi težko rešljivi (finančne zmogljivosti delovnih organizacij, vprašanje kriterijev za izvajanje določil 36 teze in podobno). Obstaja bojazen, da bi take rešitve prinesle poslabšanje stanja na področju zaposlovanja invalidov oziroma

delavcev z zmanjšanimi delovnimi zmožnostmi. Zlasti se postavlja vprašanje, katera delovna organizacija bo pripravljena sprejemati rizike in zaposlovati mladostnike z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, absolvente šol s prilagojenim programom in podobno.

2. Predlagana določila III. poglavja povsem izločajo populacijo srednje duševno prizadetih oseb, ki se v čedalje večjem deležu vključujejo v delavnice pod posebnimi pogoji - kljub načelnim izhodiščem iz zadnjih nekaj let, naj bi prav ta zakon prinesel rešitve na tem področju.

Predvidene določbe postavljajo v neenakopraven položaj zlasti srednje prizadete osebe iz delavskih družin (srednje duševno prizadeti občani iz kmečkih družin lahko uveljavljajo pokojninsko varstvo kot družinski plani. Na drugi strani pa predstavljajo oviro za vključevanje prizadetih mladostnikov iz kmečkih družin v DPP (bojazen, da bi s tem izgubili pravice kot družinski člani).

3. Predlagane teze ne upoštevajo prizadevanj sindikatov, da bi (po ustrezni utemeljenosti) uvedli možnost podaljšanja porodniškega dopusta za matere, s tem, da bi se v tem primeru podaljšala za ustrezno dobo tudi minimalna delovna doba za pridobitev pravice do polne pokojnine. Ker je formulacija določna, ne omogoča niti ustrezne proučitve utemeljenosti teh stališč sindikatov, ki jih vsebuje tudi gradivo za 1o. kongres Zveze sindikatov Slovenije.

Pripravili smo tudi pripombe k posameznim tezam, ki pa jih ne bom posebej brala, ampak jih bom oddala.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Ker je delegatka iz Občinske skupnosti socialnega varstva Kranj odšla v Skupščino SR Slovenije, bom prebral njihov prispevek k razpravi o tej točki dnevnega reda.

1. Zaradi pomembnosti gradiva je potrebno, da se postopek sprejemanja zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju uresniči v treh fazah (teze, osnutek, predlog) ter, da se za javno razpravo nameni dovolj časa.

2. Gradivo za javno razpravo mora biti dopolnjeno in izpopolnjeno. Doseči je treba večjo razumljivost, jasnost in konkretnost celotne vsebine. Dodatne naj bodo še ustrezne analize, informacije in finančni izračuni.

3. Teze predvidevajo precejšnje spremembe na področju obsega in pravic upokojencev. Prav tako navajajo drugačno porazdelitev obveznosti. Ugotavljamo, da gre za širjenje in večanje pravic in tudi obveznosti, čeprav smo se v planskih in drugih dokumentih opredelili proti tej možnosti na področju vseh družbenih dejavnosti. Dejanske materialne možnosti delavcev (OZD), kmetov in ostalih kategorij prebivalcev v naslednjih letih uresničevanje vseh sprememb in novosti ne bodo omogočale. Za javno razpravo je treba pripraviti konkretne podatke o vseh finančnih posledicah in za ponazoritev navesti nekatere primere (npr. prispevek za kmečkega zavarovanca).

Šele gradivo na takem nivoju bo omogočalo konstruktivno in realno razpravo. Proučiti bi morali utemeljenost postopnega oziroma časovno odmaknjenega uresničevanja posameznih določil novega zakona. Na ta način bi lahko dosegli tudi daljšo veljavnost zakona. Postopne rešitve naj bodo vključene v končne določbe.

4. Republiški zakon naj ureja zadeve, ki morajo biti enotno urejene v Sloveniji, vse ostale pa naj bodo predmet samoupravnega urejanja. V republiškem zakonu naj se ne ponavljajo določbe zveznega zakona, ker se sicer izgubi jasen pregled nad specifičnostmi, ki jih urejamo z republiškim aktom (npr. združevanje kmetov). Upoštevati je potrebno tudi korelacije s predpisi s področja dela, zaposlovanja in invalidske problematike. Kljub zveznemu zakonu je potrebno zagotoviti še usklajenost republiških zakonov.

5. Utemeljena je usmeritev, naj se varstvo delovnih invalidov uresničuje tam, kjer invalidizacija nastaja. Z vsebinskega in materialnega vidika je treba opredeliti določnejše naloge in obveznosti, ki jih bo združeno delo sposobno in moglo uresničevati (npr. zagotavljanje prekvalifikacije ali dokvalifikacije ozi-

roma ustreznega dela invalidom v majhni OZD).

6. Obvezno bo zavarovanje vseh kmetov in članov njihovih gospodarstev. Osnova za plačevanje prispevkov bo praviloma njihov ugotovljeni osebni dohodek. Ob tem je treba pričakovati metodološke težave, saj doslej ne poznamo kategorije osebnega dohodka pri kmetu, ki se ukvarja s kmetijstvom kot svojim edinim in glavnim poklicem. Obstajajo še mnoge nejasnosti v zvezi s statusom kmetov. Znane bi morale biti obveznosti združenega dela zaradi uresničevanja solidarnosti.

7. Možnost predčasne upokojitve je utemeljena, vendar ob uveljavljanju strogih meril in ob selektivnem izvajanju. Med republikami je potrebno doseči soglasje o enotnih odbitnih postavkah. Oceniti je treba tudi vpliv predčasnega upokojevanja na invalidsko upokojevanje.

8. Podaljševanje delovnega razmerja za izpolnitev pokojninske dobe ni smotrno omogočati in vzpodbujati glede na zaostrene možnosti zaposlovanja (mladi delavci). Nikakor pa ne bi smeli prizadeti borcev NOV.

9. "Dokupovanje let" naj bo omogočeno le v primerih, če je povezano z zagotavljanjem socialne varnosti zavarovancev.

lo. Konkretne pripombe k besedilu posameznih tez so prav tako priložene pismeno.

Preden končamo z razpravo, vprašujem, ali želi predstavnica predlagatelja kaj dodati? Prosim, tovarišica Maja Godler ima besedo.

M a j a G o d l e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poudariti želim, da gre za prvo fazo zakonodajnega postopka in da je naloga skupščine Skupnosti socialnega varstva opredeliti stališča do predlaganih usmeritev. Vse potrebne kvantifikacije bodo izdelane in predložene k osnutku zakona, kajti v prvi fazi to še ni bilo mogoče. V tem trenutku bi izdelava vseh potrebnih finančnih kvantifikacij pomenila tudi zelo drag postopek za nekaj, za kar še nismo vedeli ali bo sprejeto ali ne.

Naj še enkrat poudarim, da bo širša razprava o osnutku zakona zagotovljena, predlagatelju pa bodo dobrodošle prav vse pripombe, predlogi in stališča, izrečena že sedaj. Hvala.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo tale sklep:

1. Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije sprejema predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Skupščina podpira osnovne usmeritve v predlogu za izdajo zakona, ki izhajajo iz zakona o temeljnih pravicah s tega področja in iz dosedanjih razprav, predvsem vključitev kmetov v enoten sistem pokojninsko-invalidskega zavarovanja in spremembe na področju invalidskega zavarovanja. Ob tem skupščina ponovno poudarja, da je potrebno že v prehodnem obdobju zagotoviti pogoje za prenos obveznosti v zvezi z invalidskim varstvom na organizacije združenega dela in v ta namen omogočiti uresničevanja programa zavodov za usposabljanje. Urediti je potrebno tudi odprto vprašanje najtežje telesno in duševno prizadetih oseb.

Na področju pokojninskega zavarovanja skupščina predlaga predlagatelju, da pri izdelavi osnutka zakona vnese v določbe o določanju višine pokojnine tudi elemente družbene produktivnosti dela in minulega dela.

2. Skupščina poziva vse skupnosti ustanoviteljice, zlasti pa občinske skupnosti socialnega varstva, da sodelujejo v javni razpravi o osnutku zakona v svoji občini. Kot izhodišče za razpravo v občinah bodo občinske skupnosti socialnega varstva prejele pismeno informacijo o poteku dosedanjih razprav v skupščini Skupnosti socialnega varstva Slovenije in njenih organih. Skupščina pooblašča predsednika Jožeta Božiča, da skupaj s strokovno službo pripravi to informacijo.

Pripombe in predloge s te seje je treba posredovati predlagatelju zakona, ki naj jih upošteva pri pripravi osnutka zakona.

3. Skupščina Skupnosti socialnega varstva daje pobudo za uskladitev zakona o delovnih razmerjih z določbo zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, po kateri imajo borci NOV tri možnosti za upoštevanje posebne dobe (dvojno, enojno ali sploh ne), medtem ko republiški zakon o delovnih razmerjih predvideva samo prvi dve možnosti.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko). Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Nadaljevanje seje skupščine ob 16. uri po prekinitvi zaradi usklajevanja v zvezi z zakonom o stanovanjskih razmerjih.

Predsednik J o ž e B o ž i č : Nadaljujemo 3. sejo Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Ugotavljam, da je navzočih 39 delegatov in je skupščina sklepčna. Dobili smo pismeno obvestilo predsednika Zbora občin tovariša Mitje Horvata, da je Zbor občin sprejel dodatne amandmaje, ki mu jih je predložila skupina delegatov iz Ljubljane. V Skupščini SR Slovenije je medtem delovala tudi medzborovska skupina delegatov, ki jo je vodila tovarišica Anka Tominšek. Ta je pripravila usklajeno stališče na podlagi stališča Družbenopolitičnega zbora. Obveščeni smo bili, da je bil predlog medzborovske skupine delegatov v Zboru občin sprejet in je sestavni del poročila predsednika tega zbora.

Prosim delegate naše skupščine, ki so sodelovali v medzborovski skupini delegatov v zvezi s sprejemanjem zakona o stanovanjskih razmerjih in v zborih Skupščine SR Slovenije za poročilo. Besedo ima Nadja Markun.

N a d j a M a r k u n: Tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov je proučila stališča in spremembe ter dopolnitve stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije k predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih in na tej osnovi predlaga naslednji amandma k 64. členu:

V amandmaju Izvršnega sveta k 64. členu se črta tretji odstavek in nadomesti z novim besedilom: "Če imetnik stanovanjske pravice prekliče izjavo iz 1. odstavka, mu je stanodajalec dolžan v enem letu od dneva prejema preklica izjave preskrbeti primerno stanovanje."

Na osnovi razprave v Zboru občin medzborovska skupina predlaga tudi amandma k 77. členu:

Za 77. členom se doda nov 77. a člen, ki se glasi: "Pri nastanitvi posameznikov v samskih domovih se smiselno uporabljajo določbe 6. poglavja tega zakona."

Medzborovska skupina delegatov meni, da je potrebno glede na opozorila delegatov v Zboru občin v samskih domovih zagotoviti uporabnikom nekatere minimalne pravice do pravne varnosti. To pa seveda ne velja niti za začasna delavska stanovanja na deloviščih, prostore v provizoričnih objektih in podobno.

Dovolite, da preberem tudi pismeno obvestilo predsednika Zbora občin oziroma sklep Zbora občin v zvezi s predlogom zakona o stanovanjskih razmerjih.

"Zbor občin Skupščine SR Slovenije je na seji 28. septembra 1982 obravnaval in sprejel predlog zakona o stanovanjskih razmerjih skupaj z naslednjimi amandmaji:

- Izvršnega sveta, ki jih je le-ta predložil v skladu s 5. odstavkom 289. člena poslovnika Skupščine in so sestavni del predloga zakona,

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 43. členu, ki se glasi: V prvem odstavku naj se za besedo: "podreti" črta vejica in vstavi besedilo "ali prenoviti". Ravno tako naj se na koncu stavka črta pika in vstavi besedilo "ali prenavljati."

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 45. členu - točka 2: na koncu stavka se za besedo "stanodajalca" črta pika ter vstavi besedilo "in samoupravno stanovanjsko skupnost občine".

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 73. členu: v 2. odstavku 73. člena se doda nov stavek, ki se glasi:"V pogodbi določen odpovedni rok ne sme biti krajši od 3o dni."

- medzborovske skupine delegatov k 64. členu: V amandmaju Izvršnega sveta k 64. členu se črta 3. odstavek in nadomesti z novim besedilom: "Če imetnik stanovanjske pravice prekliče izjavo iz 1. odstavka, mu je stanodajalec dolžan v enem letu od dneva prejema preklica izjave preskrbeti primerno stanovanje."

- medzborovske skupine delegatov k 77. členu: Za 77. členom se doda nov 77. a člen, ki se glasi: "Pri nastanitvi posameznikov v samskih domovih se smiselno uporabljajo določbe 6. poglavja tega zakona."

Predsednik J o ž e B o ž i č : Hvala. Pričenjam razpravo o tem poročilu. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javlja k razpravi, predlagam, da glasujemo o amandmajih, ki jih je naknadno sprejel Zbor občin in jih je predstavila tovarišica Markunova.

Ali skupščina želi, da glasujemo o vsakem predlaganem amandmaju posebej? (Ne želi.) Predlagam torej, da glasujemo o vseh amandmajih skupaj in sprejmemo tale sklep:

Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije sprejema amandma

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 43. členu, ki se glasi: V prvem odstavku naj se za besedo: "podreti" črta vejica in vstavi besedilo "ali prenoviti". Ravno tako naj se na koncu stavka črta pika in vstavi besedilo "ali prenavljati".

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 45. členu - točka 2: na koncu stavka se za besedo "stanodajalca" črta pika ter vstavi besedilo "in samoupravno stanovanjsko skupnost občine".

- skupine delegatov mesta Ljubljane k 73. členu: v 2. odstavku 73. člena se doda nov stavek, ki se glasi: "V pogodbi določen odpovedni rok ne sme biti krajši od 3o dni".

- medzborovske skupine delegatov k 64. členu: V amandmaju Izvršnega sveta k 64. členu se črta 3. odstavek in nadomesti z novim besedilom: "Če imetnik stanovanjske pravice prekliče izjavo iz 1. odstavka, mu je stanodajalec dolžan v enem letu od dneva prejema preklica izjave preskrbeti primerno stanovanje".

- medzborovske skupine delegatov k 77. členu: Za 77. členom se doda nov 77. a člen, ki se glasi: "Pri nastanitvi posameznikov v samskih domovih se smiselno uporabljajo določbe 6.poglavja tega zakona".

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko). Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo amandmaje sprejeli. Pred tem smo sprejeli že tudi amandmaje Izvršnega sveta, ki jih je ta predložil v skladu s 5. odstavkom 289. člena poslovnika Skupščine in so sestavni del predloga zakona.

Končno moramo ponovno glasovati o celotnem predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih.

Kdor soglaša s predlogom zakona o stanovanjskih razmerjih skupaj s sprejetimi amandmaji, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko). Hvala.

Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije sprejela zakon o stanovanjskih razmerjih.

Medtem smo dobili obvestilo , da je tudi Zbor združenega dela sprejel zakon o stanovanjskih razmerjih z vsemi predloženimi amandmaji, to je v enakem besedilu kot naš zbor in nadaljnje usklajevanje ni potrebno.

Ugotavljam torej, da je zakon sprejet.

S tem je postopek enakopravne obravnave in sklepanja z zbori Skupščine SR Slovenije k 2. in 3. točki dnevnega reda opravljen.

S E Z N A M G O V O R N I K O V

Z b o r z d r u ž e n e g a d e l a

A l b r e h t Janez 63
B l a ž e v i č Jordan 6o
B o g a t a j Miran 44
B r e z o v n i k Ivan 59
B r i š k i Andrej 112
B u k o v e c Marija 87
C u k Jurij 31
C u n d Zdenko 5, 26
Č e r n e Simon 1oo
D i t r i h Milan 1o1
D j u r e t i č Simon 5, 28, 37, 42
D o l e n c Majda 76
D r o f e n i k Marija 25
E r z n o ž n i k Tone 112
G a b r o v š e k Jože 8, 54, 74, 11o, 116, 122
G a š p e r Franc 79
G l a v i n i č Marija 1o4, 119
G o d l e r Maja 69
J a k l i č Peter 95
J a n Jernej 11, 15, 18
J a n ž e k o v i č Peter 91
J e l e r Vida 13, 49
J e r o v š e k Tone 127
K a l u ž a Leopoldina 76
K a s t e l i c Vinko 9o
K n e ž e v i č Milan 55
K o l m a n i č Franc 74
K o s i č Edvin 84
K o s m a č - Z u p a n č i č Irena 89
K o s t i o v Aleksander 115
K o t n i k Stane 43
K r a j n i k Milan 32
K r i v e c Bernard 5o
K r i ž n i k Janez 1o2
K u n e j Herman 24
L a p u h Jožica 59
L j u b i č Matjaž 1o6, 118
L j u b o j e v i č Miloš 89, 92
L o z a r Jurij 36, 48, 73
L u k š i č Jože 32, 53, 76
L u n d e r Franjo 97
M a c a r o l Boris 1o8, 11o, 115, 119
M a č e k Janko 1o3
M e g l i č Ferdo 29
M i k l a v c Štefka 62
M u r k o Peter 34
O r b a n i č Bruno 37, 73
P a v l e t i č Branko 58
P e r o v i č Božo 94
P o d g o r š e k Alojz 93
P o d r e k a r Mara 123
P r e g l Živko 2o, 38, 41
R a c e Jolanda 1o5
R a j h Slavko 73, 1o6
R e n č e l j Stanko 124
R u p r e h t Uroš 34, 41, 53
R u ž i č Drago 94
S a v i c k y Nikolaj 64
S o d i n Vlado 6
S t a n k o Branko 112
S t r a š e k Adolf 17
S t r n i š a Janez 96, 122
Š a f r a n k o Vlado 65
Š č e g l o v s k i Vladimir 16, 19, 31
Š e p i č Rudi 51, 54, 55, 66, 1o9, 114 116, 117
Š i n k o v e c Janez 125
Š t e f a n Marija 42
Š t e g e r Zdravko 6o
T e m e n t Janez 1o4
T o m c Anton 1o7
V a l e n t i n č i č Marko 9
V a l i č Nevenka 2
V e l i k o n j a Cveto 61
V e r š n a k Ivana 43
V o n č i n a Miran 36
V r a t a n a r Jožica 65
V u g a Tomaž 45, 48
V u k e l j Jože 25, 42
Z u p a n Leopold 58, 74
Ž a g a r Primož 121

Z b o r o b č i n

B a r a b a š Vlado 219, 241
B a r a g a Bogomir 154
B a u m a n - Č e n č i č Silva 138
B e l l e Igor 161
B e r n a r d Ivo 144, 166
B i z j a k Jože 236
B o g a t a j Miran 162
B o r o v a c Milena 193
B r e n č i č Silvo 173
B u č a r Jože 221
C i p o t Rudi 216
C v e t a n o v s k i Majda 156
D i r n b e k Anton 235
D o b l j e k a r Srečko 178, 19o
D o v g a n Ljuba 133
E r j a v e c Zvonko 136
F r a n k o Matevž 149, 166
F u r l a n Jože 128
G e r m o v š e k Ivan 222
G o r e n c Silvo 2o1, 2o5
I p a v e c Anton 234
J a r c Marija 161
J e r e t i n a Metka 185
J u g Dušan 132
K a m b i č Mirko 162
K a v č i č Jože 14o, 145
K l o k o č o v n i k Adolf 174
K u r n i k Branko 144
L a n g u s Karmen 169, 186

Lipužič Boris 217
Lunder Franjo 196
Luskovič Tone 184
Majdič Cveto 198, 223
Manček Vili 153
Marinič Slavko 242, 243
Markovič Rozina 221
Mavrič Pavel 137
Meglič Bogdan 234
Meke Franc 153
Murko - Pleš Angela 236
Neumeister Emerik 139, 176
Novak Andrej 176, 186
Oblak Marjan 164, 167, 168, 199, 239
Pelicon Ciril 135
Pengov Anton 232
Petrič Stojan 151
Popovič Ana 18o
Premk Franc 245
Rau Ivan 197
Renčelj Stanko 17o, 246
Rezec Karel 235
Robnik Nada 152
Salemović Radenko 152
Skok Nikolaj 161
Slavič Kristina 175
Smolnikar Alojz 14o, 165,189
Strmole Francka 212
Suhadolnik Jože 145
Šeliga Tone 2o7
Šemrl Franc 16o
Škerjanec - Ogorevc Ema 22o
Štrukelj Alojz 2o9
Tominšek Anka 167, 169, 179, 187, 21o, 216, 231, 232
Uršič Vlado 159
Vadnjal Boris 145, 18o
Valentič Darjo 2o8
Vnuk Marija 223
Vodopivec Stana 221
Vrhunec Jernej 211
Zgrabljič Janko 151
Zorenč Jože 215
Žakelj Viktor 146, 157, 242
Žerjal Branka 233
Žibert Julka 227

Družbenopolični zbor

Čačinovič Rudi 253, 27o
Dežjot Zorko 276
Grad Franci 284
Herga Francka 266, 287
Kobal Kristina 296
Kocijan Lado 267, 272, 283, 3o4, 3o8
Korošec Štefan 262
Kotar Marjan 299
Kovačič Vinko 271
Križman Igor 267, 285, 3o7
Krvina Zdravko 255
Nastran Zvone 274
Poljšak Tone 252
Prosenc Miloš 291
Pukl Marija 281
Rakočevič Slobodan 288
Samar Milivoj 259, 268, 3o5
Sintič Jože 252
Skulj Saša 29o
Strmole - Hlastec Francka 3o1
Šinigoj Dušan 3o7
Škerbec Valerija 3o2
Šušmelj Jože 257
Toš Peter 277, 283
Zupančič - Vičar Marija 251, 3oo

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Čačinovič Rudi 317
Košir Martin 318
Tomšič Vida 3o9

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela in Zbora občin

Kobal Kristina 326
Strniša Janez 329

S k u p š č i n a
Skupnosti socialnega varstva Slovenije

B o š t j a n č i č Dolfka 341
C i g a l e Marija 338
D i v j a k Samo 34o
G o d l e r Maja 342, 356
G r e b e n c Vili 339
K r p a n Teodora 354
M a r k u n Nadja 357
M o z e t i č Vinko 349
P e t e r c a Erika 336, 341
P r a t e n g r a z e r Jože 352
R o b l e k Tone 34o
S t o j a n o v i č Zofka 347
Š m a v c Karl 34o, 353
T r o š t Stojan 346
V e z o v n i k Maks 348

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

V S E B I N A

Z b o r z d r u ž e n e g a d e l a

6. seja - 28. septembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 1

G o v o r n i k :

Nevenka Valič 2

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 6. seje Zbora združenega dela 3

2. Odobritev zapisnika 5. seje Zbora združenega dela 4

3. Poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije 5

G o v o r n i k i :

Simon Djuretić 5
Zdenko Cund 5
Vlado Sodin 6
Jože Gabrovšek 8
Marko Valentinčič 9
Jernej Jan 11
Vida Jeler 13

4. Poročilo o uresničevanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini, o poteku preoblikovanja te mreže in o izvozni usmerjenosti in ekonomičnosti naših gospodarskih enot v tujini 14

G o v o r n i k i :

Jernej Jan 15
Vladimir Ščeglovski 16
Adolf Strašek 17
Jernej Jan 18
Vladimir Ščeglovski 19

5. Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 ..... 2o

G o v o r n i k i :

Živko Pregl 2o
Herman Kunej 24
Marija Drofenik 25
Jože Vukelj 25
Zdenko Cund 26

6. Predlog zakona o stanovanjskih razmerjih 27

7. Nadaljevanje razprave o poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFRJ 27

G o v o r n i k :

Simon Djuretič 28

8. Nadaljevanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 28

G o v o r n i k i :

Ferdo Meglič 29
Vladimir Ščeglovski 31
Jurij Cuk 31
Milan Krajnik 32
Jože Lukšič 32
Peter Murko 34
Uroš Rupreht 34
Miran Vončina 36
Jurij Lozar 36
Simon Djuretič 37
Bruno Orbanič 37
Živko Pregl 38
Uroš Rupreht 41
Živko Pregl 41

9. Predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti..

G o v o r n i k i :

Marija Štefan 42
Simon Djuretič 42
Jože Vukelj 42
Ivana Veršnak 43
Stane Kotnik 43
Miran Bogataj 44

10. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih .....

G o v o r n i k i :

Tomaž Vuga 45
Jurij Lozar 48
Vida Jeler 49
Bernard Krivec 5o

11. Predlog zakona o obveznem posojilu Socialistični republiki Sloveniji v letu 1982 51

G o v o r n i k i :

Rudi Šepič 51
Uroš Rupreht 53
Jože Lukšič 53
Rudi Šepič 54
Jože Gabrovšek 54
Rudi Šepič 55

12. Osnutek zakona o gozdovih 55

G o v o r n i k i :

Milan Kneževič 55
Leopold Zupan 58
Branko Pavletič 58
Ivan Brezovnik 59

Jožica Lapuh 59
Zdravko Šteger 6o
Jordan Blaževič 6o
Cveto Velikonja 61
Štefka Miklavc 62
Janez Albreht 63
Nikolaj Savicky 64
Jožica Vratanar 65
Vlado Šafranko 65

13. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982 65

G o v o r n i k :

Rudi Šepič 66

14. Predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju 68

G o v o r n i k i :

Maja Godler 69
Slavko Rajh 73
Jurij Lozar 73
Bruno Orbanič 73
Jože Gabrovšek 74
Franc Kolmanič 74
Leopold Zupan 74
Leopoldina Kaluža 76
Majda Dolenc 76
Jože Lukšič 76

15. Odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero le-to ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije 77

16. Predlog odloka o določitvi sestave uredniškega odbora Poročevalca, o določitvi njegovih nalog in o imenovanju članov uredniškega odbora 77

17. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982 77

G o v o r n i k :

Franc Gašper 79

18. Statut Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino 79

19. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti 8o

2o. Predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja 8o

21. Volitve in imenovanja 81

- predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo 81
- predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani 81
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu 81
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zdravstvenega varstva v SR Sloveniji 82

22. Predlogi in vprašanja delegatov 82

7. seja - 13. oktobra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 83

G o v o r n i k :

Edvin Kosič 84

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 7. seje Zbora združenega dela 84

2. Odobritev zapisnika 6. seje Zbora združenega dela 86

Nadaljevanje 7. seje - 14. oktobra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja 87

G o v o r n i k :

Marija Bukovec 87

Dnevni red:

1. Poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji 88

G o v o r n i k i :

Miloš Ljubojevič 89
Irena Kosmač-Zupančič 89
Vinko Kastelic 9o

2. Informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči 91

G o v o r n i k a :

Peter Janžekovič 91
Miloš Ljubojevič 92

3. Pobuda Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona o spremembah zakona o rednih sodiščih 93

4. Poročilo o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982 ... 93

G o v o r n i k i :

Alojz Podgoršek 93
Božo Perovič 94

Drago Ružič 94
Peter Jaklič 95
Janez Strniša 96

5. Predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu 96

G o v o r n i k i :

Franjo Lunder 97
Simon Černe 1oo
Milan Ditrih 1o1

6. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku 1o2

G o v o r n i k i :

Janez Križnik 1o2
Janko Maček 1o3
Marija Glavinič 1o4
Janez Tement 1o4
Jolanda Race 1o5
Slavko Rajh 1o6
Matjaž Ljubič 1o6
Anton Tomc 1o7

7. Pobuda Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa 1o8

8. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2136) 1o8

G o v o r n i k a :

Boris Macarol 1o8
Rudi Šepič 1o9

9. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2132, YU-2133) 11o

G o v o r n i k a :

Boris Macarol 11o
Jože Gabrovšek 11o

1o. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo 111

11. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju od 1981-1985 112

G o v o r n i k i :

Branko Stanko 112
Tone Erznožnik 112
Andrej Briški 112

12. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985 113

13. Osnutek odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979 114

G o v o r n i k i :

Rudi Šepič 114
Boris Macarol 115
Aleksander Kostiov 115
Jože Gabrovšek 116
Rudi Šepič 116

14. Predlog dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo 118

15. Predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XXXVI. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu 118

G o v o r n i k i :

Matjaž Ljubič 118
Boris Macarol 119
Marija Glavinič 119

16. Nadaljevanje razprave o osnutku odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih vplačale republike in avtonomni pokrajini v letu 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979 ..... 12o

17. Volitve in imenovanja 12o

- predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije 12o
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike 121
- predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju... 121

18. Predlogi in vprašanja delegatov 121

G o v o r n i k i :

Primož Žagar 121
Jože Gabrovšek 122
Janez Strniša 122
Mara Podrekar 123
Stanko Renčelj 124
Janez Šinkovec 125

19. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji 126

G o v o r n i k :

Tone Jerovšek 127

Z b o r o b č i n

6. seja - 28. septembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 128

G o v o r n i k :

Jože Furlan 128

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 6. seje Zbora občin 129

2. Odobritev zapisnika 5. seje Zbora občin 131

3. Poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije 131

G o v o r n i k i :

Dušan Jug 132
Ljuba Dovgan 133
Ciril Pelicon 135
Zvonko Erjavec 136
Pavel Mavrič 137
Silva Bauman-Čenčič 138
Emerik Neumeister 139
Alojz Smolnikar 14o

4. Predlog zakona o stanovanjskih razmerjih 14o

G o v o r n i k i :

Jože Kavčič 14o
Branko Kurnik 144
Ivo Bernard 144
Jože Suhadolnik 145
Boris Vadnjal 145
Jože Kavčič 145

5. Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 146

G o v o r n i k i :

Viktor Žakelj 146
Matevž Franko 149
Stojan Petrič 151
Janko Zgrabljič 151
Nada Robnik 152
Radenko Salemović 152
Vili Manček 153
Franc Meke 153
Bogomir Baraga 154
Majda Cvetanovski 156
Viktor Žakelj 157

6. Nadaljevanje razprave o poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije 159

G o v o r n i k :

Vlado Uršič 159

7. Predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti 16o

G o v o r n i k i :

Franc Šemrl 16o
Igor Belle 161
Marija Jarc 161
Nikolaj Skok 161
Mirko Kambič 162
Miran Bogataj 162

8. Predlog zakona o obveznem posojilu SR Sloveniji v letu 1982 164

G o v o r n i k i :

Marjan Oblak 164
Alojz Smolnikar 165
Ivo Bernard 166
Matevž Franko 166
Anka Tominšek 167
Marjan Oblak 167

9. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih 168

G o v o r n i k a :

Anka Tominšek 169
Karmen Langus 169

1o. Osnutek zakona o gozdovih 17o

G o v o r n i k i :

Stanko Renčelj 17o
Silvo Brenčič 173
Adolf Klokočovnik 174
Kristina Slavič 175
Andrej Novak 176
Emerik Neumeister 176
Srečko Dobljekar 178
Anka Tominšek 179

11. Nadaljevanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 179

G o v o r n i k :

Boris Vadnjal 18o

12. Predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju 18o

G o v o r n i k i :

Ana Popovič 18o
Tone Luskovič 184
Metka Jeretina 185
Andrej Novak 186
Karmen Langus 186
Anka Tominšek 187
Alojz Smolnikar 189

13. Nadaljevanje razprave o osnutku zakona o gozdovih 189

G o v o r n i k :

Srečko Dobljekar 19o

14. Predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Nizozemsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja, s protokolom 19o

15. Odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije, s katero ugotavlja, da prvi odstavek 139. člena zakona o usmerjenem izobraževanju ni v skladu z ustavo SR Slovenije 191

16. Predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi uredniškega odbora Poročevalca, o imenovanju predsednika in članov uredniškega odbora Poročevalca ter o imenovanju odgovornega urednika Poročevalca 191

17. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora občin Skupščine SR Slovenije za IV. trimesečje 1982 191

G o v o r n i k :

Milena Borovac 193

18. Statut Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije 193

19. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in statut te skupnosti 194

2o. Volitve in imenovanja 194

- predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani 194
- predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo 195
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja akcijskega programa boja proti alkoholizmu 195
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zdravstvenega varstva v SR Sloveniji 195

21. Predlogi in vprašanja delegatov 195

G o v o r n i k i :

Franjo Lunder 196
Ivan Rau 197
Cveto Majdič 198
Marjan Oblak 199

7. seja - 13. oktobra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 2o1

G o v o r n i k :

Silvo Gorenc 2o1

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 7. seje Zbora občin 2o2

2. Odobritev zapisnika 6. seje Zbora občin 2o4

Nadaljevanje 7. seje - 14. oktobra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 2o4

G o v o r n i k :

Silvo Gorenc 2o5

Dnevni red:

1. Poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji 2o6

G o v o r n i k i :

Tone Šeliga 2o7
Darjo Valentič 2o8
Alojz Štrukelj 2o9
Anka Tominšek 21o
Jernej Vrhunec 211
Francka Strmole 212

2. Informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči 215

G o v o r n i k i :

Jože Zorenč 215
Rudi Cipot 216
Anka Tominšek 216
Boris Lipužič 217

3. Pobuda Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih in predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona 217

4. Poročilo o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982 ... 218

G o v o r n i k i :

Vlado Barabaš 219
Ema Škerjanec-Ogorevc 22o
Stana Vodopivec 221
Jože Bučar 221
Rozina Markovič 221
Ivan Germovšek 222
Marija Vnuk 223
Cveto Majdič 223

5. Predlog za izdajo zakona o sistemu zvez in PTT prometu 227

G o v o r n i k :

Julka Žibert 227

6. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji 231

G o v o r n i k :

Anka Tominšek 231

7. Nadaljevanje razprave o informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči 231

G o v o r n i k :

Anka Tominšek 232

8. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku 232

G o v o r n i k i :

Anton Pengov 232
Branka Žerjal 233
Bogdan Meglič 234
Anton Ipavec 234
Anton Dirnbek 235
Karel Rezec 235
Angela Murko-Pleš 236
Jože Bizjak 236

9. Pobuda Javnega tožilstva SR Slovenije za spremembo zakona o varnosti cestnega prometa 237

10. Predlog dogovora o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja dobitkov od iger na srečo 237

11. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji (projekt kmetijskega razvoja Bosne in Hercegovine) med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2136) 238

12. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-2132 in YU-2133) 238

13. Osnutek odloka o valorizaciji sredstev, ki so jih republike in avtonomni pokrajini vplačale za leto 1981 za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje Socialistične republike Črne gore v letu 1979 239

G o v o r n i k :

Marjan Oblak 239

14. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo 24o

15. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982 241

G o v o r n i k :

Vlado Barabaš 241

16. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985... 242

G o v o r n i k a :

Slavko Marinič 242
Viktor Žakelj 242

17. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985 ... 242

18. Predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XXXVI. svetovnega prvenstva v namiznem tenisu leta 1981 v Novem Sadu 243

G o v o r n i k :

Slavko Marinič 243

19. Volitve in imenovanja 244

- predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Zbora občin Skupščine SR Slovenije 244
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike 244
- predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju, ki ga je zbor sprejel na 4. seji 14. julija 1982 244

2o. Predlogi in vprašanja delegatov 245

G o v o r n i k a :

Franc Premk 245
Stanko Renčelj 246

D r u ž b e n o p o l i t i č n i z b o r

6. seja - 28. septembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 249

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 5. seje Družbenopolitičnega zbora 25o

2. Predlog zakona o stanovanjskih razmerjih 25o

G o v o r n i k i :

Marija Zupančič-Vičar 251
Jože Sintič 252
Tone Poljšak 252

3. Poročilo o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije 252

G o v o r n i k i :

Rudi Čačinovič 253

Zdravko Krvina 255
Jože Šušmelj 257

4. Osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 259

G o v o r n i k i :

Milivoj Samar 259
Štefan Korošec 262
Francka Herga 266
Lado Kocijan 267
Igor Križman 267
Milivoj Samar 268

5. Nadaljevanje razprave o poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije 27o

G o v o r n i k :

Rudi Čačinovič 27o

6. Predlog zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti 271

G o v o r n i k a :

Vinko Kovačič 271
Lado Kocijan 272

7. Osnutek zakona o gozdovih 273

G o v o r n i k a :

Zvone Nastran 274
Zorko Dežjot 276

8. Predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju 277

G o v o r n i k i :

Peter Toš 277
Marija Pukl 281
Lado Kocijan 283
Peter Toš 283

9. Predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi uredniškega odbora Poročevalca, o imenovanju predsednika in članov uredniškega odbora Poročevalca ter o imenovanju odgovornega urednika Poročevalca 284

1o. Predlog periodičnega delovnega načrta Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije 284

G o v o r n i k a :

Franci Grad 284
Igor Križman 285

11. Volitve in imenovanja 286

- predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Ljubljani 286

- predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo 286

12. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti 286

13. Nadaljevanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 287

G o v o r n i k :

Francka Herga 287

14. Predlogi in vprašanja delegatov 288

G o v o r n i k a :

Slobodan Rakočevič 288
Saša Skulj 29o

15. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o pokojninsko-invalidskem zavarovanju 291

G o v o r n i k :

Miloš Prosenc 291

7. seja - 13. oktobra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 293

2. Določitev dnevnega reda 294

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 6. seje Družbenopolitičnega zbora 295

2. Obravnava zakonov in drugih ukrepov, ki jih bo obravnavala Skupščina SFR Jugoslavije na sejah zborov 14. oktobra 1982 295

3. Poročilo o izvajanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in informacija o uresničevanju zakona o pravni pomoči 295

G o v o r n i k i :

Kristina Kobal 296
Marjan Kotar 299
Marija Zupančič-Vičar 3oo
Francka Strmole-Hlastec 3o1

4. Pobuda Skupščine mesta Maribor za spremembo 26. člena zakona o rednih sodiščih in predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o rednih sodiščih s predlogom zakona 3o2

G o v o r n i k :

Valerija Škerbec 3o2

5. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku 3o3

G o v o r n i k :

Lado Kocijan 3o4

6. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985 ... 3o4

G o v o r n i k :

Milivoj Samar 3o5

7. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o razdelitvi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981-1985 ... 3o5

8. Volitve in imenovanja 3o6

- predlog odloka o ustanovitvi, nalogah, sestavi in izvolitvi predsednika in članov Komisije Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb in dopolnitev poslovnika Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije 3o6
- predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike 3o6
- predlog o dopolnitvi sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju... 3o6

9. Predlogi in vprašanja delegatov 3o7

G o v o r n i k i :

Igor Križman 3o7
Dušan Šinigoj 3o7
Lado Kocijan 3o8

S k u p n o z a s e d a n j e
Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Zasedanje - 28. septembra 1982

1. Določitev dnevnega reda 3o9

Dnevni red:

1. Uvodna razprava k poročilu o mednarodnem sodelovanju in dejavnosti SR Slovenije pri oblikovanju in izvajanju skupno dogovorjene zunanje politike SFR Jugoslavije 3o9

G o v o r n i k :

Vida Tomšič 3o9

2. Besedilo izjave zborov Skupščine SR Slovenije o zločinu nad palestinskim ljudstvom 317

G o v o r n i k :

Rudi Čačinovič 317

3. Uvodna obrazložitev k predlogu zakona o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti 318

G o v o r n i k :
Martin Košir 318

S k u p n o z a s e d a n j e
Zbora združenega dela in Zbora občin

Zasedanje - 14. oktobra 1982

1. Določitev dnevnega reda 326

Dnevni red:

1. Uvodna obrazložitev k poročilu o izvajanju stališč in sklepov SR Slovenije za nadaljnje uresničevanje družbene preobrazbe pravosodnega sistema v SR Sloveniji in k informaciji o uresničevanju zakona o pravni pomoči 326

G o v o r n i k :
Kristina Kobal 326

2. Uvodna obrazložitev k poročilu o izvajanju energetske bilance v prvem polletju 1982. leta 329

G o v o r n i k :
Janez Strniša 329

S k u p š č i n a
Skupnosti socialnega varstva Slovenije

3. seja - 28. septembra 1982

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 335

Dnevni red:

1. Predlog zakona o stanovanjskih razmerjih 335

G o v o r n i k i :
Erika Peterca 336
Marija Cigale 338
Vili Grebenc 339
Tone Roblek 34o
Samo Divjak 34o
Karl Šmavc 34o
Erika Peterca 341

Dolfka Boštjančič 341

2. Predlog za izdajo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju 342

G o v o r n i k i :

Maja Godler 342
Stojan Trošt 346
Zofka Stojanovič 347
Maks Vezovnik 348
dr. Vinko Mozetič 349
Jože Pratengrazer 352
Karl Šmavc 353
Teodora Krpan 354
Maja Godler 356

3. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o stanovanjskih razmerjih 357

G o v o r n i k :

Nadja Markun 357

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
tiskarna Skupščine SR Slovenije

Marec 1983

v 230 izvodih
Obseg 381 strani

Sejni zapisi
9. sklic (1982 -1986)

št. **3**